

A DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE COLLECTIONS OF
THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

BY
MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA SHĀSTRĪ,
M.A., D LITT., F.A.S.B.

REVISED AND EDITED BY
PRABODH CHANDRA SEN GUPTA, M.A.

VOLUME X, PART I
ASTRONOMY MANUSCRIPTS

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS
PUBLISHED BY THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

CALCUTTA
1945

NOTICES OF SANSKRIT MANUSCRIPTS
PUBLISHED BY THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

First Series. Vols. I-IX. By R. L. MITRA and Vols. X-XI
 By MM. H. P. SHĀSTRĪ. 1870-1895.

[Vol. I]	(No. 1) (1871), pp. 10+108 = 118	Price Rs. 2/8
"	(No. 2) (1870), .. 4+96 = 100	" 1/4
"	(No. 3) (1871), .. 16+134 = 150	" 2/8
Vol. II,	Pt. 1 (No. 4) (1872), pp. 4+96 = 100	" 1/4
"	Pt. 2 (No. 5) (1872), .. 4+96 = 100	" 1/4
"	Pt. 3 (No. 6) (1873), .. 4+96 = 100	" 1/4
"	Pt. 4 (No. 7) (1874), .. 4+12+114 = 130 and 4 plates	" 2/8
Vol. III,	Pt. 1 (No. 8) (1874), .. 4+96 = 100 and 1 plate	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 9) (1875), .. 2+80+22 = 114 and 2 plates	" 2/8
"	Pt. 3 (No. 10) (1876), .. 4+96 = 100	" 1/4
"	Pt. 4 (No. 11) (1876), .. 34+2+42 = 116 and 10 plates	" 3/12
Vol. IV,	Pt. 1 (No. 12) (1877), .. 96+8 = 104	" 1/4
"	Pt. 2 (No. 13) (1878), .. 224+16 = 240	" 3/12
Vol. V,	Pt. 1 (No. 14) (1879), .. 152+8 = 160	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 15) (1880), .. 318+16+32 = 366 and 5 plates	" 6/4
Vol. VI,	Pt. 1 (No. 16) (1881), .. 6+152 = 158 and 1 plate	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 17) (1882), .. 164+14+12 = 190	" 2/8
Vol. VII,	Pt. 1 (No. 18) (1883), .. 8+154 = 162	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 19) (1884), .. 168+16 = 184	" 2/8
Vol. VIII,	Pt. 1 (No. 20) (1885), .. 8+160 = 168	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 21) (1886), .. 176+18 = 194	" 2/8
Vol. IX,	Pt. 1 (No. 22) (1887), .. 10+160 = 170	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 23) (1888), .. 16+14+28+156 = 214	" 3/12
Vol. X,	Pt. 1 (No. 24) (1890), .. 6+120 = 126	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 25) (1892), .. 8+16+248 = 272	" 3/12
Vol. XI,	(No. 26) (1895), .. 20+72+24+138+6 = 260	" 3/12

Second Series. Vols. I-IV. By MM. H. P. SHĀSTRĪ
 1898-1911.

Vol. I,	Pt. 1 (No. 27) (1898), pp. 160	Price Rs. 2/8
"	Pt. 2 (No. 28) (1898), .. 160	" 2/8
"	Pt. 3 (No. 29) (1900), .. 40+112 = 152	" 2/8
Vol. II,	Pt. 1 (No. 30) (1898), .. 160	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 31) (1904), .. 22+78 = 100	" 1/4
Vol. III,	Pt. 1 (No. 32) (1904), .. 160	" 2/8
"	Pt. 2 (No. 33) (1907), .. 20+14+94 = 134	" 2/8
Vol. IV,	(No. 34) (1911), .. 86+12+264 = 312	" 5/4

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS

ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
GOVERNMENT COLLECTION

VOLUME X

JYOTIṢA

JYOTIṢA—GANITA (ASTRONOMY AND
MATHEMATICS).

6826.

2904. अभौष्टसारणी । *Abhīṣṭasāraṇī*.

Substance, cheap paper. 10×4½ inches. Folio, 40 by counting.
Character, Nāgara. A book of astronomical tables. Appearance, fresh.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

नत्वा गुरुं शिवं गौरीं दिवाकरमुखान् खगान् ।

पञ्चाङ्गपत्रसिद्धये तनुतेऽभौष्टसारिणीम् ॥ १ ॥

Rules for the use of the tables :

मघोः सितादितोऽभौष्टतिथिं यावद्गणो मतः ।

तिथिब्रह्मसङ्कोचं तिथीनां च गणो भवेत् ॥ २ ॥

गणस्त्रिभिर्भागोनां मस्य द्वात्रिंशद्युक्त्युतः ।

गणोत्थवारदण्डाद्यं योज्यं वर्षदिनादिके ॥ ३ ॥

अधोऽङ्गात् फलमुन्नये योज्यं वारादिके तथा ।

तिथ्यादिकं भवेत् स्रुष्टमेवमग्रेऽपि योजनात् ॥ ४ ॥

वाराप्रप्तौ गणसैको निरोकावान्यदुक्तवत् ।

वारप्रधानतामीधां वारातिथ्यादिलब्धयः ॥ ५ ॥

क्रासो वारद्वये वृत्तं वृद्धिर्वारद्वये किल ।

गणसत्तावधिकोष्ठासिद्धिर्धिसैकफलेऽवधौ ॥ ६ ॥

तस्मिन् शेषमिते कोष्ठे प्रावत्तिथ्यादिसाधनम् ॥ ७ ॥

A table containing शकादारभ्य १६५६ मेघार्कसमये तिथिवारघटौ-फलानि—2 to 10 leaves; a table containing शकात् १६५६ नक्षत्रकदम्बवृक्षौ सिद्धे नक्षत्रकोष्ठा नक्षत्रफलानि—9 leaves; the third table containing शकात् १६५६ योगकदम्बवृक्षौ सिद्धे योगकोष्ठा योगफलानि—9 leaves; fourth table containing ग्रहाणां पञ्चवर्गै-वलानि—4 leaves; fifth table—4 leaves: अर्द्धगणानयनं, रविस्फुटी-करणम्, चन्द्रस्फुटीकरणम्, चन्द्रफलमंशादि; sixth table—4 leaves: व्यय मध्यमरवयो मेघार्कसमयजाः; सूर्यगतयः ।

6827.

770. आर्यभटसिद्धान्तः । *Āryabhaṭasiddhānta*.

For the manuscript see L. 1566.

A well-known treatise on astronomy by Āryabhaṭa. Published by Dr. Kern. Indian reprints of this edition by Dr. Kern are also available.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणिपत्यैकमनेकं सत्यां देवतां परं ब्रह्म ।

आर्यभटस्त्रौणि गदति गणितं कालक्रियां गोलम् ॥ १ ॥

वर्गाक्षराणि वर्गेऽवर्गेऽवर्गाक्षराणि कान्क्ष्यौ यः ।

खदिनवकेस्तरानववर्गेऽवर्गे नवान्त्यवर्गे वा ॥ २ ॥

युगरविभगणाः ख्युष्ट (४३२००००) शशिशयगिरि[चि]सु[स]-
मुक्ल (५७७५३३३३), etc. etc. etc.

It is divided into two main parts :

(i) दशगौतिका has $2 + 10 = 12$ verses.

(ii) आर्याष्टशत has $1 + 32 + 27 + 48 + 2 = 110$ verses.

The last verse runs thus :

आर्यभट्टीयं नाम्ना पूर्वं स्वपदसुवः सदा नित्ये ।

[स्वायम्भवं सदासद्यत्] ।

सहस्राद्युयोस्तु नाशं कुरुते प्रतिकंचुकं योऽस्य ॥ ५० ॥

6828.

4178. आर्यसिद्धान्तः or महासिद्धान्तः ।

Āryasiddhānta or Mahāsiddhānta.

By Āryabhaṭa II.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folio, 51. Lines, 7 on a page. Extent in ślokaś, 750. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

See Oxf. 325B and 10. Catal. No. 2767.

A work published by the late MM. Sudhākara Dvivedī, Benares Sanskrit Series.

The manuscript begins thus :

विविधखगोलमपाटीकुट्टकवैजदितृष्टशास्त्रेण ।

आर्यभटेन कियते सिद्धान्तो रचिर आर्याभिः ॥ १ ॥

रूपात् कटपयपू[र्वी] वर्गवामाद्वन्यङ्गाः ।

etc. etc. etc.

Chapter I has 61 verses.

“ II „ 17 „

“ III „ 40 „

“ IV „ 49 „

“ V „ 17 „

Chapter VI has $16\frac{1}{2}$ verses.

„	VII	„	7	„
„	VIII	„	12	„
„	IX	„	9	„
„	X	„	8	„
„	XI	„	11	„
„	XII	„	13	„

The manuscript extends up to Chapter XVIII.

6829.

968. **आर्यसिद्धान्तः** or **महासिद्धान्तः** ।

Āryasiddhānta or *Mahāsiddhānta*.

Substance, country-made paper. $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, on a page. Extent in ślokas, 750. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete in 13 chapters.

For the work see L. 1568 and Weber 1731. Our manuscript fully agrees with the latter.

6830.

7871. **आर्यभटसिद्धान्तः** or **महासिद्धान्तः** ।

Āryabhaṭasiddhānta or *Mahāsiddhānta*.

By Āryabhaṭa II.

Substance, foolscap paper. $8\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Pages, 38. Lines, 17 on a page. Extent in ślokas, 900. Character, modern Nāgara. Clearly written. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीमदार्यभट्टकृते महासिद्धान्ते गोलाध्याये कुटुकाध्याये

अष्टादशः । १८

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । विविधखगागमपाटी-
कुटुकवीगादिदृष्टशास्त्रेण ; etc. etc.

See Oxf., p. 325B.

The same as the preceding manuscripts.

6831.

6368. **आयनतत्त्वम् ।** *Āyanatattva.*

By Dhundhirāja.

Substance, country-made paper. 10 x 5½ inches. Folia, 32. Lines, 10 a page. Extent in 4lokas. 709. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Left incomplete.

The *māṅgalācarana* and the object of the work :

श्रीगणेशाय नमः ।

मलद्वयगण्डपतद्भूषणमण्डितानवपद्मजम् ।

विघ्नान्धकारमार्त्तयङ् वक्रनुगमुपास्महे ॥

विनायकसुतो नत्वा विनायकपदाम्बुजम् ।

विविक्तमा(सा)यने तत्त्वं दृष्टिराजः प्रवर्त्तते ॥

Then it goes on :

इह खलु केचिदयनांशसंस्कृतग्रहात्साधितक्रान्तिष्कायाचर-
दलादेः स्फुटं दृक्कुल्यतासिद्धेरयनांशानां स्फुटीकरणसंस्कारत्वं
मन्यमानाः प्रव्यवतिष्ठन्ते । तत्र विप्रतिपत्तिः—अयनांशा ग्रह-
स्फुटीकरणसंस्कारो न वा । ग्रहस्फुटीकरणसंस्कारत्वमयनांशवृत्तिर्न
वा । अयनांशत्वं ग्रहस्फुटीकरणसंस्कारवृत्तिर्नैवेत्यादि तत्र
विधिकोटि[का]नां परेषां अयमाशयः—अहर्गणोत्पन्नस्य ग्रहस्य
दृक्साध्याहर्त्वेन मध्यमस्य दृक्साध्यासिद्धये अतीन्द्रियदृष्टि-
भिरेते(तो) संस्कारा अभिहिताः । etc. etc. etc.

6832.

10055. करणभूषणम् । *Karaṇabhūṣaṇa*.*By Cunnārāma.*

Substance, country-made paper. 11×6 inches. Folia, 16. Lines, 6-8 on a page. Extent in ślokaś, 256. Character, Nāgara. Date, Samvat 1894. Appearance, old and discoloured. Complete.

A manual for calculating the positions of the sun, moon and other planets.

Beginning :

अथ वर्षभग्न-मानभग्न-अहर्गणानयनम् ।

शक्रोऽङ्गवाणादिशक्राङ्गहैनः स्यादव्यसङ्गोयमथाकनिष्ठः ।

मासैर्युनोद्यः समागत् शतभादतोष्णिगाराचरघां(घां)शयुक् स्यात् ।

7A, इति श्रीचुमीराभकृते करणभूषणे सूर्यचन्द्रस्यष्टौकरणे प्रथम-किरणः । 10A, इति श्रीचतुर्वेदचुमीव ताराग्रहस्यष्टौकरणाकिरणः । 12A,

• उपकरणाख्यः किरणः । 15A. • सन्द्रग्रहणानयनकिरणः ।

Last Colophon :

• सूर्यग्रहणानयनकिरणः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु लेखकपाठकानां संवत् १८९४ आषाढे कृष्णे ३ गुरौ ।

(There are five lines more.)

6833.

• 10051. कौतुकलौलावती । *Kautukalālavatī*.*By Rāma.*

Substance, foolscap paper. 8×4 inches. Folia, 9. Lines, 5-8 on a page. Extent in ślokaś, 150. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Problems of algebra and mensuration.

Beginning :

नत्वा नारायणं रुद्रं गणेशं भारतीं गुरुम् ।
 सारोद्धारं प्रवक्ष्यामि ज्योतिषां क्षीरधेरिव ॥
 विंशदशटिकाकिन्या काकिनी-वेदभिः पणः ।
 पणषोडशभिर्द्रुमः द्रुमषोडशनिष्ककः ॥
 7B. श्रीमालिज्ञानविप्रेण विशाधरसुतेन ।
 व्यवहारनिबन्धोऽयं रामेण हतकौतुकम् ॥
 देवीं समस्ततीं नत्वा निजज्ञानविनिश्चयम् ।
 क्रियते स्वल्पबुद्धीनां बुधानां सुखहेतवे ॥

End :

रेखाश्च द्विगुणीकार्यास्तृतीयांशेन वर्जिताः ।
 पक्षैः फलैस्तु बीजाणि निगारये प्रसृतं फलम् ॥

Colophon :

इति श्रीकौतुकलौलावती सम्पूर्णा ।

6834.

6370. **करणकुतूहलम् ।** *Karaṇakutūhala.*

By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 10, 11 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Incomplete at the end.

To the end of the 8th chapter :

इति भास्करहते करणकुतूहले ग्रहपुण्याधिकारः अष्टमः ।

Begins thus :

अथः पतिं पद्मभवं भवं विदो वदन्ति केषिद्ब्रह्म वि...म्भरा ।
 न्तमेकमीशं ब्रह्मधापि भास्करः करोम्यपूर्वं कुतूहलं ॥

शाकः शशाङ्कनवदियुद्धितो (१०६१) विद्धितोऽर्क (१२)
 खैत्रादिमाससहितस्त्रिरधो दश (१०) ब्राह्म
 सार्द्धचिचन्द्र (१३।३०) सहिता दिनवातहीनो (६२)
 etc. etc. etc.

Ends thus :

ललितवचन[रस्यं] नालनीलावगम्यं
 पठयति मतिवृद्धैः कौतुके प्रोढिसिद्धैः ॥

A well-known work on astronomy in ten chapters.
 See Berl. Cat. No. 844, Oxf. Cat. No. 774 and IO. Catal.
 No. 2925.

This work has been already published by Venkateswar
 Press, Bombay.

6835.

7903. **करणकुतूहलम् ।** *Karaṇakutūhala.*

By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 2×4½ inches. Folia, 13. Lines, 8, 9
 on a page. Extent in ślokas, 260. Character, Nāgarī. Date, Samvat
 1746. Appearance, discoloured.

A well-known treatise on planetary motions, composed
 in 1183 A.D.—called also *Grahāgamakutūhala* or *Brahma-
 tulya* or *Brahmatulyasiddhānta*.

See Berl. Cat. No. 844, Oxf. Cat. No. 744 and IO.
 Catal. No. 2925.

Last Colophon :

इतौह भास्करोदिते ग्रहागमे कुतूहले
 विदग्धबुद्धिवल्लभे रवीन्द्रपर्वसम्भवः ॥

After seven lines under the heading “अथ वक्रोक्तार्कचटी-
फलानि लिख्यंते” comes the date :

रत्नयुगम्बरचन्द्रे १७४६ संमिते वैक्रमाब्दात्
नभसि बङ्गलपक्षे अष्टमौ पान्थयाभ्ये ।
रविदिग्विचित्रिकायां शंकरः संज्ञयोगे
लिखितमिह कथा + + देववित् नन्दरामः ॥

Then there are 15 lines in a later hand (13 of which
are on the reverse side) under the heading :

अथ ग्रहणोपयोगीनीरदाध्यायो व्याख्यायते ।

6836.

6393. ब्रह्मतुल्यः or करणकुतूहलम् ।

Brahmatulya or Karaṇakutūhala.

By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 22. Lines, 7 on
a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1790. Appearance, old and
discoloured. Complete.

Well-known and often described.

Colophon :

इति ब्रह्मतुल्यः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १७९० शके १६५६ जेष्ठवदि ८ गुरु लिखितं भट्टराम-
देवसुतमनसाराभेण । श्रीरत्न । कल्याणमस्तु ।

Begins thus :

गणेशं गिरं पद्मजन्माद्युतेशान
ग्रहान् भास्कारो भास्कारादींश्च नत्वा ।
लघुक्रियं प्रसूतं खेटकर्म
प्रवक्ष्यामि ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यम् ।

श्राकः पञ्चदिकृचन्द्र (११०५) होनार्कनिम्नो मघोर्यातमासाह
नन्वितोघोदिन्ना । etc. etc.

6837.

9851. लघुप्रक्रिय ब्रह्मतुल्यः । *Lāghuprakriya*
Brahmatulya.
By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 8×3 inches. Folia, 16. Lines, 7 on
a page. Extent in ślokas, 125. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct. Complete.

An astronomical treatise based on *Brahmasiddhānta*.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ब्रह्मतुल्य लिख्यते ।

गणेशं गिरिं पद्मजन्माच्युतेष्टान्

गृह्णान् भास्कारो भास्कारादींश्च गत्वा ।

लघुप्रक्रियं प्रसूटं खेटकर्म

प्रवक्ष्याम्यथ ब्रह्मसिद्धान्ततुल्यम् ॥

श्राकः पञ्चदिकृचन्द्र ११०५ होनोर्क १२ निम्नो । etc.

मघोर्यातमासान्वितोघो २ दि २ निम्नात् २ ।

रसाङ्गा ६६ न्वितान् स्वाभ्मखाङ्गांश्च ६०० होना

बह्वैरवाप्ताधिमसैर्युगैर्द्धैः २ ॥

खरामा ३० हतो याततिथ्यन्वितोऽघः

स्त्रि ३ युक्ता खरामभ्रशैलांश्च ७० युक्ता ।

युगाङ्गैर्युगाङ्गैः ६४ वराप्तवमोनस्तदूर्द्धै-

र्भवेजौवं वारादिकोऽहर्गणोऽयं । इत्यादि ।

The last leaf :

पञ्जीनतसिगुणगुणाभ ।

6838.

6371. करणकुतूहलम् (ब्रह्मतुल्यः) ।

Karanakutūhala (Brahmatulya).

By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 22-65. Lines, 15 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1721. Appearance, discoloured. Ch. IV (incomplete in the beginning) to X.

This is accompanied by a commentary.

The first and the last colophons :

28A, इति चन्द्रग्रहणाधिकारश्चतुर्थः समाप्तः ।

Last Colophon :

इति श्रीकविकुलतिलकभास्कराचार्यकृते ब्रह्मतुल्ये कुतूहलनाम्नि
करणे पर्व्वेष्टे पर्व्वसम्भवाधिकारो दशमः संपूर्णः ।

कुतूहलनामकरणं सम्पूर्णमिति भद्रम् ।—

Post-colophon :

संवत् १७२१ वर्षे फाल्गुन वदि १४ दिने रविवारे पंडितश्री ५
ऋद्धिचं गणिशिष्य पं ललितचन्द्रेण लिखितम् स्ववाचनकृते गटीपद-
नगरे शुभभवकुले स्वकपाठकयोः ।

The commentary of the closing verse :

65A, सज्जनघास्त्रि सज्जनाश्रिते विज्जलविले विज्जलविज्जनास्त्रि
नगरे महेश्वर इति महेश्वरनामा द्विज आसौत् ब्राह्मणो बभूव
किंलक्ष्यो ब्राह्मणः शाखिल्यगोत्रः शाखिल्यस्य मुनेर्गोत्रमन्वयः...
etc. etc. etc.

6839.

10400. **करणकुतूहलभाष्यम् ।** *Karaṇakutūhalabhāṣya.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 38 of which the first is missing. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 1,140. Character, Nāgara. Date, Samvat 1706. Appearance, discoloured. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीकरणकुतूहलभाष्ये पर्व्वेशानयनाधिकारो दशमः समाप्तः ॥

Post-colophon :

औसंवत् १७०६ वर्षे पौषसुदि २ भौमे लिखितं ॥ (Three lines more.)

The text—*Karaṇakutūhala*—is a well-known work on astronomical computations, in ten chapters, composed in 1183 A.D., by Bhāskara, son of Maheśvara of Vijjalavida.

For the commentary see IO. Catal. No. 2927.

6840.

7749. **करणकुतूहलटीका ।** *Karaṇakutūhalaṭikā.*

By Candīdāsa.

Substance, country-made paper. 10×4 inches. Folia, 49. Lines, 16 on a page. Extent in ślokas, 2,300. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1716. Appearance, old and discoloured. Complete.

The text by Bhāskara is well known. It was composed in 1183 A.D.

The commentary begins :

गत्वा देवं त्रिनेत्रं प्रकटितविभवं सर्व्वकर्त्तारमौशं

औतस्मार्त्तक्रियायां निपुणतरमते राघवस्यात्मनोऽहम् ।

ज्ञात्वा सिद्धांततन्त्रं सुगुणवचनतः शिष्यशिष्याधीनैतत्

पंडीदासः सुबोधं करणमतितरां भास्करोयं करोमि ॥

End :

ओसाङ्गसूत्रम्(?) विष्णुः नामा(?) तस्यानुजः सर्वकलासु विष्णुः ।
ओकराकुतूहलटोकाभिदां(?) चै + विदां मुदेऽकरोत् ॥ (?)

Colophon :

इति ओकराकुतूहलटोका समाप्ता ।

Post-colophon :

भट्टारकश्रीश्रीकलासुरिः शिष्यधनसुंदरेण लिखितं ॥

In a later hand :

संवत् १७१६ राब्दे श्रीवीकानेर चतुर्थासहस्रतः ग्रंथाय + + +

6841.

10206 (B). **कराणकुतूहलवृत्तिः ।** *Karaṇakutūhalavṛtti.*

Author unknown.

Substance, etc. the same as in A. Folia, marked 17-27. Lines, 13, 14 on a page.

Beginning :

अथ चन्द्रग्रहणाध्यायो व्याख्यायते ।

21A, इति ओकराकुतूहलवृत्तौ चन्द्रग्रहणाध्यायस्तुर्थः ।

The text, *Karaṇakutūhala* (a treatise on planetary motions in ten chapters), was composed in 1183 A.D., by Bhāskara (see IO. Catal. No. 2925).

26A, इति ओकराकुतूहलवृत्तौ सूर्यग्रहणाधिकारः पञ्चमः । अथोदया-
स्ताधिकारो व्याख्या ।

The fragment ends abruptly.

6842.

10081. खेचरसिद्धान्तः। *Khecarasiddhānta. (Hindi.)*

Being an old treatise on planetary motions.

By Śrīdharācārya.

Three leaves only ($10 \times 4\frac{1}{2}$ inches) written in Nāgara of the 18th century.

Two leaves of tables, marked with the letters खे० सि० and bearing the leaf-marks 3 and 4 ; and the last leaf.

Colophon :

इति औघरविरचितखेचरसिद्धान्तः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभं लि० मिश्र टोडर—

For the work see IO. Catal. No. 2930.

6843.

10206 (C). गणितामृतम्। *Gaṇitāmṛta.*

By Gaṅgādhara, son of Bhairava Datta.

Substance, etc. the same as in A. Fol. 4 (marked from 1). Lines, 10 on a page.

Mangalācaraṇa and the object of the work :

मृतसंसारसंसारभक्तवाक्सारकारिणे ।

गमो मातङ्गवत्त्राय प्रबुद्धबुद्धहारिणे ॥

ओमद्वैतवैवशक्तुर्गङ्गाधरः सुधीः ।

पञ्चाङ्गग्रहसिद्ध्यर्थं तनोति गणितामृतम् ॥

There are 80 ślokas. The MS. ends abruptly in the 81st śloka.

Three stray leaves.

6844.

1778. गणितनाममाला । *Gaṇitanāmamālā.*

By Haridatta.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1879. Appearance, fresh. Complete.

A glossary of astronomical terms.

Colophon :

कांडोलक्ष्मतिविप्रेण हरिदत्तेन धीमता ।
नाममाला कृता श्रेष्ठा (ब्रेष्ठा) गुरोः प्रसादतो मया ॥
इति श्रीगणितस्य नाममाला समाप्त ।

Post-colophon :

संवत् १८७९ वैशाख कृष्णपक्ष रविवार दिने ।

For the work see L. No. 2731 and IO. Catal No. 2975.

In the IO. manuscript there is half-verse more at the end, wanting in every other manuscript, which makes Haridatta son of Śrīpati.

The work has been printed in the Devadāsakoṣa, Benares, 1865.

6845.

7068. गणितनाममाला or ज्योतिषी नाममाला ।

Gaṇitanāmamālā or Jyotiṣināmamālā.

By Haradatta, son of Śrīpati.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 19 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Jaina Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति ज्योतिषी नाममाला सं० ।

The object of the work :

गणितस्य नाममालां वक्ष्येहं गुरुप्रभावतः ।

बालानां सुखबोधाय हरदत्तो द्विजाग्रणीः ॥ १ ॥

It goes on :

भेष्ठादस्त्रयमाभिधाट्यश्विनिः श्रुर्वोदितिर्वाक्पतिः

कद्रूनाः पितरो भर्गोर्यम रवि (?)त्वष्ट्राङ्गया मातुतः ।

शक्राग्नी त्वथ मित्र इन्द्रनिष्कृतौ तोयं च विश्वे विधि-

र्गोविन्दो वसवोऽवुपाजचरणाद्दिवुर्ध्रुपूषाभिधा ॥ २ ॥

1A, इत्यष्टाविंशतिनक्षत्रनामानि; 1B, इत्यंकसंज्ञाः; 2A, इति द्वादश-
राशिसंज्ञाः; इति भवनसंज्ञा; इति सूर्य्यनाम; 2B, इति चन्द्रनामानि; इति
कुजनामानि; इति बुधः; इति बृहस्पतिः; इति शुक्रः; इति श्वनिः; इति
राजकेतुनाम; इति मासनामानि; इति प्रहरसंज्ञा; इति दिननामानि; 3A,
इति मध्याह्नमध्यरात्रिप्रदोषसंज्ञाः; इत्यहोरात्रिनाम; इत्युभयपक्षसंज्ञा; इति
मासर्त्तयनवर्षसंज्ञाः; इति तिथिनामानि; इति राश्यंशकलाविकलासंज्ञाः; इति
राशिषट्कसंज्ञाः; इति सप्तकवर्गसंज्ञा; इति दिग्विदिग्नामानि; इति राशीनां
चरस्थिरदिभागसंज्ञा; 3B, इति दक्षिणायनोत्तरायनसंज्ञाः; इति संक्रातिसंज्ञा;
इति नवजलचतुष्पदकौटकसरोरुपराशिसंज्ञा; इति निशाबलदिवाबलष्टोदय-
शीर्षोदयोभयोदयलघ्नसंज्ञा; इति मेघादिराशीशाः; इति सूर्य्यादीनां ग्रहा-
णामुच्चसंज्ञा; इति ग्रहाणां नीचसंज्ञा; इति ग्रहाणां परमोच्चपरमनीचभागाः;
इति खगोलोच्चमूलचिकोणसंज्ञा ।

End :

कयदूलज्ञातिविप्रेण हरदत्तेन धीमता ।

नाममाला कृता श्लाघा देवगुर्वोः प्रसादतः ॥

ओश्रीपतिसुतेनैवा बालानां बुद्धिबद्धये ।

गणितस्य नाममाला रचिता शास्त्रसंग्रहे ॥

There are 132 verses in all.

6846.

6415. ग्रहकल्पतरुः । *Grahakalpataru.**By Raghunātha.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 38, of which foll. 1, 5 and 6 are missing. Lines, 12 on a page. The MS. abounds in astronomical tables. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and worn-out. Defective in the beginning. Copied by a pupil of the author in Samvat 1646.

An astronomical work of planetary tables.

34A, इतौष्टुखेचरपले ग्रहकल्पतरौ मया ।

कृतः श्रीरघुनाथेन ग्रहाः सूर्यादयः स्फुटाः ।

34B, • द्वायाध्यायस्य साधनम् ।

35B, • चन्द्रग्रहणसाधनम् ।

36A, • कृतं श्रीरघुनाथेन सूर्यग्रहस्य साधनम् ।

Last Colophon :

कृतः (ता) श्रीरघुनाथेन ग्रहयुद्धस्य निर्णयः ।

समाप्तः ।

Then three śloka in praise of the author, who was a Rājā, and his son :

ज्योतिर्विष्कविमयहलीकुमुदिनीप्रोद्गोघसोमोभवत्

कीर्तिभूमिललामघाम कवितापार्वीकुरंगोदृष्टा ।

ये + + + जगत् स्वकीर्तिनिवहैः पटोर पंक(?) प्रभैः

स श्रीमान् रघुनाथभट्टजय + द्या(द्यामा)पालभूषामणिः ॥

तत्पूनुना विबुधकोटिलोककिरीटकोटि-

होर्णायतं निजगुणैर्नहि तच्च चन्द्रम् ।

यदक्षपञ्चजमवाप्य विभाति वाणी

कार्येण कारणविशेषगुणोऽनुनेयः ॥

शारदा सारवित् कोपि नास्ति भूगोलके परः ।

रघुनाथोपमानत्वं प्रार्थितसुरता गुरुः ॥

Then comes the date of the copying of the MS. :

शुभमस्तु । यादृशं etc.

संवत् १६३६ वर्षे ज्येष्ठे सुदि १ लिखितं रघुनाथभट्टशिष्यस्य ।
योगेश राडललिखितम् । कलियुगेन लिखितम् । शुभमस्तु ।
शुभं भवतु ।

6847.

6434. ग्रहज्ञाभरणम् । *Grahajñābharana*.

By Rāma.

Substance, country-made paper. 8 × 4½ inches. Folia, 29. Lines, 11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, discoloured. Incomplete at the end.

Maṅgalācaraṇa and object :

हेरम्बवाणी रविचन्द्रभौम-

चन्द्रात्मजेल्यास्तुजिदर्कस्वनून् ।

गत्वा च तातात्रियुगं द्विजोहं

रामो ग्रहज्ञाभरणं करोमि ॥

दुर्ज्ञे जातकफले बडकालज्ञे नृणां स्फुरति नो मतिरत्र ।

ताजिकोक्तफलमौघ्य व + तः प्रायश्चोऽब्दफलं स्फुटमाद्यम् ॥

3A, अथ वर्षमानम् ; अथ संक्रान्तिवाराद्यानयनम् ; अथ क्षेपकाः ; 3I
अथ संक्रान्तिविध्यानयनम् ; 5A, अथ ग्रहाणां गतेरानयनम् ; 5B, अ
लमस्पष्टीकरणम् ; 6A, अथ चक्रमार्गतो ग्रहाणां गतेरानयनम् ; अथ भा
स्पष्टीकरणम् ; 7A, अथ राशिसंस्पर्शम् । etc. etc. etc.

6848.

7899. ग्रहमणिः । *Grahamaṇi.**By Dhunḍhirāja.*

Substance, country-made paper. $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 11-13 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

I. *Beginning :*

गणपतिं गिरमर्कग्रहान् मुखान्
 गुरुपदाम्बुजमक्षितमोपहम् ।
 मतिकरं प्रणिपत्य करोम्यहं
 ग्रहमणिं गणकप्रियभूषणम् ॥ २ ॥
 अथ शक्रो घनभूत १५११ विवर्जितो
 निजगुणैर्निहतौ ध्रुवसंयुतः ।
 खदहनेष्ट ३० तिथौ मुनिभिः ७ पतौ
 यमकुभिः १२ कुजतो भमुखा ध्रुवाः ॥ २ ॥

There are 14 ślokas.

End :

श्रीमदन्तिकुलसंभवो द्विजः
 केशवात्मजसुतः सुबुद्धिमान् ।
 धुन्दिराज इति नामधारकः
 प्रसूतं ग्रहमणिं चकार ह ॥

2B. *Colophon :*

इति धुन्दिराजकृतौ ग्रहमणि समाप्तः ।

3A, II. *Beginning :*

अथ महादेवीया ग्रहश्लोका लिख्यन्ते ॥
 खगजेश्वर १४८० शाकनाः गुणाः क्षेपेण संयुताः ।
 पलान्ता वादिमौ काव्यौ विपलान्ताः परे + वाः ॥

There are eight stanzas only.

6849.

5520. ग्रहणमाला । *Grahaṇamālā*.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 69. Lines, 5 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

This gives accounts of the eclipses of the sun and the moon during the years from 1769 to 2142.

6850.

2778. ग्रहणमाला । *Grahaṇamālā*.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 250. Character, Nāgara. Date, Samvat 1891. Appearance, fresh. Complete.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ग्रहणमाला लिख्यते ।

कलियुगप्रमाणम् । ४,३२,००० तन्मध्ये जातानि ग्रहणानि
तान्यत्र न लिख्यन्ते । अतःपरं भविष्याणि ग्रहणानि लिख्यन्ते
शके १७५१ फाल्गुनशुद्ध १५ इत्यादि ।

An account of eclipses from Śaka 1751 to Śaka 1890.

End :

अस्याप्यग्रे ३०० शतवर्षपर्यन्तं ग्रहणानि सन्ति मयात्र न
लिखितानि ।

Date :

संवत् १८९१ पौष वदौ ३ शुक्ल लिखितं देवदत्तचतुर्वेदिना
शुभमस्तु ।

6851.

6408. ग्रहणावली । *Grahaṇāvalī*.

Substance, country-made paper. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

It records solar and lunar eclipses from Samvat 1621 to 1711.

6852.

7919. ग्रहणाधिकारः । *Grahaṇādhikāra*.*By Mallāri Daivajña.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 3. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 115. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

तमोशं मूर्द्धि विभायं तमोशश्च गुहं भजे ।

तमोशं मूर्द्धि विभायं तमोशोत्थश्च खेपरान् ॥

Colophon :

इति मल्लारिदैवज्ञविरचितचन्द्रसूर्यग्रहणाधिकारः ॥

After the colophon there are four lines containing a quotation.

6853.

6406. चन्द्रग्रहण-सूर्यग्रहण-परिलेखाधिकाराः ।

Candragrahaṇa-Sūryagrahaṇa-Parilekhādhikārā.*By Mallāri.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete. The leaves are stitched together.

An astronomical treatise on lunar and solar eclipses.

The *māṅgalācarāṇa* and the object of the work :

श्रीगणेशाय नमः ।

तमौशं मूर्द्धि विभायं तमौशन्तु गुहं भजे ।

तमौशं मूर्द्धि विभायं तमौशोत्यच्च खेपरान् ॥ १ ॥

राज्ञा सुखासनगतेन च लब्धस्त्र(य)स्यः

एष्टो द्विजो न ररिना(?) विधुर्ग्रहः किम् ।

हस्त्यश्व-यानरथपत्तिखुरोत्यधूलि-

व्याप्तान्तरं च गगनं ग्रहणं नहौदम् ॥ २ ॥

इत्युक्ते गणकेन भूमिपतिना एष्टः पुनः स्यात् कदा

++++ सवित्तरं ग्रहमुखं कास्यादि शिष्यादिति । (?)

अत्रा राजगिरं हयोपरि कथं व + ग्रहो मानसे

+ + + ऋषिमिति विज्ञानतनूजातस्तदा देववित् ॥

तस्मा + + रवौ(वि)न्दुपर्वगणकानन्दार्थमत्यद्भुतं

पञ्चांगं गणकेन धार्थ्यमखिलं हस्ते द्वितीये गुणः ।

अश्वाकर्षणस्ततो ग्रहयुगं वाचं विनोदाय भू-

पालानां सकलं स्फुटार्थसहितैर्दृष्टैः खरामप्रमैः ॥

3B, इति श्रीमङ्गारिविरचिते विधुग्रहाधिकारः ।—5A.

सूर्यग्रहणाधिकारः ।—अथ परिलेखाधिकारः ।—6A (last

colophon), इति मङ्गारिविरचितः परिलेखाधिकारः ॥

It ends :

मङ्गारिनामा गणितोपरिष्ठा-

चकार पर्वद्वयसाधनं हि ।

वाचं महावेगहयोपरिष्ठ-

दैवचवर्त्येण यथास्फुटार्थम् ॥

6854.

7846. ग्रहण-पर्वप्रबोधः । *Grahaṇa-parvaprabodha.*

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Jyotiṣa relating to the lunar and solar eclipses. An extract from पर्वप्रबोधः ।

Colophon :

अथ पर्वप्रबोधोदाहरणं लिख्यते । शके १५६८ व्याब्दे आवण
अधिक शुद्ध १५ शुक्ले षष्ठी घटी ४० प० ५७ तस्मिन् दिने
चन्द्रपर्ववर्णिकनार्थं गताब्दाः ५८ मासाः ५ अघिमासाः ६
मासगणः २२७ मध्यमध्रुवः १६।२८।५० । etc. etc.

1B, इति चन्द्रग्रहणं—अथ सूर्यग्रहोदाहरणं । 2B, इति
पर्वप्रबोधे सूर्यग्रहोदाहरणं समाप्तं ।

6855.

7912. ग्रहण-पर्वद्वयदीपः । *Grahaṇa-parvadvayadīpa.*

By Kāśīrāja.

Substance, country-made paper. 8×5 inches. Folia, 2. Lines, 18+6 in all. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

It relates to the calculation of solar and lunar eclipses.

Beginning :

ओगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य रन्ध्रं ओगुरोः पदार्जं

यत् सर्वशास्त्राकलनैकवीजं ।

ओगणेशदेवज्ञकाशिराजः

प्रभोदयाद्वक्ष्यति पर्वदीपम् ॥

वेदात्मकं शरैः शराः करकृतैः बट् + सुन्दस्त्रैर्नगा

रुद्रैः शैलमिताः शरेषुभिरभिहिःखाब्धिःखमंगाश्विभिः (?) ।

भूमिर्विश्वमितैर्यमौ तु गगनेनाक्षौणि नागाब्धिभिः

ग्रामाः पंचगुणैः कृता यमकवैः क्षेपाः मघोः स्युर्विघोः ॥ २ ॥

There are 12 verses. The 12th runs thus :

इत्यम्बनेरनगरेऽयजाग्रः

श्रीकृष्णदेवज्ञकाशिराजः ।

चकार पर्व्वदयदीपकाख्यं

प्रश्नोदयादेव विनिश्चयेन ॥ १२ ॥

Colophon :

इति श्रीमदम्बनेरनगरस्थितकाशिराजविरचितः पर्व्वदयदीपः
समाप्तिमगात् ॥ श्रीरस्तु ॥

6856.

1602. ग्रहलाघवटीका । *Grahalāghavaṭīkā.*

*By Viśvanātha, son of Divākara and younger brother
of Mallāri.*

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 90. Lines, 10
on a page. Extent in ślokas, 2,250. Character, Nāgara. Date, Samvat
1850. Appearance, tolerable. Generally correct. Complete.

Begins thus :

ज्योतिर्विदग्गुह्या गयोऽगुह्या निर्मथ्य शास्त्राम्बुधिं

यच्चक्रे ग्रहलाघवं विवरणं कुर्वेऽस्य सत्प्रोतये ।

सृत्वा शम्भुसुतं दिवाकरसुतस्तद्विश्वनाथः कृतौ

याऽयं ज्योतिषगर्वगोकुलपरिभाषाय गारायणम् ॥

श्रीमद्गुह्या गयोऽगुह्येन वै ग्रन्थाः कृतास्ते तद्ग्राहपुत्रेण
नृसिंहज्योतिर्विदा खल्लतग्रहलाघवटीकायां श्लोकद्वयेन पञ्चाः ।

तद्यथा—

कृत्वादौ ग्रहलाघवं लघुवृत्तिस्थादिचिन्तामयी-
 सत्सिद्धान्तशिरोमणौ च विवृतिं लीलावतीत्याकृतिम् ।
 श्रीरुन्दावगटीकिकां च विवृतिं मौल्लततत्त्वस्य वै
 सत्श्रद्धादिविनिर्णयं सुविवृतिं हृन्दोऽर्णवाख्यस्य वै ॥
 सुधौरङ्गनं तर्जनीयं एकं च कृष्णा—छमीनिर्णयं होलिकायाः ।
 लघुपायोपास्तयान्यान् पूर्वान् गणेशो गुरुर्ब्रह्मनिर्वाणमापत् ॥
 etc. etc. etc. etc. etc.

Last śloka of the ग्रहलाघव runs thus :

नन्दिग्राम इहापरान्तविषये शिष्यादिगौतम्युति-
 र्योऽभूत् कौशिकगोत्रतः सकलशास्त्रार्थवित् केशवः ।
 स्रजुस्तस्य यदंघ्रियमभजनास्तन्वावबोधशक्तं
 स्पष्टं वृत्तविषयमस्यकंरणी चैतद् गणेशोऽकरोत् ॥

Published by MM. Sudhākara Dvivedī—with the commentaries of Viśvanātha, Mallāri and Dvivedī—Chowkhamba Sanskrit Series.

Post-colophon :

मौली सावणवदि इ संमत १८५० की लिपि पुस्तका ज[य]नगर-
 मध्ये लेखक गोविन्दराम दधीच लिखी ।

For the work see IO. Catal. No. 2932 and L. 2456.

The concluding verse of the commentary, as quoted in L. 2456, is wanting in the present manuscript.

6857.

475. ग्रहलाघवोदाहरणम् । *Grahalāghavodāharṇa.*

For the MS. see L. 1339. Incomplete. For a complete work see IO. Catal. Nos. 2932-33. The commentator is Viśvanātha, a pupil of the author.

The same as 1602 ग्रहलाघवटीका.

6858.

2931. ग्रहलाघवलघुसारणिका ।

*Grahalāghavalaghūsāraṇikā.**By Prema.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 14. Character, Nāgara. Full of tables. Date, (?). Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

नत्वा गणेशस्य पदारविन्दं

हरिं च सूर्यप्रमुखान् ग्रहांश्च ।

प्रेमो ग्रहार्थं ग्रहलाघवस्य

लघुक्रियासारणिकां करोति ॥ १ ॥

अहर्गणं त्रैग्रहलाघवोक्तं

हत्वा बुधैः खाग्रिमितैर्विभाज्यम् ।

लब्धं पुनर्दादशभिर्विभज्य

शेषास्त्रयोऽङ्गाः ध्रुवसंज्ञकाः स्युः ॥ २ ॥

Topics :

2A, रविमध्यत्रिंशत्शेषाङ्गाः; 2B, चन्द्रमध्यत्रिंशच्छेषाङ्गाः; 3A, चन्द्रोच्च-
त्रिंशच्छेषाङ्गाः; 3B, राजत्रिंशच्छेषाङ्गाः; 4A, भौममध्यमत्रिंशच्छेषाङ्गाः;
4B, बुधकेन्द्रत्रिंशच्छेषाङ्गाः; 5A, गुरुमध्यमत्रिंशच्छेषाङ्गाः; 5B, शुक्रकेन्द्र-
त्रिंशच्छेषाङ्गाः; 6A, शनिमध्यमत्रिंशच्छेषाङ्गाः; 6B, रविमन्दफलम् मन्दोच्च
२।१८।० केन्द्रसुजांशाः अंशादिकं फलं गतिफलं कलादि; 7A, चन्द्रमन्दफलम्
केन्द्रस्य सुजांशाः अंशादिफलं गतिफलं कलादि; 7B, भौममन्दफलम् मन्दोच्च
४।०।० केन्द्रसुजांशाः अंशादिफलं गतिफलं कलादि; 8A, बुधमन्दफलं
मन्दोच्चं ७।०।० केन्द्रसुजांशाः अंशादिकं फलं गतिफलं कलादि; 8B, गुरुमन्दफलं
मन्दोच्चं ९।०।० केन्द्रसुजांशाः अंशादिकं फलं गतिफलं कलादि; 9A
शुक्रमन्दफलं मन्दोच्चं ७।०।० केन्द्रसुजांशाः अंशादिकं फलं गतिफलं कलादि
9B, शनिमन्दफलं; 10A, भौमश्रीघ्नफलं; 10B, भौमश्रीघ्नफलं; 11A, अ

बुधश्रीपत्रं; 11B, बुधश्रीपत्रपलं; 12A, अथ गुरुश्रीपत्रपलं; 12B, गुरुश्रीपत्रपलं;
13A, अथ शुक्रश्रीपत्रपलं; 14A, अग्निश्रीपत्रपलं।

The date of the composition of the work :

गजाद्विष्वक्त्रैर्मिते १५७८ शाककाले
द्वितीया रवौ मासि पौषे च शुक्ले ।
नगर्यां मघोः श्रीगणेशप्रसादात्
सुधोः प्रेमनामाकरोत् सारणीं हि ॥

6859.

4292. ग्रहलाघवसिद्धान्तरहस्योदाहृतिः ।

Grahalāghavasiddhāntarahasyodāhṛti.

By Nārāyaṇa Daivajña, son of Govinda Daivajña.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44 of which the first is missing. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Date, Samvat 1692 and Śaka 1558. Appearance, old, discoloured and damaged.

The text is by Gaṇeśa of Nandigrāma, son of Keśava.
See IO. Catal. No. 2931.

The commentary ends :

औद्धत्यं परिहरति । अथा + कार श्लोकमाह “नन्दियाम
इति” ।

गोविन्ददेवज्ञमुतेन काश्या-

मुदाहृतिः खिचरलाघवस्य ।

नारायणोनाल्पमनौषितुष्टौ

कृता दधियामनिवासिना हि ॥

Colophon :

इति श्रीगोविन्ददेवज्ञात्मजनारायणदेवज्ञकृता ग्रहलाघव-
सिद्धान्तरहस्योदाहृतिः समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

शुभं भवतु । कल्याणं विजयं शुभम् । संवत् १६६२ शके
१५५८ म आषाढ वदि ३० गुरौ ग्रहालाघव उपाध्या[य] किभाप्र
फुलकनिष्ठ काङ्क्षि आत्मपठनार्थं श्रीमहाविद्याप्रसादात् ।

6860.

8707. ग्रहालाघवम् । *Grahalāghava.*
By Gaṇeśa Daivajña.

Fragmentary.

The colophon in leaf 10A runs thus :

इति श्रीसकलागमार्थ-केशवसांवत्सरात्मजसुतगणेशदेवश्चलत-
ग्रहालाघवे सूर्य + + + ।

Already published.

6861.

9613. ग्रहालाघवम् । *Grahalāghava.*
By Gaṇeśa Daivajña.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 6-7 on a page. Extent in ślokas, 195. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Incomplete at the end.

Colophon :

इति श्रीगणेशदेवश्चरिते ग्रहालाघवाख्यप्रकरणे सूर्यग्रहा-
धिकारोऽगात् समाप्तिं ।

See L., Vol. VI, p. 49, No. 2024.

Already published.

6862.

3266. ग्रहलाघवम् or सिद्धान्तरहस्यम् ।

Grahalāghava or Siddhāntarahasya.

By Gaṇeśa Daivajña, son of Keśava.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. A mere fragment.

See our No. 1601.

6863.

1839. ग्रहलाघवम् (सिद्धान्तरहस्यम्) ।

Grahalāghava (Siddhāntarahasya).

By Gaṇeśa, son of Keśava of Nandigrāma, with a commentary by Viśvanātha Daivajña, son of Divākara Daivajña.

For the manuscript see L. 2456. For both the text and the commentary see IO. Catal. Nos. 2931 and 2932 and Bhandarkar's Rep., 1882-3, pp. 29, 215. The text is also noticed in L. 2024.

Keśava, the father of Gaṇeśa, is the same as the author of *Jātakapaddhati*. They belonged to the Kausika Gotra and lived at Nandigrāma in Aparānta which is the Sanskrit name for Konkon.

The Post-colophon Statement :

ग्रन्थसंख्या १८५० संवत् १८४६ माघमासे शुक्लपक्षे ५ बुधे
लिखितं मिश्रकृपारामजी । स्तार्थं परार्थं वा ।

After this there are two verses from *Jyotiribandha*.

6864.

1601. ग्रहलाघवः सटीकः । *Grahalāghava*.

*The text is by Gaṇeśa Daivajña and commentary by
Mallāri Daivajña, son of Divākara Daivajña.*

For the manuscript see L. 2025. It contains the text
also which is noticed in L. 2024 and IO. Catal. No. 2931.

6865.

5561. ग्रहलाघवसिद्धान्तरहस्योदाहरणम् ।

Grahalāghavasiddhāntarahasyodāharaṇa.

*By Viśvanātha, son of Divākara and younger
brother of Mallāri.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 50. Lines, 14
on a page. Extent in ślokas, 2,000. Character, Nāgara. Date, Śaka 1704.
Appearance, fresh. Complete.

For the description of the work and the references
see IO. Catal. No. 2932.

Colophon :

इति श्रीसकलागमाचार्यश्रीदैवज्ञदिवाकरात्मजश्रीविश्वनाथ-
विरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं समाप्तम् ।

गोलग्रामनिवासिनो गुरुपदद्वन्दाब्जभक्तौ रत-

स्यासीत् तत्र दिवाकरस्य तनयः श्रीविश्वनाथाचार्यः ।

तेनेदं ग्रहलाघवस्य गणितं स्पष्टीकृतं तद्गुणैः

श्रोत्र्यं शुद्धमिदं तदा तु गणकैः स्वान्ते सदा धार्यताम् ॥

Post-colophon Statement :

शके १७०४ फागुनमासे कृष्णपक्षे दशम्यां बुधवासरे लिखितं
मंतोजी त्रिपाठी आत्मनाथ साकिम वडेगाव । श्रीदेवै नमः ।

6866.

7180. चन्द्रार्को । *Camdrārki*.*By Mahādeva Bhaṭṭa.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 15, 16 on a page. Character, Jaina Nāgara of the early 19th century. Appearance, fresh. Complete.

A short treatise on the movement of the sun and the moon.

Beginning :

सूर्यं चन्द्रं सद्गुरुं भक्तिपूर्वं
गत्वा वक्ष्ये सूर्यचन्द्रोद्भवं च ।
यन्त्रं पञ्चाङ्गाभिर्धुं बुद्धिबद्धौ
ग्राह्यं तज्ज्ञैर्युक्तमेतन्मयोक्तम् ॥

There are 30 verses only.

2A, इति महादेवोक्तचन्द्रार्कोद्भवम् ।

The rest of the leaves contains simply a set of astronomical tables under the headings :

2A, अथ शुद्धादयः सवीजाः कोष्ठकाः; 3A, अथ चन्द्रार्कौ सूर्यस्पष्ट-
कोष्ठकाः; 3B, रविस्पष्टकोष्ठकाः सगतिकाः; 4A, रवेः कोष्ठकानि; 4B,
रवेः कोष्ठकानि; 5A, अतःपरं चन्द्रकोष्ठकाः प्रारभ्यन्ते; 7A, चन्द्रकोष्ठका-
स्तदधः केन्द्रकोष्ठकाः; 7B, इति चन्द्रकेन्द्रकोष्ठकानि समाप्ताणि; 8A, अथ
वक्ष्यादिफलं; 8B, अथ मन्दफलकोष्ठकाः ऋणसंज्ञकाः; 9A, मन्दफलमंशादि;
9B, मन्दफलकोष्ठकाः; 10A, मन्दफलम् ।

The colophon at the end of the manuscript :

इति श्रीमहादेवभट्टेन विरचिता चन्द्रार्को संपूर्णा ।

See Oxf., p. 327B, in which the author's name is Dinakara.

The concluding verse about the author's family, etc. is wanting in the present MS.

6867.

7867. ज्यासाधनप्रकारः । *Jyāsāadhanaprakāra.*

By an unknown author.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 14 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

It relates to Jyotiṣa, mostly taken up with figures. It begins with अथ ज्यासाधनप्रकारः and ends with the colophon इति जीवासाधनं ।

A pamphlet illustrating how to construct a table of Indian 'sines' of arcs.

6868.

7284. ज्योतिषनाममाला । *Jyotiṣanāmamālā.*

By Haradatta, son of Śrīpati.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1899. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति औज्योतिषनाममाला समाप्तमियाय ।

Post-colophon :

सं १८९९ मौ । ज्ये । व । ६

For the work see our No. 7068, page 15.

6869.

2491. ज्योतिषरत्नमाला or simply रत्नमाला ।

Jyotiṣaratnamālā or *Ratnamālā*.*By Śrīpati Bhaṭṭa.*

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 35. Lines, 9-11 on a page. Extent in ślokas, 770. Character, Nāgara. Date, Samvat 1889. Appearance, oldish. Complete.

Colophon :

इति श्रीश्रीपतिभट्टविरचितायां ज्योतिषरत्नमाला समाप्तम् ।

Post-colophon :

गन्दाद्यनागेन्दुमिते हि वर्षे

श्रीपौषमासे तिथिबह्विज्ञायो ।

वासराणां गुरु + + + दिने तथास्तु (?)

+ + + + + ज्योतिषरत्नमाला ॥

सीतापति के चरण पर सदा करह इत्यादि ।

This is an astronomical compendium in 20 chapters.

For a full description of the work see Oxf. No. 782.

See also L. 1426 and IO. Catal. No. 2895.

6870.

898. ज्योतिषरत्नमाला । *Jyotiṣaratnamālā*.*By Śrīpati Bhaṭṭa.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 70. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 900. Character, Nāgara. Date, Samvat 1852. Appearance, old and repaired. Generally correct. Complete.

Another copy of 575, see below.

Post-colophon :

औसंवत् १८५९ शाकराब्दे १७१७ वर्षे ज्येष्ठे मासे शुक्लापक्षे
तिथौ १ भौमदिनेन लिखितमिदं पुस्तकं । साहित्यमिश्रधंद्वौ
स्वपठनार्थं खम्बरसरमध्ये ।

अवृशभावद् मतिविभ्रमाद्वा etc.

6871.

575. ज्योतिषरत्नमाला । *Jyotiṣaratnamālā.*

By Śrīpati Bhaṭṭa.

For the manuscript see L. 1426 and for the work
IO. Catal. Nos. 2896, 2897.

6872.

3920. ज्योतिषरत्नमाला । *Jyotiṣaratnamālā.*

By Śrīpati Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 15×3 inches. Folia, 31. Lines, 6
on a page. Extent in ślokas, 725. Character, Bengali. Date, Śaka 1600.
Appearance, discoloured. To the end of the 19th prakaraṇa.

Last Colophon :

इति औपतिभट्टविरचितायां ज्योतिषरत्नमालायामूनविंशः
प्रकरणं सम्पूर्णम् ।

Post-colophon :

शाके खम्बरषट्पञ्चे अलिखद्रत्नमालिकाम् ।

ज्योतिःशास्त्रार्थविद् विद्वान् भट्टः औपतिमसुन्दरः ॥

शकाब्दाः १६०० तारिख १२ ।

पाषाणस्य शुक्लापक्षे सप्तम्यां मन्दवासरे ।

लिखेत् औपिर्झौवो रत्नमालां मनोहराम् ॥

An astronomical compendium in 20 chapters, founded on *Ratnakōśa*. See IO. Catal. No. 2895.

6873.

7215.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Astronomical calculation of the times of the rise of different planets in different countries, such as, Makasudavāda (Murshidabad), Mithila, Kāśī, Yodhapura.

Begins thus :

देशान्तरकलादिरेखायाः पूर्वाभ्याम् पश्चिमतो घनम् । मक-
सुदावादे रवेर्देशान्तरं २।३० ऋणम् । मिथिलायां १।५७ काश्यां
०।४७ योधपुरे ०।१२ घनम् । गतिः ५।८॥ : ॥१॥

6874.

6761.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1829. Appearance, fresh. Complete.

These astronomical folios begin with the short introductory words :

अथ ग्रहाणां वक्त्रां कृत्वा कोष्ठकानि स्थाप्यन्ते ॥

The reverse of the last leaf contains six ślokas, giving, thus, in the first śloka the subject-matter :

नत्वा वक्त्रभनन्दनं तदनु गोपांघ्रिपद्मद्वयं

ज्ञात्वा श्रीगुरुवाक्यतो दिननिष्ठां सद्यस्तमेवाधुना ।

सिद्धान्तेषु यथोक्तखेचरविधं सस्यष्टकोष्ठैर्मुञ्जः

मध्यस्यष्टविभागतो ग्रहगणान् कुर्वे दिनौषादहं ॥

Colophon :

जातं सूत्रं

Post-colophon :

सं १८३६ वर्षे वैशाख कृष्ण १० ॥

6875.

2647. तिथ्यादिपत्रम् । *Tithyādipatra.*

By Makaranda.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured.

It contains astronomical tables.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

सिद्धान्तशास्त्राख्यवक्तोक्त्य सम्यग्

विन्धो(शो)पकाराय गुरुप्रसादात् ।

तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्या-

मानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥

See IO. Catal. No. 2954. The IO. MS., has श्रीसूर्य-सिद्धान्तमतेन in the place of सिद्धान्तशास्त्राख्यवक्तोक्त्य in our manuscript.

There is no continuous pagination. The first pagination has from 1 to 5; the second, 1 to 5; the third, two leaves without any page-marks; the fourth, 1 to 22; the fifth, only one leaf marked 51; the sixth, two leaves with any leaf-marks; the seventh, 7 to 12, both inclusive; the last leaf with any page-mark.

On the obverse of the first leaf in Devanāgarī ग्रहणाचवो-
दाहरणम्, below it मकरन्दोदाहरणम्, below it पञ्चाङ्गशासनम्,
below it in Bengali आनन्दकन्दो मकरन्दकृतः ग्रहणाचवोदाहरणम् ।
खण्डितं ज्योतिष, with a big query in blue pencil in Rājendra-
lāl's hand.

6876.

7617. दिनचन्द्रिका । *Dinacandrikā*.

By Rāghavānanda Cakravartī.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 49. Charac-
ter, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीराघवानन्दविरचितायां दिनचन्द्रिका समाप्ता ।

Post-colophon :

मूलसम्भषमध्ये १५ सेतिनूनतिथि आवेतो ह्यष्टापञ्चजानना
ओपंदरसेति अधीकतिथि आवेतो ह्यष्टापञ्चजानना ।

संवत् १८३८ पौषशुक्ल १० अम्भचन्द्रतिथौ कविवासरे अजीम-
गंजमध्ये भागोरतीतटे लिखित (a name is blurred over
with ink here) मुखपानार्थं ।

It contains astronomical tables with brief remarks for
the construction of calendar.

It is a fragmentary copy of portions of the well-known
work दिनचन्द्रिका by the famous Bengali astronomer Rāgha-
vānanda Cakravartī. Written in Hindi character.

In the colophon the word 'चक्रवर्ती' is deleted by ink.

Published in Bengal by Bhagavatīcharan Smṛtītīrtha
in 1913 A.D.

6877.

7823. **दैवज्ञबान्धव ।** *Daivajñabāndhava.**By Haradatta.*

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 528. Character, Nāgara. Date, Śaka 1768. Appearance, fresh. Complete.

Written in two different hands. The second hand begins in l. 9 of 14A and continues to the end.

A good work on the construction of a Hindu calendar.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

यस्याग्रा वसनं गतिश्च दृषभः खट्वाङ्गशूलं करे

चन्द्रश्चाह विभूषणं वरतनौ यज्ञोपवीतं प्रणी ।

दुर्जयस्त्रिपुरो जितश्च मदनो येनान्यको निर्जितः

गङ्गा मूर्द्ध्नि धृता च पुण्यतटिनी तस्मै नमः शम्भवे ॥ १ ॥

छायाः करोतु कल्याणं कंसकुञ्जरकेशरी ।

कालिन्दौकुलकल्लोलकोलाहलकुतूहली ॥ २ ॥

इन्दोवरदलश्यामं पीताम्बरधरं हरिम् ।

गत्वा [च] क्रियते यद्वाज्योतिःशास्त्रमनुत्तमम् ॥ ३ ॥

यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्तनैस्त्रिभिर्ज्योतिषं

तस्योच्छिन्तिभयात् पुनः कलियुगे संवत्स्र यो भूतले ।

भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधा-

दित्थं यं प्रवदन्ति योगकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥ ४ ॥

तत्रादौ समयानुद्धिः—

4B, यमषण्डयोगः; ग्रहनाडीयोगः; 5A, अथ क्रकचयोगः; 5B, अथ
अमृतयोगः; अथानन्दयोगः; 6A, अथ पर्वप्रकरणं; 8B, इति वर्षज्ञातं अथ
मनसोक्त्यान्; 10B, अथ संक्रमप्रकरणं; अथ संवत्सरलक्षणं; अथ ब्रह्मविंशतिका;

13A, अथ द्वाविंशतिका; 14A, अथ वर्षेशसंवाहकपालकानयनं; 17A, अथ मेघाधिपानयनं; 17B, अथ ग्रह्याधिपानयनं; 18B, इति वर्षाधिपादौनां तप्तानां फलप्रकरणं समाप्तं—अथ आवर्त्तादिफलं; 19A, इति चैत्रशुक्लप्रति-
प्रग्निर्ययः; 20A, इति अग्निगुरोर्गतिप्रकरणं; 20B, इति कुजादीनां वक्रराशि-
पात्नोः फलं; इति शुक्रगतिः; 22A, इति हरदत्तविरचितदैवज्ञानध्वे व्याव-
हारिके विश्वाप्रकरणं; अथ मेघादावायव्ययकथनम्—

No last colophon.

The copying date :

शके १७६८ ।

6878.

10581. पञ्चविंशतिका । *Pañcaviṃśatikā*.

By Śambhudāsa.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent in ślokaś, 54. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1573.

An elementary treatise on astronomy.

Beginning :

महादेवं प्रणम्यादौ बालानां बुद्धिद्वये ।
पञ्चसूत्रैरहं वक्ष्ये पञ्चविंशतिकामिमां ॥
सैकाद्यपदघातार्थं तथा एकोत्तरेण च ।
पदवर्गाद्युक्ताङ्गं सैका सैकाद्यर्द्धवधे फलम् ॥

The date of the composition of the work :

वाखाहि वेद(वद) चन्द्राब्दे(त्रि) ऽनुवादादपत्तने ।
बालबोधार्थकृतश्रीः शंसुदासेन निष्मिता ॥ (?)

Colophon :

इति पञ्चविंशतिका समाप्ता ।

Post-colophon :

सं १५७३ वर्षे कार्तिके शुदि ३ भौमे जौलङ्घ्याकेन लिखिता ।

6879.

4415. पञ्चाङ्गमणिमञ्जरी । *Pañcāṅgamanimanjari.*

By Keśavānanda.

Substance, country-made paper. 18×4 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 36. Character, Bengali. Date, Śaka 1734. Appearance, fresh. Complete.

It runs thus :

नमः श्रीसूर्याय ।

गणेशं भास्करं दुर्गां शिवं विष्णुं प्रणम्य च ।

तनुते केशवानन्दः पञ्चाङ्गमणिमञ्जरीम् ॥ २ ॥

श्राको रामक्षितिशरमहोवर्जितोऽब्दो मुनिन्नः

शून्येषु चित्ति १३५० नवयुतः खाब्दिगन्ना १००० ब्दयुक्तः ।

युक्तः सार्द्धद्विगुणनवभिः ६३२।३०। खाब्दनागै ८०० विभक्तो

रेखामध्ये भवति मुनिभिः ७ शेषितो वारनाथः ॥ २ ॥

सुमेखलङ्गान्तरसूत्रपातस्ततः स्वदेशान्तरयोजनं यत् २०० ।

दिगा १० हतं विन्धुहृतं पलाद्यं वारेन्धरे प्राक्प्रयोर्धनत्वं ॥ ३ ॥

क्षेपाष्टो युतहीनश्च पराधैर्गोमतः क्रमात् ।

मेवादिसूर्यसंक्रान्तेर्वाराद्या द्वादशस्कृताः ॥ ४ ॥

क्षेपा यथा ।

मेघस्य ०।३०।० दृषस्य ३।२६।४ मिथुनस्य ६।५।१।१७ कर्कटस्य

।३।२६।५७ सिंहस्य ६।५८।२६।१ कन्यायाः २।५६।३४ तुलायाः

५।२६।६ दक्षिणस्य ७।१६।४२ धनुषः १।४६।६ मकरस्य ३।८।१०

कुम्भस्य ४।३५।४ मीनस्य ६।२४।२० एते क्षेपाः ॥

ततश्चराफ़ाणि ।

मेघस्य वारदखादि ॥०॥२८॥ वृषस्य ०१॥१३॥ मिथुनस्य
०१॥४२॥ कर्कटस्य ०१॥४१॥ सिंहस्य ०१॥११॥ कन्यायाः ०॥०२८॥
तुलायाः ०॥०२८॥ वृश्चिकस्य ०१॥१३॥ धनुषः ॥०१॥४१॥ मकरस्य
०१॥४१॥ कुम्भस्य ०१॥११॥ मीनस्य ०॥०२८॥ ॥

अ^१ब्दश्रितोऽम्बु^४धिभिर्दधिद्या^२ हतोऽब्दाब्दयुक्तः

सप्तत्राब्दात् खरवि १२० हृतयुक्दन्त ३२ नित्राब्दपिण्डात् ।

शून्याभाभागल ३००० हृतघटीसंयुतो वर्जितश्च

रामैर्भूम्यानयनदहनैः ३॥१॥३२ केन्द्रमब्दाङ्गश्रितम् ॥६॥

कल्यब्दात् शून्यवाणाक्षिचन्द्रमश्चन्द्रभाजितैः ११२५० ।

योजितं चेत् तदा केन्द्रं ब्रह्मसिद्धान्तसम्मतम् ॥

अब्दोऽर्कोन्नो १२ युगश्रि १४ युतो भूदश्र १०१ त्राब्दपिण्डात्

तिथ्यशोनाम्बरकर १६०५ ईयुतादब्दखाभेषु ५०० भागैः ।

ह्रीनात् सन्धेरमगगनभू १०८ लब्धहीनस्तिथिः स्यात्

त्रिंशत् श्रित्वा भवति च तिथेः शुद्धिसंज्ञोऽत्र शेषः ॥

अब्दोदिग्धो १० गुणश्रि १३ युतो थोमखेन्दा १०० हताब्दात्

ह्रीनादब्दायुगयमनवैः २५ सार्द्धनागेषु विन्धैः १३५८३० ।

युक्ताद्दोमाम्बरयुगयमैः २४०० लब्धहीनौ भयोगौ

योगैः २७ श्रितो भवति च तयोः शुद्धिसंज्ञोऽत्र शेषः ॥

तैथौ शुद्धिः समय ई गुणितेशोद्धृता नाडिकाद्यं

शुद्धेच्छार्को १२ प्रकपलधुतं वारनाथे प्रदेयम् ।

वारादिः स्यात् स्फुट इह तिथेरेवमृत्तस्य शुद्धिः

भूपां १ ईशाणा युजयुग ४२ हृता पूर्ववत्स्याद्देवारः ॥

योगस्यैवं खखखदहर्ना ३००० श्रान्वितपक्ष २ नित्रा

वाणाष्टा ८५ त्रा भवति घटिका पूर्ववद्योगवारः ।

तिथ्यादीनां फलमिभखभू १०८ नित्रमिन्दुत्रिजलब्धं

केन्द्रे दद्याद्भवति हि तदा केन्द्रमेवां क्रमेण ॥

क्षोपाद्यास्ते खदिवसभवाः खखकेन्द्रोत्थखण्डा
 दखे युक्ताः खदिवसभवा नाडिकाद्याः स्फुटाः स्युः ।
 सिद्धान्तौयस्फुटसमफलं कौर्त्तितं यद्रहस्यं
 संक्षेपोक्तास्तदिह विदुषः कस्य हर्षं न घत्ते ॥
 पारावारगुणाद्रिचन्द्रसमिते प्राके निप्रारम्भके
 दन्ते सौवनवाक्षिभागगणिते चैत्रस्य वारे ग्रनेः ।
 खङ्गग्रामनिवासिना द्विजकुलश्रीराजचन्द्रेण हि
 खेन खच्छतनोः शुभाक्षरयुतो ग्रन्थो मया लेखितः ॥

१७३४।११।२८३६।३ श्रीश्रीकृष्ण श्रीश्रीकृष्ण श्रीश्रीकृष्ण
 राधा च ॥

6880.

10233. पञ्चाङ्गसाधनम् । *Pañcāṅgāsādhana.*

By Gaṇeśa.

Substance, country-made paper. 9½×4 inches. Folia, 3. Lines,
 7, 8 on a page. Extent in ślokas, 36. Character, modern Nāgara.
 Appearance, fresh. Complete. Date of composition, Śaka 1447 or
 1525 A.D.

The object of the work :

यच्चिन्तामणिरङ्ग + + वञ्जलखल्पक्रियो मत्कृति-
 स्तिथ्याद्यावगमप्रदोऽस्य सुखिनो ये लेखने भौरवः ।
 तत्प्रीत्यै लघुमल्पकृत्यममलं तिथ्यादिचिन्तामणिं
 विभ्रेषार्कसुखान् प्रणम्य कुरुते श्रीमद् गणेशः कृतो ॥

The work consists of 19 stanzas.

Colophon :

इति पञ्चाङ्गसाधनम् ।

6881.

6346.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Copied from a MS. dated Samvat 1819. Appearance, old.

A treatise on Tithis or the lunar days. It contains the ślokas of the text with their explanation.

The MS. from which it was copied was defective in the beginning.

It begins :

स्मै प्रयोजनाय तत्प्रीत्यै तेषां संतोषाय..... etc.

2B, अथ तिथियुद्धिमाह—श्लोकः

भवनिघ्नसमाः स्वयत्सहस्रां-

शकहीनाः शरदां दिनां प्रयुक्ताः ।

तिथिपूर्वकमुद्धिरन्वितार्थैः

प + क्षतवायैः ५४ खजिनैः २४ खराम ३०।३।४ समाः १३८ ।

Then follows its explanation :

3A, अथ तिथिनक्षत्रध्रुवकाणां साधनमाह श्लोकः ; 3B, अथ तिथि-
नेत्रसाधनमाह—श्लोकः ; 5B, अथ तिथिनक्षत्रयोगानां पराख्यसाधनमाह—
(then follows the śloka); 7B, अथ तिथिक्षयवृद्धिस्वरूपमाह ;
(last colophon) इति वृहत्समुच्चिन्तामणौ टीकायां पञ्चाङ्गकरणं समाप्ति-
मियात् । (?)

Post-colophon :

शुभमस्तु संवत् १८१९ ।

The first leaf is marked ति. वि. उ. and the last three simply ति. उ.

6882.

7920. वृद्धवशिष्ठसिद्धान्तः or विश्वप्रकाशः ।

*Vṛddhavaśiṣṭhasiddhānta or Viśvaprakāśa.**Being an original treatise on astronomy in a dialogue
between Vāmadeva and Vaśiṣṭha.*

Substance, country-made paper. 9×4½ inches. Folia, 43. Lines, 7
on a page. Extent in ślokaś, 800. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat
1946. Appearance, fresh. Complete.

The book begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसूर्याय नमः ॥ श्रीगुरुभ्योः ॥

नमस्ते चित्सत्त्वाय पराय परमात्मने ।

योगिध्येयाय शान्ताय कालरूपाय विश्वाये ॥ १ ॥

नैमिषेऽग्निमिषद्धेने वामदेवो दिव्योत्तमः ।

अभिवाद्य सुखासौनं वसिष्ठं परिपृच्छति ॥ २ ॥

गुरो घर्मज्ञ शान्तात्मन् त्रिकालज्ञ दयानिधे ।

सर्वशास्त्रान्यघोतानि त्वत्प्रसादान्मया मुने ॥ ३ ॥

तानि सर्वाणि [शास्त्राणि] वृथाख्याणि भान्ति मे ।

वेदनेन विना तस्मादज्योतिःशास्त्रं प्रयच्छ मे ॥ ४ ॥

वसिष्ठ उवाच ।

साधु साधु महाभाग यन् मौ[मां]लं परिपृच्छसि ।

वित्तरेण प्रवक्ष्यामि यथाज्ञातं पितामहात् ॥ ५ ॥

ज्योतिःशास्त्रं समग्रं प्रथमपुरुषतः स्वर्गगर्भाद्विदित्वा

पूर्वं ब्रह्मा तेता(तथो)पर्यखिलमुनिगणप्राथीनाद्यबकार ।

तत्तेदं सुप्रसन्नं मृदुपदनिकवैर्गुह्यमध्यात्मरूपं

शश्वद्विश्वप्रकाशं यद्वचरितविदां निर्मलं ज्ञानचक्षुः ॥ ६ ॥

etc. etc. etc. etc. etc.

There are in it :

Chapter I, named मध्यमाधिकारः, treating of mean motion of planets ; Chapter II, स्पष्टाधिकारः or finding the true planets ; Chapter III, विप्रश्नाधिकारः or various problems on the diurnal motion of the sun ; Chapter IV, चन्द्र-प्रहणाधिकारः or on lunar eclipses ; Chapter V, सूर्यग्रहणाधिकारः or on solar eclipses ; Chapter VI, परिलेखाधिकारः or on projection of eclipses ; Chapter VII, ताराग्रहायोगाधिकारः or on conjunction of planets ; Chapter VIII, नक्षत्रध्रुवाधिकारः or on the “polar longitudes” of stars ; Chapter IX, on heliacal risings and settings of planets ; Chapter X, षट्कोनव्यधिकारः or on the position of the moon’s cusps ; Chapter XI, पाताधिकारः or on Pātas ; Chapter XII, भूगोलाधिकारः or on a description of the earth ; Chapter XIII, ग्रहकक्षाध्यायः or on the orbits of planets.

The Colophon :

समाप्तः संख्या ७३०, संवत् १९४९ ।

Published by Pandit Vindhyeśvarī Prasād Dvivedī,
Benares, 1912, Benares Sanskrit Series.

Last Colophon :

इति श्रीब्रह्मसिद्धविरचितप्रणीते गणितसूत्रे विश्वप्रकाशे ग्रह-
कक्षाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

संख्या ७३० संवत् १९४९ ।

See L. 1903 and IO. Catal. No. 2766.

6883.

767. ब्रह्मसिद्धान्तः । *Brahmasiddhānta.*

A treatise on Hindu astronomy. It is an interlocution between Nārada and Brahmā, and professes to be a

part of the *Śākalyaśaṃhitā*, comprising the second *prāśna* of it.

For the manuscript see L. 1569.

The manuscript begins with the verses :

ध्यानयोगासनाख्यं ब्रह्माख्यं त्रिजगद्गुरुम् ।
 अभिवाद्य सुखासीनीं नारदः प[रि]प्र[ष्ट]ष्टुत[च्छति] ॥ १ ॥
 देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ कमलासन ।
 ज्योतिषां परितं ज्ञानं ब्रूहि कालाश्रयं महत् ॥ २ ॥
 अघोतमखिलं हृन्दः स्नानुरूपं प्रतीयते ।
 अगैर्विना यथैवाङ्गी तस्मादेतत् प्रसीद मे ॥ ३ ॥
 इत्येवमुक्तो विश्वात्मा नारदेन महर्षिणा ।
 पुत्रेण घोरता प्रीत्या वाक्यमेतदभाषत ॥ ४ ॥
 etc. etc. etc. etc.

Chapter I has 100 verses.

+ 100 verses.

Chapter II „ 68 verses.

Chapter III „ 100 verses.

+ 72 verses—end of Chapter III.

Chapter IV „ 20 verses.

Chapter V „ 83 verses.

Chapter VI „ 14 verses.

According to the last colophon, it has six chapters. But there is no mentioning where the first chapter ends. The second chapter ends in verse 369 marked from the beginning. This portion is very defective, having lacunae in many places, and it is possible that the first chapter is included in this.

Last Verse :

न देयं यस्य कस्यापि रहस्यं शास्त्रमुत्तमम् ।
एतदेयं सुशिक्षाय उनु[त्तु]वत्सरवासिने ॥

The Last Colophon :

इति शास्त्रसंहितायां द्वितीयप्रश्ने ब्रह्मसिद्धान्ते षष्ठोऽध्यायः ॥

Published by Pandit Vindhyaśvarī Prasād Dvivedī,
Benares, 1912 ; Benares Sanskrit Series.

6884.

4379. बीजगणितम् । *Vijaganita.*

The second part of Siddhāntaśiromaṇi
By Bhāskara.

Substance, country-made paper. 14×4 inches. Folia, 67. Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the early 19th century. Appearance, fresh. Complete.

A well-known work on Indian Algebra of which there are more than two editions published.

6885.

1441. बीजविहृतिकल्पलतावतारः or बीजपल्लवः ।

Vijavivṛṭikalpalatāvatāra or Vijapallava.

By Kṛṣṇadaivajña, son of Vallāla.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Complete in 149 leaves of which 1, 6, 7, 12, 13 are missing. Lines, 11 on a page. Extent in ślokaś, 5,000. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Generally correct.

A commentary on the metrical portions of Bhāskara's *Vijaganīta*. The manuscript contains the first part. For a description of the work see IO. Catal. No. 2827.

Of the commentator's verses from the beginning the 10th, etc. run as follows :—

तस्मादधीत्य विधिवन्निष्ठान्धं ज्योतिषं गुरोः ।

ह्यथो दैवज्ञश्रेष्ठस्तनुते वीजपञ्चमम् ॥ १० ॥

अथ्यक्तत्वादिदं वीजमित्युक्तं शास्त्रकर्तृभिः ।

तद्यज्ञोत्तरं प्रकथं न विना[गु]र्वनुग्रहम् ॥ ११ ॥

अथ श्रायिष्ठ्यगोत्रमुनिवरवंशावतंस [विजडविड] नगरनिवासी
कुम्भोद्भवभूषणदिग्भूषण-सकलागमाचार्यवर्य-श्रीमद्देवरोपाध्याय-
तनय-निखिलविद्यावाचस्पति-गणितविद्याचतुराननघरणि ... भास्करा-
चार्यः स्वगणितरूपं सिद्धान्तशिरोमणिं चिकीर्षुस्तदुपयोगितया
तदध्यायभूतं व्यक्तगणितमुक्त्वा तथाभूतमव्यक्तगणितमारभमाणः
प्रब्रूयन्निरासाय श्रिष्टाचारपरिपालनार्थं च मङ्गलमाचरन् शिष्य-
शिस्तार्थं त्वदुपजातिकथा निवभ्राति—

उत्पादकं यत् प्रवदन्ति बुद्धे-

रघिष्ठितं सत्पुरुषेण सांख्याः ।

अथ्यक्तस्य ह्यस्तस्य तदेकवीज-

मथ्यक्तमौघं गणितं च वन्दे ॥

etc. etc. etc. etc.

The Last Colophon :

इति श्रीसकलगणकसार्वभौम-श्रीवस्त्राणदैवज्ञसुतकृष्णदैवज्ञ-
विरचिते वीजविट्टतिकल्पलतावतारे निजभेदचक्रवालपुक्तवर्ग-
प्रकृतिविवरणं ॥ श्रीः ॥ अत्र मूलप्रश्नोक्तौ सह ग्रन्थसंख्या ३८०६
एवमादितो जाता ग्रन्थसंख्या ३८८० ॥ श्रीरस्तु ॥

Published by A.S. Series, Poona.

6886.

7904. **वौजगणितम् ।** *Vijagaṇita.**With a commentary.*

Substance, country-made paper. $4 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 45. Lines, 11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning of the commentary :

श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमोऽव्यक्ताय अथाव्यक्तगणितस्य
प्रक्रिया । तत्राशीर्वादात्मकं मङ्गलाचरणमाह ।

(?) उत्पादकं यत् प्रवदन्ति बुद्धे-
रधिष्ठितं सत्पुरुषेण सांख्याः ।

व्यक्तस्य द्वात्तस्य तदेकवौज-
मव्यक्तवौजं गणितञ्च वन्दे ॥ etc. etc.

The manuscript extends up to the Vargaṇṣṭi and Cakravāla sections only. Two folios after No. 42 are from an arithmetical work.

6887.

3918A. **भास्वती ।** *Bhāsvatī.**By Śatānanda.*

Substance, palm-leaf. 9×2 inches. Lines, 5 on a page. Folia, 5 marked 1, 2, 3, 7 and last. Character, Bengali of the early 17th century. Appearance, old and dilapidated. Writing generally effaced.

It begins :

नमः श्रीकृष्णाय ।

अथ प्रवक्ष्ये निहिरोपदेशा-

सत्पुरुषसिद्धान्तसमं समासात् ।

चन्द्रान्विशुद्धैकविंशतिशतः १०२१

शास्त्राव्यपिच्छो भवतीह शास्त्रे ॥

शास्त्राब्दपिण्डः खरशून्यदिग्भ्य १००७

क्षानामियुक्तो ३४६ ऽष्टशतै ८०० विभक्तः ।

लब्धं नगैः ७ प्रेषितमङ्ग ६ युक्तं

दूर्यादिसंवत्सरपालकः स्यात् ॥

It ends thus :

खखान्निवेदाधिगते युगाब्दे

दिद्योक्तितः औपुषोत्तमस्यः ।

ओमान् शतानन्द इतोदमाह

सरस्वतीशङ्करयोस्तनूजः ॥

Colophon :

इति भास्वती समाप्ता ।

This is only a fragment of the work. It agrees with IO. Catal. No. 2916 which is described as the shorter recension current in Bengal.

Already published at Benares.

6888.

2806. भास्वती or भास्वतीकरणम् ।

Bhāsvatī or Bhāsvatīkaraṇa.

By Śatānanda, a resident of Puruṣottama, son of Śaṅkara and Sarasvatī.

Substance, country-made paper. 19×4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

On the position of the heavenly bodies. It was composed in 1099 A.D. It is based on the *Sūrya-siddhānta*.

See L. 786 and IO. Catal. No. 2916.

6889.

8716. भास्वतीकरणम् । *Bhāsvatīkaraṇa.*

By Śatānanda.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 15. Lines, 1 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara. Date, Samvat 884. Appearance, fresh. Complete.

Complete in 15 leaves. Composed in Śaka year 1021 = 1100 A.D.

See IO. 234 and L. 785.

Begins thus :

नत्वा सुरारेखरणारविन्दं श्रीमान् प्रतापन्द इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं प्रिष्यद्वितार्थमाह प्राक्ते विद्मोने प्रशिष्यस्तखैः ॥
प्राक्ते नवाश्रीन्दुष्टाशुयुक्तः कसेर्भवत्यब्दगणस्तु दत्तः ।
वियन्नभोजोचनवेदहीनः प्रास्त्राब्दपिण्डः कथितः स एव ॥
etc. etc. etc. etc.

Last Colophon :

इति श्रीभास्वतीकरणे परिलेखाधिकारोदाहरणं सम्पूर्णम् ।
१८८४ पौष शुक्लतिथौ भौम[वा]सर ॥

Published in the Chowkhamba Sanskrit Series by
I. D. Gupta & Sons, 1917.

6890.

6358. भास्वतीटीका ।

Bhāsvatīṭīkā, entitled Tattvapraśāṅgikā.

By Rāmakṛṣṇa Bhaṭṭa, fraud son of Prayāga Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 9½ × 4½ inches. Folia, 73. Lines, 11
a page. Extent in ślokas, 880. Character, Nāgara. Date, Samvat
861 = Śaka 1726. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति औपयागभट्टपौत्ररामकृष्णविरचितायां भास्वतीटीकायां
तत्त्वप्रकाशिकायां परिघाख्यलेखाधिकारः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८६१ श्रावणे १७२६ औशुभमस्तु ।

The text is a well-known work on Jyotiṣa, written by Śatānanda in 1099 A.D., based on *Sūryasiddhānta*, which concerns itself with the position of the heavenly bodies.

Beginning :

सिद्धिबुद्धियुतं नत्वा गणेशं गुहं गिरम् ।
कुर्वेहं भास्वतीयाख्यां ग्रन्थालोच्य तत्त्वतः ॥
यद्यप्यद्यैः कृता टीका तथाप्यारभते मया ।
यो यत्र विषयो नास्ति स तत्र लिख्यतेऽधुना ॥
स्तुति औसकलभूमयदलपूजितचरणाम्भोरुहनिखिलशास्त्रार्थ-
प्रवीणः.....शतानन्द इति प्रसिद्धः
भास्वतीमाह इत्यन्वयः । किं कृत्वा मुरारेखरखारविन्दं नत्वा.....
etc. etc.

The commentary ends :

यजुः प्रथमशाखीयो भारद्वाजकुलेऽजनि ।
शुभकर्मानन्तश्चर्मा वशिष्ठायास्तटे वसन् ॥
तदंगजः प्रयागाख्यः (ख्यो) केन्द्रभट्टस्तदंगजः ।
तदंगजो रामकृष्णख्यो तत्त्वप्रकाशिकाम् ॥
समर्पितं देवपूज्ये हेरम्बपदपञ्चजे ।
+ गंभूपमिते श्रावणे १६६१ मकरख्ये दिवाकरे ॥

(Evidently the scribe's date)—

आश्विने मासे कृष्णे पक्षे तिथौ १६ त्रयोदश्यां चन्द्रवासरे । (?)

Then comes the last colophon quoted above.

6891.

3918B. भास्वतौविहतिः । *Bhāsvatīvivṛti.**By Gaṇapati Bhaṭṭa.*

Substance, palm-leaf. 9×2 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page.
Character, Bengali of the early 17th century. Appearance, old, soiled,
effaced and dilapidated. A mere fragment.

It begins :

ॐ वमः सूर्याय ।

लक्ष्मीर्यस्य विष्वासिनी सुररिपोर्यो दक्षिणं वीक्ष्य

शम्भोर्यः शिरसो मणिस्र जगनी कन्यापि विश्वम्भरा ।

चन्द्रो यस्य पिता गुरु वलरिपोर्देवस्य यौ भास्वरा-

ज्जातो यस्य तमः शिखीति च ययोराख्ये सदा यान्तु ते ॥

बोधहेतोर्मन्दधियां मुखहेतोर्विपश्चितां ।

श्रीमद्गणपतिभट्टैर्भास्वतौविहतिः कृता ॥

अज्ञाचलनिष्ठागायवह्निर्वर्षे कसेर्गते ।

शक्रो राजाभवत्सप्ताद्येऽन्दास्ते शक्रसंज्ञकाः ॥

6892.

7857. मकारन्दकारिका । *Makarandakārikā.**By Kṛpārāma.*

Substance, country-made paper. 12×4½ inches. Folia, 8. Lines, 8
on a page. Extent in ślokas, 112. Character, Nāgara. Date, Samvat 1881.
Appearance, fresh. Complete.

It consists of 81 Kārikās, based on the astronomical
tables formed according to *Sūryasiddhānta* by Makaranda
for the preparation of calendar.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥
लक्ष्मीं गणेशं रामं च शारदां गुरुपङ्कजम् ।
नत्वा वक्ष्ये पञ्चाङ्गं क्षपारामेण निर्मितम् ॥
तिथिवारं च नक्षत्रं योगं करणमेव च ।
पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥

It was written in Śaka 1739.

It ends :

नगोऽग्निगणपन्त्रे च शाके मार्गे सितेतरे ।
पञ्चाङ्गस्योपयोगार्थं क्षपारामेण निर्मितम् ॥

Colophon :

इति श्रीमकरन्दकारिका समाप्ता ।

Post-colophon :

संवत् १८८१ भाद्रपक्ष ७ भौमवासरे ॥

6893.

5512. मकरन्दकारिका । *Makarandakārikā*.

By Divākara.

Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 270. Character, Nāgara. Date, Śaka 1816. Appearance, fresh. Complete.

Begins thus :

प्रज्ञां यतः प्राप्य क्षतप्रतिज्ञं स्वर्द्धां विधत्ते प्रसभं प्रतिज्ञं ।
अप्योऽपि तं शिवनामधेयं गुरुपदं स्वीयगुरुं भजेऽहं ॥ १ ॥
श्रीमत्श्रिवात् समधिगम्य वरप्रसादं
वृत्तांशुभिर्विवरणाभिनवारविन्दम् ।
एतद्विवाकरविकासितमार्थवर्ध-
भङ्गा मकरन्दपिपासवो वै ॥ २ ॥

पृष्ठस्थितासप्तशकोनितेब्दे प्रकावशेषप्रमकोष्ठकस्थम् ।

तिथ्यादिबारादिसवभ्रिकं तत् योज्यसमीपस्थप्रकास्य कंदे ॥ ३ ॥

etc. etc. etc.

Colophon :

इति श्रीदिवाकरेण विरचिता मकरन्दकारिका समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

रसेन्दुवसुचन्द्रेऽब्दे ज्येष्ठशुक्लादिके तिथौ ।

श्रीसनाथमणिः काश्यां अलिखत् पुस्तकं त्विदम् ॥

१८९६ । इति मकरन्दकारिका समाप्ता । शुभमस्तु ॥

This is based on Makaranda's *Tithyāḍipattra*, astronomical tables, formed according to the *Sūryasiddhānta*.

See IO. Catal. 2954–2956, Weber's Berlin Cat. No. 864.

6894.

6823. मकरन्दटिप्पनम् । *Makarandaṭippana*.

By Makaranda.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 17 in a page. Extent in ślokas, 150. Character, modern Jaina Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

A note-book of a Hindu astronomer with the following topics :

अथ चतुर्युगविचारः ; 1B, अथ कालांशकैरदयास्तज्ञानं—

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग् विश्वोपकाराय गुरुप्रसादात् ।

तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यामानन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥ १ ॥

1B, अथाह्नयानयनं ; अथ त्रेकाणयनप्रकारः ; 2A, अथ भौमादि-
पट्टीकरणं ; 3A, अथ कालांशकैरदयास्तज्ञानं ; 3B, अथ भौमगुरुग्रहनिस्पृह-

करणविधिः ; अथ बुधशुक्रस्पष्टकरणविधिः ; 4A, अथ गतिस्पष्ट ; अथ वक्रमार्ग-
उदयास्तविचारणं ; 4B, अथ टिप्पणके ग्रहप्रदानविधिः ; इति मकरन्दटिप्पणं—
अथ ग्रहणविधिः ; 5A, अथ वन्दिमोक्षचक्रं लिख्यते ; 6A, इति शरीरे पिङ्ग-
ज्ञानं ; इति त्रेकायोपरि शरीरे घातव्यविचारः ; अथ ज्येष्ठानक्षत्रफलं ; इति
तात्कालिकसुद्धर्तः ।

6895.

7858. मकरन्दटिप्पणम् । *Makarandatiippana.*

Substance, country-made paper. $13\frac{1}{4} \times 5$ inches. Folia, 5. Lines, 16
on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1884. Appearance, fresh.
Incomplete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

कौमारकेकिङ्कुलकूजितमिन्द्रनोल-

कैलासशैलशिखरे क्षयजं निशम्य ।

सङ्घातकान्तपृष्ठं वदनं भवान्या

वृद्धा स्मिताक्षितमुखोऽवतु विश्वमीशः ॥ १ ॥

सेवन्तु सन्मधुलिङ्गो मकरन्दलुब्धः

नित्यं शुभाभिवताम्बरसं रसाक्षं ।

सदाश्वराजिकरराजिविराजिताक्ष-

तर्काक्षररक्षतातिविकाशि काशि ॥ २ ॥

इह सदाचारपरम्पराप्राप्तमङ्गलं मनसि कृत्वा प्रज्ञावत्पृष्ठतवे
ग्रन्थकदम्बुषन्धचतुष्टयमाह ।

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यक् । etc. etc.

4A, इति पञ्चाङ्गसारिणी सम्पूर्णं ; 5B, इति श्रीमकरन्दे
ताम्बरसायानुपपत्तिः ।

For the commentary see IO. Catal. No. 2958.

Post-colophon :

संवत् १८८४ माघकृष्ण १० शनौ लि० गन्दरामोपाध्याय स्वार्थे
परार्थे वा ।

6896.

7761. मकरन्दोदाहृतिः । *Makarandodāhṛti.*

By Viśvanātha Daivajña, son of Divākara Daivajña.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 9 in a page. The first five leaves are missing. Character, Nāgara. Date, samvat 1782. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिता मकरन्दो-
दाहृतिः समाप्ता ।

Post-colophon :

संवत् १७८२ ज्योतिषमासे सुकल पक्षे लौखितं खिरोधरदास ।

A course of instructions for using Makaranda's astro-
nomical tables for preparing almanacs formed according
to *Sūryasiddhānta*. Published at Benares in 1869.

6897.

519. मकरन्दविवरणम् । *Makarandavivarana.*

By Divākara.

For this manuscript see L. 1301.

Post-colophon Statement :

शुभमस्तु । श्रीसदाशिवः ॥ श्रीराम ।

संवत् १७९५ आश्विन शुक्लद्वितीयायां लिखितमिदं विश्वनाथेन मकरन्द-
विवरणम् ॥ इ ॥ इ ॥ इ ॥ दृश्यति सं + तायां ॥ भौमार्कशनिवार + +
कार्तिकेन्दु + + भवेत् ॥ + + + + स्नातियोगश्चेत् दृपनाथः पशुक्षयः ॥ १ ॥

Begins thus :

प्रज्ञा (or स्पृधा) यतः प्राप्य ह्यतप्रतिज्ञं
 स्पृध्वा विघ्नते प्रसभं प्रतिज्ञम् ।
 अक्षोऽपि तं श्रीशिवनामघेयं
 गुरूपमं स्त्रौयगुरुं भजे तम् ॥
 श्रीमच्छिवात् समधिगम्य वरप्रसादं
 वृत्तांशुभिर्विव(र)णाभिनवारविन्दम् ।
 एतद्विवाकरविकाशितमार्थवर्थ-
 भङ्गा भजन्तु मकरन्दपिपासवो ये ॥
 etc. etc. etc. etc.

6898.

10056. मकरन्दभाष्यम् ।

*Makarandabhāṣya, entitled Abhinava Tāmarasa.
 Being a course of practical illustrations for applying
 Makaranda's astronomical tables.
 By Puruṣottama, son of Kṛṣṇa.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 13
 on a page. Extent in ślokas, 380. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat
 1819. Appearance, fresh. Complete.

Begins thus :

कौमारकेलिकलकूजितमैन्द्रगोल-
 कैलासशैलशिखरे क्षणं निश्चयम् ।
 संजातकांतद्य[ष्ट ?]भतं वदनं भवान्या
 वृद्धा स्मितां पितमुखोऽवतु विन्धमीशः ॥ १ ॥
 सेवन्तु सन्मधुलिङ्गो मकरन्दतुष्ट्या
 विद्यं शुभाभिनवतामरसं रसाक्षम् ।
 सदाक्यराजिकरवाजिविराजितकर्त्त-
 र्कौसंकरविकाशकाशि ॥ २ ॥
 etc. etc. etc.

Colophon :

इति औक्त्याद्धनुषस्योत्तमविरचितं मकरन्दटिप्पणमभिगव-
तामरसाख्यं समाप्तं ।

Post-colophon :

सं १८१६ पौषशुक्ल १८ गुरौ लिखितम् देवोदासैः शुभं भवतु ।
श्रीभवानीप्रद्वारौ विजयतः ॥

See IO. Catal. No. 2958.

6899.

1363. यन्त्रप्रकाशः सटीकः ।

Yantraprakāśa with commentary.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Commentary has 13 folia, of which leaves 2 to 14 are missing; and five leaves after 88 have lost their leaf-marks. The text has only leaves 2 to 8. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, oldish. Prose and verse. Generally correct.

The text and the commentary are both by Rāma-
candra, son of Sūryadāsa and Viśālākṣī, and grandson of
Śivadāsa of the Vatsa gotra. His guru was Hirasvāmī.

For the text and the commentary see Peterson 4,
Extr., p. 54, No. 975.

The yantras mentioned in the text and the commen-
tary are :

T. 2B, उत्तरधातुगुनीचक्र; T. 3B, रविचक्र, चन्द्रचक्र; T. 4A,
मङ्गलचक्र; T. 4B, बुधचक्र; गुरुचक्र; T. 5A, शुक्रचक्र, शनिचक्र;
T. 5B, राहुचक्र; T. 6A, केतुचक्र, अश्विनीचक्र; T. 6B, भरणीचक्र;
कृत्तिकाचक्र; T. 7A, पुनर्वसुचक्रम्; C. 51A, सुलभायनत्र; C. 68B,

फलकयन्त्र ; C. 72A, वलययन्त्र ; C. 73A, चूड़ायन्त्र ; C. 74A, सुद्रिका-
यन्त्र ; C. 77A, कर्त्तरीयन्त्र ; C. 78B, कण्ठायन्त्र ; C. 79A, नाडीवलय-
यन्त्र ; खड्गशरादियन्त्र ; C. 81A, चिन्तामणियन्त्र ; C. 83B, कपालयन्त्र ;
C. 86A, राधावेधयन्त्र ; C. 87B, घटीयन्त्र and हंसयन्त्र ; C. 88B,
नलकयन्त्र ; C. 91A, काचघटीयन्त्र ।

Other topics treated of in the commentary :

15B, घटीज्ञानम् ; आनीतघटीनां स्फुटीकरणम् ; 16A, सिद्धान्तानां
मिथः स्फुटीकरणम् ; 16B, अयनांशस्फुटः ; ग्रहस्फुटत्वं ; 17A, वक्रावक्रत्ववेधः ;
18A, शरज्ञानम् ; 18B, भपत्रक्रान्तिवृत्तेः संख्यानम् ; 19A, सूर्यांशादि-
घटीज्ञानम् ; 19B, घटीज्ञानम् ; 20A, होराकथनम् ; 20B, भोक्ता
21B, क्रान्तिवृत्तम् ; 22A, इष्टदेशान्तज्ञानम् ; 22B, वर्षलग्नः ; 23A
न्यूनाधिककृच्छलग्नः ; 24A, ग्रहगतिः ; 24A, गतेर्वक्रकृत्तुते ; 25A, तिथि-
करणघटी ; 25B, नक्षत्रयोगः ; 26A, विवाहाद्युपयुक्तसूत्राचन्द्रभसाधनम् ;
26B, तिथियोगज्ञानम् ; 30A, वारप्रवृत्तिः ; 32A, पातस्थितिः ; 32B,
त्रैराशिकापरात्यमनुपातः ; 33A, भौमादीनां वक्रावक्रत्वम् ; 33A, कूजाद्याः
कदा प्राच्यामुदयन्ते कदा च प्रतीच्यामस्तं यान्तीत्याह ; 34A, इष्टकालांशः ;
34B, अगस्त्यदयास्तमयौ ; 37A, इन्द्रयज्ञम् ; 37B, याज्ञयाज्ञकभावः ;
39B, वलनम् ; 41A, परिलेखः ; 43A, सूर्यग्रहणे विशेषः ; 45B, ग्रह-
युतिदिनज्ञानम् ; 47B, भग्नग्रहयोगः ; 48B, वर्गतन्मूलं च ; 52A, दिग्-
ज्ञानम् ; 52B, शङ्खलक्षणम् ; 54A, विषुवमध्याह्नच्छाया ; 54B, लग्नः ;
55B, दिनाङ्गच्छायाकर्णौ ; 56A, इष्टकर्णप्रकारद्वयम् ; 56B, गतघटीज्ञानम् ;
56B, उन्नतघटीज्ञानम् ; 57A, इष्टघटिततत्कालकर्णच्छायानयनम् ; 57B,
नरशङ्खदूषणम् ; 57B, शङ्खकल्पनम् ; 58B, यष्टियन्त्रम् ; 59A, यष्टि-
निवेशपूर्वकसुप्तघटीज्ञानम् ; 60A, दिग्देशकालाज्ञाने केवलार्कदर्शनात् सर्व-
कथनम् ; 61A, ऋतुचिह्नानि ; 62A, जलादौ वंशादेः प्रतिबिम्बवेधेन
खवंशान्तरभूज्ञानम् ; 66A, यष्टिप्रसङ्गादयनांशज्ञानम् ; 67B, उन्नतार्कौ-
घटीज्ञानम् ।

6900.

1391. यन्त्ररत्नावली (ध्रुवभ्रमणाधिकारः) ।

*Yantraratanāvalī (Dhruvabhramaṇādhikāra).**By Padmanābha, with the author's own commentary.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 260. Character, Nāgara. Date, Samvat 1866. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

It contains *Dhruvabhramaṇādhikāra*, the second chapter only of the work.

For a description of the work see Bik. No. 631, p. 294. No. 1173 as well contains both the work and the author's commentary.

The author's father's name is Nārmada in the colophon. In the opening verse he is described as Narmadā-nugrahalabdhajanman.

The object of the work:

“Description and use of an instrument for ascertaining from the position of the polar star the time of night at any given moment”—Bik. No. 631.

यन्त्ररचनाकारणमनुष्टुप्छन्दसाह

नक्षत्रात् समयज्ञानं तमिच्छायाः प्रबोदितम् ।

ध्रुवात्केनापि न प्रोक्तं तदेतत्कौतुकाल्लतम् ॥

Post-colophon :

संवत् १८६६ पौषे कृष्णे पक्षे चतुर्दश्यां १४ गुरौ सम्पूर्णा ।

शुभं भूयात् ॥ श्रीरामजी ॥

6901.

7846. **ध्रुवधमयन्त्रम् ।** *Dhruvabhramayantra.**Being an extract from Yantrarātnāvalī.**By Padmanābha.*

Substance, country-made paper. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 15 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1886. Appearance, old and discoloured.

Colophon :

इति श्रीपद्मनाभविरचितं ध्रुवधमयन्त्रं समाप्तं ।

Post-colophon :

संवत् १९८६ माघशुक्ल २ भृगौ मोहनेनालेखि श्रीमद्गुरोवं
होरा माधवजी पुस्तकात् ।

Cf. our No. 1173.

6902.

1173. **यन्त्ररत्नावली (ध्रुवधमयाधिकारः) ।***Yantrarātnāvalī (Dhruvabhramaṇādhikāra).**By Padmanābha, with the author's own commentary.*

Substance, country-made paper. $11 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 260. Character, Nāgara. Date, Samvat 1886. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct. Complete.

Colophon :

इति श्रीगर्भदात्मजश्रीपद्मनाभविरचिते यन्त्ररत्नावल्यां खण्डतो
ध्रुवधमयाधिकारो द्वितीयः ॥ २ ॥

Post-colophon :

संवत् १८६६ पौषे कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां १० गुरौ । सम्पूर्णं
शुभं भूयात् ॥

It begins thus :

ओगयोशं भजे ।

अथ ब्रुवन्मत्स्यं यन्माधिकारमारभते अत्रापि निर्लिप्तपरि-
समाप्त्यर्थं अभिमतेष्टदेवतानमस्तारमिन्द्रवक्ष्या आह ।

ओनन्मदायुहलब्धजन्मनः पदारविन्दं जनकस्य सद्गुरोः ।
नत्वा प्रियामासमयादिबोधकं ब्रुवन्मत्स्यं यन्ममिदं ब्रवीम्यथ ॥

6903.

1604. यन्त्रचिन्तामणिः (सटीकः) ।

Yantracintāmaṇi.

*By Cakradhara, with its commentary Dīpikā by Rāma,
son of Madhusūdana (Daivajña).*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines,
3 or 9 on a page. Extent in ślokas, 600. Character, Nāgara. Date,
Samvat 1899. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon of the Commentary :

इति श्रीदेवज्ञश्रीमधुसूदनात्मजरामदेवज्ञविरचितायां यन्त्र-
चिन्तामणिटीकायां यन्त्रदीपिकायां प्रकीर्णकाध्यायस्तुर्थः ।

Post-colophon :

लघुदेहवटवर्गोऽङ्गनामि

प्राणश्चन्द्रो घातवः खेचरेन्द्राः ।

प्राणो गच्छे देहघातङ्गनामः

तस्मात् घातुश्चन्द्रवैर्यं प्रधानम् ॥

संवत् १८९९ चैत्र शुक्ल १ ।

For the beginning and end of the work see IO. Catal.
No. 2910, p. 1032.

The last verse of the text and its commentary :

अथ निजग्रन्थोपसंस्कारं कुर्वन् शार्दूलविक्रीडितेनाह :—

आसीदग्रजवन्दितपदः श्रीवामनो विश्रुतो

ज्योतिःशास्त्रमहार्णवाढ्यतकरः सत्सूक्तिरत्नाकरः ।

तत्सूनुद्वितीयालमौलिबिलसद्गन् ग्रहशायणी-

चक्रे चक्रधरः कृतिः सविष्टतिं सद्यन्तचिन्तामणिम् ॥

अग्रजराजैर्वास्त्रमहार्णवैर्वन्दितचरणः तथा विश्रुतनामप्रसिद्धः तथा
ज्योतिःशास्त्रमहार्णवो नाम समुद्रः तस्मिन् षष्टतकरो नाम चक्र-
सत्त्वो या सूक्तयः तद्रत्नानामाकरः श्रीवामनो नामासीत् । तस्य
सूनुः द्वितीयाल राजानः तेषां मौलिषु बिलसत् शोभमानं रत्नमि-
रत्नं ग्रहशाय ज्योतिर्विदः तेषां अग्रणीः तथा कृतिः कुशलः चक्रधरः
सद्यन्तचिन्तामणिं सविष्टतिं सटीकं चक्रे कृतवान् इत्यर्थः ।
अथ आचार्येण केवलश्लोकव्याख्यानरूपा टीका कृता अस्ति
सविष्टतिमित्युक्तम् ।

After this read the end as in IO.

6904.

1707. यन्त्रचिन्तामणिः । *Yantracintāmaṇi*.

By Cakradhara, with Rāma Daivajña's commentary.

Substance, country-made paper. 11½ x 5 inches. Folia, 16. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1729. Appearance, old Complete.

Post-colophon :

संवत् १७२९ वर्षे वैशाखशुक्लष्टम्यां बुधे ज्योतिर्विदिन्द्रजित्वा
लिखितोऽयं यन्त्रचिन्तामणिनामा ग्रन्थः ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं
चेति ॥ शुभम् ॥

See 1355 and 1604.

6905.

1355. यन्त्रचिन्तामणिटीका । *Yantracintāmaṇīṭikā.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 17 on a page. In Tripāṭha form. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old. Prose and verse. Generally correct. Complete.

The text is by Cakradhara, son of Vāmana, and the commentary by Rāma Daivajña, son of Madhusūdana Daivajña. The commentary is called *Yantracandrikā*.

For description of the text see IO. Catal. No. 2909 in which there is also the author's commentary, and also Peters, Vol. IX, Extract, p. 54, No. 974, has also been described; and for that of the commentary see IO. Catal. No. 2910.

6906.

1763. यन्त्रचिन्तामणिः । *Yantracintāmaṇi.*

*By Cakradhara, with the commentary
by Rāma Daivajña.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. In the tripāṭha form. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Complete.

Begins thus the commentary :

नत्वा गणपतिं वामो मधुसूदनगन्दनः ।
यन्त्रचिन्तामणेष्टीकां कुर्वेऽहं सोपपत्तिकाम् ॥ १ ॥
विलोकितानि यन्त्राणि कृतानि ब्रह्मा बुधैः ।
मतः शिरोमणिस्तेषां यन्त्रचिन्तामणिर्मम ॥ २ ॥
यन्त्रचिन्तामणिः श्रेष्ठः कथं न गणिते भवेत् ।
यस्मादगणितोऽप्यविज्ञानमुपजायते ॥ ३ ॥ etc.

Text :

नत्वा भवानौ प्रमथाधिनाथं
 रविं गुरोरंघ्रविन्दयुग्मम् ।
 यत्नं प्रवक्ष्ये गणितानपेक्षं
 यथाशुबोधः समयादिकानाम् ॥ १ ॥
 अपूर्वयुक्ताल्पमगल्पकार्थं
 सद्गुणसमज्ञातमोपहारि ।
 विदन्ति ये यत्नमिदं सभेदं
 पश्यन्ति तेऽप्ये गणितं समस्तम् ॥
 etc. etc. etc.

Commentary ends thus :

आसीदग्रजराभवन्दितपदः श्रीवामनो विश्रुतो
 ज्योतिःशास्त्रमहाग्वे हि मकरः सत्सूक्तिरत्नाकरः ।
 तत्सूनुद्वितियात्मनौजिविलसद्गणं ग्रहज्ञायणी-
 चक्रे चक्रधरः कृतौ सविद्यतिं सद्यत्नपिन्तामणिम् ॥

See IO. Catal. No. 2910, p. 10326.

The conclusion of the commentary in the IO. manu-
 script is in verse, while that in the present manuscript in
 prose (?). But the substance is exactly the same :

ग्रन्थकृता पदव्याख्या कृता तदर्थं मयोपपत्तिः कृता ।

Before this, it gives the concluding verse of the
 author's own commentary, described in IO. Catal.
 No. 2909.

6907.

7906. रामविनोदः । *Rāmaṇinoda.*

By Rāmacandra, son of Ananta.

Substance, country-made paper. 12½ × 5 inches. Folia, 3. Lines, 11,
 12 on a page. Character, Nāgara. Date, Sarpvat 1885. Appearance
 fresh. Complete.

Begins thus :

गणपतिमभिवन्द्य श्रीशपादारविन्द-

स्मरणविदिततत्त्वोऽनन्तजो रामचन्द्रः ।

अक्षररन्ध्रपश्चाद्वक्ति पञ्चाङ्गपथं

ग्रहगतिसमवेतं रामभूपालतुष्टौ ॥ १ ॥

सूर्यभूपमित (१६१२) लब्धवानखिलभूमिपतित्वम् ।

स्थापयन्ति जपकं भावसाक्षरश्रुतिपालः ॥

वाणरामविधुहौनितश्रुते विक्रमस्य किल शालिवाहनम् ।

शैलशैलमनुभि (१४७७) विवर्जितेऽस्मिन्नक्षरशपाकादूताः समाः ॥

etc. etc. etc.

Colophon :

इति श्रीसमस्तसामन्तसौमन्तिगौसिन्दूरपूरदूरोत्सारण-कारण-
निरूपमङ्गपाणधारावलुप्तमेदिनौपतिसुखमखिलमखिलतुष्टौश्रमूर्ति-
महोमखिलमखिलश्रीमदक्षरसाहजमायाधुर्यमहाराजाधिराज-
श्रीरामदासदेवकारिते देवज्ञानन्तभट्टात्मजरामचन्द्रविरचिते राम-
विनोदनाम्नि पञ्चाङ्गग्रहानयनाधिकारो द्वितीयः ।—

Post-colophon :

संवत् १८८५ आ० कृ० ।

A treatise on the computation of calendars, compiled
der the patronage of Rāmadāsa, minister of Akbar.
e IO. Catal. No. 2944.

The name of Rāmadāsa, who is said here to be the
nister of Akbar, is not found in Aini Akbari.

6908.

7913. रामविनोदः । Rāmaṇinoda.

By Rāmacandra.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 3. Lines, 13
a page. Extent in ślokas, 98. Character, Nāgara of the 18th century.
pearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीदेवज्ञानन्तात्मजरामचन्द्रविरचिते रामविनोदाख्ये पञ्चाङ्क-
ग्रहानयनविचारः समाप्तः ।—

See No. 7906.

6909.

7816. रामविनोदोदाहरणम् । *Rāmaṇododāharaṇa.*
By Viśvanātha Daivajña.

Substance, country-made paper. 9½ × 5 inches. Folia, 9. Lines, 2 on a page. Character, Nāgara. Written in a scribbling hand. Dat Samvat 1858. Appearance, discoloured. Complete. One stray leaf.

An illustrative commentary on *Rāmaṇoda*, a work by Rāmacandra, for which see Bik. 330. It relates to the construction of a calendar.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।—

रामो रामविनोदनाम[क]मृजुं यं ग्रन्थमावद्धवा-

स्तस्योदाहरणं परोपकृतये + + + + देववित् ।

ख्यातः प्रख्यगुणः करोति कुतुकास्तद्विन्वनायः + +

न्यमनसां चेतः समारोहति ॥ १ ॥ (?) ३ ।

अथ निर्व्विज्ञं ग्रन्थसमाप्त्यर्थं तत्प्रचयार्थं च गणेशादीन्मन्त्रकृत
चिकीर्षितं प्रतिजानीते । गणपतिमिति स्पष्टार्थः ।—

अथाकव्वरस्य राज्यप्राप्तिसमये विक्रमशकादिविर्हानाह (?) ।

सूर्यभूपमितेति ॥ वाणरामविधुरिति ॥ ग्राहकवरेति स्पष्टार्थः ।

उदाहरणं ॥ श्रीनृपविक्रमार्कराज्यातीतसंवत्सरेषु १६१२

अकवरस्य राज्यप्राप्तिः अयं १६१२ वाणरामविधुभिः १३५ जातः

अकवरस्य राज्यसमये शालिवाहनशकः १४७७ अनेनेष्टशकः

१५४८ रहितः जाताकवरस्य राव्या + ना समाः ७१ एते पंचांगि
 ३५ हीना जातं ग्रह्यारम्भाद् गतसमाः ३६ अयं ३६ तिथिनक्षत्र-
 योगगुणकेन निम्नाः स्वक्षेपकेन युताः तिथिप्रमुखतः ११ तिथिनक्षत्र-
 योगवाराः भवति ॥ तथैव तिथिनक्षत्रयोगकेन्द्रगुणकेन गतसमाः
 गुण्याः । स्वक्षेपकेन युताः तिथिनक्षत्रयोगकेन्द्राणि भवन्ति ।
 तिथिस्थाने योऽहंकः स त्रिंशता ३० नष्टः । नक्षत्रस्थाने
 सप्तविंशतिभिर्नष्टः । etc. etc.

Colophon :

इति श्रीदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते रामविनोदस्योदा-
 हरणं समाप्तम् ।

Post-colophon :

शुभमस्तु संवत् १८५८ ।

6910.

5592E. लग्नबोधनम् । *Lagnabodhana.*

Substance, palm-leaf. 14 × 1½ inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page.
 Extent in ślokas, 75. Character, Uḍiṣya of the early 19th century. Appear-
 ance, good. Complete.

An astronomical work dealing with stars. It is well
 known in Uḍiṣyā and attributed to Kālidāsa.

Beginning :

श्रीष्टुदेवतायै नमः ।

मस्तकोपगततारकाकुलै-

र्लग्नबोधनमनोरथोद्भूताम् ।

कामिनीं वदति कोऽपि कौतुकात्

तत्त्वतो रक्षसि बोधयन्निव ॥

तारकाक्षयमिते शराक्षतौ
 केष्वे गगनमध्यवर्त्तिनि ।
 मत्तवारणगतेऽजलघ्नतो
 निर्ययुर्गजमहौ प्रलितिकाः ॥
 मस्तकोपरि समागते घने
 मर्द्दलाक्षतिनि पञ्चतारके ।
 यान्ति कान्तिमति मेघलघ्नतः
 सारसाक्षि रसवल्गलितिकाः ॥
 मण्डलाभश्रुततारकाकुले
 मध्यभाजि नभसः प्रचेतसि ।
 वायुशैलधरणीमिताः कलाः
 शारदेन्दुमुखि तावुर्वेद्युः ॥

There are 28 such verses.

End :

श्रीर्षभाजि भक्तुलयाङ्गिते
 विश्वभे तदणि सूर्यकाक्षतौ ।
 भूतिरस्तुतमगोजकान्मुके
 यान्ति कालतिथिलितिका भवात् ॥

Colophon :

इति लघ्नबोधनं समाप्तम् ॥

6911.

6378. लीलावतीटीका । *Līlāvatīṭikā*.

Entitled Gaṇitāmṛtavarṣiṇī.

By Gaṇaka Sūryamaṇi, son of Tripāṭhi Ghaṇaśyāma.

Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. A modern copy. Appearance, fresh. Incomplete in the beginning.

Begins from the Kṣetravyavahāra section of the *ilāvātī*.

Colophon :

इति श्रीमन्निपाठिष्वश्वामसुतगणकसूत्र्यमणिस्ततायां लीला-
वतीटीकायां गणितामृतवर्षिणीसमाख्यायां अंकपाशस्योदाहरणं
समाप्तम् ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ क्षेत्रव्यवहारो व्याख्यायते । तत्र सूत्रं दृष्टवाहोरिति ।

The closing couplet :

इमां लीलावतीटीकां गणितामृतवर्षिणीम् ।

शोधनीयं सद्गणकाः सुहृदो गतमत्सराः ॥

6912.

6379. लीलावतीटीका । *Līlāvātīṭikā*.

By Rāmeśvara.

Substance, country-made paper. 10 × 5½ inches. Folia, 24. Lines, 8
in a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.
Incomplete at the end.

It begins :

नत्वा गणेशं हरमल्लयोजि-

मन्मां हरिं श्रीजनकं प्रणम्य ।

रामेश्वराख्यः प्रकरोति टीकां

श्रीभास्करोक्तेर्गणितस्य पाठ्याः ॥

प्रौ(त्रि)तिमिति । अहं भास्कराचार्यः संहिताश्वरकोमलामल-
पदैः सद्गणितस्य पाटीं वक्षि ।

9A, इति श्रीमन्मिश्र(मीश्र) श्रीमणिरामात्मजश्रीरामेश्वरमिश्र-
विरचितायां लीलावतीटीकायां प्रथमपरिकर्माष्टकं समाप्तम् ।

6913.

6372. लीलावतीविवरणम् । *Līlāvatīvivarṇaṇa*.

By Mahīdāsa.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 50 of which the first and fol. 9-11 and 20 are missing. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 1,300. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1852 = Śaka 1717. Appearance, fresh.

The commentary was composed in S. 1644.

Last Colophon :

इति श्रीलीलावतीविवरणं समाप्तम् ।
वेदश्रुत्यङ्गम् १६४४ वर्षे आश्विने पञ्चमीबुधे ।
महोदासोऽलिखल्लीलावत्या विवरणं शुभम् ॥
शिष्यसम्प्राप्येतेनेदं वाराणस्यां व्यघ्रायि यत् ।
लीलावतीविवरणं तेन तुल्यतु केशरी ॥

Post-colophon :

सं १८५२ शके १७१७ पौषकृष्णानवमोद्वर्त्ये ठाकुरदासेन लिखितं
स्वार्थं परार्थं च । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

6914.

6377. लीलावतीविवरणम् । *Līlāvatīvivarṇaṇa*.

A commentary on Līlāvatī.

By Paraśurāma.

Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 29. Lines, 12 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end. With the text.

It begins :

ॐ नमो विब्रह्मणे ।

नत्वा रमापतिगणेशसरस्वतीनां

पादाङ्गुलिनि परशूपपदो हि रामः ।

लीलावतीप्रकरणं प्रकरोति तच्च

विद्वज्जनाः स्वमतितः परिशोधयन्तु ॥

शिष्टाचाराद्देवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरन् प्रयोजनाभिधेये
प्रतिजानीते—

प्रौतिं भक्तजनस्य etc. etc. etc.

22A, इति श्रीपरशुरामकृते लीलावतीविवरणे जातयः ; 25B,
प्रकीर्णकानि ।

6915.

6376. लीलावतीविवरणम् (मनोरञ्जनाभिधम्) ।

Līlāvativivaraṇa (Manorañjanābhidha).

By Rāmakṛṣṇadeva, son of Āpadeva alias Sadāśiva, son of Śrīpati, son of Nīlakaṇṭha, son of Gopāladeva of the Ātreya Gotra.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 21–62. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1,600. Character, Nāgara. A modern copy. Appearance, fresh. Incomplete in the beginning.

See IO. Catal. No. 2816.

Colophon :

इति श्रीमद्विद्वन्मकुटमाणिक्य-पदवाक्यप्रमाणपारावारौणधुरीण-
श्रीमन्नोलकण्ठदेवात्मजसकलविद्यानिधान-श्रीमश्रीपतिदेवात्मज-
श्रीमत्सदाश्रिवापराभिधानः श्रीमदापदेवसुतभवानोगर्भजरामकृष्ण-
देवनिर्मिते लीलावतीविवरणे मनोरंजनाभिधेः कपाशाधिकारः
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

6916.

6375. लीलावत्युदाहरणम् । *Līlāvatyudāharaṇa*.*By Rāmakṛṣṇadeva.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete.

Rāmakṛṣṇadeva has a commentary entitled *Mano-rañjana* (for which see IO. Catal. No. 2861) to which this adds illustrations and is called *Līlāvatyudāharaṇa*.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

ज्योतिर्लोचन इन्दुमौलिरखिलान् प्राप्तुत लोकानिमान्
तां देवीं निजवामकायकलितां स्नात्वे दधत् पुत्रकौ ।
गङ्गामूर्द्धनि यश्च दिङ्मितकरैः सन्तोषयन् दिक्पतीन्
दिश्यात् + वरदानतः स च शिवस्तुभ्यन् शिवं सर्वदा ॥

Rāmakṛṣṇa's patron :

भगवन्तसिंहजलधेर्जातः श्रीवाणसिंहविधुः ।

सम्राट्जैविकस्तस्मात् काश्यां रामद्वयबुधः ॥ २ ॥

Object :

दुर्गमटीकातो भीताया बोधाय बालजनतायाः ।

लीलावतीविवरणं समनोरंजनमिदं तनुते ॥ ३ ॥

Then it goes on :

तत्र तावत् श्रीमान् भास्कराचार्यः सिद्धान्तशिरोमणिं निर्मितुः
तत्प्रकरणभूतं व्यक्तगणितमुपजीव्यत्वान्निरूपयिषुः प्रारिभितस्य निष्प-
त्युद्बुद्धं परिसमाप्तिकामो विशिष्टशिष्टाचारपरिप्राप्तेष्टदेवता-
नमस्कारत्वलक्षणं मङ्गलं शिष्यशिष्याद्यैः ग्रन्थादौ उपनिबध्नन्
चिकीर्षितं प्रतिजानीते—प्रीतिं भक्तजनस्येति ।

9B, इति भास्कराचार्यविरचितायां लीलावत्यां गणितपाद्यां अभिन्नपरि-
कर्माष्टकं समाप्तम् ।

Last Colophon in the incomplete MS. :

इति श्रीरामकृष्णदेवविरचिते लीलावत्याह्नये मगोरंजने
श्रेटीश्वरहारा(?) समाप्तः ।

6917.

3080. लीलावती । *Līlāvati*.

By Bhāskarācārya.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 9
a page. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, discoloured.
Fragmentary.

Folia 1-7 : matters astrological.

From $7\frac{1}{2}$ —*Begins thus :*

+ + हरप्राभागप्रभागेषु गठनं स्यात् । अत्रोद्देशकः ।
द्रुमार्धजिलवदयस्यासुमते पादत्रयं यद्वैत् तत्पञ्चाशकषोडशांश-
चरणः सम्पार्थितेनाथिने । etc.

Ends with :

मायिक्वाष्टकमिन्द्रनीलदशकं सुक्तापलानां शतं
सद्व्याणि च पञ्चरत्नवर्णिजां तेषां चतुर्णां धनम् ।
सङ्गलेहवशेन ते निजघनाहृत्त्वैकमेकं मिथो
जातास्तुल्यधना पृथग्वद सखे तद्रत्नमौल्यानि मे ॥

6918.

5503. लीलावती । *Līlāvati*.

By Bhāskarācārya.

*With the commentary entitled Līlāvativilāsa
by Devīśahāya, son of Kṛṣṇakaura.*

Substance, country-made paper. $14 \times 7\frac{1}{2}$ inches. Folia, 63. In Tri-
ṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1817. Appearance, old
and discoloured. Complete.

The commentary begins thus :

ॐ नमो गौरीशङ्कराभ्याम् ।

श्रीगुरुचरणसरोजं निखिलपुमर्थप्रदं नत्वा ।

लीलावतीविलासं सतां पुरस्तादभिनयामि ॥

इह खलु सकलजनाभौक्षितपरमपुरुषार्थनिरूपणविरतिशया-
नन्दस्य निर्विचिकित्सपरमात्मज्ञानायत्तत्वात् तस्य च निष्काम-
वेदविहितयज्ञाद्यनुष्ठानफलत्वात् तस्य च कालज्ञानाधीनत्वात् तस्-
मैकादिचारावगमतन्त्रत्वात् तस्य च ज्योतिःशास्त्रविहितगणित-
साध्यत्वात् तदर्थं गणितपरिपाटीमुपदिदर्शयिषुः श्रीमद्भगवद्-
भास्कराचार्य्यस्तावत् प्रारिम्भितनिष्पत्त्यहसमाध्यादिफलकमिष्टदेवता-
नमस्कारलक्षणं मङ्गलं स्नानुष्ठितं शिष्यशिष्यार्थं श्लोकेनोपनिवृत्त-
चिकीर्षितं प्रतिजानीते प्रीतिमिति ।

End :

श्रीमद्भरद्वाजमुनेः कुलाब्धौ

द्विजादिराजोऽजनि पुण्यकायः ।

स + + + उद्यजातिमहेष्टभावा-

लङ्कारभूतः शिवदत्तरायः ॥

श्रीमन्महादेवपदारविन्द-

निमग्नचेताः सुकृताम्बराग्रिः ।

तस्मान्महादेवपदाभिधेयो

बुधोपमेयः सुत उद्भूतः ॥

आसीत्तस्य सुतोऽपरो गुणिगणग्रामाग्रणीर्वादिजि-

ज्योतिःशास्त्रविचारसारनिपुणो भूपालमालार्चितः ।

श्रीभाराम इति प्रथमधिगतो यत्पादपङ्केतह-

ध्यानागुणहवैभवेन निखिलां विद्यामवापुर्जनाः ॥

भास्करादिव नासत्तौ रामात् कुण्डलवाविव ।

कृष्यविष्णु (कृत्स्विस्तु) सहायान्तौ श्रीभारामात् सुतावुभौ ॥

तथोरिव तथोरासीत् शरीरे रामणीयकम् ।
 गुणगौरवमौचित्यं भावात्ममतुलं मतेः ॥
 वेदान्तविद्यान्वधिपारगामी
 तन्मे स्ततन्तो गणिते गणेशः ।
 स्वच्छन्दगौः[?] छन्दसि शब्दशास्त्रे
 सुधीः स साहित्यरसेन दृढः ॥
 श्रीकृष्णकौरः किञ्च कौर्त्तिगौरः
 श्रीमत्स्यदेवस्तु [त]तो बभूव ।
 यत्पादपद्मद्वयसेवनेन
 मातृगणनः सर्व्वपुमर्थपात्रम् ॥
 देवौ सहायौभवति यस्य सर्व्वैष्टकर्मसु ।
 श्रीकृष्णकौरतनयो बभूवान्वर्थनामकः ॥
 तेन देवौसहायेन यथामति विनिर्भितः ।
 लीलावतीविज्ञासोऽयं सन्मोदं तनुतातराम् ॥
 विदितगणितपारा लब्धवेदान्तसारा
 परकृतिदृष्टकाया ध्वस्तदौर्जन्यमाया ।
 गुणगणसदगारा ध्वंसितक्रोधमारा
 वविवृतति(?) सवाया(?) राममिश्राधरायाम् ॥
 लब्धो मयैत(वा) चरणप्रसादा-
 दपारपाटीगणिते प्रवेशः ।
 यथाश्रुतं स्त्रीयधियोऽभिदृष्टौ
 कृतो मयोदाहरणप्रपञ्चः ॥

6919.

8724. लीलावती । *Līlāvati Gaṇitāddhyāya*.

Substance, country paper. 12 x 4½ inches. Folia, 30 (5-34). Lines,
 on a page. Extent in ślokas, 1,400. Fresh. Incompletē. Folia 1-4
 missing.

From leaf 5 to the end in leaf 34.

The Last Colophon :

इति श्रीभास्कराचार्यविरचितायां गणिताद्धा लीलावत्यां मंक-
पाश्र्ववहारः । समाप्ता चेयं लीलावती गणितपाटी ।

Published editions available.

6920.

4380. लीलावती । *Līlāvati*.

Part of Siddhāntaśiromaṇi by Bhāskara.

Substance, country-made yellow paper. $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 56
Lines, 5 on a page. Character, Bengali of the 19th century. Appearance
fresh. Complete.

A well-known and already published work on Arithmetic and Mensuration, etc.

6921.

9747. लीलावती । *Līlāvati*.

By Bhāskarācārya.

Substance, country-made paper. $10 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 39 of which
foll. 2-3 missing. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character,
Nāgara. Date, Samvat 1767. Appearance, old. Verse and prose.
Generally correct.

This is the first part on arithmetic of a well-known
work on astronomy, known as the *Siddhāntaśiromaṇi*.

The Last Colophon runs thus :

इति श्रीभास्कराचार्यविरचिते सिद्धान्तशिरोमणौ पाटी-
नामाध्यायः प्रथमः । श्रीः

संवत् १७०७ । शके १५३२ वैशाख शुक्ल १ रवौ विन्धेश्वर-
राजधान्यां लिखितं लीलावतीपुस्तकं ग्रन्थदेवदेवेशेन स्तार्थं परार्थम् ।

A work already published.

6922.

7815. लीलावती । *Līlāvatī*.

Substance, foolscap paper. 10×5 inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. A fragment.

7B, इति लीलावत्यां परिकर्माष्टकम् ।

No more colophon.

6923.

4749.

Substance, palm-leaf. 11×2 inches. Folia, 48 of which the leaves between 26 and 47 are missing. Two leaves are marked 25. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1,700. Character, Newari of the 14th century. Appearance, old and worm-eaten. Complete. The last leaf has faded away.

2A, प्रन्नावतारो नाम प्रथमः परिच्छेदः; 2B, इति संख्याभिधानो नाम द्वितीयः परिच्छेदः; 3A, परिभाषाविधिर्नाम तृतीयः परिच्छेदः; 3B, इति परिकर्माविधिर्नाम चतुर्थः परिच्छेदः; 5A, इति व्यवहारविधिर्नाम पञ्चमः परिच्छेदः; 5B, प्रत्युत्पन्नविधिः; 6A, भागविधिः समाप्तः; 7B, कलासङ्गणन-विधिः समाप्तः; 7B, अङ्गशोधनविधिः समाप्तः; 8A, प्रभागविधिः समाप्तः; 8B, भाग एकत्वविधिः समाप्तः; 9B, प्रथमोपदेशकविधिः समाप्तः; 10A, एवं परिकर्माविधिः समाप्तः; 22B, क्षेत्रविधिः समाप्तः; 25B, ज्योतिषविधिः समाप्तः ।

6924.

गणितावली । *Ganitāvalī.*

आधार—तालपत्रं । ४८ पञ्चाणि ।

अवस्था—प्राचीना ।

प्रारम्भवाक्यं । ॐ नमः शिवाय ।

जयन्ति सर्वदा सर्वे सर्वज्ञाः सर्वपूजिताः ।
सर्वोपकारिणः शान्ताः सर्वद्वन्द्वविवर्जिताः ॥
संस्था प्रवर्त्तते येषु + + + + समन्विता ।
प्रधानं तेषु सर्वेषु गणितं परिकीर्त्तितम् ॥
ज्ञातव्यं तु प्रयत्नेन कायस्थेन विशेषतः ।
यतोऽर्थाज्जनवैदग्ध्यं कायस्थेभ्येव संस्थितं ॥
प्रदीप इव कायस्थाः सर्वत्रोद्योतकारकाः ।
अतस्ते सन्निगृह्यन्ते सदस्यापारेषु पार्थिवैः ॥
+ + + + + केचिच्छास्त्रज्ञाः शास्त्रकारकाः ।
तेषां संक्षेपशास्त्रेषु + विज्ञानं प्रवर्त्तते ॥
अद्यापि संभवन्तीह बहुव + + + इयः ।
गोत्रजैः प्रेरिताः केचित् केचित् पित्रादिवर्जिताः ॥
क्षेत्रासहिष्णुः केचित् केचिद् विस्तरभौरवः ।
सत्वरं ज्ञातुमिच्छन्ति खानपनादिलुब्धाः ।
तेषां हिताय संक्षेपाद्गणितज्ञाने यत्नमाक्रियते ॥
+ + + किञ्चिद् व्यवहारसमुच्चयः ।
खान्दसेनादिभिर्धानि कृताणि बिखिलं पुरा ।
अस्तिगूढाणि शास्त्राणि दुर्बोधानि बहु + + ।
व्यवहारो न तैः सर्वैरेषुना कृष्यते क्वचित् ।
तस्माद्विनाय दुर्बोधान् विधोन् सांख्यवहारिकान् ॥
व्यवहारोऽद्यापि लोके तान् वक्ष्याम्यनुपूर्वशः ॥

6925.

2734.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 39. Lines, 2. 15 on a page. Extent in ślokas, 1,140. Character, Nāgara of the 8th century. Appearance, discoloured.

It begins with extracts from Bhāskara's *Līlāvati* :

श्रीगणेशाय नमः ।

कार्यः क्रमादुत्क्रमतोऽथवाङ्-

योगो यथास्थानक्रमन्तरङ्गं वा ।

इति संकलितव्यवकलितयोर्दत्तार्द्धकरणसूत्रम् । स्थानानि तु ।
एकदशशतसहस्रायुतलक्षत्रयुतकोटयः क्रमशः । अर्धदमर्जनं खर्व-
निखर्वमहापद्मशंकवस्तस्मात् जलधिखान्तं मध्यं परार्द्धमिति दश-
गुणोत्तरसंज्ञाः । संख्यायाः स्थानानां व्यवहारार्थं कृताः पूर्वैः ।

1A, अथ गुणने करणसूत्रं सार्द्धवृत्तद्वयम् ; 2A, इति गुणकहारः,
भागहारे करणसूत्रं वृत्तार्द्धम् ; 2B, इति भागहारः, वर्गविधौ करणसूत्रं
वृद्धवृत्तम् ; 2B, इति कार्यविधिः ; 3A, इति घनः । इति प्रथमोऽध्यायः ।

3B, अथांश सवर्गनं, तत्र भागजातौ करणसूत्रम् ; 3B, इति भागजातिः,
इति व्यस्तत्रैराशिकम् ; 4A, इति द्वितीयोऽध्यायः ।

4A, अथ व्यवहाराय काचित् सामान्यसंज्ञा उच्यन्ते ; 6A, अथ नक्षत्रा-
तिः ; 6B, इति दिनरात्रिघटोक्तानम् ; 10A, स्पष्टसूर्यदिनरात्रिमानानयन-
कारः ; 10B, अथ लघुसाधनम् ; 11A, इति ज्ञाते लघे घटिकानयनप्रकारः ;
1B, अथ वारादिषु सामान्यज्ञातानि ; 12B, अथ तिथिज्ञातानि ; 13A, इति
शिष्टोक्तानि तिथिज्ञातानि—अथ नक्षत्रज्ञान्याह नारदः ; 14A, अथ लघु-
ज्ञातानि ; 14B, अथ ज्ञान्यातान्यप्रकरणम् ; 16A, इति तिथिविषयः ;
इति बालविषयः ; इति यमकघटनक्षत्राणि ; इति मासग्रन्थनक्षत्राणि ; 19B,
प्रयोक्तृदोषाणां यथासम्भवमपवादः ; 25B, अथ नौघटनचक्रमिदं ; मुद्रापातन-
चक्रमिदं, शस्त्रघटनचक्रमिदं, शस्त्रधारणचक्रं, अथ नौपालनचक्रमिदं ; 26A,

नौकायात्राचक्रमिदम्; अथ शिल्पविद्यायां, शिल्पविद्याचक्रमिदं, अथ नृपपुर-
प्रदेशे, गोकुलविक्रयचक्रमिदं; 26B, अथ पशुरक्षास्थितिवेश्मनेषु, अथ दधिमन्थने,
अथ अन्नादिरोहणचक्रम्; अथ हस्तिज्ञाने; 27A, इति हस्तिज्ञानचक्रम्;
अथ जलाशयखननचक्रम्; अथ कूपचक्रम्; 27B, अथ जलाशयप्रतिष्ठासुदृक्-
चक्रम्, क्षौरचक्रम्; 28A, इति कोषसंग्रहचक्रम्; 29A, हलप्रवहणचक्रम्,
वीजोत्तिचक्रम्, धान्यरोपणचक्रम्; 29B, स्तम्भस्थापनचक्रम्, धान्यस्थापनचक्रम्;
खले स्तम्भस्थापनम्; धान्यमर्दनचक्रम्, धान्यराशिचक्रम्; 30A, धान्यवृद्धि-
चक्रम्, वृक्षाद्यारोपचक्रम्; 30B, क्रयविक्रयचक्रम्, धर्मक्रियाचक्रम्; 31A,
वीराभिचारसिद्धिचक्रम्; 31B, औषधचक्रम्, आरोग्यस्थानचक्रम्; 32A,
घनुर्विद्याचक्रम्; मैत्रीचक्रम्, परीक्षाचक्रम्, सङ्गैतन्त्र्यादिचक्रम्; 32B
देवतास्तुतिचक्रम्; 33A, होमास्तुतिविचारचक्रम्; 37A, इति संक्रान्तिप्रकरणम्

It is not a regular work, being an astrologer's *vade-mecum*, with topics of elementary arithmetic and astronomy.

6926.

B. वर्षपद्धतिः (सुधीरञ्जनी) ।

Varṣapaddhati (Sudhirañjanī).

By Keśava.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 11. Lines 10 on a page. Extent in ślokaś, 200. Character, Nāgara. Samvat 193. Appearance, fresh. Complete.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

गिरौषं दिनेषं गणेशं निजेशं

रमाकान्तनाथं वा गुरुं वैद्यनाथम् ।

प्रणम्याभिमादस्य रीति(?) ब्रूयेऽहं

सुधीरञ्जनी केशवः संसुदे हि ॥

असुद्धमत्र शोधयतां विज्ञोक्त्य हे दिज्ञोत्तमाः ।

विचार्यतामियं स्वसम्यगुक्तिरसमा नवा ॥ (?)

2A, इति श्रीसुघोरंजनां केशवदैवज्ञोदितायां वर्षपद्धतौ अग्रिमाब्दसमय-
श्रुतेन्दुमासतिथ्यानयनाध्यायः । १ ।

4B, इति श्रीसुघोरंजनां केशवदैवज्ञोदितायां वर्षपद्धतौ मध्यमग्रहाध्यायः ;

5B, इति सुघोरंजनां सूर्यचन्द्रस्पष्टीकरणं ; 8A, ० भौमादीनां स्पष्टीकरणं ।

The MS. ends :

अथ सुगमप्रकारेण सारणी तनुदिनसाधनं इष्टशुभं १८३७
माघ शुक्ल २३ ।

Left incomplete.

Cp. Bik. No. 750.

6927.

10476. वाक्यकरणम् (or लघुगणितम्) ।

Vākya-karaṇa (or Laghugaṇita).

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara. Date, Sam-
b 1696. Appearance, old and discoloured. Complete.

A manual for astronomical calculations, based on hāskara's work.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ॥ श्रीकार्तवीर्यार्जुनाय नमः ॥

प्रथम्य करिष्ये लक्ष्यमहः कमललोचनम् ।

भास्करोयानुसारेण गणितं क्रियते लघु ॥

अथ वाक्यकरणं ।

वहिरष्टादशगुणितं अपगतसंवत्सरेण संमिश्रम् ।

नगगगनाब्धिसमेतं शक्यप्रकारं विज्ञानीयात् ॥

2A, इति वाक्यकरणे प्रथमोऽध्यायः; 3B, • द्वितीयोऽध्यायः; 4B
• तृतीयोऽध्यायः; 5B, • चतुर्थोऽध्यायः ।

It ends :

दिनोदितं भ्रुवाच्छोधां गते योज्यं तथेष्ट्यति ।
तत्कालचन्द्रपातार्कैः पुनः क्रान्तिः पुनर्दिनम् ॥
यदा क्रान्तिसमे स्यातां पातमध्ये तदा भवेत् ।
तत्कालचन्द्रमार्तोऽहोमुक्तलक्षणकौमुदे ॥
गत्यन्तरांशकहृतं मालार्द्धं रविचन्द्रयोः ।
स्थित्यर्द्धनाडिकादि स्यादाद्यंतौ ह्येनसंयुतौ ॥

Last Colophon :

इति वाक्यकरणे पञ्चमोऽध्यायः ।

Post-colophon :

लि० प्रयागदत्तेन रत्नपुरे सं १६६६ चैत्रशुक्ल ।

6928.

5495. वीरमित्रोदयः । *Vīramitrodaya.*

By Rāma Daivajña, with a commentary by Śiva.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folia, 54. Lines, 1
on a page. Extent in ślokas, 1,500. Character, Nāgara of the 19th
century. Appearance, discoloured. Complete.

An astronomical work called 'Karaṇa'.

Beginning :

Text :

नत्वा रामो गणेशानं गुहं सूर्यं सरस्वतीम् ।
वीरमित्रोदयं ग्रन्थं करोति विदुषां मुदे ॥

Commentary :

गुरुभ्यो नमः ।

नत्वा गणेशं पितरौ गुरुं च

सिद्धान्तचिन्तामणिसंज्ञकस्य ।

ग्रन्थस्य सोदाहरणं करोमि

टीकां शिवः शिष्यजनस्य तुष्ट्यै ॥

तत्रादौ ग्रन्थकृदिष्टदेवतानमस्तारपूर्वकं मङ्गलमाचरन्
प्रयोजनमाह ।

रामो विदुषां सुदे ज्योतिर्वित्सन्तोषाय वीरमित्रोदयं ग्रन्थं
करोतीत्यन्वयः । etc. etc.

इदानीं कियति शालिवाहनशके ग्रन्थप्रारम्भः ? तस्माच्छकाद्रुग्र-
गताब्दानां ततः कलिगताब्दानां कृष्टिगताब्दानां च आनयनमाह ।

Text :

शाकः सप्तयुगेषु-चन्द्ररहितः शास्त्राब्दपिण्डो भवेत्

तर्कान्ध्रद्रियुगान्वितः स हि भवेज्जातोऽब्दसङ्घः कलेः ।

द्योमाभाभिप्रराष्टसिन्धुरश्ररार्थान्देभिः संयुतः

स स्यात् कृष्टिसमुद्भवोऽब्दनिचयः श्रीसूर्य्यसिद्धान्तजः ॥

Commentary :

उदाहरणेनैव व्याख्या । तत्रादौ पूर्वप्रीठिका । विक्रमार्क-
समयातीतसम्बत् १६८८ शालिवाहनशके १५[४]७ सप्तयुगेषु-
चन्द्र १५४७ रहिते जातः शास्त्राब्दपिण्डः ६ अयं तर्कान्ध्रद्रियुगा-
४७२६ न्वितः जातः कलेर्गताब्दनिचयः ४७३२ (?) अयं द्योमाभाभि-
प्रराष्टसिन्धुरश्ररार्थान्देभिः (?) १६५५८००३२ । इदानीं चन्द्र-
ब्रवानयनमाह ।

End :

दैवज्ञरामेण कृते वीरमित्रोदयाभिधे ।

तद्व्याख्या शिवकृते + + सूर्य्यपर्व्वनिरूपणम् ॥

ग्रन्थसंख्या १३५० ।

6929.

8314. वेदाङ्गज्योतिषम् । *Vedāṅgajyotiṣa.**With the commentary by Somākara or Śeṣanāga.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 520. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1883. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीशेषनागकृत(तं) ज्योतिःशास्त्रभाष्यं समाप्तं ।

Post-colophon :

स्वस्ति संवदष्टादशशतधिकसप्तविंशतितमेऽब्दे प्राख्यानशुद्धदशम्यां
रवौ दिने श्रीवाराणसीवास्तव्यप[र]शुरामेश्वरसमीपे आभ्यन्तर-
नागरज्ञातौययाज्ञिकदेवहव्यात्मजकरुणाकृष्णो लिखितमिति शिवं ।

एतदध्येतव्यां चिरंजीवित्वं भूयात् । यावृशमित्यादि । याज्ञिक-
सर्वात्मजयाज्ञिकदेवहव्यात्मजयाज्ञिकविजयहव्याभाटककरुणाकृष्ण-
भाट्टरविहव्यास्य शुभमस्तु कल्याणमस्तु । साम्बशिवाय नमः ।
१८८३ मि० क० वदौ १२ ग्रन्थसंख्यसौलोक ५०६ ।

The text in Kārikā form is a good work on Jyotiṣa for sacrificial purposes. (Vedāṅga Jyotiṣa ?).

Beginning (Commentary) :

श्रीगणेशाय नमः ।

अव्याकृतव्याकृतं यत्तदाद्यं अय्यात्मकं शब्दराशिं विशिष्टः ।

कालस्येदं कारणं यच्च स्मरं(?) भोगापवर्गसाधनं संग्रहम् ॥ १ ॥

देशकालस्याविपर्ययाद्यदुत्पन्नार्थमङ्गमाद्यं तु ।

शास्त्रं ज्योतिषां नानाकुलकं प्रधानं सोमाकरोऽहं विदुषोमि ॥ २ ॥

लब्ध्वा ज्ञानं प्रातिभं बुद्धियोगा-

त्तदुच्चभाष्यं प्रचयो यस्य नास्ति ।

सर्वज्ञता नास्ति मनेति मत्वा

ज्योतिर्विदोऽन्यान् प्रणिपत्य मूर्च्छा ॥ ३ ॥

यस्मादहं स्वप्रभावाप्रवृत्तो

होरायां गणिते च प्रगल्भः ।

तस्मादन्ये वस्तु सारं विदित्वा

हृत्कार्पायै कक्षपयिष्यन्ति शेषम् ॥ ४ ॥

Then begins the text :

पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम् ।

दिगन्तर्वयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ॥

ज्योतिषामयनं पुण्यं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ।

सम्मतं ब्राह्मणेन्द्राणां यज्ञकालार्थसिद्धये ॥

Commentary :

एतेन प्रलोकद्वयेन शास्त्रकारोऽभिधेयभूतामिष्टदेवतां नमस्कृत्य
वस्तुपन्यासं करोति ।

The text ends in 24A :

इत्युपायसमुद्देशो भूयोऽप्यहः प्रकक्षयत् ।

लेयराशिं गणान् व्यस्तान् विभजे ज्ञानराशिना ॥

—इत्युपायसमुद्देशः

After the commentary on the above śloka :

सोमसूर्यकृत्तरितं विद्वान् वेदविदश्रुते ।

सोमसूर्यकृत्तरितं लोकं लोके च सन्ततिम् ॥

लोकं लोके च सन्ततिम् ॥

The commentary ends :

तस्मादेतत् सूतरां विचार्यं

मयोक्तमेतत् सकलं विदित्वा ।

यागात् फलं प्राप्नु[युः] श्रु[चो?]^१दितं यत् (?)

निर्मेत्सरश्रौतकर्मप्रवृत्ता

दोषान् बहून् प्राप्नुयुरन्यथान्ये ॥

मयोक्तान्तं(कृतं?) भाष्यमस्य खबुद्ध्या
 यस्मान्नान्त(त?)मागमं पूज्यमानम् ।
 तस्माच्छ्रेयं तद्विदः कल्पयन्तु
 नमस्तेभ्यो ब्रह्मसूत्र्येन्दुभेभ्यः ॥
 सोमाकरो (कारो) वेदविदुक्तकान्त (?)
 प्रातिभज्ञानागमभावबुद्धिः । (?)
 ज्योतिःशास्त्रनाकुलिनेन संसा (?)
 जिज्ञा सम्भ(र्व?)मात्मानां प्रव्रजिष्यन् ॥ (?)

Already published from Benares by the late MM.
Sudhākara Dvivedī.

6930.

5299A. सिद्धान्तरत्नावली । *Siddhāntaratnāvalī*.
 (*Karṇa*).
By Rājanārāyaṇa.

Substance, country-made yellow paper. 18×4½ inches, Folia, 5.
Lines, 5 on a page. The third leaf is missing. Character, Bengali of the
nineteenth century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning :

ॐ नमः श्रीसूत्र्याय ।
 हृदयजे शास्त्रनिधिं विचिन्त्य
 निजेशदेवेन विकाशमाने ।
 श्रीराजनारायणदेवशर्म्मा
 सिद्धान्तरत्नावलिकां प्रकुर्वे ॥
 चन्द्रेन्दुशैलेन्दुविहीनशाको
 वर्षो भवेदत्र मदीयबुद्ध्या ।
 शाको नवागेन्दुशानुयुक्तः
 कलेर्भवत्यब्दराणो युगस्य ॥

वारादिकृतं विषुवस्य वायो

वेदेषवस्तर्ककरो षड्विंशौ । ५ । ५४ । २६ । ४६ ।

गन्धं महीवायविधू कुरामौ

महीगुणौ वारिधिलोचने च ॥ १ । १५ । ३१ । ३१ । २४ ॥

4A, इति श्रीलश्रीराजनारायणदेवशर्मेणा । खडदहग्राम-
निवासिना विद्याभूषणसंज्ञकेन रचितायां सिद्धान्तरत्नावल्यां ग्रह-
मध्याधिकारः प्रथमोऽध्यायः । 4B, ग्रहाणां मन्दोच्चाधिकारो
द्वितीयः ।

The third is not complete. Then there are five leaves
marked 1 to 5 containing figures only.

6931.

5299B. सिद्धान्तरत्नावली । *Siddhāntaratnāvalī*.

By Rājacandra.

Substance, country-made paper. 18×4½ inches. Folia, 6 of which the
5th is missing. Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the nineteenth
century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning :

ॐ नमः श्रीसूर्याय ।

लोकानां शरणं सुखामृतप्रदं रामं प्रणम्य स्वयं

उत्पत्तिस्थितिनाशकारणतमं मृत्युञ्जयं श्रीयुतम् ।

खडदाग्रामनिवासिना दिनवरश्रीराजचन्द्रेण या

कण्ठे भातु कृता च सा मतिमतां सिद्धान्तरत्नावली ॥

प्राकः पक्ष्मनगर्तुचन्द्ररहितः प्रास्त्राब्दपिण्डो युतो

वेदांशेन खशून्यनागनवकौ ८०० रब्दाश्च सप्ताहतात् ।

शून्याभ्याग्नि ३०० कृतैः पलैश्च विप्रिखै ५ रष्टाब्धिभिः संयुतः

ग्रैलेब्धा च हृतो नगै ७ विषुवतो वारादिकं जायते ॥

2B, इति श्रीराजचन्द्रविद्याभूषणविरचितायां सिद्धान्त-
रत्नावल्यां सङ्कलनादिनिर्णयः समाप्तः ।

Last Colophon :

इति श्रीराजनारायणविद्याभूषणविरचितायां सिद्धान्त-
रत्नावल्यां शङ्खुच्छादि (?) निरूपणम् ।

The authors of 5299A and B are evidently one and the same person and the manuscripts represent two different editions of one and the same work.

6932.

4586. सिद्धान्तशिरोमणिः (गोलाध्यायः) ।

Siddhāntaśiromaṇi (Golādhyāya).

By Bhāskarācārya.

Substance, country-made paper. 15 × 3½ inches. Folia, 38+74. Lines 3 to 5 on a page. Character, Bengali of the early nineteenth century
Appearance, fresh. Incomplete at the end.

38B, इति श्रीभास्करोयसिद्धान्तशिरोमणौ गोलाध्याय-
प्रश्नाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

पुस्तकं लिखितं श्रीलराजनारायणशर्मणा स्वाक्षरक्षेत् ।

Then we have a separate pagination from 1 to 74.

2A, इति श्रीमहेश्वरोपाध्यायसुतभास्कराचार्यविरचिते
सिद्धान्तशिरोमणौ चन्द्रग्रहणाध्यायः प्रथमः; 12B, ०त्रि-
प्रश्नाध्यायः; 32A, ०मध्यमाधिकारः प्रथमः; 50A, लङ्गादु-
+ + दिप्रकरणम् ।

Printed and published by the late MM. Bāpudeva
Śāstrī. Several editions (printed) are available.

6933.

426. सिद्धान्तशिरोमणिः । *Siddhāntaśiromaṇi.**With the commentary entitled वासनाभाष्यम् ।**Both the text and the commentary by Bhāskarācārya.*

Substance, country-made paper. $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1,300. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct. Incomplete.

It has the commentary on the first ten chapters of *Golādhyāya*. Then commences the *Yantrādhyāya* section of *Golādhyāya*.

The manuscript comes to an abrupt end after the description of two Yantras.

Already printed and published.

6934.

7922. सिद्धान्तसुन्दरः । *Siddhāntasundara.**By Jñānarāja.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1880. Appearance, fresh.

An elementary treatise on astronomical geography, based on the work of Śākalya Muni, etc.

Begins thus :

भाले यस्य कलानिधिर्मधुमिलद्भगावली गच्छयोः

करुहेऽहिर्विलसत्फलं पदयुगे गौर्वाणचेतोगुणाः ।

ब्रह्मापि त्रिजगत्सिद्धत्तु[रभज]न्निर्व्विन्नसत्सिद्धये

श्रीमन्मङ्गलमूर्तिमाद्यमलयं तं नौमि[भ]क्तप्रियम् ॥ १ ॥

यन्मास्तररश्मिभित्तुगतैः किं(च) चत् कलावान् भवेत्
 भुक्तस्तानिशाकरो हृततमास्तत्रोच्चरद्भिः क्रमात् ।
 नत्वा तां भुवनेश्वरोमपि गुरुन् सिद्धान्तसत्सुन्दरं
 सुज्ञानन्दकरं करोमि चतुरं ज्ञानाधिराजः स्फुटम् ॥ २ ॥

यन्मारदाय कथितं चतुराननेन
 ज्ञानं ग्रहर्त्तगतिस्थितिरूपमग्राम् ।
 शाकल्यसंज्ञमुनिना निखिलं निबद्धं
 पद्यैस्तदेव विवृणोमि सवासनं स्त्रैः ॥ ३ ॥

ब्रह्मार्केन्दुवशिष्ठरोमकपुलस्त्याचार्यगर्गादिभि-
 स्तन्त्राण्यष्टशतानि तेषु गहनः खेचारिकर्मक्रमः ।
 तद्रत्नाकरवासनाम्बुतरणे सिद्धान्तप्रोताः कृताः
 श्रीमद्भोजवराहजिष्णुजचतुर्वेदाचार्यसद्भास्करैः ॥ ४ ॥
 etc. etc. etc.

5B, इत्थं श्रीमद्भागवतात्मजेन
 प्रोक्ते तन्त्रे ज्ञानराजेन रम्ये ।
 ग्रन्थागाराधारभूते प्रभूते
 गोलाध्याये लोकसंस्था निरुक्ता ॥

इति श्रीमत्सुकलसिद्धान्तवासनाविचारप्रचुरतरापराशास्त्ररहस्या-
 भिज्ञदैवज्ञज्ञानाधिराजग्रथितसिद्धान्तसुन्दरवासनाभाष्ये सृजन-
 भूषणैकभूष्ये ज्ञानाधिराजदैवज्ञसूनुपण्डितचिन्तामणिविरचिते ग्रह-
 गणितचिन्तामणौ गोलाध्याये भुवनकोषे संस्थानव्यावर्णनं नाम
 प्रथमाधिकारः ।

In spite of the colophon, there is actually no com-
 mentary on the work by the author's son Cintāmaṇi.

The MS. is left incomplete.

It ends (after a śloka marked 22) :

इत्थं ताराच्छाया मधुवाद्यं निरुक्तं ॥

औराम ॥ सं १८८६ फाल्गुन कृष्ण ८ भौमे ॥

औरामो जयति ॥

For a fuller description of the work see IO. Catal. No. 2901.

6935.

1435. *Siddhāntasundara.*

Folia, 8. 14 × 4½ inches. Lines, 14 on a page. Character, Bengali.

For the manuscript and for the work see L. 1767:

Post-colophon Statement :

समामोऽयं गोलाध्यायः सिद्धान्तसुन्दरे । शके १७१२ सन १२६६

साल सावन कृष्ण ६ रवौ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

6936.

8210. *सिद्धान्तसुन्दरः (गोलाध्यायः) ।*

Siddhāntasundara (Golādhyāya).

By Jñānarāja, son of Nāga.

Substance, country-made paper. 13½ × 7 inches. Folia, 27. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 700. Character, Nāgara. Date, Samvat 1878. Appearance, old, discoloured and worm-eaten. Complete.

Post-colophon Statement :

संवत् १८७८ ॥ वेमासे सुक्लपक्षे ॥ नउमी ॥ वार अतवार ।

This is only a section of the work (*Golādhyāya*), which relates to astronomical geography. See L. 1767. For another section of the work (*Bījagaṇitādhyāya*) see w.p. 231.

But being written by an ignorant scribe, the present manuscript is almost useless.

6937.

7536. **सूर्यस्पष्टीकरणम् ।** *Sūryaspaṣṭīkaraṇa.*

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folium, one. Lines, 14, 14. Character, Jaina Nāgara. Date, Saṃvat 1839. Appearance, fresh.

The *maṅgalācarana* and the object of the work :

श्रीगणेशाय ।

सूर्यं चन्द्रं सद्गुरुं भक्तिपूर्वम्

नत्वा वक्ष्ये सूर्यचन्द्रोद्भवं च ।

यत्नं पंचाङ्गाभिधानं बुद्धिरष्टौ

ग्राह्यं तज्ज्ञैर्युक्तमेतन्मयोक्तम् ॥

Colophon :

इति सूर्यस्पष्टीकरणम् ।

Post-colophon :

सं १८३९ मितौ वैशाख वदि ९ शनौ लि० नागोरगच्छे ॥

6938.

8714. **सूर्यसिद्धान्तः ।** *Sūryasiddhānta.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1887. Old. Complete.

Complete in 26 leaves and in 14 chapters. It is an interlocution between Sūrya and Maya.

Post-colophon :

संवत् १८८७ शके १७५२ मार्गशीर मासे शुक्लपक्षे पञ्चमी
मन्दवासरे लिखितम् ।

Published first by MM. Bāpudeva Śāstri and Wilkinson
in the Bibliotheca Indica Series.

6939.

5298.

Substance, country-made paper. 19 x 4½ inches. Folia, 235 by counting. Character, Bengali of the nineteenth century. Appearance, fresh.

A *vade-mecum* of a Jyotiṣi, containing portions of works such as *Sūryasiddhānta*, Bālakṛṣṇa's work on augury and so on. Most of the leaves are full of figures.

A batch of leaves numbering 33 contains the colophon :

इति श्रीसूर्यसिद्धान्ते मानाध्यायश्चतुर्दशः समाप्तो ग्रन्थः ।

Another batch of leaves numbering 11 contains the colophon :

हेदकाध्यायः षष्ठः समाप्तः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

One leaf only marked one, which begins :

ॐ नमो गणेशाय ॥

अथ्यक्तमथयं सत्यमचिन्त्यं निर्गुणं गुणम् ।

आद्यं वदन्ति यं ब्रह्म महान्तो जगतीश्वरः ॥

श्रीमत्पण्डितवेदवृक्षकुलजो भूदेवमुखो महान्

श्रीदेवद्विजयाचकार्णगरतः श्रीकेशवाख्योऽभवत् ।

सद्विप्रेक्षशिरोमणिः स्वधनयुक् तस्यात्मजोऽभून्महान्

देवाख्यो जयति प्रगतभमलुजैर्मन्यस्व तस्यात्मजः ॥

दैवज्ञो हि वसन्तरायगणको नाम्ना घरादेवराट्
 तज्जो वेदमुखाक्षिकादिनिपुणो ज्योतिःस्वरूपः स्मृतः ।
 चत्वारः शिशवस्तदात्मजनिजास्तेषु प्रियातिप्रियः
 किञ्चिच्छास्त्रविचारसारनिपुणः श्रीबालकृष्णोऽस्मग्रहम् ॥
 श्रीदेवश्च हरं गुणं गणपतिं भागोरथौ भास्करं
 स्वां देवीमपरां प्रणम्य पितरौ भ्रातृश्च मूर्ध्निनिशम् ।
 प्रथक्तं प्रकरोति कौतुककरं हरं जनानां सतां
 श्रीलोलारमणं मनोविहरणं श्रीबालकृष्णोऽस्मग्रहम् ॥
 श्रान्ताय दिजपुङ्गवाय नमते भक्ताय मुद्राय च
 देयो वत्सरवासिने शुभकृते स्वाचारयुक्ताय च ।
 श्रीलोलारमणो न देय इह वाण्यस्मै कदापि द्विजै-
 र्दंष्ट्राचेत् स्वययोहितश्च सकलं प्रभस्य नञ्चेत् फलम् ॥
 वाक्यादीनखिलान् विचार्यै शकुनान् प्रभक्षणे पृच्छे-
 नोक्ताणानिह देशवृक्षवयवान् कालं विमृश्य प्रघीः ।
 एकस्थानयुतो विलोक्य अपरं दृष्ट्वाभिलाषश्च (?)
 (?) सदाचैवेह सुश्रास्त्रशस्त्रसुधरस्तूर्यं त्रिलोकौ जयेत् ॥

A batch of leaves numbering 25 contains a portion of
 Bṛhajjātaka with Bhaṭṭotpala's commentary. The leaves
 are not marked.

Colophons :

(Text):

होरायां नष्टजातकाध्यायश्चतुर्विंशः ।

(Commentary):

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकविरुतौ नष्टजातका
 ध्यायश्चतुर्विंशतितमः ।

इति श्रीभट्टोत्पल० जन्मविधिर्गमाध्यायः पञ्चमः ।
 अनिष्टाध्यायो व्याख्यायते ।

Three leaves beginning :

अथ नवप्रप्योत्सवफलम् ।

Five leaves with the colophon :

इति लम्बादिस्मरण्यादियज्ञफलम् ।

The rest of the MS. is without any colophon and seems to belong to no particular work or works.

6940.

6347. सूर्यसिद्धान्तः । *Sūryasiddhānta*.

With the commentary entitled Kiraṇāvali.

By Dadābhai, son of Mādhava (Citpāvanajātīya).

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 1-44 + 1-87 = 131. There is no gap between the two paginations. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 2,900. Character, Nāgara. Dated, Saṃvat 1849. Appearance, discoloured. Complete.

Last Colophon :

(Text) :

इति सूर्यसिद्धान्ते पाताधिकारः ।

(Commentary) :

इति श्रीविष्णुपावगजातीयश्रीगङ्गात्मकरमाधवात्मजश्रीदादा-
भाइकृते सूर्यसिद्धान्तविवरणे पाताधिकारविवरणम् । समाप्तम् ।—

Post-colophon :

ज्येष्ठ वदि संवत् १८४९ ।

See Oxf., p. 326B. Aufrecht says the commentary was written in 1720 (?).

6941.

10758. **सूर्यसिद्धान्तभाष्यम् ।** *Sūryasiddhāntabhāṣya.**By Candēśvarācārya.**(With the text.)*

Substance, Nepalese paper. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 166. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 4,980. Character, Newari. Date, N.Ś. 830=1710 A.D. Appearance, discoloured and old. Complete.

Beginning :

ॐ नमो भास्वते । श्रीगणेशाय नमः ।

नमः परमार्थैकतयाय परमात्मने ।

सूक्ष्मावभासिताशेषभेदभिन्नाय शम्भवे ॥

यत्र भ्राम्यति श्राम्यति त्रिभुवनं प्रोदेति निर्वासते

यत्रान्तः सदसद्विचाररचनाचर्चा न चर्चास्यदम् ।

यस्यो किञ्चन किञ्चिदुद्यतभयं यच्चोभयप्रोदितं

तद्वन्दे वचसामगम्यमखिलं रामेश्वरौगोचरम् ॥

यदृष्टान्तवशान्निवृत्तरपदः स्फारः परं षट्शते

यत्पादाकारजोविमुक्तिकमलां सर्वस्य जुष्यादशे ।

यत्प्रोदिततमो भिगन्ति निखिलं वाद्यभिभिर्निर्मलै-

स्तस्यै श्रीसद्गुरवे नमः शिवपदस्फारस्फुरत्तेजसे ॥

श्रीमन्नखेश्वराचार्यैः सूर्यसिद्धान्ते भाष्यमारभ्यते । अस्याव

शिष्टकृते भगवता यदाख्यातं वर्त्तते इदानीमपि तदेव व्याख्यायते

अपिन्याय्यस्तुत्याय etc. etc.

Last Colophon :

इति मैथिलवाजपेयसोमयाजिश्रीचखेश्वराचार्यविरचिते सूर्य

सिद्धान्तभाष्ये पञ्चदशोऽध्यायः ।

Date of the Author : 1100 of Śaka era=1178 A.D.

Post-colophon :

संवत् ८३० भाद्रपद शुक्ल एकादश्यां ।

6942.

923. **सूर्यसिद्धान्तविवरणम् ।** *Sūryasiddhāntavivaraṇa.*

For the manuscript see L. 1817.

A commentary on the *Sūryasiddhānta* by Bhūdhara, son of Devadatta and grandson of Somaśarmā of Bharaivāja Gotra, an inhabitant of Kāmpilya on the bank of the river Ganges in Rohilkhaṇḍa. Surasindhu means the river Ganges and not Sindhu as explained by Rajendralāla and Eggeling. The opening verses are :

यस्योदये निखिलविश्वसहस्रपत्र-
 मुक्जम्भते भवति सङ्गुचितं तदस्ते ।
 तं विश्ववन्द्यसुरवन्दितपादपद्मं
 सद्येतराच्यतदृष्टं प्रणमामि सूर्यम् ॥१॥
 काम्पिल्ये सुरसिन्धुबन्धुरतटे ज्योतिर्विदामग्रणौ-
 भरिद्वाजकुलेऽमले समभवत् औसोमशर्माज्ञयः ।
 तत्पुत्रो नृपवन्द्यवन्दितपदः ओदेवदत्ताभिधः
 कौर्त्या निम्नैलयोऽञ्जलाः समतनोद्यः पंक्तिः संख्यादिप्रः ॥२॥
 भूधरस्तत्पुत्रः सूर्यसिद्धान्तं विदुषोऽन्यहम् ।
 गुरुणां पादयुगलकमलम्भमरायतः ॥३॥
 अथ निर्विघ्नेन प्रारौ[रब्धे]प्सितसमाप्तिकाने[र] निखिलजगदा-
 दिकारणभूतदेवं नमस्काररूपं शिष्टाचारकर्तव्यताकं मङ्गलमाचरति
 ग्रन्थकारः ।
 अचिन्त्याव्यक्तरूपाय निर्गुणाय गुणात्मने ।
 समस्तजगदाधारमूर्तये ब्रह्मणे नमः ॥ १ ॥
 etc. etc. etc.

The manuscript extends up to 221 folia ; paper measuring 14×5 inches ; 10 lines on a page ; bold writing ; Nagara character. The commentary exists up to verse 17

of Chapter XIV or the last chapter of the *Sūryasiddhānta*; the remaining verses are easy and require no explanation. The commentator has not probably thought it necessary to add his gloss to them.

As to the date of the commentator, he indicates it (a) as the *Kali* elapsed year, $4673=1494$ Śāka= 1572 A.D. vide folio 13, second half.

(b) Calculates the lunar eclipse on चाषाठपूर्णिमायां in the "Creation" year, $1955884673=4673$ *Kali* elapsed, i.e. the lunar eclipse on June 25, 1572 A.D. (vide folio 85).

(c) Calculates the solar eclipse which happened in Samvat 1629 [1627] चाषाठमासवस्यायां= 1491 Śāka माघमासवस्य or on February 5, 1570 A.D. (vide folio 109).

Hence the date of the commentary may be taken as extending from 1572 A.D. for about one or two years.

Colebrooke's finding of this date was 1571-72 A.D. See IO. Catalogue No. 2782.

No further information of the commentator is furnished by any of the colophons at the ends of the chapters. It is a very valuable commentary on the *Sūryasiddhānta*. The date of the manuscript cannot be ascertained.

6943.

8815. सूर्यसिद्धान्तविवरणम्। *Sūryasiddhāntavivarana*.

By Bhūdhara.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 52. Lines 11 on a page. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Old Incomplete.

Incomplete. Leaves from 1 to 52.

See IO. 580.

6944.

1600. *A commentary on the Sūryasiddhānta named***गहनार्थप्रकाशिका ।** *Gahanārthaprakāśikā.**By Viśvanātha Daivajña, son of Divākara Daivajña.*

Substance, country-made paper. 11×4 inches. Lines 8 on a page.
Character, Nāgara.

Complete in 133 folia.

The author was an inhabitant of Benares. He has calculated (a) an eclipse of the moon which happened in Śaka 1542, Mārgaśīrṣa Śukla 15, dated November 29, 1620 A.D. of Julian Calendar or December 9, 1620 A.D. of Gregorian Calendar. Folia 57.

Again he has calculated an eclipse of the sun which happened in Śaka 1532, Mārgaśīrṣa Kṛṣṇa 30, i.e. on December 5, 1610 A.D. of Julian Calendar or on December 15, 1610 A.D. of Gregorian Calendar.

The original verses of the *Sūryasiddhānta* are not generally quoted. The opening lines run thus :

अपिन्येति ब्रह्मणे नमः इत्यन्वयः ब्रह्मणे बृहत्तान्त्रिविध-
परिच्छेदमून्यायेत्यर्थः । किंभूताय अपिन्यायत्तरूपाय अपिन्यस्यासौ
अयत्तरूपश्च तस्मै । etc.

The colophon on folio 115 runs thus :

इति श्रीदिवाकरदेवज्ञात्मजश्रीविश्वनाथदेवज्ञविरचिते सूर्य-
सिद्धान्ते सोदाहरणव्याख्याने गोलाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

सं १८६६ शके १७३४ तत्रान्ध्रि नृप ४ चतुर्थी मृगशिरासरे
ज्योतिषतारामण्डलज्योतिर्विदेन ।

For a description of the work see L. 2813.

6945.

4595. रविसिद्धान्तमञ्जरी or simply सिद्धान्तमञ्जरी ।

*Ravisiddhāntamañjarī or Siddhāntamañjarī.**By Mathurānātha Vidyālaṃkāra.*

Substance, country-made paper. 15 × 4½ inches. Folia, 12. Lines, on a page. Extent in ślokas, 250. Character, Bengali of the early nineteenth century. Appearance, old. Complete.

An elementary treatise on astronomy in metre.

It begins thus :

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणिपत्य जगद्धिलोचनं रविसिद्धान्तमनोज्ञमञ्जरीम् ।

अथञ्जसखावबुद्धये मथुरानाथकृतिर्विनिर्म्मे ।

इष्टः प्रकाशः क्षितिरामबाणरूपैर्विशुद्धः कथितोऽब्दपिण्डः ।

वाराहदृष्टं विषुवस्य रामो नवक्षितौ पक्षग्रहो युगाधी ॥

३ । १६ । ५२ । ३४ ।

गम्यं मञ्जीबाणविधू कुरामौ मञ्जीगुणौ वारिधिलोचने च ।

१ । १५ । ३१ । २४ ।

रविभ्रुवं स्यात् प्रतिवर्धमौघौ नगेक्षणे रूपग्रहौ गजाधी ॥

११ । २७ । ५१ । ३८ ॥

It ends thus :

सिद्धान्तकल्पधरणीरहमञ्जरीयं

कर्णे क्षता क्षतधियां मुदमातनोतु ।

यत्र स्फुटा दिनमणौन्दुमुखाः प्रकाम-

मुद्रोद्यन्ति मुनयस्तमसा विमुग्धान् ॥

Last Colophon :

इति श्रीमथुरानाथविद्यालङ्कारनिर्मिता ।

सिद्धान्तमञ्जरी पूर्णा शत्रु + + भूम संवत् ॥ (?)

Post-colophon :

लिपिरियं राजनारायणदेवप्रभैः खड्गदहनिवासिनः स्वाक्षरञ्च
पुस्तकञ्च ॥

Printed already, available at Messrs. Meherchand
Lakshmandas's book-firm, Lahore.

6946.

3958. सिद्धान्तमनोज्ञमञ्जरी or सूर्यसिद्धान्तमञ्जरी ।

Siddhāntamanojñamañjarī or Sūryasiddhāntamañjarī.

By Mathurānātha Vidyālaṅkāra.

Substance, country-made yellow paper. 10×6 inches. Folia, 11.
lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 250. Character, Bengali in a
modern hand. Appearance, fresh. Complete.

This is of a type of astronomical work called *Karaṇa*.

Date of the author is 1531 Śaka = 1609 A.D. as found
by Eggeling.

It begins :

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणिपत्य जगद्विलोचनं रविं सिद्धान्तमनोज्ञमञ्जरीम् ।

अबलञ्जसुखावबुद्धये मथुरानाथकृतौ विनिर्भमे ॥

इष्टः प्रकाब्दः क्षितिरामबाणरूपैर्विमुद्धः कथितोऽब्दपियङ्गः ।

वारादिदृष्टं विषुवस्थ रामो नवक्षिती पक्षशरो युगाप्तौ ॥ इत्यादि

३ । १६ । ५२ । ३४ ।

It ends :

सिद्धान्तकल्पधरणीबद्धमञ्जरीयं

कर्णे कृता कृतधियां मुदमातनोतु ।

यच्च स्फुटा दिगमणीन्दुमुखाः प्रकाम-

सुद्वोद्यन्ति मुनयस्तमसा विमुग्धान् ॥

Colophons :

3B, इति श्रीमथुरानाथविद्यालङ्कारनिर्मितौ ।
 सूर्यसिद्धान्तमङ्गल्यां मध्यश्रीवादिनिर्णयः ॥
 इति श्रीमथुरानाथविद्यालङ्कारनिर्मिता ।
 सिद्धान्तमङ्गरी पूर्णा शत्रुद्धिदभूससंपदि ॥ (?)

Post-colophon :

श्रीराजीवलोचनदेवशर्मेणो लिपिरियम् ॥

See IO. Catal. No. 2904. The IO. MS. reads शत्रु-
 जिदूपसंसदि in the place of शत्रुद्धिदभूससंपदि. Still the meaning
 is not clear. It evidently gives the date of the compo-
 sition of the work. Eggeling says it was composed in
 1609 A.D. But he has queried the statement.

6947.

2564. शेषवासना । *Śeṣavāsana*.

By Kamalākara, son of Nṛsiṃha.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 10
 on a page. Extent in ślokas, 825. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1852.
 Appearance, fresh. Complete. Prose.

The author wrote a work entitled *Tattvaviveka* on
 astronomy, to which the present work forms a supplement.

It begins :

अगत्सु कृष्टिहृद्भा यदङ्कारतोऽभवत् ।
 तं नौमि वाक्यप्रदं देवं न्योतिषां गतिकारणम् ॥
 यद्यत् स्वकल्पितं तस्यैव ब्रह्मघोषं सवासनम् ।
 सिद्धान्ते यन्न तस्याहं वासनां वक्ष्यामिधुना ॥

अथ तावन्मध्यमाधिकारे वासनोच्यते । तच्च ब्रह्मघोषं एव
 स्फुटोक्तवशिष्टोच्यते अहर्गणं वर्षमुख्यादिति यदा वर्षमुख्यादिर्ह-

दिनोदयं यावदहर्गणो वाराद्योऽयं ४ । ४५ अब्दादौ दिनाद्यं ० । १५
अब्दपोषे रविरविरपघटिकाः षष्टिशुद्धा अहर्गणो नियमेनावयवो-
ऽस्ति । अब्दपघटिकां १५ ते सौरवर्षास्ततोऽहर्गणादाद्यन्तं
यावन्नविवार एव ।

It ends :

प्रोक्तक्रमेणैते हराङ्ग यज्ञोदाहरणे २ । ३ । ४ । ५ । ६ । ७ ।
८ । ९ । तत्रैते २ । ३ । ४ । दूरीकृता अग्रिमेषु निःशेषभजनात्
शेषाङ्गाः ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । अत्राणां ६ । ८ । द्यपवर्त्तनसम्भवात्
तयोर्वृत्ताद्यानुरूपस्था अपर्द्धमपवर्त्तितः ५ । ३ । ७ । ८ । ९ ।
अत्रायमपि तत्पुस्तकः । अग्रिमे निःशेषभजनात् । शेषाः ५ । ७ ।
८ । ९ । एते दटा इति तद्भातः २५२० अत्यल्पोऽयं सर्वनिःशेष-
भजनार्ह उपपन्न इति स्पष्टम् । श्री ।

सोक्ततत्त्वविवेकस्य मयेयं शेषवासना ।

कथिता तद्दिदां प्रीत्यै सुबोधोत्प्लुञ्जीविनाम् ॥

श्री ॥ श्री ॥

The authorities consulted :

6A, भास्कर; 13A, आकर and Sārvaabhauma;
21A, देवर्षि; 26B, सिद्धान्तशिरोमणि.

Colophon :

इति श्री सकलगणकसार्वभौमश्रीमद्भूतिरिहात्मजकमलाकर-
विरचिता शेषवासना सम्पूर्णा । संवत् १८६९ ।

Topics :

1B, अथातो मध्यमाधिकारे वासनोच्यते; 2B, अथ वास्तवावास्तवा-
संतरोदंतरप्रसङ्गे तिथ्यादिस्वनुरूपतिवासना; 6B, ज्योत्यस्तौ वासना अथ स्पष्टा-
धिकारे वासना; 7B, अथ त्रिप्रश्नगणिवाधिकारे वासना; 12A, गर्भवृक्षवृष्ट-
वृक्षवृक्षयोर्गणिततात्मकयोर्वासना; 12B, अथ सोदयक्षितिजासूर्यस्य गतोन्नतकाल-

ज्ञानवासना; 13A, अथ बिम्बाधिकारे वासना; 13B, अथार्कतौल्ये चन्द्रबिम्बस्
च छायावशात्पूरावलपाद्य कृत्वा ग्रहबिम्बवासना—अथ प्रभाधिकारे ग्रहबिम्ब
गोलच्छायायनवासना; 14A, अथ बिम्बान्तरसूत्रानयनोपयुक्तं स्पष्टाख्यं ग्रहा
र्कोत्तरमुक्तं तद्वासनोच्यते; 15B, अथोदयास्ताधिकारे वासना; 17B, अथायन
वृक्षग्रहवासना; 18A, अथ बिम्बग्रहादयानयनदृग्ग्रहायनवासना; 19A, अ
काशादिदिक्कर्मवासना; 19B, अथ चन्द्रार्कग्रहासम्भववासना 20B, अ
चन्द्रवृक्षोपसाधने सार्वभौमप्रकारेण अत्राभातौद्यादिषु वासना; 21A, अ
देवर्षिमते चन्द्रार्कपरिलेखवासना; 21B, अथ ग्रहयुतौ दृग्ग्लंनानयनवासना अ
पाताधिकारे वासना; 23A, प्रश्नोत्तरवासना; 29B, अथ वर्णप्रकृत्युदाहरं
भास्कराभिमतकनिष्ठायनवासना ।

6948.

6340.

Substance, country-made paper. $8 \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 19. Lines,
on a page. Character, Nāgara. Dated, Samvat 1846. Appearance, new.

Two expositions of *Pātasamsādhana* or *Pātasāraṇi*
a work on astronomy by Gaṇeśvara—one metrical by
Divākara Daivajña, and the other illustrative (in prose
by Viśvanātha, son of Divākara Daivajña.

I. Fol. 1–4 every one of which is marked पादसारणी ०
पातसार ।

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमच्छिवाख्यं गणितञ्चक्र-

चूडामणिं सज्जनद्वन्द्वम् ।

विदुर्विदो यं धिष्येण तुल्यं

नौमि निधं धिष्यासिहेतोः ॥ १ ॥

पादे[ः] कृतं विवरणं खल्वतस्य पात-
 संसाधनस्य पुरुषवर्त्यगोश्वरेण ।
 सिद्धान्तयुक्तिपरिशीलनश्चौनशिष्टै-
 र्निःसंग्रहं तदवगन्तुमशक्यमेव ॥ २ ॥
 तस्मान्नृसिंहसुतवर्त्यदिवाकराख्यः
 श्रीमच्छिवाख्यचरणाम्बुजचक्षुरीकम् (राकः) ।
 निःसंग्रहार्थबहुलैर्विदुषोमि पदै-
 र्भाव[ः] समस्तमपि सुज्ञगणेश-सूक्तः ॥

Then it goes on :

सिन्धुसिन्धुनिगमेन्दु १४४४ ज्योतः
 शालिवाहनशकेऽब्दसंपदः ।
 तस्य खान्द्युगभाग ४०० वर्जितान्
 शंकरान् ११ कुरु च सार्द्धसिद्धकान् ॥ २४ । ३० । ४ ।

End :

सांवत्सरायन + + + गणेश्वरेण (?)
 यत्कान्तिसाम्बानयनं निरुक्तां
 केनेरितुष्टौ विदुतिस्त्वदीया
 दिवाकरोक्ता समगात् समाप्तम् ॥ २८ ॥

Colophon :

इति दिवाकरदैवज्ञकृते पाताधिकारः समाप्तः ।

The next three leaves—marked 5-7—are full of astro-
 nomical tables.

II. Begins in the 8th leaf.

Here we have also the text.

Beginning (Commentary) :

पातसारणीकस्योदाहरणम् ।—
 गत्वा विश्वेश्वरं पातसारण्या विदुतिः स्फुटा ।
 क्रियते विश्वनाथेन मन्दबोधाय सम्प्रति ॥

(Text):

वेदाब्जौन्द । १४४४ । वियुक्प्रकाङ्गुण । ३ । हतात् स्वाश्रय
। २० । मनाद्यन्विता

दश । ११ । सार्द्धजिगाश । २४।३० । सावयवके तत्सुखयोगे गते ।
पातं स्याद्वृत्तिपातवैधृति + + हेतायुतेर्नाडिकाः

षष्ठ्या । ६० । तां खल्वटोगुणाः स्फुटसरास्तस्मादप्रो + थकः ॥

(Commentary):

वेदाब्जौन्निस्सुखत्वारिंशदधिकचतुर्दशप्रतेर्वियुक् रहितः.....
etc. etc.

18B. The last but one verse of the text :

तोयाद्रादितिगे रवौ वदितिभाच्चेद्वादशर्क्षेयगु-

ज्येष्ठापुष्यमृगेहिभाष्टकगतः श्रुत्यां मघा षट्कगः ।

मैत्रात्यार्द्धकमे चतुर्षु करतो य(?)थो वैश्वमूलादिगे

पुष्येकादशगस्तदा नहि भवेत्पातो भ्रुवे मिश्रयै (?) ॥

This verse is marked 10.

Commentary :

यस्मिन् योगे पातो नहि भवेदिति प्रत्येकं संबंधः
etc. etc.

But the commentary of this śloka is marked 11, and
accordingly the last śloka is marked 12, which runs :

नंदिग्रामनिवासि केशवो

गानाशास्त्रकलाकलापवित् ।

तत्सूनुर्निरमा (सुनुर्निरमा) इ गणेश्वरः

पंचांगादितिपातसाधनम् ॥ १२ ॥

Then we have the following colophon :

इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मनविश्वनाथदेवश्चविरचिता पातसाधन-
विहतिः समाप्ता ।

Post-colophon :

संवत् १८४६ वैशाख शुदि १० शुक्ले लिखितं

Then we have the following added by a later scribbling hand :

यं रामेश्वरेण स्वकार्यं पौत्रप्रपौत्रार्थं च । श्रीरस्स शुभं भू ।

This portion is marked throughout पा. सा. उ.

6949.

7924.

An unnamed pamphlet by an unknown author.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6 (but really 5). Character, modern Nāgara. A complete pamphlet.

श्रीगणेशाय नमः । अथ पूर्वं श्रीसूर्यप्रोक्तो ज्योतिरागम एकविध
एवासीत् स चानन्तरलेखकाध्यापक [अ] ध्येष्टदोषैरनेकधा जात इति
प्रतीयते स्वमागमस्यानेकविधत्वे बुद्धिमद्भिः पूर्वाचार्यैर्यो य(०) आगम
उपपत्तिमानुपलब्धः स स्वीकृतः यो यश्चोपपत्त्या ग्रहीतुं दुःशक [५]ः स
स्वस्वबुद्ध्या तत्तत्कालोपलब्धनुसारेणाज्ञीकृतः अतएवात्र गणितस्कन्धे
उपपत्तिमानेवागमः प्रमाणमिति ।

यस्मिन् पक्षे यत्र काले दृग्गणितैक्यम्
दृश्यते तेन पक्षेण कुर्यात् तिथ्यादिनिर्णयम् ।

इति चेत्यादि ग्राह्यं युक्तियुक्तमेव स्व [स] मये गणितस्कन्धो
महामतिमद्भिरुपलब्धनुसारं सुदुर्मुक्तालिखितः खिलत्वं न यास्यतीति
स्पष्टम् । अथेदानीमत्र ज्योतिष्करणग्रन्थयोक्तं ग्रहाक्तोदययोग-
ग्रहणादिकं न व [द्म ?] टत इति सर्वजनप्रसिद्धम् । etc.

It is a small pamphlet which recommends a correction of astronomical constants as found in the *Sūryasiddhānta* and other scientific Hindu Siddhāntas.

Written in (षोडशोत्तरपञ्चदशमिते शालिवाहनशककाले)

The Śaka year 1516 or 1594 A.D. speaks of a lunar eclipse happening on the Vaiśākha full-moon day.

The author concludes by making the following remark :

तस्मादत्र गणिते यस्मिन् यस्मिन्नंशेऽन्तरमस्ति तन्निरस्य परिवर्ते
नावश्यं परिष्कारो विधेय इति शिवम् ।

Colophon :

श्रीशालिवाहनशके १७८३ विक्रमाब्दे सम्यत् १६१८ आश्विन
हृष्या ति ४ चन्द्रे विद्याधरेण लिखितं काश्यां ।

1. JYOTIṢA—SAMHITĀ (NATURAL ASTROLOGY).

6950.

74. केतूदयफलम् । *Ketūdayaphala.*

This is an incomplete MS. and is well noticed in L. 858.
It is a work on comets and their effect on the terrestrial
affairs.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

उदयास्तमयं केतोर्गणितेन प्रकाश्यते ।

ज्ञातुं ख-दिद्य-भौमाश्च यतस्ते त्रिविधा मताः ॥ १ ॥

एकोत्तरशतं त्वेके सङ्ख्यम यद् [युतं] विदुः ।

एकश्च बहुधा भाति प्राह वै नारदो मुनिः ॥ २ ॥

यावन्त्यहानि दृश्यन्ते तावन्मासे फलं भवेत् ।

मासैः समाश्च विज्ञेया इत्युचुर्मुनयः किल ॥ ३ ॥

सुखिगधो हृत्पिरः सृष्टो ऋतुः शुक्लः शुभप्रदः ।

विपरीतश्चाशुभः केतुस्त्रिंशत्स्त्रिंशद्घनुःप्रभा ॥ ४ ॥

Folio 14 ends thus :

प्राजेश्वरश्चक्रगते कलानिधौ

शुभाश्च वाता गगनं निम्नलम् ।

वृग्गाहव(?)गाशातदिगानना यदा

नन्दन्ति लोका सुखिनस्तदा स्युः ॥

मङ्गिष्ठांशुककौशेयस्यैकौशसमप्रभाः ।

आष्टिम्नमूलाः सुखिगधाः शु..... Incomplete.

6951.

7148.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 33. Lines, 12 o a page. Character, Jaina Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh

A *vade-mecum* of an astrologer in Sanskrit and i Hindi topics.

Beginning :

अथ सपुच्छसशिखकेतुतारोदयफलं; 2B, इति केतूदयप समाप्तं; 3A, इति सूर्यपुत्रफलं; इति यमसूत्रफलं; 3B, इ केतूदयफलं; 4A, इति प्रसूतिः; 4B, इति षट्शा बंधनपाः; 5A, इति राजमन्त्रिज्ञानं; इति पौरज्ञानं; व सभापौरज्ञानं; 5B, अथ पुत्रपुत्रीज्ञानं; अथ पुरुषस्त्रीज पत्नीकथनं; अथ मृतजीवितपुरुषस्त्रीज्ञानं; अथ मृत्युज्ञा 7A, इति द्वादशलप्रायुर्विचारः; 8A, इति ग्रहणं; अथ दि प्रवेशकुडिलिकाभावाध्यायो लिख्यते; 8B, इति रविभावफ 9B, इति चन्द्राहफलं; 10A, इति भौमफलं; 10B, इति बु फलं; 11B, इति गुरुफलं; 12A, इति भृगुफलं; 12B, इ शनिफलं; इति दिनप्रवेशकुडिलिकाभावाध्यायः संपूर्णः; 14A, अथ चन्द्रस्पष्टकरणविधिः; 20A, अथ व्रतविधिः; इले कादशौव्रतं; 20B, अथ मुहूर्तपरिहारः; 21A, अथ ग्रहण वार्त्ता; 23A, संपूर्णं ग्रहणं; 23B, अथ लघुमहादेवीग्रह स्पष्टकरणं 25A, इति श्रीलघुमहादेवी समाप्ता ।

Foll. 25B-31 are full of astrological tables and diagrams.

32A, अथ मुष्टिज्ञानप्रश्नः; अथ त्रेक्षाणफलं; अथ रक्त लक्षणं; 32B, अथ गर्भचिन्ता; अथ विद्याचिन्ता; 33A, इति नारदसंहितायां प्रश्ननिरूपणं समाप्तं; अथ प्रवासाध्यायो लिख्यते ।

The MS. ends abruptly.

6952.

8212. खवायन or रोमकसिद्धान्तः ।

Khavāyana or Romakasiddhānta.

Substance, country-made paper. 12 x 6 inches. Folia, 29. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

It begins :

ॐ नमः श्रीकृष्णाय । श्रीरोमकसिद्धान्ताय नमः ॥

धूमपुत्रं रोमकाचार्यो वदति ।

पुनरेव प्रवक्ष्यामि शृणु पुत्र प्रयत्नतः ।

सप्तद्वीपावली पृथ्वी आकार तस्य विस्तरम् ॥ १ ॥

जम्बुद्वीपं कुशद्वीपं चन्द्रद्वीपमथापरम् ।

शास्त्रं लं जलमेतदयुष्करं च तथापरम् ॥ २ ॥

अशीकोटि भवेत् संख्या जम्बुद्वीपस्य मण्डलम् ।

त्रिकोणं मंडला भूमिः शकटाकारः प्रवर्तते ॥ ३ ॥

कुशद्वीप भवेत् संख्या प्रमाणं कोटिचिंशति ।

मण्डलं घनुषाकारं योजनानां प्रमाणतः ॥ ४ ॥

चन्द्रद्वीप भवेत् संख्या षष्टि कोटित्वमेव च ।

चन्द्राकारार्द्धरूपेण प्रमाणं शास्त्रं वर्तते ॥ ५ ॥

उत्तर गोल भवेत् संख्या षष्टिः कोटिप्रमाणतः ।

चतुःकोणं महाकारं देवता तत्र वर्तते ॥ ६ ॥

पूर्वगोलपरिज्ञान कोटिपञ्चाशमेव च ।

वर्तुलं द्वात्रिंशते रूपं शब्दशास्त्रः प्रवर्तते ॥ ७ ॥

विंशकोटे सुविस्तारे जलद्वीप प्रवर्तते ।

खड्गकारं भवेद्भूपं वदते शास्त्रमागतः ॥ ८ ॥

शास्त्रलीद्वीप भवेत् संख्या त्रिंशत् कोटि भवेत् सदा ।

मण्डलं मण्डलाकारं शृणु धूम प्रयत्नतः ॥ ९ ॥

सप्तद्वीपावली पृथ्वी प्रमाणं कथितं मया ।

एकद्वीपस्य विवरं अचोरं च रसातलम् ॥ १० ॥

सप्तद्वीपप्रमाणान्तु श्रीखवायेण संज्ञिता ।

जम्बूद्वीपप्रमाणान्तु + + + + + ॥ ११ ॥

नवखण्डा भवेत् पृथ्वी कथयामि सविस्तरम् ।

देशाश्च नगरग्रामाः प्रमाणं द्रष्टुं पुत्रक ॥ १२ ॥

प्रथमं जम्बूद्वीपे पूर्वस्यां दिशि । पूर्वदेश । गौडदेश ।
कन्यकुब्ज । कर्लिंग । गोलावंगाल । कुरंग । राठ । वारङ्ग ।
यमुनाकच्छ । खरू + । अन्तर्वेदि] । मागध । मध्यकुज ।
डाहल । कामिह । पौण्ड्र । पाञ्चाल । शूरसेन । जालंधर ।
लोहितपुर । तथा पश्चिमायां दिशि । पश्चिमदिशि सिन्धव ।
हल । वलम्ब । सौराष्ट्री । कुंजुन । श्रीमाला । अर्जुन । मेदपाट ।
मरुदेश । कच्छ । मालवक । अवन्ति । पारिपात्र । काम्बोज ।
नामलिप्त । किराल । शकट । सौरवौ । वोकन ॥ ११ ॥

उत्तरापंथ । गुजरकेकाय । नेपाल । ठाक । कुरव्व । नाजिक ।
वर्वर । खस । कोर । काश्मीर । वर्जर । हिमा[ल]य ।
लोहपुर । स्त्रीराज । मूलस्थान । गजस्थान । हवसोर ॥ १७ ॥

दक्षिणापथ । मलयचल । सिंहल । पाण्ड्य । कौशल ।
अर्जुन । अवन्था । कर्णाट । द्रविड़ । औपर्वत । विदर्भ ।
विराटलाजी । भृगुकच्छ । मेकलक । कन्यातट । वाञ्छल ।
तापीतट । आभीर । वीरभुक्ति । ऋमावत । ताप्प । सागर ।
कराट । कौक्षी । पुलिन्द । भृगुकच्छ । मेकल । कन्याकातट ।
वाञ्छल । एकपाद । ऊर्ध्वकर्ण । १६[१]

अथ जम्बूद्वीपमध्यदेशाः ।

उदयगिरि । चीन । महाचीन । खुरासान । वलक ।
तवारिसान । सरबत । गीसाडर । जरिसान । ताविसान ।

दमावदु । कंजान । इकुम । इतेक । हाण । भूमौ ।
 आयाहलुआण । मंयुलवल । सूलइणक । वरकह । खा-
 लम्ब । सिहलम्ब । वक्रुसुहाण । हलूआणी । अन्नाक्षी ।
 अन्तवल । लसोकेरज । आजाज । माजीज । तरार ।
 इस्कीर । फखाजिग । पुंजंद । भूषल । समकन्द । तुषार ।
 घराजिम । उत्तेरज । उड्डिट्ट । बलात । रोम । वृहद्रोम ।
 अण्टलास । आजुम । जुम । जुरिजाण । सम्यकाक्षण ।
 मुखाहल । आलेणजस । कुस्तित्हीण । तुरिआण । तगर ।
 जजाइण । सकाणी । समुद्र । अरव । आणद । सताह-
 साउथ । तुम्बलुह । ववुरिवण । दुफार । इयिरेमुइसिकार ।
 सज्जण । वच्चहण । किरात । नील । मिसर । इमामह ।
 मदीषु । ताहिक । जिदक । हराक । घानिल । सिस्तान ।
 क्रियमाण । जौरत । आसुख । वसाउर । सिराज । हम्मूज ।
 केस । आसिधिर । मसार । आदम । वासिथुक । वगदाद ।
 वेथिलेह । मुकदम । कुरेमहिस्लिसमुद्र । परासु । मावर ।
 केसण । चीन । जम्माण । गोआसीर । अरिमौनीसार ।
 मखुराणदेलिम । रूपशाखाकुशज । मणहाख । तिलंग ।
 वलहख । चक्मद । हजालि । आरहि । वनहरंदि ।
 मस्तिवार । ११२ । इति जम्बूद्वीपमध्यदेशप्रमाणं कथितं ।

औरोमकाचार्यो वदति ।

अष्टाविंशतिकोटीनां पट्टनानां प्रमाणतः ।

८ कोटि भवेत् संख्या नगराणां प्रमाणतः ॥

2B, last line :

यदेशो यस्य ग्रहस्य भागे तद्देशं कथयाम्यहम् ॥

3B, इति औखवायणे द्वादशराशिर्विभागेन देश ।

The 5th leaf reads into the 7th, while the 6th both with 11 and 12.

13A, इति खवायणे राशिगोचरं रोमकाचार्येण कथितं—

पुनरेव प्रवक्ष्यामि षट्शु पुत्र प्रयत्नतः ।

वदति रोमकाचार्यो गृहयुद्धफलं तदा ॥

17A, इति मण्डलगतोत्पातपाकफलं—

अथान्यत् संप्रवक्ष्यामि वृद्धगार्ग्येण भाषितम् ।

वदति श्रीरोमकाचार्यो धूमपुत्रं प्रतिप्रियम् ॥

धूम श्रूयतां । देवास्तु दितिजैः सार्द्धं स्पृष्टमानेतिमानिनः ।

परस्परं महद् युद्धं चक्रुः सर्वे सुरासुराः ॥

ततो दैत्यगतेः क्रुद्धैर्देवाः सर्वे विनिर्जिताः ।

... ..

पुरन्दराभिषेकार्थं वृहस्पतिरकल्पयत् ॥

... ..

वराहमिहिरेणोक्तं संहितायां सुविस्तरम् ।

प्रजानां नृपतेः सौख्यं महोत्पातस्य शान्तिदम् ।

अथानन्तरं प्रवक्ष्यामि षट्शु धूम प्रयत्नतः ॥

As regards horoscopy, we are referred to *Bhadrabāhī* and *Janmapratāpanidhi*, compiled by one of the pupils of Romakācārya in fol. 19A.

20A, वदति श्रीरोमकाचार्योष्टकज्ञानकेवलम् ।

21A, इति श्रीखवायणे जयपराजयष्टका ।

22A, इति श्रीखवायणे जकट्टष्टका ।

23B, इति श्रीखवायणे व्यागमनष्टका ।

24B, इति श्रीखवायणे मृत्युयोगष्टका ।

25A, इति रोगष्टका ।

26A, इति खत्रायणे नावप्रकरणं ।

26B, इति खवायणे लाभष्टका ।

27A, इति श्रीखवायणे वारितवस्तुलाभपृष्ठा ।

„ „ „ चौरज्ञानम् ।

27B, „ „ द्रव्यज्ञानपृष्ठा ।

28B, इति कुमारीलाभपृष्ठा ।

„ इति खवायणे विवाहपृष्ठा ।

29B, „ „ गर्भपृष्ठा ।

„ इति खवायणे जलार्थपृष्ठा । इति खवायण सम्पूर्णम् ।

In a later hand :

इति रोमकसिद्धान्तः समाप्तः :—

मालवीयगुप्ताद्येन सम्पादितम् ॥

6953.

5508. जैमिनिसूत्रकारिका । *Jaiminisūtrakārikā*.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 12. Lines, 13 in a page. Extent in ślokas, 264. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

It begins thus :

श्रीगणेशं भजे ।

उभयानुभयं पश्येच्चरान् स्थस्तु स्थिराश्चरः ।

समीपसंस्थितं राशि + + + स्त्रीन्यथाक्रमम् ॥ (?)

The MS. is very very corrupt. It relates to astrology and consists of 151 Kārikās.

4A, इति श्रीजैमिनौथकारिकायां प्रथमाध्यायस्य प्रथमः पादः ;

5A, °द्वितीयः पादः ; 8B, °तृतीयः पादः ; 9A, ° प्रथमा-

ध्यायस्य चतुर्थपादः, प्रथमाध्यायः समाप्तः ; 10A, द्वितीया-

ध्यायस्य प्रथमः पादः ; 12A, इति श्रीजैमिनौथसूत्रकारिकायां

द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

There is nothing to show that the work ends here. We do not find also the second and third pādas of the second adhyāya.

6954.

8713. जैमिनिसूत्र काशिका । *Jaiminisūtra Kāśikā.*

By Malaivarma, the son of Ghanaśyāmanṛpati and Pārvalī of ताकम Parvata.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 87. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Complete in 87 leaves.

It ends :

(Text):

चरदशायामत्र शुभः केतुः

(Commentary):

अत्र चरदशायां न सर्वत्र न वा सर्वदशायां नापि सर्वचरदशायां किन्वस्यामेव चरदशायां केतुनामा ग्रहः शुभ इत्येव ज्ञेयं न पापग्रहः तीरतौत्यर्थः । क्वचित् केतुर्लक्षं पापमपि शुभमेव ज्ञेयमित्याहुः ।

It begins :

अनालम्बे शास्त्राध्वनि कशगया तेन रक्षये
न किं मे सञ्चारो भवतु वियति त्वं किमु नये ।
असौ सद्विश्वासात्प्रभवतितरां ग्रन्थरचने-
ख(स)नभ्यस्तेऽप्यत्रासुलभपरिबोधेऽपि चपलः ॥
खदुःखोद्भारार्थं विविधतरपलादव विधो
प्रवृत्तिर्नृणां स्यात्कथमशुभविज्ञापनमृते ।
सुबोधा नो वाणी भवति भगवज्जैमिनिसुने-
रतटीकां कर्तुं नृपतिवर एव प्रयतते ॥

भाष्यार्थविज्ञानवशात्तन्महीयसां

काशीनिवासादिविधौ प्रवृत्तये ।

श्रीमन्मलैवर्म्मन्त्रपः ह्यपाम्बुधिः

करोत्यलं जैमिनिसूत्रकाशिकां ॥

अथ प्राप्तनकर्म परिहृत्यमागः फलज्ञाने सति तन्निराकरण-
शान्तिकाशीवासादिकर्मकरणेन जगतामेव उद्धारं पिकौर्षुः परम-
कारुणिको जैमिनिमुनिः सम्यक् अवगाद्यभावेऽरण्यरुदितत्वापत्ति-
भियां शिष्याणां विषयान्तरमनोविच्छेदरूपा ध्यानसिद्धये (?) पठित-
श्रोतृणां प्रसङ्गतो मङ्गलसिद्धये सकलशास्त्रकर्तृशिरोमणि भग-
वत्सत्सदाशिवप्रतिपादको पदनिबन्धपूर्वकं (?) नृणां शुभाशुभ-
विज्ञापकग्रन्थविशेषमनुकृतुमारभते ।

उपदेशं व्याख्यास्यामः

The colophon of the first chapter, leaf 34B :

यस्यासौमृपतिः पिता भुवि घनश्रमामभिधः पार्वती

माता ताकुमपर्वतो जनपदः सेव्यश्च सीतापतिः ।

तद्गृपालककल्पकल्पकमलैरस्मात्समभ्युद्गता

पूर्वाध्यायगवाङ्मपादविषया पूर्तिं गता काशिका ॥

The colophon in 75B :

यस्यासौमृ

... ..

... ..

गवाङ्मपादविषया पूर्तिं गता काशिका

The third colophon in 87B :

यस्यासौव etc.

गवाङ्मपादविषया पूर्तिं गता काशिका

not mentioned in Aufrecht.

6955.

10462. जैमिनिसूत्रव्याख्या । *Jaiminisūtravyākhyā*.

(With the text.)

By *Nilakanṭha Jyotirvid*.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh Complete.

The text has been printed in Bombay. It is a work on horoscopy.

Beginning :

सृष्टिस्थित्यन्तकर्त्री हरिहरविधिभिः सेवितानन्ददात्री
 नानातन्त्रोक्तमार्गैर्मुनिभिरपि धिया भालचन्द्रोष्मणाङ्गी ।
 अरक्ताभा त्रिनेत्रा शिवशवनिलया राजराजेश्वरी सा
 वाचं गो द्यातगोतु प्रतिपदकठिने जैमिनिसूत्रसङ्घे ॥
 विवस्वदंश्यावनिपतिवरः औरणजितो
 दयाम्भोधेर्वाचा तव कथयथा जैमिनिसुने ।
 निरालम्बे शास्त्रे जगनि गिरिजे यास्यति न किं
 सुटीकां मे कामो हृदि समभिपूर्तिं रचयितुम् ॥

The MS. ends abruptly in III.

6956.

4297. ज्योतिर्निबन्धः (संहितासारः) ।

*Jyotirñibandha (Saṃhitāsāra).*By *Kṛṣṇa*.(For the use of *Śivarāya*.)

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 90 of which leaves 51 and 61 are missing. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, old and badly worn-out. Of the 90th leaf there remains only a quarter. Incomplete at the end.

Beginning :

ओगोशाय नमः । ओगुत्थो नमः । ॐ ओसरस्वत्यै नमः ।

वेदाद्यं यान्तमर्ज्जुनं भालयुग्विन्दु तत्पुनः ।

मायनत्वं + + मार्गं मनुयस्य नमामि तम् ॥

अभौष्टफलदो देवः सर्वज्ञः परमेश्वरः ।

आदधातु गणाध्यक्षः स्थितिं मनसि नः सदा ॥

तिथ्यादिकालाचारस्वरूपां जगत्प्रसूत्यादिकहेतुभूताम् ।

कालत्रयज्ञानविधायिनीं तां वन्देऽहमाद्यामिह शास्त्रदेवीम् ॥

ब्रह्माचार्यो वशिष्ठोऽभिर्मनुः पौलस्त्यरोमशौ ।

मरीचिरङ्गिरा व्यासो नारदः शौनको भृगुः ॥

चवणो माठरो गर्गः कश्यपश्च पराशरः ।

अष्टादशैतै गम्भीरा ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥

वराहमिहिराचार्यः श्रीपतिः सत्यभास्करौ ।

लल्लसूरिर्ब्रह्मगुप्तौ वेद्यनाथश्च रेणुकः ॥

एषां शास्त्राणि संवीक्ष्य सारमादाय वक्ष्यति ।

ग्रन्थं ज्योतिर्निबन्धं माहा + श्रीशिवो नृपः ॥

यथैवारोपयत्वेकं श्रेयोऽथ सवृष्टं पथि ।

सत्स्वाराणेषु शास्त्रेषु तथैनां विद्धि सत्कृतिम् ॥

गङ्गातोयं काचकूप्यादिसंस्थं

ग्राह्यं यद्वत्तद्वदेनं मदीयम् ।

ग्रन्थं यत्स्याद्वासगर्गादिशास्त्र-

प्रोक्तं तत्त्वं नूतनमवाप्ति + + ॥

1A, इति श्रीज्योतिर्निबन्धे शास्त्रोपन्यासः; 3A, इति श्री-
संहितासारे ज्योतिर्निबन्धे ज्योतिषप्रशंसा, 3B, ०दैवज्ञप्रशंसा;
4A, ०मानप्रकरणम्; 4B, ०संवत्सरप्रकरणम्; 5A, ०मान-
प्रकरणम्; 8A, ०वारप्रकरणम्; ०योगप्रकरणम्; 11A,
०नक्षत्रप्रकरणम्; 12B, ०उपग्रहप्रकरणम्; 13B, ०षट्-

ताराबलप्रकरणम् ; 15B, गोचरप्रकरणम् ; 17A, गोचर-
पदादिज्ञानादिप्रकरणम् ; 18A, लघुप्रकरणम् ; 22A, तिथ्या-
दिविचारप्रकरणम् ; 24B, ० + + + दोषो नाम प्रकरणम् ;
27A, ० दोषकलाध्यायः ; 42A, इति श्रीमहाठशिवराजार्थे कृष्ण-
विरचिते संहितासारे ज्योतिषनिबन्धे गन्तान्तमूलसार्पविचार-
प्रकरणम् ।

We cannot examine the MS. further. It is too much worn out to bear handling.

There are also the last three leaves of a manuscript of *Aṣṭottarīya*.

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares.

6957.

7820. पराशरसिद्धान्तः । *Parāśarasiddhānta*.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1946. Appearance fresh.

A mere fragment of a comprehensive work on Jyotiṣa, embracing three *skandhas*—Ganita, Horā and Samhitā—hitherto known only in quotations of Varāhamihira in *Brhājñātaka*.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमन्निर्गुर्यामन्थक्तं निरवद्यमविप्रियम् ।

गमाम्यतर्कमाद्यन्तद् ब्रह्म विश्वोद्भवादिहत् ॥ १ ॥

दक् सिद्धं शास्त्रमाहेतत् संधावार्थः पराशरः ।

वीक्ष्य धर्मेष्टुतां भुक्तिमविभ्यो लोकसत्कृते ॥ २ ॥

मिलित्वा मुनयः सर्वे ह्यतपूर्वाह्निकक्रियाः ।
 पराशरमृषिं श्रेष्ठमभिजन्मर्हतायुधाः ॥ ३ ॥
 अभिवन्द्य गुरुं सद्यः सुखासौमं हि शक्तिजम् ।
 प्रसन्नहृदयं सम्यगिदमूचुस्तपोधनम् ॥ ४ ॥

मुनय ऊचुः ।

स्वामिन् सर्वज्ञ सर्वान् लोकानुग्रहकारक ।
 ओतयं मुनिशार्दूल नो वचः कृपया क्षणम् ॥
 अतिमूलमहो यच्च वेदाध्ययनपूर्वकम् ।
 वेदाङ्गान्यपि सर्वाणि धर्मशास्त्राणि यान्यपि ॥
 अधिभूतं यथाप्रोक्तं मैत्रेयाय पुरादरात् ।
 + आरूपं तत्सर्वं + भाष्यकमतेऽधुना ॥
 तस्मादहसिदां तयत्(?) ज्ञानमन्यद्विशेषतः ।
 श्रेष्ठमिष्टं हृदिस्थं नो कृपयाशु पराशर ॥
 इत्यदौरितमाकर्ण्य मुनिभिस्तु महात्मभिः ।
 प्रहस्यांजलिहस्तान् वाक्यमेतदभाषत ॥

श्रीपराशर उवाच ।

साधु पृष्टं महाभागाः प्रसन्नोऽस्मीति यन्मुहुः ।
 उत्तिष्ठन्वनुदास्यामि वरयाशु यथेष्टितम् ॥

ऋषय ऊचुः ।

नमस्तेऽतौन्द्रियज्ञाय तुष्टोऽसि यदि केवलम् ।
 नेत्रभूतं श्रुतेर्यस्माज्ज्योतिःशास्त्रं प्रप + पनः ॥
 सम्यग् वेनाखिलं सूक्ष्मं कालज्ञानं हि लक्ष्यते ।
 प्राप्ते कलौ युगे घोरे धर्मेः पापाधिको मतः ॥
 खगाः स्थानश्रुताः किञ्चित् + + स्तेभ्यः फलं तथा ।
 कालाघोर्न जगत्सर्वं यतः कालो न लक्ष्यते ॥
 तत्रादौ तत् स्थितिज्ञानं ब्रह्माज्ञौत्तिपूर्वकम् ।
 सर्वेषामब्दनामानि कथयस्व महागुरो ॥

पराशर उवाच ।

शृणुध्वं सुनयः सर्व्वे षष्ठ (?) मेकाग्रमनसो (?) धुनाः (?)

वेदाङ्गमखिलं दा + ज्योतिषां गनिकारणं ॥

नारदाय यथा ब्रह्मा श्रौतकाय + धाकरः ।

मां रक्षवामदेवाभ्यां वशिष्ठो यत्पुरातनम् ॥

नारायणो वशिष्ठाय रामेष्टायपि योक्तवान् ।

व्यासः शिष्याय सूर्य्योऽपि मयावगच्छते स्फुटम् ॥

पुलस्त्याचार्य्यगर्गात्रिरोमकादिभिरीरितम् ।

विवस्वता महर्षौणां स्वयमेव युगे युगे ॥

मैत्रेयाय मयाप्युक्तं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् ।

शास्त्रमाद्यं तदेवेदं लोके यन्नातिदुर्लभः ॥ १२ ॥

गोपनीयं प्रयत्नेन द(दृ?)कृत्सिद्धं गणितागमात् ।

विशेषादुच्यते सन्तः क्षपित्संक्षेपतोऽधुना ॥ २० ॥

विश्वरूपे नारदो व्यासो वशिष्ठोऽत्रिः पराशरः ।

लोमशो यवनः सूर्य्यो च्यवनः कश्यपो भृगुः ॥

पुलस्त्यो मलुराचार्य्यः कौलिशः श्रौतकाङ्गिराः ॥

गर्गो मरौचिरित्येते ज्योतिः + प्रवर्त्तकाः ॥

स्वन्वत्रयमिदं शास्त्रं प्रथमं गणिताङ्गयम् ।

द्वितीयं ह्यैरिकां स्वन्वं तृतीयं संहिताभिधम् ॥

आदौ शास्त्रप्रशंसा च कालमानक्रियाविधिः ।

ग्रहाणां मध्यमे + + द्यगणादनुपाततः ॥

स्फुटमुक्तिः स्वकेन्द्रो + मन्दश्रीघ्नफलं क्रमात् ।

दिक्साधनं ततश्चाद्या लघुकालादिसाधनम् ॥

देशज्ञानं पलांशैः स्वैर्वेधश्च नलिकादिभिः ।

चन्द्रार्कग्रहणं सम्यक् त + तेष्टेदकस्तयोः ॥

उदयास्तमयज्ञानं शरदकृत्स्नसाधनात् ।

समागमो + + भेदौ ग्रहाणां युतयस्ततः ॥

षट्कोन्नतिः शशाङ्कस्य तथाच ग्रहमेतन्नम् ।
 भद्रवद्युतियन्त्राद्यैर्निशि लघ्नमलस्कृतः ॥
 पातवैद्युतयोर्भेदाः महापातापसाम्यतः ।
 ज्योत्स्नितिः (?) सौतराः प्रश्ना भूगोलो द्वीपसप्तकम् ॥
 सुरासुरगरस्थानं सिन्धुवर्षदलाचलैः ।
 कः कालः कः क्रमः सप्त पातालं भूर्भुवः आदिकम् ॥
 वासना गोलयन्त्राणि भगोदत्तविलेखनम् ।
 कक्षाभेदः स्कटं बोध्यमाद्यस्त्रान्येऽत्र कौर्त्तितम् ॥

राशिभेदः खेटयोनिर्वियोनिर्जन्मलक्षणम् ।
 निमित्तो जननं पुंसामरिष्टभङ्गलक्षणम् ॥
 आयुर्दायो दशाभेदो भेदाश्चान्तर्दशास्तपि ।
 अष्टवर्गकर्मजीवो राजयोगस्वरिष्टकः ॥
 चन्द्रयोगादियद्वाख्या प्रव्रज्या योगसंभवाः ।
 राशिशीलं दृष्टिफलं फलं भाव + + जतः ॥
 मङ्गलैक्यफलं चेष्टकष्टजं रश्मिसंभवम् ।
 आश्रयाख्याश्च ये योगा योगाः संकीर्णसंभवाः ॥
 दशाफलं ग्रहाणां यत् फलमन्तर्दशास्तु च ।
 विदग्धादिफलं रिष्टं नानायोगसमुद्भवम् ॥
 चक्रोद्धारो वर्षमासद्युफलं स्थिरमानतः ।
 स्त्रीजातकं नष्टयोग्यं निर्याणं नष्टजातकम् ॥
 पूर्वजन्मार्जितं ज्ञानं श्रेष्ठाणादिफलं क्रमात् ।
 फलपाकक्रियायोगाः प्रोक्ताः स्त्रान्ये द्वितीयके ॥

स्त्रान्योपनयनं खेटचारो वूर्त्तुलक्षणम् ।
 तिथिवासरनक्षत्रं योगतिथ्यर्द्धसंभवम् ॥ ३६ ॥
 युद्धतौपयहः सूर्यसंक्रान्तिगोचरक्रमः ।
 चन्द्रताराफलं चैव क्रियाः षोडशकर्मणाम् ॥ ४० ॥

कुरिकाबन्धनं यात्रा प्रवेष्टो वास्तुलक्षणम् ।
 दृपाभिषेचनं देवप्रतिष्ठावलक्षणम् ॥
 अग्रग्राधानं मेघगर्भं निखिलोत्पातलक्षणम् ।
 तच्छान्तिमिश्रिकाध्यायस्तृतीयस्कन्धसंभवाः ॥
 साम्प्रतं गणितस्कन्धमेवं लक्षणसंयुतम् ।
 वक्ष्येऽहं वासवासिद्धं हितार्थाय वदादरात् ॥
 संबन्धस्त्वस्य शास्त्रस्य वेदाङ्गमिति कथ्यते ।
 सुभासुभस्य जगतामभिषेयं निरूपणम् ॥
 ग्रहग्रहणसंक्रान्तिर्यज्ञाध्ययनकर्मणाम् ।
 प्रयोजनं व्रतोद्वाहः क्रियाणां कालनिर्णयाः ॥
 श्रौतस्मार्त्तक्रियाः सर्वाः सिद्धान्तिर्नैव तदिना ।
 तस्माद् गणितजं द्रष्टुं पुण्यमायुर्यशस्करम् ॥
 पुण्यकालपरिज्ञानादश्वमेघफलं लभेत् ।
 कालज्ञानेऽतिकुशलं तं देवा ब्राह्मणं विदुः ॥
 इत्थं पराशरप्रोक्ते सिद्धान्ते गणितागमे ।
 शास्त्रोपनयनं सम्यगाद्यस्कन्धे प्रकीर्तितम् ॥ ४८ ॥

इति श्रीपराशरसंवादे पराशरसिद्धान्ते गणितस्कन्धे शास्त्रोप-
 नयनाध्यायः प्रथमः ॥ १ ॥

मुनय ऊचुः ॥

... ..

कालमानक्रियां सम्यक् सुखया (?) मूलतः स्मृतम् ॥

End :

9B, इत्थं पराशरप्रोक्ते सिद्धान्ते गणितागमे ।

आद्यस्कन्धे विशेषेण कालमाननिरूपणम् ॥

इति श्रीमुनिपराशरसंवादे पराशरसिद्धान्ते ॥—संवत् १९४६

6958.

8199. वृद्धगर्गसंहिता । *Vṛddhagargasaṃhitā*.

(Four fragments.)

Being a work on Astrology.

I.

Substance, country-made paper. 9½ × 4 inches. Folia, 19. Lines, 7-9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning :

सर्वलोकादिनाथाय सर्वप्राणिहिताय च ।
 सर्वभूताधिवासाय सर्वज्ञाय नमोऽस्तु ते ॥
 वृष्णिज्ञानं च वक्ष्यामि मार्ग्यशास्त्रानुमार्गतः ।
 मनुष्याणां हितायैव जगतः सर्वदेहिनां ॥

4A, इति वृद्धमार्ग्यसंहितायां सूर्यचारः समाप्तः ; 5B, •चन्द्र-
 चारो द्वितीयः ; 6B, कुजचारस्तृतीयोऽध्यायः ; • बुधचारचतुर्थः ;
 7A, •गुरुचारः पंचमोऽध्यायः ; 7B, शुक्रचाराध्यायः षष्ठः ; 9B,
 •शनिचाराध्यायः समाप्तः ७ ; 12A, •राहुकेतुचारोत्पातोऽष्टमो-
 ऽध्यायः ; 13B, •मङ्गलादिनवमाध्यायो नवमः ; 14B, संवत्सरा-
 ध्यायो दशमः ; 18B, ब्रह्माब्दफलमेकादशोऽध्यायः (XII ends
 in the middle of the 8th śloka.)

II.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

An exact copy of I.

III.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

This fragment begins in the middle of a word.

6A, इति वृद्धगार्गीयायां ज्योतिषसंहितायां सलिलं नामा
ध्यायः ; 17A, - इति वृद्धगार्गीय ज्योतिषसंहितायां प्रदक्काटा
नामाध्यायः ; 22B, •यात्रालक्षणं नामाध्यायः ।

यात्रासिद्धिं प्रवक्ष्यामि त्रिस्थानमपि तत्त्वतः ।

IV.

Substance and the measure are the same as in III. Lines, 9 on a page.
Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Folia marked 54-62.

Colophons in the fragment :

57A, वृद्धगार्गीये ज्योतिषे युगपुटानां नाम ; 62A,
विहासवतं—

6959.

5525. वृद्धवशिष्ठसंहिता । *Vṛddhavāṣiṣṭhasaṃhitā.*

Substance, country-made paper. 14 × 5½ inches. Folia, 88. Lines, 11
on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.
Incomplete at the end.

It is a work like the *Bṛhatsaṃhitā* of Varāhamihira
on natural *Astrology*.

It begins thus :

ॐ श्रीगणेशायः

प्रकाशो न भवामरेकतितकर (?) सूर्वात्मिरीटो ज्जल-

ज्योत्स्नालौक्यपदारविन्दयुगलसत्त्वसम्पदो रविः ।

ब्रह्माख्योदरसंस्थिताखिलजगद्भानस्य विध्वंसनं

यः कुर्वन्निखिलं जगत्पुनरिदं प्रथ्येति काशात्मकः ॥

ज्योतिःशास्त्रं समग्रं प्रथमपुस्तकतः स्वर्गगर्भादिदिक्षा

पूर्वं ब्रह्मा तथोपर्यखिलमुनिगणप्रार्थनाद्यन्तकार ।

तत्रेदं सुप्रसन्नं मृदुपदनिकरैर्गुह्यमध्यात्मरूपं

शस्त्रद्विन्त्रप्रकाशं ग्रन्थचरितविदां निष्कलं ज्ञानचक्षुः ॥

स्नान्यदयं दृष्टविधिप्रमथं-

गम्भीरमादावधुना यदुक्तं ।

तत्संहितास्नान्यमिदं दृतीयं

वक्ष्ये जगन्मोहननामधेयम् ॥

क्रतुक्रियार्थं स्मृतयः प्रवृत्ताः

कालाश्रयास्ते क्रतवोऽतियुक्ताः ।

शास्त्रादमुष्मात्किल कालबोधो

वेदाङ्गतामुष्य ततः प्रसिद्धा ॥

हृदः पादौ शब्दशास्त्रं च वक्त्रं

कल्पसूत्रं ज्योतिषं चक्षुषौ च ।

शिक्षा प्राणं श्रोत्रमुक्तं निबल्लं

वेदस्याङ्गान्याहरेतानि षट् च ॥

वेदस्य चक्षुः किल शास्त्रमेतत्

प्रधानताङ्गेषु ततोऽस्य जाता ॥

अङ्गैर्युतोऽन्यैः परिपूर्णमूर्ति-

चक्षुर्विद्योतः पुस्तको न किञ्चित् ॥

अध्येतव्यं ब्राह्मणैरिव तस्मा-

ज्योतिःशास्त्रं पुण्यमेतन्नहस्यम् ।

एतद्गुह्यं सम्यगाप्नोति यस्मा-

दर्थं धर्म्मं मोक्षमय्यं यशश्च ॥

अतिस्मृतिश्चः पदरघुशास्त्रे

ग्रन्थे पटीयः कुशलः कलासु ।

.....

.....

आद्यानर्गुलवनमलममङ्गलं भव

संजातकर्मवरनामगवान्मुक्तिः ।

चूडाविभिन्नतविवाहपामिषेक-

याचाप्रवेशनववास्तुपुरप्रतिष्ठाः ॥

गुणदोषनिरूपणमुभयोरपवादगवरोत्पातौ ।

अखिलोत्पातप्रश्नमग्नान्तिकमिआख्यैवकाध्यायाः ॥ (?)

पद्मोत्तरपत्वारिंशद्विपुलाध्यायैर्विराजते स्तब्धः ।

अज्ञानानामितरेषां बुद्धिवर्द्धनं निबन्धम् ॥

The chapters, however, are not numbered in the present manuscript.

The last colophon in the incomplete manuscript :

इति श्रीबृहद्विश्वनाथविनिर्विरचितायां बृहद्विष्णुविद्यानाध्यायः ।

This is stated to be the third skandha of *Viṣṇu-prakāśa*.

The manuscript noticed in L. 1903 seems to contain the first skandha.

6960.

604. बृहत्संहिता or संहिता ।

Brhatsaṃhitā or *Saṃhitā*.

By *Varāhamihira*.

With the commentary *संहिताविवृतिः* by *Bhaṭṭotpala*.

For the manuscript see L. 1491.

Begins thus :

ब्रह्माण्डप्रकररवौन्दुमन्मथोव-

सुकाकौपुत्रगयनाथमुक्त्वा प्रकथ्य ।

+ + + श्री वरणाभविशुद्धबुद्धे-

रावणाकस्य तमहं विदुषोमि हस्तम् ।

यथास्मिन् सविता चकार विपुलैः स्रष्टेस्त्रिभिर्ज्योतिषं
 तस्योद्दिष्टिभवात्पुनः कलियुगे संस्मृत्य यो भूतलं ।
 भूयः स्रष्ट्यतर्कराहमिहिराज्येन सर्वं व्यधा-
 दित्यं यं य[प्र]वदन्ति मोक्षकुशला त[स्मिन्] नमो भासते ॥

Original first verse of the *Brhatsamhitā* is not quoted.

The text ends thus in 512A :

ब्राह्मणदिनकरमुनिगुरुचरणप्रणिपातस्तत्प्रसादमतिनेदं ।
 ब्राह्मणमुपसंगृहीतं नमोऽस्तु पूर्वप्रणेतभ्यः ॥

At the end the contents of the work are given which take up leaves 512B and 513A.

Then : “स्तवयुगादारभ्य द्वापरयुगान्ते राजावलौकितिविभागः” or Succession of Kings from the *Satyayuga* to the end of *Dvāpara*.

Both the text and the commentary published by MM. Sudhākara Dvivedī, Benares.

6961.

5582. **रुद्रतुसंहिता ।** *Brhatsamhitā*.

By Varāhamihira.

Substance, palm-leaf. 18 x 1½ inches. Folia, 136. Lines, 4 on a page. Character, Udiya of the early 19th century. Appearance, good. Complete in 100 adhyāyas.

Last Colophon :

इत्यादिनाकार्यमीमदराहमिहिरस्य संहितायां अमुकमर्थं
 प्रवतमोऽध्यायः ।

Post-colophon Statement :

वीरश्रीगणपतिगौडेस्वरनवकोटिकर्णाटोल्लवर्गेश्वरवीरश्रीदिव्य-
सिंहदेवमहाराजस्य विजयमुभराज्ये चार ऋतु दृष्य ६ दिने वैशाख-
शुक्लसप्तमी रविवारे श्रीगोविन्ददेवप्रभूण्या लिखितमिदं पुस्तकम् ।
पुस्तकं हरते यस्तु, etc. etc. श्रीमद्यापि, etc.

6962.

4793. **बृहत्संहिता ।** *Brhatsamhitā.**By Varāhamihira.**With the commentary by Bhaṭṭotpala.*

Substance, Nepalese paper. 17 × 4½ inches. Folia, 127. Lines, 11 on
a page. Character, Newari of the 18th century. Appearance, worm-eaten.
Incomplete at the end.

Both for the text and the commentary see L. 1491.

Begins thus :

श्रीगुरुगणेशाय नमः ॥ श्रीभवा[य] नमः ॥

ब्रह्माजप्रकाररवीन्दुकुण्डलीव-

मुक्ताकर्पुष्पगणनाथगुरुन् प्रणम्य ।

यः

यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलेः स्तन्यैस्तिभि [स्त्रिभिः] व्योतिषां

यस्योच्छिन्तिभयात्पुनः कलियुगे संस्तुत्य यां भूतले ।

भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात् ।

इत्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै भासते ॥

जयति जगतः प्रकृतिर्विश्वात्मा सहजभूषणं नभसः ।

कनकसवृक्षदण्ड[त मयूखमाली] सविता ॥

etc. etc. etc. etc.

The work has been published from Benares under
the editorship of MM. Sudhākara Dvivedi.

6963.

5238. **बृहत्संहिता ।** *Bṛhatsamhitā.**By Varāhamihirācārya.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Lines, 7 to 10 on a page. Folia, 209 of which the 75th to 136th leaves, the 143rd and the 196th to 201st leaves are missing. Character, Nāgara. Date, Samvat 1931. Appearance, fresh.

Last Colophon :

इत्यवन्तिकाचार्यश्रीवराहमिहिरविरचितायां वराहमिहिर-
संहितायां ग्राखास्त्रान्त्रभूता चतुःसाहस्र्यां प्रहर्षजननी वराह-
संहिता समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

वराहसंहिता चैषा पण्डितमोदकारिणी ।
सोमेश्वरेण लिखिता ज्योतिर्ज्ञानविभूषिता ॥
शुभमस्तु संवत् १९३१ ॐ श्रीगौर्यै नमः ॥

6964.

604A. **बृहत्संहिताविवृतिः ।** *Bṛhatsamhitāvivṛti.**By Bhaṭṭotpala.*

Substance, country-made paper. 11½×5½ inches. Folia, 597. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 21,612. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally correct. Complete.

Another MS. of Bhaṭṭotpala's commentary on *Varāha-samhitā*, incomplete at the end.

Last Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां संहितावृत्तौ ग्रहगोचराध्यायः
सप्ततितमः ।

The last introductory verse of the commentary, as found in the preceding number, is wanting in this.

6965.

10091. बृहत्संहिताविहृतिः । *Brhatsamhitāvivṛti.**By Bhaṭṭotpala.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 590 of which the 1st is missing. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date Samvat 1811. Appearance, fresh. Written in two different hands.

See W., pp. 251-254.

There are two colophons, marked 99 (evidently the second should be 100). It is an imperfect copy, leaving lacunæ, as in fol. 580B, as 586B and 587A. The last gap (fol. 586B and 587A) is in the chapter after that, marked 99 II. The next colophon is that of Upasamhārādhyāya.

588B, इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां संहितावृत्तौ उपसंहाराध्यायः ॥

अथ शास्त्रानुक्रमौ व्याख्यायते । कदाचिदादर्शदोषास्त्रैखकदोः
साध्यायस्य(?) यो भवत्यतोनुक्रमणौ सद्भिः क्रियते ॥

Curiously enough the chapter is called in the colophon
इति श्रीभट्टोत्पल० ग्रन्थगोचराध्यायो सप्ततितमः । (?)

Post-colophon :

संवत् १८११ शके १६७६ कार्तिक शुक्लपक्षे ८ बुधवासरे म
काशीरामेण भट्टोत्पलौटीका परिपूर्तिमगमत् ।

आदौ विलिखिता पित्रा पुत्रेण तदनन्तरम् ।

काशीरामेण पूर्तिस्तु कृता कृष्णप्रसादतः ॥

भूपगगरसम्मिलिते शके तारायाख्य खलु दक्षिणायने ।

ऊर्जमासि सितपक्षे अष्टमौ श्रेष्ठि लेखि शुभपुष्पकं तिथम् ॥

लेखकपाठकयोः शुभम् ॥

6966.

11060. मयूरचिचकम् । *Mayūracitrakam*.*By Varāhamihira.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 272. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and faded. Complete.

Colophon :

इति श्रीवराहमिहिरकृतौ मयूरचिचकः समाप्तः ।

The 47th chapter of *Brhatsamhitā* is called so—foretelling rain and plenty and drought, famine and pestilence from aerial phenomena and vāra, tithi, nakṣatras, etc.

See L. 2668, which Aufrecht attributes to Nārada. But it is the same work as Varāhamihira's.

6967.

6349. मयूरचिचकम् (नारदविरचितस्य) ।

Mayūracitrakam (Nāradaviracitasya).

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara. Date, Samvat 1883. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

श्रीनारदविरचितं मयूरचिचकं समाप्तम् ।

Post-colophon :

श्री संवत् १८८३

गिरिशनेत्रमुज्ज्वलखिन्दुके

मितसमे किल मार्गसितेतरे ।

शिवप्रियाख्यातिथौ शृगुवासरेऽ-

निखदिदं शिवराजमुपजकः ॥

On the subject of divination, from planetary movement, of coming rain, famine, pestilence or plenty, and good health.

Beginning :

अथ मयूरचित्रकम् ।
उदयास्तगतं केतोर्गणितेन प्रकाश्यते ।
ज्ञातुं खं दिव्यभौमांश्च यतस्ते त्रिविधा मताः ॥
एकोत्तरशतं त्वेके सङ्ख्यमपरे विदुः ।
एकस्य बद्धधा भाति प्राह वै नारदो मुनिः ॥

4B, इति केतुचारः समाप्तः ।

अथ ग्रहाणां योगफलमाह ।
रौद्रगच्छत्रगावेतौ यदि सूर्यमहोद्यतौ ।
मासं महार्घ्यतां यान्ति धान्यानि स्वस्थतां पुनः ॥

It ends :

त्रिभिः श्रुको हियुक्तो भक्तो वेदैश्च श्रेयतः ।
विशेषप्रसुरा दृष्टिः समाके खल्विषका भवेत् ॥

This is to be differentiated from *Mayūracitraka*, as described in L. 2668.

6968.

769. व्यासस्मृतिः । *Vyāsa-smṛti*.

The MS. is noticed by Dr. Rājendralāla in 1567 under the title of व्याससिद्धान्त. But nowhere in the body of the manuscript the name is to be found except on the title-page "व्याससिद्धान्तप्रारम्भः" and on the left-hand upper margin throughout the MS. It professes to belong to the Vedāṅga section of *Vyāsa-smṛti*.

It has three sections: (1) Bhuvanakoṣa, (2) Siddhānta-kakṣa, and (3) Golādhyāya.

The work begins with the verses :

श्रीगणेशाय नमः ।

भवं नारायणं साक्षात् प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।
भक्त्या परमयाभ्यर्च्य पप्रच्छेदमृषिस्तदा ॥ १ ॥
भगवन् किंप्रमाणा भूः] किमाकारा किमाश्रया ।
किंविभागाः कथं चात्र स + [त] पातालभूमयः ॥

यास उवाच ।

प्रदुष्यैकमना भूत्वा गुह्यमध्यात्मसंज्ञिकम् ।
प्रवक्ष्यामि सुभक्तानां नादेयं विद्यते मम ॥
वासुदेव परं ब्रह्म तन्मूर्तिः पुरुषः परः ।
अव्यक्तो निर्गुणः शान्त परं ब्रह्म इति श्रुतिः ॥
प्रकृत्यन्तगतो देही बोध्यमानश्च सर्वगः ।
संकर्षणे[णो] ऽयं सृष्ट्वा तासु बीजमथावृणत् ॥
सोऽहंकारं जगत्सृष्ट्यै ब्रह्माणमवृणद् विसुः ॥

The first section is devoted mainly to the geographical description of earth including seven oceans, specially with reference to India (Bhārata)—its boundary, its nine divisions, its mountains, rivers, lakes and inhabitants of different races and castes of its nine quarters. At the beginning it speaks also, by way of introduction, of the whole universe. It speaks also of Roma as one of the seven varṣas or divisions of the mainland.

2A, “रोमकं चोत्तमं वर्षं तथैव तु हिरण्यं” ।

A general description of India :

उत्तरं यत् समुद्रस्य हेमाद्रिश्चैव दक्षिणं ।
वर्षं तत् भारतं नाम भारतिर्यत्र संतति ॥
नवयोजनसाहस्रो विस्तारोऽस्य महासुने ।
कर्मभूमिरियं स्वर्गमपवर्गं च गच्छतां ॥

महन्मो मलयक्षै[व] सङ्घो सुक्लिमान् ऋक्षपर्वतः ।

विन्ध्यश्च पारिपात्रश्च सप्तात्र कुलपर्वतः ॥

... ..

... ..

भारतस्यास्य वर्षस्य नवभेदा निष्पामय ॥

इन्द्रद्वीपकमेवञ्च ताम्रपर्णी गभस्तिमान् ॥

नागद्वीपस्तथा सौम्यो गन्धर्वस्वथ वारणः ॥

अतः सम्प्राप्यते ।

... ..

अयन्त नवमस्तेषां द्वीपः सागरश्छृतः ।

योजनानां सहस्रे तु द्वितीयो दक्षिणोत्तरः ॥

पूर्वे किराता यस्यान्ते पश्चिमे यवनाः स्थिताः ।

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्या मध्ये शूद्रा विभागशः ॥

शतद्रुक्षन्द्रभागाद्या हिमवत्पादनिःसृताः ।

देवहृत्प्रिमुखाश्चान्या पारियात्रोद्भवा मुने ॥

नर्मदाः सुरथाश्चेति नद्यो विन्ध्याद्विनिर्गताः ।

तापो पयोष्णी निर्विन्ध्यप्रमुखा ऋक्षसम्भवाः ।

गोदावरी भीमरथो कृष्णा वेण्यादिकास्तथा ॥

सङ्घपादोद्भवा नद्यः स्मृताः पापहृराश्च याः ।

क्षतमाला ताम्रपर्णी प्रमुखा मलयोद्भवाः ॥

त्रिमाता ऋषिकुल्याद्या महेन्द्रप्रमुखास्तथा ।

ऋषिकुल्या प्रणीवाद्या सुक्लिमत्पादसम्भवाः ॥

... ..

... ..

पूर्वदेशादिकाश्चैव कामरूपकिरातकाः ।

अन्नाः कालिङ्गा ज्ञेया दक्षिणात्याश्च पर्वताः ॥

तथा वैष्णवसौराष्ट्राः शूद्राभीराक्षचारुदाः ।

मादका मानवाश्चैव पाविषाङ्गश्च पश्चिमाः ॥

सौवौराः सन्धवास्यायाः शास्त्रायः शाकवासिनः ।

मङ्गारामास्तवटापाशिकादयश्च वायव्याः ॥

अश्ववक्रैकपादश्च गजकर्णाश्वोत्तराः ।

ईशान्यां प्रशका देशा वसन्ति सरितस्तथा ॥

Colophon :

इति औद्यासकृतौ वेदाङ्गज्योतिःशास्त्रे सुवर्गकोषः प्रथमः ।

The second section describes the signs of the Zodiacs and ascertains the orbits of the different planets.

Colophon :

इति वेदव्यासकृतौ धर्मशास्त्रे व्यासकृतौ वेदाङ्गमध्ये ज्योतिः-
शास्त्रे सिद्धान्तकक्षा ।

The third relates to the construction of globe with astronomical accuracy.

The Last Colophon runs :

इति व्यासदेवकृतौ व्यासकृतौ वेदाङ्गमध्ये ज्योतिःशास्त्रे
गोलाध्यायः समाप्तोऽयम् ।

6969.

6438. व्याससिद्धान्तः । *Vyāsasiddhānta.*

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara. Date, Samvat 1914. Appearance, fresh. Ch. IV only.

Last Colophon :

इति औद्यासकृतौ धर्मशास्त्रे व्यासकृतौ वेदाङ्गमध्ये ज्योतिः-
शास्त्रे गोलाध्यायः ४ ।

इति व्याससिद्धान्तः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८१४ ।

See L. 1567.

6970.

7849. लोमशसंहिता । *Lomaśasamhitā*.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1923. Appearance, fresh.

Lomaśasamhitā is a large and a very rare work on astrology, of which the present MS. contains only the 41st chapter of the 13th section.

Colophon :

इति श्रीलोमशसंहितायां त्रयोदशोत्थाने लोमशसुतजन्मादि
संवादे ऋष्यकृष्णतवस्तुनिर्णयो नामैकचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४१ ॥

Post-colophon :

संवत् १९२३ वैशाखशुक्ले ११ बुधे लि० कृपालदत्त द्विवेदि ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

विप्रोवाच ।

यच्च भूमिस्थितं त्रयं शल्यं तोयं च दैवतम् ।

कथं ज्ञानं भवेत्तस्य केनोपायेन लभ्यते ॥ १ ॥

श्रुतं नास्ति च यद्विज्ञं दृष्टं नास्ति च यद्वस्तु ।

तत् कथं लभ्यते स्वामिन् वद मे मुनिसत्तम ॥ २ ॥

मुनिरवाच ।

साधु पृष्टं महाभाग लोकानां भाग्यवर्द्धनम् ।

एतेषां लक्ष्यं वक्ष्ये येन ज्ञानं भवेद्गुणम् ॥

श्रवणं गीतनादस्य वाद्यस्य श्रवणं तथा ।

प्रकाशं दृश्यते यच्च निष्पीथे निश्चितं निधिः ॥ ३ ॥

सर्पाणां दर्शनं चैव जायते यच्च निवृत्तः ।

नकुलानां च सदनं सरटानां तथैव च ॥ ४ ॥

दर्शनं खड्गरीटानां प्रभाते यदि जायते ।

उदङ्मुखानां सायाह्ने तच्च वै निश्चितं निधिः ॥ ५ ॥

See Ulwar 1955, Extr. 570.

6971.

3076. लोमशसंहिता । *Lomaśasaṃhitā*.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara. Date, Samvat 1942. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीलोमशसंहितायां जन्माविप्र(?)संवादे सप्तमोऽध्यायः ।

इति श्रीलोमशसंहिता समाप्ता ।

The Post-colophon Statement :

संवत् १९४२ मीः सावनवदी ७ रविवार “श्रीरामानुजाय
नमः” श्रीसर्वदेवताभ्यो नमः ।

It contains the 7th chapter only in 110 verses.

It begins :

अथ लोमशसंहिताप्रारम्भः ।

विप्रोवाच ।

परं तात कथं ज्ञेयं कथं ज्ञेयं शुभाशुभम् ।

दद्या कस्य कदा ज्ञेयं ग्रहाणां राशिनां फलम् ॥

दद्या[ः] कतिविधा[ः] सन्ति एतन्मे ब्रूहि तत्त्वतः ॥ १ ॥

महर्षे त्वं समर्थोऽसि ह्यपया करुणानिघे ॥ २ ॥

मुनिववाच ।

तुयं च नेक्षितः खेपः शशुभिर्बहुतेक्षितः ।

परेण जायते बालो निश्चितं च यथापशु ॥ ३ ॥

6972.

8442. लोमशसंहिता । *Lomaśasaṃhitā*.

(A comprehensive work on astrology.)

There are six fragments of the work.

A

Substance, country-made paper. $6\frac{1}{4} \times 5$ inches. Folia, 1-40. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

The first six adhyāyas and a portion of the 1st section.

Beginning :

ओगणेधाय नमः ।

शिवशकादयो देवा ध्यायन्तीहामहर्निशं ।

तं वन्दे रामभद्रं यो लीलया रच्यतेऽखिलं ॥

ओलोमश्च उवाच ।

एकदा सुनयः सर्वे शौनकाद्या बडभ्रुताः ।

नैमिषे सूतमासीनं पप्रच्छुरिदमादरात् ॥

आज्ञानध्वान्तविध्वंसकोटिसूर्यसमप्रभः ।

कथितो भवता पूर्वे कर्मणां गहना गतिः ॥

कर्मणा जायते विप्र कर्मणा क्षत्रि जायते ।

कर्मणा जायते वैश्यस्तथा शूद्रादि कर्मणा ॥

कर्मणा सर्वमेतद्धि स्थितोऽयं कर्मणा जगत् ।

पूर्वजन्मकृतं ज्ञानं कथं ज्ञेयं शुभाशुभम् ॥

एतन्मे संग्रहं ह्रिन्मि भगवन् भूतभावन ।

सूता हि कथं श्रेष्ठं सर्वं मे वक्तुमर्हसि ॥

सुनिवृवाच ।

ऋषीणां वाक्कामाकर्ण्य जगद् लोमहर्षणः ।

ताम्रप्रति भगवान् सूतः प्रवक्तुमुपचक्रे ॥

ओसूत उवाच ।

प्रदुग्धं ऋषयः सर्वे रक्षस्यं परमाहुतम् ।

पार्वतीशिवसंवादं चतुर्वर्गफलप्रदम् ॥

कौकासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुम् ।

लोकानां च हितार्थाय पार्वत्युवाच शृण्वरम् ॥

पार्वत्युवाच ।

देवदेव महदेव सर्वज्ञ परमेश्वर ।
 त्वत्तः श्रुतं मया पूर्वं मन्त्रतन्त्राख्यनेकाग्रः ॥
 सर्वधर्माणि जीवानां व्यवहाराणि यानि च ।
 अघुना श्रुतुमिच्छामि किं तत्त्वे कृतनिश्चयम् ॥

शिव उवाच ।

... ..

- 2A, रहस्यं परमं पुण्यं सर्वसिद्धिप्रदायकम् ।
 राम नाम परं तत्त्वं सर्वशास्त्रेषु प्रसूतं ॥
 यस्य नामप्रभावेण सर्वज्ञोऽहं वरामने ।
 4A, इति लोमशसंहितायाः षष्ठिसाहस्र्यां प्रथमोत्थाने शिवपार्वती
 संवादे परमरहस्यकथनं नाम प्रथमोऽध्यायः ।

सूत उवाच ।

श्रुत्वा रहस्यं परमं रामनामयशोऽमृतं ।
 पुनः संस्पृष्टि देवं पार्वती नीललोहितम् ॥

पार्वत्युवाच ।

यत्तदा कथितं देव सर्वशास्त्रौघविग्रहम् ।
 श्रीरामपरमं तत्त्वमित्यहं कृतनिश्चितम् ॥
 देवदेवं परित्यज्य भजन्ति दुष्टबुद्धयः ।
 अन्यदेवं कथं नाथ तन्मे ब्रूहि त्रिलोचन ॥

शिव उवाच ।

वातृशं पूर्वसंस्कारं तातृशाचरणं शिवे ।
 जननेतातृशं रूपं शुभो वाप्यशुभोपि वा ॥
 कर्मावीजं जगत् सर्वं केचित्तु यदवीं गताः ।
 विधिप्रज्ञादयः केचिन्नष्टाः कौटादयश्च वै ॥
 कर्मणा जायते विप्रो कर्मणा क्षत्रि जायते ।
 कर्मणा जायते वैश्यो तथा शूद्रादि कर्मणा ॥

पार्वत्युवाच ।

पूर्वजन्मकृतं कर्म कथं ज्ञास्यन्ति पण्डिताः ।
इति मे ब्रूहि देवेश कृपया कथयानिघे ॥

शिव उवाच ।

ग्रहराशिनवांशाद्यैः दृष्ट्वा दृष्टिवलाबलैः ।
पूर्वजन्मकृतं कर्म ज्ञास्यन्ति बुद्धिमत्तरैः ॥

6B, इति श्रीलोमशः द्वितीयोऽध्यायः ।

7A, शिव उवाच ।

भद्रं देवि प्रवक्ष्यामि सुरहस्यं कथानकम् ।
वङ्गराजस्य चरितं सर्वपापप्रणाशनम् ॥
आसीत् कृतयुगे राजा नाम्ना कीर्तिध्वजो बली ।
धर्मज्ञः सारवक्ता च कृतज्ञश्च दृढव्रतः ॥

12A, इति श्रीलोमशः विप्रगमनं नाम तृतीयोऽध्यायः ।

16A, •लोमशाश्रमे विप्रगमनो नाम चतुर्थोऽध्यायः ।

King of Vaṅga had two sons, who, although born exactly at one and the same moment, were altogether of different characters and temperaments. Being very anxious to account for the discrepancies, the king was advised by the munis to consult Sumati, the greatest living astrologer. But as he was dead and gone, the messenger of the king brought his son, Sujanmā. But he, although proficient in all other śāstras, was found absolutely innocent of Jyotiṣa and was put to shame. To learn Jyotiṣa he went to Lomaśa at Badarikāśrama and, after preliminary instructions, was initiated into the mysteries of the science of Jyotiṣa.

22A, इत्युपादिष्ट भगवान् लोमशो द्रुहिषात्मजः ।

आदौ तु जातकं सन्यक् प्रवक्तुमुपपन्नमे ॥

22A, इति श्रीलोमशसंहितायां षष्टिसाहस्र्यां संहितायां श्रीशिवपार्वती-
संवादे प्रथमोत्थाने पंचमोऽध्यायः ।

मुनिबवाच ।

मेवो वृषश्च मिथुनो कर्को सिंहः कुमारिका ।

तुलाशित्रवृषो मकरः कुंभमौनौ ततःपरम् ॥

36B, इति श्रीजोमशसंहितायां बृहिसाहस्र्यां प्रथमोत्थाने श्रीशिवपार्वती-
संवादे राशिभेद(शिमेद)निरूपणो नाम ब्रह्मोऽध्यायः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि वर्गविश्वार्लं द्विजः ।

यस्य विज्ञानमात्रेण विपाकं वृष्टिगोचरम् ॥ १ ॥

ऋहविश्वार्लं वक्ष्ये सूर्यादीनां खचारिणाम् ।

सऋहदादौ बलं पूर्णं शून्यां तत्सप्तमस्थिते ॥

There are 1-32 ślokas of the 7th adhyāya.

B

Substance, etc. the same as in A. Folia, 1-15. Lines, 9 on a page.

It contains only the colophon of the 5th and adhyāyas VI and VII and a portion of VIII.

But the beginning of the 7th is not the same as quoted from A.

It begins :

मुनिबवाच ।

शुक्रश्लेषं समश्लेषं मिथुश्लेषं तथैव च ।

सऋहं च तथा श्लेषं बलं चैव यथोत्तरम् ॥

6B, इति श्रीजोमशसंहितायां जोमशसुजन्मविप्रसंवादे प्रथमोत्थाने
सप्तमोऽध्यायः ।

विप्र उवाच ।

परजातं कथं ज्ञेयं कथं ज्ञेयं शुभाशुभम् ।

दद्या कस्य कदा ज्ञेयं ग्रहाणां राशिनां फलम् ॥

दद्याः कतिविधाः सन्ति ज्ञेयान्मे ब्रूहि तत्त्वतः ॥

There are 1-109 ślokas. But there is no colophon, nothing of the kind to show that the adhyāya ends here. It, however, gives the following date at the end :

संवत् १८८८ मौ० वैशाख कृष्ण ११ शुक्र १२ ।

C

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 1-8. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. The last leaf is a restoration, containing the date: संवत् १८९१ ।

Contains adhyāyas VI-VIII (practically the same as in B).

Here there are 1-118 ślokas in the 8th adhyāya. But it is still said to be incomplete.

११८ ॥ किञ्चित् ऋटि ॥ इति श्रीलोकेशसंहितायां षष्ठि-
साहस्रां प्रथमोऽध्याये लोकेशसुखविप्रसंवादे दशदिग्गजकथनं
नाम अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु संवत् १८९२ आश्विन कृष्ण ३ शनिवासरे मालवीय
रघुनाथरामेण पूर्णोद्धतं काश्यां गोचट्टटटे ।

D

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 6+5. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date, Śaka 1749.

Contains adhyāyas VIII and IX. VIII comprises here 120 ślokas without a colophon.

Colophon (IX) :

इति श्रीलोकेशसंहितायां षष्ठिसाहस्रां प्रथमोऽध्याये लोकेश-
सुखविप्रसंवादे सुखदुःखादिकथनं नाम नवमोऽध्यायः ।

Post-colophon :

शके १७४९ माघ शुक्ल १४ बुधे कश्मीरप्रदेशेऽलिखत् ।

E

Substance, country-made paper. 11 x 5 inches. Folia, 5. Lines, 8 on page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Contains the 9th adhyāya only.

Beginning :

ओगणेऽप्राय नमः ।

अथ लोमशसंहिता लिख्यते ।

विप्र उवाच ।

आजन्मान्मृत्युपर्यन्तं जगतः सुखदुःखकम् ।

ब्रूहि मे ह्यपया सौम्य विवाहादिसुतादिकम् ॥

Colophon :

इति ओल्लोमशसंहितायां षष्ठिसाहस्रां प्रथमोऽध्याये लोमश-
सुजन्मविप्रसंवादे सुखदुःखादिकथनं नाम नवमोऽध्यायः ।

F

Substance, country-made paper. 9½ x 4½ inches. Folia, 7. Lines, 9 on page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Contains adhyāya XLI of the 13th section.

Beginning :

विप्र उवाच ।

यच्च भूमिस्थितं द्रव्यं शब्दं तोयं च दैवतम् ।

कथं ज्ञानं भवेत्तस्य केनोपायेन लभ्यते ॥

श्रुतं नास्ति च यद्विज्ञं वृष्टं नास्ति च यदसु ।

तत्कथं लभ्यते ज्ञामिन् वद मे मुनिसत्तम ॥

Colophon :

इति ओल्लोमशसंहितायां अथोदशस्थाने लोमशसुजन्मसंवादे
अवृष्टाश्रुतवद्विनिर्णयनामैकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

There is one śloka after this marked 1 and a diagram.

There are two stray leaves.

6973.

7830. नारदसंहिता । *Nāradasaṃhitā.*

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 14. Lines, 16 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथोरणुतरः साक्षादौश्वरो महतो महान् ।
 आत्मा गुहायां निहितो जन्तोर्जयत्यतीन्द्रियः ॥ १ ॥
 ब्रह्माचार्यो वसिष्ठोऽपि मनुः पौलस्त्यरोमशौ ।
 मरीचिरंगिरा व्यासो नारदः शौनको भृगुः ॥ २ ॥
 अवनो यवनो गर्गः काश्यपश्च पराशरः ।
 अष्टादशैते गम्भीरा ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥ ३ ॥
 सिद्धान्तसंहिताहोरा रूपं स्तान्त्रययात्मकम् ।
 वेदस्य निर्मलं चक्षुर्व्योतिःशास्त्रमनुत्तमम् ॥ ४ ॥
 अस्य शास्त्रस्य सम्बन्धो वेदाङ्गमिति कीर्तितः ।
 अभिधेयं च जगतः शुभाशुभनिरूपणम् ॥ ५ ॥
 यज्ञायनसंक्रान्तिष्टब्धबोधप्रकर्मणाम् ।
 प्रयोजनं च विज्ञेयं तत्तत्कालविनिर्णयम् ॥ ६ ॥
 विनैतदखिलं श्रौतस्मार्तकर्म न सिध्यति ।
 तस्माज्जगद्धितावेदं ब्रह्मणा निर्मितं पुरा ॥ ७ ॥
 तद्विलोक्याय तत्पूजुर्गारदो मुनिसत्तमः ।
 उक्त्वा स्तान्त्रद्वयं पूर्वं संहितास्तान्त्रमुत्तमम् ॥ ८ ॥
 वक्ष्ये शुभाशुभफलं क्षमन्ते सर्वदेहिण्यां ।
 होरास्तान्त्रस्य शास्त्रस्य व्यवहारप्रसिद्धये ॥ ९ ॥
 संज्ञा उक्ताश्च ताः सर्वास् स्तम्भकृत्वात्मा पृथक् पृथक् ।
 शास्त्रोपनयनाध्यायो ग्रहचारोऽम्बुजक्षयम् ॥ १० ॥

तिथिवासरनक्षत्रयोगतिथ्यर्धसंज्ञका ।
सुहृत्तोपग्रहः सूर्यसंक्रान्तिर्गोचरः क्रमात् ॥ ११ ॥
चन्द्रताराबलाध्यायः सर्वलभार्त्तवाङ्मयः ।
आधानपुंससौमन्तजातनामान्नमुक्तयः ॥ १२ ॥
चौलाङ्गुरार्पणं मौञ्जी कुरिकाबन्धनं क्रमात् ।
समावर्त्तनवैवाहप्रतिष्ठा सप्तलक्षणम् ॥ १३ ॥
यात्रा प्रवेशनं.....दृष्टिः कुर्म कुलक्षणम् ।
उत्पातलक्षणं शान्तिर्मिश्रकं आङ्गलक्षणम् ॥ १४ ॥
सप्तत्रिंशद्भिरध्यायेरियं नारदसंहिता ।
य इमां पठते भक्त्या स देवज्ञो विदेववित् ॥ १५ ॥
त्रिखन्धज्ञो दर्शनीयः श्रौतस्मार्त्तक्रियापरः ।
निर्दाम्भिकः सत्यवादी देवज्ञो देवचिन्तकः ॥ १६ ॥
इति श्रीनारदसंहितायां शास्त्रोपनयनाध्यायः ॥

Chapter II :

रविचार ; चन्द्रचार ; भौमचार ; बुधचार ; गुरुचार ; शुकचार ;
शनिचार ; राहुचार ; केतुचार ।

Chapter III :

संवत्सराध्याय ।

Chapter IV :

तिथिनक्षत्राध्याय ।

Chapter V :

वारलक्षणाध्याय ।

Concluding portion :

वारलक्षणाध्याय ।

Printed and published by the Venkateswara Press,
Bombay.

An astrological work, for which see W., pp. 257-258.

Last Colophon in the incomplete MS. :

14B, इति वारणस्येष्ट्याध्यायः ।

There are only three lines of the next chapter.

6974.

10471. नारदसंहिता । *Nāradasaṃhitā*.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folia, 19. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, old and discoloured. A mere fragment.

An astrological work of great authority in 37 adhyāyas, as applied to smṛti.

Beginning :

ओगोशाय नमः ।

(?) अतः प्रदणत साक्षादीश्वरो महतो महान् ।
आत्मा गुहायां निहितो जन्तोर्जयत्यतोन्मियः ॥
ब्रह्माचार्यो ब्रह्मिष्ठोऽन्निर्मनुः पौलस्त्यलोमशौ ।
मरीचिरङ्गिरा व्यासो नारदः शौनको भृगुः ॥
अवनो यवनो गर्गः कश्यपश्च पराशरः ।
अष्टादशैते गम्भीराः ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥
सिद्धान्तसंहिता होरा रूपस्थान्यत्रयात्मकम् ।
वेदस्य निर्मलं चक्षुर्व्योतिःशास्त्रमनुत्तमम् ॥

The object and the contents of the work :

अस्य शास्त्रस्य सम्बन्धो वेदाङ्गमिति कौत्सीतः ।
अग्निषिद्धश्च जगतः शुभाशुभनिरूपणम् ॥
यज्ञाध्यापनसंज्ञान्तिग्रहबोद्धप्रकर्माणां ।
प्रयोजनश्च विज्ञेयं [तत्] तत्कालविनिर्णयः ॥
विनैतदखिलं श्रुतं स्मार्त्तकर्म न सिद्ध्यति ।
तस्माज्जगद्धितावेदं ब्रह्मणा निर्मितं पुरा ॥

तद्विकीक्याय तत्सूनुर्गदो मुनिसत्तमः ।
 उक्ता खान्द्वयं पूर्वं संहिताखान्द्वयमुत्तमम् ॥
 वक्ष्ये शुभाशुभफलं दृष्टवे सर्वदेहिनाम् ॥
 होराखान्द्वयस्य शास्त्रस्य व्यवहारप्रसिद्धये ।
 संज्ञा उक्ताश्च ताः सर्वाः सम्यक् ज्ञात्वा पृथक् पृथक् ॥
 शास्त्रोपनयनाध्यायो ग्रहचारोऽब्दलक्षणम् ।
 तिथिवासरनक्षत्रयोगतिथ्यर्धसंज्ञकाः ॥
 मुहूर्तोपग्रहाः सूर्यसंक्रान्तिगोचरक्रमात् ।
 चन्द्रताराबलाध्यायः सर्वलघ्नाप्तवाङ्मयः ॥
 आधानपुंससीमन्तजातमामासमुक्तयः ।
 चौलाङ्गुरार्पणं मौञ्जी क्षुरिकाबन्धनं क्रमात् ॥
 समावर्त्तनवैवाह्यं प्रतिष्ठा समलक्षणम् ।
 उत्पातलक्षणं शान्तिर्मिश्रकं आङ्गलक्षणम् ॥
 सप्तचिंशद्विरध्यायैरियं नारदसंहिता ।
 य इमां पठते भक्त्या स देवज्ञो देववित् ॥

2A, इति श्रीनारदसंहितायां शास्त्रोपनयनाध्यायः ; 10A, °ग्रहचाराध्यायो
 द्वितीयः ; 15A, °संवत्सराध्यायस्तृतीयः ; 18A, °वारलक्षणाध्यायः ।

The same as the manuscript No. 7830.

6975.

2944. स्वप्नाध्यायः बृहस्पतिसंहितीयः ।

Svapnādhyāya (Bṛhaspati)

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 11
 on a page. Extent in ślokas, 60. Character, Nāgara. Date, Samvat 1871.
 Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति बृहस्पतिसंहितायां स्वप्नाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८७१ कार्तिक शुक्ल १४ मन्दे तदिने समाप्तमात्मरामेण ।

It begins :

सप्तार्थाय प्रवक्ष्यामि यथोक्तं गुह्यभाषितम् ।
 येन विज्ञानमात्रेण सर्वज्ञत्वं प्रजायते ॥ १ ॥
 सप्तसु प्रथमे यामे संवत्सरप्रलप्रदः ।
 द्वितीये चाष्टभिर्मासैस्त्रिभिर्मासैस्तृतीयके ॥ २ ॥
 चतुर्थप्रहरे सप्तस्वेकमासेन पथ्यते ।
 अष्टयोदयवेलायां दशाहेन फलं लभेत् ॥ ३ ॥

It ends :

देवानां सपुत्रं गावः पितरौ लिङ्गनं तथा ।
 यद्वदन्ति नराः सप्तै तत्तथैव भविष्यति ॥

Printed and published by Chowkhamba Sanskrit Series, Benares.

III. JYOTIṢA—HORĀ (HOROSCOPY, Etc.)

6976.

3925. अङ्कचूडामणिः । *Aṅkacūḍāmaṇi.*

By Varāhamihirācārya.

For the MS. and the work see H.P.R., III, 1 (2nd series). The MS. is then stated to have belonged to Late Pandit Rāmatāraṇa Śiromaṇi.

6977.

8847. अब्दविवेचनं दशाध्यायव्याख्या । *Abdavivecanam*

Daśādhyāyavyākhyā.

Being a commentary on a chapter of a work on horoscopy named Abdavivecana.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 8. Lines, 12-14 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Left incomplete.

Beginning :

गिरिसुतातनयं जगदिष्टदं विधिहरीशतुलं प्रणिपत्य तम् ।

सकललोकहितेऽब्दविवेचने पिष्टकृते विष्टयोमि दशाक्रमम् ॥

अथ दशाध्यायो व्याख्यायते । तत्र दशाशब्देन शुभाशुभ-
फलपाककाल उच्यते ।

6978.

7893. अष्टवर्गफलाध्यायः । *Aṣṭavargaphalādhyaṃya.*

(*Caṇḍeśvara's Jātaka.*)

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 13. Lines, 10
on a page. Extent in ślokas, 390. Character, Nāgara. Date, Samvat 1882.
Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति चण्डेश्वरजातके दिनफलाध्यायः ।

Post-colophon :

संवत् १८८२ फाल्गु० सु ८ भृगुवार लि० गन्दराम उपाध्याय ।

सप्तभिर्गुणयित्वा तु सप्तविंशतिभिर्हरेत् ।

यस्तन्मं तद्भवेन्मासो देवशालः प्रभासते ॥

रविभिर्भाजयित्वा तु सप्तविंशतिभिर्हरेत् ।

यस्तन्मं तद्भवेत् वर्षं देवशालः प्रभासते ॥

त्रिंशता गुणितान् मासशेषास्तन्मं दिनं भवेत् ।

शेषं षष्टिगुणं कृत्वा तन्मं स्याद्दृष्टिकादिकम् ॥

अथोदाहरणं यथा शुद्धैपिष्टः २३ अर्कान्तात्कुम्भराशिं

तस्मान्नवमः तुलाभनेन ७ गुणः १६१ तुलाफलं २ अ ३२२ सप्तविंशत्या

हृते शेषं २५ पूर्वभाद्रपदा गच्छत् तेषु ते शनौ पितुः क्षेपः ।

The leaves are marked on the left-hand upper margin
with the letters अष्ट० वर्ग० or अ० व० ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

यावत्काले राशौ तिष्ठति खेटः तदष्टमांशेन ।

तस्य ग्रहस्य भोगः प्रथमं तदनन्तरं क्रमशः ॥ १ ॥

भास्करमन्दबृहस्पतिशुक्रारबुधामृतमिगधार्मा ।

नीचास्तारिधिवर्क रेखा शुभदा शुभो न विन्दुश्च ॥ २ ॥

6979.

3921. आयुःप्रबोधिनी । *Āyuhprabodhinī*.

By Rādhākṛṣṇa.

Substance, country-made paper. $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia. 7. Lines, on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Bengali of the early 18 century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophons :

4A, इत्यायुःप्रबोधिन्यां पिच्छायुर्दायाध्यायः प्रथमः; 5B, इत्यायुःप्रबोधि
न्यायुर्दायाध्यायः द्वितीयः; 6B, ंदशापंत्यध्यायस्तृतीयः; 7B, ंचन्तर्द
ध्यायस्तुर्थाः ।

An elementary treatise on astrology for the calculation of longevity. See H.P.R., III, 31.

Begins thus :

गुरुं रघुपतिं नत्वा परात्महितहेतवे ।

राधाकृष्णो द्विजशङ्गे वचनायुःप्रबोधिनीम् ॥ १ ॥

तिष्ठन्ति तुङ्गे परमे स्वकीये ।

विरोचनाया यदि सप्तखेटाः ।

Next two lines have faded out.

6980.

7026. आरम्भसिद्धिः । *Ārambhasiddhī*.*By Udayaprabhadeva.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 1-20 of which the 19th is missing and the 20th has lost three-fourths from the left-hand side. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and worn out. Defective.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

ॐ नमः सकलारम्भसिद्धिनिर्विघ्नवेधसे ।

अर्हणामर्हते साक्षादुपलभाय शंभवे ॥

देवज्ञदीपकलिकां व्यवहारचर्या-

मारम्भसिद्धिसुदयप्रभदेव एतां ।

प्राप्तिक्रमेण तिथि १ वार २ भ ३ योग ४ राशि ५ ।

गोचर्य ६ कार्य ७ गम ८ वास्तु ९ विलम्ब १० मिश्रैः ॥ २ ॥

अथ तिथि ।

5B, इत्यारम्भसिद्धौ तिथ्यादिचतुष्कपरीक्षाविमर्शः प्रथमः ।

10A, ०राशिगोचरपरीक्षाविमर्शः द्वितीयः ।

13A, ०कार्यपरीक्षाविमर्शस्तृतीयः ।

17A, ०प्रस्थानवास्तुनिवेशप्रवेष्टप्रपरीक्षाविमर्शचतुर्थः ।

6981.

7843. इष्टशोधनम् । *Iṣṭaśodhana*.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1922. Appearance, fresh. Complete.

It relates to the ascertainment of the exact moment of conception of a child.

Beginning :

ओगोशाय नमः ।

अथ माहजठरदिगानयनं । तथा गर्भतिथ्यानयनं ।

तथा गर्भधारानयनं । तथा गर्भेष्टानयनं ।

तथा जन्मेष्ट्यानयनं ।

खत्तखुत्तखिंदिरोमकयवनाचार्यादिमतेनाह ।

Colophon :

इतीष्टग्रोधनं समाप्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १९२२ शक्र १७२७ कार्तिककृष्ण ३० गुरौ ति ।

रामलाल दुवे काश्या । औरस्तु etc.

6982.

269. उपदेशसूत्रविवृतिः । *Upadesasūtravivṛti.*

For the MS. see L. 1523.

The manuscript has 36 leaves. The first nine are written on one sort of paper and in one handwriting. The leaf-marks are given in two places of each leaf, one in the left-hand upper corner and the other in the right-hand lower corner. This portion ends :

ह्यायुर्दायोदाहरणम् ।

सुवस्ते रायो नैलकण्ठिर्जैमिनिप्रोक्तजातके ।

आयुर्दा[योदा]हरणं बालव्युत्पत्तयेऽकरोत् ॥

औरामचन्द्राय नमः ।

Begins thus :

ओगोशाय नमः । आयुर्दायोदाहरणम् ।

पूर्वाचार्यं नमस्कृत्य जैमिनेः सूत्रजातके ।

आयुर्दायोदाहरणं कुर्वे बालोपकारकम् ॥ १ ॥

अथ श्रीमज्जिमनिजातकासुसारेणासुर्यादिपञ्चविंशतिः क्रियते ।
 अस्ति श्रीमदपञ्चमहाप्रज्ञा १६७८ घाटसंवत्सरे चैत्रशुक्ल १४
 बुधवासरे उदयात् गतघटी ३ पञ्चानि ५८ तत्समवे दृश्यन्ते इति
 जन्मकालो विद्यते । etc. etc.

The next thirteen leaves are written in a different hand and on different paper. On the right-hand lower corner the leaf-marks are from 1 to 13 and on the left-hand top from 10 to 22. It begins abruptly thus :

अथ राजयोगसंहिताभ्यां दत्तायोगास्तृतायाध्याय प्रथमदिन
 निरूप्यन्ते । तत्रादौ महाराजयोगमारभतो अथ राजनिताभ्यां
 योगे अथारभ्यते राजयोगादिरिति शेषः । राजयोगं दर्शयति
 राजेति ।

It ends abruptly in the middle of a sentence.

The next portion is written in yet a different hand and on different paper. It begins : यङ्गं त्वं २ शुभमपि भवतु and ends as in Rājendralāla's description. There is no leaf-mark on the left-hand lower corner. On the right-hand top the leaf marks are from 23 to 36.

The name of the author at least of the first chapter is सुवक्त्रेराय, son of Nīlakaṇṭha. As the author takes the Śaka year 1678 as the initial year of his calculations, the work seems to have been written in that year.

6983.

7290. उडुदायप्रदीपः । *Uḍudāyapradīpa.*

With Uddyota, by Bhairavadatta.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 19. In Tri-pāṭha form. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

A work on astrology, referring to the effect on human destiny, of planets in different zodiacal signs. It is based on *Pārāśarīhorā* and consists of four chapters.

8B, (?) इत्युदयप्रदीपे संज्ञाध्यायः प्रथमः ।

(Commentary) :

इति श्रीभैरवदत्तविरचिते उदयप्रदीपोद्घोते संज्ञाध्यायः प्रथमः ।

11A, (?) इति राजयोगाध्यायः २ ।

(Commentary) :

• राजयोगाध्यायः २ ।

13(B) (?), no colophon.

(Commentary) :

• आयुर्दायाध्यायस्तृतीयः ।

Last Colophon :

(?) इति श्रीउदयप्रदीपे अन्तर्दशाध्यायः संपूर्णः ।

(Commentary) :

इति श्रीभैरवदत्तदेवविरचित उदयप्रदीपोद्घोते अन्तर्दशाध्यायस्तुतीयः ।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

Post-colophon :

(the name is blurred over with ink) लि खपठनहेतवे ।

For the beginning and the end of both the text and the commentary see L. 3232.

Before the concluding verse of the commentary quoted in L., we have four verses containing a genealogy of the commentator. They are :

यदंशे न हि मूढतामुपगतो नार्पणितो नाघनो

न दोनो न च दुःखितो न तपसा ह्रीनो नवा दुर्वलाः ।

नापूज्यो न च राजमानविष्णुरो नासंततिर्दुर्मतिः

सौज्यं कूरिपराशरो मुनिवरो वर्वर्त्ति सर्वोपरि ॥ १ ॥

तदन्वये शुद्धिमति सनाथः सदासनाथो धिक्काधनाथः ।
 पाण्डेयनामा गिरिधारिलालो वृंदावनोद्देशलसङ्गरोह्या ॥ २ ॥
 तस्यात्मजः कुन्दनरामश्चर्मा
 तदात्मजोऽभूद्धरिरामश्चर्मा ।
 तदात्मजः स्वातिनिविष्टरामः
 सिद्धान्तविद्वैरवदत्तद्वारिः ॥ ३ ॥
 अकारि तेनायमुदुप्रदीपो-
 द्योतो गुरुक्तिप्रतिषिद्धदोषः ।
 विद्वज्जनानां गुणसद्जनानां
 भवेदनायासविनासहेतुः ॥ ४ ॥

The text begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।
 सिद्धान्तमौपनिषदं शुद्धान्तं परमेष्ठिनः ।
 शोकाधरमहः किञ्चिद्वीणाधरमुपास्महे ॥ १ ॥
 वचं पाराशरौ ह्योराममुस्मृत्य यथामति ।
 उदुदायप्रदीपाख्यं कुर्म[कुर्वे] देवविदां मुदे ॥ २ ॥
 पलानि नक्षत्रदशा प्रकारेण विष्टम्भहे ।
 दशा विंशोत्तरी चात्र ग्राह्या नाष्टोत्तरी मता ॥ ३ ॥
 बुधैर्भावादयः सर्वे ज्ञेयाः सामान्यशास्त्रतः ।
 एतच्छास्त्रानुसारेण संज्ञां ब्रूमो विशेषतः ॥ ४ ॥

The text ends thus :

धर्मकर्माधिनेतारावन्योन्याश्रयसंस्थितौ ।
 राजयोगाविति प्रोक्ता[क्तौ] विख्यातो विजयी भवेत् ॥ ४१ ॥

Already published in Bengal, Lucknow and Bombay.

6984.

6353. उदुदायप्रदीपोद्घोतः । *Uḍudāyapradīpoddhyōta.*

*A commentary on Uḍudāyapradīpa or Pārāsarīhorā.
 By Bhairavaḍatta, son of Hīrārāma.*

Substance, country-made paper. 11½ × 5 inches. Folia, 31. Lines, 10
 on a page. Extent in ślokaś, 600. Character, Nāgara of the 19th century.
 Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीपंडितहरिरामशर्मसूनुश्रीभैरवदत्तदेवशिरंषित उद्द.
दायप्रदीपोद्घोतेऽतर्दशाध्यायश्चतुर्थः । समाप्तश्चायं ग्रंथः ।

For both the text and the commentary see L. 3232.
The text is not given.

6985.

10374. उद्दुदायप्रदीपः । *Uḍudāyapradīpa.*

(Here called *Pārāśari Horānyāsa*, following, as it does,
Pārāśarihorā.)

With an anonymous commentary.

Substance, country-made paper. 12½ × 5 inches. Folia, 5. In Tri
pāṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1895. Appearance, dis
coloured. Complete.

Colophon :

(Text):

(?) इति श्रीपाराशरीहोराध्यासः ।

(Commentary):

श्रीपाराशरीहोराध्यास(?)

Post-colophon :

(Text):

श्रीसंवत् १८९५ पौष शुद्ध ४ चन्द्रवासरे । श्रीदक्षिणामूर्ति
नमः ।

(Commentary):

शुभं भूयात् etc.

संवत् १८९५ पौष शुद्ध १ चन्द्रे वासरे ।

The text is a well-known work on horoscopy, well
known and often printed.

The commentary begins :

योगयोगेश्वर नमः ।

सिद्धान्तमिति । विद्याधरं किञ्चिन्महा अर्थात् सरस्वतीरूपं
तेजः सरस्वतीति यावत् etc. etc.

The text is the same as in our MS. 7290.

6986.

2693. उडुदायप्रदीपः । *Uḍudāyapradīpa.*

Based on Pārāśarihorā.

Substance, foolscap paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 3, 4 on page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Complete.

For the work along with its commentary *Udyota* see n. 3232, which gives the author's name as Bhairavadatta Āivajña, son of Harihara.

Colophon :

इत्युडुदायप्रदीपे अन्तर्दशाध्यायः ।

Post-colophon :

सिन्धुरेन्दु तथा गोवि भूषणे काव्यचक्षुः ।

अनेकपातनक्षत्रे नभसि श्यामपक्षके ॥

तिष्ठौ स्रजङ्गप्रथमयामे तु गिरिजापुरे ।

लिखितं काशिनाथेन देवोपाङ्गयश्मण्या ॥

अनेन प्रीयतां देवो भगवान् कामकोदयः ।

जम्बोदसिंहपूर्वेषामस्माकं कुलदैवतम् ॥

The text is the same as in our MS. No. 7290.

6987.

2857. उडुदायप्रदीपः । *Uḍudāyapradīpa.**With its commentary* जेहकूपिका ।*By Bālakṛṣṇa, son of Jyotiḥsvarūpa.*

Substance, country-made paper. $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. In Tri pāṭha form. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh Complete.

For the text see our number 2027.

The commentary begins :

वन्द्यान् नत्वा तदर्थं च ज्ञात्वेयं जेहकूपिका ।

उडुदायप्रदीपस्य मुख्याख्या दृश्यते मया ॥ १ ॥

नातिगूढा प्रसिद्धा च सुगमा कठिनापि च ।

विस्तृताभ्यापि सर्वोपयोजार्था जेहकूपिका ॥ २ ॥

अपठन् प्रपठन्त्येनं पठिष्यन्ति बुधाश्च तैः ।

ज्ञातं वा ज्ञायते ज्ञेयं किं विना जेहकूपिका ॥ इत्यादि ।

It ends :

इत्थं पाराशरौहोरा उडुदायप्रदीपकः ।

व्याख्यातो हि समासेन गम्भीरार्थो यथामति ॥

श्रीलोलारमणो मया विरचितः पृच्छागते केरले

स्कन्धे सद्गणिताङ्गये तु रचिताः सिद्धान्तराजादिकाः ।

होराख्ये मुनिस्त्रजसारफलराट् पाराशरौ टिप्पणी

मुख्यच्छन्दसि वृत्तसार इति चालोक्याः सुघौरैरिमे ॥

अज्ञता भ्रमता वा मे क्वचिद् यद्युपलभ्यते ।

सुघौरैः सा च संग्रोध्या संग्रोध्या जेहकूपिका ॥

Colophon :

इति श्रीज्योतिःस्वरूपपात्मजबालकव्यविरचिता जेहकूपिका

उडुदायप्रदीपव्याख्या समाप्ता ।

The text is the same as in our MS. No. 7290.

6988.

2027. उडुदायप्रदीपः । *Uḍudāyapradīpa.*

By Venkaṭeśa, with the surname Yajñanārāyaṇa, with its commentary Uddyota by Bhairavadatta Daivajña, son of Harirāma Śarmā.

For the manuscript and the work see L. 3232.

The MS. being worm-eaten has been pasted with transparent paper.

Post-colophon :

ग्रन्थसंख्या ७०० लिखित मुकुन्दरामेण संवत् १६१६ शुक्ले ७ ।

The commentator did not write with his own hand. He dictated it to Dharaṇīdhara.

अभूद्वैरवसूक्तौनां लिपिहृद्भरणीधरः ।

महाभारतनिर्माणे व्यासस्यैव गणेश्वरः ॥

The work follows *Pārāśarahorā*.

The text is the same as in our MS. No. 7290.

6989.

267. कर्मप्रकाशवृत्तिः । *Karmaprakāśavṛtti.*

For the MS. see L. 1524.

After the 20th chapter occur the following ślokas :

चैलोक्यवृत्तिर्यालमौलिसकलव्यापारपारङ्गमः

प्राग्वाचाव्ययभूर्बभूव सचिवः श्रीचन्द्रसिंहाश्रयः ।

श्रीमान् श्रीभवदेव इत्यभिजने तस्याभवत्सज्जनः

श्रीसामन्त इति प्रशान्तसुमतिललादभूदङ्गभूः ॥ १ ॥

तस्यात्मनः समजनिष्ठ कुमारसिंहो

नानाप्रणीतगुरुगौर्गरिमाग्रहेतोः ।

(?) तत्सूत्रोनुगणकभट्टसुदे स्मरेण

ग्रन्थोऽभ्युदीयत ताजिकग्रन्थकोषात् ॥

समाप्तेदं कर्मप्रकाशिकाभिष्टं मनुष्यजातकम् ।

वयांसि वैषां स्तनकल्पव्रतस्थिता

यौवनं न मध्यवृद्धामतीव वृद्धा इति चन्द्रभौम-

जमुक्कजीवार्कप्रज्ञैस्त्राणां

इष्टद्युमानरहितं परमं द्युमानं

स्वाङ्गीकृतं द्युदलभा भवति स्वदेशे

तत्कालं भाद्युदलभातरं चर्क ॥ १२ ॥

युक्तं तेन वृद्धताद्युमितिरं गृह्यतेऽष्टनाद्यः

दस्तादिभेदा घटिका सांघ्निरूपं दयन्तं

दयं द्वेचत्रयं सार्द्धं द्वये दलम् ॥ १ ॥

सांघ्नित्रयं सार्द्धयुगं दयं सार्द्धदयं तथा ।

सार्द्धैकं चितयं सांघ्निरुपमयैककं दयम् ॥

6990.

5514. कर्मप्रकाशिकावृत्तिः । *Karmaparakāsikāvṛtti*.

Substance, country-made paper. 8½ x 4 inches. Folia, 67. Lines, 9 on a page. Extent in ślokaś, 1,200. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

A commentary on a treatise on horoscopy called *Karmaparakāśa*. Neither the name of the text nor that of the author is stated in the present manuscript. The text is also not known to Aufrecht. It contains also the explanation of the commentary itself.

It begins thus :

उद्यन्वोदिदिवाकरद्युतिनिभं रक्ताङ्गरागांशुकम्

हस्ते मोदकपाशमङ्गुशरदं वीणातत्तुगैःसंयुतम् ।

मञ्जोन्मप्रमुखैश्च किन्नरगणैः सिद्धैश्च विद्याधरैः

सेव्यं सत्सुखदं गजेन्द्रवदनं वाक्सिद्धिदं तं भजे ॥

अहं गजेन्द्रवदनं भजे ध्यायामि । कथंभूतं गजेन्द्रवदनं वाक्-

सिद्धिदं वाचां सिद्धिः वाक्सिद्धिः etc. etc.

इदानीं निर्विघ्नेन ग्रन्थसमाप्त्यर्थं ग्रन्थादौ मङ्गलाचरणं नमस्काररूपं
करोमि गिरौशमित्यनेन श्लोकेन । वृत्तिं करोमीति या प्रतिष्ठा
प्रियावधानार्थम् ।

गिरौशं दिनेशं गिरं विश्वरामां

गुरुं खिंदिकं रोमकाचार्यवर्यान् ।

प्रणम्याथ कर्मप्रकाशस्य वृत्तिं

करोमीह बालावबोधाय सम्यक् ॥

गिरौशादीन् नत्वा कर्मप्रकाशस्य वृत्तिं बालावबोधाय कुर्वेऽहम् ।
नयेति । कर्मप्रकाशकर्तुः प्रथमश्लोको व्याख्यायते । गिरं नत्वा
पुनः किं कृत्वा गणपतिं नत्वा ग्रहवर्गमुख्यं सूर्यं नत्वा
. श्रीखिन्दिकोक्तगुरुताजिकतन्त्रदीपात् कर्मप्रकाशनानामां
अनुदीपकमुद्धरामि । अत्रियुक्तः खिन्दिकस्तोनोक्तो यो गुरुताजि-
कतन्त्रदीपः तस्मात् कर्मप्रकाशं अनुदीपकं कर्म प्रकाशयति तत्
कर्मप्रकाशकमनुदीपकं नाम पूर्वार्जितकर्मणो पोतकं कर्मेत्यर्थः ।
यत्कर्मेति अखिलैर्बुधैर्यत् कर्म इत्यभिधीयते । किमेति निश्चये ।

Colophons :

6B, इति कर्मप्रकाशिकावृत्तौ प्रथमाधिकारः; 8A, •ग्रहबलयोनि-
भेदाध्यायः; 14B, •सहस्राधिकारः; 16B, •निबेकाध्यायः; 22A,
•अरिष्टाध्यायः; 28B, •आयुर्दायाध्यायः; 30B, कर्मदशान्तर्दशावाध्यायः;

31A, इति कर्मप्रकाशिकादौ निधनाध्यायः; 38A, °दोषाधिकारः; 41B, °प्रकृत्यधिकारः; 46A, °चतुर्दशः; 54A, °हस्तकर्माधिकारः; 56A, °दरिद्राधिकारः; 64A, °पिष्टगन्ताधिकारः; 65B, °स्त्रीजातकाध्यायः; 66B, °प्रकीर्णाधिकारः समाप्तः ।

समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

6991.

10121. कालचक्रजातकम् । *Kālacakrajātaka*.

By Dāmodara.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 484. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, repaired. Complete.

A treatise on horoscopy.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीमन्मार्तण्डमैरवाय नमः ।

वन्देऽहं गोपिकानाथं भारतीं गणनायकम् ।

पार्वत्या कथितं पूर्वं कालचक्रं पिनाकिना ॥ १ ॥

तच्च सारं समुद्धृत्य लघुमार्गेण कथ्यते ।

भूतैः ५ कविंश २१ सुनयो ७ नव ८ दिक् १० षोडशा १६ व्ययः ॥ २ ॥

सूर्यादीनां क्रमादायूराशीनां स्वामिनो वंशात् ।

दशाद्याश्च दशा निम्ना तद्भाशेः परमायुषः ॥ ३ ॥

Kālacakra is thus explained in 1B :

विलिख्य रेखाः पक्षोर्द्धास्तिर्यक्पञ्चसमास्तया ।

यद्वा द्वादश जायन्ते सथोक्ते च चतुष्टये ॥ ८ ॥

द्वितीयादिषु कोष्ठेषु राशीन् मेवादितो न्यसेत् ।

एवं द्वादशराश्याख्यं कालचक्रमुदीरितम् ॥

End :

सौरग्रोत्तेन मार्गेण सर्वं तत्फलमादिशेत् ।
पूर्वं चन्द्राग्रतः कृत्वा वदेन्मानसिकं फलम् ॥

Colophon :

इति दामोदरकृतावोप(?)देशसंग्रहे शिवसुम्नाभिधाने कालचक्र-
जातकं दशाध्याय ।

After the colophon there are three lines, apparently added by the scribe.

See Ulwar Extr. 457, in which the work is attributed to Vararuci.

6992.

6341.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 14. Lines, 14 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Two works relating to horoscopy, both of which are called *Kālacakrajātaka*.

I. *Anonymous.*

10B, इति कालचक्रजातकं ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीमन्मार्सखंभैरवाय नमः ।

वन्देऽहं गोपिकानाथं भारतीं गणनायकम् ।

यावत्कथा कथितं पूर्वं कालचक्रं पिनाकिणा ॥ १ ॥

त[स्मा]च्च सारसुद्धृत्य लघुमार्गेण कथ्यते ।

भूते ५ कर्तव्यशः १ सुनयो ७ नव ६ दिक् १ षोडशा १ ईश्वरः ॥ २ ॥

सूर्योदीनां क्रमादाचूराशीनां क्षामिगो वशात् ।

II. शिवमुद्राभिधाने उद्देशसंग्रहे । *Kālacakrajātaka*
(*Śivamudrābhidhāna*.)

By *Dāmodara*.

10B, अथ कालचक्रजातकम् ।

कालचक्रं प्रवक्ष्यामि संक्षेपात् शृणु सुमत ।

शुभाशुभं मनुष्याणां ज्ञायतेऽस्मान्निकालजम् ॥ १ ॥

दशा अंतर्दशाश्चापि अंतरंतर्दशास्तथा ।

सूक्ष्मा दशा प्राग्दशा पञ्चधाच विभावते ॥ २ ॥

अथ दशा यथा—

यस्मिन्नवांशके चन्द्रः स्थितस्तस्मान्नवांशकात् ।

नवानामेव राशीनां अन्ते मृत्युर्भविष्यति ॥ ३ ॥

राशिक्रमाद्वाशिपानां भवति क्रमतो दशाः ।

शतञ्च पञ्चाशीतिश्चाशीतिञ्च षडशीतिकम् ॥ ४ ॥

मेघादीनां क्रमेणैव तदाद्यमानं पुनः पुनः ।

मेघादिसप्तमांशे तु यत्र चन्द्रो वरः स्थितः ॥ ५ ॥

सोऽंशस्तु देहसंज्ञः स्यान्नवमे जीव उच्यते ।

अव्यादिपञ्चमांशेषु पञ्च चन्द्रो व्यवस्थितः ॥ ६ ॥

सजीवोऽस्मात् नवमो राशिः स्याद्देहसंज्ञकः ।

भूतैकविंशाद्विरयो नवाशा षोडशाव्ययः ॥ ७ ॥

सूर्यादीनां क्रमादाह्न राशीनां स्वामिनो वशात् ।

अंशावसाने जातस्य नायुर्दायोऽस्ति कस्यचित् ॥ ८ ॥

12B, इति दामोदरकृतावोद्देशसंग्रहे(?) शिवमुद्राभिधाने कालचक्रजातकं
दशाध्यायः ।

The subsequent leaves contain diagrams—13A, अथ
सप्तचक्रोद्धारो लिख्यते; 13B, सप्तवाक्पानि; 14A, अथ अपसप्तवाक्पानि ।

6993.

7932. **हृद्यारम्भवस्था ।** *Kṛṣṇārambhavyavasthā.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 11
1 a page. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1811. Appearance, dis-
coloured. Complete.

A vademecum of astrology, with illustrations of
diagrams.

Beginning :

औगणेशाय नमः ।

अथ हृद्यारम्भः ।

रेवतौन्मिकरत्रये मृगमषामूलानुराघोत्तरा

ज्येष्ठा वासवरोहिणीय्यहरिभे पुष्ये विशाखासु च ।

आदिते श्रतभे च सौम्यदिवसे ह्यङ्गे ह्यधे ह्यश्विने

बौजानां वपनं ह्यलप्रवह्यं क्षीमादिकं शोभनम् ॥

Date :

संवत् १८११ औमति माघ वदी एकम् वार अतवार ।

6994.

10225. **केरली ।** *Keralī.*

By Rāvaṇa.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 10,
1 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

A work of the Praśna Śāstra.

Beginning :

औगणेशाय नमः ।

अथ रावणकेरलिः ।

प्रातःकालप्रहरद्वयं यावत् पुष्यस्य नाम । शेषप्रहरद्वयं यावत्
फलस्य नाम । यथा । अ १ । आ । इ । ई etc. etc.

Colophon :

इति रावणकृता केरली समाप्ता ।

6995.

7855. केरलजातक । *Keralajātaka.*

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 198. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1907. Appearance, fresh.

Relates to horoscopy.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रतिपन्नान् समावीक्ष्य पूर्वोद्दिष्टावरोधकृत् ।

तत्तदप्राशस्त्रूपेण क्रमेणैव विवृण्वहे ॥ १ ॥

मन्दसौम्यसिताः पापाः शुभौ गुरुदिवाकरौ ।

न शुभं योगमात्रेण प्रभवेच्छनिजीवयोः ॥ २ ॥

परतन्त्रेण जीवस्य पापत्वमिति निश्चितम् ।

कविः साक्षान्निहन्ता स्यान्मारकत्वेन लक्षिता ॥ ३ ॥

मन्दादयो निहन्तारो भवेयुः पापिनो ग्रह्याः ।

शुभाशुभफलान्येव ज्ञातव्यानि कृपाभव ॥ ४ ॥

11A, इति केरलजातके दश्राध्यायः ।

After four lines :

इति शुभमस्तु संवत् १८६७ मा कृष्ण १२ वृहस्पतिवासरे शुभं भूयात् ।

6996.

9583. गर्गमनोरमा । *Gargamanoramā.*

By Garga.

Substance, country-made paper. 13½ × 5 inches. Folium, one. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 25. Character, Nāgara. Date, (?) Appearance, fresh. Verse. Correct. Complete.

It treats of divination of questions.

It begins :

औगणेशाय नमः ।

प्रणम्यानन्दरूपं तमानन्दकनिकेतनं ।

गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामयाकरोत् ॥ १ ॥

वर्गवर्णप्रमाणं यत् स स्वरजं + + मिथः ।

पिण्डसंज्ञा भवेत्तस्य यथाभागैस्तु कल्पना ॥ २ ॥

सिद्धसिद्धी क्रमाद् दाभ्यां लाभालाभौ तथा क्रमात् ।

दिग्ज्ञानमष्टभिर्भक्ते श्रेयतः परिकल्पयेत् ॥ ३ ॥

It ends :

शून्ये सन्धिः समादेशो युद्धकाले न संशयः ।

एकविंशतिभिः श्लोकैः प्रोक्ता लोकमनोरमा ॥ २१ ॥

ब्रह्मविद्या मया प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ।

उक्तेऽप्युक्ते मूलाङ्गे तद्विज्ञेयं सदा बुधैः ॥ २२ ॥

स्नानुभूत्या विशेषोऽयं मोहनेन विचारितः ॥ २२ ॥

Colophon :

इति औगर्गविरचिते लोकमनोरमा प्रश्नविद्या समाप्ता ।

Printed and published in Benares and Bombay.

6997.

7883. **गर्गमनोरमा ।** *Gargamanoramā.*

Being a commentary on Gargasaṃhitā.

By Mohana.

Substance, country-made paper. 10½ × 5½ inches. Folia, 3 marked

2-4. Lines, 14 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1803.

Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति औगर्गचार्यविरचिता लोकमनोरमा प्रश्नविद्या समाप्ता ।

Post-colophon :

शुभं संवत् १९०३ कार्तिकशुक्लतिथौ ४ शनिवासरे ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

गत्वा देवं कुंडिराजं महेशं

देवेन्द्राद्यैः पूजितं पादयुग्मं ।

दैवज्ञानां सम्मतेनाऽस्य सारं

कुर्वे नूनं प्रश्नविद्यौषटीकां ॥ १ ॥

अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं श्लोकदेवनमस्कारं करोति ।

प्रणम्येति ।

It ends :

तथा च ।

विशेषेण उल्लेप्यनुक्ते मूलां(?) तद्वत्क्षेप्यं सदा बुधैः ।

स्नानुभूत्या विशेषोद्यं मोहनेन विचारितः ॥

6998.

7894. गर्गसंहिता । *Gargasamhitā.*

With Manoramā.

Substance, country-made paper. 11×4½ inches. Folia, 5. In Tri-pāṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1923. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीगर्गविरचितायां प्रश्नमनोरमा समाप्ता(?) ।

Post-colophon :

संवत् १९२३ ।

See our No. 7883.

6999.

2272. गुरुशुक्रास्तादिनिषिद्धम् । *Guruśukrāstādiṇiṣiddham.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines 9, on a page. Extent in ślokas, 32. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Complete. Prose.

Beginning :

तथा च मनुः ।

शुक्रमूढेऽप्यपाकृत्य विद्यावित्तविनाशनम् ।

आयुःक्षयमवाप्नोति तस्मात् कर्म विवर्जयेत् ॥

Authorities consulted : कश्यप, महेशभट्ट ।

The prohibition of certain religious rites when Mercury or Jupiter set.

To the work is given as an appendix a short work in four lines, entitled जन्मनि दुष्टकालः ।

7000.

6070. गृहविचारः । *Gṛhavicārah.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ गृहप्रकरणम् ।

ग्रामनामादिकत्रयाणामङ्गं गृहीत्वा । अष्ट ८ शेषे सूर्यदशा ।

गज ८ शर ५ तु ६ युगा ४ च महीगुणा २

द्विरसंहितामघादिदिशि क्रमात् ।

गृहपतेरभिघापुरदिक्षित-

वसुहता भवनस्य दशा भवेत् ॥

Colophon :

इति गृहविचारः ।

7001.

6333. गौतमजातकम् । *Gautamajātaka.*

With a Bhāṣya.

By Lakṣmīpati Pāṇḍeya of Benares.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 18 of which foll. 4-11 are missing. Lines, 9 on a page. In Tripāṭha form. Character, modern Nāgara. Copied from a MS. dated, Samvat 1890. Appearance, fresh.

Thirty-one *Kārikās*, relating to horoscopy, attributed to Gautama.

Colophons :

(Text):

इति श्रीगौतमजातकं समाप्तम् ।

(Commentary):

इति श्रीगौतमप्रणीतजातकशास्त्रे श्रीमद्भारद्वाजकुलावतंस-
पाण्डेयोपनामकदैवज्ञशिरोमणिलक्ष्मीपतिशर्मरचितं गौतमकारिका-
भाष्यं समाप्तम् ।

Post-colophon :

शुभमस्तु । श्रीसंवत् १८९० मासानां मासोत्तममासे पौष-
शुक्लपक्ष एकादशी मङ्गलवासरे ।

The text begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

क्षुब्धप्रवृत्तिपुरुषाभ्यां यस्मात् तस्मान्महानभूत् ।

ततस्तत्त्वानि जायन्ते यस्मात् समुपास्महे ॥ १ ॥

दिद्यदृष्टिवशाच्छास्त्रं कमयोनिर्वदन्ति हि ।

यस्मात्तद्भाववशातः फलं वक्ष्ये विधानतः ॥ २ ॥

Kārikās III-XVIII are lost in the missing leaves.

It ends :

एवं भावेषु युक्तानि वृष्टानि ग्रहसंख्यकैः ।
फलानि प्रतिजानीते मनुष्याणां फलान्तये ॥ ३१ ॥

The commentary begins :

श्रीगणेशाय नमः ।
गणपदिनपार्वतीप्र + मेघ-
प्रकृतिगुरुनतिभक्तिः प्रणम्य ।
लिखति मतमतां सखा य(?) कश्चित्
मुनिवचनैर्मुनिगौतमोक्तभाष्यम् ॥

It ends :

गौतमोदितसूक्तस्य टिप्पनं यन्मया कृतम् ।
योग्यायोग्यं विचार्यैतच्छोधनीयं विपक्षणैः ॥ १ ॥
गौतमपद्यसूक्तटीका गुरुपदसत्त्वपया यथा कथञ्चित् ।
गुरुमुखश्रुततत्त्वसार मध्वा(?) मनसि निधाय विनिर्मिता
किलेयम् ॥ २ ॥
इत्या सतु वलीवर्दा(?) जात्या ब्राह्मणपुंगवः ।
नाम्ना लक्ष्मीपतिस्थातः टीकेयं तेन निर्मिता ॥
इति श्रीलक्ष्मीपतिप्रमर्णा कृतेयं मुजन-सुखाय गौतमौ प्रसादात् ।
उपहासाय च दुर्जनस्य भूयात् फलकथनाय विचारसारघोनाम् ॥
इति गौतमवाक्यार्थानुमानायोपलब्धिदा ।
काप्रौवासी द्विजः कश्चिदकरोऽस्मृतुष्टये ॥
गौतमस्य कृपादृष्ट्या विश्वेशप्रौतचे मया ।
लिखितेयं कौडनाय बालानां धौमतां मुदे ॥

7002.

6421.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 28. Lines, 13
in a page. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance,
discoloured.

A number of tracts on horoscopy.

I. (Fol. 1-8.)

Beginning :

अथ गौरीजातकोक्त अष्टोत्तरोदशाचक्रं लिख्यते ।
लम्बोदरं महाभीमं लम्बोष्ठं गणकण्ठकम् ।
भयङ्गं पार्वतीपुत्रं नमामि गणनायकम् ॥
नत्वा सरस्वतीं देवीं श्वेताभरणभूषितां ।
पद्मपत्रविशालाक्ष्णौ गित्यं पद्मासने स्थिताम् ॥

Colophon :

इति गौरीजातकोक्त अष्टोत्तरोदशा समाप्ता (मः) ।

II. (Beginning in 9B and ending in 13B.)

Colophon :

सम्पूर्णं लघुजातकं समाप्तम् ।

Beginning :

अथ लघुजातकम् ।
लग्नस्थाने निशागाधः त्रिकोणे जीवभास्करौ ।
कर्मस्थाने भवेद्भौमे राजयोगस्तदा भवेत् ॥

End :

सूर्यः कुजे विप्रशनिखरेण
बुधे विलासं गुरुसर्वमाने ।
शुके सुखं राळे किं शस्त्रघातम् ॥ १२ (?)

This may be a part of Varāhamihira's *Laghujātaka*.

III. (Beginning in 13B and ending in 20B.)

Colophon :

इति श्रीभट्टनारायणविरचितायां श्रीचमत्कारचिन्तामणिजप-
भावाध्याय सम्पूर्णम् ।

See L. 2666.

IV. (Beginning in 21A and going to the end of the manuscript.)

अथ रुद्रयामले योगिनीदशा लिख्यते ।

गणेशं शारदां वन्दे वन्दे रविगुरुस्तथा ।

ज्योतिःशास्त्रेषु (स्मृत्येषु) सिद्धान्तौ सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥

पार्वत्यवाच ।

मंदिरस्थं सुखासीनं + + प्रच्छेदुमाप्रियं ।

जा(या)तकानां हितार्थाय मायुर्घातं(?) वद प्रभे ॥

...
...

इति योगिनी स्वामिनः—अथ चक्रं (क) लिख्यते ।

22B, मंगला महादशा उत्तरीयमये पिंगला महादशा प्रवेश तस्याः प्रमाणं २ तस्याः फलम् ।

23A, पिंगला महादशा उत्तरीयं अये धन्यामहादशाप्रवेश तस्याः प्रमाणं ३ तस्याः फलम् ।

24A, धन्या महादशा उत्तरीया अये भामरीमहादशाप्रवेश तस्य प्रमाणं ४ तस्याः फलम् ।

25A, भामरी महादशा उत्तरीया अये भद्रिकांतरदशाप्रवेश तस्याः प्रमाणं ५ तस्याः फलम् ।

26A, भद्रिका महादशा उत्तरीया अये उल्कामहादशाप्रवेश तस्याः प्रमाणं ६ तन्मध्ये सर्वान्तरदशा ३ तस्याः फलम् ।

26B, उल्का महादशा उत्तरीया अये सिद्धांतरदशा वर्ष ७ तन्मध्ये सर्वसामन्तरदशा तस्याः फलम् ।

28B, इति श्रीरुद्रयामलोक्तमहासिद्धयोगिनी(गीनि)दशा दशांतर[र]-फलानि तदेव तान्यंतरदशास्तु सर्वास्तु ज्ञेयानौत्तमिप्रायो ज्ञातव्यः । अथसंवसरे भाष्युन युद्ध १३ संपूर्णम् ।

Then there are 12 lines and the following topics :

इति मंगलादिदशांतरदशा ज्ञातव्यानि—अथ विषकन्यायोगः—

पुराणनामसंख्या ।

7003.

7909. गौरीजातकम् । *Gaurījātaka.*

Substance, country-made paper. 10 × 5½ inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 125. Character, modern Nāgarī. Appearance, fresh. Complete.

A work on horoscopy, being in an interlocution between Hara and Gaurī.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीपार्वत्युवाच ।

हिताय सर्वसत्त्वानां जातकं ब्रूहि शङ्कर ।
 आयुर्दायविधानेन दशाफलक्रमेण च ॥ १ ॥
 एवमुक्तस्तु पार्वत्या शङ्करः प्रत्यभाषत ।
 उवाच वचनं प्रीत्या शृणु पार्वति निर्णयम् ॥
 नवग्रहा इमे ख्यात्या सूर्यसोममहौसताः ।
 राहुः सुरगुरुः सौरो बुधः केतुः सितस्तथा ॥
 एते प्राणभृतामायुः प्रयच्छन्ति वरानने ।
 श्रेष्ठञ्च मध्यसंख्यापि कनिष्ठं वा कदाचन ॥

Topics :

2A, इति आयुर्दायाध्यायः— अथ दशाफलानि लिखन्ते; 6B, इति गौरीजातके ईश्वरगौरीसंवाद आयुर्दायदशाफलानि समाप्तानि । अथ अष्टोत्तरी दशा— . . . इत्यष्टोत्तरी दशा समाप्ता ।

It ends :

केन्द्राङ्गसंख्या त्रिगुणा च कार्या
 शुभग्रहस्थानगताङ्गयुक्ता ।
 पापग्रहस्थानगताङ्गहीना
 स्मृतं तदायुः कथितं मुनीन्द्रैः ॥

Last Colophon :

इति गौरीजातकं समाप्तम् ।

7004.

2094. ग्रहभावप्रकाशः (सटीकः) । *Grahabhāva prakāśa*.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 8. The MS. is in Tripāṭha form. Character Nāgara of the 19th century. Date, (?). Appearance, fresh.

For the work see L. No. 762 and No. 850.

From these descriptions, the author of the text Brāhmaprabhāsūri and the commentator Daivajña Śiromaṇi entitled Bhāvabodhik. The work is better known as *Bhuvanadīpikā*.

The present MS. contains 43 verses only of the text.

Begins thus :

औगण्डेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।

ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥

गृहाधिपा उच्चनीचा अन्योनं मित्रशत्रवः ।

राहो गृहोच्चनीचानि केतुर्यत्रावतिष्ठति ॥ २ ॥

स्वरूपं ग्रहचक्रस्य वीक्ष्यं दादश वेधसु ।

निर्णयोऽभीष्टकालस्य यथात्मं विचार्यते ॥ ३ ॥

ग्रहो विनष्टो यादृक्स्याद्राजयोगचतुष्टयम् ।

जाभादिनां विचारश्च लघेशावस्थितेः फलम् ॥ ४ ॥

Text ends thus :

रूपलक्षणवर्णानां केशदोषसुखायुषां ।

वयःप्रमाणाज्जातीनां तनुस्थानाग्निरीक्षणम् ॥ ४३ ॥

7005.

1831. ग्रहभावफलम् ।

For the manuscript and the work see L. 2439.

On the influence of planets on human destiny.

Colophon :

इति ग्रहभावफलम् ।

Post-colophon Statement :

संवत् १९१० इत्युपनाम आचार्य वैजनाथेन स्वार्यं परस्वार्यम् ।

See Lz. 1094, 1095.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ग्रहाणां प्रत्येकं भावफलानि लिख्यन्ते ।

तत्र सूर्यस्य ।

लभेऽर्केऽख्यकचः क्रियालसत्तमः क्रोधी प्रचण्डो गतो

मानोलोचनरक्ताकंशतनुः शूरः क्षमानिष्टयाः ।

सुक्लाक्षः शशिभे क्रिजे स्थितिहिरः सिंहे निशान्तः पुमान्

दारिद्र्योपतो विनष्टतनयः संश्लुल्लासंश्ले ॥ १ ॥

घनसुतोत्तमवाहनवर्जितो हतमतिः सुजनोच्छित्तसौहृदः ।

परमृष्टोपगतो हि नरो भवेद्दिनमणोर्देविणे यदि संस्थितिः ॥ २ ॥

प्रियंवदः स्याद्भगवाहनाष्टः सुकर्मयुक्तोनुचवान्वितश्च ।

मितानुजः स्यान्मनुजो बलीयान् दिगाधिराजे सङ्गजे घिसंस्थे ॥ ३ ॥

etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

लोचस्थितः पूर्यफलं विधत्ते स्वर्गे हितर्क्षे च फलार्धमेव ।

फलाङ्गिमात्रं रिपुमन्दिरस्थान्तप्रयातः खचरो न किञ्चित् ॥ १४ ॥

इति ग्रहभावफलं संवत् १९१० इत्युपनाम आचार्यवैजनाथेन

स्वार्यं परस्वार्यं ॥ श्री * ॥

7006.

3431.

I.

ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasamgraha.**By Prajāpatidāsa.*

Substance, country-made paper. 14 x 3 inches. Folia, 30. Lines, 5, 6 on a page. Extent in slokas, 625. Character, Bengali. Date, Śaka 1592. Appearance, old, faded and worn-out. Complete.

It begins thus :

ॐ नमः श्रीसूर्याय ।

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतम् ।

श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥

नव ग्रहान् नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।

प्रणिपत्य गुरुं किञ्चिज्ज्योतिर्ग्रन्थे वदाम्यहम् ॥

सदैद्योहं कुले जातः परीक्षासः कृतो मया ।

ज्योतिर्ग्रन्थेषु सर्वेषु ब्राह्मणेषु विशेषतः ॥

वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित् क्रियते मया ।

ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहणे सुविचारकाः ॥

पञ्चशराभिधानञ्च ग्रन्थं निदानसंग्रहम् ।

किञ्चिदुद्देशगम्यच्च स्वल्पं वक्ष्यामि श्राव्यतम् ॥

ज्योतिर्विद्विः पुरा सर्वैः कृतं निर्णयविस्तरम् ।

तन्वादिष्यपर्यन्तं राशिचक्रे व्यवस्थितम् ॥

3B, इति श्रीप्रजापतिदासकृतायां पञ्चशरानिर्णये शिशुरिष्टिर्नाम प्रथमो-
ऽध्यायः; 4B, इति पञ्चशरायां द्वितीयोऽध्यायः; 5A, इति तृतीयोऽध्यायः;
5B, इति चतुर्थोऽध्यायः; 7B, इति शुद्धाशुद्धो नाम पञ्चमोऽध्यायः; 8B, इति
छदादिरिष्टषष्ठोऽध्यायः; 10B, इति श्रीप्रजापतिदासकृते पञ्चशरानिर्णये
सहजरिष्टिर्नाम सप्तमोऽध्यायः; 12A, इति श्रीलक्ष्मीनारायणधर्मणा लिखितेयं
सप्तमिका ।

Then follows :

II.

होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Prthuyasās, son of Varāhamihira.

In seven chapters.

It comes to an end in leaf 17A.

For the work see IO. Catal. No. 2992.

III.

शल्योद्धारः । *Śalyoddhāra.*

Beginning in 7B.

अथ शल्योद्धारः ।

प्रन्ने वकारः पुरतो नरास्थि ।

ब्रवीति शल्यं मरणप्रदायि ॥

It contains three lines only.

IV.

In 18A, there begins a *ṭippanī* (?) by Prajāpatidāsa.

कलसादित्यादि । कुम्भाद्युपक्रमेण मिथुनपर्यन्तं वक्ष्यमाण-

वेदाद्यश्चदानम् । वेदमित्यादि । कुम्भद्वन्द्वकन्यास वेदपञ्चनखाः ।

४।५।२० ।

It ends in leaf 20A :

समाप्तेयं टिप्पणौ प्रजापतिदासकृता ।

V.

20B, ॐ नमो गुरवे । सोमसिद्धान्तस्य ।

नरन्धिरायुर्नृप पूजितः सुखो ।

जघं यदा स्यात् सौम्य गृहं तदानीम् ॥

25A, इति माख्योक्त गोपराध्यायः ।

The subject, namely, the influences over human destiny of the planets under which a man is born, continues to the leaf 28B. The source from which this was collected is not mentioned. The scribe here gives the date of copying it :

श्रीलक्ष्मीनारायणशर्मणा लिखितेयम् ।

युग्माङ्गवाणेन्दुमते शकाब्दे

पौषस्य चाष्टादशविंशतौ च ।

नत्वा भवानौचरणारविन्दम्

लिखेख पुस्तौ पठनाय यत्नात् ॥

VI.

राजीवनाथं स्थिरजङ्गमानां

प्रणम्य दृष्टिस्थितिनाशहेतुम् ।

विविच्य तन्मोपतिसंहितादेः

आयुःप्रकाशः क्रियते समाप्तात् ॥

This goes to the end of the MS.

इत्यायुःप्रकाशः समाप्तः । श्रीहरिः ।

Post-colophon :

भवानौचरणारविन्दं ब्रह्मादीनामपि दुर्लभम् ।

श्रीलक्ष्मीनारायणदेवशर्मा लिखेखेमां सुपुस्तिकाम् ॥

. A line more, beginning घर्माघपः पश्यति घर्मभावं etc. etc.

Two leaves more, containing figures of Ketukunḍali, Gurukunḍali, Varṣapatākī and so on.

Apparently Lakṣmīnārāyaṇa himself collected in this, at random, works and extracts from works, for his own use. At first sight it would seem to be a compilation by Prajāpatidāsa. But it is no better than a vademecum, the work of Prajāpati forming only a part of it. Prajāpatidāsa gives his work *Pañcasarū* the name of *Granthasaṃgraha*.

He has got another work by name *Pañcasvarā* or *Pañca-sarā* on divination for which see L. 1476 (our number 621), on which the present work is an improvement from various sources ; so it seems to be called *Granthasamgraha*.

7007.

243. ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasamgraha*.

By Prajāpatidāsa.

Substance, country-made paper. 15 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Character, Bengali. Date, (?). Appearance, tolerable. Verso. Generally correct. Incomplete at the end.

See L. 327 and 487.

The 5th chapter ends in leaf 5B, line 7, the next leaf containing the beginning of the 6th.

7008.

157. ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasamgraha*.

By Prajāpatidāsa.

The same manuscript has been noticed by Dr. Rājendra-lāla Mitra under No. 487. For the work see also 327.

7009.

3708. ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasamgraha*.

By Prajāpatidāsa.

Substance, country-made paper. 15 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 1 on a page. Extent in ślokaś, 250. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, decaying. Complete in seven chapters.

Beginning :

इष्टं देवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदैवतम् ।
 श्रीप्रजापतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥
 नवग्रहान्नमस्कृत्य देवीसैव सरस्वतीम् ।
 प्रणिपत्य गुरुं किञ्चिज्ज्योतिर्ग्रन्थे वदाम्यहम् ॥
 सदैद्यकुलजातेन परिहारः कृतो मया ।
 ज्योतिर्वित्सु च सर्वेषु ब्राह्मणेषु विशेषतः ॥
 वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित् क्रियते मया ।
 ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रन्थाणां सुविचारकाः ॥
 पञ्चस्वराभिधानञ्च ग्रन्थं निदानसंज्ञकः ।
 किञ्चिदुद्दिश्य गन्धञ्च स्वल्पं वक्ष्यामि ग्राह्यतम् ॥
 ज्योतिर्विद्विः पुरा सर्वैः कृतं निर्णयविस्तरम् ।
 तन्वादिष्यपर्यन्तं राशिचक्रे व्यवस्थितम् ॥

See L. 487.

7010.

5192. पञ्चस्वराख्यग्रन्थसंग्रहः ।

*Pañcasvarākhyagranthasamgraha.**By Prajāpatidāsa.*

Substance, country-made yellow paper. 14×3½ inches. Folia, 23.
 Lines, 5 on a page. Character, Bengali. Appearance, fresh.

Colophons :

5B, इति पञ्चस्वरानिर्णये शिशुरिष्टिनाम प्रथमोऽध्यायः; 6A, इति
 मातृरिष्टि द्वितीयोऽध्यायः; 7A, इति पञ्चस्वराणां तृतीयोऽध्यायः; 9A,
 चतुर्थोऽध्यायः; 11A, ऽदुःखादिज्ञानं पञ्चमोऽध्यायः; 12A, ऽहेदको नाम
 षष्ठोऽध्यायः; 19A, इति पञ्चस्वरानिर्णये मृत्युज्ञानं सप्तमोऽध्यायः ।

There are three more leaves containing figures, notes
 and quotations.

For the work see L. 487.

Post-colophon Statement :

शकाब्दाः १५६४।९-१६।२० ।

7011.

10834B. ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasaṃgraha.*

By Prajāpatidāsa.

Substance, country-made paper. 17×3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Bengali. Date, B.S. 1097. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति पञ्चस्वरायामष्टमोऽध्यायः ।

Post-colophon (after two lines) :

सन १०९७ साल साल । शकाब्दाः १७४३।४।२८।२५ ।

ओरासः शरणं । लिपिरियं श्रीमोहनदेवशर्मणः पुस्तकध ।

7012.

10823. ग्रन्थसंग्रहः । *Granthasaṃgraha.*

By Prajāpatidāsa.

Substance, country-made paper. 12½×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 350. Character, Bengali. Date, Śaka 1698. Appearance, discoloured and old. Complete.

Colophon :

इति समाप्ता ।

Post-colophon :

शकाब्दा १६९८ ।

Beginning :

ॐ नमो गणेशाय ।

इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालं कुलदेवतम् ।

श्रीमन्नाथपतिदासेन क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥

नवग्रहान् नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।

प्रणिपत्य गुरुं किञ्चिज्जपोतिर्गोत्रे वदाम्यहम् ॥

सद्वैद्यकुलजातेन परीक्षारः कृतो मया ।
 ज्योतिर्वित्सु च सर्वेषु ब्राह्मणेषु विशेषतः ॥
 वराहकृतसूत्रेण यत्किञ्चित् क्रियते मया ।
 ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः ॥
 पञ्चस्तराभिधानञ्च ग्रन्थं निधन [निदान(?)] संग्रहम् ।
 किञ्चिदुद्देशगम्यञ्च स्वल्पं वक्ष्यामि शास्त्रतः ॥
 ज्योतिर्विद्विः पुरा सर्वैः कृतं निर्णयविस्तरम् ।
 तन्वादिष्ययपर्यन्तं राशिचक्रं व्यवस्थितम् ॥

A well-known work on astrology, often noticed.

The last leaf, the 18th, contains simply astrological drawings.

7013.

5488. चन्द्राभरणहोरा । *Candrābharaṇahorā*.

By Yavanācārya.

Substance, country-made paper. 9 × 4½ inches. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

On casting nativity.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

सूर्यादिकेतुपर्यन्तानां महादशान्तर्दशाविदशासु दशप्राणदशानां
 प्रजाणि जित्यन्ते ।

षडादित्ये दशेन्दौ च सप्तवर्षाणि मङ्गले ।

अष्टादश तथा राहौ षोडशैव दृष्टस्यतौ ॥

एकोनविंशतिर्मन्दे बुधे सप्तदशैव च ।

सप्तवर्षाणि केतौ च विंशतिभार्गवे तथा ॥

कृत्तिकामवधिं कृत्वा भरण्यावधिं गण्यते ।

सप्तविंशतिऋक्षेषु यत्र भे जन्म जायते ॥

तमब्दमादितः कृत्वा कर्त्तव्या गणना बुधैः ।

जन्मर्क्षगतनाडीभं परायुः १२० खग्रहैर्भजेत् ॥ इत्यादि ।

Last Colophon :

इति चन्द्राभरणहोरायां यवनाचार्यविरचितायां सूर्यादि-
मुक्तपर्यन्तानां नवग्रहाणां दशान्तर्दशाविदशासु दशप्राणदशाश्च
समाप्ताः । ओः ॥

7014.

8125. चतुरक्षरपाशकेवलः । *Caturakṣarapāśakevala.*

By Śrīmanta Rājasuta.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 7,
8 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, modern Nāgara. Complete.
Discoloured. Writing faded in many places.

Foretelling by the cast of dice—by a Jaina author.

Beginning :

औगोशाय नमः ।

संसारपाशस्थित्यर्थं नत्वा वीरं जिनेश्वरम् ।

असाध्यसाधने त्यक्तपाशकेवलकोच्यते ॥

अनन्तमुत्तरापंथे तथा पाशैकदेशे ।

औरुक्किणिस्थाने उत्पन्नो मुनि ॥ राजसुतः ॥ (?)

ओमन्तराजसुतेन भाषितं लोकानां ज्ञानार्थम् ।

अतीतानागतज्योतिःशास्त्रं भाष्यते ॥ चतुरक्षरपूर्वकम् ॥

प्रदण्ड ॥ अ व य द ॥ इत्यक्षरचतुष्टयं पासपार्श्वे लिखितम् ।

ततः पाशकं हस्ते कृत्वा यत्किंचित् भूतभविष्यवर्त्तमानं तत्सर्वं मनसि
अवधार्य देवतामन्त्रेण पासकं वारत्रयं जपित्वा चिन्तितकार्य-
फलफलप्रसिद्धिर्भवति ।

अथ मंत्रः ॥ ॐ पुण्ड्रिहं अवल्लोहि अवंध वीरका
विनिवलिष महानि नागे गुहमन्दिरे स्वाहा स्वाहा ॥ पाशक-
प्रतिष्ठामंत्रः ॥

अ अ अ ॥ भो पृच्छक प्रष्टु वित्तमेकमस्ति शत्रुबलस्य तव-
शत्रुक्षयो न भवति एतदर्थं चिन्तयिष्यसि त्वया एतच्चिन्तं काय
सिद्ध्यति ॥ १ ॥

अ द द ॥ भो पृच्छक प्रष्टु त्वया चिन्तितमेतत् कार्यं सिद्धे
पराक्रमतुल्यं ॥ यावत् सिंहं निर्जित्य शार्दूलपराक्रमो भविष्यति
तावत्तव कार्यं सिद्धे पराक्रमतुल्यं तावत्तव कार्यं न सिध्यति तत्र भयं
मा कुर्व तवापि बलमेकमस्ति अधुना तव कार्यं मधुजालप्रायं यथा
मधुजालं मत्तिकाः वेष्टयन्ति तथा एतत् कार्यं शत्रुवेष्टितमस्ति
यत्नं कर्तुं न प्राप्नोति कश्चिदुपायश्चिन्तयतां ॥ etc. etc.

Colophon :

इति द प्रकरणम् ॥ भगवद्भाषितं चतुराक्षरपाशकेवलं ज्ञानशास्त्रं
समाप्तम् ॥

7015.

7764. चमत्कारचिन्तामणिः । *Camatkāracintāmaṇi.*

Being a work on horoscopy.

By Nārāyaṇa Ācārya.

Substance, country-made paper. 10 × 5½ inches. Folia, 6. Lines, 10
on a page. Extent in ślokas, 180. Character, Nāgara. Date, Samvat
1817. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीचमत्कारचिन्तामणौ ग्रहाणां फलानि समाप्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १८१७।३६।६० ।

See L. 2666. The author's name and the *maṅgalā-
carāṇa* verses are wanting in the present MS., while there
is one śloka more at the end :

नवाक्षौतवान् सर्वतः शब्दशास्त्रं न पालंक्षतोऽप्यंशं प्रवीणः ।

गुहरेव काव्यतो मे क्षतोऽयं क्षमध्वं बुधा ग्रंथवैभवंदोषाः ॥

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।
नचेत् खेचराः स्थापिताः किं न चक्रे
न ते स्पष्टगाः स्थापिताः किं ग्रहेन्द्रैः ।
अभावादितः स्पष्टतो कोऽहेतुः
फलैरेव सर्वं ब्रूवे तानि तस्मात् ॥ १ ॥
तनुस्थो रविस्तुङ्गदृष्टिं विधत्ते
मनः सन्तपेद्वारदायादिवर्गात् ।
वपुः पीयते वातपित्तेन निवृत्तम्
सर्वं पर्यटन् क्रासदृष्टौ प्रयाति ॥ २ ॥
etc. etc. etc.

Printed editions published in Bengal, Benares and Bombay.

7016.

7826. चमत्कारचिन्तामणिः । *Camatkāracintāmaṇi.*

By Nārāyaṇa Ācārya.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीभट्टराजश्रीविरचिते (?) चमत्कारचिन्तामणिजातकोत्त-
नवग्रहाणां भावप्रज्ञाध्यायः ।

Cp. No. 7764.

7017.

2281. चमत्कारचिन्तामणिः । *Camatkāracintāmaṇi.*

Being a work on horoscopy.

By Nārāyaṇa Ācārya.

With the commentary by Dharmesvara.

For the manuscript and the works see L. 2666.

Date :

संवत् १८१५ तिथौ १४ रविवासरे लिखितं मुकुन्दरामेण ।

The text begins thus :

ॐ कणत्किङ्किनीजालकोलाहलाद्यं

लसत् पीतवासो वसानं चलन्तम् ।

यशोदांगने योगिनामप्यगम्यं

भणोहं मुकुन्दं घनश्यामवर्णम् ॥ १ ॥

चतुलक्षज्योतिर्महाम्भोधिमुखैः

प्रमथैव विदद्गुणानन्दहेतोः ।

परं युक्तिरम्यं तु संक्षिप्तशब्दं

भुजङ्गप्रयातैः प्रबन्धं करोमि ॥ २ ॥

नचेत् खेचराः स्थापिताः किं भणक्ते

नचेत् स्पष्टता स्थापिताः किं ग्रहेन्द्रैः ।

अभावादितः स्पष्टता कोऽत्र हेतुः

फलैरेव सर्वं ब्रूवे तानि तस्मात् ॥ ३ ॥

7018.

7521. चमत्कारचिन्तामणिः । *Camatkāracintāmaṇi.*

(*Strījātaka.*)

By *Rāmāṣi.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25 of which foll. 8-12 are missing. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 700. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1821. Appearance, fresh.

On the casting of a female nativity.

Beginning :

औगण्ड्येऽशाय नमः ।

औजातकपद्धतिलिख्यते ।

सुश्रीला धर्मकर्माद्या चित्रिणी च पतिव्रता ।

पुत्रसन्तानजनका स्त्रीणां जन्मोत्तरायणे ॥

7B, रत्नदीपके स्त्रीजन्मयोगः; 18A, इति सारावल्यां स्त्रीजातकाध्याय-
चिन्ता—अथ जातकाभरणे ।

Last Colophon :

इति श्रीचमत्कारचिन्तामणेर्यं रामाभिज्ञते(?) स्त्रीजाते
नवग्रहदादशभावप्रलाध्यायः संपूर्णः ।

Post-colophon :

संवत् १८२१ वर्षे मिति पौष वदि ४ ॥ काँगड़दासदा+पंथै
जिपि ॥ नगर मकसुदावादमध्ये ॥ श्री ॥ श्री ॥ पठनार्थमानपाहे ।

7019.

7791. चमत्कारग्रन्थः । *Camatkāragrantha.*

Substance, country-made paper. 11 x 5½ inches. Folia, 11. Lines, 15
on a page. Extent in ślokas, 250. Character, Jaina Nāgara. With inter-
lineal comments. Date, Samvat 1889. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति चमत्कारग्रंथ संपूर्णः ।

Post-colophon :

संवत् १८८६ रा मिति पौषकृष्ण १३ तिथौ कौपीकृतं अथ-
चंद्रेश आढवर्गस औरतमणखवाचनार्थम् । नागौरनगरे ।

Beginning :

नचेत् खेचराः स्थापिताः किं भपन्ने

न ते स्थापितः स्मरतेः किं ग्रहेन्द्रैः ।

अभावादितः स्पष्टता कोऽत्र हेतुः

प्रचैरेव सर्वं ब्रुवे तानि तस्मात् ।

The same as Nos. 2281 and 7764.

7020.

5144. चन्द्रोन्मीलनम् । *Candronmīlana*.

Substance, country-made paper. 15×5 inches. Folia, 2 to 10, of which again the 3rd is missing. Lines, 16 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Incomplete in the beginning.

Colophon :

इति चन्द्रोन्मीलनं समाप्तम् ।

7020 A

140. चन्द्रोन्मीलनम् । *Candronmīlana*.

This manuscript has been noticed by Dr. Rājendralāla Mitra under No. 490. An astrological miscellany compiled mainly from Tāntrika works.

A shorter work entitled चन्द्रोन्मीलनदोषक has been described in H.P.R., IV.

Begins thus :

नमस्कृत्य गणाधीशं विन्धरूपं त्रिलोचनम् ।
 ब्रह्माविष्णु तथा शुक्रं सर्वरूपां सरस्वतीम् ॥
 खरसङ्क्रागया सर्वे[र्वाः] अग्निलं सूर्यचन्द्रकौ ।
 पृथिव्यां पञ्चभूतानि स्मरेन्महिषमर्हिनीम् ॥
 सप्तार्धपीठदेवांश्च चतुःषष्टिश्च योगिनीम् ।
 नमस्कृत्य मया सर्वे दर्शनाद्गुरुभाषितम् ॥
 जामलं ब्रह्मरत्नस्य विष्णोर्जामलमेव च ।
 उमाया जामलं ज्ञानं पद्मं बुधजामलम् ॥
 + + + + +
 + + + + +
 वृद्धा शास्त्राख्येनैकानि कोटिभेदशतानि च ।
 तेन वृद्धेन शास्त्रेण चन्द्रोन्मीलनभाषितम् ॥

Ends thus :

बुद्धिभ्रंशो प्रजायेत ज्ञानं नैव स्फुटे (?) भवेत् ।
एतैर्दोषैर्विनिर्मुक्तिं कठिनौ मुधि समसेत् ॥
इति चन्द्रोन्मीलनं समाप्तं ।

7021.

10302. चन्द्रोन्मीलनदौपिका । *Candronmilanadīpikā.*

*Being a commentary on Candronmīlana,
an astrological miscellany,*

Substance, country-made paper. 12½ × 5 inches. Folia, marked 13-24.
Lines, 13 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1882.
Appearance, fresh.

Colophon :

इति चन्द्रोन्मीलनदौपिकायां वाच्यादिषु जलनिर्णयः सप्तविंशति-
पटलः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु । सिद्धिरस्तु । श्रीसंवत् १८८२ आवणमाने कृष्ण-
पक्षे त्रयोदश्यां भद्रवासरं लोभा समाप्तः ।

Beginning of folio 13 runs thus :

क्षरम् लब्धं पिब्ये योज्यं द्वादशभिर्भागे शेषं सप्तमाक्षा[ख]
माचेति । अष्टमाचेति पूर्वोक्तप्रत्रपिब्यके अष्ट[ष्टौ] योऽं
हत्वा द्वादशभिर्भागे सति शेषं जनसंख्या × जायमानेति स्पष्टम् ।
etc. etc.

Ends thus :

अथवाक्षरा शुभमिदं तोयं समाह्वे मति दीर्घकाले अशुभं तोयं
क्षरादिपञ्चाक्षरं मूलं योज्यं चतुरष्टौतिभागे सति शेषे जनसंख्या
इत्यसंख्या ।

7022.

6411. चूडामण्युपदेशः । *Cūdāmaṇyupadeśa.*

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 180. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete. Every one of the leaves is marked च.

It relates to divination by means of questions.

Beginning :

औगोष्ठाय नमः ।

अथ चूडामण्युपदेशः ।

रवेः क्षणे ध्वजो स्थातो मङ्गले धूम एव च ।

जीवक्षणे च सिंहः स्याद्भुधे श्वानवसुर्भवेत् ॥

सोमे गजवसुः प्रोक्तः शुक्रो वृषवसुर्भवेत् ।

शनी क्षरवसुर्भवेत् राहौ ध्वाक्षवसुर्भवेत् ।

तथैव शनिशेषे च क्षणे च वसुलक्षणम् ॥

वसुयोगलक्षणमाह

ध्वजो गजश्च माहेन्ने धूमो ध्वाक्षलपानले ।

खरश्वानौ च वायवे वृषसिंहे च वाहणे ॥

माहेन्द्रस्य समं चान्द्रवाहणं परिकीर्तितम् ।

अनलेन समं वायोः समाख्यं परिकीर्तितम् ॥

अथ शुभाशुभदृशं लिख्यते ।

माहेन्ने सुतघ्नं सौख्यं सम्प्रद्योगस्तथैव च ।

पृच्छतः कर्मणां पौष्णं त्रियं वाहयके लभेत् ॥

अन्वथा काष्ठपाषाणौ दग्धं चोच्चारितेपि च ।

एवं विषमसमादिकं योगवेजां च ॥

समे तत्त गते लाभं विषमे चिररोगिता ।

विषमौ वायुवह्नी च समौ माहेन्द्रवाहणी ॥

1A, अथ चिन्ता; 2A, अथ दण्डकमेण व्याधिस्थानं; इति चूडामणौ पिन्ता;
4A, इति मूलयोगः; 4B, चतुष्पदयोगिः समाप्तः; इति जीवयोगिः; 5A,
जीवमूलमाह; अथाक्षरचूडामणिः; इत्यक्षरचूडामणिः; 5B, इति प्रश्नहोमः;
7A, इति चिन्तापटलः ।

अथ (7B) कापालिकोक्त्या त्रिकालज्ञानमुच्यते—

अकारादि-क्षकारान्तो वक्ष्ये प्रत्यक्षरं प्रति ।
घातुं जीवं तथा मूलं त्रिविधं योगिसंज्ञकम् ॥
एकैकाक्षरयोगेन चिन्तितं कार्यमादिशेत् ।
मूलाक्षरगुणाकारं गुणाक्षरप्रमाणतः ॥
भागे हृते योवशिष्टः सा योगिः कथिता बुधैः ।
जीर्वायूचिन्तिते तु स्यादायूजोनष्टसंज्ञके ॥

The original hand writes up to the 10th line of fol.
8A. Then there are ten lines altogether in 8A and in 8B,
added by a later hand.

7023.

27. जगच्चन्द्रिका (समूला) । *Jagaccandrikā.*

By Bhaṭṭoy.

The present MS. is noticed in L. 759. It is a com-
mentary on *Bṛhajjātaka*.

Scribe's Statement :

सुभमस्तु ॥ श्रीमोरेन्द्रराय नमः ॥ शके १५३१ कार्तिके वदि
१४ बुधे । जगच्चन्द्रिकायां चकारोत्पलः स्तां लिखत रामचन्द्र
मुघीः स्तार्थमादौ परार्थे ततः ।

चन्द्ररामेव चन्द्रैर्मितश्राककाले बुधे कृष्णपक्षे ।

So the date of the MS. is, both in words and figure
1531 of the Śaka era, and not of Samvat, as Rājendralā
Mittra wrote.

7024.

6431. जातकपद्धतिः । *Jātakapaddhati.*

By Jayadeva Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 14. Lines, 8-12 on a page. Character, Nāgara. Copied in Samvat 1895 = Śaka 1760. Appearance, old and discoloured. Complete.

A manual of horoscopy. The last verse is marked 111.

Colophon :

इदि श्रीजयदेवभट्टकृतौ जातकपतौ कामधेनु समाप्तं ।

Post-colophon :

श्रीरतु । कर्ममस्तु । शुभं भवतु ।

संवत् १८९५ वर्षे श्रीमद्रूपते शालिवाहनकृतशके १७६० प्रवर्त-
मान शुभकारि मागर्षिमासे कृष्णपक्षे त्रिंशो चतुर्दशि १४ शनि-
वासरे लेख्यं ।

It begins :

आदौ यन्त्रैर्जन्मकालं विलोक्य

तस्मात् खेटाश्चायनादेः फलानि ।

कार्याभावात्फलान्यष्टवर्गा

मैत्री तात्कालोद्भवा सप्तवर्गा ॥ etc. etc.

7025.

3947. जातकपद्धतिः । *Jātakapaddhati.*

By Śrīpati.

Substance, country-made paper. 14×3½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent in ślokaś, 250. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति औपतिभट्टविरचितायां जातकपद्धताष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

A treatise on nativities complete in eight chapters.
See Bik., p. 338 and Lz. 1012.

Begins thus :

ॐ नमो मार्तण्डाय ।

नत्वा तां श्रुतिदेवतां त्रिसमयज्ञानाद्भूतेः कारणम्

तत्पादाम्बुसहस्रकाशविकसहोरो बुधः औपतिः ।

शिष्यप्रार्थनया विचार्य सकलान् होरागमार्थान् मुञ्च-

र्व्यस्ये जातककर्मपद्धतिमहं होराविदां प्रीतये ॥ १ ॥

जेयोऽथ प्रथमं हि जन्मसमयश्लायादियन्तैः स्फुट-

स्ततः कालप्रभवा विलम्बसहिताः कार्यास्ततश्च ग्रहाः ।

सिद्धान्तोक्तपरिस्फुटोपकरणैस्ते चासङ्गत्कर्मणा

भावाः खेटवृश्चो बलानि च ततस्तेषां विचिक्थानि षट् ॥ २ ॥

मध्यांशुमतोर्य एव विवरः कालः स उक्तो मतः ।

सोप्यव्याप्ति (१०) परिच्युतो रविनिशामध्यान्तरे चोन्नतः ॥ ३ ॥

Printed and published in Benares.

7026.

1838. **जातकपद्धतिः ।** *Jātakapaddhati.*

By Keśava.

*With the commentary Udāharāṇa by Viśvanātha,
son of Divākara.*

For the manuscript and the work see L. 2448. For both the text and the commentary see W. 869 and 871, IO. Catal. Nos. 3086 and 3090, and Bhandarkar's Report for 1882-83, pp. 30, 31.

The text was written at Nandigrāma and the commentary at Benares. The commentator's father lived at Golagrama on the banks of the Godāvari. The text is complete in 40 verses, to which two more are added, giving a description of the author and the work. It is divided in six sections.

The commentator wrote twice, once for beginners and once for advanced students. The present commentary is for beginners. For that for advanced students see IO. Catal. No. 3092. The commentaries were completed in "गगनवेदशरेन्दुमिमे शके", that is, in Śaka 1540 = 1618 A.D. The initial date of calculation in the shorter work is the 7th Āṣāḍha of Śaka 1508 = 1586 A.D.

The Post-colophon Statement :

श्रीलाभ्य बहून्मितशाककाशे
 पौषेऽसिते चाद्यतिथौग्यवारभे ।
 उदाहृतिः केशवजन्मपद्धतेः
 श्रीदेवविद्वत्सिखित्तरार्द्धम् ॥ (?)

That is, in Śaka 1607.

Begins thus :

Text : श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा विन्नपञ्चारदाद्युत्तरार्द्धमुत्थान् यद्वा
 कुर्वे जातकपद्धतिं क्लृप्ततरां होराविदां प्रीतये ।
 यच्चैः स्पष्टतरोऽपि जन्मसमयो वेद्योऽपि खेदाः क्लृप्ताः
 यत्पक्षे हि घटने उद्गम इहाकर्ष्यं समर्थः स च ॥ १ ॥

7027.

7424. जातकपद्धतिः । *Jātakapaddhati.*

Being a manual of horoscopy in six adhyāyas.

By Keśava Daivajña of Nandīgrāma.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 120. Character, modern Jaina Nāgara. Date, Samvat 1939. Appearance, fresh. Complete. With interlineal notes in the first six leaves.

Last Colophon :

इति श्रीकेशवपद्धतिः समाप्ता ।

Post-colophon :

संवत् १९३९ आश्विन शुक्ल एकादश्यां तिथौ ।

See Berl. Catal. No. 869 ; Aufrecht, Catal. Trin. Coll. Camb., p. 71 ; Bhandarkar Rep., 1882-83, p. 30 ; and IO. Catal. No. 3086.

7028.

476. केशवीटीका (जातकपद्धतिटीका) ।

(*Jātakapaddhatīṭikā.*)

By Viśvanātha.

For the MS. see L. 1340. Incomplete.

Kesava's *Paddhati* is known as *Jātakapaddhati*. For a complete work see L. 1897.

7029.

7735. जातकपद्धतिः । *Jātakapaddhati.*

By Keśava.

With Paddhatyudāharaṇa by Viśvanātha.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 62. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 1,600. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1902. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीदिवाकरदेवज्ञात्मजश्रीविश्वनाथदेवज्ञविरचितं श्रीकेशव-
देवज्ञविरचितपद्मव्युदाहरणं समाप्तम् । अन्तर्दशाध्यायोदाहरणं
समाप्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १६०२ वर्षे शाके १७५(६१)७ प्रवर्तमाने मासोत्तममासे
चैत्रमासे कृष्णपक्षे तिथौ पञ्चम्यां भौमवासरे लिपिकृतं । रिष
(The name is blurred over with ink) पठनार्थं.

श्रीभीलाढानगरे श्रीरत्न ॥ कल्याणमस्तु ॥

See IO. Catal. Nos. 3086 and 3090.

7030.

6337. जातकपद्मव्युदाहरणम् । *Jātakapaddhatyudāharaṇa.*

By Divākara.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 30. Lines,
10 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, modern Nāgara.
Appearance, fresh. Complete. Copied in Śaka 1776.

A course of practical illustrations to the author's
manual of horoscopy *Jātakapaddhati*.

For the beginning see IO. Catal. No. 3093. But the
concluding verses are not the same as in the MS. of India
Office. In the present MS. they are :

(29B) (after the colophon):

इति श्रीगणिततत्त्वचिन्तामणौ रिष्टभङ्गाध्यायः ।

इतः प्रभृति ग्रन्थसमाप्त्यन्तम् सर्वं वृत्तजातं स्पष्टम् ।

दिवाकराराधनलब्धबुद्धि-

दिवाकराख्यो नरसिंहखनुः ।

रम्यं निजोक्तोर्गणितस्य तत्त्व-

चिन्तामणिं स रचयावभूव ॥

यन्मयाच समकारि कुञ्चयित्

एकदेशमतखण्डनं वरम् ।

+ + + +

लोकनप्रभववैभवं किल ॥ २ ॥

... ...

... ...

स्यात्पक्षः स तिथियुतैः शशिशुभे ३१ रेखां हतो + +

श्राकः सर्वयुतिर्यदानीपशतो रामैर्विहीना १५८(६१)७ तदा ॥ ३ ॥

सिद्धान्तसिद्धान्तविदग्रगण्यो

दिवाकरो ग्रन्थमिमं लिखेख ।

यः श्राक + + + दिनेन्द्रो

मन्यामहे बीजविदां वरं तम् ॥ ४ ॥

आक्रांता ननु वटुना जागन्नयौयं

+ + ना खलु विदुषां जनेन शक्तिः ॥ ५ ॥

Then comes the colophon :

इति श्रीदिवाकरविरचितो गणिततत्त्वचिन्तामणिः समाप्तः ।

Post-colophon :

रसाभनगचन्द्रे च श्राककाल प्रवर्तते ।

+ + + छ गच्छे शुभवारे तिथौ कुङ्कः ॥

स्यानुपूर्व्या + + विप्रगणको कोविदो भवेत् ।

तद्दिने लिखितं श्राकं दिवाकर्या उदाहृतिः ॥

देवदेव जगन्नाथ etc. etc. etc.

According to Eggeling it was composed in 1584 A.D.

7031.

1587. **जातकपद्धतिः (विदग्धतोषिणी) ।** *Jātakapaddhati.*
By Rāghavānanda Cakravartī.

Substance, country-made paper. 15½ × 4 inches. Folia, 8. Lines, 7 in a page. Extent in ślokas, 150. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, fresh. Complete.

For the work see L. 2409.

There is one more stray leaf containing the following colophon :

इति प्रजापतिदासेन कृतं टीका सप्तमाध्यायस्य समाप्ता ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा सरस्वतीं देवीं राघवानन्दधर्मणा ।

चक्रे विदग्धतोषाय स्पृष्टा जातकपद्धतिः ॥

आदौ ह्यायादिकैर्ज्ञेयो जन्मकालः सुनिश्चितः ।

तत्कालप्रभवाः कार्याः सिद्धान्तोत्तैर्यथाः स्फुटा ॥

असंस्तु कर्मणा येन यान्ति वृक्षतुल्यतां दिवि ।

गतोन्नतौ ततः साध्यौ भावाः खेटबलानि बट् ॥

दिगार्द्धान्तरिता जन्मनाडिका नतनाडिका ।

पूर्वापरार्द्धे जातस्य प्राक्पराख्या दिने भवेत् ॥

रात्रेर्गतघटौ शेषघटौ दिगार्द्धसंयुता ।

परपूर्वाभिधा ज्ञेया रजन्वा नतनाडिका ॥

etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

इति दिग्दर्शनाज्ञेयो विलारो जातकोदितः ।

राघवोद्यामिनां तुष्टि(?)प्रदां जातकपद्धतिं ॥

विज्ञाय राजमान्यः स्याज्जीरः कौर्त्तिश्च विन्दति ॥

इति महामहोपाध्याय श्रीराघवानन्दचक्रवर्तिविरचितानां
विदग्धतोषिण्यां जातकपद्धतिः समाप्ता ।

7032.

5718. जातकपारिजातः । *Jātakapārijāta*.

By *Vaidyanātha*, son of *Venkaṭādrī*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 159. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 2,800. Character, Nāgara by a modern hand. Appearance, fresh. Complete.

The work begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीकान्ताशशिवस्वरूपममरज्योतिर्गणस्वामिनं

मायातीतमशेषजीवजगतामीशं दिनेशं रविम् ।

नत्वा गर्गपराशरादिरचितं संगृह्य होराफलं

वक्ष्ये जातकपारिजातमखिलं ज्योतिर्विदां प्रीतये ॥

भारद्वाजकुलोद्भवस्य विदुषः श्रीयज्ञाटद्वेष्टि

ज्योतिःशास्त्रविशारदस्य तनयः श्रीवैद्यनाथः सुधीः ।

होरासारसुधारसञ्जिविबुधश्रेणीमनःप्रीतये

राशिस्थाननिरूपणादिसकलं वक्ष्ये यथानुक्रममात् ॥

प्रणम्य वन्द्याहजनाभिवन्द्यपादारविन्दं रघुनाथकस्य ।

संगृह्य सारावलिमुख्यतन्त्रं करोम्यहं जातकपारिजातम् ॥

This is based on *Sārāvalī*. There is a reputed work entitled *Sārāvalī*, on Jyotiṣa, which is quoted by Bhaṭṭopala on *Bṛhajjātaka*, by Viśvanātha, Raghunandana, Kamalākara and so on.

End :

इति श्रीनवग्रहपञ्चमया वैद्यनाथविरचिते जातकपारिजाते
ज्यादग्रोऽध्यायः ।

शाखाभिरष्टादशसंख्यकाभिः

+ + + + रतिप्रकाशः ।

व्योतिर्मयः सर्वफलप्रधानः

स कौर्त्तितो जातकपारिजातः ॥

उक्तं राशिगुणालयं ग्रहगतिस्थानस्वभावाकृति

शाघानादि(?) समस्तजीवननं वालाप्रनिष्ठाकरः । (?)

आयुर्जातकभङ्गयोगजविधिः श्रीराजयोगादिजं

द्विजग्रादिग्रहयोगज + + + + च क्रमात् ॥

पञ्चादष्टकवर्गविन्दुगणितं ह्योराधनस्थानजं

(?)दुश्चित्कारनिभावजं सुतरिपुस्थानप्रयुक्तं फलम् ।

कन्दर्पाष्टगधर्मराशिजनितं व्यापारलाभात्मजं

नारीजातकलक्षणां निगदितं चन्द्रं दृष्टान्तर्दृष्टा ॥

श्रीविद्याधिकवेङ्कटाश्रितनयः श्रीवैद्यनाथः सुधीः

आदित्यादिसमस्तखेटकपया विद्वज्जनप्रीतये ।

ह्योरासिन्धुसमुद्भूतामृतमयीमष्टादशाध्यायिनौ

चक्रौ जात[कपारिजात] सरणिं गौतोत्सुकश्लोकिनीम् ॥

Last Colophon :

इति जातकपारिजातः समाप्तः ।

शुभं भूयात् । श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥

Printed and published in Benares.

7033.

6419. जातकवल्लभः । *Jātakavallabha.*

By Raghunātha Paṇḍita.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 126 of which fol. marked 1, 3-11, 16-51, 60-67, 103-111, 123, 157 are missing.

A comprehensive work on horoscopy.

Colophon :

12B, इति श्रीरघुनाथपंडितविरचिते जातकवल्लभे ग्रहभास्कर-
प्रलाध्यायश्चतुर्थः ;

15A, •बृहस्पत्ययोगाध्यायः पञ्चमः ।

It ends :

जन्मपत्रोपकाशार्थं कृतो जातकवल्लभः ।

श्रीमता रघुनाथेन सर्वजातकज्ञानदः ॥

Last Colophon :

•योगिणी + + + दशादिमदशाष्टोत्तरदशाग्निर्योधाशे
नवमः ।

7034.

8705. जातकाभरणम् । *Jātakābharṇam.*

By Dhundhirāja Daivajña.

Substance, country-made paper. 11 × 6½ inches. Folia, 36. Lines, 16
on a page. Extent in ślokas, 1,300. Old. Fresh. Incomplete.

The colophon on leaf 36 :

इति श्रीदेवज्ञादिहिराजविरचिते जातकाभरणे परस्परग्रहदृष्टि-
प्रलाध्यायः ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीदं सक्षाहं हृदयारविन्दे पादारविंदं वरदस्य वन्दे ।

मन्दोपि यस्य स्मरणेन सद्यो गौर्वाक्षवन्द्योपमतां समेति ॥ १ ॥

उदारघोर्मन्दरभूषणेण प्रमथ्य होराममसिन्धुराजम् ।

श्रीशुद्धिराजः कुर्वते क्लिप्तार्थ्यार्थ्यासपथ्याममलोल्लिरत्नैः ॥ २ ॥

ज्ञानराजगुरुपादपंकजं मानसो वनं विचनय भक्तितः ।

जातकाभरणं नाम जातकं जातकज्ञसुखदं विधीयते ॥ ३ ॥

शास्त्रोक्तां यो जन्मपत्रौ करोति नानाग्रंथालोकनात्तस्य पितॄं ।
अत्युद्विग्नं स्यात्तदा जातकेऽस्मिन् कुर्वेद्यत्तां जातकोक्तिं च सर्वौ ॥ ३ ॥
etc. etc. etc. etc.

(a) पञ्चाङ्गफलानि—संवत्सरफलम् । ऋतुफलं । मासफलं । पक्षफलं ।
तिथिफलं । वारफलं । नक्षत्रफलं । योगफलं । करणफलं; (b) लग्नफलं;
(c) ग्रहवर्गविनिर्णयः; (d) तनुभावः; (e) धनभावः etc.; (f) अग्निष्टाध्यायः;
(g) ग्रहभावफलानि; (h) ग्रहदृष्टिफलानि ।

Last Colophon :

इति श्रीदैवज्ञकुण्डिराजविरचिते जातकाभरणे परस्परग्रह-
दृष्टिफलाध्यायः ।

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit
Series, Benares.

7035.

7770. जातकाभरणम् । *Jātakābharṇa*.

By Dhunḍhirāja.

Substance, country-made paper. 12×5½ inches. Folia, 66. Lines, 11
on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.
Incomplete at the end.

The last colophon in the incomplete MS. :

66A, इति श्रीदैवज्ञकुण्डिराजविरचिते जातकाभरणे दीप्तादि-
ग्रहफलाध्यायः ।

A well-known work on horoscopy. See Berl. Catal.
No. 866; Aufrecht, Flor. MSS. No. 292; IO. Catal.
No. 3076.

Printed at Bombay in 1861.

Cf. our MS. 8705.

7036.

397. जातकेन्दुः । *Jātakendu.**By Aniruddha Dviveda.*

Substance, country-made paper. 8×3½ inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured.

A modern tract on horoscopy in verse.

It begins :

यद्वृद्धोड्डीयमानास्तु भङ्गाः कर्णविधूतिभिः ।
न कुर्वन्ति रतिं+पि तं वन्देहं गजाननम् ॥
श्रीदिवेदानुरुद्धेन दत्तशिष्येण धीमता ।
तन्यते बालबोधाय जातकेन्दुर्मनोहरः ॥

2A. इति श्रीदिवेदानिरुद्धविरचिते जातकेन्दाविष्टकालाध्यायः; 2B, °द्वादशभावाध्यायो द्वितीयः; 3B, °दृष्टनिर्णयाध्यायस्तृतीयः; 4A, °षट्-बलाध्यायश्चतुर्थः; 5A, °रात्रिगुणाध्यायः पञ्चमः; 5B, °शत्रुमित्राध्यायः षष्ठः; 6B, °ग्रहस्वरूपाध्यायः समाप्तः; 8B, °संज्ञाध्यायोऽष्टमः; 9B, °गर्भाधानं नवमोऽध्यायः; 10B, °प्रश्नाध्यायो दशमः ।

Of the eleventh adhyāya, there are only two lines. The manuscript ends abruptly.

7037.

6396.

Substance, country-made paper. 8½×6 inches. Folia, 50 of which the first eight are missing. Lines, 18 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Stitched in book-form.

A modern astrologer's collection, without any definite name, for casting a nativity. The last owner of the manuscript, however, gave it the name *Jātakottama*.

7038.

1832. जातकमञ्जरी । *Jātakamañjarī.*

By Nṛsiṃha.

Substance, country-made paper. $9 \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia 44. Lines 6-8 on a page. Extent in ślokas 600. Character, Nāgara of the 17th century. Date, (?). Old. Complete.

For a description of the work see L. No. 2455.

A treatise on horoscopy based on *Sūryasiddhānta*.

7039.

8711. जातकालङ्कारः । *Jātakālāṅkāra.*

By Gaṇeśa Daivajña, the son of Gopāla.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 10, 11 on a page. Extent in ślokas, 320. Date, Śaṃvat 1710. Character, Nāgara. Old. Complete.

See L. 2443.

The date of composition :

श्राक्ते मार्गेश्वराम-सायक-धरासङ्गो नभस्ये तथा, that is
1535 = 1613 A.D.

The date of copying :

Śaṃvat 1710 वर्षे आश्विन कृदि १५ सोमे लिखितं
महादेवमिश्रेण ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

सागन्दं प्रणिपत्य सिद्धिसदनं लब्धोदरं भारतीं

सूर्यादिग्रहमखण्डं निजगुणं भक्त्या हृदये स्थितम् ।

वैशामं प्रिलरोरुहस्तरणतो नागाविधाः सिद्धयः

सिद्धिं यान्ति लघु प्रयान्ति विलयं प्रत्यूहशैलप्रजाः ॥ १ ॥

यत् पूर्वं परमं युक्तास्यगलितं सज्जातकं फक्ता-
 रूपं गुढतमं तदेव विशदं कुर्वे गणेशोऽस्मत्प्रलं ।
 दैवज्ञः सुतरां यज्ञः सुखमतिश्रौहर्षदं खगधरा-
 वृत्तैश्चार नृणां शुभायनपदं श्रीमच्छिवानुज्ञया ॥ २ ॥
 भूयांसः सन्ति भूमौ निजपरमधिया शालिनः शास्त्रगुम्फे
 संख्यावन्तस्तथापि प्रचुरपरगुणैस्तोषवन्तो भवन्ति ।
 पद्मापीयूषरम्भासुरतरुजनकश्चन्द्रतः संप्रमोदः
 सारं रत्नाकरोऽपि व्रजति हि नितरां किञ्च दृष्टिं सरस्वान् ॥ ३ ॥
 etc. etc. etc. etc.

Printed and published in Bengal and in Benares.

7040.

5552. जातकालङ्कारः । *Jātakālāṅkāra*.

By Gaṇeśa Daivajña.

With the commentary by Haribhānu Śukla.

Substance, country-made paper. 14 × 5½ inches. Folia, 38. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Jātakālāṅkāra—a metrical treatise on horoscopy, composed in Śaka 1535.

See L. 2443.

The commentary begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

स्वावर्णब्रह्मविद्यापरिचयचतुरं श्रीसुकं व्यासपुत्रं

गत्वाचार्यं मुनीनां हरिपदकमले प्रेमविश्रामभाषाम् ।

प्रिष्टेष्टं स्नेहदेवं अतिसमधिगतं माघवं भावयित्वा

भावैवद्वाद्यतेऽसौ (स्ने) प्रवरमतिमुदे जातकालङ्कृतिश्रीः ।

See L. 2447, which gives the beginning of the present commentary and in which it is stated erroneously to be by the author himself.

The name of the commentator, Haribhānu Śukla, is to be found in leaf 34A of the present manuscript :

इति श्रीमुक्तोपगामकहरिभानुभण्डितायां जातकालङ्कार-
श्रीसमाख्यायां पञ्चमोऽध्यायः ।

7041.

8431. जातकालङ्कारः । *Jātakālāṅkāra.*

By Gaṇeśa Daivajña.

*With a commentary in Sanskrit and in Hindi
by Narmadā Giri (Avadhūta).*

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 166. Lines, 7
a page. Extent in ślokaś, 2,656. Character, Nāgara. Date, Saṃvat
111. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीगणेशदेवश्चविरचिते जातकालङ्कारे वंशाध्यायः सप्तमः ।

(Tīkā) :

इति श्रीनर्मदागिरिणावधूतेन विरचितायां बालबोधिन्यां
जातकालङ्कारटीकायां वंशाध्यायः सप्तमः ।

Post-colophon :

मूलग्रन्थसंख्या ११४ । संवत् १९११ पाशुन सुदि १३
शुभमस्तु । मंगलमस्तु सिन्धुर इदं जातकालङ्कारपुस्तकं
समाप्तिमगात् ।

For the text see L. 2443.

7042.

388A. जातकालङ्कारः । *Jātakālāṅkāra.**By Gaṇeśa Daivajña.*

Substance, country-made paper. 12×4 inches. Folia, 8. Lines, 11-13 on a page. Extent in ślokās, 400. Character, Bengali. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete.

Rājendralāla has noticed this work in L. 2443 and a commentary in 2446.

Along with this there is another MS. in 4 leaves. It is a commentary according to Parāśari Hora, on 40 ślokas, beginning with बुधैर्भावादयः इत्यादि ।

बुधैर्भावादयः सर्वे ज्ञेयाः सामान्यशास्त्रतः ।
 एतत् शास्त्रानुसारेण संज्ञाभूतो विशिष्यते ॥ १ ॥
 पश्यन्ति सप्तमान् सर्वे शनिजीवकुजाः पुनः ।
 विशेषतश्च चिदशत्रिकोणचतुरष्टगान् ॥ २ ॥
 सर्वे त्रिकोणनेतारो ग्रहाः शुभफलप्रदाः ।
 पतयस्त्रिःषडायानां यदि पापफलप्रदाः ॥ ३ ॥
 न दिशन्ति शुभं नृणां सौम्याः केन्द्राधिपा यदि ।
 क्रूराश्चेभू शुभं ह्येते प्रबला उत्तरोत्तराः ॥ इत्यादि

The commentary begins with Sāyaṇācārya's well known *maṅgalācaraṇa* वागीशाद्याः etc., which is followed by the following :

सिद्धान्तमौपनिषदं शुद्धान्तं परमेष्ठिनम् ।
 शोभाधरं महः किञ्चिदौशाधरमुपास्महे ॥
 इदं शत्रिकुजराक्षजीवमन्देन्दुकेतु-
 भृशुज इति नवानां हस्तिकादिब्रह्मणे ।
 रमदशगिरिचिह्नं भूपविंशोनसप्त
 दशगिरिचिह्नसङ्ख्याः स्युर्दशा मानवानां ॥

पलानि नक्षत्रदशा प्रकारेण विवृण्वहे ।
वसं पाराशरीहोरोराममुद्धृत्य यथामति ॥

7043

1829. जातकालङ्कारः । *Jātakālaṅkāra*.

By Gaṇeśa Daivajña.

For the manuscript see L. 2443. Often noticed and printed.

The date of composition is 1535 Śaka.

7044.

1834. जातकालङ्कारटीका । *Jātakālaṅkāraṭīkā*.

Anonymous.

For MS. and the work see L. 2445.

Post-colophon :

संवत् १८६६ मै० पौष सुदि १२ बुधवार शुभमस्तु
कल्याणमस्तु ।

7045.

G. 9699. जातकालङ्कारटीका । *Jātakālaṅkāraṭīkā*.

Substance, country-made paper. 13 x 5 inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 432. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1883. Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete.

This is an anonymous commentary on Gaṇeśa Daivajña's *Jātakālaṅkāra*, a work on horoscopy.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

अथ जातकालङ्कारस्य टीका लिख्यते ।

सानन्दमिति । गणेशकविर्गमाह इदं जातकं कुर्वे इति ततोऽ-
प्रहोकेनान्वयः । किं कृत्वा सानन्दं यथा भवति तथा लम्बोदरं
गणेशं सिद्धिगृहं प्रणिपत्य भारतीं सरस्वतीं तथा सूर्यादिनवग्रह-
मण्डलं समूहं निजगुरुं भक्त्या प्रणामं कृत्वा आत्महृदयकमले स्थितं
येषां चरणकमलं स्मरतः अनेकविधाः अणिमादायः सिद्धिं याति
एनः प्रत्यूहा विघ्ना विघ्नोन्तरायः प्रत्यूह इत्यमरः तेषां श्रैलव्रजः
पर्वतवृन्दा ब्रजो गोक्ताध्ववृन्देध्वित्यमरः पर्वतवृन्दोपमाः लघु श्रौं
लघु क्षिप्रमरं द्रुतमिति विलयं नाशं याति । १ ॥

End :

हृदयरिति श्रीगणेशेन कविना मया अस्मिन् जातके वंशाध्यायः
कृतः कौदृशो हृदयहारिभिः पद्यैर्गुम्फिते रचिते स्वरिणां
पण्डितानां तोषकारके सालङ्काराख्ये एनः मञ्जुले मनोहरे कौदृशो-
ऽध्यायः वेदसंख्यैः ४ वर्यैः श्रेष्ठैः प्रणीतः कृतः ।

Colophon :

इति श्रीजातकालङ्कारे टीकायां वंशाध्यायः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

शुभमस्तु । श्रीरस्त्र संवत् १८८३ श्रावे १७४८ पौषकृष्ण
समायां तिथौ गुरुवासरे लिखितं रामदिहलमित्रेण ।

7046.

1833. जातकालङ्कृतिटीका (श्रीनाम्नी) ।

Jātakālaṅkṛtīṭīkā.

For MS. and the work see L. 2446.

Text : जातकालङ्कारः by Gaṇeśakavi, son of Gopāla, who
wrote it in accordance with *Śukajātaka*.

Genealogy of the author :

- (1) Kanhoji
the astrologer to the king of Gujarat.
- (2) (i) Sūryadās (ii) Gopāla (iii) Rāmkr̥ṣṇa
- (3) Gaṇeśakavi

Commentary : Anonymous.

7047.

6424. जातकालंकारटीका । *Jātakālaṃkāraṭīkā.*

By Jayagopāla.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent in ślokaś, 550. Character, Nāgara. Date, Śaka 1734 = Samvat 1869. Appearance, fresh. Complete.

The text is by Gaṇeśa Daivajña, son of Gopāla, for which see L. 2443, 2445 and 2446.

Beginning :

ओगोपेष्टाय नमः ।

अथ जातकालंकारस्य टीका लिख्यते ।

सामन्दमिति ।

Last Colophon :

इति ओजातकालंकारे टीकायां वंशध्यायः ।

समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु ओरस्तु । सं १८५५ मार्गशीर्ष कृष्णपक्ष्यां शनिवासरे
संगवकाक्षे संपूर्णं लिखितं गणेशदेवेन ओगुडचरणकमलभञ्जना-
वासेन ।

Then we have the name of the commentator :

अयगोपालनाम पण्डितेनेयं टीका कृता बुधैः क्षमस्य ।

औसंवत् १८६६ श्राके १७३४ अधिक वैशाखमासे ११
तिथौ शुक्रवासरे शुभम् ।

7048.

3918. जातकार्यवटीका entitled अर्थरत्नप्रभा ।

Jātakārṇavaṭīkā (entitled *Artharatnaprabhā*).

By Govindānanda Kavikaṅkaṇa.

Substance, palm-leaf. 9×2 inches. Folia, 54. Lines, 5 on a page.
Extent in ślokas, 700. Character, Bengali. Date, Śaka 1556. Appearance,
old and soiled. Writing effaced in many places. Complete.

See IO. Catal No. 3083. That manuscript is defective
in the beginning.

The commentary begins thus :

ॐ नमः सूर्याय ।

औगोविन्दपदद्वन्द्वनखेन्दुचिसन्तति ।

अन्तस्त्रिन्ताभिरुद्भान्तचित्तध्वान्तं धुनोतु नः ॥

घोमता क्रियते तातपादरेणूपदेशतः ।

अर्थरत्नप्रभा नाम जातकार्यवटीमुदी ॥

औमान् वराहमिहिराचार्यो मन्दमथनुग्रहबुद्ध्या संक्षेपेण
ज्योतिर्ज्ञानं प्रकाशयिष्यन् प्रथममुपस्थितं कलियुगमारभ्य
औमद्विक्रमभागोरुहर्गणमाह । इत्यादि

Colophon :

इतिऔगोविन्दानन्दकविकङ्कणाचार्यकृतायां जातकार्यवटीका-
[या]मर्थरत्नप्रभा + + + + ।

Post-colophon :

शान्ते षड्विषुवाणेन्दौ गत्वा कृष्णपदाम्बुजम् ।

देवकी शर्मणेयन्तु + + + + ।

शकाब्दाः १५५६ । श्रीरस्तु मयि लेखके ॥

Then there are seven leaves and a half more, containing notes on the general topics of astrology, and figures in illustration.

7049.

4336

Substance, country-made paper. 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 160. Character, Jaina Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

A work on horoscopy, with चमत्कारप० on the left hand upper margin of every leaf.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

न चेत् खेचराः स्थापिताः किं भषक्ने

न ते स्पष्टगाः स्थापितैः किं ग्रहेन्द्रैः ।

अभावोदितः स्पष्टता कोऽपि हेतुः

प्रचैरेव सर्वं द्रुवे तानि तस्मात् ॥ १ ॥

तनुस्यो रविस्तुङ्गयष्टिं विघत्ते

मनः संतपेत् दारदायादिवर्गात् ।

वपुः पीयते वातपित्तं निधं

सज्जैः पथ्यटन् फ्रासदृष्टिं प्रयाति ॥

2B, इति रविफलम् with 12 verses ; 4B, इति चन्द्रफलम् with 12 verses ; 6A, इति भौमफलम् with 12 verses ; 8A, इति बुधफलम्

with 12 verses ; 10A, गुरुफलम् with 12 verses ; 11B, इति शुक्रफलं
संपूर्णम् with 12 verses ; 13A, अग्निफलम् with 12 verses ; 15A,
इति राहुफलम् with 12 verses ; 16B, इति केतुफलम् ।

Post-colophon Statement :

दधिचे पुरे ।

7050.

6398.

Substance, country-made paper. 9×4½ inches. Folia, 3. Lines, 11
on a page. Extent in ślokas, 30. Character, Nāgara of the early 19th
century. Appearance, discoloured.

Things about horoscopy.

I.

3A, इति पताकिविचारः ।

Beginning :

अथ वर्षे त्रिपताकिचक्रम् ।

रेखाचयं तिर्यग्धोर्द्धसंस्थमन्योन्यविद्वायकमेव कोणात् ।

स्युतं बुधैस्तत्त्रिपताकिचक्रं प्राङ्मध्यरेखायजवर्षलम्नात् ॥

... .. इति वर्षपताकिचक्रम् ।

अन्यथा—

चक्रस्य त्रिपताकोऽयं यो ज्ञाति नरो भुवि ।

तस्य हस्तस्थितं चायुस्तैल्लोके सचराचरे ॥

2A, इति त्रिपताकिफलम् । 2B, अथातः संप्रवक्ष्यामि पताकिवेध-
नियोगम् ।

2A, मर्मवेधेन मरणं कटकेन कुलक्षयम् ।

अर्थनाशो भवेच्छिद्रे वधबंधः शल्यवेधके ॥ ६

उदाहरणम् ।

साहजान्दकस्य गताब्दाः ७४ सैकाः ७५ नवभक्ता शेषं etc. etc.

II.

3A, अथ वर्षे शुभाशुभावलोकनार्थं समुद्रचक्रम् ।

तिर्यगूर्द्धगता रेखास्तत्संज्ञान् संलिखेत् ।

क्षत्तिकादीनि ऋक्षाणि पूर्वाद्याः सव्यमार्गतः ॥

3B, इति समुद्रचक्रम् ।

III.

Then there are three lines above the topic: इति
मुद्रेशफलम् । (Only one śloka.)

7051.

3460. ज्ञानानन्दतरङ्गिणी । *Jñānānandatarāṅgīṇī*.

By Kṛṣṇānanda.

Substance, country-made paper. $16\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 59. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 2,000. Character, Bengali. Date, Śaka 1692. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति कृष्णानन्ददेवशर्मणा विरचिता ज्ञानानन्दतरङ्गिणी समाप्ता ।

Post-colophon :

नमः सूर्याय ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

यत्नेन लिखितमित्यादि ।

श्रीपुण्डरीकमदेवशर्मणः पुस्तकमिदं । श्रीराधाकृष्णदेवशर्मणः

स्वाक्षरम् ।

शक्राब्दाः १६८२ । ज्येष्ठस्यैकादशदिवसे शुक्लपक्षीयमघां तिथौ
दिवा मध्याह्नसमये समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

A few lines more.

An astrological treatise on times meet for auspicious ceremonies.

The *maṅgalācaraṇa* :

ॐ नमो गणेशाय ।

आदित्यं सगणाधिपं गिरिसुतां गत्वा हरं केशवं

ज्योतिःशास्त्रविलोकनालसधियां चेतः सदोक्षासिनीं ।

कृत्वा संयहसारमर्थममृतं विद्वन्मनोहारिणीं

ज्ञानानन्दतरङ्गिणीं वितनुते श्रीकृष्णनामा सुधीः ॥

The topics of the work :

1A, राश्यादिनिर्णयविवाहनिषेकमुख्या-

सौमन्तजातकमुभायुभगामधेयम् ।

अन्नाशचौरपठनश्रुतिवेधयज्ञ-

सूत्रप्रयाणभवनादिकमत्र वाच्यम् ॥

It ends thus :

मासवादौ दर्शमाद्यं तिथिं हिते क्रमेण च ।

दद्याच्च या तिथिर्यत्र स राशिर्गात्र संशयः ॥

इति नष्टजातकाध्यायः ।

It quotes Khanā.

7052.

5478. ज्ञानप्रदीपचिन्तामणिप्रश्नतन्त्रम् ।

Jñānapradīpacintāmaṇipraśnatāntara.

By Duryodhana.

Substance, country-made paper. 9½ × 5 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent in ślokaś, 550. Character, Nāgara. Date, Samvat 1716 and Śaka 1581. Appearance, oldish. Complete.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

स्तुति औगोशाय नमः ।

नत्वा गणेशं गिरिजा सुरेशं

प्रन्नार्थमुद्यम्य ससारभूतम् ।

दुर्योधनो देवविदां हिताय

ज्ञानप्रदीपं तनुते समासात् ॥

भूतं तथा भविष्यच्च वर्त्तमानश्चराचरम् ।

वर्त्तमाने फलं सर्वं ज्ञातव्यं ज्ञानदीपकम् ॥

शाकुनं सुनेष्टकालं गृह्णास्तत्कालभावजाः ।

षड्वर्गमैत्रोच्चनीचं क्षेत्रं क्षेत्राधिपस्तथा ॥

लघुसंज्ञा तथा ज्ञानं दृष्टिर्बलाबलं विदुः ।

भावरूपेण दिग्वाच्यं प्रकृत्यं गृह्यवर्गयोः ॥

धातुमूलं तथा जीवं द्विपदाश्च चतुष्पदाः ।

बहुः पदा पदाक्षीनाः षट्पदाश्चेत्तथा पुनः ।

लाभालाभं सुखं दुःखं जीवितं मरणान्तथा ॥

रोगं दोषं वधं बन्धः बन्धानुमोक्षदृष्टिषु ।

राज्यं पदं राजयोगं दिनचर्यास्तु भोजनम् ॥ etc. etc.

Colophons :

2A, इति औदुर्योधनविरचितायां ज्ञानप्रदीपचिन्तामणिप्रश्ने प्रथमोऽध्यायः ;

3A, °ज्ञानप्रदीपचिन्तामणौ प्रश्नतन्त्रे शाकुनस्त्रप्रद्वारद्वितीयोऽध्यायः ; 3B, इति

भावप्रकरणं तृतीयोऽध्यायः ; 4A, इति औज्ञानप्रदीपचिन्तामणिप्रश्नतन्त्रे शत्रुमित्र-

उदाससमप्रकरणम् चतुर्थोऽध्यायः ; 6A, इति दुर्योधनविरचितायां ज्ञानप्रदीप-

चिन्तामणिप्रश्नतन्त्रे बलाबलप्रकरणं पञ्चमोऽध्यायः ; 7A, °द्वादशभावप्रकरणं द्वारं

षष्ठमोऽध्यायः ; 8A, °प्रकृतिगृह्यवर्गं नामद्वारं सप्तमोऽध्यायः ; 9B, °घातादिना

लूकचिन्ता(?) मुष्टिप्रकरणं द्वारं अष्टमोऽध्यायः ; 10B, °जीवितप्रश्नद्वारं

नवमोऽध्यायः ; 12B, °मृत्तुयोगबन्धमोक्षनौकाप्रश्नद्वारं दशमोऽध्यायः ; 14A,

°पदप्रकरणं राज्ययोगप्रकरणं द्वारं एकादशोऽध्यायः ; 17B, °गमागमं नदीमुष्ट-

द्वारं; 19A, ०निक्षिप्तद्रव्यप्रकरणं चतुर्दशमोऽध्यायः(?) ; 20A, विषकन्यायोग-
प्रकरणं द्वारं पञ्चदशमोऽध्यायः; 21A, ०मिश्रकाध्यायः षोडशमः; 25B,
०सम्पूर्णरष्टादशमोऽध्यायः । १८ ॥ समाप्तः ॥

After the last colophon, there are eight lines. The 6th line gives the date of the copying of the manuscript:

संवत् १७१६ वर्षे श्रावणे १५८१ प्रवर्त्तमाने ज्येष्ठवदी १३
रविवासरे पुस्तं लिख्यतम् ।

दुर्योधनज्ञानप्रदौ[पि]का सम्पूर्णं समाप्तम् । लिख्यतं जम्बुमागे
मध्यपाटनतीर्थको भोजिसन्निधौ चर्मण्यव्या लिख्यतं जीषीमरीवदसे
पाटनवास्तव्य ॥ शुभमस्तु ॥

End :

+ + + + + हरि जाननामा
गौडाम्बयेषु लवणीपुरीरस्यनिवासवासो । (?)

मौहिल्यगोत्रस्तु पवित्रवंशो

भवशर्मनामा श्रुतियज्ञवेत्ता ॥

तत्पुत्रनामाख्य विद्याधराख्यो

ब्रह्मज्ञदेवाचमभक्तिरक्तः ।

प्रासादवापीकृतधर्मविद्यो

यज्ञःप्रसिद्धो बह्मभाग्ययुक्तः ॥

तस्यैव वंशे सुततुर्बभूव

ज्योतिर्विदा वेदविदा चकारः ।

तया सुकृत्या खलु ज्ञानदीपं

श्रीदुर्योधनस्य देवज्ञहेतोः ॥

वेदाक्षराक्षतचत्वारि रचितं ज्ञानदीपकम् ।

अष्टादशास्त्रमध्यायं श्रीदुर्योधनघोषकृतम् ॥

श्रीविक्रमगते(१५१८)काले नागेन्दुतिथिवत्सरे ।

नभस्यकृष्णामकृष्णां उत्पन्नं ज्ञानदीपकम् ॥

The manuscript is very corrupt. The chronogram at the end gives the date of the composition of the work as the year 1518 of the Saṃvat era.

7053.

6332. ज्ञानप्रदीपटीका । *Jñānapradīpaṭīkā*.

By Dāmodara.

Substance, country-made paper. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 351 of which the following leaves are missing: 5-7, 18-61, 70-73, 188-190, 193-245 and 48-257. Lines, 16 to 18 on a page. Extent in ślokas, 16,000. Character, Nāgara of the 18th century. Incomplete at the end.

All the leaves are marked क. दी. (for कर्मदीप ?), although, as will be seen in the following extracts, it is a commentary on *Jñānapadīpa*. Elsewhere it is called *Adeśasamgraha Śivamudrābhidhāna*.

Beginning :

ओगणेशाय नमः ॥

विब्रविनाशस्मरणात् नामोच्चारद्ब्रजन्ति पापानि ।

पूजातः श्रीर्वाणो यस्य स्तोत्रात् नमामि तं देवम् ॥

नवलक्ष्मितैः श्लोकैर्व्योतिःशास्त्रं प्रकाशितं येन ।

उत्पत्तिस्थितिनाशे हेतुं विश्वस्य तं नौमि ॥

The name and the family of the author, the name of the work he comments on and the date :

ओमङ्गार्गवरामसत्कृतकुलजातिः स दामोदरः

काश्यां नेत्रखभूप(१६०२) शाकसमये ज्ञानप्रदीपस्य तु ।

रक्षार्थं विमलाम्बमन्दिरसमं संदीपनं प्रयुजितं

प्रज्ञापयद्गुप्तं तनोति ब्रह्मार्थं स्पष्टशब्दान्वितम् ॥

The scope of the commentary :

व्याख्या कठिनपदानां शास्त्रान्तरार्थोपसंग्रहश्चात्र ।
यच्चाधुनिकग्रन्थे चमत्कृतं तन्निवृद्धमत्रैव ॥

Then it goes on :

यद्यप्यल्पाभ्यासो बुद्धिर्मन्दा तथापि गुरुवाक्यात् ।
किञ्चित् कृतं मयेतद्बुधाः मुञ्चं प्रकुर्वन्तु ॥

अथा मया(?) सुराचार्यः कालब्रह्मवादिनां मतमखरसयन्
परब्रह्मनमस्काररूपं मंगलमाचरित ।

अपि न्येति मुहूर्त्तादिरूपकालस्वयैव चिन्त्यते । ब्रह्मत्वं चिन्त्यम् ।
etc. etc.

... ..
... ..

The text consists of two sets of Praśnas, each numbering one hundred, devoted to horoscopy and Jyotiṣa as applied to Smṛti. Of the second śataka we have but very little. The commentary is very exhaustive. That on the 86th Praśna alone takes up foll. 286A-348A, adding the rules of various sacraments, religious gifts, śrādh and so on.

2B, इति प्रश्नः १ ; 65A, इति श्रीराणभोयनामक-दामोदर-
कृतावादेशसंग्रहे शिवसुब्रह्मभिधाने ग्रहणप्रकरणमष्टमम् । अथ
ग्रहशुद्धाटकाणि ।

285A, इति पञ्चाशीतितमः प्रश्नः ।
... .. बौद्धश्च महादानानि यथा तुलापुत्रश्चः हिरण्यगर्भः
etc. etc. (The beginning of the 86th Praśna.)

293A, अथात्र मया क्षत्राखीयाः संस्कारा लिखन्ते ।

ओगणेशाय नमः ॥

गणाघौष्टं दिनकरं नमस्कृत्य विरच्यते ।

हिरण्यकेशमुत्पुल्ल-विप्रसंस्कारपद्धतिः ॥

गर्भाधान-पुंसवन-सौमन्तोन्नयन-जातकर्म-नामकर्माग्नप्राशन-
चौलोपनयन-प्राजापत्यव्रत-सौम्यव्रताभेयव्रत-वैश्वदेवव्रतगोदान-समा-
वर्तन-विवाह-पितृमेघाख्याः षोडश संस्काराः ।

311A, इति औदामोदरहृतसंस्कारप्रयोगः समाप्तः । इति
हिरण्यगर्भदानम् ।

348A, इति षडधौतितमः प्रश्नः
... ..

350B, इति नवनवतितमः प्रश्नः
समाप्तमिदं प्रथमं शतकम् ।

152A, इति द्वितीयशतके षोडशः—

In the third line after this, the MS. ends abruptly.

The authorities quoted and consulted :

59A, गणेशदेवज्ञः ; 79B, विश्वकर्मसंहितायां ; 179A, भविष्ये ;
180A, विश्वमङ्गल ; 246A, ज्योतिर्निबन्ध ; 246B, चण्डेश्वरः ; 247A, पृथु-
यज्ञाः ; 247B, पद्मदीपके ; भोजप्रबन्धे ; 273B, विद्वज्जनवत्सभे ।

7054.

903. ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः । *Jyotiḥśāstrasamuccaya.*

*By Nanda Paṇḍita, son of Śrīdeva Śarmā ; distinct from
Nanda Paṇḍita, the writer of Dattakamīmāṃsā, who
was the son of Dharmādhikārī Rāma Paṇḍita.*

For the manuscript see L. 1762.

Begins thus :

ओमान् सहस्रकिरणः श्रियमातनोतु

युष्मभ्यमभ्यधिकमानतिमात्रलभ्यः ।

सुक्तिं सुमुक्षुरधिगच्छन्ति यं प्रस्थाद्य

भक्त्या विभूतिमतलामपि सुक्तिकामः ॥ १ ॥

अथ ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः । तत्र प्रथमं प्रभवादिवर्षविचारः
etc.

अथायनविचारः । अधिमासविचारः । तिथिविचारः ।
नक्षत्रविचारः । प्रयोगः । चलकरणानि । स्थिरकरणानि ।
भद्राविचारः । चन्द्रविचारः । करणप्रस्तरः । ताराविचारः ।
सुहृत्तविचारः । लग्नविचारः । गोचरविचारः । वस्त्रादिपरिधान-
विचारः । व्रतारम्भः । विद्यारम्भः । नृत्यगीतप्रारम्भः ।
होमादिनक्षत्राणि । वेतालादिसाधनम् । अभिचारकृत्यं ।
धर्मारम्भः । सेवानक्षत्राणि । मद्यारम्भः । चूडाकर्म ।
अन्नप्राशनम् । दूर्येन्दुदर्शनिक्रमाणि । जलारम्भनक्षत्राणि ।
दृष्टारोपणं । गजकार्यनक्षत्राणि । सन्धिनक्षत्राणि । हस्त-
नक्षत्राणि । पञ्चकविचारः । सर्पदर्शननक्षत्राणि । यात्रा ।
वधूवरजन्मग्रहविचारः । वच्चं । दशयोगः । जीवचक्रं । etc.

Colophon :

इति श्रीपरिहृतनन्दविरचितो ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः समाप्तः ।

7055.

5018. ज्योतिःशास्त्रसंक्षेपः । *Jyotiḥśāstrasamkṣepa*.

By Gopīśvara Nyāyālaṃkāra.

Substance, country-made paper. 15×3½ inches. Folia, 18. Lines, 6
on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Bengali. Date, Śaka 1705 (?).
Appearance, discoloured. Complete.

The *maṅgalācarāṇa* and the object of the work :

प्रणम्य बालगोपालं यमुनाजलकोकिलम् ।

ज्योतिःशास्त्रस्य संक्षेपः सारमाहात्म्यं कथ्यते ॥

अथ राश्यादिनिर्णयः । etc. etc.

End :

अथ राजदर्शनम् ।

जन्मसप्तान्तरिष्काङ्कदशमस्थे निशाकरे ।

दुष्टोऽरिष्टप्रदो राज्ञः जन्मर्क्षे निधनेऽपि च ॥

चतुर्थे पक्षमे चैव न कुर्याद्राजदर्शनम् ॥

Colophon :

इति महामहोपाध्यायश्रीयुतगोपीश्वरन्यायालङ्कारभट्टाचार्य-
विरचितेयं समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

शकाब्दा १७०५ (?) इयं पुस्तौ ज्यैष्ठ्यस्य षड्विंशतिदिवसे
शनिवारे पुस्तकं समाप्तम् ।

7056.

1830. ज्योतिःसागरः । *Jyotiḥsāgara*.

For the manuscript and the work see L. 2444.

Colophon :

इति ज्योतिःसागरग्रन्थः समाप्तः । शुभं भवतु । श्रीसंवत्
१८७६ । वैश्वक्रान्ति ४ चन्द्रवार । शुभम् ।

A work on the general topics of astrology.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीलक्ष्मीव्यङ्ग्येशाय नमः ।
विष्णुराजं प्रणम्यादौ शारदां शास्त्रदेवतां ।
दक्षिणामूर्तिमौशानं गर्गलक्षादिकान् मुनीन् ॥ १ ॥
नानाग्रन्थान् समालोक्य गणकानां प्रसिद्धये ।
करिष्ये बालबोधाय ज्योतिःसागरसंज्ञकम् ॥ २ ॥
सतिष्ठन्त्या सुकृतिषु कृतिरेषैव गृह्यते ।
सरित्स्वन्यासु गङ्गैव सम्यक् सर्वायैदायिनी ॥ ३ ॥

Ends thus :

आकाशे च भवेन्मृत्युः पाताले सुखसम्पदा ।
एवं भासयते द्विंका कथ्यते अमुर्भासुभं ॥

Colophon :

इति ज्योतिःसागरग्रन्थः समाप्ता ॥ शुभं भवतु ।

Post-colophon :

श्री संवत् १८७६ चैत्रकृष्ण ४ चन्द्रवार ॥ शुभं ॥

7057.

914. ज्योतिःसंग्रहः । *Jyotiḥsaṃgraha.*

An anonymous manual of astrology.

For the manuscript see L. 1826.

Begins thus :

ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।
वर्णो वश्यं तथा तारा योगिन्श्च ग्रहमैत्रकम् ।
गणकूटं भङ्गूटं च नाडी चैते गणाधिकाः ॥ १ ॥
विप्रा भ्रमालिकर्का नृपविट्शूद्रास्ततः परे ।
क्रमतः वर्णाधिक्यं बुद्ध्या अमुभयदमुच्यते मुनिभिः ॥ २ ॥

वश्या मृगेन्द्रवर्णं भक्ष्या जलराशयो नृणां सर्वे ।
वश्या हरेवितानि ज्ञेयं लोकादित स्वन्व(?)त् ॥ ३ ॥

Ends thus :

लंकाकुबद्धेन सुरालयस्य
क्षामधरेखा-परपूर्वयोजनैः ।
पादोनितैर्ह्यनयुतैर्निश्चादले
वारप्रवृत्तिर्विषयेन्दुसंयुते ॥
वारप्रवृत्तिर्घटिकादयं यत्
पुनः पुनः सार्द्धमितस्त्रवाहात् (?) ।
होरा भवेत् सूर्य-भृगुज-सोम-
शनीज्यभौमेषु दिनोक्तकर्मः (?) ॥
इति शुभाशुभप्रकरणं तव (ममं) संमतम् । इति ज्योतिष-
संग्रहः समाप्तः । शुभमस्तु सर्वजगतां । रामाय नमः ।

7058.

7466. ज्योतिःसारः । *Jyotihsāra*.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 7. Lines, 10 on a page. Character, modern Jaina Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

A modern compilation.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।
तनुधनसहजसुहृत्सुतरिपुजायामृत्युधर्मकर्मव्यायव्या इति
द्वादशभवनं नाम ॥ १ ॥
सूर्यः भौमस्तथा राज्ञः शनिर्मूर्त्तौ यदास्थितः ।
सन्तापो रक्तपीडा च सौम्याः सर्वे निरोगता ॥ २ ॥

पापाः सर्वे धनस्थाने धनहानिः प्रजायते ।
 अन्ये सौम्या शुभाः सर्वे ऋद्धिष्टद्धिधनादिकम् ॥ २ ॥
 पापैस्तृतीयगे सर्वे बान्धवैर् रहितो भवेत् ।
 सौम्यास्तु भ्रातृसंपूर्णं कौर्त्तियुक्तो धनप्रियः ॥ ४ ॥

7059.

3356. ज्योतिःसारसंग्रहः । *Jyotiḥsārasaṁgraha.**By Hṛdayānanda Vidyālaṁkāra.*

Substance, country-made yellow paper. 13×2½ inches. Folio, 21.
 Lines, 5 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Appearance,
 discoloured. Incomplete at the end.

See L. 3378.

Begins thus :

वन्देऽहं परमानन्दमञ्जानतिमिरापहम् ।
 भवसागरपाराय गौतं वेदान्तगैर्मुञ्जः ॥
 विद्यालङ्कारविख्यातहृदयानन्दशर्मणा ।
 ज्योतिःशास्त्रं समालोक्य क्रियते सारसंग्रहः ॥
 पण्डितैर्ज्ञायते सर्वं तदर्थं न परिश्रमः ।
 संचिन्तविशदो ग्रन्थो वालकैर्गृह्यते सुदा ॥
 अत्र वाच्यो विवाहस्तु निषेकनामनौ तथा ।
 अन्नप्राशन + + + +
 गृहस्थानगृहहारम्भौ गृहसञ्चार एव च ।
 हलयोजनवद्बौजवपनं धान्यकर्त्तनं ।
 नवाम्रजातके यात्रा विद्यारम्भः प्रकीर्त्यते ॥

The last verses on folio 21 :

सिंहे वा यदि गोघटे गतनरः कार्यार्थसिद्धिं लभेत् ।
 कन्यायां मिथुने भस्ते त्वभिमतं प्राप्नोत्यवश्यं फलम् ॥

प्रोद्भिन्नद्युतिस्फुटतटौ प्राच्यां(?) भवेन्निर्मला ।
 किञ्चिद्भक्तसुखोद्दिताधवना देवैः सदा वन्दिता ॥
 न वारं न तिथिं प्रहृष्टमपि तं चन्द्रश्च नापेक्षते ।
 इहा दोषसहस्रसंकुलदिनान्यूषा

7060.

8115. ज्योतिःसारसागरः । *Jyotiḥsārasāgara.**By Gaurinātha Śarmā.*

Substance, country-made paper. 16½×3 inches. Folia, 376. Lines,
 7 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, old,
 discoloured and worn-out. Incomplete at the end.

Beginning :

ॐ नमो गणपतये । ॐ नमः सूर्याय ॥
 दिक्षौपतिर्जितो येन मलर्को नाम केतुना ।
 सोऽपि पलायितो यस्य प्रतापेन स जीवतु ॥
 श्रीमल्लराजस्य + + प्रतापार्कैः प्रकाशितम् ।
 दिक्पतेर्वल्लभावप्लपद्मं को भविता समः ॥
 प्रणम्य शिरसा सूर्यं संसारस्थितिकारिणम् ।
 यस्य चोन्मीलनात् सर्वं प्रकाशं जायते जगत् ॥
 नत्वाकं खा०त्सपुशक्रे१४ + प्राक्ते चक्रे हरिप्रभः ।
 श्रीलश्रीगौरीनाथशर्मा ज्योतिषः सारसागरम् ॥
 हरेस्तनूजोऽय सनाथनामा गौरीपदं पूर्वपदेऽपि यस्य ।
 आरभ्यते तेन ससारसागरः सर्वस्य शास्त्रस्य विद्वद्य सारम् ॥
 सुखवंशे हरेर्जातो गौरीनाथः श्रिया युतः ।
 करोति सारसंयुक्तं सागरं नाम पुस्तकम् ॥
 गुरोः पदभवां धूलिं निवेश्य मस्तके ततः ।
 आरब्धं सागरं नाम पुस्तकं सारसंयुतम् ॥

समुद्रमथनाद्देवाः क्षेमिरे ते पृथक् पृथक् ।
 रत्नं तथास्य मथनात् लभन्ते वाञ्छितं जनाः ॥
 अन्येषु शास्त्रेषु विवादमात्रं न लभते तेषु फलं समग्रम् ।
 पदे पदे ज्योतिषमन्त्रवादे चिकित्सिते प्राणितिहेतुरस्ति ॥

The first leaf is a restoration and the second leaf (which is of the original manuscript) begins with—वादमात्रं in the last śloka quoted above.

विफलान्यन्यशास्त्राणि विवादस्तेषु केवलम् ।
 सफलं ज्योतिषं शास्त्रं चन्द्रार्कौ यत्र साक्षिणौ ॥
 यदुपचितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पंक्तिः ।
 व्यङ्गयति शास्त्रमेतत् तमसि द्रव्याणि दीप इव ॥
 विधात्रा लिखिता या तु ललाटेऽक्षरमालिका ।
 दैवज्ञ एव तां पश्येत् होराणिर्मलचक्षुषा ॥
 मुहूर्ततिथिचक्षत्रं मू + + स्थायनानि च ।
 सर्वाण्येवानुकूलानि स्युर्नस्यात् सांवत्सरो यदि ॥

दैवज्ञप्रशंसा ।

तमः स्तोमावृते विश्वे समन्ताज्जलभूते भूतलोऽकस्मात् ।
 उदितो भगवान् भानुः प्रकाशयन् स्वप्रकाशेन ॥

अपि च ।

तमः स्तोमावृते विश्वे जगदेतच्चराचरम् ।
 राशियज्ञोद्भुसंघातं दृष्ट्वा सूर्योऽभवत्तदा ॥

रथ्याद्युत्पत्तिः ।

तत्र प्रथमतः स्वरचितसूर्यसिद्धान्तसमविवर्तसिद्धान्त-
 सारनामगणनशास्त्रमाह । आदौ शिष्टानुशिष्टशास्त्रसमुदय-
 कर्तव्यताकं निर्विघ्नेन परिसमाप्तिकामनया प्रारिप्सितस्य श्रीमद्भा-
 खदेकनिदानतया तन्मन्त्रारम्भकलमादौ यम्यच्छात् शिष्यशिष्या-
 निबध्नाति ॥ १ ॥

प्रबलतिमिरभूरिपङ्कममग्नहृद् जनानवलोक्य सानुरागम् ।

निजकरनिकरैः समुद्धरन्तं कमपि तमेव मुञ्चर्गमस्कारोमि ॥

ततो बह्विभ्रावगच्छया(?) गुरुतमं नमस्कृत्य गुरुतरं गुरुच्च
नमस्कुर्वन् शिष्यायेतदपि निबध्नन् प्रयोजनाभिधेयेन सम्बन्धानाह ।

गुरोः पदाब्जं पितरच्च नत्वा तेषामनुष्ठानविष्टबुद्धिः ।

सन्देहदृष्ट्याञ्चलनं विवस्वत्सिद्धान्तसारं स्फुटमातनोमि ॥ २ ॥

इदानीं स्वानौद्धत्यव्यापनेन स्वकीयग्रन्थस्य भ्रमप्रमादादिमूलकतां
निराकुर्वन्नाह ।

घोराः शृङ्गाध्वमनुरञ्जयत प्रमोदैः

नापि प्रशंसत मनाक् पिशुना महान्तः ।

यस्ते कठौ (?) हरितनूजनुरेष गौरी-

नाथः क्षताञ्जलिकरः किमपौह वक्ति ॥

ननु प्राचीनग्रन्थेषु सत्सु कथमत्र विपश्चितामादरः स्यात्तत्राह—

श्रीवैद्यनाथचरितेः शासनकल्पप्रतापिनौ प्रसरः ।

नवमुपनयामि किमियं विबुधानामोदयिष्यन्ति ॥

क्रेदे गुणे चैव मदीयशास्त्रे तद्वैद्यनाथेति पदं निगूढं ।

शकेन्द्रकालो ग्रहसप्तस्वरूप रामेण ३१७६ युक्तं कलिवत्सरः स्यात् ।

कलेरब्दानयनम् ।

कल्यब्दसङ्गोजनवाणपञ्चवेदैर्विहीनो ४५५४ भवतीह शास्त्रे ।

खाब्दस्समेकं गुणवैत् कुरामनन्दैः ६३१ तदाष्टो जननन्दवागाः ॥

५६४ ॥

6B, इति श्रीगौरीनाथशर्मविरचिते ज्योतिःसारसागरे विवस्वत्सिद्धान्त-
सागरासि मध्यादीनां भुवाध्यायः प्रथमः । इदानीं स्फुटाध्यायो यथा ।

18B, इति श्रीगौरीनाथविरचिते विवस्वत्सिद्धान्तसारे स्फुटाध्यायो
द्वितीयः ।

20B, °ग्रहगतध्यायस्तृतीयः; 21A, °अधिकारः; 26B, °स्त्रिप्रश्नाधिकारः
 पञ्चमोऽध्यायः; 29B, °सूर्यचन्द्रग्रहणाध्यायः षष्ठः; 46B, इति श्रीगौरीनाथ-
 शर्मविरचिते ज्योतिःसारसागरे संज्ञानिर्याध्यायः सप्तमः; 52B, °वारफलादि-
 प्रकरणं नामाष्टमोऽध्यायः; 58B, °तिथिप्रकरणं नाम नवमोऽध्यायः; 64B,
 °करणप्रकरणं नाम दशमोऽध्यायः; 65A, °निन्द्ययोगप्रकरणं नाम एकादशो-
 ऽध्यायः; 68B, °योगावयोगोद्भवप्रकरणं नाम द्वादशोऽध्यायः; 75A, °संक्रान्ति-
 प्रकरणं नाम त्रयोदशोऽध्यायः; 84A, °कालाष्टौषप्रकरणं नाम चतुर्दशोऽध्यायः;
 89A, °चन्द्रताराप्रकरणं नाम पञ्चदशोऽध्यायः; 98A, °गोचरप्रकरणं नाम
 षोडशोऽध्यायः; 122B, °विवाहप्रकरणं नाम सप्तदशोऽध्यायः; 124A, °नव-
 वध्वागमनप्रकरणं नाम अष्टादशोऽध्यायः; 124B, °नवप्रयनप्रकरणं नाम
 ऊनविंशतितमोऽध्यायः; 127A, °आधानप्रकरणं नाम विंशतितमोऽध्यायः;
 129A, °गर्भाधानादिप्रकरणं नाम एकविंशतितमोऽध्यायः; 147A, °जातकप्रकरणं
 नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः; 157A, °आयुर्ह्रायो नाम त्रयोविंशतितमोऽध्यायः;
 160B, °अष्टवर्गो नामाध्यायश्चतुर्विंशतिः; 162B, °ग्रहयोगो रिष्टयोगोद्भवः
 पञ्चविंशतितमोऽध्यायः; 171A, °राजयोगः षड्विंशोऽध्यायः; 175A, °नाभर-
 योगः सप्तविंशोऽध्यायः; 190B, °सिंहासनादियोग तथा पूर्वस्य केन्द्रगतचन्द्र-
 फलफारफागुनफारकाकेमद्रुमयोग तथा उभयचरोयोगद्विग्रहादियोगादयो-
 ऽष्टाविंशतितमोऽध्यायः; 198A, °प्रज्ञानयोगाध्यायस्त्रिंशत्; 213B, °ग्रहचार
 एकत्रिंशदध्यायः; 236B, °सर्वग्रहदृष्टिफलं द्वात्रिंशदध्यायः; 251B, °त्रय-
 स्त्रिंशद्भावाध्यायः; 257B, °भाग्यर्त्तचिन्ता चतुस्त्रिंशदध्यायः; 260B, °कर्मजैव-
 पञ्चत्रिंशदध्यायः; 261B, °दौतादिग्रहाध्यायः षट्त्रिंशत्; 264A,
 °खगट्टादिस्थग्रहफलमध्यायः सप्तत्रिंशत्; 269B, °दौतादिग्रहजातकलाध्यायः
 अष्टत्रिंशत्; 275A, °स्त्रीजातकाध्याय + + + त्रिंशत्; 281A, °अरिष्टा-
 ध्यायो नवत्रिंशत् (?); 282A, °निर्याणाध्यायो द्वात्रिंशत्; 291A, °नाक्षत्रिक-
 दशाप्रकरणं नाम एकचत्वारिंशदध्यायः; 303A, °शिष्टानां दशकर्मनामा
 नवत्रिंशदध्यायः (?) समाप्तः; 327B, °वास्तुप्रकरणं + + + + चत्वारिं-
 शदध्यायः समाप्तः; 334B, °कृषिप्रकरणं नाम + + चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः;
 359B, °अचिचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः समाप्तः; 362B, °अद्भुताध्यायो नाम
 चतुस्त्रिंशदध्यायः; 366B, °पञ्चचत्वारिंशदध्यायः;

Still the manuscript is incomplete. So it is a comprehensive work on Jyotiṣa with all its branches, composed in Śaka 1453 = 1531 A.D. In it *Vivasvatasiddhāntasāra*, a separate treatise by the author, is embedded as the first part, which is stated to be equal, in its merit and scope, to *Sūryasiddhānta*. Here, in the first part, the author mentions Vaidyanātha as his patron. As for the Mallas mentioned in the first obscure introductory verse, they are most likely, to hazard a conjecture, the Malla kings of Viṣṇupur, who might have once beaten back a raiding party or the like from the Delhi imperial army; and that is boasted of here as a victory over 'Dillīpati'. There are three stray leaves, one of which contains a letter addressed to Tārṅikacūḍāmaṇi (by which name commonly Raghunātha Śiromaṇi was known) by Maheśa [Thakkura], the founder of Dvārabhāṅga Rāj, which we quote below *verbatim* :

स्वस्ति सद्गौयमाननिरवधिसत्तर्काध्यापनोपार्जितयशोराशि-
खर्वीकृतविविधविपक्षविद्वत्कुर्वश्रीमत्तार्किकचूडामणिभट्टाचार्य-
चरणारविन्ददन्धेषु श्रीमहेशशर्मणाः प्रणामाः सहस्रशः । शमस्तु
भव[तां] कार्यमिदमन्यच्च । भवत्प्रहिता वार्त्ता समधिगता
किन्त्वस्माकमत्र किञ्चित् प्रयोजनं वर्त्तते इति कृत्वा तत्र न
गतमिदानीं । परन्तु ममापि वर्षद्वयं व्याप्य भवच्चरणसन्दर्शनेच्छा-
सन्ततिर्जा[ता] सा नाद्यापि पूर्णा भवति अतएव भाग्यरहितो +
+ + सेवानन्तरं भवच्चरणसन्दर्शने गन्तव्यं । अत्र सन्देहो
नास्तीति निवेदितं । किन्तु भवतां रामकृष्णचक्रवर्ती यादृशः
तादृ[शः] दिक्भाद्रस्यैकविंशेऽह्नि ।

+ + + + + वर्त्तिषु श्रीशुभाश्रीराशयः सन्तु । प्रयोजन-
क्षैतत् । वयं त्वदीया एव इति दिक् । इहैव श्रीरामदेव-
चक्रवर्त्तिषु शुभ + + + + + प्रयोजनक्षैतत् । श्रीकृष्णाय
नमः । श्रीरामाय नमः । श्रीहाराय नमः । श्रीगोविन्दाय नमः ।

The following occurs in a different hand :

इहैव प्राणप्रतिमश्रीरामकृष्णचक्रवर्तिषु पाल्यश्रीपरमुरामशर्मणः
शतं नमस्काराः कार्यक्षेत् भ्रातः सन्दर्शनायै + + + + +

Among these leaves, again, there is the first half of the first original leaf of *Jyotiṣasārasāgara*.

Further, at the end of the MS. we have three leaves of an index to the work, covering foll. 27-190 (?).

7061.

168. ज्योतिःसागरसारः । *Jyotiṣsāgarasāra*.

By Mathureśa.

The same manuscript has been noticed by Dr. Rājendralāla Mittra under No. 489.

It also contains maxims from Khanā in Bengali.

Post-colophon Statement :

मुभमस्तु शकाब्दाः १७११ श्रीहरिनारायणशर्मणः स्वाक्षरमिदं।

The manuscript is old in appearance.

The authorities quoted : (1) *Jyotiṣsāgarasamgraha*, (2) *Jyotiṣa*, (3) *Varāha*, (4) *Bhojarāja*, and (5) *Khanā*.

7062.

3346. ज्योतिःसागरसारः । *Jyotiṣsāgarasāra*.

By Bhoja.

Substance, country-made paper. $15\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 24. Lines, 5 on a page. Character, Bengali. Date, (?). In the 18th century handwriting. Appearance, discoloured. Incomplete.

It begins :

ॐ नमो गणपतये ।

जगदीशं रविं गत्वा लोकानुग्रहकारकम् ।

ज्योतिःसागरसारेऽयं श्रीमद्भोजेन रच्यते ॥

रविः सोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः सितः शनिः ।

एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥

1B, इति वारगुणकथनम्; 2A, कालवेलाकथनम्; 2A, इति
ग्रहदिनकथनम्; 2B, इति मासदग्धदिनकथनम्; 3A, इति नक्षत्रदेवता-
कथनम्; 3B, इति नक्षत्रामृतकथनम्; इति विषययोगकथनम्; 4A, इति
ग्रहयोगकथनम्; 4B, अथ राशिनक्षत्रविभागः; 5A, अथ राश्याधिपति-
कथनम्; 5B, इति चन्द्रस्य विशेषशुद्धिः; 6A, अथ ताराशुद्धिः;
7B, जन्ममासे क्षौरकर्मादिनिषेधः; 7B, इति ज्योतिःसागरसारे
ग्रहमोऽध्यायः ।

8A, इति रविशुद्धिकथनम्; 9A, इति ज्योतिःसागरसारे प्रकीर्णकनाम
द्वितीयोऽध्यायः ।

9A, अथ विवाहः; 9B, इति पुरुषविवाहनिषेधः; 10A, शुभजोटक-
कथनम्; 10B, इति गणशुद्धिकथनम्; 12B, इति विवाहप्रकरणम्; 13A,
अथ घटीदानम्; 13B, अथ पञ्चामृतम्; 13B, इति ज्योतिःसागरसारे तृतीयो-
ऽध्यायः ।

14A, अथ जात-संज्ञादि; 18A, अथ उपनयनम्; 19A, अथ
समावर्तनम्; 19A, अथ तैलदानम्; 20A, अथ नौकागठनम्; 21A, इति
हस्तप्रवाहः; अथ बीजवपनम्; अथ अम्बुवाप्तिः; अथ घान्यकर्तनम्; 22B, इति
ज्योतिःसागरसारे चतुर्थोऽध्यायः ।

23B, यात्रायां विहिताविहितनक्षत्रकथनम्; 24A, इति जलाटीयोगे
यात्रानिषेधः ।

7063.

6613. ज्योतिर्निबन्धसर्वस्व (?) । *Jyotirnirbandhasarvasva*.

This is a very old and worn-out manuscript, so much so that it does not bear handling. There are twenty leaves, ten of which are marked 91-100; the next ten have lost their leaf-marks. There are also fragments of a few leaves. But the writing is not very old; it would not go beyond the 18th century. Manuscript disintegrated and cannot be handled.

93A, अथ गणशुद्धिः; 95A, अथैकनाशपवादः; 95B, अथ दुष्टफल-परिहारः; 97A, अथ जातकप्रकरणम् ।

In the 2nd leaf without leaf-mark : इति जातकप्रकरणे आद्यानाध्यायः ।

In the 3rd leaf without mark : इति जन्माध्यायः ।

In the 5th of the leaves without marks : अथारिष्टाध्यायः ।

It is called *Jyotirnirbandhasāra* by the former owner of the MS., who writes, on the paper in which the manuscript wrapped in, that he would find more leaves of *Jyotirnirbandhasāra*. But we find no justification in the body of the leaves for calling it so.

7064.

3912. ज्योतिर्निर्णयः । *Jyotirnirṇaya*.

By Govinda Nyāyavāgīśa.

Substance, country-made paper. 16×4 inches. Folia, 49. Lines 6 on a page. Extent in ślokas, 900. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Beginning :

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य वासुदेवस्य पादपद्मं जगद्गुरोः ।

ज्योतिर्ग्रन्थान् समालोक्य विचार्य च पुनः पुनः ॥

गोविन्दन्यायवागीशभट्टाचार्येण धीमता ।

बालानामाशुबोधाय ज्योतिर्निर्णय उच्यते ॥

अथ राशिनिर्णयः ।

मेघवृषमिथुनकर्कटसिंहाः etc. etc.

A treatise on astrology, complete in four chapters, the last of which runs :

इति श्रीगोविन्दन्यायवागीशभट्टाचार्यविरचित-ज्योतिर्निर्णये
चतुर्थः परिच्छेदः ।

Post-colophon Statement :

समाप्तोऽयं ज्योतिर्निर्णयनामा ग्रन्थः ।

श्रीशम्भुनाथ आचार्यस्य अक्षरमिदमिति ।

7065.

6500. ज्योतिर्निबन्धः । *Jyotirnirbandha.*

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 96. Lines, 16 on a page. Character, Nāgara of the early 18th century. Appearance, old, discoloured and worm-eaten. Incomplete at the end.

This is to be differentiated from No. 6441. It agrees with IO. Catal. No. 3000. The IO. manuscript gives the author's name as Śivadāsa.

Begins thus :

विदाद्यं यान्तमर्घेन्दुभालयुक् विन्दु तत्पुनः ।

+ + + + मनुष्यस्य नमामि तम् ॥

अमोघफलदो देवः सर्वज्ञः परमेश्वरः ।
 आदधातु गणाध्यक्षः स्थितिं मनसि नः सदा ॥
 तिथ्यादिकालावयवस्वरूपां
 जगत्प्रसूत्यादिकहेतुभूताम् ।
 कालत्रयज्ञानविधायिनीं तां
 वन्देऽहमाद्यामिह शास्त्रवन्द्याम् ॥

नारदः ।

ब्रह्माचार्यवसिष्ठोऽचिरमनुः पौलस्त्यरोमशौ ।
 मरौचिरङ्गिरा व्यासो नारदः श्रौनको भृगुः ॥
 अवनो यवनो गर्गः कश्यपश्च पराशरः ।
 अष्टादशैते गंभीरा ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥
 वराहमिहिराचार्य श्रीपतिः सत्यभास्करौ ।
 लङ्काः सूरिर्ब्रह्मगुप्तो वैद्यनाथश्च रेणुकः ॥
 एषां शास्त्राणि संवीक्ष्य सारमादाय यत्नतः ।
 तदुक्तवचनैः कुर्वे फलपत्रं मनोरमम् ॥
 यथेवारोपयत्येकं श्रेयोर्थं सं + मंपयि ।
 सत्त्वारामेषु शास्त्रेषु तथैनां विद्धि मत्कृतिम् । गर्गः ।
 etc. etc. etc.

7066.

10456. ज्योतिर्विदाभरणटीका (सुखबोधिका) ।

Jyotirvidābharaṇatīkā.

By Bhāvaratna.

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 71. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

Copied from a defective MS., it begins with the comm. on st. 53 of ch. XV and goes to the end of the 22nd chapter.

2A, इति औज्योतिर्विदाभरणटीकायां पञ्चदशोऽध्यायः ।

12B, इति औपौर्णिमौयागच्छाधिराजभट्टारकपुरन्दर औ ५ औमहिमा-
भसुरौश्वरचरणसरोवहचक्षुरौकायमाणशिष्यभावरत्नविरचितायां कालिदासकृत-
ज्योतिर्विदाभरणस्य सुखबोधिकायां गृह्यारम्भाध्यायः षोडशः; 20B, औ० नव-
गृह्यवेष्टामरप्रतिष्ठाध्यायः सप्तदशः; 31A, इति औ० अम्नाघानविशेषसंस्कार-
गुणसाधनाध्यायोऽष्टादशः । (The 19th col. is omitted.)

57B, ०विंशतितमोऽध्यायः; 66A, ०एकाधिकविंशतितमोऽध्यायः ।

Last Colophon :

ग्रन्थाध्यायनिरूपणक्रमऔविक्रमार्कनटपर्वणो नाम द्वाविंशति-
मोऽध्यायः सम्पूर्णः ॥

गच्छे औमहिमाप्रभाख्यसुरोः औपौर्णिमौयाभिधे

शिष्यः सूरिवरस्य मांडणसुतो यो भावरत्नाभिधः ।

(?)वाक्काकुतिसमुद्राद्गुप्त सतुतवाजु औपतिर्गोस्यंक्तो

(?)व्याकरणाभिधास्मरणतोलंकार युक्तापिथा १ ॥

(?)चक्रवालधिभास्वतो वरज + मुह्यवलीन् सूखायतेत्र (?)पालो-

क्तराका पत्तकधारिरण २ ॥

Post-colophon :

अस्य मूलग्रन्थस्य सर्वाध्यायराशौकत संख्या १४१ श्लोकमानतः

अ सूत्रवृत्तिमिलने ग्र० ६४२० अनुष्टुभ्यां शिवः शरणं ।

Published already. ✓

7067.

902. ज्योतिषकल्पतरुः (लौकिकस्कन्धः) ।

Jyotiṣakalpataru (Laukikaskandha).

By Kavicūdāmaṇi.

For the manuscript see L. 1754.

Post-colophon :

संवत् १८६६ ।

The authorities consulted :

- (1) रत्नमाला, (2) दैवज्ञचिन्तामणिः, (3) ज्योतिर्निबन्धः, (4) वराह-
संहिता, (5) वादरायणेनोक्ताः, (6) वशिष्ठः, (7) ज्ञेयं दीपकायाम्,
(8) मुहूर्तचिन्तामणि, (9) ज्योतिषचिन्तामणिः, (10) दैवज्ञकण्डाभरणम्,
(11) वराहसंहितायां मिह्राचार्यः, (12) पितामहे, (13) एतदाह रविः
(35A), (14) अथ देशस्य शुभाशुभज्ञानपराशरादिकथनम् (?) (35B),
(15) गर्गाचार्य, (16) कश्यप, (17) वृद्धगर्गमत, (18) पराशरमत,
(19) पद्मराज, (20) मण्डलशान्तिदीपिका ।

7068.

10576. ज्योतिषकौमुदी । *Jyotiṣakaumudī*.

Substance, country-made paper. 11½ × 5 inches. Folia, 11. Lines, 11 on a page. The 2nd leaf is missing. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Incomplete.

On divination by questions.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रश्नप्रकरणं निरूप्यते ।

अथ प्रश्नविचारप्रयोजनमाह वराहः ।

दैवज्ञस्य हि देवेन सदसम्फलवाङ्मया ।

अथशो गोचरं मर्त्यः सर्वं समुपनीयते ॥

अश्रौषौश्च पुरा विष्णोर्ज्ञानार्थं समुपस्थितः ।

वचनं लोकनाथोऽपि ब्रह्मा प्रश्नादिनिर्णयम् ॥

आदिशब्देन स्वरश्चकुनादिकम् ।

तस्मात्प्रपुः कुसुमरत्नफलाग्रहस्तः

प्रातः प्रणम्य रचये हरिदिस्मुखस्यः ।

हेराङ्गशास्त्रकुशलान् हितकारिणश्च

संहृत्य दैवगणकान् सक्रदेव पृच्छेत् ॥ ३ ॥

It is called *Jyotiṣakaumudī* only on the obverse of the 1st leaf. The leaves of the MS. also are marked with the letters ज्यो० कौ०.

7069.

6344. ज्योतिषकौस्तुभटीका । *Jyotiṣakaustubhaṭīkā*.

By Devīdāsa

The author's own commentary.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 750. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1841. Appearance, discoloured. Ch. VI only, relating to Vāstu.

Colophon :

इति श्रीदैवज्ञमुरलीधरात्मजगुरुदेवीदासरघुनाथपरणार्द्धन-
सावधानदेवीदत्तविरचितायां सङ्गतज्योतिषकौस्तुभटीकायां निकषा-
ख्यायां वास्तुमनस्कारमयूखोद्दीपनं षष्ठं ।

Post-colophon :

सं १८४१ ।

It begins :

अथ वास्तुमयूख उद्दीप्यते । गृहनिर्माणप्रयोजनं भविष्य-
पुराणे—

गृहस्यक्रियाः सर्वा न सिध्यन्ति गृहं विना ।

यतस्तस्माद् गृहारम्भप्रवेशसमयौ ब्रूवे ॥

इति आसवचनादग्रास्त्रोक्तकाले निर्मातुमौष्ठितं गृहं न सिध्यति
न फलति तस्मादत्र गृहारम्भे यानि विचारणीयानि तान्याह ।
वर्णमिति ।

It often quotes Śrīpati and also *Candrāloka* among ancient authorities.

7070.

5506. ज्योतिषचन्द्रिका । *Jyotiṣacandrikā.**By Harikṛṣṇa, son of Sambhunātha.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 154. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1881 and Śaka 1744 (?). Appearance, fresh. Complete.

A treatise on astrology.

It begins thus :

श्रीगणेशं गुरुं खेदान् शम्भुश्च खेष्टदेवताम् ।

प्रणम्याज्ञानबोधाय कुर्वे ज्योतिषचन्द्रिकाम् ॥

तत्रादौ पञ्चाङ्गानि !

6B, इति श्रीज्योतिषचन्द्रिकायां पञ्चाङ्गाख्यः प्रकाशः; 12B, °कोषं नाम द्वितीयं समाप्तः; 15A, °संज्ञा(?) कोशप्रकाशं समाप्तमभ्युत्तरीयम्; 26A, °त्याज्यात्याज्यप्रकाशश्चतुर्थः; 36B, °नक्षत्रप्रकरणं पञ्चमः; 42B, °संक्रान्ति-प्रकरणं नाम षष्ठः प्रकाशः; 51A, °गोचरप्रकरणं नाम सप्तमः प्रकाशः; 70B, °संस्कारप्रकरणं नामाष्टमः प्रकाशः; 96B, °विवाहप्रकरणं नाम नवमः प्रकाशः; 97A, °वधूप्रवेशाख्यो दशमः प्रकाशः; 98A, °द्विरागमनप्रकाश एकादशः; °अन्त्यजातीनां पुनर्विवाहाख्यो द्वादशः प्रकाशः; 99B, °स्मार्त्ताख्यप्रकरणं नाम त्रयोदशः प्रकाशः; 100A, °अष्टाधानप्रकरणं नाम चतुर्दशः प्रकाशः; 101A, °राज्याभिषेको नाम पञ्चदशः प्रकाशः; 110A, °यात्राप्रकरणं नाम षोडशः प्रकाशः; 121A, °गृहारम्भप्रकरणं नाम सप्तदशः प्रकाशः; 124B, °वास्तु-प्रवेशनं नामाष्टादशः प्रकाशः; 154A, इति श्रीमच्छम्भुनाथात्मजज्योतिर्विद्वत् कृष्णकृते ज्योतिषचन्द्रिकायां मिश्रप्रकाशो नामैकोनविंशः सम्पूर्णम् १६ ॥

Post-colophon Statement :

इशे मासे सिते पक्षे द्वितीयाद्यां गृगुवासरे ।

गङ्गादत्तेन लिखिता पुस्तिकेयं शुभा भवेत् ॥

संवत् १८८१ शके १७४६ ।

The work ends thus :

गोत्रे गर्गाङ्गयोऽभूत् सकलगुणयुतो मध्यहंसे च काश्यां
 श्रीमद्दौरेश्वराख्यो विबुधजनसभामण्डले चाग्रगण्यः ।
 श्राब्दे वैशेषकाख्ये फणिपतिचरणोद्धृतश्राव्ते सुमेधाः
 श्रौते स्मार्त्ते पुराणे निगमतनुकलाज्योतिषे सुप्रसिद्धः ॥
 सदाश्रिवाख्यः खलु तस्य स्रुतः तत्तुल्यविद्याकुशलः सुमान्यः ।
 तस्यात्मजः श्रीकृतिशम्भुनाथः सर्वज्ञपौराणकलाप्रसिद्धः ॥
 तत्पुत्रो हरिकृष्णाख्यो ज्योतिर्विकलसम्भवः ।
 तेनायं निर्मितो ग्रन्थः सर्वेषां सुखहेतवे ॥

The date of the composition of the work is Śaka 1744 :

श्राक्के सागरवेदचाद्रिप्रशिगे याम्यायने प्राट्षि
 मासे नाभसशुक्ले यमतिथौ भानौ च मित्रर्क्षिगे ।
 यामे कायगते च शङ्करपुरे श्रीमद्गुरोः पृण्यतः
 श्रीमज्ज्योतिषचन्द्रिकातिसुलभा ग्रन्थः समाप्तिं गतः ॥

So this seems to be the first copy of the work.

7071.

10141. **ज्योतिषचन्द्रिका ।** *Jyotiṣacandrikā.*

Forming part of Bālaprakāśa.

By Viśvanātha under the patronage of Bālacandra, son of Mahārājādhirāja Rāyadhola.

Substance, country-made paper. 10½ × 4 inches. Folia, 9 (by counting), marked 1-7, 21 and 24. The first half of the first leaf is missing. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. A mere fragment.

2A, इति अमृतयोगादि; 2B, अथ योगपवादः; अथ मुहूर्त्ताः;
 3A, इति वारसंज्ञादिचन्द्रिका; 4A, अथ नक्षत्राणां योगिस्तत्र रत्नमाणा; 7B;
 अथ पृथ्व्यप्रज्ञा; 21A, अथ यात्रायोगाः; 21B, इति यात्रानिरूपणचन्द्रिका ।

24A, इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीरायडोलात्मजश्रीबालचन्द्रकारिते बाल-
प्रकाशे विन्धनाथविरचिते ज्योतिषचन्द्रिका समाप्ता ।

गुरुभ्यो नमः ।

भास्वत्कीर्तिर्बालचन्द्रक्षमेन्द्रो राज्ञा लब्ध्वा विन्धनाथस्तनोति ।

विद्वत्तोद्यो बालचन्द्रप्रकाशे विद्वच्छ्लाघ्ये कर्मणां सदिपाकम् ॥१॥

तत्र प्रथमोक्तासनिरूपितचतुर्विधपरमपुरुषार्थसाधनीभूतदेवता-
र्चनसाधनीभूतमारोग्यविशेषणविशेषितं शरीरमिति प्रतीयते तत्र
चारोग्यविशेषणस्य विशेष्यशरीरवत् स्वातन्त्र्येण पुरुषार्थसाधनेन
शरीरगुणवत्त्वया गुणानां रूपगार्थत्वात् व्यसम्बन्धः समत्वं स्यात्
.. .. .

तथा लोहित + + ऋत्विजः प्रचरन्तीति अत्र ऋत्विग् विशेषणौ-
भूत लोहितलोहितस्य प्रचरन्तीति भाव मा + + त्पर्यमत्तौति
विशिष्टे विधिनिषेधौ विशेषणमुपसंक्रमत इति न्यायाद्भिन्नमित्यल-
मतिप्रसङ्गेन । परमकारणिक + + + + + य-
चरणयुगलकमलवह्मलभक्तिविनाससदाचारसमाजपंजरराजित-
मानसमानसहंसश्रीमद्रायडोलाकुलकौरव + + + + वदान्या-
यगण्यकीर्तिराजिराजितचरणपङ्कजपरमोदारचरितपरमोपका-
रसिक्किजराजचरणसरोजनिषेवित + + + + रश्रीमत्
श्रीबालचन्द्रस्य तथा परमभागवतोत्तमपरमोदारमैत्रीदारोदा-
नायककसनौयगुणकन्दर्पदर्पविस—Here ends the leaf.

7072.

5865. ज्योतिषमञ्जरी (जातकप्रकरणम्) ।

Jyotiṣmañjarī (Jātakaparakaraṇa).

By Raghunātha, son of Lakṣmaṇa Paṇḍita.

Substance, country-made paper. 9½ × 4½ inches. Folia, 12. Lines, 9
on a page. Extent in ślokas, 360. Character, Nāgara of the 19th century.
Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

श्रीरामो विजयते ।

अथ जातकप्रकरणम् ।

विषमे विषमांशे च सूर्येन्दुगुरुवस्तथा ।

पुत्रजन्मकराः सत्वं समांशे योषितां समे ॥

केन्द्रोपग्राह्यहाद्वारं लग्नाद्वा भवनस्य च ।

अर्कादीपं विधोस्तैलं लग्नाद्वर्त्तिं वदेत्सुधीः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्पण्डितलक्ष्मणात्मजश्रीरघुनाथविरचितायां ज्योतिष-

मन्त्र्यां जातकप्रकरणं समाप्तम् ।

Post-colophon :

ॐ तत् सत् ।

मास्यसिते पक्षे अमायां भृगुवासरे ।

ग्रहा + + न्दुके वर्षे जातकं लिखितदिदम् ॥

7073.

6364. ज्योतिषमञ्जरौ । *Jyotiṣamañjarī.*

Substance, country-made paper. 9½ x 4½ inches. Folia, 38. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 600. Character, Nāgara. Date. Samvat 1811. Appearance, discoloured. Complete.

The general topics of Jyotiṣa (Astrology) are dealt with here.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अक्षरासुरपूजितमुनीन्द्रैः सेविता भक्तिगवैः ।

सकलसुवनजायां लिखया स्युदति । (?) (?) (?) ।

अभयवरदा वीणां पुस्तकं धारयंतौ(ति)

सकलफलमभौ(भि)ष्टं भारती(ति) मे ददातु ॥

अथ आनन्दादियोगमाह ।

आनन्दः कालदंडो धूम्राख्योऽथ प्रजापतिः । etc. etc.

Topics :

1A, इति आनन्दादि अष्टाविंशतियोगाः लिखन्ते; 4B, इति सुजगदष्टः;
7A, अथ ग्रहाणां दानम्; 8A, अथ संक्रान्तिप्रकरणम्; 10A, अथ हलचक्रम्;
11A, अथ गर्भाधानम्; 12A, अथान्नप्राशनम्; 13B, अथ विद्यारम्भः; अथ
यज्ञोपवीतम्; 16B, अथ विवाहप्रकरणम्; 18A, अथ मैत्रौबलावलमित्र-
समश्च अघिमित्रचक्रम्; 19A, अथ द्विंदादश; 21B, अथ चन्द्रशुद्धिः;
22A, इति चन्द्रशुद्धिर्लघुसमये; 24A, अथ कार्तिकनिर्णयः; 24B, अथ
अष्टादश दोषाः; 24B, अथ दग्धातिथिः; 25A, अथ नक्षत्रशुद्धिः; 25B, अथ
पञ्चश्लाघावेधफलम्; 28A, अथ गोरजलसमाह; 29B, अथ वधूप्रवेशे; 33A,
अथ देवप्रतिष्ठा; 38A.

Last Colophon :

इति द्वादशराशिलघुफलम् ।

Post-colophon :

संवत् १७११ वर्षे शके १५७६ प्र० फागुनसदी १५ रवौ तदिने
लिखितम् । अविमुक्तवाराणसी ।

The last owner of the MS. gives the work the name—
Jyotiṣamañjarī, which is, however, not found in the body
of the manuscript.

7074.

2036. ज्योतिषमणिमाला । *Jyotiṣamañimālā*.

Anonymous.

For the MS. and for the work, see L. 4085. There
are at the end some verses in old Bengali in the same style
as the Āryās of Śubhaṅkara.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

गणेशं भारतीं वंदे गुरुपादांबुजं तथा ।

वक्ष्ये वै पूर्वप्रास्नोक्तं ग्रन्थराशिगतं फलम् ॥ १ ॥

सहजदशमषष्ठे लाभगे याति सूर्ये

धनयशश्चतुर्धनसर्वकार्येषु सिद्धिः ।

शुभमतिमखिलार्थं बंधुवर्गातिशौख्यं

सुतसुखधनलाभं पुण्यद्विजं करोति ॥ २ ॥

जन्मान्त्यसप्तद्विचतुर्थसंस्थाः

पञ्चाष्टगो वै नवमेऽपि भातुः ।

रोगं च शोकं भयमग्निपौडा-

व्याधिप्रवासं कुरुतेऽर्थहानिम् ॥ ३ ॥

इति रविफलम् ।

जन्मत्रिसप्तद्वयकर्मलाभे

षष्ठे विधुश्चापि करोति लाभं ।

द्रव्यागमं मित्रसमागमं च

सद्गुणद्विजं द्विजदेवभक्तिम् ॥ ४ ॥

etc. etc. etc.

Ends thus :

दशमे शनिशुक्रौ चेदष्टमस्थो यदा गुरुः ।

राजश्चैव यदा लाभे बालकस्य षडाङ्गुलिः ॥

भगवधनुर्धरपञ्चभागो प्रसवसौख्य * (कु)लं न च वृश्यते ।

+ + + + +

त्रिभिर्भागैर्विजागोयात् समे स्त्री विषमे नरः ।

दन्तिसन्तः शुभयैर्वृष्टः समन्यते

सुख(स)त्वास्थावातः प्रवदन्ति सन्तः ॥

7075.

10833. ज्योतिषवचनम् । *Jyotiṣavacana*.

Substance, country-made paper. 12 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

A collection of ślokas from astrological works. Very incorrect.

श्रीश्रीराधाकृष्णः । ॐ नमः सवित्रे ।

अथ योतिसितोलावचन ।

सर्वकर्मन्युपादेया विसृद्धिश्चन्द्रतारयोः ।

तच्छुद्धावेव सर्वेषां ग्रहाणां फलदाहता ॥

etc. etc. etc.

7076.

4781. ज्योतिषशास्त्रफलग्रन्थसमुच्चयः

Jyotiṣaśāstraphalagranthasamuccaya.

Substance, Nepalese yellow paper. 10 × 3½ inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 414, as stated at the end of the manuscript. Character, Newari. Date, N.S. 971. Appearance, fresh. Complete.

पृथुयश

प्रारम्भवाक्यम् । ॐ नमः सूर्याय ।

गङ्गातीरे पुरे रम्ये कान्यकुब्जे निवासिनम् ।

भट्टं वराहमिहिरं पृच्छति स सुतोत्तमः ॥

पृथुयशा उवाच ।

दादशैव सहस्राणि चतुर्लक्षस्य मध्यतः ।

उद्धृतानि त्वया तात ज्योतिषाणां न संशयः ॥

तस्य विकारभौतेन किञ्चित् संक्षिप्तमेव च ।

वज्रबालप्रबोधार्थं पुत्रप्रेम्णा प्रदर्शितम् ॥

अस्यग्रन्थं प्रभृतार्थं नागहेतूपलक्षितम् ।
 शास्त्रं पृथग्रन्थं नाम मम नामेति संज्ञितम् ॥
 तस्य विवरणं क्षिप्रं लोकानाञ्च हिताय वै ।
 पृच्छामि त्वामहं तात ग्रन्थविस्तरभौरकः ॥ इत्यादि ।

अन्तर्वाक्यम् ।

तद् वै मया कृतं शास्त्रं प्रत्ययस्थानमुत्तमम् ।
 मेघावलीति विख्याता देवानामपि दुर्लभाः ॥

पुष्पिका ।

इति श्रीवराहमिहिराचार्यप्रोक्तः पृथग्रन्थोभिधां ज्योतिषशास्त्र-
 पलग्रन्थसमुच्चयः समाप्तः ।

श्लोकसंख्या ४१४ । शुभ सम्बत् ६७१ फाल्गुन कृष्णया चौथि
 शुक्रवारधुस्रुसकोमूलच्छेया श्रीवच्चाचार्यमुकुटानन्दनखसऊलिचाय-
 सिधयेकाजुल शुभं भूयात् सर्वदाकाले शुभम् । खसफुलसुगानं
 लोभयायमदुलभपातसा महापापलायिखया संतानसन्तानभरजेन-
 जुयुजेजुल ।

7077.

6367. **ज्योतिषरत्नमाला ।** *Jyotiṣaratnamālā.*

By Śrīpati Bhaṭṭa

With the commentary by Mahādeva.

Substance, country-made paper. 9½×4½ inches. Folia, 131. In Tripāṭha form. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Incomplete at the end.

Jyotiṣaratnamālā by Śrīpati is a well-known work on Jyotiṣa—as applied to Smṛti, for which see L. 1426 and IO. Catal. No. 2897.

The commentary begins :

अहं श्रीपतिनामा तं कालमभिवन्दे ।

The first and the last colophons in the incomplete MS. :

10B, इति श्रीमहादेवकृतरत्नमालाविवरणो संवत्सरप्रकरणं प्रथमम् ।

129A, इति श्री० वस्तुप्रकरणमेकोनविंशतितमं समाप्तम् ।

Of the next chapter, we have here eleven ślokas and their comments.

The text begins thus :

प्रभवविरतिमध्यज्ञानबंधा नितान्तं

विदितपरमतत्त्वा यत्र ते योगिनोऽपि ।

तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययाना-

मनुमितमभिवंदे भग्यहं कालमीशम् ॥ १ ॥

विलोक्य गर्गादिमुनिप्रणीतं

वराह[ल?]क्षादिद्वितं च शास्त्रम् ।

दैवज्ञकण्ठाभरणार्थमेवा

विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥ २ ॥

शकेन्द्रकालः पृथगाकृतभिन्नः । (आकृति = २२)

प्रशास्त्रानन्दाश्रियुगैः समेतः ॥

शरादिवस्त्रिन्दु (१८७५) हृतः सलब्धः ।

षष्ठ्याप्तशेषे प्रभवादयोऽब्दाः ॥ ३ ॥

Then we have the enumeration of the names of the years of Jupiter.

It ends thus :

इति ललितसुखतां निर्मलां रत्नमाला-

मुदहरदधिकार्यां सद्गुणां रत्नकोशात् ।

निजगुरुपदभक्तः श्रीपतिः शास्त्रदर्शी

चतुरराजककण्ठे राजतामुक्त्वश्रीः ॥

7078.

10435. ज्योतिषसंग्रहः । *Jyotiṣasaṅgraha*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, marked 10-109 of which that marked 70 is missing. Lines, 7 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete both ends.

Jyotiṣa, as applied to *Smṛti*.

Foll. 30 and 31 are marked with the letters ग० द०. The rest of the leaves are marked with the letters गण०.

In foll. 90A and 91B, the work is called *Jyotiṣa-saṅgraha* :

90A, इति ज्योतिषसंग्रहे गृहप्रकरणं सम्पूर्णम् ।

91B, इति ज्योतिषसंग्रहे गृहदशा वंशस समाप्तः ।

7079.

9305.

Substance, country-made paper. 10×4 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent in ślokaś, 110. Character, Nāgara. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct. Incomplete.

This is an elementary treatise on astrology. This MS. gives neither the name of the author nor that of the work itself.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

गौरीश्रवः[ः] केतकपत्रभङ्गमाकृत्य हस्तेन ददन्मुखाग्रे ।

विभ्रं सुहृत्ताकणितद्वितीयदन्तप्ररोहो हरतु द्विपात्यः ॥

7080.

10827. ज्योतिषरत्नम् । *Jyotiṣaratna.*

By Keśava Tarkapañcānana.

Substance, country-made paper. 16×3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 420. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

On the general topics of astrology.

Colophon :

इति श्रीकेशवतर्कपाञ्चाननभट्टाचार्यविरचितं ज्योतिषरत्नं
समाप्तम् ।

Post-colophon :

लिपिरियं श्रीरामतारकदेवशर्मणः ।

Beginning :

श्रीरामः ।

श्रीकृष्णं सच्चिदानन्दं प्रणम्य जगदीश्वरम् ।

हिताय ज्योतिषः प्रज्ञोक्तान् सच्चिनोमि यथोचितम् ॥

तत्र सर्वकार्येषु वर्जनौयत्वात् । प्रथमं वारवेणा लिख्यते ॥

End :

ज्योतिःशास्त्रमज्ञासिन्धोः सारात्सारतरं कृतम् ।

अभ्यस्यमेतत् सततं व्यवहारोपयोगि यत् ॥

7081.

7914. ज्योतिषसारगृहबालबोधः ।

Jyotiṣasāragṛhabālabodha.

By Mujāḍityācārya.

Substance, country-made paper. 9½×4 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 370. Character, Nāgara. Date, Samvat 1835. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीसुजादित्याचार्येण विरचितं ज्योतिषसारऋषालाव-
बोधः सम्पूर्णः ।

Post-colophon :

सुभमस्तु । लिखतं लक्ष्मिमनु स्वयं पाठार्थं । संवत् १८३५ ।
शाके १७०० । वर्षे भादौ मासे सुक्लपक्षे अष्टमी ८ । रवि-
वासरे । सुभमस्तु ।

भाद्रिपुक्ति भट्टा etc. etc.

An elementary treatise on astrology.

Beginning :

विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य देवीं चैव सरस्वतीं ॥
गुरुं च देवतानां प्रसादात् + + रतो मया ॥
नानासास्त्रं समूहेन क्रियते बालबोधकम् ।
मुन्यादित्येन विप्रेण सिद्ध्यर्थं सारसंग्रहम् ॥
विदुषां ब्राह्मणानां च गणकानां तथैव च ।
एतेषां वरलभोऽस्मिन् बालबोधं च विस्तरे ॥

7082.

8727. A. ज्योतिषसारोद्धारः । *Jyotiṣasāroddhāra*.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 9
on a page. Extent in ślokaś, 400. Character, Nāgara. Old. Incomplete.

Incomplete, from leaf 4 to the end in leaf 24.

B. षोडशध्यायीव्याख्या । *Ṣoḍaśādhyaīvyākhyā*.

Incomplete, eight leaves only.

C. जातकविवरणम् । *Jātakavivarana.*

By Mahīdhara.

Incomplete, from p. 39 to p. 76, end of the 23rd chapter. Seems to be a commentary on *Vṛhajjātaka*, as the letters ह. टी. are found on the margin.

D. मुहूर्तचिन्तामणिः । *Muhūrtacintāmaṇi.*

From leaf 11 to leaf 38.

In leaf 12B occurs the following :

इति देवज्ञानन्तस्तुत-देवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिन्तामणौ गोश-
प्रकरणं चतुर्थं ।

E. जातकविवरणम् । *Jātakavivarana.*

By Mahīdhara.

Six leaves only.

F. मन्त्रावलिः । *Mantrāvali.*

Tāntrik, complete in six leaves.

There are 91 verses in this work, at the end of which we find this colophon :

इति श्रीब्रह्मसंहिता योगिनीपटलं समाप्तम् ।

7083.

7911. ज्योतिषसारः । *Jyotiṣasāra.*

By Śuka.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 8 (by counting). Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

A mere fragment, relating to Jyotiṣa, as applied to Smṛti. The leaves are not connected, excepting the two marked by a later hand, 23 and 24.

Colophon :

इति औज्योतिषसारे शुक्लविरचिते संस्कारप्रकरणं समाप्तं ।

Begins thus :

Commentary :

नत्वा गणेशं शिवमम्बिकां च रविं गुरोरङ्गरवीन्दुयुग्मम् ।
औबालकृत्यो द्रुतबोधकं तं ग्रन्थाशु वृद्धा विशदीकरोति ॥ १ ॥

Text :

भासयन्तं जगद्भासा नत्वा भास्वन्तमव्ययम् ।
क्रियते काश्विनाथेन श्रौघबोधाय संग्रहः ॥
रोहिण्युत्तररेवत्यो मूलं स्वातो मृगो मघा ।
अनुराधा च हस्तश्च विवाहे तारकाः शुभाः ॥

7084.

3245. ज्योतिषसारः । *Jyotiṣasāra.*

By Śuka.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 17 to 22, 43 to 78 and one more leaf marked 60. Character, Nāgara. Appearance, more or less discoloured.

The first batch of leaves 17 to 22 do not give the name of the work of which it is a fragment. The topics are :

17A, इति पुंसवनम्; 17B, इति क्षौरकर्म; 18A, इत्युपनयनम्,
इत्यग्निहोत्रम्; इति विवाहहोत्रम्, इत्यग्निहोत्रम्; इति विद्यारम्भः, इति
भैषज्यम्; 18B, इति ज्ञापारम्भः; इत्यारामः, इति द्रव्यकर्म, इति हस्तिनां कर्म,
इत्यश्वकर्म, इति गवां कर्म; 19A, इति पशुकाशुकर्म; इति हलकर्म; 19B,
इति बौजवपनम्; इति प्रेतकर्म; इति सर्पविषम्; 20A, इति रोगप्रश्नः, इति

रोगिणीं खानम्, इति खानागिष्टम्; 20B, इति राजदर्शनम्; 21A, इति संक्रान्तिफलम्; 21B, इति नष्टद्रव्यफलम्; इति नरनरेन्द्रयुद्धप्रश्नः; इति गन्तान्तप्रश्नः; 22A, इति मूलः; इत्यश्लेषा; इति खानश्रान्तिः; 22B, इति पुष्पफलम् ।

The second batch—leaves 43 to 78—is called in colophons ज्योतिषसार. The author is Śukadeva.

43A, इत्यग्निसाधनम्, इति ग्रहाणामुच्चनीचाः; 43B, इत्यष्टोत्तमैर्वर्षदशा; 44A, अथ दिनदशा, अथ मासदशा; 45A, इति ज्योतिषसारे दशाप्रकरणम् चतुर्दशं समाप्तम् ॥ १४ ॥ अथ ग्रहगोचरप्रकरणम्; 54A, इति ज्योतिषसारे गोचरप्रकरणं पञ्चदशं समाप्तम्; 62A, इति शुकदेवविरचिते ज्योतिषसारे गर्भाधानादिविवाहप्रकरणम् । अथ वास्तुप्रकरणम्; 63A, इति ज्योतिषसारे वास्तुप्रकरणम्; 63B, इति शुकदेवविरचितं ज्योतिषसारे ग्रहप्रवेशप्रकरणम्; 64A, इति यात्राप्रकरणे शुकरोदयास्तादिनिर्णयः; 72A, इति शुकदेवविरचिते ज्योतिषसारे यात्राप्रकरणे मत्स्योक्तमङ्गलाध्यायप्रकरणम्; 74A, इति शुकदेवविरचिते ज्योतिषसारे यात्राप्रकरणे मत्स्यपुराणोक्तसंप्राधान्यप्रकरणम्; 75A, इति ज्योतिषसारे पक्षौघरटपतनप्ररोहणम्; इति शुकदेवविरचिते ज्योतिषसारे यात्राप्रकरणं सम्पूर्णम्; 77B, इति ज्योतिषसारे खग्नप्रकरणम्; 78B, इति ज्योतिषसारे दृष्टिप्रकरणम् ।

The isolated leaf marked 60 contains the following colophon :

इति शुकदेवविरचिते ज्योतिषसारे यात्राप्रकरणे नानायोग-
प्रकरणम् ।

7085.

3467. ज्योतिःसारः । *Jyotiḥsāra*.

By Tarkavācaspati.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 52. Lines, 8 on a page. Extent in ślokaś, 884. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, faded. Writing effaced. Complete in two chapters only.

Colophon :

इति श्रीतर्कवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितो ज्योतिःसारः समाप्तः ।

Beginning :

श्रीगोविन्दपदाम्भोजं गत्वा ज्ञात्वा गुरोर्मतम् ।

ज्योतिःसारमहं वक्ष्ये अक्षसंज्ञानहेतवे ॥

Contents of the work :

राश्यादिनामकथनं तत्रर्क्षांशकानि च ।

लघुध्यानं तस्य मानं ग्रहभावबलं तथा ॥

चन्द्रादिषु प्रतिकारमृच्छयोगादिवर्णनम् ।

उद्वाहलघुकथनं गर्भाधानविधिं तथा ॥

सवनं च तथा पुंसः सौमन्तं जातकानि च ।

जातकोष्ठं नामकञ्च निष्क्रमणाम्नघृडकम् ॥

कार्यवेधोपनयने विद्यारम्भं मृष्टं तथा ।

कृष्यारम्भं बीजवापं वर्षादिनिर्णयस्तथा ॥

यात्रां दुर्गोत्सवश्चैव बौधधस्य च भक्षणम् ।

सर्वमेतत्तथान्यच्च यथायोग्यं विचार्य च ॥

संक्षेपात् कथयिष्यामि यथाग्रं विदुषां भवेत् ।

अत्र सर्वं विचार्यैव कार्यमित्यब्रवीदुत्तमः ॥

अथ राश्यादिनामकथनम् ॥ इत्यादि ।

It ends :

सुभिदां क्षेममारोग्यं वज्रशस्या च मेदिनी ।

वज्रक्षीरास्तथा गावो वृक्षाः फलसमन्विताः ॥

Colophon :

इति ज्योतिःसारे द्वितीयः परिच्छेदः ।

Post-colophon :

श्रीलक्ष्मणदेवशर्मणः साक्षरं पुस्तकञ्च ।

7086.

3889. ज्योतिःसारः । *Jyotihsāra.**By Rāmasatya.*

Substance, country-made paper. $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 1,376. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

An astrological compilation, containing quotations also from works in Bengali.

It begins :

नमो गणेशाय ।

वागौश्वरीं हरिं शम्भुं प्रणिपत्य मुहुर्मुहुः ।

हेच्छ्या रामसत्येन ज्योतिःसारो निगद्यते ॥

क्षिप्रदा कोमलैः श्लोकैः क्षिप्रदा डाकभाषणैः ।

बालकानाञ्च बोधार्थं क्रियते ग्रन्थसंग्रहः ॥

अथ दिनपञ्जिकाज्ञानार्थमङ्गकथनम् ।

प्रथमाङ्गप्रभृति अङ्गबाहुल्यं ज्ञेयम् ॥ etc. etc.

It ends thus :

गुरुतोऽभिक्काला ६३ राहोः खवेदाः ४० भृगुतः खशैलाः

३० राहोरेकदेहत्वात् केतुपरमिति ॥ तेन राहुकेत्वोर्विंशति-
विंशति ॥ इति वर्षफलम् ।*Colophon :*

इति श्रीरामसत्यविरचिते ज्योतिःसारे ग्रन्थद्वयप्रस्तावना ।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ श्रीश्री ।

*Post-colophon :*श्रीमुखनामसंवत्सर आषाढ शुद्ध एकादशी स्थिरवार ज्योति-
सारग्रन्थं श्रीजगन्नाथाचार्येण लिखितवान् । सुसमाप्तं ।

7087.

10812. ज्योतिषसारः । *Jyotiṣasāra*.

Substance, country-made paper. Folia, 34 (of different sizes). Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, discoloured.

A vademecum of astrology.

Beginning :

ॐ नमो गणेशाय ।

ज्योतिषसारो लिख्यते । अथ राश्यादिनिर्णयः । मेघदूष-
मिथुनकर्कटसिंहाः etc.

Along with it, there is the last leaf of *Pañcapakṣi-śakuna*.

Colophon :

इति श्रीश्रीमहादेवविरचितं पञ्चपक्षीशकुनं समाप्तं ।

7088.

3918C. ज्योतिषमती । *Jyotiṣmatī*.

By Gaṇapati Bhaṭṭa.

Substance, palm-leaf. 9×2 inches. Folia, 26 by counting ; folia 5 to 7 having lost their leaf-marks are doubtful and so are the leaves 20, 21, 23, 24, 25, 26 (the last leaf). Lines, 5 on a page. Character, Bengali of the early 17th century. Appearance, old, soiled, effaced and worn-out.

It begins thus :

नमः सूर्याय ।

न खतम्ब वर्मयुद्ध क्रौर्याध्वपैर्धनाद्यमुद्यमिनम् ।

ख्यातं बह्व्रताय शुभदरविदया नवब्रूते ॥

There is a colophon in the 23rd leaf :

इति ज्योतिष्कायां वर्षाधिपादिस्थभाष्याधिकारः ।

The last colophon runs thus :

इति महामहोपाध्यायदाक्षिणात्यश्रेष्ठगणपतिभट्टकृतायां ज्योति-

ष्कायां मण्डलनिर्णयाधिकारः समाप्तः ।

समाप्ता चेयं । श्रीरस्तु मयि लेखके ॥

The condition of the manuscript does not admit of a thorough examination.

7089.

3466. ताजिकम् । *Tājika*.

By Nīlakaṇṭha.

Substance, country-made paper. $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines, 6 on a page. Character, Bengali. Date, Śaka 1758 and B.S. 1243. Appearance, fresh.

The first part comes to an end in leaf 22A and the second in 47A. Leaf 47B contains notes in Bengali on Varṣaphala, the subject-matter of the second part.

The date and scribe of the MS. :

शकाब्दाः १७५८ वाङ्माला सन १२४३ साल तारिख १७३ कै
जेला बर्द्धमान परगणे अम्बिका गामिने ऊदा बडवहरकुनिमये
मौजे कुटनीयामे श्रीमाधवचन्द्र अधिकारी

खासरे लिखितं ग्रन्थं । चोरेण यदि नीयते ।

तत् पुनश्चाग्रके यान्ति दण्डपूर्वाङ्कं दण्डापरान् ॥

श्रीलक्ष्मात्मजश्रीदर्पनारायणशर्मणः पुत्रश्रीमाधवचन्द्रश्रीरोमके
येऽश्रीऽयम् ॥

Begins thus :

ॐ नमो गणेशाय । अथ ताजकः ।
प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं
गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्रीगोलकण्ठो विविगतिः स्रुतिभिः
सत्ताजकं सूरिमनःप्रसादकत् ॥ १ ॥
पुमांश्चरोभिः सुवृद्धश्चतुष्पात्
तिक्तोष्णपित्तोतिवचोदृगुयः ।
पीतोदितं प्राक् विषमोदयाऽन्या-
सङ्ग प्रजा वक्ष्य नृपः समोजः ॥ २ ॥
दृषस्थिरस्त्रीक्षितिशीतवक्ष्यो
याम्येष्टस्त्रुर्वायुनिशा चतुष्पात् ।
श्रेतोति शब्दोऽपि समोदयश्च
मध्यप्रजासङ्गन्तुभोऽपि वैश्य ॥ ३ ॥
etc. etc. etc.

Printed and published in the Chowkhamba Sans.
Series, Benares.

7090.

4381. ताजिकम् । *Tājika*.

By Nilakanṭha.

Substance, country-made paper. 13½ × 4 inches. Folia, 47. Lines, 6
on a page. Character, Bengali. Date, Śaka 1775 (1705 ?). Appearance,
fresh. Complete.

Well-known and printed.

Post-colophon Statement :

पञ्चाब्ज-सत्तेन्दुमिति शक्याब्दे पूर्णं गतं स्त्रीयकपुस्तकम् । लिखितं
श्रीराजनारायणदेवशर्मणा पुस्तकम् ।

7091.

5504. ताजिकम् । *Tājika*.*By Nīlakaṇṭha.**With the commentary entitled Śrīphalavardhinī
by Harṣadhara, son of Sudhādhara.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 130. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured.

The first leaf has been restored. But it does not contain the first verse of the text, which, evidently, was in the original leaf. It contains the text and the commentary on the 1st section, *Samjñātāntra*, only.

The commentary begins thus :

अथ नीलकण्ठी टिप्पनं लिख्यते ।

सिद्धीश्वरं नमस्कृत्य श्रीमन्निपुरसुन्दरीम् ।

फलशास्त्रविदां प्रीत्यै वक्ष्ये श्रीफलवर्द्धिनीम् ॥

काश्यां हर्षधरो विप्रो नीलकण्ठमहोदधेः ।

सहाय्योत्तररूपं व्याख्यां सिद्धिं (?) करोति हि ॥

अत्राक्षरार्थो बहूभिर्निरूपितो

गुरोः कृपालोः कृपया सुगच्छ ।

अतो न तत्रास्ति मम प्रयत्नः

शेषन्तु किञ्चिद्विलिखामि सन्मदे ॥

अथ यत्रपरिसमाप्तिं प्राकट्य हेतुफलकल्पद्रुमयोक्तदेवतानमस्कारा-
त्मकं मङ्गलमाचरन् अभिधेयं प्रतिजानीते प्रणम्येत्यादिना ।

Colophon :

इति त्रिपुराप्रसादाप्तविद्यावरिष्ठसुधाधरपद्धितात्मज-हर्षधर-
विरचितनीलकण्ठीव्याख्यायां श्रीफलवर्द्धिन्यां ग्रन्थसमाप्त-
प्रकरणं संज्ञातम् समाप्तम् ।

7092.

4307. ताजिकम् । *Tājika*.*By Nīlakanṭha.*

With the commentary on the first part (Saṃjñātāntra) by Viśvanātha, son of Divākara Daivajña, and with the commentary on the second part called Varṣa-tāntra by Mādhava Jyotirvid, son of Govinda Jyotirvid.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 66. Lines, 13 on a page. Extent in ślokaś, 2,500. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh.

For the text see IO. Catal. No. 3045. It has been repeatedly published in India.

Viśvanātha's commentary on *Saṃjñātāntra* comes to an end in leaf 44B :

इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथविरचिते नीलकण्ठ-
ज्योतिर्विस्तृतसंज्ञातन्त्रे सहस्राध्यायस्य व्याख्योदाहृतिः समाप्ता ।

See IO. Catal. No. 3050. For Mādhava's commentary see IO. Catal. No. 3053. It is not complete in the present manuscript (?).

60A, इति श्रीविद्वदैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्विस्तृत-
माध्वज्योतिर्विस्तृतिरचितायां समाविवेकटीकायां शिशुबोधिन्यां
वर्षाधीशमुखस्थारिष्टभङ्गफलात्मकं प्रकरणं समाप्तिमगमत् । (?)
सम्पूर्णग्रन्थसंख्या ५२० ।

Then we have the following :

ॐ गणनायकं हृदयवाञ्छितं
प्रणिपत्य तातपदयुग्ममपि ।
बुधमाधवः प्रजुहते विद्वतिं
प्रमिताक्षरां शरदि भावतत्त (?) ॥

ॐ अथ द्वादशभावफलाध्यायं वक्तुकामः प्रथमातिक्रमे कारणा-
भावात् प्रथमभावप्रकरणं वदन् सामान्यतः समस्तभावफलादेशं
युगपदेवानुष्टुभमाह यो भाव इति अथ भावविचारः ।

This is not complete.

7093.

5564. नीलकण्ठताजिकम् । *Nīlakaṇṭhatājika.*

With Viśvanātha's commentary.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 56+46. In Tripāṭha form. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh.

Samjñātānta is complete in 56 leaves. *Varṣātānta* has 46 leaves. It is not complete.

See IO. Catal. Nos. 3050 and 3052. Of both parts there are several Indian editions with this commentary.

7094.

1847. ताजिकभूषणम् । *Tājikabhūṣaṇa.*

By Gaṇeśa, son of Dhunḍhirāja.

Substance, country-made paper. $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines, 9 on a page. Extent in ślokaś, 750. Character, Nāgara. Date, Samvat 1682. Appearance, old. Complete.

Colophon :

इति श्रीदैवज्ञकुण्डिराजात्मज-गणेशविरचिते ताजिकभूषणे
भोजनचिन्ताविचारः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु जगतः । श्रीसंवत् १९८२ समञ्च द्वितीयचैवर्ग
बुधे लिखितमिदं ।

For a full description of the work see IO. Catal.
No. 3063.

In L. 554 the work is attributed to the father, not to the son. The manuscript does not contain the prologue and epilogue of the work. The only colophon attributes the work to Dhunḍhirāja.

In Bik. Cat., p. 343, No. 743, the authorship is attributed to the son in the last colophon. That manuscript, too, is wanting in the prologue and the epilogue.

In the introductory verses the science of astrology is attributed to Brahma in the Satyayuga, to Vādarāyana in the Tretāyuga, to Garga in Dvāpara and in Kali Tārtiyaka or the third system is attributed to the Turks, though they are opposed to Brahma. He advises Brāhmaṇas to study this system, though the Yavanas and the Turks are the founders.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

भक्तिर्भक्तजनस्य यस्य भवति प्रीतिप्रतीतिप्रदा

येहो वंशपरम्परापरिगतः सर्वाभिलाषप्रदः ।

सोऽयं सर्वसुरासुरेन्द्रनिकराराध्यो + लम्बोदरो

धौरो दुर्जनविघ्नतर्ज्जणकरः श्रेयस्कारो नः सदा ॥ १ ॥

तूयं यत्कव्याकटाक्षकणिकासंपूर्णसिद्धौ भवे-

तां वाणीं प्रणिपत्य सत्यनिरतं श्रीकृष्णराजं गुरुम् ।

सारं ताजिकवारिधेर्निरवधेः प्रोद्धृत्य पीयूषवत्

कुर्वे ताजिकभूषणं गणपतेर्भक्तो गणेशः सुधीः ॥ २ ॥

गर्गाद्यैर्यवनैश्च रोमकमुखैः सत्यादिभिः कौर्त्तितं

शास्त्रं ताजिकसंज्ञितं निरवधिं तद्वारिधिं दुस्तरम् ।

एतन्नाजिकभूषणं नवतरातप्तं समर्था तरि

व्यक्तार्थमलकोमलोत्तिविलसत्कार्यानुकीर्णा भृशम् ॥ ३ ॥

ब्रह्मदेधितुख्यसम्भवमिदं तार्त्तीयकं वर्त्तते
शास्त्रं यद्यपि सद्विज्ञैरपि तथाप्यध्येतुमर्हं भवेत् ।
यस्माद् यत्सदसत्फलान्ति गदितं सत्यहि किं पङ्कजे
शृङ्गापङ्कभवाथवा फणिफणोत्पन्ने मणौ भूषणम् ॥ ४ ॥
etc. etc. etc.

Ends thus :

श्रीमन्मङ्गलमूर्त्तिपादकमलदन्दातिसेवोद्भवं
स्फूर्त्या दामलवाग्विलासविलसत्यद्यानवद्यं भृशम् ।
एतत्ताजिकभूषणं सुगणकप्रीत्यै चकारादरा-
दालोक्याद्यस्तोर्गणेऽग्रगणकः श्रीदुहिडराजात्मजः ॥ ८ ॥

7095.

10467. ताजिकदर्पणः । *Tājikadarpaṇa.*

By Jivanātha, son of Śambhunātha Gaṇaka.

Substance, country-made paper. 13 x 4 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 680. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीमन्मैथिलशम्भुनाथगणकात्मजश्रीजीवनाथविरचिते
ताजिकदर्पणे दशान्तर्दशमासप्रवेशाध्यायः समाप्तः ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः
गुणातीतोपौशः सकलभुवनानां नगधरो
घनश्यामो रामः ललितनटजोलासु चतुरः ।
पुमर्थानां दाता जलधितनयागन्दजनकः
ज्ञापारावारो भवतु मम भव्याय सततम् ॥ १ ॥

The object of the work :

2A, नानाताजिकमालोक्य दैवज्ञानां मनोमुदे ।

तन्यते जीवनाद्येन विदा ताजिकदर्पणः ॥

The work ends :

आसीन्मैथिलभूसुरो बुधवरो वेदाङ्गविद्याकरः

ओश्रीओश्रीकरणाकरः कविकुलान्याभूषय[न्] तर्कवित् ।

तत्पुत्रः क्षितिपालवन्दितपदः श्रीशम्भुनाथः कृतो

शम्भुध्यानबलेन शम्भुसमतां काश्यामगादादरात् ॥

तज्जेन नानामतमादरेण पुरातनां प्रविलोक्य रम्यं ।

श्रीजीवनाद्येन विलोकनार्थं विदां कृतस्ताजिकदर्पणोऽयम् ॥

7096.

6363. ताजिकरत्नम् । *Tājīkaratna.*

By Gaṅgādhara, son of Bhairava Daivaṛjña.

Substance, country-made paper. 9½ × 4½ inches. Folia, 51. Lines, 9 on a page. The first leaf is missing. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1857. Appearance, fresh. Complete in 51 leaves.

9B, इति ताजिकरत्ने वर्षखामिफलाध्यायः; 14B, ०सुषमाध्यायः;

16A, ०लघुशफलाध्यायः; 16B, ०रिष्टारिष्टभङ्गाध्यायः; 20A, ०सहमाध्यायः;

27A, ०भावविचाराध्यायः; 29A, ०दशाफलाध्यायः।

Last Colophon :

51A, इति श्रीसकलदेवज्ञनुगुडा(?)लंकारश्रीभैरवदैवज्ञसुत-

गङ्गाधरकृतं ताजिकरत्नं संपूर्णम् ।

Post-colophon :

संवत् १८५७ चैत्रवदि १० दिनवेष्टे ।

It ends with an account of the author's family and the date of the composition of the work :

श्रीमन्माहपुराण्तिके भुवि परं ख्यातं पुरं वाटनं

तत्रासौज्जमदग्निजो द्विजवरः सर्वानवद्यायणीः ।

जातस्तस्य सुतः क्षमा(मौ)पतिव्रतो विद्यावतां धुर्यगो

गोविन्दः खरशास्त्रकृत् मुनि(उनि)वरः शिष्यैश्च(ष्यैश्च)

सर्वैः(र्वै)स्तुतः ॥

तद्रूपाकृतिविद्यकाः समभवंस्तस्माच्चतुःसंमिताः

पुत्रा वेदविदो विचक्षणधियस्तेषां चतुर्थोऽनुजः ।

श्रीकृष्णोखिलशास्त्रसागरमुनिः भूनाथसंघार्चितः

तत्पुत्रो भुवि भैरवो विजयते काश्यां स्वपित्रा समः ॥

शके पञ्चनगाक्षभू १५७५(?) परिमिते मासे शुषौ + + +

वारे देवगुरोरनेकविधिना ग्रन्थान् विलोक्यादिमान् ।

श्रीमद्भैरवदेववेदितनयो गङ्गाधरस्तद्गुण-

ग्रन्थं ताजिकरत्नसंज्ञममलं पूर्णं चकाराद्भुतम् ॥

7097.

10381. ताजिकरत्नम् । *Tājikaratna.*

By Gaṅgādhara, son of Bhairava Daivajña.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 48. Lines, 10, 11 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, Nāgara. Date, Samvat 1712. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीसकलदेवज्ञानुगतज्ञानारश्रीभैरवदेवज्ञानुगतगङ्गाधरकृतं
ताजिकरत्नं संपूर्णम् ॥

Post-colophon :

संवत् १७१२ चैत्र वदि १ ॥

Beginning :

उद्यद्दन्तसिताग्रभिन्नशिखरिखामिहमारुन्धू-
विम्बा + + मणिप्रभावलिमहास्तम्भे भ्रमाद् गच्छयोः ।
कच्छू खामपनेतुमिच्छति मुजुर्देवो गजेन्द्राननः
सोयं संहसितः प्रसुप्रभृतिभिः प्रीत्यास्तु नः श्रेयसे ॥
... ..

The object of the work :

नत्वा खं पितरं समस्तजडधौसद्गुह्यसिद्धिप्रदं
श्रीमद्भैरवसंज्ञकं गुणिवरं स्त्रीयं गुरुं पादरात् ।
पूर्वेस्ताजिकशास्त्रमत्र रचितं नात्र क्रमो विस्तरं
तस्मात्तद्विषयं कृतोद्यम इहाहं जात इच्छावशात् ॥
यद्यप्यातकसूक्तिजं फलमिदं तत्स्थूलकालोद्भवं
नैवात्र स्फुरति प्रविशसुमतिस्तस्मात् सुसूक्ष्मात्मकम् ।
एतत्ताजिकशास्त्रसूक्तिरचितं विज्ञाय सारं मुजु-
र्वक्ष्ये ताजिकरत्नमत्र समुदे गंगाधरोहं विदाम् ॥
ज्ञात्वा जन्मभुवं च सूक्ष्मात्मकं तत्र स्फुटान् खेपरात्
प्रत्यब्दं जगन्मार्कतुल्य इह वै ज्ञेयः स्फुटो भानुमान् ।
तद्भास्वरद्वयतो हि रश्मिदयतः कालोत्र लभं स्फुटं
भावाश्चास्मत्तथा समस्तगणितं तत् पञ्चवर्गौमुखम् ॥

The author's ancestors :

End :

श्रीमन्मातृपुराणिते सुवि परं ख्यातं पुरं वाचनं
तत्रासौज्यमदभिज्ञो द्विजवरः सर्वानवद्याग्रणीः ।
जातस्तस्य सुतः क्षमापतिनुतो विद्यावतां धुर्यगो
गोविन्दः स्वरशास्त्रज्ञात् गुणिवरः शिष्यौचसर्वस्तुतः ॥
तद्रूपाकृतिविद्यकाः समभवंस्तस्माच्चतुः + मिताः
पुत्रा वेदविदो विषयधियस्तेषां चतुर्थोनुजः ।
श्रीकृष्णोखिलशास्त्रसागरमुनिर्भूनायसङ्गार्चितः
तत्पुत्रो सुवि भैरवो विजयते काश्यां खपित्रा समः ॥

The date of the composition of the work :

शाके पञ्चनगाक्षभू (१५७५) परिमिते मासे शुचौ + तिथौ
 वारे देवगुरोरनेकविधिना ग्रन्थान् विलोक्यादिमान् ।
 श्रीमद्भैरवदेववेदितनयो गङ्गाधरस्तद् + + +
 ग्रन्थं ताजिकरत्नसंज्ञममलं पूर्यै चकाराद्भुतम् ॥

7098.

6339. ताजिकरत्नाकरः । *Tājikaratnākara*.

By *Cirañjīva* (*Daivajña Ratnākara*), son of
Śatāvadhāna Bhaṭṭācārya.

Substance, country-made paper. 10 x 4½ inches. Folia, 21. Lines, 7 to 11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. A fragment.

The author is well known as a voluminous writer of Bengal in the beginning of the 18th century. He was patronized by Yaśovanta Siṃha, the Naib Nazim of Dacca.

For the beginning of the work see Ulwar Extr. No. 503.

The contents of the work :

Fol. 1,

कालो थ्योमचरोदयो थवहृतिर्यात्रा प्रवेशः स्वराः
 तिथ्याद्यानयनं च वत्सरफलं भूथ्योमगोलाहतिः ।
 पञ्चाङ्गातकताजके शुक्लनकां प्रश्नश्च संकीर्णकं
 रत्नैरेभिरितस्वतुर्दशमितैर्देवचरत्नाकरः ॥

The authorities consulted :

वृद्धा ताजिकभूषणं गणपतेर्गौडस्य चूडामयोः
 सारं कल्पतरोस्तथैव गदितं श्रीगोलकगुह्यस्य च ।
 अन्येषां ह्यतिनां ह्यतानि बहूशः संवीक्ष्य निष्कृष्य च
 श्रेयो यद्गङ्गसम्मत्तं मतमिह ब्रूमः स्वपदेन तत् ॥

It contains also explanations of difficult passages :

- 10A, दैतादैतमतादिगिर्णयविधिप्रोद्भुद्भिः श्रुतो
 भट्टाचार्यशतावधान इति यो गौडोद्भवोभुक्तरिः ।
 नानाशास्त्रविदा तदात्मजचिरंजीवेन यन्निर्मितं
 दिव्यं ताजकरत्नमस्य समभूत् पूर्येयमनिदप्रभा ॥
 इति श्रीचिरंजीवभट्टाचार्य-देवशरत्ताकरोदाहृते ताजकरत्ने
 वर्षादिप्रकाशिका प्रथमप्रभा ।
- 13A, दैतादैत० समभूदेवा द्वितीयप्रभा ।
 इति श्री वर्षेष्टफलप्रकाशिका द्वितीयप्रभा ।
- 16A, दैतादैत० समभूदेवा तृतीयप्रभा ।
 इति श्री० सुंयहाफलप्रकाशिका तृतीयप्रभा ।
 अथ ग्रहाणां प्रतिभावफलानि

We have only 48 verses of the fourth *prabhā*, from the beginning.

The Ulwar MS. referred to above goes to the end of P. X, where the author is stated to be a native of Navadvīpa and a resident of Benares for a long time.

7099.

7811B. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 19-33. Lines, 10 on a page. Character, modern Jaina Nāgara. Date, Sāmvat 1910. Appearance, fresh. A mere fragment.

Colophon :

इति श्रीयशितहरिभट्टविरचितं ताजिकसारशास्त्रं संपूर्णम् ।

Following the colophon, we have seven ślokas (ending with the col. इति सुदेशप्रसन्नं) and four (ending with the col. इति पंचांगप्रसन्नप्रतिफलसंपूर्णं इति औताजिकसार संपूर्णम्). After all these comes the date:

खपूर्णां चक्रेदुमिते च वर्षे मासे शुभे आवणशुक्लपक्षे ।
तिथौ च षष्ठ्यां मङ्गले च वारे शीघ्रं लिखेताजिकसारमेव ॥

ऋषिणा (the name is blurred over with ink) ताजिकं
लिखितं स्फुटम् ।

आदिनाथालये स्थित्वा भूपतीनां पुरे वरे ।

लिपौक्तं ऋषि (again the name blurred over with ink)
बृहन्नागोरोलुङ्गागच्छे ॥ राजपुरनगरे ॥

Printed and published in Benares.

7100.

8723. ताजकौयारिष्टविचारः । *Tājakiyāriṣṭavicāra*.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 125. Character, Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete.

Four leaves only.

7101.

7811A. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

By Nilakaṇṭha.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1862. Appearance, old and worn-out. Leaves joined together. Complete.

Last Colophon :

इति औताजिकनीलकाण्ड संपूर्णं

Post-colophon :

संवत् १८६२रा वर्षे मिति वैशाख सुदि ८ दिने ।

The work has been repeatedly published in India.

7102.

6504. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14-41. Lines, 15, 16 on a page. Character, Nāgara of the early 18th century. Appearance, old and discoloured. A fragment.

The only colophon in the fragment is in fol. 27A :

इति श्रीताजिकसारे लिङ्काध्यायः ।

7103.

623. ताजिकसारटीका । *Tājikasāraṭīkā*.

By Sāmanta.

For the MS. see L. 1354.

The name of the patron of the commentator is read by Rājendralāla as Śrīpati Viṣṇudāsa. But it is not Śrīpati but Śrīmati—thriving—an adjective to Rājya.

The only information given here about Viṣṇudāsa was that he was a lion to the elephants of Kheri, a district in Oudh.

7104.

6416. ताजिकसारटिप्पणी । *Tājikasāraṭippaṇī*.

Written under the dictation of Pracara Sāmanta.

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 31. Lines, 9 on a page. Extent in ślokaś, 540. Character, Nāgara. Date, Samvat 1771. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीताजकसारटिप्पणी ।
प्रचरसामन्तमुखादवगत्य लिखिता ॥
समाप्तेयं ताजकसारटिप्पणी ॥

Post-colophon :

संवत् + छापलाभद्वय संवत् १७७१ चवार वदि ३० सोमे को
लिषि ग्रंपूर्णं परोपकाराय कायस्थगुरुरचरणशेवकं ।

Then there are two lines more.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

ताज(जात)कसारटिप्पणी प्रस्तूयते । श्रीरामसेति ।
श्रीमद्वृत्तिविक्रमार्कसमयातीतसंवत् १६३६ शाकः १५०१
प्रवर्त्तमाने मार्गशीर्षमासे कृष्णपक्षे एकादश्यां तिथौ शनिवासरे
घटिकाः ५६ पल ४८
... ..
तत्काले जन्म ।

अथ ब्रह्मसिद्धान्तोक्तरीत्या ग्रहानयनम् । तत्र गताब्दाः ३६६
अधिसासाः १४७
(2A) यथा जन्मशाकः १५०१ वर्त्तमानशाकः १५२४ तस्माज्जन्मशाकः
पातितः शेषं गताब्दाश्चतुर्विंशतितमाब्दप्रवेशः । अथाहर्गण-
नयनमाह—जातो वर्षगण इति ।

See our MS. No. 617 and L. 1482.

7105.

3062. ताजिकसारटिप्पणिका । *Tājikasāraṭippaṇikā*.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 85. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, discoloured. Very corrupt.

It begins :

अथ तौरदशाकरणप्रकारमाहः—

सा दशा मासप्रवेशज्ञानेन ज्ञाता भवतीति मासप्रवेशज्ञानेन
स्रष्टा भविष्यति । परं श्लोकार्थं यथा पश्यन्तीति । ये ग्रहा
यावन्तो ग्रहा वर्षलभं पश्यन्ति तावन्तो ग्रहादौर्गां स्वमार्गेण
स्थाप्या तत्पञ्चादधिकः स्थाप्यः ।

It ends :

ततो भावास्ततो दृष्ट्यादि ततः सप्तमं पञ्चवर्गं ततो द्वीनांशा
यावतांशा क्रमेण दशा साध्याः ।

Colophon :

इति ताजिकसारटिप्पणिकायां समाप्तं संपूर्णं । शुभम् ॥

7106.

3442.

Substance, palm-leaf. $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 111. Lines, 3, 4 on a page. Extent in ślokaś, 2,100. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, fresh.

It contains three Tājika works.

(I) *Tājikasāra* by Haribhadra. Complete in 50 leaves.

Colophon :

इति श्रीहरिभद्रविरचितः ताजिकसारः समाप्तः ।

The concluding verse is marked 404.

Post-colophon :

श्रीकृष्णदासप्रमर्शः साक्षरम् ।

For the work see L. 2796 and IO. Catal. No. 3058. The MSS. described there give the author's name as Hari Bhaṭṭa. In our MS. it is Haribhadra.

(II) ताजिकोक्त वर्षपणपद्धतिः by Keśava Daivajña.

Colophon :

इति केश[व]भट्टविरचिते ताजिकोक्तवर्षफलपद्धतिः समाप्ता ।

Complete in 25 verses of various metres.

For the beginning of the work see IO. Catal. No. 3060.

Our MS. ends thus :

(?) लघेशांशपती मिथस्तनुनवेत् + म्यंशपौ यौ तयोः

सौम्यं केहं दृगिन्दृग्गुतिरिहोच्चस्थौ च दृष्टौ तथा ।

देहस्वामिषु सौख्यदौ च विपरीतो भवेद्दृष्टप्रदा

वर्ज्यं सुधगुण्यैः प्रकल्पितौ मासेऽत्र वेद्यात् फलम् ॥ २५ ॥

After the verse marked 15, occurs the name of the scribe :

श्रीकृष्णदासशर्मणा लिखितमिदमिति ।

(III) ताजिक by Nilakanṭha.

See IO. Catal. No. 3045.

See printed copy of Sanskrit College.

7107.

4306. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 22. Lines, 16 on a page. Extent in ślokaś, 770. Character, Nāgara. Date, Samvat 1851. Appearance, old, effaced and damaged. Complete.

Post-colophon Statement :

संवत् १८५१ मिति ज्येष्ठ वदौ जीवदिने ।

See L. 2796.

7108.

6401. ताजिकसारः । *Tājikasāra.*

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 35. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 800. Character, Nāgara. Date, Samvat 1849= Śaka 1714. Appearance, discoloured. Complete.

It ends :

आलोक्य नानामुनिसम्मतानि
सम्यक्कृतं ताजिकसारमेवम् ।
स्वल्पं विचित्रं हरिणा-सुखार्थं
ज्योतिर्विदां तद्विविधैः सुपदैः ॥ ३६६ ॥

Colophon :

इति श्री[हरि]भट्टविरचिते दिनप्रवेशप्रकरणम् ।

Post-colophon :

संवत् १८४९ शके १७१४ ।

चैत्रकृष्ण १४ चन्द्रदिने लिखितम् । मिश्रज्वालादत्त शुक्लवंशे
रारिप्रश्नमध्ये वाल्म्यं । शुभं मङ्गलं भवः । यादृशं पुस्तकं etc.

For descriptions of the work see L. 2796 and IO.
Catal. No. 3058.

7109.

7762. ताजिकसारः । *Tājikasāra.*

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 35. Lines, 4 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1869. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीहरिभट्टविरचिते ताजिकसारे दिनप्रवेशप्रकरणं सम्पूर्णं ।
इति ताजिकसारं संपूर्णम् ।

Post-colophon :

औरस्तु । लिखतु ब्राह्मणघर अण्णोघर अहं पठनाथ अहं
निमित्तं भकरी मध्ये सं १८६६ शाके १७४४ मौगसरसुद १२
मंगलवार सुषं रस्तु ॥

A well-known work on astrology, especially horoscopy.
See IO. Catal. No. 3058.

7110.

8511. ताजिकसारः । *Tājikasāra.*

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44. Lines, 7,
8 on a page. Extent in ślokaś, 700. Character, Nāgara. Date, Samvat
1834. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीहरिभट्टकृतताजिकसारे दिनप्रवेशः ।

Post-colophon :

दीनानाथ प्रसौद त्वमाशुलेय पुस्तकं ।
संवत् १८३४ मार्गशुषत्रयोदशी शुक्ले ॥ शुभं भूयात् ॥

A treatise on astrology, especially horoscopy. See
IO. Catal. No. 3058 and L. 2796.

Begins thus :

ओगणेधाय नमः ।

ओरामस्य पदारविन्दयुगलं नत्वाय योगेश्वरीं

हेरम्बं तपनादिकं ग्रहगणं ब्रह्मं यशोदासुताम् ।

वक्ष्ये ताजिकसारस्यसुगमं रम्बं सुबोधप्रदं

नागताजकतो विणोक्त्वा रक्षितं देवज्ञहर्षप्रदम् ॥ १ ॥

यत्पूर्वार्जितमात्मदेहजनितं दैवं शुभं वाशुभं
तत्सर्वं हि विपाकमेति नियते वर्षाघि[दि]के निश्चितं ।
सर्वैः संमतमत्र जन्मनि परं जन्तोः सुखं सूरिभि-
स्तस्मात् तत्परिचिन्त्य वर्षजनितं वक्ष्ये फलं स्फूर्तिमान् ॥ २ ॥
etc. etc. etc.

Ends thus :

आजोद्य गानासुनिसम्मतानि सम्यक्कुतं ताजिकसारमेव ।
खल्यं विचित्रं हरिणा सुखार्थं व्योतिर्विदां तद्विविधैः सुपद्यैः ॥ २६ ॥

Printed and published in Bombay.

7111.

7930. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

By Hari Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia. 21. Lines, 7, 15 on a page. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, old and discoloured.

The leaves are from two different MSS., 1-16 belonging to one and the rest to the second. But there is a considerable gap between the two batches of leaves.

The last leaf ends abruptly ; but there is a colophon in the 4th line : इति दिनचर्यायां भावाध्यायः ।

All the leaves from 1-21 are marked, on the left hand upper margin, with the letters ताजि०. And the beginning is that of Haribhadra's *Tājikasāra*, a treatise on horoscopy.

7112.

7817. ताजिकसारः । *Tājikasāra*.

By Hari Bhatta.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 10-21. Lines, 14 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1699. Appearance, old and discoloured. Defective in the beginning.

Last Colophon :

इति श्रीहरिभट्टविरचिते ताजिकसारे दिनचर्याप्रकरणं सप्तमं ।

Post-colophon :

यादृशमित्यादि । संवत् १६६६ वर्षे शके १५६७ प्रवर्तमाने
पाशुनमासे कृष्णे पक्षे द्वितीया तिथौ शनिदिने अष्टम्यक्ष लवणपुर-
वास्तव्यजवाही हरदेवसुतेन लिखितं । श्रीरक्ष ॥

See IO. Catal. No. 3058.

7113.

No. 10206 contains *Tājikasārasudhānidhi* with fragments of other works.

A.

ताजिकसारसुधानिधिः । *Tājikasārasudhānidhi*.

By Nārāyaṇa, son of Mādhava.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 42. Lines, 11, 12 on a page. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, old and discoloured.

For a full description of the work see Oxf. No. 784.

Although the leaves are consecutively marked 1-42, it seems to be composed of fragments of different MSS., leaving gaps here and there and sometimes repeating matters twice over.

I. 5A, इत्यत्र ताजकसुधानिधनामधेये नारायणेन रचिते प्रियप्रियतुष्टौ ।
अध्याय एष कथितः प्रथिताद्यसंज्ञो राशिसंख्यारूपवृत्तकाण्डरम्यः ॥

II. 15A, इत्यत्र० अध्याय एष कथितः प्रथितो द्वितीय-
वर्षे दयादिगणिताभिधमत्र रम्यः ॥

Between foll. 28 and 29, there is apparently a gap.

III. 33A, ० अध्याय एष रचितः प्रथितस्तृतीय-
सद्भादिवर्षफलान्तविचाररम्यः ॥

Between foll. 36 and 37, there is a repetition of three stanzas.

IV. 40B, ० अध्याय एव ऋतुसंज्ञकमासवैश्व-
मासैश्चपाकफलचारविचाररम्यः ॥ (?)

(The above col. is not found in the Oxf. MS. referred to above.)

There appears to be a large gap between foll. 40 and 41.

VI. 41B, इत्यत्र० अध्याय एष कथितो गमिनो(?)तु सम्यग्
धमप्रवैश्वफलचारविचाररम्यः ॥

VII. 42A, इत्यत्र० अध्याय एष गजसंज्ञक अन्यभूत
आखेटकस्य विधिचारविचाररम्यः ॥

In the subsequent ślokas (quoted in the Oxf. Cat. quoted above) the author gives his genealogy and speaks of four other works by himself :

होरासारसुधानिधिर्विरचितः पूर्वं मया जातके

व्याख्या वै नवजातकस्य रचिता देवज्ञसन्तोषिणी ।

प्रश्ने वै गणकप्रिया निगदिता युद्धादिसिद्धौ तथा

प्रोक्तो हि खरसागरस्तदनुतापीर्यै सुघाया निधिः ॥

(Not properly quoted in the Oxf. Cat.)

Last Colophon :

इति श्रीयामकरोपनामकमाधवात्मनगरायणस्तत्ताजिकसार-
सुधानिधिः समाप्तः ॥

Post-colophon :

यत्र्यसङ्ख्या १३०० ॥

7114.

2930. ताजिकसुधानिधिः or ताजिकसारसुधानिधिः ।

Tājikasudhānidhi or *Tājikasārasudhānidhi*.

By Nārāyaṇa.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 40. Character, Nāgara. Date, Samvat 1880. Appearance, fresh.

The manuscript contains the third chapter only. For a full description of a complete work see Oxf. No. 784.

It ends :

इत्यत्र ताजिकसुधानिधिनामधेये
नारायणेन रचिते प्रियप्रियतुष्टौ ।
अध्याय एष रचितः प्रथितस्तृतीयः
सद्भातिवर्षपमलान्तविचाररन्ध्रः ॥

The date and the scribe of the MS. :

लिखितं जयलक्ष्मिभिर्येन संवत् १८८० शुद्धचैत्र शुक्ल १ शनौ
“ओरवसे नमः” औत्सर्ग्यादिगव्यहेभ्यो नमो नमः ॥ श्रीः ॥

7115.

6433. ताजिकालंकारः । *Tājikālaṃkāra*.

By Vidyādhara.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 11. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1743. Extent in ślokas, 200. Appearance, discoloured. Complete.

Mangalācarana

सकलसमयमित्यं सर्वकर्मैकहेतुं
 सकलभुवनसत्यं सर्वभूताधिपत्यम् ।
 विप्रदकिरणजालैर्भूषितं भानुमेकं
 निगमभणितकौर्त्तिं नौमि विद्याधरोदहम् ॥
 विकचकमलनेत्रं सर्वभूतैकवीर-
 मभिमतमदनं तं राघवं संग्रहय ॥
 गिरमगतनयाजं वासुदेवं गुह्यं
 स्फुटकृतमिह वक्ष्ये ताजिकालंकृतम् ॥

The object of the work :

चिरतरसमयादौ दुर्यहं जातकौयं
 फलमहमवलोक्य प्रस्फुटं ताजकौयम् ।
 निखिलमिह समाजं तत्फलं संब्रवीमि
 रघुपतिपरशाम्भः सम्भवाप्तावबरोधः ॥

2A, इति श्रीगणकगोपालात्मजविद्याधरविरचितायां ताजिकालंकृतौ
 वर्षसाधनाध्यायः; 3B, °गृहभावस्यष्टौकरणाध्यायः; 4A, °भावगतग्रहाणां
 पलाध्यायः; 5A, मुंथासाधनाध्यायः; 7A, बलसाधनाध्यायः; 9A, °योग-
 वियोगाध्यायः; 10A, °सहमासाधनाध्यायः; 11A, °दशासाधनाध्यायः ।

Last Colophon :

°मासवेशसाधनाध्यायः ।

Post-colophon :

संवत् १७४३ वर्षे माघवदि १० भगौलषिजो जगन्नागसुतो
 मोहनसुंजि कवितं । शुभं भवतु ॥

7116.

9457. ताजिकालङ्कारः । *Tājikālaṅkāra.*

By Sūryya.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 19. Lines, 11
 on a page. Extent in ślokas, 360. Character, Nāgara. Date, Śamvat
 1867. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Complete.

It is an astrological treatise by Sūryya Daivajña, who wrote, besides the work under notices, commentaries on लीलावती and बीजगणित—a Vijagaṇita based on Śrīpatipaddhati—and बोधसुधाकर, a treatise on spiritualism, Aufrecht.

Colophon :

इति श्रीदैवज्ञवर्यपण्डितसूर्यविरचिते ताजिकालङ्कारे सह-
माध्यायः ॥ १० ॥ संवत् १८६७ ।

Beginning :

अगणितगुणकौर्त्तिः स्फूर्त्ति + + हतार्त्ति-

स्वरूपाकिरणवर्णो मत्तमातङ्गनुङ्गः ।

दणितदनुजपद्मो भक्तिनिर्विघ्नसिद्धौ

स जयति गणनाथो पार्वतीमोहरूपः ॥ १ ॥

श्रीज्ञानराजनिजतातपदप्रसाद-

संसाधिताखिलविशेषकलाकलापः ।

सत्पण्डिताननसरोजविकाशहेतुः

सूर्योद्दमार्थहृतिमीष्य वदामि किञ्चित् ॥ २ ॥

आद्यैर्यद्यपि गद्यपद्यरचनामाधुर्यधुर्याक्षर-

प्रक्षेपैरम्बतोपमं समुदितं धार्याभिरायरपि ।

तत्र ओढसमुत्थमोद्दमहिमध्वसेन सङ्गायते

तस्मादस्मि कृतौ कृतादतिरहः श्रीताजिकालङ्कृतिः ॥ ३ ॥

इत्यादि ।

It ends thus :

सहमेष्टसहमयोरन्तरे भागन्न-लघोदयः ।

भान्यः खण्डगुणैर्लब्धं सहमानां दिनानि च ॥ ४ ॥

गोतम्युत्तरतोरपाख्यवसतिः श्रीपार्थसंज्ञं पुरं

तत्रत्यो गणकाग्रणीः पृथुयशाः श्रीज्ञानराजाभिधः ।

पुत्रस्तस्य महोदयो मतिभरोत्कर्षादकावौदिमां

सूर्यः सुज्ञविधिज्ञपण्डितमुदे श्रीताजिकालङ्कृतिम् ॥ ५ ॥

टोकेवासनयान्विते गणितयोर्यौलावतौबीजयो-

क्तदत् श्रीपतिपद्धतेषु गणितं बीजं तथैकं व्यधात् ।

एतत्ताजिकमश्रुतार्थमपरं काव्यात्मकं प्रौढधीः

सूर्यो बोधसुधाकराख्यमकरोदध्यात्मशास्त्रे परम् ॥ ६ ॥

7117.

5530. तोडलानन्दः (व्यवहारसौख्यम्) ।

Toḍalānanda (Vyavahārasaukhyā).

*Belonging to the series of works on Smṛti included in
Toḍaramalla's encyclopaedic work, the Toḍarānanda.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 70. Lines, 10
on a page. Extent in ślokas, 1,750. Character, Nāgara. Date, Saṃvat
1699. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीमन्महाराजाधिराज-श्रीसदासमरविजय-श्रीटोडरमल्ल-
विरचिते टोडरानन्दे व्यवहारसौख्यं सम्पूर्णम् । समाप्तम् ।

Post-colophon Statement :

शुभमस्तु संवत् १६९९ वर्षे मार्गशिरमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां ।

In a much later hand :

पण्डितरघुनाथमालवीयस्य इदं पुस्तकम् ।

हस्तुमिच्छति यः पापी तस्य वंशक्षयो भवेत् ।

It relates to astrology.

The beginning of the work :

श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्यामो महेश्वरानं वाग्देवीं भास्करादिकान् ।

ग्रहान् शास्त्रप्रणेतृन्च गर्गसत्यपुरःसरान् ॥

हेरम्भसम्भामपि च प्रणम्य गोविन्दपादाम्बुजनिष्ठचेताः ।

जगद्धिताय श्ववह्नारसौख्यं ब्रूते स्कूटं टोडरमल्लभूपः ॥

ब्रह्मात्रिनारदवश्लिष्टप्रमुखैः प्रणीत-

मालोद्य शास्त्रजलधिं सुमतिप्रगल्भः ।

सारं ब्रूवे किमपि लल्लवराहसत्य-

श्रीश्रीधराद्युदितशास्त्रमतानुसारी ॥

तत्र हेतुमाह सत्याचार्यः ।

शुभक्षणाक्रियारम्भजनितपूर्वसम्भवाः ।

सम्पदः सर्वलोकानां ज्योतिस्तन्त्रप्रयोजनम् ॥

7118.

7880. त्रिकालज्ञानाक्षरचिन्तामणिः ।

Trikālaññānākṣaracintāmaṇi.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 220. Character, Nāgara. Date, Samvat 1813. Written in a scribbling hand. Appearance, old and discoloured. Complete.

It relates to prognostication.

Last Colophon :

इति श्रीशिवविरचितायां त्रिकालज्ञानाक्षरचिन्तामणौ खरादि-

निर्या[य]प्रकरणं समाप्तं ।

Post-colophon :

संवत्सरे द्वादश अष्टमं चैत्रे अमावस्याशुक्लपुष्याहे त्रिकाल-

ज्ञानाक्षर प्रश्न वेदेति लिखते ॥ शुभं [भू]यात् ॥

लक्षस्याधिपतिर्यत्र तत्र तिष्ठन्ति ते यथाः ।

+ + + + +

संवत्स[र] १८१३ मिति पौष सुदी २ कासीमध्ये लिखितं
सदारामेण इदं पुस्तकं ।

Beginning :

प्रणम्य शारदां देवीं लम्बोदरविनायकम् ।
लोका कौतुकहेतुञ्च त्रिकाल[ञ्च] महेश्वरम् ॥
अंधकस्य वधार्थाय त्रिपुरस्य निपातने ।
ईश्वरेण कृतं ग्रन्थं शृणु यत्नेन पार्वति ॥ २ ॥
किं कुर्वन्ति हि देवज्ञाः एकः प्रश्नो भवेदिह ।
सिद्ध्यन्ति सर्वकार्याणि सत्यमुक्तं वरानने ॥ ३ ॥
सर्वजीवे यथा (वेतौ) सिंहस्तथा प्रश्नेषु ज्योतिषम् ।
प्रसिद्ध्यन्ति लोकेषु शिवस्य वचनं यथा ॥ ४ ॥
न जानन्ति हि मम ग्रन्थं ज्योतिषं सारं किं करोति च ।
सर्वप्रश्नेष्विदं सारं सारं चिन्तामणिं परिस्फुटम् ॥ ५ ॥
सर्वेषु ज्योतिषं सारं सर्वशास्त्रप्रधानकम् ।
सर्वग्रन्थेष्विदं सारं चिन्तामणीपरिस्फुटम् ॥ ६ ॥
लुकाचिन्ता तथा सुष्ठु श्र + आ वस्यादि कौतुकम् ।
एतत् सर्वं तथा चान्यत् चिन्तामणीपरिस्फुटम् ॥
प्रश्ने यात्रासु युद्धेषु मांगल्ये च महोत्सवे ।
विवाहेषु च यज्ञेषु प्रासादगृहदुर्गयोः ॥
वापिकूपतडागेषु ग्रामारंभेषु मंदरे ।
वाणिज्ये व्यवहारे च शुभाशुभं स्फुटं वदेत् ॥
वृष्णाक्षकं प्रवक्ष्यामि यथोक्तं सिवभाषितम् ।
येन विज्ञानमात्रेण + + +
मृत्युशोकस्तथा हानिः संतोषश्च घनागमः ।
+ स्वयंकलहं चैव सर्वसिद्धिः प्रजायते ॥
काकश्च पिंगलश्चैव मार्जारश्चानमेव च ।
प्रवेशे वामभागे च निर्गमे + क्षिणौ शुभाः ॥

काकस्य वचनं श्रुत्वा पादच्छाया तु कारयेत् ।
 त्रयोदश पद दत्त्वा यद्भिर्भाग समाचरेत् ॥
 लाभं ह्येदं तथा सौख्यं भोजनं च घनागमम् ।
 शेषस्य मरणं चैवमेतत् काकस्य लक्षणम् ॥
 संपूर्णकलशं विध्वा दधं कुं रोचनदधिचन्दनम् ।
 श्वेतं च एवमित्यादि शङ्खशब्दादिकं शुभम् ॥
 कर्पस लवणं तैलं गुडं मुख्यघनादिकम् ।
 कषयवासा दिग्बसा जयवान् शुभो मता ॥
 पश्यन् च शकुनं त्वद्य ततः कार्यं विचिंतयेत् ।
 दुतलक्षणाभालोक्यं चिंतामणिपरिस्कृतम् ॥
 + + कंडूयते यत्र पृच्छाकाले तु पृच्छकः ।
 निर्मलं त विजानियात् सर्वसिद्धिः प्रजायते ॥ etc. etc.

4B, इति श्रीशिवविरचितायां त्रिकालज्ञानाक्षरचिन्तामणौ संज्ञाप्रकरणं;

8A, °लुकाप्रकरणं

The last colophon quoted above.

End :

रविमध्यगतश्चन्द्रो चन्द्रमध्यगतो रविः ।

ज्ञातव्यं गुरुतः शास्त्रं न भेदैः शास्त्रकोटिभिः ॥

7119.

7840. त्रैलोक्यदीपकप्रश्नः or दण्डज्ञानगोष्टि (?) ।

Trailokyadīpakapraśna or Daṇḍajñānagoṣṭhi.

By Ādinātha.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 3. Lines, 1 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

On divination from the hours of the day, which are fancied to be of different colours.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गुरुं समासाद्य सर्वशास्त्राणि सर्वशः ।
 क्रियते आदिनाथेन प्रश्नं जैलोक्यदीपकम् ॥
 सारात् सारतरं ज्ञात्वा दण्डज्ञानप्रकाशकम् ।
 सर्वजंतुपकाराय कीर्त्तये तत्त्वरूपकम् ॥
 सूर्योदयात् समारभ्य सर्वतत्त्वं प्रकाशितम् ।
 पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुराकाशमेव च ॥
 पीतं धरा जलं श्वेतं आरक्तं वह्नितत्त्वकम् ।
 हरितं वायुतत्त्वं च श्यामं गगनमुच्यते ॥
 पृथिव्याद्येकतत्त्वस्य एकैकाघटिकोदयात् ।
 तस्मात् शुभाशुभं सर्वं एतद्[च्छ?]कस्य प्रकाशितम् ॥
 पीतं द्विजविनिर्दिष्टमारक्तं क्षत्रियोच्यते ।
 श्वेतन्तु भवेद्देश्य हरित् शूद्रः श्याममन्यजः ॥ ६ ॥
 प्राचीदिशि स्थितः पीतः श्वेतन्तु दक्षिणोच्यते ।
 प्रतिष्ठां रक्तवर्णं स्याद्धरिता कौवेरकौ दिशः ।
 मध्यस्थितेषु श्यामं स्यादित्युक्ता कोणसेधितैः ॥ ७ ॥
 पित्तस्य वर्त्तुलाकारं खेतं चतुःकोणकम् ।
 त्रिकोणं रक्तवर्णं च हरितं धनुषाकृति ॥ ८ ॥
 श्यामकं तु विजानीयाद् बह्वकोणं बुधैः सदा ।
 जैलोक्यदीपकं प्रश्नं ज्ञात्वा सम्यक् प्रकाशितम् ॥ ९ ॥
 अथ जीवमूलधातुज्ञानं

1B, इति श्रीआदिनाथकृतौ दंडाख्ये ज्ञानगोष्ठौ प्रथमोऽध्याय—अथ रत्ननिर्णयः

2A, इति श्रीआदिनाथकृतदंडज्ञानगोष्ठौ मिश्रिकाध्यायो द्वितीयः ॥ ९ ॥
 अथ संताननिर्णयः

2B, व्यापारद्वारा लाभालाभप्रश्नः; विवाहनिर्णयः; दुर्भिक्षसुभिक्षविचारः;
जयप्रराजयः; दृष्टिनिर्णयः;

3A, वीजरोगप्रश्नः; चौरनिर्णयः

3B, इति श्रीव्यादिनाथकृतौ दंडज्ञानगोष्ठके तृतीयोऽध्यायः—प्रवृत्ति-
जीवनमरणप्रश्नः; राज्यप्रश्नः.....Ends abruptly.

7120.

6439. दशापञ्चकम् । *Daśūpañcaka.*

Substance, country-made paper. 8×5 inches. Folia, 28. Lines, 11
on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara. Appearance, old
and discoloured. Copied in Śamvat 1838.

A good compilation for casting nativity. Here we
have five stages of a planet, influencing human destiny.

Beginning :

तत्रादौ रवेर्मूलदशाफलम् ।

क्षीमं करोति खजनैर्विरोध-

मुद्देगरोगार्थविनाशश्च ।

प्रवासपौडामभितोभिघातं

रवेर्दशा देहभृतां तनोति ॥

1A, इति मूलदशाफलम्; 2A, इति रविमध्येऽन्तर्दशाफलानि; 2A, अथ
विदशाफलानि; 2B, अथ सूक्ष्मदशाफलानि; 3B, अथ प्राणदशाफलम्;
4A, इति सूर्यदशापञ्चकम् ।

7A, इति चंद्रदशापञ्चकम्; 10A, इति भौमदशापञ्चकम्; 13A, इति
राहोर्दशादियञ्चकम्; 16A, इति गुरुदशापञ्चकम्; 19A, इति शनिदशा-
पञ्चकम्; 22A, इति बुधदशापञ्चकम्; 25A, इति केतोर्दशापञ्चकम् ।

Last Colophon :

इति शुक्लदशापञ्चकं सम्पूर्णम् ।

Post-colophon :

संवत् १८३८ आश्विन शुक्लपञ्चम्यां शनिवासरे महादेवेन
लिख्यतं कथितं च सरस्वति । श्रीरस्तु ।
कल्याणमस्तु । शुभं भवतु ।
विंशोत्तरि दशा समाप्तम् ।

7121.

8720. दशाफलम् । *Daśāphala.*

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 15. Lines, 9
on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara. Appearance, old.
Incomplete.

Fifteen leaves only.

It begins :

गणेशानं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहृम् ।
स्वरशास्त्रानुसारेण वक्ष्ये चार्थदशाफलम् ॥
नक्षत्रस्य गता नाशो वेद (४) ब्राह्म त्रिभाजिताः ।
लब्धं तु खार्कतः (१२०) शोधं शेषमायुस्फुटं भवेत् ॥
अन्यथा
परमायुप्रमाणेन (१२०) गुणयेद् गतनाडिकाः ।
नक्षत्रस्य हरेद् भागं नवत्या (६०) तं विशोधयेत् ॥
परमादायुषः शेषं जन्तोरायुस्फुटं भवेत् ॥

7122.

7925.

Substance, country-made paper. 7×7 inches. Folia, 5+12+7+14+
44 (2-45). Lines, 16 on a page. Character, Nāgara of the 19th century.
Appearance, discoloured.

I. (Complete in five pages.)

Colophon :

इति श्रीमत्सुकलगुणाभिरामश्रीकृष्णरामव्योतिर्विष्णुनिष्ठो
दशापञ्चकानयनं समाप्तं ।

Post-colophon :

सन्ति श्रीसंवत् १८१२

Beginning :

प्रणम्य सर्वार्थकरं उमासुतं
तथा महेशं गिरिजासमन्वितम् ।
कृष्णाद्यरामेण दशाक्रमं लघुं
विरच्यते(?) बालहिताय शोभनम् ॥

II. (Complete in twelve pages.)

Colophon :

इति श्रीमद्देव्यरगौरीसंवादे विंशोत्तरी दशा समाप्ता ।

Beginning :

श्रीपार्वत्युवाच ॥
हिताय सर्वसत्त्वानां जातकं ब्रूहि शङ्कर ।
आयुर्दायनिधानेन दशाफलक्रमेण च ॥
एवमुक्तस्तु पार्वत्या शङ्करः प्रत्यभाषत ।
उवाच वचनं प्रीत्या ब्रूयुः पार्वति निर्णयम् ॥

III. (Complete in seven pages.)

Colophon :

इति श्रीजातकाभरणे यवनाचार्यमते निर्ध्यायाध्यायः ।

Beginning :

गुणाभिरामः सततं देवब्राह्मणपूजकः ।
कौतुकाकल्पभोक्ता च ताम्रविक्षुतलोचनः ॥

End :

इति श्रीजातकाभरणे यवनाचार्यमते निर्घोषाध्यायः ।

This is an extract from *Jātakābharāṇa*, a well-known work on horoscopy, by Dhunḍhirāja. (See IO. Catal. No. 3075.)

IV. (Complete in fourteen pages.)

Colophon :

इति चमत्कारचिन्तामणिः सम्पूर्णः ।

A well-known work on horoscopy by Nārāyaṇa Ācārya. (See L. 2666.)

V. (In pages marked 2-45.) Contains *Uḍudāya-pradīpa* with the commentary by Bhairavadatta, son of Harirāma Śarmā. Defective at the end.

The text, which commonly goes under the name of Pārāśari Horā, is well known. For the commentary see L. 3232.

7123.

दशाशुबोधः (विंशोत्तरौदशाफलम्)

Daśāśubodha (Viṃśottarīdaśāphala).

6338.

I.

Substance, country-made paper. 9×4½ inches. Folia, 1-5. Lines, 14, 15 on a page. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, discoloured. Fragment.

A treatise on the planetary influences on human destiny.

The *maṅgalācarana* and the object of the work :

प्रणम्य सर्वज्ञमनन्यतेजसं

लसत्तमज्ञानमनोमहोदधिम् ।

दशाफलं वक्षि महर्षि-भाषितं

सुबोधरूपं स्वगुरुरपदेशतः ॥

2B, इति रविदशापञ्चकफलम्; 3B, इति चन्द्रदशापञ्चकम्; 4B, इति भौमदशापञ्चकफलम्; 5B, इति राहुदशापञ्चकफलम् ।

II.

Substance, etc. the same as of 6338. I. Folia, 11-17. Lines, 14-17 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, new.

A portion of a commentary on some work on horoscopy.

13B, अथ भौमादीनां चेष्टाबलं सार्द्धवृत्तेनाह मध्यस्य स्पष्ट + + + रविवरे इति.....and so on.

Cf. MS. No. 2910.

7124.

151. दिव्यचूडामणिः । *Divyacuḍāmaṇi*.

By Keralācārya.

The manuscript has been noticed by Dr. Rājendralāla Mitra in No. 431, and for another notice of the work see L. 350.

The MS. is written in two different hands, the first five leaves in one, the rest in another.

Begins thus :

नमो गणेशाय ।

यदुपहितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पंक्तिम् ।

व्यञ्जयति शास्त्रमेतत् तमसि द्रव्याणि दौष इव ॥ १ ॥

लोकस्य च हिताधीय दिव्यचूडामणिर्मया ।

वक्ष्येऽत्र विविधानर्थान् प्रदणन्तु स्थिरचेतसः ॥ २ ॥

मुख्ये चित्ते धातुनिबन्धो स्थिरचित्ते धातुविनाशः ।

तस्मात् मुख्यं चित्तं पालनीयं । मुख्यचित्ते बुद्धयः संगच्छन्ते ॥

अज्ञानान्धस्य लोकस्य तत्त्वज्ञानशलाकया ।

चक्षुषी रञ्जिते येन तस्मै सर्वविदे नमः ॥

ज्ञानदौषकमादाय वर्त्तिं कत्वा सदृक्षैः ।

+ र सर्वं हि जानीयादुत्तराधरैः ॥

7125.

7822. **द्वादशभावफलम् ।** *Dvādaśabhāvaphala.*

(According to Kerala.)

Being in a dialogue between Bhṛgu and Garga.

Substance, country-made paper. 10½ × 5½ inches. Folia, 3. Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 120. Character. Nāgara. Date, Samvat 1890. Appearance, fresh. Complete.

A short treatise on horoscopy.

Colophon :

इति श्रीभृगुगर्गसंवादे द्वादशभावफलं समाप्तं केरलोक्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १८८० शक १७५५ पौषकृष्ण ६ श्रीरामो विनयते ।

श्रीगङ्गायै नमः ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।
घनस्थानाधिपे सूर्ये पंचमेऽर्थे च संस्थिते ।
घनवंतो भवेद्भूया इति केरलनिश्चयः ॥
घनाधिपे पञ्चमस्थे रान्याधिपसमन्विते ।
घनवंतो भवेत् सत्यमिति केरलनिश्चयः ॥

The obverse of the first leaf contains the beginning of another work, with commentary, on Jyotiṣa.

End :

भाग्ये शुक्रोऽधिपः शुक्रो राऊणा वीक्षितोऽपि च ।
केतुर्मुखसमीपस्थे तस्य भाग्ये विरोधकृत् ॥

7126.

6410. **देवकृतप्रश्नः ।** *Devakṛtpraśna.*

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent in ślokaś, 75. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Relates to divination by questions.

Beginning :

ॐ शिवप्रसादा लिख्यते ।
भूतं भविष्यं प्रश्नं च विज्ञातुं ज्योतिषां कृतम् ।
आयप्रश्नमिमं ग्रन्थं चमत्कृतकरं परम् ॥
उच्चारितस्य फलस्याद्याक्षरोपरि वदेद्बुधः ।
आकाराद्यष्टवर्गेषु ज्ञेया आया ध्वजादयः ॥
ध्वजो धूमश्च सिंहश्च आगो वृषश्चरो गजः ।
धाक्षश्चाष्टके ज्ञेयं प्रश्नकाले शुभाशुभम् ॥

अथास्तिनास्तिप्रश्नः—अथ लाभलाभप्रश्नः—अथ प्रवासिकुशलप्रश्नः—
 अथ नष्टलाभप्रश्नः—कास्यादिगुप्तप्रश्नः—अथ चौरज्ञातिप्रश्नः—2A, अथ नष्ट-
 स्थानज्ञानम्—अथ दानानि—अथ देवपूजा—अथ प्रवासिचरस्थिरप्रश्नः—अथ
 गमनप्रश्नः—अथ अकालज्ञानम्—अथ वर्णज्ञानम्—2B, अथ धातुज्ञानम्—
 अथ भूषणज्ञानम्—अथ कन्यापुत्रजन्मप्रश्नः—अथायुःप्रश्नः—अथ मुष्टिप्रश्नः—
 अथ धातुमूलजीवप्रश्नः—3A, अथ शत्रोरोगमनगमनप्रश्नः—अथ यायिस्थायि-
 त्रयपराजयप्रश्नः—अथ सत्यमिथ्यावार्ता—अथ दृष्टिप्रश्नः—अथ स्त्रीलाभप्रश्नः—
 अथ व्यवहारप्रश्नः—अथ नौकाप्रश्नः—3B, अथ राज्यप्रश्नः—अथाधिकारप्रश्नः—
 अथ ग्रामप्रश्नः—अथ व्यवहारप्रश्नः—वन्दिमोक्षप्रश्नः—अथ कालनिर्णयः—अथ
 दिनस्वामी—

Colophon :

इति श्रीदिनकृत्यः ॥ समाप्ताः ॥

7127.

52. **दैवज्ञचिन्तामणिः ।** *Daivajñācintāmaṇi.*

By Yaśodhara, son of Kaṁsūri Miśra.

For a notice of this MS. see L. 787.

Post-colophon :

सं १८७० । पुस्तकालीनी मङ्गलश्रमिन्प्रसारस्वतिब्राह्मेण स्वयं
 पठनार्थे ।

7128.

10417. **दैवज्ञचिन्तामणिः ।** *Daivajñācintāmaṇi.*

By Yaśodhara, son of Kaṁsūri Miśra.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 46. Lines, 10
 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, dis-
 coloured.

The MS. begins with the 5th *prakāśa* :

3A, इति श्रीकंसारिमिश्रात्मजमिश्रयशोधरविरचितायां देवश्चिन्तामणौ
शान्तिगोचरफलकथनो नाम पञ्चमः प्रकाशः

7A, °प्रभवादिवर्षकथनो नाम षष्ठः प्रकाशः

9A, °नक्षत्रविभागो नाम सप्तमः प्रकाशः

11A, °वर्षाधिपतिकथनो नाम अष्टमः प्रकाशः

14A, °प्रकाशः

15B, ° + ट चारकथनो नाम दशमः प्रकाशः

17A, °कूजसंचारो नाम एकादशः प्रकाशः

18B, °बुधादित्यसंचारो नाम द्वादशः प्रकाशः

19A, °भृगुसंचारो नाम त्रयोदशः प्रकाशः

22B, °शुक्रचारो नाम चतुर्दशः प्रकाशः

25B, °शनिसंचारो नाम पञ्चदशः प्रकाशः

28A, °राजसंचारो नाम षोडशः प्रकाशः

37B, °इति यशोधरविरचिते चैत्रादिमासफले

40B, इति दिग्दाहः

41B, इति परिवेशः

42B, इति निर्घातफलम्

Last Colophon in the MS. :

इति श्रीकान्तमिश्रात्मजमिश्रयसोधर(?)विरचितायां देवश्च-
चिन्तामणौ दिशान्तरौक्षभौमोत्पातकथनो नामैकविंशतिमः प्रकाशः

अथ + + देववौचारः । The MS. ends abruptly.

Cf. No. 787 which describes a MS. of Yaśodhara's
Daivajñacintāmaṇi in 14 *prakāśas*.

Post-colophon :

इति श्रीकंसारि-यसोधर-विरचिते.....

समाप्त सं १७६५ वैशाखशुदि १

7129.

8147. **दैवज्ञवल्लभा ।** *Daivajñavallabhā.*

By Śrīpati.

Substance, palm leaf. 8×1½ inches. Folia, 25. Lines, 4, 5 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Written in a small, neat hand. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

Beginning :

ॐ नमः सूर्याय

नत्वोद्गिरन्तमनलं भैरवमदैतमोश्चरं नृहरिम् ।

ओपतिनैषा क्रियते प्रश्ने दैवज्ञवल्लभा रचना ॥

दीप्तायं दशभेदं शोमचराणां निरूप्य भावफलम् ।

एष्टो यो यत् कथयति शुभाशुभं तस्य नान्यथोक्तं तत् ॥

दीप्तो दीनः सुस्थो मुदितः सुप्तः प्रपौडितो मुषितः ।

परिह्वीयमानवीर्यः प्रबुद्धवीर्योऽधिवीर्यश्च ॥

दीप्ते सिद्धिरनुत्तमा नरपते दीने च दैन्यागमः

सुस्थे खं मनसि स्थितस्य भवति श्रीकौर्त्तिसौख्यादिकम् ।

आमोदो मुदिते यथेष्टितफलप्राप्तिः प्रसप्ते विपत्

पौडा श्चक्षुता प्रपौडिततनौ मोक्षं गतेऽर्थक्षयः ॥

भवति प्रबुद्धवीर्ये गजतुरगसुवर्णावाप्तिः ।

तदधिवीर्ययुक्ते शक्तिचयशालिता राज्ञः ॥

पुष्यैः फलैः कनकरत्नयुतैः सभूमौ

नक्षत्रजातसहितं ग्रहाराशिक्रमम् ।

अभ्यर्थं भक्तिभववल्लभकन्धरायं

शुद्धां विधाय निजचेतसि निर्विकल्पे ॥

प्रातः पुमान् विहितदैवगुरुप्रणामः ।

पाणौ वहन् कुसुमरत्नफलाक्षतानि ।

संपूज्य देवविदमादरमादधानः

एष्टेत् सङ्गत् शुभमनाः शुभदिङ्मुखस्थः ॥

प्रश्नाक्षरैरुदयहेतुभिवल्लसद्भि-

र्वाङ्मयैश्च शत्रुनैरवगम्य सम्यक् ।

प्रष्टुः शुभश्च यदिवाप्यशुभं ततः स्यात्

तत्कालजं तदिह देवविदाभिधेयम् ॥

फलभरकुसुमाभिरामभूमौ बह्वर्गो मयपुष्पतोयवत्याम् ।

शरणसुखकृति प्रपृच्छतां स्यादभिमतसिद्धिरसंशयेन पुंसां ॥

वृक्षचेतसोः शुभकारी यदि भूमिरस्ति

मङ्गल्यवस्तुविषये श्रुतिदर्शने चेत् ।

पृच्छाविधौ शुभमुपस्थितमादरेण

तत्रापि वाच्यमिति वक्ति मुनिमुनिश्चः(?) ॥

इति श्रीदेवज्ञवल्गुभायां प्रश्नावतारः प्रथमः ;

6B, इति श्रीदेवज्ञवल्गुभायां शुभाशुभोद्धायो द्वितीयः ; 7B, °लाभा-
लाभाध्यायस्तृतीयः ; 8B, °साधारणो गमागमाध्यायश्चतुर्थः ; 10B, °शुभ-
गमागमाध्यायः पञ्चमः ; 12B, °प्रवासाध्यायः षष्ठः ; 16A, °जयपराजयाध्यायः
सप्तमः ; 17B, °रोगिशुभाशुभाध्यायोऽष्टमः ; 19B, °लाभालाभाध्यायो नवमः ;
21B, °मनोसृष्टिचिन्ताध्यायो दशमः ; 22B, °वृष्टिनिर्णयाध्याय एकादशः ;
24B, °विवाहाध्यायो द्वादशः—It ends abruptly in the 13th adhy.

It is an authoritative work on divination from
'*Praśnas*', which, we have it on the authority of Aufrecht,
is quoted in *Suddhikaumudī* and *Nirṇayasindhu*. In
Cat. Cat. the author's name is given both as Nilakanṭha
and Śrīpati.

7130.

620. **दैवज्ञबान्धवः ।** *Daivajñabāndhava*.

For the manuscript see L. 1477.

It ends thus :

रेवत्यादिमृगान्तश्च यावत्तिष्ठति पञ्चमाः ।

तावच्छुक्रो भवेद्दन्तः सम्मुखे दक्षिणे शुभः ॥

श्रौतकसंहिता

अस्तं गते भृगोः पुत्रे तथा सम्मुखमागते ।

नष्टे चन्द्रे निरंशे च नैव सञ्चालयेद्वधूम् ॥

शाके १७६८

There is nothing to shew that the work ends here, and nowhere in the present manuscript the author's name appears.

7131.

8406. दैवज्ञालंछतिः । *Daivajñālaṃkṛti*.

By Teja Simha, son of Vijaya Simha.

Substance, country-made paper. 10×3½ inches. Folia, 22. Lines, 7-9 on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara. Date, Samvat 1639. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीमन्मौविजयसिंहसुतमन्मौतेजसिंहेन कृतं दैवज्ञा-
लंछतिनाम वर्षफलं समाप्तं ।

Post-colophon :

वृत्तश्लोकग्रन्थसंख्या २८५ तथा ग्रन्थ अनुष्टुप् श्लोकसंख्या
५६३ श्रीमद्भूपविक्रमार्कराज्यातीतसंवत् १६३६ समये फागुन
वदि ६ भौमे श्रीप्रयागमिश्रेण लिखितमिदं पुस्तकं । भवानो-
ग्रन्थराभ्यां नमः ॥

After the post-colophon statement, a few ślokas are quoted.

A treatise on horoscopy, composed in Samvat 1393=
A.D. 1337.

Beginning :

कार्योद्भवेऽमरगणैरपि मान्यमूर्तिं
 नत्वा पुरा गणपतिं प्रणतेरितार्तिम् ।
 भक्तात्मनां मनसि कामदुघामरूपां
 वागीश्वरौमिह नतोऽस्म्यवबोधरूपाम् ॥ १ ॥
 प्रायोऽत्र जातकफले बह्मकालसाध्ये
 बुद्धिर्दृणां स्फुरति नो खलु दुःखबोधे ।
 तत्ताजिकोक्तमनुवच्चागनुभूय पूर्वं
 संक्षिप्तवार्धिकविलम्बफलं स्फुटार्थम् ॥ २ ॥
 अत्राब्दमानमिषुषट्त्रिदिनानि ३६५ सैक-
 त्रिंशत्पला ३१ स्थिति १५ कला विकला दलञ्च ३० ।
 यद्वांशकादिसवार्कसमाब्दकाले
 त्वब्दं विलम्बमुदयात्तदिहाब्दलम् ॥ ३ ॥

It ends :

लक्ष्मीर्यस्य प्रतेने स्वयमचलमिहाचन्द्रतारं निवेशं
 यस्मिन् सुक्ता फलन्ति प्रगुणगणनरा दोषपक्ष्या विमुक्ताः ।
 यस्मिन् विश्रामभाजः परमपृथुतरं श्रेणयः सज्जनानां
 सोऽयं प्राग्वाट्त्वंशो जगति विजयतेऽनल्पश्रालः
 विश्राली ॥ २६ ॥
 स्फूर्ज्ज्वालुक्थवंशोद्भवन्तपतिनतेर्भूषणोभूतकौर्त्तिः
 ओमत्सारङ्गदेवाङ्गयपुत्र + पतेः पादपद्मप्रसादात् ।
 सर्वथापारपारं सुखमुपगतं सद्गुणैकपात्रं
 तत्र औविक्रमाङ्गोऽजनि विजितरिपुं मंत्रिणं
 सत्सुमित्रम् ॥ २७ ॥
 मंत्रौ तस्मादद्यादौ धृतविजयपदां सिंहसंज्ञां दधानौ
 जज्ञे विद्वज्जनानां हृदयकुमुदायि वाक् चन्द्रिकाभृत्(?) ।
 साहित्यन्यायवादप्रमुखपरिणसत् सर्वशास्त्राब्धिपारं
 प्राप्तः सौख्यैकपात्रं विनयनयमुखैः सद्गुणैर्गौतकौर्त्तिः ॥ २८ ॥

तस्योच्चैर्मान्यबन्धुस्तनुजनिरधनि स्थातमादौ च तेजः

प्रान्ते सिंहेति नाम प्रदधदवनतः सर्वदा सदगुरुणां ।

किंचित्स्त्वप्रबोधः पृथुमिति विदुषां पादपद्मप्रसादात्

केहौकः सज्जनानां विनयनययुतो लोकदुर्वाक्यभीरुः ॥ २६ ॥

दैवज्ञानं ह्यतीति प्रथितमवितथं संज्ञया संप्रतेने

तेनेदं वत्सरीयं फलमिह सकलं सर्वलोकोपहृत्यै ।

हृज्जीवांतर्विभूषाभरणगणनया विभक्ते ये ग्रहज्ञाः

ग्रन्थद्वभूत्सभार्थाः श्रुतिधनगुरुता मैत्रभाजोऽत्र ते स्युः ॥ ३० ॥

श्रीभूभृद्विक्रमस्य त्रिनिधिशिखिधरासन्मि ते १३६३ऽब्दे तपस्ये

मासेज्यर्क्षे कवौ + सितमदनदिनेऽत्रागतं सदगुरोर्यत् ।

पारंपर्यादृतेऽपि स्वयमनुभवग्रन्थजातार्थस्य सम्यक्

पूर्णाब्दीयं फलं सदृ ग्रहगणितविदामंत्रिरेणोः प्रसादम् ॥

श्रद्धस्याङ्गोद्भवेन ग्रथितमिदमतो नात्र श्रेयित्यमेतत्

विप्रेर्नैर्देवविद्भिः ग्रहगतिविदुषामुत्तमैरप्यवज्ञा ।

धार्यान्वस्मत् + + सुविद्याप्यपरपुरुषतो मृद्वते ह्युद्धृतं तत्

ग्रन्थाद्यैस्तान्कौयात्स्मृतफलमणिवत्विमुद्रा(?) कल्पमेतु ॥

7132.

10024. नवरोजाप्रकाशः । *Navarajāprakāśa*.

By Śivalāla Pāṭhaka.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Forecast of a year from planetary positions on the new year's day.

Beginning :

श्रीगौरीसुतमीडे देवौ तां चाशु यत्कृपया ।

सुखरङ्गे परिदृढति वाणी सद्भारतौव सदा ॥ १ ॥

हैयतजीवमिजलीरोमकयवनादिगदितशास्त्राणाम् ।

मतमवलोक्य शेषं वक्ष्ये किंचित् फलं रम्यम् ॥ २ ॥

+ त् कृतिधेना १७२६ शाकः शेषमधौ धत्तु पंचधा ।

गुणयेत् सोमनरेन्द्रेष्व सुरैर्नगैरदै १ । १४ । ३० । ७ । ३२ ।

भोजयेत् षष्ठ्या ६० ॥ ३ ॥

It consists of 20 verses, the last of which runs :

श्रीगौरीपतिनगरे यवनेशोत्साहमानं सुफलम् ।

शिवलालपाठकेन प्रकाशितं शिष्यजनतुष्ट्यै ॥

इति नवरोजप्रकाशः

इति नष्टप्रश्नप्रकाशे ग्रन्थेदं परिसमाप्तं ॥

श्रीगौरीपतिनगरे लिखितमिदं माधवेन मगदिजेन । सं१८३

मा ११ ।

7133.

7838. नवरोजप्रकाशः । *Navarajaprakāśa*.

Substance, country-made paper. 12 x 4½ inches. Folium, one. Lines, 15, 10. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Beginning :

हिजरौसप्तप्रवेशो मोहोरम्भत्चान्द्रमासात् । फसिलौसप्त-
प्रवेशोऽश्विनकृष्णप्रतिपदात् १ चान्द्रमासात् । यवनज्ञातीनां
नवीनवर्षारम्भः सौरमासात्तस्य नवरोजसंज्ञा । स एव मेघायन-
समिकटे यवनमते प्रकगयना मेघार्कसंज्ञमादुपरि नतु मेघार्कत्
पश्चाच्छकगयना कार्या यथा शाके १७६४ चैत्रशुक्ल १ मेघार्कत्
गताब्दः ३८ नवरोजप्रवेशः फागुनशुक्लैकादशी ११ रवौ ष्टौ
५६ । ६ । ४ । ल ११ । १ कालहोरेषो बुधः । अत्र लग्नग्रहौ
सायनौ कार्यौ लग्न ११ । २३ सू ११ । ८ सायन सू १० ।
भौमादि पंचतारा सायनो लेख्यः अयनांशाः २२ । ०

The above is written by way of preface in a later hand in three lines above, and in two lines below, the original writing, which begins :

श्रीगौरौसुतमोदे देवौ तां चाशु यत्कपया ।
 सुखरंगे परिन्दत्यति वाणी सदभारतौव सदा ॥ १ ॥
 हैयतजौजमिजल्ली रोमक यवनादिशास्त्राणाम् ।
 मतमवलोक्याशेषं वक्ष्ये किञ्चित् फलं रम्यम् ॥ २ ॥
 उत्कृतिष्वनो १७१ ई शाकः शेषमधोधस्तु पंचधा गुणयेत् ।
 सोम्येनेद्रे १४ च सुरै ३३ नगै ७ रदै ३२ भोजयेत् षष्ठ्या ॥ ३ ॥

There are 20 ślokas, relating to the construction of a calendar, written by Śivalāla.

End :

सुजगे नृपजनमरणं वर्षप्रान्ति सुखं तुरगे ।
 भूपो नौतिकरोज्जे तस्करभौर्वानरं विद्यात् ॥ १८ ॥
 चरणायुधे फलधिर्भयके परिपथि साध्वसं वाच्यम् ।
 भूमिभूमिपति पौडा भवति वराहे जनश्रुतिर्दृष्टा ॥ १९ ॥
 श्रीगौरौपतिनगरे यव + त् साह्यं सुफलम् ।
 शिवलालपाठकेन प्रकाशि शिष्यजनतुष्ट्यै ॥ २० ॥

Colophon :

इति नवरोजप्रकाशः

Post-colophon :

सं १८८२ मार्गे २ रविवासरे

7134.

7841. नवरोजफलविचारः । *Navarajaphalavicāra.*

Substance, country-made paper. 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 15 on a page. Character. Nāgara. Date, Samvat 1890. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीनवरोजफलविचारः संपूर्णः

Post-colophon :

संवत् १८८० शक १७५४ चैत्रशुक्ल ११ रवौ ।

अत्र नवरोजविषये साधनलभेशो राजा ज्ञेयः । कालहोरेणो
मंजो ज्ञेयः । अनयोर्मध्ये यो बली तस्य फलं वक्तव्यम्

Three lines more written in a later hand.

It relates to the same subject as 7838.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगौरौशसुतं गिरं गिरिसुतानाथं गिरौशात्मजा-

मार्याभं रविमुख्यखेचरगणं नत्वा गुरुं ज्ञानदम् ।

वक्ष्ये श्रीनवरोजसंज्ञकमहोत्साहस्य वर्णादिवा(?)

हादौना(?) फलमद्भुतं यवनवयोक्तं सुपदैर्मुदा ॥ १ ॥

There are 24 ślokas in this.

End :

रचितमिति श्रीनवदिवसौयं

यवनप्रहर्षप्रदं सुफलं वै ॥ (?) २४ ॥

7135.

6422. नक्षत्रचूडामणिः । *Nakṣatracūdāmaṇi.*

With a commentary.

Substance, country-made paper. 12×4 inches. Folia, 14. In Tripāṭha form. Character, Nāgara. Date, Śaka 1711. Appearance, fresh. Complete.

It consists of 27 ślokas.

Colophon :

इति नक्षत्रचूडामणिः समाप्तः ।

Post-colophon :

शके १७११ सौम्यनाम संवत्सरे शुक्रमासि कृष्णपक्षे भूततिथ्यां
इंदौ रघुनाथपटवर्द्धनेन लिखितम् ।

Beginning :

(Text) :

हस्त्यश्वबन्धरथयानपुरप्रवेश-
मैषज्यमन्त्रगृहहर्म्यसुरप्रतिष्ठा ।
यात्रा-विवाह-यमदौक्षण-चौलसुझौ(?)
कुर्वन्ति श्रान्तिकविधानमथाश्विनौषु ॥

(Commentary) :

अर्कं नत्वाथ नक्षत्रचूडामणिमरीचिका ।
तदनुक्तार्थसंयुक्ता विशेषार्था विरच्यते ॥
हस्त्येति ।

End :

(Text) :

उपनयनक्षुरकर्मविवाहपुरनगरवास्तुनिवेशनम् ।
करितुरगाद्यधिरोहणसुक्तं तत् सकलं विदधाति च पौषे ॥ २७ ॥

(Commentary) :

उपनयनेति—देवतौदात्रिंशतारा स्त्रीलिङ्गं तिर्यङ्मुखमंधकं मृदु
गजयोनिः देवगात्रं यात्रायां गुहोदनं त्रिंशद्वटिकोर्द्धविमनाद्यश्च
यतत्रः देवत्यन्ते वटिकादयं गन्तान्तम्.....etc. etc.
.....संक्रमे मध्यार्द्धम् ॥ २७ ॥

7136.

6896. नारचन्द्रज्योतिषम् । *Nāracandrajyotiṣa.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 15 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

See our No. 6625.

7137.

6625. नारचन्द्रज्योतिषम् । *Nāracandrajyotiṣa.*

Being a Jaina work on astrology.

By Naracandra.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 56. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 392. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete. With interlineal notes in Hindi.

It relates to auspicious and inauspicious moments.

Beginning :

श्रीअर्हन्तं जिगं गत्वा नारचन्द्रेण धीमता ।

सारमुद्घ्रियते किञ्चिज्ज्योतिषक्षीरगौरधेः ॥

तिथि १ वार २ धिष्णा ३ योगा ४ राशि ५ तारका ६ वलभद्रा ७ कुलिको ८ पकुलिक ९ करटक १० अर्द्धप्रहर ११ कालवेला च १२ स्थाविर १३ शुभा १४ शुभ १५ रथ पं १६ । कुमार १७ राजादि १८ योगगंडांत २० (?) पंचक २१ चन्द्रावस्था २२ चिपुष्कर २३ यमल २४ करणानि २५ ।

इति सामान्यदिनशुद्धिः (2A); 3B, अर्कदग्धा; 4B, इति तिथयः; 5A, इति सप्तवाराः; 6B, इति चारः; 8A, अथ नक्षत्र; 10A, इति राशयः; 10B, अथ अश्विन्यादि पाया; 13A, इति अक्षोढाचक्रां; 14B, इति राशयः; 15A, इति चंद्रविचारः; 16A, इति कालचंद्र; 18A, इति भद्राशुभं; 19B, इति भद्रा; 21A, इति कर्कटयोगः; 21B, इति यमचण्डयोगः;

इति अमृतसिद्धयोगः; 22A, इति मृत्युयोगः; 22A, स्थिरयोगः; 23A, रवियोगः; इति सम्पत्तकयोगः; 24A, इति शुभयोगः; 25B, इति अशुभयोगः; 26A, इति रवियोगः; 27A, इति उपयोगः; 27B, इति कुमारयोगः; 27B, इति राजयोगः; इति सिद्धयोगः; 28B, इति जन्मनक्षत्राणि; 31A, इति चन्द्रावस्था; इति त्रिष्टुक्करयमलयोगः; 32B, इति करणानि; 34A, इति संक्रान्तिवारफलं; 34B, इति पंचांगदिनविचारः; 36B, प्रस्थानक्रमः; 37A, इति दिक्मूलदोषः; 37A, विदिक्मूलं; 37B, इति नक्षत्रमूलं; इति कौला; 38B, इति योगिनौविचारः; 39A, इति राजकुलद्वयः; 39B, इति हंसविचारः; 40B, इति रविविचारः; 41B, इति शुक्रगतिः; 42A, रोगि-
ज्ञानं; 43A, इति ज्ञानकर्म; 43B, इति देवांगनासुहृत्तः; 43B, इति बधू-
प्रवेशसुहृत्तः; 43B, टीकाकौ सुहृत्तः; 45A, इति नक्षत्रयोगि; 45B, इति वर्गः; 47B, इति यमदंष्ट्रा; 48A, इति नामकरणां; 48B, इति विद्यारम्भसुहृत्तः; 48B, इति क्षौरकर्म; 49B, इति वस्त्रपरिधानं; 50A, परिभोगसुहृत्तः; 52A, इति रोगनाशः; 52B, प्रेतक्रिया; 54A, इति गृहहारम्भः; 54B, सप्ता-
वौसनक्षत्रचक्रविचारः; 55B, चंद्रोदयफलं; 56A, इति संक्रान्तिफलं—इति
श्रीग्रहणे राजफलम्—

इति नारचन्द्रयोक्तिक संपूर्णम् ।

Printed and published. Vide Meherchand and Lachmandas's Classified Catalogue.

7138.

6342. निषेकाध्यायविवृतिः । *Niṣekādhyāyavivṛti*.

Substance, country-made paper. 10 x 4½ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Copied in Samvat 1879 and Śaka 1744. Appearance, discoloured and worm-eaten. Complete.

On the casting of nativity from the moment of impregnation. The text *Niṣekādhyāya* is known only

from the commentary. It was written in support of the views of the Roman astrologers.

Beginning :

श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।

नमस्कृत्य गुरोः श्रीमत्यादपद्मं शुभप्रदम् ।

निषेकाध्यायविवृतिं द्रुतबोधाय लिख्यते ॥

यवनमतविसंवादि पूर्वं पूर्वैः कृतं व्याख्यानम् ।

तदवलोक्य तन्निरसनाय ग्रन्थस्य जनसुगमपदैरादित एव व्याख्यानमारभते ।

विज्ञयत इति । ज्ञानिभिः परप्रणीतवेलातो लग्नसाधनपरैरेव जगति पुंसां जनानां जन्मतः शुभाशुभफलं वेत्ति विल[भा]देव ज्ञायते । ततस्तस्मात् विलग्नशुद्धे-
आवश्यकत्वात् सत्यादिराचार्यैरनुज्ञत्वाच्च इह व्यस्मिन् ग्रन्थे ताजकनायकैः खत्तरवृत्त-
रोमकादिभिस्तु कथ्यते ।

4B, इति निषेकाधिकारः ।

Then follows a śloka—apparently a quotation, after which we have a number of ślokas with their explanations, under the heading of अथ सारणीकर्तव्यताश्लोकाः ।

Foll. 5-8 are taken up with these ślokas.

Post-colophon :

संवत् १८७६ शके १७४४ अघिकाश्विन कृष्ण ७ चन्द्रवासरे
ज्योतिर्विद्वामनाथेन लिखितं श्रीगौडजातीयभट्टोपनामकश्रीरघु-
नाथपुत्रेण ।

7139.

6423. पाराशरी होरा । *Pārāśarī Horā.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines,⁹
on a page. Extent in ślokas, 234. Character, modern Nāgara. Date,
Samvat 1888=Saka 1753. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीपाराशरमुनिविरचिते केरलशास्त्रोक्तं सूत्रसम्पूर्णं ॥

Post-colophon :

शुभमस्तु । यादृशं etc. etc.

संवत् १८८८ । श्रावणे १७५३ । समय भाद्रपदमासि कृष्ण-
पक्षे तिथौ त्रयोदश्यां रविवासरे इदं पुस्तकं लिखितम् राधेकृष्ण-
ब्रह्मचारी अयोध्यावासी लिखितं मंगलं भूयात् ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पाराशरौ होरा लिख्यते ।

अथ मेघादीनां स्वभाव उच्यते ।

मन्दसौम्यसिताः पापाः शुभौ गुरुदिवाकरौ ।

न शुभं योगमात्रेण प्रभवेच्छनि-जीवयोः ॥

परतन्त्रेण जीवस्य पापकर्माणि निश्चितम् ।

कविः साक्षान्निरुहन्ता स्यान्मारकत्वेऽपि लक्षितः ॥ २ ॥

2B, इति लग्नशुभाशुभफलम्; 3A, इति द्वादशनामानि; 5B, अथ
द्वादशभावफलम्; 9A, इति पराशरविरचिते केरलशास्त्रे द्वादशभावविचारः;
अथ दशनिर्णयः क्रियते; 9B, अथ ग्रहेभ्यो द्रष्टव्यफलानि; 10B, अथ
ग्रहदानानि; 11A, इति ग्रहदानानि; 11B, अथ सामान्ययोगा उच्यन्ते;
12A, अथायुर्दायः; 12B, अथ भुक्तिलक्षणमुच्यते ।

Then comes the last colophon.

7140.

351. पराशरहोरा (उत्तरभागः) । *Parāśarahorā*
(*Uttarabhāga*).

For the manuscript see L. 1515.

This is the second half of the work, consisting of
20 adhyāyas. The 19th adhyāya gives the contents of

the whole work in two parts, and it appears that the first half has 80 chapters.

The Post-colophon Statement :

श्रीहृषीार्पणमस्तु । इदं पुस्तकं मेहदेले इत्युपनामक
गोविन्दात्मजनाश्रयणेन लेखा संवत् १८३१ शके १७८६ ख्यनाम
संवत्सरे दक्षिणायने शरदृतौ आश्विने मासे कृष्णे पक्षे
त्रयोदश्यां तिथौ भृगुवासरे प्रातःकाले श्रीगङ्गाकाशीविश्वेश्वर-
सन्निधौ समाप्तः ।

को देवो यो मनःसाक्षी मनो मे दृश्यते मया ।

तर्हि देवस्त्वमेवासौः एको देव इति श्रुतेः ॥ etc.

7141.

10650. पञ्चपक्षिशकुनम् । *Pañcapakṣīśakuna.*

Substance, country-made paper. 15 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Bengali. Date, Śaka 1672. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीमहादेवविरचितं पञ्चपक्षिशकुनं समाप्तम्

Post-colophon :

शकाब्दाः १६७२ ॥

ॐ नमः पद्मासने एं कौं शब्दरूपिणि वद वद वाग्वादिनि
खाहा । अस्य मन्त्रस्य २४००० चतुर्विंशतिसहस्रमात्रेण पुरस्तरणं ॥

प्रणम्य श्रीमहादेवं सर्वशास्त्रविप्रारदम् ।

भविष्यदर्शबोधाय पप्रच्छुर्मुनयो मुदा ॥

तेषां वचनमाकर्ण्य निजगाद महेश्वरः ।

त्रिकालज्ञानबोधार्थं पञ्चपक्षी प्रदृश्यते ॥

A well-known treatise on divination by means of five letters (considered as birds) put in a diagram.

आगतं पृच्छकं वृद्धा दैवज्ञः सावधानतः ।
 यद्यत् करोति कर्माणि तस्मात् सर्वं विचारयेत् ॥
 अक्षरं पक्षिभूतञ्च दिग्देवता + + नि ष ।
 कालं वर्णं बलं मिश्रं धातुलिङ्गादिकं क्रमात् ॥
 प्रश्नादिजातिवर्णञ्च देहसङ्ख्यनादिभिः ।
 चिन्तितान्यपि सर्वाणि वक्ष्यन्ते वर्णकैः क्रमात् ॥

The diagram is to be found on the reverse of the last leaf.

End :

तावद् गर्जन्ति शास्त्राणि शकुनानामनेकशः ।
 यावन्न श्रूयते पक्षिशकुनं शङ्करोदितम् ॥

7142.

10799. पञ्चपक्षिशकुनम् । *Pañcapakṣiśakuna.*

Substance, country-made paper. 15×2½ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 72. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, discoloured and old. Complete.

A work on divination.

Colophon :

इति वराहमिहिराचार्यकृतौ प्रश्नविषये शिवमुनिसंवादे
 पञ्चपक्षी समाप्तः ।

Beginning :

नमः श्रीसूर्याय ।
 अभिगम्य महादेवं सर्वशास्त्रविशारदम् ।
 भविष्यदर्थबोधाय पप्रच्छुर्मुनयो मुदा ॥

तेषां वचनमाकर्ण्य निजगाद महेश्वरः ।
 त्रिकालज्ञानबोधार्थं पञ्चपक्षौ प्रदृश्यते ॥
 अनेन शास्त्रसारेण लोके कालत्रयं प्रति ।
 बलाबलानि दृश्यन्ते सर्वशास्त्रेषु निश्चितम् ॥
 प्रश्नशास्त्रात् समुद्भूतं लोकानां हितकाम्यया ।
 फलाफलानि सर्वाणि प्रवक्ष्यामि समासतः ॥
 आगतं प्रच्छेदं दृष्ट्वा दैवज्ञः सावधानतः ।
 यद् यत्करोति कर्माणि तत्तत्सर्वं विचारयेत् ॥
 अक्षरं पक्षरूपं च दिग्दैवतदिनानि च ।
 कालं वर्णं बलं मैत्रं धातुलिङ्गादिकं क्रमात् ॥
 आरूढात् प्रश्नलभे तु प्रश्नाक्षरतोऽपि वा ।
 प्रच्छेदस्य वचः श्रुत्वा याद्व्यो वर्णः खरस्तथा ॥
 खरेण कल्पयेद्धारं वारात् पक्षौ प्रजायते ।
 पक्षिणो जायते वाक्यं वाक्याच्च फलसम्भवः ॥

The five birds are the five vowels (अ, इ, उ, ए, ओ) — a fact which indicates Greek origin of the work.

अकारादि ओकारान्ताः खराः पञ्च प्रकौर्त्तिताः ।
 भक्त्यर्थं कल्पयेद्रूपं खरास्ते पक्षिरूपिणः ॥
 शकुनात्तीर्थयात्रायां द्यूते युद्धे जयाजयौ ।
 ज्ञातव्या चेष्टया चैते खगानां गतिरत्तमैः ॥
 उज्ज्याक्षरकांस्त्यक्त्वा ककारादींश्च विन्यसेत् ।
 यस्य नामाक्षरस्यादौ खरमारूढमुच्यते ॥
 अकारादिषु वर्णानां पञ्चानां च विचारयेत् ।
 गन्दा भद्रा जया रिक्ता पूर्णा च तिथयः क्रमात् ॥
 अकारे मेघसिंहालि इकन्यायुग्मकर्किणि ।
 उकारे धनुर्मौनौ च एकारे च तुलाष्टवौ ॥
 ओकारे मृगकुम्भौ च एवं राशि खरे स्मृताः ।

7143.

4612. पञ्चपक्षिशकुनम् । *Pañcapakṣīśakuna.**With an anonymous commentary.*

Substance, country-made paper. $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 6. In Tri-pāṭha form. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, discoloured and worn-out. Incomplete at the end.

Well-known and printed.

7144.

2799. पञ्चपक्षिशकुनम् । *Pañcapakṣīśakuna.*

Substance, country-made paper. $19 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 90. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

This is a work on prognostication by means of a skilful combination of five vowels which represent five different birds. The number of vowels indicates the Greek origin of the augury.

Beginning :

प्रणम्य श्रीमहादेवं सर्वशास्त्रविशारदम् ।
 भविष्यदर्थबोधाय पप्रच्छुर्मुनयो मुदा ॥
 तेषां वचनमाकर्ण्य निजगाद महेश्वरः ।
 त्रिकालज्ञानबोधार्थं पञ्चपक्षी प्रदर्शयते ॥
 अनेन शास्त्रसारेण लोककालत्रयं प्रति ।
 बलाबलानि दृश्यन्ते सर्वकार्येषु निश्चितम् ॥

The five vowels represent the five birds.

स्वरेण कल्पवेदारं वारात् पक्षी प्रजायते ।
 पक्षिणो जायते वाक्यं वाक्याच्च फलसम्भवः ॥

अकाराराद्योकारान्ता खराः पञ्च प्रकौर्त्तिताः ।
तदर्थं कल्पयेद्भूपं खरास्ते पक्षिरूपिणः ॥
अकारः श्येन आख्यातः इकारः पिङ्गलस्तथा ।
उकारो वायसश्चैव एकारस्ताम्रशेखरः ॥
ओकारो नीलकण्ठश्च खरास्ते पक्षिसंज्ञकाः ॥

It ends :

इत्युक्तं पञ्चपक्षिणां लाभालाभं जयाजयम् ।
येन विज्ञानमात्रेण त्रिकालज्ञो भवेद्भूपम् ॥
तावद्गर्जन्ति शास्त्राणि वागीशानामनेकशः ।
यावन्न श्रूयते पक्षिशकुनं शङ्करोदितम् ॥

Colophon :

इति महादेवविरचितं पञ्चपक्षिशकुनं समाप्तम् ॥

For the MS. see L. 4239 and for the work, IO. Catal.
No. 3124.

7145.

4377. पञ्चपक्षिशकुनम् । *Pañcapakṣiśakuna.*

With a commentary by Vāmadeva.

Printed in *pothi* form in Bengali character on yellow
paper in B.S. 1251 in the Samācāra Candrikā Press of
Calcutta by orders of Bhairava Candra Cakravartī.

7146.

621. पञ्चस्वरः वृत्तिसहितः । *Pañcasvara.*

For the MS. see L. 1478.

On divination by Prajāpatidāsa with the five vowels.
With the glosses of Appāya Dīkṣita.

Begins thus :

अरिष्टविचारणं पताकौचके—
ऊर्द्धरेखात्रयं लेख्यं तिर्यगेखात्रयं तथा ।
वेधास्तिर्यक्क्रमाद्देया दाभ्यां दाभ्यां परस्परम् ॥ १ ॥
बद्धेखास्तु [स]मालेख्या पताकौवेघनिर्णये ।
etc. etc. etc.

Ends thus :

ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः ।
पञ्चस्वरादितो यदै संयाहनिधनं कृतम् ॥
इति श्रीप्रजापतिस्मृतौ अप्ययदौक्षितकतविष्टतिसहितपञ्चस्वराख्यो
नाम ग्रन्थः समाप्तः ।

Printed and published in Benares.

7147.

7863. पञ्चस्वराग्रन्थः । *Pañcasvarāgrantha.*

By Parama Sukhopādhyāya.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

The leaves are marked, on the left-hand upper margin, with the letters प० श०.

It relates to horoscopy. The five svaras or vowels are अ, इ, उ, ए, ओ as in *varṇasvara cakra* or *samvatsara cakra*, shewn in the last leaf. The fact points to the foreign origin of the work.

Beginning :

श्रीगणेशं नमस्कृत्य सिद्धिबुद्धिप्रदायकम् ।
पञ्चाशराभिधानस्य क्रियते ग्रन्थसंगतिं ॥(?)

परमादिसुखेनापि ग्रन्थं दृष्ट्वा सुविस्तरम् ।
 असमंजसे समालोक्य क्रियते ग्रन्थसंगतिम् ॥
 श्रीगुरौ चरणौ नत्वा परमादसुखाभिघ्नः ।
 पंचशराभिधानस्य कृतं ग्रन्थसंगति ॥ (?) ३ ॥
 अपास्य सरणं जीवं बाह्यंति शुभाशुभम् ।
 मरिष्यंति यदा देवात् को मुक्तिं हि शुभाशुभम् ॥
 बालस्य जन्ममात्रे तु जन्मारिष्टं विचारयेत् ।
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेन आयुर्दायं विचिन्तयेत् ॥
 ऊर्द्धरेखात्रयं लेख्यं तिर्यगेखात्रयं तथा ।
 वेधे तिर्यक्कृमादेयं दाभ्यां दाभ्यां परस्परम् ॥ etc. etc.

4A, इति सनातकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृतेयं पंचाशरायां बालप्रताकौ समाप्तः । प्रथमोऽध्यायः ।

6B, द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः

Post-colophon :

शुभम् । सं १६१७ मार्ग शुक्ल ति १ लिपिरियं विद्याधरस्य ।

7148.

5088. पञ्चस्वरा । *Pañcasvarā.*

Substance, country-made paper. 16½ × 3 inches. Folia, 5 to 18 of which again the 6th, 7th, 8th, 13th and 15th are missing. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, discoloured. A mere fragment.

On divination by five letters.

Colophons :

5A, इति पञ्चस्वरानिर्णये शिशुरिष्टिनाम प्रथमोऽध्यायः; 9A, इति चतुर्थोऽध्यायः; 10B, पञ्चमोऽध्यायः; 12A, षष्ठोऽध्यायः; 18B, इति पञ्चस्वरानिर्णये न्यत्युज्ञानो नाम सप्तमोऽध्यायः ।

There is one more leaf, marked one, containing the beginning of *Tājikasāra* :

ॐ नमो गणेशाय ।

औरामस्य पदारविन्दयुगलं गत्वा च वागीश्वरीं

हेरम्भं तपसादिकं ग्रहगणं रुद्रं यशोदासुतम् ।

वक्ष्ये ताजिकसारमल्पसुगमं रम्यं सुबोधप्रदं

नामा ताजिकतो विज्ञेयं रचितं दैवज्ञहर्षप्रदम् ॥

7149.

6354. पञ्चस्वराटिप्पनम् । *Pañcasvarāṭippana*.

By Gauḍa Bhaṭṭācārya.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 170. Character, Nāgara. Date, Samvat 1927. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति गौडभट्टाचार्यकृतं पञ्चस्वराटिप्पनम् ।

Post-colophon :

माघस्य सितपक्षद्वादश्यां सोमवासरे लिखितं + + + +

सम्बत् १९२७ ।

After the date there are five lines. A treatise on divination by five vowels.

Beginning :

औगणेशाय नमः । अथ पञ्चस्वराटिप्पनम् । नृत्यवर्षज्ञानम् ।

गणयित्वेति ।

वयोराशिस्वरान् एकैकत्र गणनां कृत्वा नृत्यवर्षं ज्ञेयम् ।

Aufrecht enters this as a commentary on *Pañcasvarī* by Prajāpatidāsa, described by Rājendralāla in L. 1478, which does not, however, begin गणयित्वा . . . etc. etc.

7150.

1843. पद्मकोषः । *Padmakōṣa*.

For the manuscript and the work see L. 2447, and for the work, Bik. 323.

A brief treatise on the influence of the planets on human destiny. It is anonymous.

Post-colophon Statement :

श्लोकसंख्या १६० । श्रीसंवत् १८६३ माघकृष्ण ७
तिथौ युक्त ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।
गणेशं हरिं पद्मयोनिं च नत्वा
हरं भारतीं खेचरान् सूर्यपूर्वान् ।
विलोक्याखिलताजिकं पद्मकोषं
प्रवक्ष्ये फलवर्षलभे ग्रहाणाम् ॥ १ ॥
अतः प्रवक्ष्ये यवनादिसंमतं
तत्त्वादिकानां रविपूर्वकानाम् ।
सामान्यतो भावफलं खगानां
कौतूहलात् खेटविदां हिताय ॥ २ ॥
तत्रादौ रविभावफलम् ।
रविलम्बगो वातपित्तं करोति
कलत्रादिपीडां शिरो(?)रक्षिरोगान् ।
विवादं जनानां भवेद्गुप्तचिन्ता
दशा नेष्टकारौ भवेद्वायनेऽस्मिन् ॥ १ ॥
etc. etc. etc.

Ends thus :

स्थानम्भो भवति पव (?) स्योदरश्चैद्य यस्य
सिंहीपुत्रो भयमथवा मर्त्यमृत्यु विधत्ते ।
श्रीर्षे व्यथन (?) मुदरे नेत्ररोगं नराणां
लक्ष्मीहानिं स्वजनकलहं कामिनीनां च पीडा ॥ १२ ॥
इति राज्ञभावफलं ॥ इति पद्मकोशे भावाध्यायः ॥

Printed and published in Benares.

7150A.

2909. पद्मकोषः । *Padmakōṣa.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 7-9 on a page. Extent in ślokas, 160. Character, Nāgara. Date, Samvat 1902. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति पद्मकोषे वर्षभावफलानि ।

Post-colophon :

संवत् १९०२ मितौ ज्येष्ठ शुक्ल १ गुरुवासरे लिखितं
विष्णुमित्रेण ।

See our No. 1843.

7151.

378. पृच्छाज्ञानम् । *Pr̥cchājñāna.*

By. Kṛṣṇa Bhāṭṭa.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 352. Character, Nāgara. Date, Samvat 1900. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect. Complete.

Questions and answers on astrological subjects.

It begins thus :

ॐ श्रीसुवनेश्वर्यै नमः ।

जितेन्द्रियं सत्वरतं सदा मुनिं

निर्मत्सरं स्वस्थमरोगकर्षितम् ।

गुहप्रियं ज्ञानगुणैरलङ्कृतं

दैवज्ञभायादविकारमानसः ॥ १ ॥

करहाट १ कच्छ २ कौकण ३ काष्मीर ४ विदेशतः समायातम् ।

कुटिलपरिचिं धूर्त्तं दैवज्ञं न सुवन्दिततत्त्वज्ञा ॥ २ ॥

निश्रीयमध्याह्नज्योगसन्ध्या-

सुत्सृज्य पृच्छेत् स्वगुरुं विवेका ।

संयामरोगातुरदोषकार्ये

शंसंषिप्ताः खलु दैववेला ॥ ३ ॥

क्षुद्रपाषण्डिधूर्त्तैर्षु रिक्तहस्तो प्रहासके ।

ज्ञानं न तथ्यतामेति यदि ग्रन्थः स्वयं वदेत् ॥ ४ ॥

Contents :

गर्भपृच्छा 3A. विवाहपृच्छा 5B. विवाहे शुभाशुभपृच्छा 5B. सम्भोग-
पृच्छा 5B. आगमनपृच्छा 6B. युद्धपृच्छा 8A. जयपराजयपृच्छा 8A.
सन्धिवियहपृच्छा 9A. चौर्यपृच्छा 9B. वेष्टितदुर्गपृच्छा 9B. परदुर्गप्राप्ति-
पृच्छा 10A. अन्यदुर्गपृच्छा 10B. विवादपृच्छा 10B. सेवापृच्छा 11A.
आश्रयपृच्छा 11A. नृपदर्शनपृच्छा 11B. गौरवपृच्छा 11B. पदलाभ-
पृच्छा 11B. अधिकारप्राप्तिपृच्छा 12A. धातुवादपृच्छा 12B. चौर्यपृच्छा
12B. सौख्यपृच्छा 12B. भयपृच्छा 13A. अग्निभयपृच्छा 13A. अकाल-
वृष्टिपृच्छा 13A. स्त्रीवियहपृच्छा 13A. घृताविवाहिताभार्यापृच्छा 13B.
बन्धनपृच्छा 13B. मृत्युयोगपृच्छा 13B. मृत्युभङ्गपृच्छा 14A. गताप्तिपृच्छा
14A. नष्टविस्तृतस्थापितवस्तुप्राप्तिपृच्छा 14A. चौरौ भवति न वेति पृच्छा
14B. वस्तुग्रहणपृच्छा 14B. सुभिक्षपृच्छा 15B. वृष्टिपृच्छा 15B.
कप्रपृच्छा 16B. नौकापृच्छा 16B. रोगपृच्छा 17B. स्वस्थरोगीपृच्छा 17B.

मृत्युपृष्ठा 18A. दोषपृष्ठा 18B. शल्यज्ञानपृष्ठा 19A. निघ्नपृष्ठा 19A.
 मृगयापृष्ठा 20A. अथ लेखपत्रपृष्ठा 20B. वार्त्तासत्यालोकापत्तिपृष्ठा
 21A. रिपुं हन्तुं गमिष्ये पृष्ठा 21A. अभिचारपृष्ठा 21A. काश्यपृष्ठा
 21B. सप्तपृष्ठा 21B. भोजनपृष्ठा 21B. भुक्तिपानपृष्ठा 22A. वाटिका-
 पृष्ठा 22B. अर्थपृष्ठा 22B. दशभगपृष्ठा 22B. व्यायुःपृष्ठा 23A.
 नष्टजन्मपृष्ठा 23A. तालुमुष्टिज्ञानपृष्ठा 23A. फलकालनिर्णय 23B.

End :

लभेशो विदिते कार्यं कार्येशो लभमौक्षते ।
 कार्यसिद्धिर्भवेदिन्दु कार्यमेति तदा स्फुटम् ॥ १ ॥
 लभेशो विदिते कार्यं कार्येशो लभमौक्षते ।
 तस्य कार्यस्य संसिद्धिरिन्दुलभं वदेति च ॥ २ ॥
 कार्यं कार्येशमध्यांशास्तन्मि ते वर्षमासकैः ।
 दिनैर्दण्डो यथायोग्यं योयं कार्यस्य सिद्धये ॥ ३ ॥

Colophon :

इति लघ्याभट्टविरचिते प्रक्षाज्ञानं सम्पूर्णम् ।

The Post-colophon Statement :

संवत् १८०० मासानां मासोत्तमे मासे कार्तिकमासे शुक्लपक्षे
 चतुर्दश्यां रविवा

7152.

10083. **प्रश्नकल्पद्रुमः ।** *Praśnakalpadruma.*

Substance, country-made paper. 10½ x 4½ inches. Folia, 19. Lines,
 5 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.
 Incomplete at the end.

On divination by means of questions.

Beginning :

अथ प्रश्नकल्पद्रुमः प्रारभ्यते ।

पुण्यात्पुण्यो नामपुण्यैर्दुरापः

सिद्धेः सिद्धिः शुद्धघौभिः सुसाध्यः ।

ज्योतिःशास्त्राम्भोघितो निःश्वतोऽयं

दद्यात् सिद्धिं प्रश्नकल्पद्रुमो नः ॥ १ ॥

अथ तावत् प्रश्नकरणोपितरीतिर्निगद्यते ।

प्रष्टा सति प्रष्टुमियादभौष्टं सति स्वमध्वनि निम्मलेहि ।

फलादिना शून्यशयो द्विजेशं कदापि वावश्यककार्यपाते ॥

अथ संज्ञाकल्पो निरुच्यते ॥

तत्रादौ वर्गाणां संज्ञादिकम् ।

शस्ताशस्ता वारणैश्च वर्गास्तुत्या दिक्षु प्रष्टुरास्यास्यवर्णात् ।

अष्टास्तेन्द्रास्तैर्दिशो वीर्यवन्तो वाचं विद्विर्नेष्टमिष्टं फलम्बै ॥

15A, इति श्रीप्रश्नकल्पद्रुमे संज्ञाकल्पः प्रथमः । अथ बला-

बलकल्पो निरुच्यते ।

7153.

10427. **प्रश्नकल्पलता ।** *Praśnakalpalatā.*

From the Rudrayāmala.

Substance, country-made paper. $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 9-11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Colophon :

इति श्रीरुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे प्रश्नकल्पलता नाम्ना(?)

समाप्तिमगात् ।

Post-colophon :

श्रीरुद्रमुते नमः । श्रीरामो जयति । शुभं भूयात् सं १९४१ ।

On divination by questioning.

Beginning :

घटुर्मौनश्च मिथुनं च कन्यागर्भ इति स्मृता ।

अजकर्कतुला चैव मकरद्वारसंस्मृता ॥

7154.

8118. **प्रश्नचण्डेश्वरः** or **प्रश्नविद्या** । *Praśnacandēśvara* or
Praśnavidyā.
By Candēśvara.

Substance, country-made paper. 14½×3 inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 2,700. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

A work on horoscopy and kindred subjects. There are altogether 24 chapter colophons; but they are not correctly numbered.

Beginning :

नमस्ते परमात्मैकरूपाय परमात्मने ।

लेखावभासिताशेषदेहाभिन्नाय शम्भवे ॥

चन्द्रालूमात्(?)कृतं पूर्वैः प्रश्नशास्त्रं समाकुलम् ।

दृष्ट्वा निराकुलं वक्ष्ये वोद्धा(?)वाप्यैः क्षितेः पतिः ॥

अघीतगालतोयः स्याज्जातकेतुकृतश्रमः ।

सोऽधिकारी भवेदत्र प्रश्नशास्त्रे निराकुलः ॥

राशिग्रहस्वरूपं यच्चिन्ताप्रकरणे पुनः ।

विस्तरात् कथितं सर्वं ग्रहमैत्री प्रकाशते ॥

4A, इति प्रश्नचण्डेश्वरे संज्ञाध्यायः प्रथमः; 5B, इति प्रश्नचण्डेश्वरे
लपविचारो नाम द्वितीयोऽध्यायः; 7B, इति प्रश्नचण्डेश्वरप्रश्नविद्यायां शुभा-
शुभोऽध्यायस्तृतीयः; 9B, इति प्रश्नचण्डेश्वरे लाभालाभोऽध्यायश्चतुर्थः; 10B,
•आश्रयणीयप्रश्नस्थानयोस्त्रिन्ताध्यायः पञ्चमः; 11B, •पदलाभः षष्ठाध्यायः;

15A, °धातुवादचिन्ताध्यायोऽष्टमः; 20B, कन्यालामपुत्रलामाध्यायो नवमः;
 27A, प्रप्रदशाध्यायो दशमः; 35B, इति चण्डेश्वरप्रप्रविद्यायां त्रेकाणवशेन
 द्वादशभावफलाध्यायो द्वाविंशः; (no colophon between X and XII,
 excepting those of Cakra, such as Hayacakra, Rāhucakra
 and so on); 36B, इति प्रप्रचण्डेश्वरविद्यायां लाभालाभरहस्यफलचिन्ता-
 ध्यायस्त्रयोविंशः; 37A, इति प्रप्रचण्डेश्वरे प्रप्रन्यायोगाध्यायस्त्रयोविंशः; 37B,
 भोजनचिन्ताध्यायः; 39A, इति प्रप्रचण्डेश्वरे दिनवृत्तं नाम षड्विंशोऽध्यायः;
 40B, इति प्रप्रचण्डेश्वरे प्रप्रविद्यायां प्रववर्षणाध्यायः सप्तविंशः; 43B, इति
 प्रप्रचण्डेश्वरकालज्ञानाध्यायः; 44B, इति प्रप्रचण्डेश्वरे नष्टजातकाध्यायस्त्रिंशत्तमः;
 47B, चिन्तान्तकमुष्टिविबोधो नाम एकत्रिंशत् (विंशति) तमोऽध्यायः; 49B,
 °चन्द्रावस्थाध्यायो द्वात्रिंशत्तमः; 50B, °कालवेलानिरूपणाध्यायस्त्रयस्त्रिंशत्;
 52B, °इति प्रप्रचण्डेश्वरे श्रुत्यनिधे विचारणाध्यायस्त्रयस्त्रिंशत्; 54B,
 °नामानुचक्राध्यायः पञ्चत्रिंशः; (last colophon) इति महाराजाधिराज-
 श्रीचण्डेश्वराचार्यविरचितायां चण्डेश्वरप्रप्रविद्यायां त्रेकाणवस्वरूपनिरूपणाध्यायः(?)
 षड्विंशः—

It ends :

चन्द्रस्य विसागालतो विवेक्षा

तङ्गोले (?) रक्षास्तुतकर्मकर्त्ता ।

मन्त्रेण सर्वं गालतं ब्रवीति

चण्डेश्वरो मन्त्रज्ञतां वरिष्ठः ॥

भोगौन्दस्य महाप्रमाणपदुता मासस्य पक्षग्रहः

शैलाय प्रतिवादितानिबन्धां पुत्रावलेखग्रहः ।

विष्णोरेव सरस्वतीविलसितां किंवा बज्र ब्रूमहे

चण्डेश्वरे चरति क्षितौ कविबुधस्यातिग्रहाणां यदि ॥

Printed and published in Benares.

7155.

189. प्रश्नकौमुदी । *Praśnakaumudī.**By Vibhākarācārya.*

Folia, 10. 18½ × 3 inches. Lines, 7 on a page. Character, Bengali.

The same manuscript is noticed in L. 488.

Begins thus :

शक्त्या युक्तं प्रणम्यादौ शिवं सन्तोषतः सताम् ।
 श्रीमान् विभाकराचार्यः करोति प्रश्नकौमुदीम् ॥
 प्रश्ने चेन्मौलिनः सर्वे सन्तः सर्वगुणान्विताः ।
 शिवशक्तिप्रभावेन प्रश्नं वक्तुं ममोद्यमः ॥
 भौमशुक्रश्चन्द्रार्काः सौम्यशुक्रारजीवकाः ।
 रविजार्कान्वकाः खेटा मेघादीनामधीश्वरा ॥

क्षेत्राधिपकथनं

रविः शुक्रः कुजो राज्ञः शनिश्चन्द्रो बुधो गुरुः ।
 etc. etc. etc.

Contents :

क्षेत्राधिपकथनम् 1A. ककुभाधिपं 1A. जलचरादिकथनम् 1A. तिर्यक्-
 दृष्ट्यादिकथनम् 1A. स्नादुक्तथनम् 1A. द्विपदादिकथनम् 1A. इत्यधिप-
 कथनम् A. नृपादिकथनम् 2A. स्थूलादिकथनम् 2A. दिवारात्रिकथनम्
 2A. वयःप्रमाणकथनम् 2B. केन्द्रादिकथनम् 2B. इति प्रश्नकौमुद्यां
 संज्ञाध्यायः 2B. ०वाचनिकः प्रश्नाध्यायः 3A. चिह्नकथनम् 4B. इति
 प्रश्नकौमुद्यां धातुमूलजीवचिन्तानाम् तृतीयोऽध्यायः 5A. इति प्रश्नकौमुद्यां नष्ट-
 प्रायध्यायश्चतुर्थः 5B. ०शुभाशुभाध्यायः पञ्चमः 5B. ०प्रवासिनामागमनं नाम
 षष्ठोऽध्यायः 6A. द्रव्यमूल्यज्ञानं 7A. ०प्रकीर्णाध्यायः समाप्तः 7A. ०मृगया-
 कथनम् 7A. ०गमनागमनं अष्टमोऽध्यायः 7B. ०जयपराजयो नाम नवमो-
 ऽध्यायः 7B. ०शल्योद्धारो नाम दशमोऽध्यायः । ०नष्टकोशुद्धारो नाम एका-
 दशोऽध्यायः । ०घनोद्धारो नाम द्वादशोऽध्यायः ।

Printed and published in Benares.

7156.

7282. प्रश्नचूडामणिः (सारोद्धारः) । *Prāśnacūḍāmaṇi*
(*sāroddhāra*).

(*With a commentary in Hindi.*)

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 18. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 180. Character, Jaina Nāgara. Date, Śaṃvat 1901. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

16B, इति प्रश्नचूडामणौ सारोद्धार संपूर्णम् ।

The rest of the manuscript contains notes in Hindi, mantras and other quotations, at the end of which we have the date, etc.

संवत् १९०१ वर्षे श्रावे १७६६ प्रवर्त्तमाने मासोत्तममासे मार्ग-
शीर्षमासे शुक्लपक्षे तिथौ त्रयोदश्यां १३ रविवासरे ॥

लिपीकृतं ऋ (the name blurred over with ink).

स्वपठनार्थं ॥ ग्राम राजपुर बनेडानगरे ॥ श्रीरख् ।

कल्याणमस्तु ॥

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

ससेदुख(?) पिता शत्रोर्भार्या पुत्रं नमाम्यहम् ।

सारोद्धारं समुद्धृत्य प्रश्नचूडामणिं स्फुटम् ॥ १ ॥

The contents of the work :

अतीतानागतं चैव वर्त्तमानं शुभाशुभम् ।

लाभालाभं च रोगं च जयं चैव पराजयम् ॥ २ ॥

मनोमध्ये तु या चिन्ता सुखिसैन्यं चलाचलम् ।

लोहपातं पारिघौ च गर्भं च प्रसवस्त्रियः ॥ ३ ॥

ऋचभंगं राद्धभंगं ग्रामं च दुर्गभंगकम् ।
 परोक्षमंत्रभूपानां वर्षाकाले जलागमम् ॥ ४ ॥
 तस्कारं च सभाचौरं कामार्थं वंदिमोक्षकम् ।
 सत्या शुभा च वार्त्ता हि राजकार्यस्य वा न वा ॥ ५ ॥
 नृपा चैव क्षपा राज्यं अधिकारा स्थिरास्थिरम् ।
 आगमानागमं चैव शत्रोरागमनं तथा ॥ ६ ॥
 नृपपृच्छागमफलं पदप्राप्ते शुभाशुभम् ।
 कार्ये विलम्बं शौघं च ग्रामे चैव शुभाशुभम् ॥ ७ ॥
 आदौ पुंवा स्त्रियः मृत्युः उद्वाहं पत्रलेखकम् ।
 वंध्या सुतान्विता चैव कार्यार्थे प्रेषितागमम् ॥ ८ ॥
 शुभाशुभं विवाहे च धान्योत्पत्तिश्च वा न वा ।
 विमिश्रौमात्मजैव(?) सारात्सारं समुद्धृतम् ॥ ९ ॥
 इति प्रश्नचूडामणौ सूचिकाप्रकरणं ॥ १ ॥

2A, इति भूतभविष्यदर्शमानप्रकरणं; 2B, अध्वन्यागमनप्रश्नप्रकरणं;
 5B, इति सुष्टिभेदप्रकरणं; 7A, इति प्रश्नचूडामणौ(?)सारोपारधी प्रकरणं
 and so on.

7157.

7071. (1) प्रश्नज्ञानम् । *Praśnajñāna*.

By Jyotirbrahmārka.

(2) प्रश्नशास्त्रम् । *Praśnaśāstra*.

By Bhaṭṭotpala, son of Varāhamihira.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 18 on a page. Character, Jaina Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured.

Two works on divination.

I

6A, इति औज्योतिर्ब्रह्मार्कविरचिते प्रश्नज्ञाने देवपिटदोषप्रकरणं
बोडशं समाप्तं ।

See IO. Catal. No. 3011, which is a much better MS. than the present one which omits the first four introductory verses, omits the 15th chapter entirely (the last chapter in the IO. MS. being marked 17) and omits also the concluding verse. The omitted verses (to be found in the IO. Catal.) give the author's father's name as Mokṣeśvara and his family name as Bālabha.

Beginning :

रक्तः श्वेतः शुक्लपिच्छः पाटलो घृन्मपाण्डुरौ ।

चित्रोसितः सुवर्णाभः पिंगकर्व्वुरवल्लवः(?) ॥ १ ॥

(मेघादीनां वर्णाः)

End :

रसाभिचन्द्रैर्ललितैर्मनोजैः

वृत्तैर्विचित्रैर्गदितं सुनीनाम् ।

विलोक्य शास्त्राणि हिताय सिद्धिः

सर्वार्थकामाय शिष्याय दापयेत् ॥ (?)

(The last two lines from the IO. MS.)

विलोक्य शास्त्राणि हिताय दैव-

ज्ञानां मया धारयमेव शिष्यैः ॥

(The last but one verse in the IO. MS.)

II

इति औवराहमिहिरात्मज(?) भट्टोत्पलविरचितं भट्टोत्पलौनामप्रश्नशास्त्रं
संपूर्णं ।

Post-colophon :

पंडित सकलकीर्तिना लिपोक्तम् ॥

Beginning :

रविग्रन्थिक्कुजबुधगुरुन्धेत-

(ग्रन्थ in 7503) रविज(?)गणेशान् प्रणम्यादौ ।

वक्ष्येऽहं स्पष्टतरं प्रश्नज्ञानं

(सम्यग्ज्ञानं in 7503) हिताय देवविदाम् ॥

The object and scope of the work :

आगमज्ञानविधानं धातुं मूलं च जीवप्तिता च ।

स्वप्ने भोजनप्रश्नं गमागमं पराजयं विजयम् ॥ २ ॥

वर्षाराजविधानं स्वस्थं दुःस्थं च जीवितं मरणम् ।

आधानं पुंस्त्रीणां जन्मविधानं जातकानाम् ॥ ३ ॥

उत्पलचूडामणिना भाषितं निरौघ्य सर्वशास्त्राणि ।

दिवसं मासं वर्षं ज्ञातव्यं सर्वं दैवज्ञैः(श्च) ॥

It consists of 76 verses. The concluding verse runs :

भट्टोत्पलेन शिष्यानुक्रमया विलोक्य सर्वशास्त्राणि ।

आर्यासप्तत्यावेदं प्रश्नज्ञानं समासतो रचितम् ॥

7158.

5172. **प्रश्नप्रकाशिनौ ।** *Praśnaprakāśinī.*

By Lauhityaravasena.

Substance, country-made paper. $14\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 10-22. Lines,
¹¹ on a page. Character, Bengali of the early 19th century. Appearance,
 discoloured. A fragment.

On divination by questions.

Colophons :

1B, इति लौहित्यरवसेनविद्वतायां प्रश्नप्रकाशिन्यां परमेशो
नाम षष्ठोऽध्यायः ; 13B, °सन्धिविग्रहजयपराजयदुर्गभङ्ग-
दुर्गपिन्ताज्ञानं सप्तमोऽध्यायः ; 17B, °हृतनखलाभालाभोऽष्टमो-
ऽध्यायः ; 20A, विमिश्रकाध्यायो नाम ; 22B, °रोगज्ञानं नाम
द्वादशोऽध्यायः ।

7159.

7503. **प्रश्नज्ञानम् ।** *Praśnajñāna.**By Bhaṭṭotpala.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 17
on a page. Extent in ślokas, 80. Character, Jaina Nāgara of the 17th
century. Appearance, old and faded. Complete.

See our No. 7071 II, with which the present manu-
script differs in readings and in the number of ślokas.

Beginning :

ॐ नमः श्रीवाग्वादिन्यै ॥

रविशशिकुञ्जबुधगुरुसित(?) रविजगतोद्धान् ।

प्रणम्य भक्त्याहं वक्ष्येहं स्पष्टतरां सम्यग्ज्ञानं हिताय देवविदाम् ॥१॥

दशभेदं ग्रहगुणितं जातकमवलोक्य निरवशेषमपि ।

यः कथयति शुभमशुभं तस्य न मिथ्या भवेद्वाणी ॥

रम्यतले भूभागे संपूज्य ग्रहगणं सनत्तत्रम् ।

पश्चात् प्रश्नविधानं कुर्यात् हि नाप्नुयात् सिद्धिम् ॥

प्रष्टा मुनिकनकयुतैः फलकुसुमैः राशिचक्रमभ्यर्थ्य ।

पृच्छेद्यथाभिलिखितं भक्त्या विनयान्वितः प्रश्नम् ॥

उदयनिमित्तैर्वर्णैः प्रश्नोद्भूतैः व्यवस्थितैः ।

शकुनैर्वक्ष्यं शुभमशुभं प्रष्टुस्तत्कालजातं तत् ॥

End :

भट्टोत्पलेन शिष्यालुकम्ययावलोच्य शास्त्राणि ।
आर्यासप्ततिलैकं(?) प्रश्नज्ञानं समासतो रचितम् ॥

Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितं प्रश्नज्ञानं समाप्तम् ॥

After the colophon, there are a few faded lines.

Printed and published in the Chowkhamba Sans. Series, Benares.

7160.

6427. **प्रश्नप्रदीपः ।** *Praśnapradīpa.*
By Kāśīnātha.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Begins thus :

तिमिराम्बुनिधौ ममे करैरुद्धृत्य यो जगत् ।
प्रीणायन्त्यातुरं प्रीत्य तस्मै सर्वात्मने नमः ॥ १ ॥
मिहिरेऽस्तमुपायाते तमसान्धे धरातले ।
प्रश्नगेहे प्रदीपोऽयं काशीनाथ + + + ॥ २ ॥
उच्चनीचादिकं भावं शत्रुमित्रग्रहादिकम् ॥
विचार्य संपातकं च प्रश्ने ब्रूहि विपक्षयः ॥ ३ ॥

Contents :

सुतप्रश्नः । त्रिप्रश्नसप्तभवनविचारः । स्त्रीजातकं । रोगप्रश्नः ।
जीवनमरणप्रश्नः । परस्त्रीगमनप्रश्नः । अगमागमप्रश्नः । वृक्ष-
रोपणचिन्ताप्रश्नः । नौकाप्रश्नः । स्त्रीलाभप्रश्नः । नष्टद्रव्यप्रश्नः ।
लाभप्रश्नः । राज्यप्राप्तिप्रश्नः । जयपराजयप्रश्नः । भोजनचिन्ता ।

See H.P.R., Vol. II, No. 133.

16B, इति श्रीकाशीनाथकृतौ प्रश्नप्रदीपे भोजनप्रश्नः समाप्तः ।

Here ends the MS. of H.P.R. The present manuscript has five lines more, ending with the colophon :

इति श्रीकाशीनाथकृतौ प्रश्नप्रदीपे जन्मपत्रिकाज्ञानं १६ ।

सम्पूर्णः । समाप्तः । शुभमस्तु ॥

PUBLISHED BY THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

1. **A Catalogue of Palm-Leaf and Selected Paper Manuscripts** belonging to the Durbar Library, Nepal,
Vol. 1. By H. P. Shāstri. With a Historical Introduction by C. Bendall, 1905. (Issued as an extra No. to the Notices of Sans. MSS.) Rs. 3-0-0
Vol. 2. By H. P. Shāstri, 1915 .. Rs. 3-0-0
2. **Descriptive Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of the Asiatic Society of Bengal. Part 1. Grammar.** By R. L. Mitra, 1877.
X, 172, 58. Boards .. Rs. 4-0-0
3. **The Sanskrit Buddhist Literature of Nepal.** By R. L. Mitra, 1882. .. Rs. 5-0-0
4. **Report on the Search of Sanskrit Manuscripts.** By H. P. Shāstri. fol. ..
Report for 1895 to 1900, 1901 .. Rs. 0-8-0
Report for 1901/2 to 1905/6, 1905 .. Rs. 0-8-0
Report for 1906/7 to 1910/11, 1911 .. Rs. 0-8-0
5. **Notices of Sanskrit Manuscripts.** By R. L. Mitra and H. P. Shāstri.
[First Series] Vols. I-XI, 1870-1895.
[Second Series] Vols. I-IV, 1898-1911.
Issued in 34 parts at varying prices.
6. **An Alphabetical List of Manuscripts noticed by the late Rāja Rajendralala Mitra.** By H. P. Shāstri, 1895. (Issued as Vol. XI of the Notices of Sans. MSS.) (Available only in complete sets of Notices of Sans. MSS.)
7. **Catalogue of Inscriptions and Copper-plates in the collection of the Asiatic Society of Bengal.** By Rakhal Das Banerjee, 1910.
(Reprinted from J.P.A.S.B., VI, 9, 1910) .. Rs. 0-6-0
8. **An Alphabetical List of Jaina Manuscripts belonging to Government in the Oriental Library of the Asiatic Society of Bengal.** Compiled by Kunjavihari Nyāyabhūṣaṇa, 1908. J.P.A.S.B., IV, 8, 1908 .. Rs. 1-8-0
9. **Catalogue of Printed Books and Manuscripts in Sanskrit belonging to the Oriental Library of the Asiatic Society of Bengal.** Fasc. 1-4, 1904 .. Rs. 8-0-0
10. **Preliminary Report on the Operation in Search of MSS. of Bardic Chronicles.** By H. P. Shāstri. fol., pp. 52, 1913 .. Rs. 1-8-0
11. **Bardic and Historical Survey of Rajputana. A Descriptive Catalogue of Bardic and Historical Manuscripts.** By L. P. Tessitori.
Sec. I. Prose Chronicles, pt. 1 (Jodhpur State), 1917 Rs. 1-4-0
Do. do. pt. 2 (Bikaner State), 1918 Rs. 1-4-0
Sec. II. Bardic Poetry, pt. I (Bikaner State), 1918 Rs. 1-4-0
12. **A List of Khareṣṭhī Inscriptions.** By N. G. Majumdar .. Rs. 1-2-0

**DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE SANSKRIT
MANUSCRIPTS IN THE COLLECTIONS OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL**

BY

MM. HARAPRASĀDA SHĀSTRĪ,
M.A., D.Litt., F.A.S.B.

Volume I.	Buddhist Manuscripts	..	..	Rs. 3-0-0
* Volume II.	Veda ..	..	..	Rs. 17-8-0
Volume III.	Smṛti ..	..	..	Rs. 15-0-0
Volume IV.	History and Geography	..	..	Rs. 2-8-0
Volume V.	Purāṇa	..	..	Rs. 15-0-0
Volume VI.	Vyākaraṇa	..	..	Rs. 12-8-0
Volume VII.	Kāvya ..	..	..	Rs. 10-0-0
Volume VIII.	Tantra (in two parts)	..	..	Rs. 16-4-0
Volume IX.	Vernacular Manuscripts	..	..	Rs. 10-0-0
Volume X.	Astronomy, Part I	..	..	Rs. 5-0-0

THE MSS. OF THE FOLLOWING VOLUMES HAVE BEEN
PREPARED AND WILL BE PRINTED AS PREVIOUS
VOLUMES ARE ISSUED.

Volume X. Astronomy, Part II.

Volume XI. Philosophy.

Volume XII. Jaina.

Volume XIII. Vaidyaka.

Volume XIV. Miscellaneous.

Volume XV. Addendum, Supplement.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE COLLECTIONS OF
THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

VOLUME X, PART II
ASTRONOMY MANUSCRIPTS

BY
MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ŚĀSTRĪ,
C.I.E., M.A., D.LITT., F.A.S.B.

REVISED AND EDITED BY
PRABODH CHANDRA SEN GUPTA, M.A.

ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

CALCUTTA

1948

Price Rs.5.

NOTICES OF SANSKRIT MANUSCRIPTS
PUBLISHED BY THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

**First Series. Vols. I-IX, by R. L. MITRA, and Vols. X-XI,
by MM. H. P. ŚĀSTRĪ. 1870-1895.**

[Vol. I]	(No. 1) (1871), pp. 10+108 = 118	Price Rs. 2/8/.
"	(No. 2) (1870), " 4+96 = 100	" 1/4/.
"	(No. 3) (1871), " 16+134 = 150	" 2/8/.
Vol. II,	Pt. 1 (No. 4) (1872), pp. 4+96 = 100	" 1/4/.
"	Pt. 2 (No. 5) (1872), " 4+96 = 100	" 1/4/.
"	Pt. 3 (No. 6) (1873), " 4+96 = 100	" 1/4/.
"	Pt. 4 (No. 7) (1874), " 4+12+114 = 130 and 4 plates	" 2/8/.
Vol. III,	Pt. 1 (No. 8) (1874), " 4+96 = 100 and 1 plate	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 9) (1875), " 2+80+32 = 114 and 2 plates	" 2/8/.
"	Pt. 3 (No. 10) (1876), " 4+96 = 100	" 1/4/.
"	Pt. 4 (No. 11) (1876), " 94+2+12 = 108 and 10 plates	" 3/12/.
Vol. IV,	Pt. 1 (No. 12) (1877), " 96+8 = 104	" 1/4/.
"	Pt. 2 (No. 13) (1878), " 224+16 = 240	" 3/12/.
Vol. V,	Pt. 1 (No. 14) (1879), " 152+8 = 160	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 15) (1880), " 318+16+32 = 366 and 5 plates	" 6/4/.
Vol. VI,	Pt. 1 (No. 16) (1881), " 6+152 = 158 and 1 plate	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 17) (1882), " 164+14+12 = 190	" 2/8/.
Vol. VII,	Pt. 1 (No. 18) (1883), " 8+154 = 162	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 19) (1884), " 168+16 = 184	" 2/8/.
Vol. VIII,	Pt. 1 (No. 20) (1885), " 8+160 = 168	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 21) (1886), " 176+18 = 194	" 2/8/.
Vol. IX,	Pt. 1 (No. 22) (1887), " 10+160 = 170	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 23) (1888), " 16+14+28+156 = 214	" 3/12/.
Vol. X,	Pt. 1 (No. 24) (1890), " 6+120 = 126	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 25) (1892), " 8+16+248 = 272	" 3/12/.
Vol. XI	(No. 26) (1895), " 20+72+24+138+6 = 260	" 3/12/.

**Second Series. Vols. I-IV, by MM. H. P. ŚĀSTRĪ.
1898-1911.**

Vol. I,	Pt. 1 (No. 27) (1898), pp. 160	Price Rs. 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 28) (1898), " 160	" 2/8/.
"	Pt. 3 (No. 29) (1900), " 40+112 = 152	" 2/8/.
Vol. II,	Pt. 1 (No. 30) (1898), " 160	" 1/4/.
"	Pt. 2 (No. 31) (1904), " 22+78 = 100	" 2/8/.
Vol. III,	Pt. 1 (No. 32) (1904), " 160	" 2/8/.
"	Pt. 2 (No. 33) (1907), " 26+14+94 = 134	" 5/.
Vol. IV	(No. 34) (1911), " 36+12+264 = 312	"

7161.

1876. प्रश्नभैरवः । *Praśnabhairava.**Anonymous.*

Folia, 14. 8×4 inches. Lines, 7 on a page.

Prognostication by means of questions.

For the MS. and the work see L. 4179.

Beginning :

अथ प्रश्नभैरवप्रारम्भः ।

श्रीतांशुलक्ष्मेश्वरवित्तनाथाः परस्परं संयुतवीक्षिताश्च ।

धनत्रिकोणोदयगा यदा स्युस्तदार्थलाभं प्रवदेन्नराणाम् ॥ १ ॥

लभलभपतौ लभे लभे [च] लभलभपौ ।

लभे लाभधिपो वापि लभे लग्नाधिपो भवेत् ॥ २ ॥

एकोऽपि हि यदा योगस्तदा लाभस्त्वनिश्चितम् ।

चन्द्रयोगे विशेषेण लाभस्त्वामिस्वरूपतः ॥ ३ ॥

लभलभपयोर्दृष्टिर्लभे लाभकरा मता ।

लाभः सर्वखगैर्दृष्टो लाभः पूर्णो भवेत्तदा ॥ ४ ॥

etc. etc. etc. etc. etc.

Contents :

लाभप्रश्नः । ऋणलाभप्रश्नः । कार्यं भविष्यतीति प्रश्नः । अक्षर-

मात्राप्रश्नः । मूकप्रश्नः । दृष्टिप्रश्नः । चिन्ताप्रश्नः । सुष्टिप्रश्नः ।

वस्तुनिर्णयः । अनागमप्रश्नः । आगमनप्रश्नः । वस्तुनष्टप्रश्नः ।

जातिप्रश्नः । नौकाप्रश्नः । आश्रयप्रश्नः । अधिकारप्रश्नः ।

पदनिर्वाहप्रश्नः । etc. etc.

There is a colophon in leaf 12B, प्रश्नग्रन्थः समाप्तः ।
Then there are certain general principles of questioning
and obtaining the results of the question with a com-
mentary.

Printed and published in Bombay. Vide Meherchand
Laksmandas's Catalogue.

7162.

6437. **प्रश्नमनोरमा ।** *Praśnāmanoramā.*

By Garga.

With an anonymous commentary.

Substance, country-made paper. 9×6 inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 154. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

The text takes up four leaves and the commentary takes the rest of the manuscript.

The text begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्यानन्दरूपं तमानन्दैकनिकेतनम् ।

गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥

वर्गवर्णप्रमाणञ्च सस्वरं ताडितं मिथः ।

पिण्डसंज्ञा भवेत्तस्य यथाभागेऽथ कक्षयेत् ॥

It ends :

स्तिरक्तं तथा पीतकृष्णचित्रं हरौतकम् ।

शुकमाद्रिं तथा द्वाभ्यां भक्ष्यभक्षमिदं क्रमात् ॥

Colophon :

इति गर्गोक्ता मनोरमा समाप्ता ।

The commentary begins in 5A :

नत्वा देवं कुण्डिराजं महेश्वरं

देवेन्द्राद्यैः पूजितं पादयुग्मम् ।

दैवज्ञानां सम्मूलेऽनल्पसारं

कुर्वे नूनं प्रश्नविद्यौ घटीकाम् ॥

अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं स्नेहदेवं नमस्करोति प्रणम्येति ।

Colophon :

इति प्रश्नमनोरमाटीका समाप्ता ।

Post-colophon :

काश्यां लिखितमानन्दधरेण ।

7163.

6329. प्रश्नमाणिक्यमाला । *Praśnamāṇikyamālā.*

By Paramānanda Śarmā, son of Venīdatta.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30+128. Lines, 11-12 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, new but worm-eaten. Incomplete at the end. Although there are two paginations, there is no gap between them.

The *maṅgalācūraṇa* :

श्रीमद्भूमद्भूमरराजिविराजमान-

गण्डस्थल-स्वल्पदमन्द-मद-प्रवाहः ।

प्रयूहनाश्रुविधये भुवनैकवन्द्यः

पायादपारमहिमा गिरिजात्मजन्मा ॥ १ ॥

.... .

The author's preceptor and father :

यस्य प्रसादमधिगम्य भवन्ति मूढाः

सिद्धान्ततन्त्रकारगौककथाविहृताः ।

तं श्रीमहाजनि सदाशिवनामधेयं

वन्दामहे निजगुरुं गणकाग्रगण्यम् ॥ २ ॥

सम्भाषसारस्वतवैभवस्य

सारस्वतब्राह्मणपुंगवस्य ।

सारस्वतार्थप्रतिलब्धिहेतोः

पितुः स्वकीयस्य पदं नमामि ॥ ४ ॥

The object of the work :

नत्वाचार्यांश्च गर्गप्रमुखमुनिगणांस्तत्प्रणीतार्थपूर्णा-

ग्रन्थान् ब्रुद्ध्वा समग्रान् निजगुरुकृपया प्रश्नचण्डेश्वरादीन् ।

वेणीदत्तात्मजन्मा ग्रथयति परमानन्दप्रर्मा प्रश्नान्

प्राचीनैरेव पद्वैर्गणकगणसुदे प्रश्नमागिक्यमालाम् ॥ ५ ॥

आलोच्य निखिलान् प्रश्नग्रन्थान् जातकताजकान् ।

उभयोः संग्रहः सम्यक् क्रियते गुर्वनुज्ञया ॥ ६ ॥

After such long introduction the work really begins in 2A :

अथ एच्छाविधिः

एव्यैः फलैः कनकरत्नयुतैः सुभूमौ

नक्षत्रजातिसहितं ग्रहशशिचक्रम् ।

अभ्यर्च्य भक्तिभवबन्धुरकन्दराग्रः

अद्वां विधाय निजचेतसि निर्विकल्पे ॥ etc. etc.

For *Praśnacandeśvara*—a work on divination by Candēśvara, mentioned by the author as one of his authorities—see H.P.R., Vol. III, p. 193.

1-3.

14A, इति श्रीसारस्वतज्ञातीयपाठकवंशावतंससमस्तविद्याविशारदमौन-
मन्त्रहस्ताधिकवेणीदत्तात्मजमौनमन्त्रविद्वैज्जपरमानन्दविरचितायां प्रश्नमागिक-
मालायां संज्ञाप्रकरणं प्रथमम्; 18B, °एच्छकचिन्ताज्ञानप्रकरणं द्वितीयम्;
24A, °सामान्यशुभाशुभएच्छाप्रकरणं तृतीयम् ।

4.

1. 30B, दैवज्ञपरमानन्द° तनुभावएच्छाप्रकरणं चतुर्थम्—इति श्रीसार-
स्वतज्ञातीय° तनुभावएच्छाप्रकरणं चतुर्थम् ।

Second pagination.

5.

II. 4B, इत्यर्थभावपृष्ठाप्रकरणे घनलाभाख्यं प्रश्नमागिकं प्रथमम् ।

6.

III. 5B, इति श्रीसारस्वतद्वतीयस्थानपृष्ठाप्रकरणं षष्ठम् ।

7.

IV. 6B, इति तूर्यभावपृष्ठाप्रकरणे कृषिवाटिकाख्यं प्रश्नमागिकं द्वितीयम्; 7A, °भूभाटकाख्यप्रश्नमागिकं तृतीयम्; 13B, °कूपोदकाज्ञात-
कूपखातो(त)दगार्गल(?)ज्ञानाख्यं प्रश्नमागिकं चतुर्थम्; 19B, °निधिज्ञानाख्यं
प्रश्नमागिकं पञ्चमम्; 21A, °शल्यज्ञानाख्यं प्रश्नमागिकं षष्ठम्; 24B,
भोजनज्ञानाख्यं प्रश्नमागिकं सप्तमम्—इति सारस्वत० चतुर्थस्थानपृष्ठाप्रकरणं
सप्तमम् ॥

8.

V. 36A, इति पञ्चमभावपृष्ठाप्रकरणे सन्ततिलाभाख्यं प्रश्नमागिकं
प्रथमम् ।

9.

VI. 37A, इति षष्ठस्थानपृष्ठाप्रकरणे नित्याख्यं प्रश्नमागिकं द्वितीयं
(the first not found); 39A, °स्वामिभृत्यचतुष्पादाख्यं प्रश्नमागिकं
तृतीयम्; 45A, इति षष्ठस्थानपृष्ठाप्रकरणे रोगिणां शुभाशुभज्ञानाख्यं प्रश्न-
मागिकं चतुर्थम्; 48B, इति षष्ठस्थानपृष्ठाप्रकरणे देवदोषज्ञानाख्यं प्रश्न-
मागिकं पञ्चमम्—इति श्रीसारस्वत० षष्ठस्थानपृष्ठाप्रकरणं नवमम् ॥

10.

VII. 57B, इति सप्तमस्थानपृष्ठाप्रकरणे विवाहाख्याप्रश्नमागिकं
प्रथमम्; 58B, °क्रयविक्रयाख्यप्रश्नमागिकं द्वितीयम्; 59A, °भागनिर्वाहाख्यं
प्रश्नमागिकं तृतीयम्; 60B, °घातुवादाख्यं प्रश्नमागिकं पञ्चमम्; 74A,
°चौर्यादिज्ञानाख्यं प्रश्नमागिकं षष्ठम्—इति श्रीसारस्वत० सप्तमस्थानपृष्ठा-
प्रकरणं दशमम् ।

11.

VIII. अथ अष्टमस्थानष्टकाप्रकरणे जीवितज्ञानाख्यं प्रश्नमाणिक्यं दशमम् ; 82A, इति अष्टमस्थानष्टकाप्रकरणे वन्धमोक्षादिप्रश्नमाणिक्यं द्वितीयम् ; 85B, °नौकागमाख्यं प्रश्नमाणिक्यं तृतीयम् ।

12.

IX. 96B, इति नवमस्थानष्टकाप्रकरणे गमनादिपुरप्रवेशान्तं प्रश्नमाणिक्यं द्वितीयम् ; 100B, °देशान्तरादागमनाख्यं प्रश्नमाणिक्यं तृतीयम् ; 104B, °राज्ञो दिग्विजयाख्यं प्रश्नमाणिक्यं चतुर्थम् ; 106B, °परचक्रागमाख्यं प्रश्नमाणिक्यं पञ्चमम् ; 109A, °स्थायिजयपराजयाख्यं प्रश्नमाणिक्यं षष्ठम् ; 112B, °सन्धिविग्रहाख्यं प्रश्नमाणिक्यमष्टमम् ; 114B, °युद्धज्ञानाख्यं प्रश्नमाणिक्यं नवमम् ; 122B, °दुर्गभङ्गाख्यं प्रश्नमाणिक्यमेकादशम् ।

Besides *Caṇḍeśvara*, it quotes (84B) *Praśnapradīpa* of Pitāmbara and (89B) *Bhūpālavallabha*.

7164.

7832. प्रश्नरत्नम् । *Praśnaratna*.

By Nandarāma.

With the author's own commentary.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 4. Lines, 18 on a page. Character, modern Jaina Nāgara. Appearance, fresh. A fragment, up to the 33rd śloka.

On divination according to the method of Kevalācārya. Composed in 1768. See Bik. 234.

Beginning :

(Commentary) :

तं नत्वा श्रीहरिं योऽदात् ज्ञानमादौ स्वयम्भवे ।

खलुतप्रश्नरत्नस्य टिप्पणी क्रियते मया ॥

निर्विघ्नपरिसमाप्तिकामो यथकृत् परदेवतास्मरणपूर्वकं
मंगलमाचरति ॥

(Text):

यमक्षरं ब्रह्म वदन्ति विज्ञा सिद्धास्तुरीयं यमकर्तृसांख्याः ।
तं सत्यमानन्दनिधिं स्मरामि श्रीनन्दस्तुतुं श्रुतिभिर्विभूतम् ॥

The object of the work :

2. ज्योतिःशास्त्रे पञ्चशाखाप्रतानाः
सद्यस्तेषां यस्मत्कारकारौ ।
श्रीरुद्रोक्तः केरलिस्तुतुं सम्यक्
जानातौशस्तस्यसादाज्जनोऽन्यः ॥

3. 2A, ज्ञात्वा किञ्चित्तत्र कुर्वे प्रबंधं
श्रीगोपालप्रेरणात्प्रश्नरत्नम् ।
स्वर्गावृत्तेर्भातुं कंठे निधानात्
निधं क्षौणीपालविद्वत्स(प्र)भासु ।

4. यद्यपि बहुप्रबंधाः शुक्लपटैः पंडितमन्यैः ।
रचितास्तेन हि रम्या अतो मयायं समासतः क्रियते ॥

7165.

4414. प्रश्नरत्नम् । *Praśnaratna.*

By Nandarāma.

With a commentary by the author himself.

Substance, country-made paper. $19\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 43. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 1,200. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

This relates to divination by question.

Beginning :

(Commentary):

ॐ गणेशाय नमः ॥

तं नत्वा श्रीहरिं योऽदाद् ज्ञानमादौ खयम्भवे ।

खलुतप्रश्नरत्नस्य टिप्पणी क्रियते मया ॥

निर्विघ्नपरिसमाप्तिकामो ग्रन्थकृत्परदेवतास्मरणपूर्वकं मङ्गल-
माचरति ।

(Text):

यमत्तरं ब्रह्म वदन्ति विज्ञाः

सिद्धास्तुरीयं यमकर्तृसांख्याः ।

तं सत्यमानन्दनिधिं स्मरामि

श्रीनन्दसूनुं श्रुतिभिर्विभृग्यम् ॥ १ ॥

ज्योतिःशास्त्रे पञ्चशाखाप्रतानाः

सद्यस्तासां यस्त्वमत्कारकारौ ।

श्रीरुद्रोक्तः केरलिस्तस्य सम्यक्

जानातौ शस्तप्रसादाज्जनोऽन्यः ॥ २ ॥

ज्ञात्वा किञ्चित्तत्र कुर्वे प्रबन्धं

श्रीगोपालप्रेरणात् प्रश्नरत्नम् ।

खर्गावृत्तैर्भातु करुहे बुधानां

नित्यं भूमौपालविद्वत्सभासु ॥ ३ ॥

.... ..

.... .. ॥ ४ ॥

श्रीमच्छिवेनोक्तमिदं रहस्यं

तत्त्वं परं ये श्रुतितत्त्वहीनाः ।

बौद्धादयो वा यवनादयो ये

तेभ्यो न दद्याद्यदि धर्मकामः ॥ ५ ॥

The author and the date of the composition of the work :

अथ ग्रन्थसमाप्तिमाह चतुर्भिः ॥

रचितोऽयं संहितात् केरलि ज्ञता भ्रमाभ्यां

कुछतं तच्छोधनीयं ज्ञैः ॥ ५४ ॥

Commentary :

सन्दर्भः प्रबन्धः कुछतं कुत्सितं कृतं शेषं स्पष्टम् ॥ ५४ ॥

आस्ते यदसुधाविभूषणमगौ श्रीमद्भजे सद्भजे

.....

(?) श्रीमद्दीपचन्द्रमनयो यो नन्दरामाभिधः

तेषां संस्कृतवान् प्रबन्धममलं सत्यप्रज्ञाह्वयम् ॥ ५६ ॥

वसुधाया विभूषणं मणिस्तस्मिन् सतां यस्मिन्
तस्मिन् श्रीमद्भजे यदस्य काम्यवनं आस्ते तस्मिन् चय्या घृतानि
मलानि यैः ते द्विजा वसन्ति तेषां मध्ये यो नन्दरामाभिधोऽस्ति स
अमलां निर्दूषणं प्राञ्जलं वा सत् अन्येभः समीचीनं प्रप्रज्ञाह्वयं
प्रबन्धं सम्यक्प्रकारे कृतवान् । कौटुम्भः श्रीकृष्णो नन्दसूनु-
राश्रयो यस्य स चासौ दीपचन्द्रश्च श्रीकृष्णाश्रयो दीपचन्द्रस्तस्य
सूनुरौरसः । ५६ ॥

..... ॥ ५७ ॥

अथ समाप्तिफलं ग्रन्थसंख्यां चाह ।

सिद्धाष्टचन्द्रवर्षेऽश्वयुजः सितपद्मसप्तम्याम् ।

पूर्त्तिमगमद्ग्रन्थोऽयं श्रुत्याब्धिद्विप्रमैर्हतेः ॥ ५८ ॥

अश्वयुजः आश्विनस्य शेषं स्पष्टम् ॥ ५८ ॥

The commentary ends :

ईषदीषदिह संरक्षितेयं

टिप्पणी एषुभयेन मनोज्ञा ।

दत्तदृग्बुधजनोऽत्र वृत्तिं

+ + + वदतु सर्वजनानाम् ॥

अत्र भावप्रधानो निर्देश इत्याख्यातएषुभयेन ।

Here the MS. breaks off. There are two stray leaves of a certain work on Jyotiṣa.

7166.

7253. **प्रश्नरत्नम् ।** *Praśnaratna.*

By Nandarāma.

With the author's own commentary.

Substance, country-made paper. 10 $\frac{3}{4}$ × 5 inches. Folia, 19, of which the first four are missing. Lines, 17, 18 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Defective in the beginning.

The work relates to divination by questions in accordance with the method of Kevala. It was composed in 1768.

The author and his date, etc. :

19B, आस्ते यदसुधाविभूषणमणौ श्रीमदले सद्व्रजे

रम्यं काम्यवनं त्रयीधृतमला यस्मिन् वसन्ति दिजाः ।

श्रीकृष्णा + यदीयचंदतनयो यो नंदरामाभिधः

तेषां संस्कृतवाक् प्रबन्धममलं सत्प्रश्नरत्नाश्रयम् ॥

प्रोक्तं चन्द्रोन्मीलनं शुक्ले वस्त्रै-

स्तच्चाशुद्धं विज्ञिंशसमेतात् ।

वाचं तज्ज्ञै पक्षपातं विहायो-

त्याता भविष्येस्मिन् तेषां त्रयाभूत् ॥ (?)

सिद्धाष्टचंद्र [१८४] वर्षेऽश्विनयुजसितपक्षसप्तम्याम् ।

पूर्तिमगाद्यग्रंथोऽयं शून्याब्धिदिप्रमैर्हृत्तैः ॥

The end of the commentary :

सप्तदशैदुवर्षस्य [१८९] भाद्रशुक्लप्रतिपद्यौ ।

टिप्पनीयं मया कृता संक्षिप्तार्थप्रकाशिनी ॥

Colophon :

इति श्रीमिश्रनंदरामेण विरचितं केरलिशास्त्रांतर्गतं सारं प्रश्न-
रत्ननामेदं ग्रंथं समाप्तिमगमत् ।
इति खल्लतप्रश्नरत्नस्य टिप्पिणी संपूर्णम् ।

7167.

7921. A. प्रश्नविद्या । *Praśnavidyā*.

Substance, country-made paper. 11×4½ inches. Folia. 3. Lines,
-9 on a page. Extent in slokas, 63. Character, Nāgara. Date, Samvat
923. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति प्रश्नविद्या भृगुसंहितायां भृगुशुक्रसंवादे प्रश्नाध्यायः ॥
न मुहूर्त्ते न सिद्धान्ते ताजके जातके न वा ।
संहिता मम वाक्केषु चादरेत् पार्थिवः शुभाः ॥

Post-colophon :

संवत् १८२३ मिति भाद शुक्ल द्वादशी शुक्रवासरः

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥
मया शोभितवामाङ्गे नत्वा मार्तण्डभैरवम् ।
महादेवः प्रश्नविद्यामालिखत् सुनिसम्मतम् ॥
खरेब्धे कसुखा अङ्गाकादौ त्रिप्रभृति क्रमात् ।
प्रश्नवर्णखरेब्धं हि तत्र राशिप्रकीर्तिता ॥

7921 includes another manuscript which is called
here 7921A—सुधीरञ्जनी by Keśava—a work which is known
as *Karaṇa* in Hindu astronomy.

Substance, country-made paper. 11×4½ inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Extent in ślokas, 81. Date, Samvat 1937, Māgha Śukla 13. Appearance, fresh.

Begins thus :

गिरौशं दिनेशं गणेशं निजेशं

रमाकान्तनाथं वा गुहं वैद्यनाथम् ।

प्रणम्यामिमा....स्पर्शति ब्रुवेऽहं

सुधीरञ्जनीं केशवः संमुदे हि ॥ १ ॥

अशुद्धमत्र शोधयन्तां विलोक्य हे द्विजोत्तमाः ।

विचार्यतामियं त्वसम्यगुक्तिरुत्तमा नवा ॥ २ ॥

न मेघौतिः शब्दे न च नयगणेऽलंकृतिगणम्

तथागद्यपद्यसुकविजयदेवादिभणितौ ।

न कोशे नो काव्ये कृतमिह गुरोरेव कृपया

हृ[श्च]मध्वं भो विज्ञाय मचपक्षता वैजनकवत् ॥ ३ ॥

etc.

etc.

etc.

Last Colophon :

संवत् १९३७ माघशुक्ल १३ । शुभमस्तु ।

7168.

9808. **प्रश्नविद्या सटीका ।** *Praśnavidyā.*

(*With a commentary.*)

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 120. Character, Nāgara. Date, Samvat 1857. Appearance, tolerable. Prose and verse, Incorrect. Complete.

A treatise on divination of question that is sought to know from an astrologer. The text and the commentary entitled लोकमनोरमा both are by Gargācārya.

Beginning of the text :

प्रणम्यानन्दरूपंश्च मानन्दैकनिकेतनम् ।
 गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रन्निविद्यामथाकरोत् ॥
 वर्गवर्णप्रमाणाच्च सस्वरं ताडितं मिथः ।
 पिण्डसंज्ञा भवेत्तस्य यथा भागैस्तु कल्पना ॥
 सिद्धासिद्धिक्रमाब्दाभ्यां लाभालाभौ तथैव च ।
 विज्ञानमष्टभिर्भक्ते शेषतः परिकल्पयेत् ॥
 गर्भे चिभिः क्रमा देया नरनारीनपुंसकाः ।
 लोकज्ञानेऽपि वै तद्वत् कालज्ञानेऽपि वै तथा ॥
 धातुर्मूलं तथा जीवं मूलं जीवश्च धातुकम् ।
 कालक्रमगुणात् पिण्डात् विज्ञेयं ब्रह्मकोविदैः ॥ इत्यादि ।

End :

प्रन्निविद्या मया प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ।
 उक्तञ्चैव विशेषेण दुष्टाय न ददौ क्वचित् ॥
 उक्तेऽप्यनुक्ते मूलाङ्के तद्वत् क्षिप्तं तथा बुधैः ।
 खानुभू सप्तत्वारिंशत् भक्तै जत् शेषं तत्प्रमेण ॥
 कोष्टस्थाने ज्ञातव्यः ।
 वसुपक्षवसुश्चन्द्र नभस्तस्मादमी रवौः ।
 संज्ञा हिं दु पतिस्थाने सरदचन्द्रयुतिच्छविः । १ ।
 संवत् १८५७ मितिका

The commentary begins :

श्रीगणेशाय नमः । अथ पिण्डोत्पत्तिमाह ।
 वर्गवर्णोति वर्गं अष्टौ कादिद्धान्तास्तद्वर्णाः सप्तत्रिंशत् तेषां
 यत् प्रमाणं वर्णां मात्रा प्रमाणं सादिकाङ्कं भूतस्वरयुक्तं । इत्यादि ।

End :

ततः प्रश्नाक्षरविचारः ।
 ईश्वरमध्ये मे पदच्छिन्नां अथ स्वरचतुष्टयं अष्टादशाक्षरपर्यन्तं
 प्रश्नाक्षरनियमः ।

Colophon :

इति लोकमनोरमा समाप्तम् ।

7169.

2698. **प्रश्नविद्याविधानमार्गः ।** *Praśnavidyāvidhānamārga.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 50. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीकेरलीये कैवल्यरूपसांवसदाशिवकृता प्रश्नविद्या-
विधानमार्गं संपूर्णम् ।

Three lines more ending with इति कालचक्रम् and four diagrams.

It begins :

प्रगम्यानन्दरूपत्वं चानन्दैकनिकेतनम् ।
गार्गो बुद्धिमतां श्रेष्ठ प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥
वर्गवर्णप्रमाणं यत्सुखरं ताडितं मिथः ।
पिण्डसंज्ञा भवेत्तस्य यथाभागैस्तु कल्पना ॥
सिद्धसिद्धौ क्रमाद्वाभ्यां लाभालाभौ तथाक्रमात् ।
विज्ञानमष्टभिर्भक्ते श्रेष्ठतः परिकल्पयेत् ॥
गर्भे त्रिभिः क्रमा ज्ञेया नरनारीनृसंस्कम् ।
लोकज्ञानेऽपि वै तद्वत् कालज्ञानेऽपि वै तथा ॥

7170.

9472. **प्रश्नवैष्णवम् ।** *Praśnavaiṣṇava.*

By Nārāyaṇadāsa.

Substance, country-made paper. $9 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 17 on a page. Extent in ślokas, 1,258. Character, Nāgara. Date, Samvat 1838. Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

Beginning :

स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।
नारायणं परं पुरुषमादिदेवं
ज्योतिर्मयं शुभकरञ्च चराचरेषुम् ।
शान्तं प्रणम्य शिरसा दिजपुङ्गवानां
प्रभार्णवसङ्गमहं प्रकरोमि शास्त्रम् ॥ १ ॥
श्रीब्रह्मदासनयजातनयः सुविद्वान्
श्रीमान् गोसायिनृपतिर्यदुनाथभक्तः
वाराहताजिकमुकुन्दमतं समीक्ष्य
नारायणः परमशास्त्रमिदं प्रकाश ॥ २ ॥
प्रष्टा प्रणम्य हरिमिन्द्रकुम्भखण्डो
ज्योतिर्विदं सकलशास्त्रकलाविदग्धम् ।
साहस्य सद्गुवि हितं फलपुष्परत्न-
हस्तः प्रसन्नवचनैः सद्गदेव पृच्छेत् ॥ ३ ॥
लभे चरेत् हृतलाभकृणास्पदार्थ-
नाशो गदक्षयगमागमबन्धमोक्षाः ।
प्रष्टुर्भवन्ति परचक्रमुपैति शीघ्रं
कल्याणवृद्धिकलहोपशमाश्च न स्युः ॥ ४ ॥

End :

महाकष्टेन संसिद्धं दिव्यज्ञानं जगद्धितम् ।
विष्णुना सत्कृतं शास्त्रं पठेदुद्यतेन पालयेत् ॥ ५ ॥
कायस्थवंशान्बन्धिः पृथिव्यां
श्रीब्रह्मदासः शशलाञ्छनोऽभूत् ।
तारेव + + नयजा च ताभ्यां
नारायणज्ञो हरिभक्तिरासीत् ॥ ५ ॥

Colophon :

इति श्रीब्रह्मदासात्मजश्रीनारायणदाससिद्धविरचिते प्रभवेष्वावे
पञ्चदशोऽध्यायः समाप्तः ।

लिखितमपि पुस्तकौयं राजधानौ प्रविश्य
कोष्ठद्वयं परित्यज्य मेघलम्नास्त्रिखेत् क्रमात् ॥
यच्च कोष्ठे लघ्ना तच्च द्वयं विनिर्दिशेत् ।
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

संवत् १८२८ श्रावे १७०८ कार्तिक चमावास्यां ३० लिखितं
सुखानन्देन खपठनार्थं । श्लोकसंख्या ७२० पत्र ३७ ।

It is an elementary treatise on astrology, accompanied by an index.

See L., Vol. II, p. 189.

Printed and published in Benares and Bombay.

7171.

55. प्रश्नवैष्णवम् । *Praśnavaiṣṇava.*
By Nārāyaṇa Gosāiṇ.

The MS. is noticed in L. 784.

The MS. is incomplete, and comes abruptly to an end when dealing with Koṭācakra. Divination by means of questions, by Nārāyaṇa, son of Brahmadāsa and Nayaja. He consults Vārāt, Tajika and Mukunda.

The same as MS. 9472 of this Society.

7172.

1281. प्रश्नवैष्णवम् । *Praśnavaiṣṇava.*
By Nārāyaṇadāsa Siddha.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1,150. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Generally correct. Complete.

For beginning and description see L. 784.

It ends :

जयति जयति विष्णोर्मत्तर्ध्वक्रियावान्
 प्रशमितभवभौतिब्रह्मदासात्मजोऽयम् ।
 निखिलकलुषहन्तौ मोहदात्री च यस्य
 स्फुरति रुचिकरोक्तिः सिद्धनारायणस्य ॥
 श्रीसिद्धनारायणदासग्रन्थं
 ये वैद्यकं वाय ज्योतिषं वा ।
 विलोकयिष्यन्ति नृपाङ्गने ते
 पूज्या भविष्यन्ति हरिर्जगाद ॥
 हरिजौदत्त (हरजौवदत्त MS. 5546) माश्रीर्वादप्रलोक-
 षट्कसिद्धयेऽस्तु ।

Colophon :

इति श्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदाससिद्धविरचिते वैष्णवशास्त्रे
 पञ्चदशोऽध्यायः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

Post-colophon :

पुस्तकमिदं श्रीकृष्णसुतस्य ।

On the blank page of the first leaf appears the following :—

पुस्तकमिदं दिवेदौश्रीकृष्णसुतस्य यज्ञेश्वरभट्टसोमेश्वरेण मौल्ये
 गृहीतम् । वैष्णवग्रन्थग्रन्थसंख्या (१०५४) सहस्रमेकं ५४

This is very interesting—53A :

ननु मनुष्यपरमेश्वरयोः संवादः कथमासीत् ॥
 संप्राप्तमन्त्रगुरुभानुभट्टात्
 ज्ञात्वा मुञ्जः सूर्यप्रशियहेषु ।
 ऊत्वा द्विजान् भोज्य हरेः प्रसादात्
 सिद्धोऽहमत्रैव मुकुन्ददर्शी ॥ ५४ ॥

समन्तो मयात्मनो वैद्यकशास्त्रे वैष्णवसंज्ञे सपुरश्चरणा-
लिखितस्त्रुत्र श्लोकः ॥

आयाति मन्त्रजपतो भगवान् सधास्रः

प्रत्यक्षवद् वदति कपतिदर्शनम् ।

स्त्रुत्रे जपे स्थिरमनोस्थयसाधकानां

नेज्याव्रतार्चनतपश्रुतिनैष्ठिकानाम् ॥ ५५ ॥

महाकलेन संसिद्धं दिव्यं ज्ञानं जगद्धितम् ।

विष्णुना यत्कृतं शास्त्रं पठेद्यत्नेन पालयेत् ॥ ५६ ॥

कायस्थवंशाब्जनिधेः पृथिव्यां

श्रीमन्नक्षदासः शशलाङ्कनोऽभूत् ।

तारेव देवौ नो चचार ताभ्यां

नारायणो ज्ञो हरिभक्त आसीत् ॥ ५७ ॥

हरजोशर्मा नारायणदासायाशौर्वादमिमं ददौ ॥

Of six आशौर्वाद ślokas two are quoted at the end.

Already published.

7173.

5546. प्रश्नवैष्णवम् । *Praśnavaiṣṇavam*.

By Gosāiṇ Nārāyaṇadāsa Siddha, son of Brahmadāsa.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 34. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 1,150. Character, Nāgara. Date, Samvat 1939. Appearance, old and soiled. Complete.

See our number 1281.

This is followed by Āṅgavidyā of Nārada in 15 verses of the Anuṣṭup metre.

It begins thus :

अङ्गविद्यां प्रवक्ष्यामि नारदेन स्वयं कृता ।
अङ्गस्पर्शनमात्रेण ज्ञातव्यञ्च शुभाशुभम् ॥
स्पर्शमानः शिरः प्रक्षेप्तमहालाभो भविष्यति ।
हिरण्यधनधान्यञ्च सद्यस्तस्य न संग्रहः ॥

Colophon :

इत्यङ्गविद्या नारदोक्ता ।

Post-colophon Statement :

संवत् १९२६
ज्यैष्ठमासे कृष्णपक्षे अष्टम्यां भौमवासरे ।
लिखितं पुस्तकं देवीदास स्वार्थं परार्थं वा ।
काश्यांमध्ये प्रकादघाटसमीपे ।

Blessings in six verses of Harajīva on the author :—

हरिजौशर्मा नारायणदास आशीर्वादमिमं ददौ
श्रीब्रह्मदासतनयजातनयेन येन
गोविन्दपादसरसौरुहघटपदेन ।
प्रभार्यावस्त्रवमिदं रचितं हि शास्त्रं
नारायणोऽस्तु भुवने सुखभाक् स एव ॥
एके काव्यविलासमात्रनिपुणाः शास्त्रानभिज्ञाः परे
विद्वांसो न कवित्वमात्ररचनां कर्तुं परे जानते ।
+ + + सद्दिशुभक्ताश्रयः
कायस्यः कविभक्तपण्डितपतिर्जौयाच्च नारायणः ॥
हृत्पङ्कजे यस्य सदैव विष्णुः
वाग्देवता यद्वदने विभाति ।
गोविन्द + नयनेन सिद्धो(?)
नारायणः सोऽस्तु श्रिया समेतः ॥

श्रीमद्गुसाइन्दपतेः + सदैव

लक्ष्मीर्विनोदयतु भक्तजनाग्रगण्य ।

येनाखिलागमविदां द्विजपुङ्गवानां

सानायशास्त्रममलं गदितं पृथिव्याम् ॥

जयति जयति विष्णोर्भक्तधूर्यः क्रियावान्

प्रशंसितभवभीतिर्ब्रह्मदासात्मजोऽयम् ।

निखिलकलुषहन्त्री मोहदात्री च यस्य

स्फुरति रुचिकरोक्तिः सिद्धनारायणस्य ॥

श्रीसिद्धनारायणदासग्रन्थं ये वैद्यकं ज्योतिषिकं + + ।

विलोकयिष्यन्ति नृपाङ्गने ते पूज्या भविष्यन्ति हरिर्जगाद ॥

हरजीवदत्तमाश्रीर्वादषट्कमिदं सिद्धयेऽस्तु ।

The manuscript includes a commentary on the *Praśna-
vaiṣṇava*—styled प्रश्नभावार्थदीपकः in 21 folia.

7174.

5546A. प्रश्नवैष्णवटीका । *Praśnavaiṣṇavatīkā*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Incomplete at the end.

Beginning :

श्रीगणपतिं नत्वा ।

श्रीदुर्गास्तस्य जननी तत्तातस्तत्सखाऽस्यदृक्(?) ।

करोतु विघ्नसंहारं त्वरितं प्रश्नदीधितौ ॥

प्रश्नवैष्णवशास्त्रस्य गूढभावार्थदीपिका ।

उच्यते दीधितिर्त्यक्तो नवरत्ननिबन्धने ॥ इत्यादि । ।

7175.

6330. प्रश्नमार्गः । *Prasnamārga.**By Murārisuta.*

Substance, country-made paper. 14 × 5½ inches. Folia, 162. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 5,150. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Mangalācarana :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
 मध्याटव्यधिपं दुग्धसिन्धुकन्याधवं धिया ।
 ध्यायामि साध्वहं बुद्धेः शुद्धौ वृद्धौ च सिद्धये ॥
 गुरुभ्यश्च ग्रहेभ्यश्च मया वद्धोऽयमंजलिः ।
 प्रसन्नमनसस्ते मे सत्यां कुर्वन्तु भारतीम् ॥
 नमः श्रीमंगलश्रेणिनिवासाय महात्मने ।
 सर्वं जानन्ति देवज्ञाः यदुक्तं(?) श्रुतिचक्षुषः ॥
 चित्पुण्यैश्चरमानस्य शैलजावल्लभं मया ।
 शिष्याय देशिकायांतं प्रशपद्योपलक्ष्यते ॥

The works recommended for a soothsayer :

3A, खल्पा तथार्थबज्जला च वराहहोरा

तस्याः पुनः षट्धियामपि दुर्गमोऽर्थः ।

भट्टोत्पलादिरचिता विवृतीर्विलोक्य

स्पष्टं करोतु हृदि देवविदर्थमस्य ॥

होरां वराहमिहिरस्य विनिर्गतां ये

मालामिवादधति देवविदः स्वकण्ठे ।

दृष्ट्वा यो यथास्तमपि भर्त्समतीव सूत्रं

तेषां सभासु भवति महतीव शोभा ॥

होरायास्तु दशाभ्यासं क्रियतां देववित्तमः(?) ।
 दैवज्ञो हि विशेषेण फलमादेष्टुमिच्छता ॥
 दशाध्याय्यां विशेषेण श्रमो नैव कृतो यदि ।
 दुष्करः फलनिर्देशस्तद्विदां त्वन्यथा वचः ॥
 अतृष्णा यो दशाध्यायी फलमादेष्टुमिच्छति ।
 इच्छत्येव समुद्रस्य तरंगं स स्रवं विना ॥
 इति जातकप्रश्नयोर्विषयमिदमुच्यते ।(?)
 स्वर्गाद्यनुभवक्षौण्ण्ण्यप्रष्टुप्राचीनकर्मणाम् ॥
 भोगाय जननं नृणां मोहभाजां मुक्तमुक्तः ।
 अत्र हि द्विविधं कर्म प्राक् कर्म निजयत्नतः ॥ etc. etc.

The author does not give his own name, introducing himself simply as the son of Murāri.

158B, सुतो मुरारेर्लुब्धोदये मध्यवनानोयनायनाथान् । (?)

स प्रश्नमार्गाख्यमकार्षमेतच्छास्त्रं सुखं बोधयितुः स्वशिष्यान् ॥

The contents of the work :

158B, अध्याय आद्ये प्रथमं स्वरूपं

शास्त्रस्य पश्चादुदितोऽधिकारी ।

दैवज्ञत्वापि समानता च

तथैव पृच्छा अनुषः (बो) फलेषु ॥

दैवज्ञत्वं प्रथमं द्वितीये

प्रष्टुस्तथारूढविधेर्विचिन्तनम् ।

प्रश्नसमानकालं + + + (?)

कालादिभिस्तत्समयोद्भवैश्च ॥

प्रश्नानकाले पथि पृच्छकाय

प्रवेशने चिन्त्यमथो तृतीये ।

चतुर्थके चक्रविलेखनादिकं

पूजां तमारूढविलेखनान्तिमम् ॥

लम्बादिरानौतिरथेपि(?) पञ्चमे
 सूत्रं तथास्ति स्फुटमर्थषष्ठके ।
 तथाष्टमकृत्यफलानि सप्तमे
 आरूढलभेन्दुफलानि चाष्टमे ॥
 अष्टमाय आयव्यययो (आयविपदां) निरूपणं
 प्रश्नगृह्याद्यैर्नवमेपि जन्मनाम् ।
 तथैव पूर्वं दशमे तु जन्मनां
 प्रश्नेन पञ्चान्मृतिकालचिन्तनम् ॥
 एकादशे माम् + + + + +
 जन्यां तथा प्रश्नवशाच्च मृत्योः ।
 उदाहृतं प्रागथ जातकेन
 पञ्चादिहोक्तो मरणस्य देशः ॥
 व्याघ्रेर्भेदं गात्रभेदं राज्ञां वा
 प्रोक्ताः काश्चिद् द्वादशे त(का)पिकित्साः ।
 रोगारम्भस्यावसानस्य कालौ
 विश्वाध्याये कारणं कर्मशान्त्यै ॥
 भावश्च भावगतखेचरकादिकालं
 प्रोक्तं फलं मुनियुगे तिथितुल्यसंख्ये ।
 दैवानुकूल्यमुखवैरिनिपीडनान्तं
 तत्रोचितप्रतिनिधिर्गतशान्तिपृच्छा ॥
 क्षौणीशसंख्ये खलु लभतोक्तिः
 प्रश्नो विवाहस्य पिनेन्दुसंख्ये(?) ।
 अष्टादशे प्रश्ने इहात्मजस्या-
 यैकोनविंशे अनुषस्य(?) चिन्ता ॥
 भार्याय चिन्ता अनुषस्य विंशे
 पुत्रानुकूल्यं पुनरेकविंशे ॥

द्वाविंशके चारुफलं ग्रहाणां

ततः परे कर्मविपाक उक्तः ।

देवैर्विपत्तिं गरमष्टविंशे

नष्टप्रश्नो नष्टजन्माथ ऊर्ध्वे ॥

एकत्रिंशे स्वप्नचिन्ता विचिन्त्या

द्वात्रिंशोऽस्मिन्नष्टवर्गः प्रदिष्टः ।

द्वाभ्यां चैव त्रिंशता प्रश्नमार्गः

पूर्वोऽध्यायैः संप्रदिष्टोऽयमासौत् ॥

There are two ślokas more of the *Indravajrā* metre, one in praise of the merits of the work and the other in denunciation of the faultfinders, after which we have the colophon :

इति प्रश्नमार्गे द्वात्रिंशोऽध्यायः (fol. 158)

Then follow 36 ślokas of long metres on the determination of auspicious moments for the different sacraments, with the following introduction :—

प्रत्यूहप्रतिहन्तारं प्रणिपत्य गणाधिपम् ।

मुञ्जर्त्तावगमे मार्गमृजुं कर्तुं यतामहे ॥

With this the work comes to an end :

इति प्रश्नमार्गः समाप्तिसगमत् ॥

Published in the Chowkhamba Sans. Series.

7176.

9337. **प्रश्नसंग्रहः ।** *Praśnasangraha*.

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 132. Character, Nāgara. Date, Samvat 1867. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct. Complete.

It is an astrological treatise on the divination of one's questions and their answers.

Beginning :

श्रीरामो विजयतेतरां
 श्रीगणेशं नमस्कृत्य श्रीगुरुं गिरिजापतिम् ।
 दैवज्ञानां हितार्थाय क्रियते प्रश्नसंग्रहः ॥ १ ॥
 समा प्रश्नो न वक्तव्यः कुटिलानां तथा निशि ।
 नापराह्णे अविश्रस्तां त्वरितं न वदेत् कदा ॥
 फलपुष्पप्रयुक्तो हि दैवज्ञं परिपृच्छति ।
 तस्यैव कथयेत् प्रश्नं सत्यं भवति नान्यथा ॥ ३ ॥
 आदौ चिन्तापरिज्ञानं कृत्वा प्रश्नं विचारयेत् ।
 व्योमदृष्टिर्भवेज्जीवो मूलं भूम्यवलोकने ॥ ४ ॥
 समावलोकने धातुः चिन्ताया लक्षणं स्मृतम् ।
 शिरःस्पर्शं जीवचिन्ता पादस्पर्शं तु मूलकम् ॥ ५ ॥

It ends thus :

द्वादशभिर्भागो देयः लब्धं शेषं मासः ४ लब्धं मूले द्वादशभाज्ये
 युतं १० त्रिंशद्भागे देयः । लब्धं शेषो १० पञ्चदशभिर्भागं लब्धं १
 पक्षसंज्ञं शुलपक्षे गुरुतः कृष्णपक्षे शुक्रतस्यादिति स्पष्टार्थः ।

Colophon :

इति प्रश्नसंग्रहः समाप्तः ।

7177.

10165. **प्रश्नसारः ।** *Praśnasāra.*

By Jīva Jyotirvid, son of Yājñika Narahari.

Substance, country-made paper. 11×4½ inches. Folia, 5. Lines, 9
 in a page. Extent in ślokas, 120. Character, Nāgara of the 19th century.
 Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीयाज्ञिकनरहरिसुतजीवज्योतिर्विवृत्तप्रश्नसारं समाप्तम् ।

There are three lines more after the colophon. For the beginning of the work see fol. 309 (?).

Begins thus :

वन्दे श्रीवगलामुखौं शशिकलाकोटिप्रभाभासुरां

वौशापुस्तकधारिणीमभयदां मुक्ताफलेर्भूषिताताम् ।

यन्नामस्मरणेन मूकजडघोः काव्यादिकं प्राप्नुयात्

कर्पूरवा[गार्ग्य]रुचन्दनादिकुसुमैर्देवैः सदा चर्चिताम् ॥ १ ॥

नरहरेरभिषिक्तस्तनयः कविः सकलप्रश्नमृजुं कुरुते हि सः ।

निखिलकाव्यमिव प्रकटौक्यं रसमितं बह्वशास्त्रविनिर्मितम् ॥ २ ॥

Topics :

1A, अथ पिण्डानयनम् ; अथाभिघमितवेलाप्रश्नः ; अथ दग्धवेलाप्रश्नः ; अथ प्रश्नफलम् ; 2A, इति द्विपदादिभेदः ; इति चतुष्पदभेदः ; 2B, अथ चोरनाम ; अथ धातुभेदः ; 3A, इति मूलानां भेदः ; अथ मूलचिन्ता ; इति मुष्टिचिन्ता ; अथ नष्टवस्तुप्रश्ने विशेषः ; 3B, इति नामबन्धः ।

The Fl. MS., referred to above, ends with the topic : अथ चोरनाम ।

It ends :

फलाक्षरं स्वरसंयुक्तं वज्रिभिर्भागमाहरेत् ।

शेषे समे कन्यास्याविषमे पुत्रफलं क्रमात् ॥

7178.

5221. प्रश्नसारचूडामणिः । *Praśnasāracūdāmaṇi.*

By Maheśa.

A work on divination.

Substance, country-made paper. 12 × 2½ inches. Folia, 11 by counting. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh.

These leaves relate to divination. The first six leaves are not marked, but the next two are numbered 7 and 8. The 8th leaf breaks off abruptly. The 9th leaf—beginning अथ पटपत्रं—bears no leaf-mark. Then there are two leaves marked 2 and 3 with the colophon :

इति विज्ञसन्तोषार्थं श्रीमहेश्वरिचितं प्रश्नसारचूडामणिसार-
समाप्तम् ।

7179.

7900.

A.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 125. Character, Nāgara. Date, Samvat 1937. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

4B, इति ओनिकधाराक्षसौरचिता प्रश्नसारकेरणी समाप्ता ।

Every leaf is marked with the letters के or केरणी.

Beginning :

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

नराणां प्रश्नवाक्येन यथा वक्ति शुभाशुभम् ।

तामर्थरूपिणीं वदे भारतीं परमेश्वरीम् ॥ १ ॥

विना लभं विना भावं विना ग्रहविचारणम् ।

अवृष्ट्यदर्शनादर्शः ब्रह्मज्ञानं निरूप्यते ॥ २ ॥

सर्वेषां प्रश्नवर्णानामाद्याक्षरस्य मुख्यत्वम् ।

अभिभाववशात् क्वापि यदृच्छां स्वरतां त्यजेत् ॥ ३ ॥

अ इ ए उव्वाञ्जीवं आ ई ऐ ऊ च मूलकम् ।

ओ औ व्यं अस्तथाधातुः प्रश्नाक्षरवशाददेत् ॥ ४ ॥

अथाक्षरपिण्डः ।

अकारे दशकं १० ग्राह्यं दशवृद्धोत्तरोत्तरम् ।

अकारादिक्षकारान्तमेकमेकमुदीरयेत् ॥

तद्यथा । अ १० आ २० इ ३० etc. etc.

There are 67 ślokas.

The colophon quoted above is followed by 10 ślokas, which begin :

कपलमधियागस्यश्चातौको युक्तः । (?)

चंडेश्वरवृषाश्चापि षडेते सुखदायकाः ॥

After these, there is one śloka under the heading अथ रोगीशुभाशुभज्ञानम्, which again is followed by six lines under the heading अथ चौराणां नामाक्षरानयनं and with the colophon इति चौरादिप्रश्नः ।

Then comes the date :

सं १९३७ भा० कृ० ८ शनि० लौ० शिवसहाय ब्राह्मण
शुभभूयात् ॥

B.

त्रैलोक्यदीपकप्रश्नः । *Trailokyadīpakapraśna.*

By Ādinātha.

Substance and the measure are the same as in A. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1937. Appearance, fresh.

See our No. 7840.

The 4th colophon is in 6B : इति आदिनाथकृतौ दण्डज्ञानगोष्ठौ चतुर्थोऽध्यायः ।

A. अथ लघनवांश्चक्रतः वस्तुप्रकाशं लिख्यते (with the diagram given in the next leaf).

There are 33 ślokas under this heading, with the colophon (9A) इति केरलमतेर्नांशफलम् ।

B. अथ कालज्ञानचक्रं मृत्युनिर्णयायम् ।

There are 11 ślokas under this heading (ending in the last-but-one line of 9B).

C. अथ ग्रंथांतरादर्धादिनिर्णयः with two ślokas.

Then comes the date :

संवत् १८३७ आषाढ शुक्ल सप्तमी ७ ढहस्पतिवाशरे शुभं
भूयात् । लिखाऽनुमान प्राक्कीन वड़ागणेश महल्ले नागपुराने
प्रतिष्ठितं । पुस्तकं अंविवादत्तपण्डितस्येदम् ।

7180.

5012. प्रश्नसारसमुच्चयः । *Praśnasārasamuccaya.*

By Yādavānanda Śarmā.

Substance, foolscap paper. 12×4 inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 950. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

Beginning :

प्रणम्य कामदं रामं जगतामौश्वरं हरिम् ।
दृष्टिस्थितिविनाशः स्यात् यस्य सेच्छानुरूपतः ॥

The author and the object of the work :

सर्वज्ञचूडामणिना यादवानन्दशर्मणा ।
सारमुद्धृत्य क्रियते प्रश्नसारसमुच्चयः ॥
राशियहस्वरूपं यत् चिन्ताप्रकरणे पुरः ।
विस्तारात् संप्रवक्ष्येऽहं ग्रहमैत्रौ प्रपद्यते ॥
मित्राणि सूर्यात् प्राप्तिभौमजीवः
सूर्येन्दुजौ सूर्यप्राज्ञजीवाः ।
आदित्यशुक्रौ रविचन्द्रभौमाः
बुधार्कजौ चन्द्रजभार्गवौ च ॥

End :

एवं क्रमेण परिकल्प्य वर्णान्
 यथाक्रमं योगमुपशान्तिं सन्तः ।
 पुराणि कौत्सं यवनेश्वरेण
 वर्णोऽन्यथा त्वं कथितं हितेन ॥
 तत् प्राकुन्तलविद्यायां वराहेणापि सूचितम् ।
 अज्ञानान्न तु विस्तारो न ज्ञातमभिमन्युना ॥
 नामाद्यक्षरबन्धस्य पृथुर्न कृतवान् शुके ।
 उत्पलो नैव जानाति भोजराजेन वृक्ष्यते ॥
 एवमत्याकुलं बौद्ध्य कृपाविष्टेन यन्मया ।
 भूपचण्डेश्वरेणात्र कृतं त्रैलोक्यदीपनम् ॥
 नामबन्धविधिर्न निर्मितः
 संश्रयापनयकामयन्मया ।(?)
 तत्सदा तमधिगत्य पण्डिताः
 भूपतेः सदाहिं सन्तु वल्लभाः ॥

Colophon :

इति प्रश्नसारसमुच्चये नामबन्धस्त्रयोदशोऽध्यायः ।

7181.

10345. प्रश्नार्या । *Praśnāryā.**By Bhattotpala.*

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent in ślokaś, 104. Character, Nāgara. Date, Samvat 1851. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति भट्टोत्पलविरचिता प्रश्नार्या संपूर्णा ।

Post-colophon :

संवत् १८५१ आश्विन कृष्ण ८ भौमे लिखितं चन्द्रेश्वरेण स्वार्थं
 परोपकारार्थं च ॥

A work on divination by questioning in 69 verses of the Āryā metre.

Beginning :

रविशशिकुजबुधगुरुशुक्ररविजगोशान् प्रणम्य भक्त्यादौ ।
वक्ष्येहं स्पष्टतरं प्रश्नज्ञानं हिताय दैवविदां ॥
दशमेदं ग्रहगणितं जातकमवलोक्य निरवशेषमपि ।
यः कथयति शुभमशुभं तस्य न मिथ्या भवेद्वाणी ॥
रम्यतले भूभागे संपूज्य ग्रहगणं सनत्तत्रम् ।
पश्चात् प्रश्नविधानं कुर्याद्येनापुयात् सिद्धिम् ॥

The work ends :

भट्टोत्पलेन शिष्यानुकम्पयालोक्य सर्वशास्त्राणि ।
[ऊन ?] सप्तत्येवं प्रश्नज्ञानं समासतो रचितम् ॥

7182.

6958.

Substance, country-made paper. 11 x 5 inches. Folia, 13. Character, Nāgara. Appearance, discoloured.

On the obverse of the last leaf we have : पोथी प्रश्नोत्तरौ कौ
पत्र १४ ॥

But there are at present 13 leaves. These leaves contain simply astrological diagrams, under the headings वृद्धप्रश्नः, दुर्गप्रश्नः, उद्धमप्रश्नः and so on.

7183.

5491. पाशककेरली । *Pāśakakeralī*.

By Gargācārya.

Substance, country-made paper. 9½ x 4½ inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 220. Character, Nāgara. Date, Samvat 1879. Appearance, old and discoloured. Complete.

Begins thus :

अथ गर्गाचार्यकृता प्रश्नावलीलिख्यते । ॐ नमो भगवति
कुञ्जडिनि सर्वकामार्थसाधिनिः सर्वकार्यं निमित्तप्रकाशनि वरदे
मातङ्गिनौ मम चिन्तितं कार्यं सत्यं ब्रूहि स्वाहा ।

सत्येन धार्यते पृथ्वी सत्येन तपते रविः ।
सत्येन वहते वायुः सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ।
यत्सत्यं त्रिषु लोकेषु यत्सत्यं ब्रह्मवादिषु ।
यत्सत्यं लोकपालेषु प्राक्ते वैश्रवणे यमे ॥
सत्येनैवात्र सकलमिदं ज्ञानं प्रसिध्यतु ॥

गर्ग उवाच ।

महादेवं नमस्कृत्य केरलज्ञानभास्करम् ।
वक्ष्ये सद्गुरुणादिष्टं ज्ञेयं येन शुभाशुभम् ॥
etc. etc. etc.

Colophon :

इति गर्गाचार्यविरचिता पाशकैरली समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

संवत् १८७६ पौष शुक्ल १० चान्द्रवार ।

For the work see L. 973.

7184.

7839. पाशककैरली (गौतमीप्रोक्ता) ।

Pāśakakeralī (as cited by Gautamī).

Substance, country-made paper. $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines
8-10 on a page. Extent in ślokas, 80. Character, Nāgara. Date, Samvat
1876. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीगौतमीप्रोक्तं पाशककैरली संपूर्णं ।

Post-colophon :

चैत्रकृष्णनवम्यां शनिवासरे । संवत् १८७६ लिखितमिदं पुस्तकं
नन्दनोपाध्यायानिक्कुपुरे ॥

Cleromancy or divination by the cast of the dice.

Beginning :

अथ पाशाकिरली विचारोच्यते ॥

श्रीगौतमीवाच । १११ ।

लक्ष्मीलाभस्तथारोग्यमर्थलाभस्तथा भवेत् ।

पुत्रलाभो जयश्चैव कथितं गणकोत्तमैः ॥ ११२ ॥

भो प्रच्छक भवे सिद्धि भयनाग्रो धनागमः ।

राजसम्माननं तस्य चिन्तितं सकलं भवेत् ॥ ११३ ॥

End :

विलम्बेन सिध्यते कार्यं हेला भोगधनागमः ।

चिन्तितं सकलं कार्यं विवादे न कदाचन ।

महालाभो भवेत्तस्य धनधान्यं च संपदाः ॥ ६४ ॥

7185.

5490. पाशावली । *Pāsāvalī.*

Substance, country-made paper. 9½ x 5 inches. Folia, 7. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 215. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

A treatise on divination by the cast of the dice.

It begins thus :

ॐ गणपतये नमः । ॐ नमः सरस्वत्यै ।

ॐ महादेवं नमस्कृत्य केवलं ज्ञानसागरम् ।

वक्ष्ये सद्गुह्या साङ्गं यथा ज्ञेयं शुभाशुभम् ॥

मुहुर्त्ते शुभवेलायां पाशकं कारयेच्छुभम् ।

श्वेतार्कं गजदन्तं वाऽम्बाङ्गुलञ्च यवाधिकम् ॥

अङ्गुष्ठमानं विस्तीर्णं चतुरस्रं शुभावहम् ।
यत्सत्यं त्रिषु लोकेषु यत्सत्यं ब्रह्मचारिषु ॥
यत्सत्यं लोकपालानामिन्द्रे वैश्रवणे यमे ।
यत्सत्यं वारुणेयन्तु यत्सत्यं चन्द्रसूर्ययोः ॥

End :

राजसम्मानसौख्यञ्च वस्त्रालङ्कारभूषणम् ।
ऐश्वर्यधनधान्यानि चिन्तितं सकलं भवेत् ॥

Colophon :

इति श्रीगर्गमुनिप्रणीतशकुनोपयोगिनौ पाश्चावली सम्प्रणी ।

7186.

268. बादरायणप्रश्नः सटीकः (प्रश्नशास्त्रम्) ।

Bādarāyaṇapraśna.

With the commentary 'Prašnaśāstra'.

For the manuscript see L. 1522.

Post-colophon Statement :

इदं पुस्तकं मेद इत्युपनाम गोविन्दात्मजनारायणेन लेखि ।

संवत् १९३१ शके १७९६ व्ययनामसंवत्सरे दक्षिणायने ।

In the introduction to his *ṭikā*, Utpala says that this is a *Vedāṅga*. [कस्य अस्मिन् शास्त्रेऽधिकार उच्यते: दिवस्यैवायतस्तेन षडङ्गो वेदोऽध्येयो ज्ञेयश्चेति । कानि तान्यङ्गानि इत्युच्यते शिद्धा कल्पो व्याकरणं निरुक्तं कन्दो ज्योतिषमिति कन्दोर्विरश्चि इत्येतैः षडङ्गो वेद उच्यते । आचार्य-वादरायणः स्वसंहितायामेकमध्यायं लोकानुग्रहार्थं चिकीर्षुः तत्रादौ एव तत्परोजन-दर्शनार्थं सार्यमाह पूर्वमिति ।]

The same as MS. No. 18026.

7187.

6385. **बादरायणप्रश्नविद्या ।** *Bādarāyaṇapraśnarīdyā.*
With Bhaṭṭotpālā's commentary.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folio, 25. Lines, 8 on a page. Extent in ślokaś, 400. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh, but mouse-eaten. Complete.

The text consists of 76 verses of the *āryā* metre, relating to divination.

It begins :

(Commentary) :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बादरायणप्रश्नविद्यायां प्रारम्भः ।

(?) केशाजार्कनिशाकरक्षितिजविज्जौवास्फुजित्तर्यजात्

विभ्रेष्ठां स्त्र्युरं प्रणम्य प्रिरसा देवौघ वागौ(ग)श्वरौ(मि) ।

प्रश्नेऽस्मिन् मुनिबादरायणकृते स्पष्टार्थसम्बन्धे

प्रिष्ट्याणां हितकाम्यया द्विजवरष्टौकां करोत्युत्पलः ॥

कानौह प्रास्त्रे सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युच्यते ।

आब्रह्मादिविनिःसृतमिदं वेदाङ्गमुपायो वाच्यवाचकलक्षणो नाम

सम्बन्धः । उपायः उपेयः[] ज्ञानं वाचकः प्रास्त्रं वाच्यो ज्ञानं

लघतमवांशकयष्टयोरेक्षणवशात् लामालाभमुखदुःखजयपराजय-

जोवितमरणादिज्ञानमभिधेयम् । सत्यातु(?) विषये सत्य-

कथनादिहलोकपरलोकसिद्धिरिति प्रयोजनम् ।

... ..

... ..

आचार्यबादरायणः स्वसं(?)हितार्था(?)मेकमध्यायं चिकीर्षुः

तत्रादावेव तत्प्रयोजनदर्शनार्थमार्यामाहः—

(Text) :

पूर्वं पगौच्य जौ(जि)वितमन्यत् पुंसां शुभाशुभं पश्चात् ।
जगदभ्युद्यतमखिलं कर्मेति किं प्राप्तकालस्य ॥

It ends :

(Commentary) :

अथान्यत् प्रश्नार्थमाह ।

(Text) :

लघैकादशदशमे यो यो वा पृच्छकस्य धनभवने ।
तिष्ठति शुभसहितस्तिष्ठति तदापि वृद्धिं वदेन्महतीम् ॥ ७६ ॥

(Commentary) :

लघादेकादशमे(?) यच्च दशमं लघैकादशदशमं ततः द्वितौयस्थानं
यदि पापग्रहः शुभसहितस्तिष्ठति तदा प्रष्टुर्वृद्धिं वदेत् । अत्र
वृद्धिप्रब्धो मङ्गलार्थ इत्यर्थः—

इति बादरायणप्रश्नविद्या संपूर्णा(गी)

दृष्ट्वा गर्गवशिष्ठदेवल + + पाशाश्रौ['] यावनीं
अन्या[न्] चापि हि बादरायणमुनि(नी) या[']

प्रश्नविद्यां व्यधात् ।

तेषां विद्वद्भौत्योगजनि(नी)तप्रेमानुसंप्राप्तधीः (धिः)

प्रि(सि)ध्यानां हितकाम्यया विवरणं चक्रे द्वि(दि)जाग्रोत्यलः ॥

बादरायणदृष्टेस्मिन् प्रश्नशास्त्रमहोदधौ ।

अर्थानामुत्पल्लवक्रे + + + + + ॥

चिंतामणी(गि)ति वि(वी)ख्याता टौ(टि)केयं शास्त्रवल्लभा ।

अनुष्टुभां प्रतान्यस्या पंच + + मुदिसौतम् ॥

Colophon :

इति श्रीउत्पलाचार्यकृता बादरायणप्रश्नटौ(टि)का संपूर्णा(गी) ।

Post-colophon :

इदं पुस्तकप्रश्नय बालकृष्णेन लिखितम् ।

परोपकारार्थं कैरकेशवाय मया*तं ॥ १ ॥

श्रीगुरु समर्थ ।

7188.

10026. **बादरायणप्रश्नविद्या ।** *Bādarāyaṇa-praśnavidyā.*

With Bhaṭṭotpāl's commentary.

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 9. In Tri-pāṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1859. Appearance, old and worn-out. Complete.

Colophon :

(Text) :

इति श्रीबादरायणप्रश्नविद्या समाप्ता ॥

(Commentary) :

इति श्रीउत्पलाचार्यविरचिता बादरायणप्रश्नटीका समाप्ता ।

Post-colophon :

श्रीसंवत् १८५६ मिति पौषशुक्ल ६ गुरुवारे लिखितं

श्रीकाशीजी मध्ये ईश्वरीप्रसाद गौडब्राह्मण । शुभं भूयात् ।

An authoritative work on divination by means of questions in 76 kārīkās. See L. 1522. The same as MS. No. 6385.

7189.

6412. **बादरायणी यात्रा ।** *Bādarāyaṇī Yātrā.*

Substance, country-made yellow paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent in ślokaś, 50. Character, Nāgara. A recent copy. Copied from Samvat 1891. Appearance, fresh. Complete.

Interpretation of prognostications in a journey.

Colophon :

इति बादगायत्री यात्रा संपूर्णा ॥

Post-colophon :

अथ वेला ।

उद्देशस्तपने मृतं प्राशधरे गोगो महीनन्दने

लाभश्चन्द्रसुते गृगौ च शुभदा शुक्रे वलं च ध्रुवम् ।

कालः सूर्यसुते गतागतविधौ दुष्टादिदोषापहः

रात्रौ पञ्चभिर्ह्रि षट्भिरुदिता वेला चतुर्नाडिका ॥

इति वेला ।

संवत् १८९१ ।

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

यत्नमं यात्रासमये वर्त्तते तत्रस्थितग्रहवशात्तात्कालिकशकुनानि
लिख्यन्ते ।

राज्जन्माजदिवाकरेन्दुगविजैः सम्मस्थितो लग्नजैः

क्षुब्धचानिलतस्कराग्निभयजं रोगाश्च नानाविधाः ।

जीवः सोमसुतस्तथैव भृगुजो यात्रोदयस्थे नृणां

सा यात्रा धनधान्यभोगसुखदा पुण्यैः कृतैर्लभ्यते ॥

There are 24 *śloka*s of various metres.

The last śloka :

पुत्रान्विता स्त्री विधवा नृपाश्च

रिक्तो घटो वेदनिनादवीणा ।

कृच्छ्रेण कार्यं समुपैति सिद्धिं

वर्षेण यात्राविनिवर्त्तनं च ॥

7190.

8719. बालबोधः । *Bālabodha.**By Muñjāditya.*

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgarī. Dated, Samvat 1864. Fresh. Complete.

श्रीभृगुवासरे । लिखितं श्रीद्वारकानाथदेशे वास्तव्यदैवज्ञा उपाध्या
ज्जेष्ठगामजीपठनार्थं भट्टगोविन्द गाम अर्थे जीवो चेतने नमस्कारकेने सम्भारज्यो ।

It begins :

विभ्रगाजं नमस्कृत्य देवीच्चैव सरस्वतीम् ।
गु[रूपां] देवतानाञ्च प्रसादादुद्धृतो मया ॥
नानाशास्त्रमधिसृष्ट्य क्रियते बालबोधकम् ।
मुञ्जादित्येन विप्रेणा शिष्यार्थं सागमुद्धृतम् ॥
विदुषां ब्राह्मणानाञ्च गुणकानां तथैव च ।
एतेषां करलभ्येऽस्मिन् बालबोधश्च विस्तरे ॥
उदयाचलपर्यन्तं अस्ताचलमहिमिमाम् ।
विज्ञातो बालबोधोऽयं मुञ्जादित्येन कारयेत् ॥

7191.

7001.

Substance, country-made paper. $6 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 92. Lines, 10 on a page. Character, modern Marwari. Appearance, discoloured. Bound in Marwari fashion.

A miscellaneous collection of Marwari songs and prayers and of astrological matters. There are two definite works on astrology.

I

इति बालबोधदोषका समाप्ता ।

Post-colophon :

लिखितं राजनंदनेन संवत्त्रयविंशतिवर्षादिष्वाब्दे(?) ग्रीष्मर्गितो
द्वितीयवैशाखसुदि १४ भूतेष्टादिने ॥ अस्मिन् संपूर्णे संपूर्णा ।

It consists of 24 stanzas ; the name of the author and the object of the work are thus stated at the end :—

बालानां शुभकर्मशस्त्रसमयज्ञानं किलै + + +
श्लोकादिस्थिति संकलय्य(लिज्य) नियमान् श्लोकांश्चतुर्विंशतिः ।
पूर्वाचार्यकृतान् विलोक्य बह्वृशो ज्योतिर्निबन्धान्
(ज्योत्स्नावर्णान्) बह्वन्
एष श्रीपतिपादपद्ममधुपः श्रीनन्दिदत्तो द्विजः ॥

II

Beginning :

अथ षट्पंचाशिका लिख्यते ॥
प्रणि(प्रण)पत्य रविं मूर्द्ध्ना
वराहमिहिरात्मजेन सद्यशसा(सज्जससा) ।
प्रश्ने कृतार्थगहनं परार्थमुद्दिश्य
एथयशसा (प्रथक् जशसा) ॥ १ ॥

This portion is defective and has five leaves.

7192.

6445. बुद्धिविलासः । *Buddhivilāsa.*

Substance, country-made paper. 10½ × 5½ inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 550. Date, Samvat 1899. Appearance, fresh. Complete.

A compilation on common topics of astrology.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

सिद्धिबुद्धिसमाप्तिवृत्तिं(?) दृष्टादोर्गदमगितम् ।

महागणपतिं वन्दे शुभदामगदलशोभितम् ॥

भद्रार्द्रयामकुलिकथतिपातपात-

चगडायुधं गृह्णामं पण्डितार्द्रमाद्यम् ।

एकार्गलं जडनभं(?) खलु पापहोमं

गगदन्तजन्मदिनधैद्युतिजन्ममासम् ॥

2A, इति बुद्धिविलामे त्याज्याभिधानं प्रथमम् ; 6A, °दोषाभिधानं नाम द्वितीयोऽध्यायः ; 9B, °गृहप्रवेशो नाम तृतीयोऽध्यायः ; 10A, °देवप्रतिष्ठा नाम ४ ; 18B, °मित्रप्रकरणम् ; 20A, °गोचरप्रकरणम् ; 25A, °व्रतबन्ध-विचारसंस्कारप्रकरणम् ; (last colophon) इति बुद्धिविलामे वज्रमते विवाहप्रकरणम् ।

Post-colophon :

संवत् १८६६ ।

It ends :

वाग्दानान्तरं यत्र कुलयोः कस्यचिन्मृतिः ।

तद्विवाहो नैव कार्यः स्वपक्षक्षयदोषतः ॥

7193.

8074.

A Marwari translation of Vṛddhagarajāṭaka, under the patronage of Mohanādāsa, said to be minister of Mānasimha.

By ———

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 187. Lines, 16 on a page. Extent in ślokas, 8,400. Character, Marwari of the 18th century. Appearance, discoloured.

It opens with Sanskrit verses, in praise of the patron with his ancestors.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । खस्ति श्रीमहागणपतये नमः ॥

श्रीमुक्तिदं नतजनप्रियकृत्यगत्तं

तेजोमयं त्रिगुणमूर्त्तिमचिन्त्यमस्मि ।

सर्वागमप्रणिहितं जगदोत्थरं च

श्रीभास्करस्य चरणां प्रति चक्ष्मैकः ॥ १ ॥

सूर्योदग्रप्रतापः प्रणतरिपुगाणाञ्जीविविस्पष्टमूर्त्तिः

सामन्तानन्त्ययुक्तः क्षितिपकुलमणिमार्गसिंहो महीपः ।

आसीदासीमभूमौवल्लयविभृतासंयुतः(?) ख्यातकौर्त्तिः

स श्रीमान् वीरसिंहः प्रणतरिपुगाणाः खण्डितागतिमुण्डः ॥ २ ॥

तेजोगाभिः सुदान्तो निजकुलकमलोद्गोधने सूर्यरूपः

संघातायव्ययानां प्रथितगुणागणः क्षेत्रसिंहः समूहः ।

शूरो दाता कृपावान् प्र[ति]कृतिरपरा मानसिंहस्य वैश्यः

आसीदुदामकौर्त्तौ गिणुवनगहनध्वंसने धूमकेतुः ॥ ३ ॥

धन्वी जिष्णुरिवोद्यरोधसमये वैवस्वतो मूर्त्तिमान्

दाता कर्ण इव प्रसादसुमुखो धर्मोऽयमेवापरः ।

श्रीजैनेन्द्रपदारविन्दयुगलध्यानैकरातात्मकः

देवेन्द्रो वरवाजिवारणागणावेष्ट(?)प्रतापी रविः ॥ ४ ॥

तस्यापत्यमभूत् सतां शुभगतिः सञ्जायमानोदयः

नानाकाव्यकलाविचारचतुरः शास्त्रार्थविद्धार्मिकः ।

नाम्ना मोहनदाससंज्ञक इति श्रीरोहणोलिसतां(?)

त्रैगुण्ये निपुणो द्विनिब्रदवसः(?) श्रीमानथो वाक्पतिः ॥ ५ ॥

शूरो दाता गभीरः प्रणतरिपुगाणावेक्षणे सुप्रवीणः

व्यागौ दाक्षिण्ययुक्तो नियमितकरणः संप्रतीतोद + + न् ।

संख्यावत् संगणक्तः समरविजयिभिर्भूयतां तुल्यरूपै-

र्नानामातंगसंघैरनवरतशुभः सेवित + नरैश्च ॥ ६ ॥

राजः सुमंचौ जयसिंहनाम्नो

महाप्रतापो विजिताग्रियत्तः ।

अनेक सत्शास्त्रविचारदत्तो

जौयात् प्रातं मोहनदास गणः ॥ ७ ॥

तेनोर्जितग्रहगुणांश्च निगौक्ष्य ह्रीग-

शास्त्रे विचारचतुरेण पद्मोपकृत्यै ।

ज्ञानार्णवं यवनजातकनामधेय-

मानौय वार्तिकवृत्तौर्ध्वचौह मुख्याः ॥ ८ ॥

संग्रामसंज्ञपुग्गवामिविचारदत्तं

ज्योतिर्विदं गणितशास्त्रकलाविदग्धम् ।

ह्रीगगमज्ममलं परिपूज्य गंगा-

गामाभिधं त्वकथयज्जनसंग्रहार्थम् ॥ ९ ॥

जातकं यवनप्रोक्तं मया दृष्टं सुविस्तग्म् ।

यज्ज्ञाने सर्वजीवानां कर्मज्ञानं प्रजायते ॥ १० ॥

यद्यस्य भाषा जायेत लोकानां सुहितं भवेत् ।

मम चापि प्रियं विदग्धेवं ज्ञात्वा समाचर ॥ ११ ॥

तेनोक्तं तत् तथा भावि यद्याज्ञापयमि प्रभो ।

गुणानां गुणवैशिष्ट्यमौश्वगाज्ञानुपालनम् ॥ १२ ॥

ततो यवनसंप्रोक्तः जातकस्य महामुधेः ।

भाषेयं क्रियते मुख्या तस्यैवानुग्रहात् प्रभोः ॥ १३ ॥

सर्वे सर्वज्ञतां यान्ति ग्रन्थज्ञानादसंग्रहम् ।

तथा मया कौर्त्तिरियं प्राग्भा लोकसौख्यदा ॥

इह खलु कुरुणावरुणालयो.....यवनाचार्यः.....

ग्रन्थमुपनिबन्धन् प्रवृद्धवृहनिवारणार्थं.....संगलमाचरितः ।

अग्रे तु भाषा लिखतं ॥ श्लोक ॥ (The first śloka of *Vṛddhavyavajāṭaka* : सृष्टेर्विधाचे, etc., etc.) टीका ॥
आचार्य कहै कै जु तुभं अमलभास्कराय नमः ॥ तुहै सदा
निर्मल जु सूर्य तिनको स्थारौ नमस्कां हो ॥

The last colophon in the incomplete MS. :

186B, इति श्रीबृद्धयवनभाषाटीकायां संग्रहौ जौ श्रीमोहन-
दासजीकारितायां ग्रन्थेस्वरचार संपूर्ण ।

7194.

8072. बृद्धयवनजातकम् or मीनराजजातकम् ।

Bṛddhayavanajātaka or Mīnarājajātaka.

Substance, country-made paper. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 110. Lines,
10 on a page. Extent in ślokas, 3,300. Character. Nāgara. Date,
Samvat 1895. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीबृद्धयवनेश्वराचार्यविरचितं मीनराजजातकं समाप्तं ।

Post-colophon :

संवत् १८९५ ।

A comprehensive work on horoscopy and prognostics.

See IO. Catal. No. 3073.

7195.

3141. बृद्धयवनः । *Bṛddhayavana.*

For the manuscript and the work see L. 4103. The
MS. is incomplete at both ends and is in very much
damaged condition. The writing in places is also effaced.

Beginning from the 8th folio :

इति बृद्धयवने आयुर्द्वयाध्यायः ।

आयुर्यथा

+ + + गुणैर्विचिन्त्या दोषैश्च तज्ज्ञैः फलनिर्णयार्थम् ।

नवां मित्र खगरोपस्य स्वभावशुद्धादि दशा ग्रहस्य ॥

अ + + पापफला प्रदिष्टा द्वाभ्यां फलं वच्मि मतं मुनीनां ।
 ग्वेर्दशायामतितैत्तमोजः प्राप्नोति मानोपवर्य + + +
 धनानि चामौकगतास्त्रास्त्र संजायते बन्धुमुखं शुभानाम् ।
 etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

सूर्यभाग्युकाष्टमगामनुष्यं कुर्वन्ति शौचप्रणयेन ह्येनम् ।
 नितान्तमङ्गिधमुरुप्रभावं भयाकुलं कौर्त्तिविवर्जितं च ॥ २६ ॥
 वृद्धयवनाख्यो ग्रन्थः खण्डितः ।

Topics :

आयुर्दायः । दशाः । अन्तर्दशाः । ग्वेष्टवर्गः । चन्द्रस्याष्टवर्गः ।
 भौमाष्टवर्गः । बुधाष्टवर्गः । जौवाष्टवर्गः । शुक्रस्याष्टवर्गः । शनैष्टवर्गः ।
 हर्षदर्शनचारः । चन्द्रदर्शनचारः । भौमदर्शनचारः । बुधदर्शनचारः । गुरु-
 दर्शनचारः । शुक्रदर्शनचारः । शनिदर्शनचारः । आदिचचारः । चन्द्रचारः ।
 भौमचारः । बुधचारः । वृहस्पतिचारः । शुक्रचारः । शनैश्चरचारः ।
 मिश्रकाध्यायः । तनुस्थानचिन्ता । धनस्थानचिन्ता । सहजस्थानचिन्ता ।
 सतस्थानचिन्ता । मिष्टुस्थानचिन्ता । कलत्रस्थानचिन्ता । मृत्युस्थानचिन्ता ।
 धर्मस्थानचिन्ता । कर्मस्थानचिन्ता । लाभस्थानचिन्ता । व्ययस्थानचिन्ता ।
 इति वृद्धयवने स्थानचिन्ता ।

लघुदर्शनचारः । अनफायोगाध्यायः । शुनकाध्यायः । दूरधरायोगाध्यायः ।
 लघुश्रययोगाध्यायः । धनाश्रययोगाध्यायः । सहजाश्रययोगाध्यायः । सुखाश्रय-
 योगाध्यायः । सुताश्रययोगाध्यायः । शत्रुश्रययोगाध्यायः । कामाश्रय-
 योगाध्यायः ।

7196.

5939. **वृद्धयवनः ।** *Brddhayavana.*

Substance, country-made paper. 9½ × 4½ inches. Folia, 144. Lines,
 7 on a page. Character, Nāgara by a modern hand. Appearance, fresh.
 Incomplete at the end.

A comprehensive work on horoscopy and on prognostication. The author is Minarāja Yavanācārya.

See IO. Catal. No. 3073.

The last topic dealt with in the incomplete MS. :

144A, इति बृद्धयवने सुखस्थानचिन्ता ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

वृष्टेर्विधात्रे जगतां शिवाय संहारकाले स्थितयेऽच्युताय ।

तुभ्यं नमः सर्वगतापनिव्यं त्रयीमयायामलभास्कराय ॥ १ ॥

यदुक्तवान् पूर्वमुनिस्तु शास्त्रं होरामये लक्ष्मये लक्ष्मयं मयाय ।

तं मीनराजो निपुणं स्वबुद्ध्या विचिन्त्य चक्रेऽष्टसहस्रमात्रम् ॥ २ ॥

यापूर्वकर्मप्रभवस्य धात्री धात्रा ललाटे लिखिता प्रशास्तिः ।

तां शास्त्रमेतत् प्रकटं विधत्ते दीपो यथा वस्तुघनेऽन्यकारे ॥ ३ ॥

Ends :

मित्राश्रयस्थो यदि तीक्ष्णरश्मिः सुतान् प्रसूते पुरतः सुतौल्लगान् ।

मित्रांश्चकस्यस्तु सुशीलवृत्तान् वर्गोत्तमस्थो व्यसनाधिकांश्च ॥ ३ ॥

7197.

7939A. बृहज्जातकम् । *Bṛhajjātaka.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $7\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 7-43, of which foll. 10, 11, 19, 22, 24-33 are missing. Lines, 12 on a page. Character. Nāgara. Date, Samvat 1750. Appearance, discoloured and old. Very defective.

Colophon :

इति श्रीवराहमिहिरवृतौ बृहज्जातके उपसंहाराध्यायो नाम
षड्विंशतिमः ।

Post-colophon :

संवत् १७५० श्रावणे १६१५ आषाढमासे कृष्णपक्षे ८ श्रुतौ
लिखितं वंशौघरमिश्रेण काशीनिवासिना ।

A published work on astrology.

7198.

7939B. बृहज्जातकम् । *Brhajjātaka.*

By Varāhmihira.

Substance, country-made paper. 7×4 inches. Folia, 10, of which
fol. 2, 7, 9 are missing. Lines, 8 on a page. Character, modern Nāgarī.
Appearance, fresh.

It treats of the common topics on Jyotiṣa. But there
is no colophon or nothing of the kind to show even the
name of the book.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

मूर्तिरिव परिकल्पितः प्रशभृतो वर्त्मा पुनर्जन्मना-

मात्मेत्यात्मविदां कतुर्यजतां भर्तामरज्योतिषाम् ।

लोकानां प्रलयोद्भवस्थितिविमुखानेकधा यः श्रुतौ

वाचं नः स ददात्वनेककिरणस्त्रैलोक्यदीपो रविः ॥

The object of the work :

भूयोभिः पटुबुद्धिभिः पटुधियां होराफलज्ञप्तये

प्र + न्यायसमन्वितेषु बह्व्यु शास्त्रेषु दृष्टेऽपि ।

होरातन्त्रमद्वयवप्रवरणे भग्नोद्यमानामहं

स्वल्पं वृत्तविचित्रमर्थबहुलं शास्त्रं नवं प्रारभे ॥

It ends abruptly.

7199.

6387. **बृहज्जातकम् ।** *Bṛhajjātaka.*

By Varāhamihira.

With Mahādhara's commentary.

Substance, country-made paper. 12 x 6 inches. Folia, 42. Lines, 13 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1892 = Śaka 1757. In Tripāṭha form.

The text is complete, with an additional chapter, called *Upasaṃhārādhyāya*.

The commentary is incomplete, going up to VIII. 17 only.

Both for the text and the commentary see L. 2453. The text has been published in the *Bibliotheca Indica* by Prof. H. Kern.

7200.

1836. **बृहज्जातकम् ।** *Bṛhajjātaka.*

By Varāhamihira.

With Mahādhara's commentary.

For the MS. and the work see L. 2453, and for the work see IO. Catal. No. 3064.

Post-colophon :

संवत् १८७२ फाल्गुणवदौ १४ ।
इदं पुस्तकं लीलेखीयं भवनरामदीक्षितः ॥

श्रीगमायनुजाय नमः etc. etc.

7201.

10538. बृहज्जातकटीका । *Brhajjātakatīkā.*

By Mahīdhara.

Substance, country-made paper. 9x4 inches. Folia, 80. Lines, 10 on a page. Foll. 11, 12, 15-27, 73, 74 are missing. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, old, worn-out and discoloured.

Copied from a MS. defective in the beginning.

It begins :

अथ सूतिकाध्यायः । तत्र पितुरसान्निध्ये पितुरिति etc.

For the beginning of the commentary see L. 2453.

Last Colophon :

इति श्रीमद्दीधरद्वते बृहज्जातकविवरणे उपसंहाराध्यायः
षट्त्रिंशः ॥ २६ ॥

Post-colophon :

लिखितं काश्यां मध्ये पिटकुण्डसमीपे ।

7202.

10537. बृहज्जातकटीका । *Brhajjātakatīkā.*

Text by Varāhamihira and commentary by Mahīdhara.

Substance, country-made paper. 10½x5 inches. Folia, 93. In Tripāṭha form. Character, Nāgara of the 18th century. Incomplete at the end.

The commentary begins :

श्रीनृसिंहं गणेशं सारदां गुरुपञ्चजम् ।

नत्वा संक्षेपतो वक्ष्ये बृहज्जातकटिप्पणम् ॥

प्रिष्टाचारपरिपालनाय यथ्यनिर्विघ्नसमाख्ये चावन्तिकापाख्ये
वराहमिहिरो व्यर्कलब्धवरो गणितस्त्रान्धानन्तरं ह्योराख्यं चिकीर्षु-
रर्कास्यासिद्धेः शार्दूलविक्रीडितेनाह मूर्त्तित्व इति—

The text begins :

मूर्त्तित्वे परिकल्पितः प्रशम्भतो वर्त्मा पुनर्जन्मना-
मात्मेत्यात्मविदां क्रतुश्च यजतां भर्त्तामरज्योतिषाम् ।
लोकानां प्रलयोद्भवस्थितिविमुच्यनेकधा यः श्रुतौ
वाचं नः स ददातु अनेककिरणस्त्रैलोक्यदीपो रविः ॥

The MS. contains commentary on the first 10 chapters only.

Colophons of the commentary :

7B. इति श्रीमह्वीधरकृते बृहज्जातकविवरणे प्रथमोऽध्यायः
90A. इति श्रीमह्वीधरकृते बृहज्जातकविवरणे गणि-
शीलाध्यायः । १६ ।

7203.

7746. बृहज्जातकम् । *Brhajjātaka.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 67, of which foll. 24, 30-40 (both inclusive) are missing. Lines, 5 on a page. Character, modern Jaina Nāgara. Date, Samvat 1874. Appearance fresh.

Last Colophon :

इति श्रीवरा[ह]मिहिरोक्तबृहज्जातक संपूर्णम् ।

Post-colophon :

संवत् १८७४ वर्षे लिः । यावृष्टं पुस्तकं etc. etc.

7204.

By Gadādhara Miśra.

Beginning :

अथ वियोनिजन्माध्यायः ।

There are only eight lines of the third adhyāya.

7205.

439. बृहज्जातकम् । *Bṛhajjātaka*.

For the MS. see L. 1376.

Rājendralāla's Paṇḍita says "अष्टौ पत्राणि न सन्ति", while Rājendralāla says the manuscript is "wanting the first seven leaves". But I see the first nine leaves are missing; the MS. commences from the 11th leaf and the 6th verse of the 8th chapter, and ends in the 26th chapter.

Post-colophon :

संवत् १७३८ कार्तिकमासे कृष्णे पक्षे द्वितीयायां लिखितमिदं
ज्योतिर्वित् जगन्नाथेन । शुभमस्तु लेखकपाठकयोः ।

7206.

2286. बृहज्जातकम् । *Bṛhajjātaka*.

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 60. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 840. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1915. Appearance, fresh, worm-eaten. Verse complete.

Colophon :

इति आवन्तिकाचार्यवर्यवराहमिहिरविरचिते बृहज्जातकोप-
संहाराध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु माघमासे शुक्ले पक्षे २ शनिवासरे संवत् १९१५
काश्यां लिखितं मुकुन्दरामेण ।

For a description of an incomplete copy see L. 1376,
Vol. IV, p. 11.

Often printed.

7207.

2794. बृहज्जातकम् । *Bṛhajjātaka.*
By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, discoloured.

A fragment containing chapters XIX to XXVII.

The last colophon :

इति श्रीव्यावन्तिकाचार्यश्रीवराहमिहिरविगृहिते बृहज्जातके
उपसंहाराध्यायः ।

Often printed and often noticed.

7208.

5553. बृहज्जातकम् । *Bṛhajjātaka.*
By Varāhamihira
with

जगच्चन्द्रिका, बृहज्जातकविवृतिः ।
Jagaccandrikā, Bṛhajjātakavivṛti.
By Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 251. In Tripāṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1923 and Śaka 1788. Appearance, fresh. Complete.

For the text see IO. Catal. No. 3064 and for the commentary see IO. Catal. No. 3066 and L. 759.

Colophon of the commentary :

इति श्रीभट्टोत्पलकृता बृहज्जातकविवृतिः समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

संवत् १९२३ शाके १७८८ वैशाखशुक्लतिथौ षष्ठां भगौ
विद्याधरेण लिखितं स्तार्थं परार्थश्च ।

Already published.

7209.

10089. बृहज्जातकविवृतिः । *Brhajjātakavivṛti.*

(*With the text.*)

Being a commentary on Varāhamihira's Brhajjātaka.

By Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 212. Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकविवृतौ
उपसंहाराध्यायः समाप्तः । षड्विंशोऽध्यायः समाप्तः ।

The well-known commentary on Varāhamihira's *Brhajjātaka*, composed in 966 A.D.

7210.

10061. बृहज्जातकविवृतिः । *Brhajjātakavivṛti.*

By Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 354. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured.

To the end of the 24th adhyāya. It ends abruptly in the 25th.

Well-known, often noticed and already published.

7211.

10090. बृहज्जातकविवृतिः । *Brhajjātakavivṛti*.*By Bhaṭṭotpala.*

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 39. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

It ends abruptly in the 20th adhyāya.

7212.

3719. बृहज्जातकटीका हर्षकरी । *Brhajjātakatīkā**Harṣakarī.**By Bhaṭṭotpala.*

Substance, country-made paper. 15½ × 2½ inches. Folia, 91 by counting. The leaves are not numbered. Lines, 9 on a page. Extent in slokas, 3250. Character, Bengali of the early 18th century. Appearance, old and injured, specially the last few leaves of which the right-hand side has gone off. Complete. Generally the writing is effaced.

Bhaṭṭotpala's commentary on *Brhajjātaka*, which is entitled *Jagaccintāmaṇi*, and his commentary on the abridgement of the work, which is called *Śiṣyāhitā*, are well known. But the present commentary, entitled *Harṣakarī*, by Bhaṭṭotpala is to be differentiated from them. The commentary is a compressed one on *Brhajjātaka* with all the 25 chapters. The 26th, *Upasaṃhārādhyāya*, is generally omitted and is omitted in the present MS. too. It somewhat agrees in the beginning with the *Śiṣyāhitā* commentary on *Laghujātaka*. But it is evidently a distinct work. *Laghujātaka* is complete in 13 chapters only.

It begins :

प्रणिपत्य महादेवं भुवनगुरुं मास्तरं लोकेशम् ।

भट्टोत्पलेन लघुतरां जातकटीकां करोति हर्षकरीम् ॥

सतामयमाचारो यत् शास्त्रप्रारम्भेऽभिमतदेवतानमस्कारेण
 प्रस्तावनया तदुक्तिविशो + + + + अभिप्रेतसिद्धिं वाञ्छन्ति
 + + + + वराहमिहिरोऽर्क + + लब्धप्रसादाज्ज्योतिःशास्त्रं
 संग्रहं + + + + + चिकीर्षु + + +
 भगवतो + + + + + अभिवाञ्छन्नाह मूर्त्तित्वेन विकल्पित
 इत्यादि ।

Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचि + + + + + ध्यायः
 पञ्चविंशतितमः समाप्तः ॥ ० ॥ इति बृहज्जातकटीका समाप्ता ॥
 शुभमस्तु ॥ शकाब्दा + + + + + (Here
 the MS. breaks off).

7213.

5647. बृहज्जातकलघुवृत्तिः । *Brhājṇātakalaghuvṛtti.*
By Bhaṭṭotpala.

Substance, palm-leaf. $11\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2 to 99, of which the
 1st, 9th, 10th, 12th, 13th, 15th, 16th, 20th, 23rd, 26th, 27th, 30th, 31st,
 36th, 37th, 39th, 42nd, 44th, 48th to 50th, 54th, 55th. 60th to 69th. 73rd,
 76th, 77th, 81st, 84th, 86th, 88th, 90th, 91st, 93rd, 96th are missing.
 Lines, 6, 7, 8 on a page. Character, Newari. Appearance, old. A
 mere fragment.

There are eight stray leaves.

7214.

7910. बृहस्पतिकण्डः । *Brhaspatikāṇḍa.*

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 9
 to 12 on a page. Extent in ślokas, 60. Character, modern Nāgarī.
 Appearance, fresh.

Forecasts of rain, crops, etc. from the movement of Jupiter from one sign of the Zodiac to another, being in a dialogue between Hara and Pārvatī, in Sanskrit of a sort.

Beginning :

औगोष्ठाय नमः ।

अथ बृहस्पतिकण्डं लिख्यते ॥

मेषराशिं गुरुर्गत्वा यथा पृच्छन्ति पार्वती ।

सुभिर्दत्तं आरोग्यं च अन्नसंग्रहं कर्तव्यम् ॥

End :

गुजरातिदेशमरुपरी पौष मासं दिन ५ फाल्गुण ७ सालवदेश-
विग्रह अन्नमहगोहायसी कंकन । पौष ॥ कालावस्त सर्वलैनी-
महगोहायसी ॥

Colophon :

इति मौनराशिं बृहस्पतिकण्डं समाप्तं ।

Post-colophon :

सं १८८८ ।

7215.

4800. भावकुतूहलम् । *Bhāvakutūhala.*

By Jiranātha.

Substance, Nepalese paper of yellow colour. 12 × 4½ inches. Folia, 60.
Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, Newari of the
19th century. Appearance, fresh. Complete.

Printed and published in Bengal and Bombay.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

महामेतुं हेतुं सकलजगतां संकुलतया

सदाशम्भोऽशम्भोभवभवभयत्राणजनकम् ।

अहं वन्दे तस्यासुरसुरमनोमोदनिकरं

चिदानन्दं पादामलकमललावण्यमधिकम् ॥

विचारसञ्चारचमत्कृतं स-

न्मतं सुनीनां प्रविलोक्य सारम् ।

श्रीजीवनाथेन विदां हिताय

प्रकाश्यते भावकुतूहलं तत् ॥

धात्रोदितं यवनकर्कशं सङ्ग + +

दाधिव्याविदलितं परमं फलं यत् ।

सत्कोमलामलरवामृतगण्डाधारा-

स्नानं करोतु जगतामपि मोदहेतोः (?) ॥

अथ दादशभावाः । इत्यादि ।

अन्तर्वाक्यम् ।

अथ दधितखगदशाफलम् ।

दधितखगदशायामङ्गिमङ्गमध्ये ?

भवति गदविकारो दुष्टकार्याधिकारः ।

निजजनपरिवारादर्थहानिः कृष्णत्वं

खलकृतपरितापो मानहानिः सदैव ॥

आसीच्छ्रीकृष्णाकरो बुधवरो वेदाङ्गविद्याकर-

स्तत्सूनुः क्षितिपालवन्दितपदः श्रीशम्भुनाथः कृतौ ।

विज्ञानातकृतादरो गणितवित् [व्योतिर्विदां] तज्जो विदां प्रीतये

चक्रे भावकुतूहलं लघुतरं श्रीजीवनाथः सुधीः ॥

पुष्पिका ।

इति श्रीमन्मैथिलप्रभुनाथशास्त्रकात्मजजीवनाथविरचिते
भावकुतूहले गर्वितादिदशाफलकथनाध्यायः समाप्तः ।
नवनवाङ्मगते वर्षे मुकुटानन्देन लिखितं ।
भग्नप्लुक्तटिप्पणीव अघोदृष्टिगधोमुखः ।
कष्टेन लिखितं ग्रन्थं पुत्रवत्प्रतिपालयेत् ॥
अपि महाराजा सुरेन्द्रविक्रम साहदेव पापाली जुल शुभ ।

विषयः ।

इति० भावकुतूहले संज्ञाध्यायः ।
इति० द्वितीयोऽध्यायः ।
इति० तृतीयोऽध्यायः ।
इति० अरिष्टाध्यायश्चतुर्थः ।
इति० अरिष्टभङ्गाध्यायः पञ्चमः ।
इति० पुत्रभावनिरूपणाध्यायः षष्ठमः ।
इति० राजयोगदरिद्रयोगाध्यायः सप्तमः ।
इति० सामुद्रिकाध्यायोऽष्टमः ।
इति० स्त्रीजातकाध्यायो नवमः ।
इति० स्त्रीलक्षणाध्यायो दशमः ।
इति० स्थानवशेनावस्थाफलकथनाध्यायः एकादशः ।
इति० रथ्यादीनां शयनादिद्वादशावस्थाफलकथनाध्यायः द्वादशः ।
इति० द्वादशभावविचाराध्यायस्तयोदशः ।
इति० दशाफलकथनाध्यायश्चतुर्दशः ।
इति० गर्वितादिदशाफलकथनाध्यायः ॥

7216.

10184. भावप्रकाशः । *Bhāraprakāśa.*

By Govindarāma Tripāṭhī.

Substance, country-made paper. 9×6 inches. Folia, 14. Lines, 11
on a page. Extent in ślokas, 182. Character, Nāgara. Date, Samvat
1871. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति श्रीचिपाठिगोविन्दरामकृतो भावप्रकाशः ।

Post-colophon :

संवत् १८७१ । लिखितं श्रीमधुराजिमध्ये । शुभम् ।

A treatise on astrology.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

काश्मीरं बालभान्वातपसदृशतमं या दधाना ललाटे
तन्त्रौगाजं कर्गर्जेशुमदुपलजपस्रग्धरानिर्ज्वराक्षरार्णवम् ।
श्वेताम्भोजासनस्था हिमकरविलसत्कान्तिशुभा गुणाढ्या
सा मे कण्ठे प्रसन्ना निवसतु मततं शारदा शर्मदात्री ।
स्वराग्निगः खोच्चगतोऽथ वा स्यात्
तयोर्नवांशेऽथ गृहे स्वसंख्युः ।
वक्रास्तनीचादिकदोषहर्त्राः
खेटो यदा स्यात् फलदस्तदा स्यात् ॥

It ends :

ग्रन्थान् पुरातनान् कृतान् परिभाष्य गीत्या
ज्योतिर्विदां मुद उमाशमगप्रसादात् ।
सूर्यादिभावफलदिक्कथिता मयेयं
मङ्गौरमङ्गुलिगतादृतकामि + चेत् ॥
कलानिधिर्धवलयन् कौर्त्तिचन्द्रिकया दिशः ।
त्रिलोकचन्द्रो गौडायस्त्रिपाठौ सिद्धवागभूत् ॥
मनोजवः कृष्णारामस्तस्मादाविरभूद्भुवि ।
जातो गोविन्दरामोऽस्मात् कृतिस्तस्येयमुत्तमा ॥

Printed and published in Benares.

7217.

6425. भावमाला । *Bhāvamālā*.*By Paṇḍita Harivaṇśa.*

Substance, country-made paper. 10 x 4½ inches. Folia, 22. Lines, 18 on a page. Written lengthwise. Extent in ślokas, 250. Character. Nāgarī. Date, Saṃvat 1913 = Śaka 1778. Appearance, discoloured. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीमत्पंडितहरिवंशविरचिता भावमाला संपूर्णा ।

Post-colophon :

संवत् १९१३ शके १७७८ विभवनामसंवत्सरे माघस्य शुक्लपक्षे
द्वादश्यां भृगुवासरे हस्तसंज्ञकनक्षत्रे सम्पूर्णमगमत् ।

A metrical treatise on horoscopy.

It begins :

प्रणम्य पंडितान् भक्त्या तत्प्रणीतं विभाव्य च ।

हरिवंशद्विजेनेयं भावमाला विविच्यते ॥

भवति ना जनने तनुनातुरः

स्वपरजातिविरोधपरस्वरः ।

नयनरोगयुतस्तनुपौडनं

तनुगते तरणावस्थाकृतौ ॥

The author gives, at the end of his work, an account of his family :

ज्येष्ठः श्रेष्ठगुणैः पराशरकुले देवचरत्नाकरः

आसीदाशारामईश्वरपर(?)स्तस्यानुजः सखियः ।

तत्पुत्रो हरिवंशपंडित इति श्रीभावमालामिमं

चक्रो ग्रंथमतं विलोक्य सुधियां कथार्थमर्माश्रिताम् ॥

7218.

8722. भावविचारः । *Bhāvavicāra*.

Substance, country-made paper. $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 180. Character, Nāgara. Fresh. In. complete.

Nine leaves only.

Begins thus :

अथ तन्वादिद्वादशभावविचारः प्रसूयते । उत्तं च ।

मूर्त्यादयः पदार्था ज्ञायन्ते सर्वजन्तुना ।

तदहमधुना (प्र)वक्षे भावाध्यायं विशेषेणोति ॥

etc. etc.

7219.

10208. भावचिन्तामणिः । *Bhāvacintāmaṇi*.

(Otherwise called सन्तानदीपिका *Santānādīpikā*.)

(*The sixth paṭala only.*)

Substance, country-made paper. $7 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11 only. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara. Date, Samvat 1872. Appearance, old, discoloured and repaired.

Colophon :

इति भावचिन्तामणौ पुत्रभारनिरूपणाध्यायो [नाम] षष्ठ-
पटलः ॥

Post-colophon :

सं १८७३ वर्षे ज्येष्ठ कृष्णचतुर्थी ।

It relates to expiations for causes which prevent the birth of a son.

See L. 1520.

Begins thus :

अथ प्राणिनां पूर्वजन्मप्रापद्योतकम् ।
 देवदेव जगन्नाथ श्रूलपाणि लघध्वजः ।
 केन योगेन मर्त्यानां बालाख्यशिशुनाशनम् ॥ १ ॥
 तत्सर्वं यत्र योगीनां ब्रुहि मे प्राप्तिशेखरः ।
 प्रापसोक्ष्णं रूपया प्राणिनामन्यसेधनाम् ॥ २ ॥
 etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

पुत्राधिपे रवौ लभे पुत्रस्यौ शनिसोमजौ ।
 पुत्राधिपे बलयुते दत्तपुत्रात्सुखं लभेत् ॥
 लघाधिपे बुधे पुत्रे कुजदृष्टिसमन्विते ।
 कारके लघराशिस्थे दत्तलघाधिपे गुणौ ॥
 पुत्रे शनिदृष्टिसमन्विते पुत्रेशे भौमराशिस्थे दत्तपुत्रात् सुतावहः ।

7220.

8717. भुवनदीपकम् । *Bhuranadīpaka.*

By Bhaṭṭotpala.

With a commentary by Śrīdatta.

Substance, country-made yellow paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 8 only.
 Lines, 13, 18 on a page. Extent in ślokas, 450. Fresh. Complete.

Complete in eight leaves. The text is in 70 verses,
 the first of which is :

रविशशिकुजबुधगुरुसितरविजगोशान् प्रणम्यादौ ।
 वक्ष्येऽहं स्पष्टतरं प्रश्नज्ञानं हिताय दैवविदाम् ॥

and the last :

भट्टोत्पलेन शिष्यानुकम्पयालोक्य सर्वशास्त्राणि ।
 आर्यया सप्तत्या प्रष्टुर्ज्ञानं समाख्यतो रचितम् ॥
 इति भट्टोत्पलविरचितो भुवनदीपकः प्रश्नग्रन्थः समाप्तः ।

The commentary begins :

यत् प्राहोत्पलभट्ट उत्तमयशाः प्रश्नस्य विज्ञापनं
दैवज्ञस्य हितेच्छया बलमतं गुप्तं विनाध्यापकम् ।
तत् सत्तार्किकचक्रपूजितनगेशात्मप्रसृतः स्वयं
श्रीदत्तो विद्वानिति विष्णुविनतो विज्ञाय बुद्ध्याधुना ॥

7221.

1844. भुवनदीपकम् or ग्रहभावप्रकाशः ।

Bhuvanadīpaka or Grahabhāvaprakāśa.
By Padmaprabhu Sūri.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 160. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old.

For the work see L. 850 and IO. Catal. Nos. 3038 and 3039.

In the present manuscript the work contains 157 verses. The last verse, 157th, is marked 156 in IO. 3039, and there are four verses more.

Post-colophon :

इदं पुस्तकं मनीरामब्राह्मणदक्षिणी ब्रह्मसुखानन्दसुत लव-
पुरस्थित ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहृम् ।

ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥

ग्रहाधिपा उच्चगौषा अन्योन्यं मित्रशत्रवः ।

राहोर्ग्रहोच्चगौषानि केतुर्यत्रावतिष्ठति ॥ २ ॥

सूक्ष्मं ग्रहचक्रस्य वीक्ष्यं द्वादशवेधसु ।

निर्णयोऽभीष्टकालस्य यथा लभे विचार्यते ॥ ३ ॥

ग्रहो विनष्टो यादृक्स्याद्वाजयोगचतुष्टयम् ।

लाभादीनां विचारः स्यात् लभेष्वावस्थितेः फलम् ॥ ४ ॥

etc. etc. etc. etc.

Printed and published in Bombay at Venkateswar
Press.

7222.

68. भुवनदीपः । *Bhuranadīpa*.

By Brahmaprabha Sūri.

With a commentary by Daivajña Śiromaṇi.

This MS. is noticed in L. 850.

Written in Nāgara with a very bad hand, hardly
legible.

7223.

8146. भुवनदीपकम् or ग्रहभावप्रकाशः ।

Bhuvanadīpaka or Grahabhāvaprakāśa.

Substance, palm-leaf. 8×1 inch. Folia, 2-16 of which the 8th is
missing. Lines, 4 on a page. Character, Bengali of the 18th century.
Written in a neat, small hand. Appearance, old and worn-out. A
fragment.

The only colophon found is in fol. 6A, इति श्रीभुवनदीपके
ग्रहसूत्रपदार्थम् ।

For a commentary on the work see L. 850 and 762.
It is mainly a *Praśnagrantha*. Aufrecht gives the author's
name as *Padmaprabha Sūri*, but in L. 850 the name is
given by *Rājendralāla* as *Brahmaprabha*.

7224.

66. भुवनदीपकम् otherwise called भावप्रकाशः ।

*Bhuvanadīpaka or Bhāvaparakāśa.**By Padmaprabhu Sūri**With an anonymous commentary.*

Substance, country-made paper. 13×6 inches. Folia, 13. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Nāgara. Date, Śaunvat 1907, Vaiśākhasudi 10. Appearance, tolerable. The commentary in prose, and the text in verse. The commentary above and below the text. Complete. Incorrect.

The beginning of the text :

सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहृष्टम् ।
 ग्र(ग्र)हभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥
 ग्रहाधिपोज्जनौचा अन्योन्यं मित्रशत्रवः ।
 राहोर्ग्रहोच्चनीचानी केतुर्यन्नावतिष्ठति ॥ २ ॥
 स्वरूपं ग्रहचक्रस्य वीक्ष्य द्वादशवेश्मसु ।
 निर्णयोऽभिष्टकालस्य यथालभं विचार्यते ॥ ३ ॥
 ग्रहो वितुष्टो यादृक् स्यात् राजयोगचतुष्टयम् ।
 लाभदादीनां विचारश्च लभेष्टावस्थितेः फलम् ॥ ४ ॥
 गर्भस्य क्षेममेनस्य गुर्विष्टाः प्रसवो यदा ।
 अपत्ययुग्मप्रसवो ये माता गर्भसम्भवाः ॥ ५ ॥
 धृत्ता विवाहिता भार्या विषकन्या यथा भवेत् ।
 भगान्तगो ग्रहो यादृक् विवाहादिविचारणा ॥ ६ ॥
 व्यक्तव्यत्वा विवादस्य सङ्गीर्णं यदा निर्णयः ।
 निश्चयो दौष्टि + + सुपथि कस्य गमागमम् ॥ ७ ॥
 मृत्युयोगो दुर्गर्भं चोर्योद्विष्टानसप्तकम् ।
 कृपाणकार्यविज्ञाननौपतिबन्धनात्रयम् ॥ ८ ॥

लाभादयो दिनेतोते फलं मासस्य लग्नात् ।
 द्रेक्षाद्यादिफलं सर्वदोषज्ञानं महाद्भुतम् ॥ ६ ॥
 दीनचर्या नृपादीनां गर्भेऽस्मिन् किं भविष्यति ।
 षट्त्रिंशदथ दाराणि शास्त्रे भुवनदीपके ॥ १० ॥

The end of the text :

ग्रहभावप्रकाशाख्यं शास्त्रमेतत् प्रकाशितम् ।
 जगद्भावप्रकाशाय श्रीपद्मप्रभुसूक्तिभिः ॥ १५१ ॥

The colophon runs :

इति श्रीपद्मप्रभुसूक्तिभिर्विगृहीतं भुवनदीपकं सम्पूर्णम् ॥

The beginning of the commentary :

श्रीगणेशाय नमः ।

सरस्वत्याः सम्बन्धिनं सारस्वतं महत्तेजः नमस्कृत्य ज्ञानमुन्मूल्यते
 प्रकटीक्रियते केन ग्रहाः सूर्यादयो भावास्तत्त्वादयस्तेषां प्रकाशेन
 प्रकटीकरणेन अस्मिन् भुवनदीपके शास्त्रे नव प्रलोकैः षट्त्रिंश-
 द्दाराणि सन्ति तान्याह ग्रहाणां मेषादीनां अग्निपाः स्वामिनः । १ ।
 उच्चनीचाः । २ । अन्योन्यं मित्रशत्रवः राहोर्ग्रहोच्चनीचानि । ३ ।
 केतुर्यत्र राशौ तिष्ठति । ४ । ग्रहचक्रस्वरूपं । ५ । दशग्रहेषु
 कुत्र किं विलोकनीयम् । ६ । अभीष्ट । ७ । कालस्य निश्चयः
 लग्नविचारः । ८ । विनष्टो ग्रहः कौटूष्य उच्यते । ९ ।

The end of the commentary :

भागं दत्त्वा पद्येकशेषः तदा पुत्रो वाच्यः दाभ्यां सुताः खेन
 श्रुत्येन नपुंसकमिति अन्यत्रोक्तं पुंवर्गे लग्नगते पुंग्रहदृष्टे बलान्विते
 पुंशः स्त्रिवर्गे लग्नगते स्त्रीग्रहदृष्टे बलान्विते कन्या । १५० ।

Last Colophon :

इति श्रीभुवनदीपकटीका समाप्तिमगात् । संवत् १६०७
 वैशाखसुदि । १० । इदं पुस्तकं लिख्यते लक्ष्मण ।

7225.

5556. भुवनदीपः । *Bhuvanadīpa.**By Padmaprabhu Sūri.**With the commentary by Daivajña Śiromaṇi.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 21. In Tri-pāṭha form. Character, Nāgara in a very modern hand. Appearance fresh. Complete.

A short treatise on planetary influences. For the description of the work and the commentary see L. 850.

The original manuscript, from which this was copied was evidently defective, as it leaves lacunae; the other side of the 21st leaf is left blank. Consequently we have not, in the present manuscript, the end of the text.

See our No. 68 for the author's name.

The commentary ends thus :

ग्रहभावप्रकाशाख्यं शास्त्रमेतत् प्रकाशितम् ।

जगद्भावप्रकाशाय श्रीपद्मप्रभुसूरिभिः ॥

यद्यप्यत्र सविस्तरा बह्वतराः सन्तौष्टटीकाः पुरः

संक्षेपस्य ह्येतत् बालकपया सेयं तथाप्यद्भुता ।

श्रीपद्मप्रभुसूरिराजरक्षिते विश्वप्रदीपे मया

टीका वर्त्तिरिवोदिता प्रगुणितस्नेहेन तेजस्विनौ ॥

विश्वे श्रीजनराजधर्ममहिम्ना यावद्भवौन्द + +

तावत् कौर्त्तिमियं विभर्त्ति नन्दनवनं यावच्च हेमाचले ।

यावत्तुल्यतरङ्गभङ्गसुभगा गङ्गापरा नीयते

तावन्नन्दतु बुद्धिदूषणगुणैः विस्तार्यमाणा बुधैः ॥

युग्मसमतिथाचेयं ।

Colophon :

इति श्रीसुवर्णदीपशास्त्रस्य टीका ।

Post-colophon :

ग्रन्थाग्रस्यस्यास्य गणनया मानमेवं विनिश्चितम् ।

श्लोकपञ्चशतान्यत्र पञ्चषष्ट्यधिकानि च ॥ + + + + +

इति भुवनदीपटीका समाप्ता ।

श्रीः संवत् १८०७ आश्विनकृष्णतिथौ १४ भृगौ विद्याधरद्विवेदेन
लिखितं स्वार्थं परार्थं च । शुभमस्तु ॥

7226.

6334. **भुवनदीपकवृत्तिः ।** *Bhuvanadīpakarṭti.*

By Sīṅhatilaka, pupil of Bibudhacandra.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 50. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 1,650. Character, Nāgara. Copied in Śaka 1860. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीविबुधचन्द्रसूरिप्रिष्यश्रीसिंहतिलकसूरिविरचिता

श्रीभुवनदीपकवृत्तिः समाप्ता ।

Post-colophon :

संवत् १८६० श्रावणे मिति आवणसुदी वारं बृहस्पति । लिखितं

वैजनाथ ब्राह्मण देश वालौटीकाना राजमंदीर ।

For the beginning of the commentary see L. 850. The present manuscript is larger, fuller and more informing. It gives the name of the author of the text as Padmaprabha and the commentator's name as Sīṅhatilaka. The commentary was written at Vijāpura in Saṃvat 1326.

It ends :

श्रीपद्मप्रभसूरिन्द्रैः शास्त्रं भुवनदीपकम् ।

कृतं विशेषितं वक्ष्या मया श्रोथ्यं बह्वृत्तैः ॥

श्रीविबुधचन्द्रगणपतिशिष्यः श्रीसिंहतिलकसूरिरिमाम् ।
वृत्तिं विदधे देवीप्रसादसाह्यादविशदमनाः ॥
रसयुगगुणेन्दुवर्षे १३२६ शास्त्रे श्रीभुवनदीपके वृत्तिः ।
युवराजवाटकादिह वीप्रोध्य(?) बीजापुरे लिखिता ॥

7227.

6501. भुवनदीपकम् । *Bhuvanadīpaka.*

By Padmaprabha.

*With the commentary by Siṅhatilaka, disciple of
Bibudhacandra Sūri.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 96. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1,500. Character, Nāgara. Date, Samvat 1827. Appearance, old and discoloured. Complete.

Last Colophon :

95A, इति अविबुधचन्द्रसूरिशिष्यसिंहतिलकसूरिविरचिता
श्रीभुवनदीपकवृत्तिः समाप्ता ।

The rest of foll. 95 and 96 written on one side only contains notes, at the end of which comes the date: संवत् १८२७ ।

See our No. 6334.

7228.

7917. भृगुसंहिता । *Bhṛgusaṃhitā.*

Substance, country-made paper. $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4 + 2 + 7 + 5 Lines, 10-15 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Four extracts, relating to some astrological topics and to the worship of gods and goddesses, from *Bhṛgusaṃhitā.*

I.

Beginning :

भट्टणु स्तुत प्रवक्ष्यामि देवरूपविनिर्णयम् ।

यत्राधारास्तता देवदाने पूर्वफलप्रदा ॥

विघ्नराज प्रकर्त्तव्यो गजवक्त्रस्तुभुजः ।

शूलं तथाक्षमालाश्च मूर्धिकोपरिसंस्थितम् ॥

1, इति गणेशरूपगोऽध्यायः; 2A, इति भृगुसंहितायां सरस्वती-
रूपनिर्णयोऽध्यायः; इति लक्ष्मीस्वरूपनिर्णयोऽध्यायः; 2A, लक्ष्मीस्वरूपः;
3A, इति मृत्युञ्जयपूजाप्रकरणोऽध्यायः; 3B, इति मृत्युञ्जयप्रयोगः; इति
चण्डीस्वरूपपूजानिर्णयोऽध्यायः; 4A, पूजाविधिः; 4B, इति भृगुसंहितायां
पूर्वकर्मविधिनाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

प्रलोक ६ दिमहस्त प० ४००६ सं १९५४ चै० शु० ३ चन्द्रे ।

(In English) Benaickdhur Dubey, 3rd April, 1907,
Benares.

II.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

शुक्र उवाच

देवदेव दयासिन्धो त्रिकालज्ञो महेश्वरः ।

धनेश्वरो धनहीनश्चोत्तमा मध्यमाधमाः ॥

ज्ञायते केन योगेन खेटेन साम्प्रतं वद ।

वद विस्तरतो देव त्रिकालाश्रयमद्भुतम् ॥

There are 44 ślokas in these two leaves.

III (in 7 leaves).

1A, इति भ० प्रजापतिस्वरूपनिर्णयोऽध्यायः ; इति भ० विष्णुरूपनिर्णयो-
ऽध्यायः ; इति गरुडस्वरूपनिर्णयोऽध्यायः ; 2A, इति भ० लक्ष्मीनारायणवि-
इति भ० गायत्रीजपः ; 2B, इति गायत्र्या यथोक्तविधिः and so on.

The leaves are marked, on the left-hand upper margin,
भ० प्र० ।

IV (in 5 leaves).

Beginning :

भृगुस्वाच ।

पूर्वजन्मपरिज्ञानं कथं भवति मानवः ।

देवदेव ह्यपालु त्वं वद विस्तरतोऽधुना ॥

Colophon :

इति श्रीकुण्डलौप्रकाशे आयुर्दायाध्यायः भृगुसंहितायाम् ।

Post-colophon :

श्रीसम्भत् १९५३ चैत्रकृष्णैकादश्यां चन्द्रे लिपितविनायकधर-
शर्मा काश्यां गोवर्द्धनपुरे (Then in English) March
29th, Monday, 1897, Benares city.

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit
Series at Benares.

7229.

6442. भृगुसंहिता । *Bhṛgusaṃhitā*.

(Ten batches of leaves, containing fragments.)

Bhṛgusaṃhitā is an elaborate treatise on astrology,
being an interlocution between Śukra and Bhṛgu.

See L. 1905 and 2635. In Ulwar 1887, the following parts of the work are mentioned: Yogādhyāya, Yoga-phalādhyāya, Varṣakuṇḍalivīcāra, Mithunakuṇḍalivīcāra and Karkakuṇḍalivīcāra.

I.

Substance, country-made paper. 15×6 inches. Folia, 56. One side of fol. 44 is left blank. Lines, 14 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. The original was defective and in the present manuscript lacunae are left in many places.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

भृगुवाच ।

स्थानत्रये यदा सौम्यास्त्रय स्थाने च पापका ।

तदा चानुभवो योगो षोडशाब्दश्च यावतः ॥

5B, इति भृगुसंहितायां मिथुनलग्नस्य फलम् ;

7B, इति शुक्रभृगुसंवादे योगफलम् ।

8A begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य शिरसा देवीं केवलज्ञानकारिणीम् ।

यथातथ्यं प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञेन च भाषितम् ॥

20B, इति शुक्रभृगुसंवादे संहितायां कर्मविपाके योगफलं समाप्तम् ।

श्रीगणेशाय नमः ।

शुक्र उवाच ।

कन्यालग्नोदये जन्मस्तथाङ्गे च दिवामणिः ।

बुधसौम्यौ द्वितीयस्थौ चन्द्रराहौ च षष्ठमौ ॥

21B, इति श्रीभृगुभार्गवसंवादे योगफलं समाप्तम् ।

23B, भृगुभार्गवसंवादे योगफलं समाप्तम् ; 25A, the same color-phon ; 31B, इति शुक्रयोगफलं समाप्तम् ; 32B, इति भृगुसंहितायां योगफलं

समाप्तम्; 33B, इति श्रीशुकभट्टगुप्तंवादे योगफलं समाप्तम्; 44B, इति भट्टगुप्तंवादे योगफलम्; 48B, इति शुकभट्टगुप्तंवादे योगफलम्; 52B, the same colophon.

II.

Substance, country-made paper. 14 x 6 inches. Folia, 65-80. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, old and worm-eaten.

65A, इति श्रीभट्टगुप्तंवादायां श्रीमदाचार्यविरचितायां मेरुयोगकथनं नाम; 67A, इति श्रीभट्टगुप्तंवादायां भट्टगुप्तंवादे समाप्तमेवमदोदये जन्मलग्न-सोत्सवसं(?) ; 69B, इति श्रीभट्टगुप्तंवादायां योगफलम्; 70B, योगफलम्; 71B, the same colophon; 73A, the same colophon; 75B, the same; 77B, the same; 78A, the same.

III.

Substance, country-made paper. 11½ x 5 inches. Folia, 13. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

11B, इति श्रीमद्भट्टगुप्तंवादायां श्रीभट्टगुप्तंवादे सर्वाका ११६ धरा-क्षेपान्तरे योग + फलम् ॥

V.

Substance, country-made paper. 14 x 5½ inches. Folia, 64-78. Lines, 11 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

68B, इति भट्टगुप्तंवादायां योगफलम्; 75B, the same; 76B, the same.

VI.

Substance, country-made paper. 15½ x 6½ inches. Folia, 2-30. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

2A, इति मलोन्ययोगफलम्; 2B, इति वैभवयोगफलम्; 3A, इति सौम्ययोगफलम्; 3B, इति यातुधानयोगफलम्; 4B, इति भौष्ययोगफलम्; 5A, इति जौमृतयोगफलम्; 5B, इति जययोगफलम्; 6A, इति आनन्द-

योगफलम्; 7A, इति महोदधियोगफलम्; 7B, इति पैशाचिकयोगफलम्;
 8A, इति दामिनीयोगफलम्; इति चक्रदामिनीयोगफलम्; 8B, इति क्रूर-
 योगफलम्; इति गजयोगफलम्; इति अद्भुतसागभ्योगफलम्; 9A, इति
 विपातयोगफलम्; इति विलासयोगफलम्; 9B, इति शक्रयोगफलम्; इति
 देवयोगफलम्; 10A, इति राजयोगफलम्; इति शूलयोगफलम्; 10B, इति
 भास्वरास्तयोगफलम्; इति भास्वरयोगफलम्; 11B, इति चन्द्रोपरागयोगफलम्;
 12A, इति चतुःसागरयोगफलम्; 12B, इति सागभ्योगफलम्; 13A, इति
 भाट्टायोगफलम्; 14A, इति कृत्रयोगफलम्; 15A, इति चक्रयोगफलम्;
 इति वक्रयोगफलम्; इति गजयोगफलम्; 15B, इति नाशकयोगफलम्; 16A,
 इति कलापयोगफलम्; 16B, इति मानसयोगफलम्; 17A, इत्यनुभवयोग-
 फलम्; इति शुभयोगफलम्; 18A, इत्यद्भुतयोगफलम्; 18B, इति शून्ययोग-
 फलम्; इति नन्दयोगफलम्; इति जीवयोगफलम्—इति श्रीयोगसागरे
महाचौनदेशे शुक्रभृगुसंवादे मनोज्ञयोगादिपञ्चाशयोगा समाप्तम् ।

19A, इति प्रष्टुयोगफलम्; इति कामुकयोगफलम्; 19B, इति अन्न-
 योगफलम्; 20A, इत्यूर्ध्वयोगफलम्; 20B, इति आकुत्ययोगफलम्; इति
 विगतयोगफलम्; 21B, इति कथ्ययोगफलम्; इति सुदितयोगफलम्; 22A,
 इति साधारणयोगफलम्; 22B, इति विलासयोगफलम्; 23A, इति श्रीवत्स-
 योगफलम्; इति राक्षसयोगफलम्; 23B, इत्युद्धवयोगफलम्; इति भौषण-
 योगफलम्; 24A, इति सौरयोगफलम्; इति नङ्गयोगफलम्; 24B, इति
 केन्द्रयोगफलम्; 25A, इति क्रूरयोगफलम्; 25B, इति मातङ्गयोगफलम्;
 26A, इति पावकयोगफलम्; 26B, इत्याकूतयोगफलम्; 27A, इति विगत-
 योगफलम्; 28A, इति कर्वनयोगफलम्; 29A, इति सुदितयोगफलम्; 30A,
 इति वत्सयोगफलम् ।

See L. 905 with which this portion agrees to a large extent.

VII.

Substance, country-made yellow paper. 14×6 inches. Folia, 10 (by counting), marked 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13 and two without leaf-marks.
 Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

9A, इति श्रीभृगुसंहितायां भृगुभार्गवसंवादे पूर्वजन्मांश्च इहजन्मांश्चकथनं पञ्चमोऽङ्कः; 12A, इति निशाकरयोगः; इति कल्पद्रुमयोगः ।

In one of the leaves without leaf-mark :

इति भृगुसंहितायां योगफलं समाप्तम् ।

VIII.

Substance, country-made paper. 14×5 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, fresh.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

इति भृगुसंहितायां भृगुभार्गवसंवादे प्रथमोदाहरणम् ।

2A, ०पूर्वजन्मांश्च इहजन्मांश्चकथनं च नामा पञ्चमो...; 6A, इति निशाकरयोगः; 6B, इति कल्पद्रुमयोगः; 7A, इति शकटयोगः; 8A, इति कमलाकरयोगः ।

IX.

Substance, country-made paper. $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2-7. Lines 12 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

2B, इति भृगुसंहितायां भृगुभार्गवसंवादे प्रथमोदाहरणं नाम षष्ठोऽङ्कः इति घराघरयोगः; 3B, इति निशाकरयोगः; 4A, इति कल्पद्रुमयोगः; इति शकटयोगः; 5A, इति कमलाकरयोगः; इति प्रजापतियोगः ।

X.

Substance, country-made paper. $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16 (by counting), marked 116, 118-122, 124-126, 133. The remaining six have lost their leaf-marks.

120B, इति श्रीभृगुसंहितायां योगफलं समाप्तम्; 121B, इति श्रीभृगुसंहितायां श्रीमदाचार्यविरचितं अघोक्षयोगकथनं नाम चतुःपञ्चाशत्तमोऽध्यायः; 124A, ०योगफलं समाप्तम् ।

IV.

Substance, country-made paper. 11 x 5 inches. Folia, 14-26. Lines, 14 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

15B, इति श्रीमद्भृगुसंहितायां श्रीभृगुयुक्तसंयोगफलम्; 18B, क्षेपान्तरे योगफलम् ।

There is another batch containing stray leaves.

7230.

8168. I. भृगुसंहिता । *Bhrgusamhitā*.

A.

Substance, country-made paper. 14 x 5½ inches. Folia, 107 (Meṣa) + 39 (Vṛṣa) + 56 (Mithuna) + 49 (Karkatā) + 85 (Siṁha) (of which only one leaf is marked 26, 27 and 28, while two leaves are marked 37) + 58 (Kanyā) (of which fol. 52 is missing, while two leaves are marked 57) + 49 (Tulā) + 59 (Vṛścika) + 49 (Dhanu) + 120 (Makara. Fol. 57 is missing, while two leaves are marked 74, and only one leaf is marked 57, 58, 59. Foll. 18-27, 52-53 and 99-105 are restorations).

A comprehensive work on horoscopy.

Beginning :

भृगुरवाच ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि कुंडलीस्थानमुत्तमम् ।

येन विज्ञानमात्रेण चित्रन्म ज्ञायते बुधैः ॥

शुक्र उवाच ।

अहो तात महाभाग महदाश्चर्यप्रज्ञकृत् ।

अधुना ब्रूहि मे तात मेघादीनां फलाफलम् ॥

भृगुरवाच ।

मेघलघ्ने समुत्पन्ने लघ्नेऽपि संस्थितः ।

सूर्ये रात्रिपतिश्चैव पञ्चमे दिनमणिमतः ॥

Samvat 1925 is given as the date of copying at the end of the section on Vṛṣa :

संवत् १९२५ मी च इम सुदि ५ वार सोम । श्रीराम ॥

B.

Another fragment of Bhrgusaṃhitā.

Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 226. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Foll. 2, 6-10, 22, 35, 114, 144 are missing. One leaf is marked 164 and 165.

Beginning :

परमानंदरूपाय विश्वभारधराय च ।
 सर्वसाक्षी त्रिलोकेशस्तस्मै सूर्याय वै नमः ॥
 पूर्वात्र परिज्ञानं कथयामि न संशयः ।
 अहं वररुचिर्नाम तत्वं भार्गवभाषितम् ॥
 येन वाक्येन युक्तेण प्रोच्यते भृगुणां (?) प्रति ।
 तानि वाक्यानि सर्वाणि कथयामि न संशयः ॥

Last Colophon :

इति श्रीभृगुसंहितायां भृगुशुक्रसंवादे श्रीमदाचार्यविरचित +
 + + + समाप्तम् ।

II. *Fragments of Yogasāgara.*

A.

Substance, country-made paper. 12½ × 5½ inches. Folia, 25 of which the 3rd is missing. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, fresh.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।
 प्रणम्य केशवं शम्भुं ब्रह्माणं गणनायकम् ।
 पूर्वोक्तिं मनसा ध्यायन् क्रियते योगसागरः ॥
 शतवर्षसहस्राणि ससलक्षशतत्रयम् ।
 त्रेतायुगे गते वर्षे योगसागरसम्भवः ॥

भृगुवाच ।

युगे वेदाश्रुतिसंख्या जन्मतः प्रप्रतोऽपि वा ।
 ग्रहयोगप्रमाणेन ज्ञायते पूर्वकर्म कृत इति ॥

B.

Substance, country-made paper. $12\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 55-82. Lines, 8 to 10 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

C.

Substance, country-made paper. $13 \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 88-143. Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

Beginning :

अथ मध्ययोगनामानि लिखन्ते ।

ज्ञानिनां च हितार्थाय कविपृष्ठं भृगूदितम् ॥

यस्य ज्ञात्वा प्रभावेन ज्ञायते च शुभाशुभम् ॥

D.

Substance, country-made paper. $13 \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 1-42 of which the 5th is missing. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

E.

Two batches of stray leaves belonging to a MS. of *Yogasāgara*—the first containing 11 leaves and the second 7 leaves.

7231.

3064. मनुष्यजातकम् or कर्मप्रकाशिका

or ताजिकतन्त्रसारः ।

Manuṣya-jātaka or *Karmaparakāśikā*

or *Tājikatantrasāra*.

By Samara Siṅha, son of Kumāra Siṅha.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folia, 16. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 576. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

A versified treatise on horoscopy.

The last colophon :

इति प्राग्वाटान्वयकुमारसिंहात्मजस्मर(?)सिंहसमुद्धृतताजिक-
तन्त्रसारे कर्मप्रकाशिकापरनाम्नि मनुष्यजातके प्रकौर्णकनिर्णयाधि-
कारो विंशतितमः प्रकाशः ॥ २० ॥ समाप्तः ग्रन्थः ।

Though the first leaf is marked 1, it is not the beginning of the work. The first verse in the MS. is the 11th verse of the third chapter.

1B, इति कुमारसिंह(?)विरचिते मनुष्यजातके षोडशयोगाध्यायस्तृतीयः;
2A, इति समरसिंहकृते मनुष्यजातके सहस्रमाधिकारः 8; 2B, इति कुमारकृते
मनुष्यजातके निषेकाध्यायः; 3B, इति ०मनुष्यजातके चरिष्ठाध्यायः षष्ठः; 4A,
इति ०जीवितनिर्णयाध्यायः; 4B, ०शारौराधिकारोऽष्टमः; 5B, ०व्यायु-
र्दायाधिकारो नवमः; 6B, ०दशाधिकारो दशमः, ०निधनाधिकार एकादशः;
9A, इति समरसिंहविरचिते मनुष्यजातके शरीरदोषाधिकारो द्वादशः; 10A,
इति कुमारकृते मनुष्यजातके प्रकृत्यध्यायः त्रयोदशः; 11B, ०कर्मप्रकाशाधिकारः;
13A, कुमारकृते मनुष्यजातके हस्तकर्माधिकारः; 14B, इति कुमार
सहजाधिकारः; 15B, इति कुमारकृते पिढमाढकष्टाध्यायोऽष्टादशः; 16A,
इति कुमारकृते स्त्रीजातकाध्यायः; 16B, इति कुमारसिंहकृते मनुष्य-
जातकेऽध्यायः ।

So in the present MS., some of the colophons attribute the work to the father and some to the son. According to Aufrecht it is by the son. It is quoted by Nilakanṭha in *Praśnakāumudī*, IO. Catal., p. 1088.

It ends :

गुरुशुक्रौ मृतापत्न्यौ भूमिजो गर्भविद्युतिः ।
समे व्यये च पाताले जामिने चाष्टमे कुजे ॥
भार्या निहन्ति भर्तारं भर्ता भाजां हनिष्यति ।

(417)

7232.

7859. मिहिरजातकम् । *Mihirajātaka.*

Substance, country-made paper. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete. Copied in Samvat 1930.

A short work on horoscopy.

Colophon :

इति श्रीमिहिराचार्यविरचितायां मिहिरजातकं संपूर्णम् ।

Post-colophon :

श्रीसंवत् १८३० वैशाख शुक्ल तिथौ ५ गुरौ विद्याधरेण
लिखितं काश्यां ।

Beginning :

दशमे शनिशुक्रश्च पञ्चमे च बृहस्पति ।
अष्टमे च भवेद्भौमो बालकः स्यात् षडङ्गुलः ॥

7233.

7892. मुष्टिज्ञानचिन्तामणिः । *Muṣṭijñānacintāmaṇi.*

By an unknown author.

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured.

A work on astrology and divination.

I.

3A, इति श्रीमुष्टिज्ञानचिन्तामणिः समाप्तः ।

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

महादेवं नमस्कृत्य सर्वशास्त्रविशारदम् ।

ज्योतिषं रूपकं दृष्टं लग्नस्य पतिरुच्यते ॥

मन्त्रश्च धातुकश्चैव फलमूलं सुभाषितम् ।
कर्पूरादिषु वा सस्यं लघुस्थाने विधीयते ॥
शुक्ले केन्द्रसमायुक्ते गुरुश्चैव यदा भवेत् ।
जीवचिन्तां विजानीयात् श्रीराजवचनं यथा ॥ etc. etc.

Topics :

2A, अथ लाभप्रश्नः, मम कार्यं भविष्यतीति प्रश्ने; मनसि धृतं कार्यं
भविष्यति न वेति प्रश्ने; 2B, अमुकं कार्यं भविष्यति न वेति प्रश्ने; अथ नष्टप्रश्नः ।

II.

Begins :

अथ नवग्रहदानपूजाविधिर्लिख्यते ।

Eight lines only above the colophon :

इति श्रीवाराहसंहितायाम् सूर्यादिनवग्रहदानपूजाविधिः
समाप्तः ।

7234.

101. **मुकुन्दविजयः ।** *Mukundavijaya.*

By Parama, son of Yadumanī.

*Composed in 1535 A.D. under the patronage of Raja
Mukunda Sen, son of Rudra Sen, grandson of
Chandra Sen, great-grandson of Rūpnārāyaṇa.*

Post-colophon Statement :

संवत् १६०६ ॥ श्राक्ते शालिवाहन ॥ १७३४ मासोत्तमे मासे
सखानिमासे शुक्लपक्षे त्रिधौ पूर्णिमायां बुधवासरेषु लिखितमौदं
पुस्तकम् कालौदीन स्वार्थं परार्थं वा ॥ श्रीकृष्णाय नमः ।
शुभमस्तु । सिद्धिरस्तु ।

Printed and published by Venkatesvara Press,
Bombay.

7235.

4287. **मुकुन्दविजयप्रशस्तिः ।** *Mukundavijayaprasasti.*

Substance, palm-leaf. 15×1 inch. Folia, 136. Lines, 4, 5 on a page. Extent in ślokas, 2,500. Character, Uḍiyā of the early 18th century. Appearance, old and mouse-eaten. Written with a style. Complete.

Beginning :

श्रीसूर्याय नमः ।

यो रामचन्द्र इव भाति पुरा सुरारे-

रात्मापितैकविभवोऽद्भुतकौर्त्तिर्गशिः ।

भूमासुरानसुरकल्पतुरस्त्रसंधाद्

उद्धर्त्तमैहत बभूव स रामचन्द्रः ॥ततोऽभवत् श्रीपुरुषोत्तमाख्यः

विख्यातकौर्त्तिर्वसुधाधिनाथः ।

ततोऽधिजातो बलभद्रभृपो

निवारितानेकदुरन्तभृषः ॥

तस्मान्मुकुन्दो नृपतिः प्रजातो

बाल्यान्मुकुन्दैकसखोग्रकौर्त्तिः ।

दुष्टाभिनाशार्पितचित्तवृत्तिः

भूमासुराराधनभाववृत्तिः ॥

The object of the work :

तस्य श्रीविजयप्रशस्तिरचनां कर्त्तुं सुरारेः पदौ

नत्वा कोऽपि कुतूहलात् कृतितरो ह्योराविदां प्रीतये ।

दृष्टानेकविचित्र + + बज्रान् यस्यान् खरञ्जितकान्

भूयोऽल्पैर्वचनैर्विचित्रबज्रैराहसरे पद्धतिम् ॥

विराजन्ते वीरा रणशिरसि तावद् बलयुता-

युतास्तारिण्याख्ये न यदि निजनामास्त्रसहिताः (?) ।

अथो पाष्टौ नास्त्रः खरसमुदयान् कालसहितान्

प्रवक्ष्ये यस्यादौ तदनु सकलांस्त्रकविधान् ॥

A work on prognostication, written by an anonymous author under the patronage of Mukundadeva from whom, possibly, the Uḍṣyā territory was wrestled by Suleman Kiranī.

The MS. contains also a translation of the work, in the vernacular of Uḍṣyā.

Last Colophon :

इति कोटिषकं समाप्तम् ।

7236.

6436. मुग्धबोधं ज्योतिषम् । *Mugdhabodha Jyotiṣa.*

By Śankara.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 35 of which foll. 29-30 are missing. Lines, 6 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

An elementary treatise on astrology.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

अथ मुग्धबोधं ज्योतिषं लिख्यते शंकरेण ।

गणेशं भारतीं रामं वैदेहीं नौमि पावनौम् ।

निर्विघ्नस्तूर्तिविज्ञानश्रेयोविक्रमलब्धये ॥

अशेषशेषाननवाग्बिलास-

मेकेन वक्त्रेण दधार यस्तम् ।

विद्याविशेषोत्तमरत्नसिन्धुं

श्रीमद्भूषिंहं प्रणमामि नित्यम् ॥

भद्रानामा पार्वति यत्र शंसुः (?)

सिद्धेशाख्यः श्रीलरूपी हनुमान् ।

पद्माक्षौ क्षोणि कण्ठास्ति यस्मिन्नंध (?)

तस्मिन् गोतमी दक्षिणेषु ॥ (?)

संप्रार्थिता प्रीतिरपार्वतौभ्यां

यत्रास्ति सौ(सि)ता दशवक्त्रभौता ।

तस्यां हनुमद्रिगरिव्यर्पूयां

विद्वत्समुच्चैन्तौ व्योप्रसिद्धः ॥ ४ ॥

मत्तः पूर्वः सप्तमो वेवटाद्रिः

सिद्धाद्रिस्तद्राजराजिग्राम ।

श्रीरामस्तद्रामयोगी नितस्य (?)

ह्यासन् पुत्राः पंच तेषां चतुर्थः ॥ ५ ॥

गोपालनामा गुणसंघधामा

श्रीजानकौ(कि) तस्य तु धर्मपत्नी ।

ताभ्यामभू(मु)तामिह शंकरो गण्यः

श्रीरामनामावरजः सुविद्वान् ॥ ६ ॥

वैदेहो(हि)चरणांभोजमभौष्टार्थप्रदं हृदि ।

निघायाभक्त(वा)बोधाय सुगबोधं करोम्यहम् ॥

4A, इति पंचांगमर्यादा—अथ तिथिर्निरूप्यते ;

4B, इति तिथि—अथ वारः—अथ नक्षत्रम् ।

5A, अथ योगः—

6A, इति श्रीसुगबोधे पंचांगस्वरूपनिरूपणां नाम प्रथमोऽध्यायः—अथ सकलव्यवहारोपयोगि शुभाशुभमुद्गर्त वक्ष्यते ।

17A, ०विलक्षणयोगो नाम द्वितीयोऽध्यायः—अथ लग्नसाधनमुच्यते ।

27A, इति लग्नसाधनराशिष्टह + + नाम तृतीयोऽध्यायः ;

32B, इति ग्रहाणामुत्तमफलम् । 33A, इति मध्यमफलम् । 34A,

इति अधमस्थानफलम् । 34B, इति दुष्टराशिस्थितग्रहफलम् । 35A, इति

सुभग्रहफलम् समाप्तम् । अथ ग्रहाणां राशिस्थितिमर्यादा ।

7237.

11096. मुहूर्त्तचिन्तामणिः । *Muhūrttacintāmaṇi.**By Rāma Daivajña.*

Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 43. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Date, Samvat 1880. Appearance, fresh. To the end of the 13th chapter.

इति श्रीदेवज्ञानन्त(न्द)सुतदेवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिन्तामणि-
ग्रहप्रवेशप्रकरणं त्रयोदशम् । १३

Post-colophon :

संवत् १८८० ।

आसीद्धर्मपुरे षडङ्गनिगमाद्येष्टद्विजैर्मण्डिते

ज्योतिर्विचिन्तकः फणोन्द्ररचिते भाष्ये कृतातिश्रमः ।

तत्तज्जातकसंहितागणितकृत्मान्यो महान् भूभुजां

तर्कालङ्कृतिवाक्य + + विलसद्बुद्धिः स चिन्तामणिः ॥ १ ॥

ज्योतिर्विदुषावन्दिताङ्गिकमलस्तत्सुनुरासीत् कृतौ

नाज्ञानन्त इति प्रथामधिगतो भूमण्डलाहस्करः ।

यो रम्यां जनिपद्धतिं + + करोदुष्टाश्रयोद्धंसनौ

टीकां चो । Here ends the MS.

Well-known, often noticed and printed in Bengali and Nāgara.

7238.

11189. मुहूर्त्तचिन्तामणिः । *Muhūrttacintāmaṇi.**By Rāma Daivajña.*

Substance, country-made paper. 11 × 6 inches. Folia, 20-44. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1886. Appearance, fresh. Defective in the beginning.

Colophon :

इति श्रीदेवज्ञानन्तसुत-देवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिन्तामणौ
ग्रहप्रवेशप्रकरणं त्रयोदशम् ।

Post-colophon :

संवत् १८८६ मौ ज्यैष्ठे मासि शुक्ले पक्षे द्वादश्यां रविवासरे ।

Well-known and often printed.

Three stray leaves, marked with the letters ए. मां.

7239.

1993. **मुहूर्तरचना ।** *Muhūrttaracanā.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Tabular statements. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, old.

It begins :

[माघ]फाशुनचैत्रेषु वैशाखे आवणे तथा ।

नभस्यमासि वाराणां मुहूर्तरचनोच्यते ॥

रवौ नभः केशवदानवेन्द्यो गोविन्दनामा नभदैव्यपुत्रः ।

रवि दिने

मै	चा	ज	वै	तु	अ	ग	बा	वि	न	या	सौ	भ	मा	रौ	श्वे
स	स	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स	स	र	र
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ह	सि	क	ख	यु	गं	न	भः	ख	लक्ष्मी	श	लं	वोद	रमा	ससं	जाः
र	वि	रात्र													
चा	ज	वै	तु	अ	ग	बा	वि	नं	या	सौ	भ	सा	रौ	श्वे	मे
त	त	स	स	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स	स
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

On the reverse of the last leaf :

श्रिवालिखितं समाप्तम् ॥

7240.

6360. **मुहूर्तसारसंग्रहः ।** *Muhūrttasārasaṅgraha.**By Lālamaṇi.*

Substance, country-made paper. 10 × 6 inches. Folia, 98 of which foll. 88-91 are left blank. Lines, 29 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete. In book-form.

I.

A *vade-mecum* of an astrologer. There are two colophons, one in fol. 43B and the other in fol. 51A, calling the work *Muhūrttasārasaṅgraha* and giving the compiler's name as Lālamaṇi; while in fol. 64B the work is simply called *Sārasaṅgraha*.

Beginning :

गणं गुणपरिवारं चारुकेयूरहारं

गिरिवरधरसारं योगिनीचक्रचारम् ।

भवजलपरिवारं दुःखदारिद्र्यहारं

गणपतिमभिवन्दे वक्रतुण्डावतारम् ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीसहस्रार्जुनाय

नमः ।

तिथ्यादिदिक्कालावयवस्वरूपां

अगतप्रसूत्यादिकहेतुभूताम् ।

कालत्रयज्ञानविधायिनीं तां

वन्देऽहमाद्यामिह शास्त्रदेवीम् ॥

बुद्धिदं विघ्नहर्त्सारं सिद्धिदं पार्वतीसुतम् ।

नत्वा लालमणिर्ब्रूते मुहूर्तसारसंग्रहम् ॥

मुनिनिर्मितशास्त्रेभ्यः सारमादाय दृश्यते

फलग्रन्थविदां प्रीत्यै वक्ष्ये स्वल्पमुत्तमम् ॥

Colophons :

P. 43B, इति लालमणिविरचिते मुद्रर्त्तसारसंग्रहे यात्राप्रकरणं
संपूर्णम्; 51A, इति ज्योतिर्वित् लालमणिविरचित(तायां)
मुद्रर्त्तसारसंग्रहे गृहप्रवेशप्रकरणम्; 64B, इति सारसंग्रहे
मुद्रर्त्तप्रकरणम् ।

II.

64B, अथ नक्षत्रम् । अश्विनी रोहिणी etc., etc.; 65A, अथ
संक्रान्तिप्रकरणम्; अथ संक्रान्तिपुण्यकालः; 65B, अथ मकरसंक्रान्तिफलम्;
66A, अथ संक्रान्तिवारफलम्; इति नक्षत्रसंक्रान्तिफलम्; 67A, इति चन्द्रदर्शन-
फलम्; 70A, इति मूलवृत्तविषये त्याज्यफलम्; 71B, इति ज्येष्ठानक्षत्रजातक-
फलम्; 72A, इति अश्लेषाघटीफलम्; 72B, तिथिगण्डफलम्; 73B, इति
सप्तमाढौचकम्; 74A, इति लघोपरि दोषज्ञानम् ।

Subsequent leaves up to the 81st are taken up with
diagrams.

82A begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

त्रिपुरवधमुद्धर्त्त केन दृष्टं श्रुतं वा

सकलमपि हि दृष्टं श्रम्भुना भूतहेतोः ।

यदि शुभमशुभं वा यादृशं तादृशं वा

त्विदमपि हि सुरेन्द्रैः सेवनैयं शिवस्य ॥ १ ॥

नित्ये त सर्वज्ञेन तु भाषितम् । (?)

तस्य सन्दर्शनादेव ज्ञायते च शुभाशुभम् ॥ २ ॥

न तिथिर्न च नक्षत्रं न योगः करणं प्रशौ ।

न श्रूलयोगिनिरपि न होरा न तमोगुणः ॥ (?) ३ ॥

अतौपाते च संक्रान्तौ भद्रायामशुभे दिने ।

शिवलिखितमालोक्य सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ ४ ॥

तत्रादौ कथयिष्यामि मुहूर्त्तानि च षोडश ।

गुणत्रयप्रयोगेण चालनीयान्यहर्निशम् ॥

रौद्रं ततः श्वेतमतः परं यत्

मैवाह्वयं चार्वाटकं तथा च ।

जैदेव वैरोचनकं मुहूर्त्तं

तुरदेवकं (?) चाभिजितं [त] तच्च ॥

रावणं वालवं चैव विजयं चैव नन्दनम् ।

यमं सौम्यं ततो ज्ञेयं भासाविश्रमित्यपि ॥

रौद्रे रौद्रकरं कार्यं श्वेते वै गजबन्धनम् ।

स्थानदानादिकं मैत्रे चार्वाटे स्तम्भकं तथा ॥ etc. etc.

86A, अथान्तर्दशाफलम्; मंगलदशाफलम्; 86B, पिंगान्तर्दशाफलम्;
87A, भ्रामरौदशायामन्तर्दशाफलम्; 87B, भद्रायामन्तर्दशाफलम्; 87B,
उत्कटायामन्तर्दशाफलम्; 88A, योगिनौदशाकर्त्तव्यता लिख्यते; 97B. इति
रत्नजातके पूजाविधिः समाप्तम् ।

Post-colophon :

१७७१ (?) भाद्रवदि १३ गुरौ शुभ ।

7241.

7106. **मूकप्रश्नः ।** *Mūkaprāśna.*

Attributed to Lallācārya.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folium, 1. Lines, 12
Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Written on one side only.

This leaf contains the following lines :—

ॐ नमः ॥ राजहारे सभामध्ये कलाकौतुकहेतुना ।

विरच्यते मूकप्रश्नं लक्ष्मेण प्रयत्नतः ॥ १ ॥

उद्देशः ॥ स प्र २ प्रत ३ ।

अङ्गं काष्ठं दणं धातुं मुक्तासूत्रं च विद्रुमम् ।
 कां च कांचनकर्पूरपाणिपात्रेस्थितावकैः ॥ २ स ।
 पत्रं पुष्पं फलं चर्मं मलं चास्थिवमृत्तिका ।
 भस्म सिंदूरकं तस्माद्दूरीकुर्वीति सज्जनम् ॥ ३ र ।
 खर्परं लोपवीजानि पक्षजोवसिलस्तथा ।
 मणिश्च नखरा दंता तत्सर्वं कथय स्फुटम् ॥ ४ त ।
 दंता सिंदूरकर्पूरं खपरा भस्म कांचनम् ।
 कां च मणिमृत्तिका च विद्रुमं पाणिसंस्थितम् ॥ ५ स ।
 पाषाण अस्थि सूत्रं वा जीवो विमलमुक्तिकम् ।
 यक्षचर्म च धातुधा तन्मे ब्रूहि यथा तथा ॥ ६ र ।
 वीजां दणं फलं चैव लोमपुष्पाणि काष्ठकम् ।
 नखपत्र च अङ्गं वा तत्सर्वं कथय स्फुटम् ॥ ७ त ।
 अङ्गं १ चैव तथा धातु २ विद्रुमं ३ पत्र ४ चर्मणि ५ ।
 मृत्तिका ६ वीजयो ७ पक्षे ८ मणि ९ रित्यभिधीयते ॥ ८ ॥
 काष्ठं १ मुक्तापि २ कांचस्य ३ पुष्पं ४ मल ५ समन्वितम् ।
 भस्म ६ लोमानि ७ जीवस्य ८ खपरा ९ कथ्यते मया ॥ ९ ॥
 दणं १ सूत्रं २ कर्पूरं ३ फल ४ अस्थि ५ सिंदूरं ६ प्रति ।
 नखपाषाणयोश्चैव दंतुरा ९ कथ्यते मया ॥ १० ॥

Colophon :

इति लङ्काचार्यविरचितं मृकप्रश्नं समाप्तं ।

सत १ सर २ सस ३ रत ४ रर ५ रस ६ तत ७ तर ८ तस ९ ।

7242.

1841. यवनजातकम् । *Yavana-jātaka*.

For the manuscript see L. 2452.

It seems to be a fragment of *Vṛddhayaṇajātaka*.
 t contains three chapters about females.

For *Vṛddhayavanajātaka* see IO. Catal. No. 3073 and Oxf. Cat. No. 781. In the IO. manuscript there is a section called *Strīyavana-jātaka*.

Post-colophon :

शुभं भूयात् । संवत् १८०६ श्रावणे १६७४ वैशाख कृष्ण २
शुक्रवासरे ।

Begins thus :

अथ स्त्रीनक्षत्रफलं लिख्यते ।
जाताश्विनीषु प्रमदा विनीता प्रभृतकोपा प्रियदर्शना च ।
प्रियंवदा सर्वसहातिरामा बुद्धान्विता देवगुरुषु सक्ता ॥ १ ॥
स्त्रीवर्गयुक्ता भरणीषु जाता भवेन्नृपंसा कलहप्रिया च ।
सुदुष्टचित्ता विभवैर्विहीना हतप्रतापा सततं कुले च ॥ २ ॥

Ends thus :

अश्लेषा मान्दे तृतीयायां सप्तमीभौमवारणे ।
वृत्तिकाद्वादशीसूर्ये जाता स्याद्विषगारिका ॥
इति श्रीविषकन्यालक्षणं समाप्तम् ।

Printed and published in Benares Chowkhamb
Sanskrit Series.

7243.

8407. यवनपारिजातः । *Yavanapārijāta*.

Substance, country-made paper. $7\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 27. Lines, 1
on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara of the 18th century.
Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

A work on horoscopy.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ दोषविवक्षा लिख्यते ।

वक्ष्यामि भावानुगतग्रहेभ्यो दोषो नराणामगजन्मजादः ।

ज्ञानं समत्कारकरन्तु यस्मै स याति लोके पदवीं गुराणाम् ॥

वंशदोषलक्षणं ।

अनिर्यदा दुष्टग्रहं प्रयातो दुष्टेक्षितः पापयुतो विशेषात् ।

शुक्लेक्षितं स्याद्जनतप्तचेतद्विजस्य प्रापः प्रवदन्ति सन्तः ॥

5B, इति कर्मविपाके दोषप्रकरणं; 7B, इति यवनपारिजातके कर्मविपाके दोषप्रकरणं; 14A, इति श्रीयवनपारिजातके सर्वसम्मतकर्मविपाके दोषकथने द्वितीयं प्रकरणं समाप्तं; 20B, इति श्रीयवनपारिजातके सर्वसम्मते कर्मविपाके दोषकथनं समाप्तं ।

7244.

6345. यानयोगार्णवः । *Yānayogārṇava*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 350. Character, Nāgara. Dated, Saṃvat 1841. Appearance, discoloured. Complete.

An interlocution between Śiva and Pārvatī, relating to the conjunctions of stars and planets born under which one comes to possess different forms of conveyance, such as horse, elephant, litter; one comes to be a king; one becomes master of great fortune; one becomes poor, and so on.

It is broadly divided into five sections, namely, *Yānayoga*, *Rājayoga*, *Lakṣmīyoga* and *Sarvayoga*. At the end of the MS., however, the whole of it is inaccurately called *Yānayoga*—*yāna* means simply conveyance. The

last section, *Sarvayoga*, ends with a question by Pārvaṭi, regarding *Samjñārṇava*.

I.

Begins :

देवदेव मद्भादेव गजानामधिपो भवेत् ।

यैर्योगैर्विदं तं क्षिप्रं गजयोगार्णवाभिधम् ॥

7A, इति यानयोगार्णवे गजयोगार्णवः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं शम्भुना पुरा ।

कैलासशिखरे रम्ये शैलराजात्मजां प्रति ॥

12A, इति अश्वयोगार्णवाध्यायो द्वितीयः ।

श्रीरविर्वाच ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि शिविकायोगमालिकम् ।

यस्य विज्ञानमात्रेण देवज्ञत्वं प्रपद्यते ॥

पार्वत्यवाच ।

भगवन् देवदेवेश्च पृच्छाम्येकं वदस्व तत् ।

शिविकायोगजफलं वदाशु प्रियसत्तम ॥

16B, इति शिविकार्णवः ।

17B, इति रथयोगार्णवः समाप्तिमगमत् ।

II.

अथातः संप्रवक्ष्यामि राजयोगार्णवाभिधम् ।

पुरा देवारितः शम्भुरुक्तवान् कमलेक्षणाः ॥

20A, इति राजयोगार्णवः ।

III.

अथातः संप्रवक्ष्यामि लक्ष्म्ययोगार्णवाभिधम् ।

यस्य विज्ञानमात्रेण सर्वज्ञत्वं प्रपद्यते ॥

22A, इति लक्ष्म्ययोगार्णवः ।

IV.

अथ दारिद्र्ययोगार्णवः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि दारिद्र्यार्णवसंज्ञकम् ।

यस्य विज्ञानमात्रेण दारिद्र्यान्मुच्यते सदा ॥

23A, इति दारिद्र्ययोगार्णवः ।

V.

अथ सर्वयोगार्णवो लिख्यते ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्वयोगार्णवमभिधम् ।

यस्य विज्ञानमात्रेण सर्वज्ञत्वं प्रपद्यते ॥

ईश्वरोवाच ।

चातुर्मास्यव्रतं कृत्वा चतुराशीति-संज्ञकम् ।

योजयेत् का संज्ञोयं जतौ भवति निश्चितम् ॥ (?)

It ends :

पार्वत्यवाच ।

महादेव महादेव कृतार्थास्मि तवोक्तितः ।

मोहध्वान्तमणिं ब्रूहि संज्ञार्णवमथो पुनः ॥

Colophon :

इति यानयोगार्णवः संपूर्णतामगात् (?)

Post-colophon :

श्री संवत् १८४१ फाल्गुन सुदी दुयौजः ।

7245.

9434. याज्ञयोगः । *Yājñayoga.*

By Śivā.

Substance, country-made paper. $7\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 8. Character, Nāgara. Date, Samvat 1914. Appearance, tolerable. Generally correct. Complete.

It is an astrological treatise dealing with muhūrttas auspicious for particular undertakings.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ शिवमुहूर्त्ताः ।

सागराः शुष्कतां ग्रान्तिं वह्निर्वा याति शीतता ।

निखलो वा भवेद्वायुः शिववाक्यं न चान्यथा ॥ १ ॥

तत्रादौ कथयिष्यामि मुहूर्त्तानि च षोडश ।

गुणत्रयविभागेन चालनीयान्यहर्निशम् ॥ २ ॥ इत्यादि ।

Colophon :

इति श्रीशिवलिखितयान्त्रायोगः समाप्तः ।

7246.

6754. योगसूत्रम् । *Yogasūtra.*

Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 240. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1912. Appearance, fresh. Complete.

A treatise on horoscopy.

Beginning :

श्रीमद्गुरुभ्यो नमः ।

अथ योगतान्त्रकोक्तेन लिख्यते ।

साहचर्यं यस्याभिधानं (?)

लक्षादिनाथो यदि पञ्चमस्थो

सौमस्य युक्ते यदि बौद्धितो वा ।

हरन्ति रिष्टं सकलग्रहाणां

तथापि चान्द्र(?) यदि नौचखेटं ॥

1A, त्रैलोक्यताजके; ताजकलतायां (तजकमन्त्रायां); 1A, समुच्चये
(समुच्चये) ताजके; वामनताजके; 1B, ताजकसमुच्चये; 2A, ताजकतन्त्रे;
3B, ताजकसारे; 3A, यवनताजके; 5A, ताजकरोमे ।

It ends :

जन्मेऽप्राप्तनुनायकौ यदि भवेत् केन्द्रेऽथवा पञ्चमे
दृष्ट्वा सौम्ययुते करोति सततं सर्वार्थसौख्यप्रदम् ।
नानाभूषणहेमवस्त्ररत्नं पुत्रार्थलाभप्रदं
स्त्रीणां सौख्ययुतं करोति सततं सर्वार्थसौख्यप्रदम् ॥

Colophon :

इति योगसूत्रं सम्पूर्णम् ।

Post-colophon :

सं १६१२ मितौ चैत्र शुक्लपक्ष ११ गौरीपतिवारे लिः प्राः
श्रीकृष्ण ।

7247.

10539. योगयाचाविवरणम् or बृहद्वाचाविवरणम् ।
Yogayātrāvivaraṇa or Bṛhadyātrāvivaraṇa.
By Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. 10½ × 5 inches. Folia, 7 marked 124, 131, 145, 146, 147, 148, 149. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old, worn-out and discoloured. A new fragment.

The text *Yogayātrā* is by Varāhamihira. See our No. 1279, IO. Catal. No. 2990 and L. 47.

145B, भट्टोत्पलविरचितायां यक्षे(?)श्वमेधौययात्राविरतौ देह-
सन्धनाध्यायः; 148A, ०सद्योरिष्टलक्षणाध्यायः; 149B, ०विरतौ ।

7248.

10023. योगयात्रा । *Yogayātrā.*

By Varāhamihira.

With Bhaṭṭotpala's commentary.

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 16. In Tri. pāṭha form. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. A mere fragment.

8A, (?) इति श्रीयोगयात्रायां प्रथमोऽध्यायः ।

Commentary :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितयोगयात्राविवरणे दैवपुरुषकार
प्रथमोऽध्यायः ।

15A, इति श्रीभट्टोत्पलकृते योगयात्राविवरणे आचाराध्यायो द्वितीयः ॥

See L. 47 and our No. 1279.

7249.

6386. योगयात्रा । *Yogayātrā.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 21. Lines, 7, on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. A mere fragment.

A treatise on prognostics, relating to military expedition.

2B, इति योगयात्रायां दैवपुरुषकाराध्यायः प्रथमः ;

5A, °आचाराध्यायो द्वितीयः ;

7A, अभियोन्याध्यायस्तृतीयः ;

11B, °योगाध्यायश्चतुर्थः ;

14B, ०मिअकाध्यायः पञ्चमः ;

18B, इति योगयात्रीयां सप्तधाध्यायः षष्ठः ।

Then there are the first twenty-six *ślokas* of the 7th chapter.

See L. 47 and IO. Catal. No. 2990, and my Nep. Cat., p. 234. The Nep. MS. goes up to the 15th chapter and is still incomplete.

7250.

1279. योगयात्रा (सटीका) । *Yogayātrā*.

Text by Varāhamihira, commentary entitled Vivaraṇa by Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. 10 x 5 inches. Folia, 61. Lines—text 2 in the middle, commentary 8 above and below. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1854. Appearance, fresh. Generally correct. Complete.

For the MS. see No. 47.

Rājendralāla in his No. 47 quotes the beginning of the text and the end of the commentary and attributes the whole to Bhaṭṭotpala.

The text begins thus :

यस्मिन्नुर्जगतः सहस्रकरवद्भासां च धामार्कव-
 न्मोक्षद्वारमयावृतं च रविवर्द्धान्तान्तरत् स्वर्यवत् ।
 आत्मा सर्वशरीरिणां सविटवत्तिग्मांशुकालकृत्
 साध्वी नः स गिरं करोतु सविता योन्यैरतुल्योपमः ॥ १ ॥
 वक्ष्यामि भूपमधिकृत्य गुणोपपन्नं
 विज्ञातजन्मसमयं प्रविभक्तभाग्यम् ।
 अज्ञातवृत्तिमथवा विदितैश्वभाग्यं
 सामुद्रयात्रिकनिर्मितप्रतैः पृथक् तैः ॥ २ ॥

The commentary begins thus :

य इति । सविता भगवान् आदित्यः नः अस्माकं साध्वी
अेछां गिरं वाचं करोतु यदहं वक्षि तं तथैव । कौदृशः सूर्यः ।
योनैरतुल्योपमः । येनैरपरैर्विशेषणैरतुल्योपमः । अतुल्या
असदृश्यमायस्य सः । etc. etc.

Last Colophon of the text :

इति श्रीभट्टोत्पलकृते योगयात्राविवरणे नक्षत्रकैटभनामाध्याये
नवमः ॥

7251.

2304. योगार्णवः । *Yogārṇava.*

By Venkateśa.

For the MS. and the work see L. 3205.

Colophons :

इति योगार्णवे अष्टमोऽध्यायः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः । संवत्
१८९५ ।

3A, इति योगार्णवे चतुर्थोऽध्यायः प्रथमः ।

The chapter names are not given in any other section.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा तं मनसा मतं [ग] वदनं श्रीवैष्णवेः सतां

श्रीमानथथ [प्यय] भूस्तरात्मजवरो ह्योराविदां प्रीतये ।

न्योतिःशास्त्रमहार्णवे प्रतरणे संगृह्य शास्त्रान्तरात्

वक्ष्ये जातकशास्त्रमार्गफलदं योगार्णवाख्यं षष्ठम् ॥ १ ॥

उद्वापोहविशारदः पटुमतिः श्रोतुखटेशोद्भवः

श्रीमत्काश्यपवंशजो गुरुकृपालम्प्रसादो भुवि ।

त्रिस्तन्धार्थविदां विनायकपुरे जातः प्रसिद्धः कविः

जम्बूनाथ-पदारविन्दगसिकः स्तन्धत्रयीमर्मभित् ॥ २ ॥

द्वितये द्वादशे पार्श्वद्वये खेचरसंयुतेः ।

पौतांशो सुनफायोगस्त्वनफायोग ईरितः ॥ ३ ॥

etc.

etc.

etc.

Ends thus :

आचार्यवर्योतिगमांगशास्त्रे

विनिश्चितार्थः सुमतिः सुशीलः ।

श्रीवेङ्कटेशो भुवि मानवानां

चकार योगार्णवमत्र भूमौ ॥

7252.

7825. योगिनीदशाफलम् । *Yoginīdaśāphala.*

Substance, country-made paper. $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 120. Character, Nāgara. Date, Samvat 1879. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति योगिनीदशाफलम् ।

Post-colophon :

संवत् १८७९ आश्विन शुक्लप्रतिपदायां चंद्रेषु लि० नंदनोपाध्या
माशिकपुरे गङ्गासमीपे ।

An astrological treatise, relating to the influence of yoginīs on human destiny. They are eight in number: Maṅgalā, Piṅgalā, Dhanyā, Bhrāmārī, Bhadrīkā, Ulkā, Siddhā, Sankatā.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गणेशं गुरुमन्त्रयोनिं
विष्णुं शिवं सूर्यमुखान् ग्रहेन्द्रान् ।
वक्ष्ये स्फुटं वदकृताब्जशास्त्रात्
दशाक्रमं तत्किल योगिनैनां ॥
आदौ जनस्य विधिवत् प्रसवं विचार्य
संवत्सराद्ययनमासदिनर्क्षकालः ।
अस्मिन् भवेद्विषयसंभे जननं जनस्य
तद्धं पिनाकनयनैः संहितं विधेयम् ॥
गिरौघमूर्त्या विभजेच्च शेषं
तत्संख्यका शैवदशाजनस्य ।
यज्जायते कर्मफलस्य पंक्तिः
शुभाशुभस्य स्फुरणामुपैति ॥
मंगला विविधमंगलप्रदा
पिंगला सकलरोगकारिणी ।
धन्यका धनसुखप्रदायिनी
भामरी भ्रमणकारिणी मता ॥
भद्रिका भवति भोगदोल्का
यशोद्विषाह्वारिणी मता ।
सिद्धिदा भवति सिद्धसंज्ञका
संकटा मरणरोगदा नृणाम् ॥
न भवेन्मरणमेव संकटा-
मंतरेण गदितं पिनाकिना ।
योमतौ शिवशिवा विवात-
स्तत्फलं खचरमातस्त्विमा ॥

End :

उत्साहो विविधं पुंसां निजपुण्यसुखोदयः ।
मनः प्रसन्नतामेति सिद्धा चेत् संकटं गता ॥

The name of the former owner of the MS. is written on the top of the last leaf :

पोषि अम्बिका प्रसाद पंडित् किं है ।

7253.

72. योगिनीदशा । *Yoginīdaśā.*

For a notice of this MS. see L. 857. This is an astrological work compiled from Tantras.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः । अथ योगिनीदशा लिख्यते ।
 अथातः संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं आदियामले ।
 कथयिष्याम्यतो देवि ग्रहाणां चादि योगिनीम् ॥
 तासां दशाक्रमे चैव फलं प्रत्येकसंस्थिते ।
 अन्तर्दशा च सर्वासां सर्वदा परिपूजनम् ॥
 विशेषेण विरूद्धानां पूजनं तच्चनूनपि ।
 नातः परतरा रक्षा कश्चित् त्रिभुवनेऽपि ॥
 एतासु च विरूद्धासु न ब्रह्मा न च शङ्करः ।
 न विष्णुर्न लोकेशः ग्रहा अपि न रक्षकाः ॥
 तासां दशाविशेषेण कर्त्तव्यं परिपूजनम् ।
 विद्याकीर्त्तिर्धनारोग्यराज्यसौभाग्यमिच्छता ॥
मङ्गला पिङ्गला धन्या आमरी भद्रिका तथा ।
 योगिन्यष्टौ समाख्याता उल्का सिद्धा च संकटा ॥

Ends thus :

इति श्रीयोगिनीदशाफलं समाप्तं शुभमस्तु । दशाभिस्त्र दशां
 हत्वा षट्शतं भागमाहरेत् । एवमन्तर्दशा ज्ञेया (द्रया) तथैव
 विदिशदिशं । प्रथमं विंशतिः सूर्यस्तृतीये दश चन्द्रमाः । चतुर्थे

चाष्टभौमस्य षष्ठे बुधचतुर्थकं । सप्तमे शनिदिक्संख्या नवमे
गुरुचतुर्थकं । दशमे विंशतिराज्ज शेषाः शुक्रदशाः स्मृताः । इति
मासदशा समाप्तं ॥ इति योगिनीदशाफलं समाप्तं । शुभमस्तु ।

सूर्य	चन्द्रमाः	मङ्गल	बुध	शनि	गुरु	राज्ज	शुक्र
२०	५०	२८	५६	३६	५८	४२	७०

7254.

7876. रत्नोद्योतः । *Ratnodyota.**By Hanumat Kīmkara.*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 14
16 on a page. Extent in ślokas, 350. Character, Nāgara of the 18th
century. Appearance, discoloured. Complete.

A work on Jyotiṣa on diverse topics.

Beginning :

नत्वा रामं गणपतिं समीरतनयं शिवम् ।

रत्नोद्योतमहं वक्ष्ये बालानां हितकाम्यया ॥

तत्रादौ वरकन्ययोर्मैत्रीविचारः ।

1A, इति नाडीवेधः; 2A, इति भूमेलकं, इति गणः; 2B, इति योनि
इति तारा, इति वर्णः; 3A, इति गुरुफलं, इति चन्द्रबलं, विवाहनक्षत्रमासं
इति दशा; 3B, इति दग्धा तिथिः, इति दिनघटीज्ञानं; 4A, इति लग्नज्ञानं
4B, इति यामार्द्धराज्जः, इति नवसंगमः; 4B, इति पुंसवनसौमन्तो, इति
प्रसूताज्ञानं; 5A, इति मूलस्थितिः, इति दृष्टिविचारः; 5B, इति ग्रिहभंग
अथ राजयोगः; 5B, अथ नक्षत्रपातः, अथ शनिचक्रं, नामकरणं; 6A, इति
निष्कासनं, इति प्रथमाभिप्राशनं, इति चूडाकरणं, इति कार्यवेधः, व्रतवन्द्यः
6B, इति भद्रा, इति कर्कषायोगः, इति नक्षत्रशूलं, इति चातचन्द्रः, इति योगिनी

गजारोहणं; 7A, अथ गृहप्रकरणं; 7B, नूतनताम्बूलभक्षणं, इति हलचक्रं, इति
बीजोक्तिः, इति विद्यारम्भः, इति ग्रहदानं, इति पञ्चस्वरचक्रं, इति त्रिणाडौचक्रं;
8A, इति रोगिखानं ।

Last Colophon :

इति श्रीहनुमत्लिंगरविरचितं रत्नोद्योतम् ।

Post-colophon :

After two lines :

संवत् १८७० पौषमासे शुक्लपक्षे पूर्णिमायां गुरुवासरे दुर्गादत्तेन
लेखितं ॥

7255.

7926. **रत्नोद्योतः ।** *Ratnadyota.*

Being a work on general astrology.

By Gaṅgārāma.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 16-25 of which
the 24th is missing. Lines, 8, 9 on a page. Character, Nāgara written in a
scribbling hand. Appearance, discoloured.

17B, इति श्रीमद्विद्वेदगंगारामविरचिते रत्नोद्योते यात्रा-
प्रकरणं तृतीयं ।

22B, गृहप्रकरणं चतुर्थं समाप्तं । अथ गोचरफलं ।

Last Colophon :

पञ्चमं प्रकरणं समाप्तं । रत्नोद्योतः समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु ॥ पौषस्यासिते पक्षे द्वितीयायां शनिवासरे लिख्यते
आत्मार्थं च भगवानो(?) विशेषतः ॥ संवत् १८३८ ।

Printed and published in Benares in the Chowkhamba
Sanskrit Series.

7256.

7937. रत्नमाला । *Ratnamālā.**Being a work on general astrology of an unknown author.**With a commentary by Divākara (Mahādeva).*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 65 of which foll. 1, 35 and 64 are missing. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, discoloured. A fragment.

27B, शश्वद्वाक्यप्रमाणाप्रवणपटुमतेर्वेदेदाङ्गवेत्तुः

सूनुः श्रीलूनिगस्याच्युतचरणरतिः श्रीमहादेवनामा ।

तत्प्रोक्ते(?) रत्नमाला रुचिरविवरणे सज्जनाम्भोजभानौ

स्वर्भानौ दुर्जनेन्दोः प्रकरणमगमद्यात्रिकं पञ्चचन्द्रम् ॥

अथ राज्ञो विजययात्राय शरदादिषु ऋतुषु व्यकुतोभयत्वात्
प्रजानामुत्सवप्रस्तावः ।

61B, शश्वद्वाक्य etc.

तत्प्रोक्ते रत्नमाला रुचिरविवरणे सज्जनाम्भोजभानौ

स्वर्भानौ दुर्जनेन्दोः प्रकरणमगमदस्त्रस + + + + ।

अथ देवप्रतिष्ठाप्रकरणमारभ्यते ।

46A, °स्वर्भानुदुर्जनेन्दोः प्रकरणमगमत् भो[ड]शं सद्दिवाहं ॥

अथ विवाहसन्निधौ निगोते साम्प्रतं नवपरिणीतयोः वधूवरयो
पृथक् गृहे निर्माणमुचितं । अतः प्रस्तावायातं वास्तुप्रकरणमारभ्यते ।
तत्रादावेव वास्तुप्रारम्भाद्येन यदवलोक्यं तदुपजात्याह ।

आयस्ययक्षांशकचन्द्रतारा-

बलानि शास्त्रादवलोक्य सम्यक् ।

आयुर्धनारोग्ययशोऽभिष्टब्धौ

गृहं गृहस्थो हि विधापयौत ॥

Printed and published in Benares in the Chowkhamba
Sanskrit Series.

7257.

3502.

Substance, country-made paper. $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83 by counting. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

An astrologer's *vade-mecum*.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । रत्नमालायां यानि समीचीनानि पद्यानि
तानि लिखन्ते ।

2A, इति आषाढौदिवसे वारुनिर्णयः, भद्रानिर्णयः, भृगोर्वाल्या-
सादि(?)व्यवस्थामाह, अथ नक्षत्रध्रुवस्थिरादिना, अथ जातकर्म,
अथ मूलादिगन्तान्तविचारः, अथ ताम्बूलभक्षण, अथ नवान्न, अथ
कर्णवेध, अथ विद्यारम्भ, अथ रोगिणां भेषजज्ञानम्, अथ व्रतबन्ध,
अथ राजघटीज्ञानम्, इति तडागचक्रम्, इति कूपचक्रम्, इति
वाटिकारोपणम्, अथ होमसुहृत्तम्, अथ नौकागठनम्, अथ
यान्नाप्रकरणम्, अथ दिक्शूलम्, अथ ललाटयोगः, इति सर्वाङ्ग-
विचारः, इति दिग्दारनक्षत्रम्, अथ भद्रकालानलचक्रम्, अथ
वास्तुचक्रम्, अथ गृहप्रकरणोद्धारनिर्णयः, इति गणचक्रम्, अथ
अथ चन्द्रघातक, इति घटपञ्चाशिका समाप्ता or 56 verses
from *Ratnamālā*.

अथ भृगोर्वाल्यास्तादिव्यवस्थामाह ; अथ रिष्टभङ्गः, साधकानां
सिद्धिसिद्धौ मन्त्रशुद्धिमथ ब्रूवे । This portion is illus-
trated by figures.

7258.

6963. रत्नदीपः । *Ratnadīpa.**By Gaṇapati.*

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 18. Lines, 13 on a page. Extent in slokas, 600. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति गणपतिहृते रत्नदीपे निर्वाणयोगः समाप्त संपूर्ण ।

Beginning :

अथ योगाधिकार लिख्यते ॥

प्रणम्य प्रारदा देवीं गणेशं शिवनन्दनम् ।

ब्रह्मविष्णुमहेशादि वक्ष्येह जन्मजं फलम् ॥ १ ॥

विलोक्य नानामुनितामृतानि सर्वार्थदं जन्मफलं प्रकाशम् ।

नत्वा गुरोः पादयुगं च मातुः करोमि रम्यं किल रत्नदीपम् ॥

श्रीमद्रायकबालवंशविभवो श्रीरामसेवारतः

श्रौतस्मार्त्तविशेषधर्मनिरतो विद्यादयावारिधिः ।

बुद्ध्या वै जितचंद्रजोऽर्जितयशा विद्याजितो वाक्पतिः

कान्त्या वै जितचंद्रमा भुवि तले गोपालनामा गुरुः ॥

तस्य प्रसादात् खलु रत्नदीपं चक्रे द्विजोऽयं किल नामदेवः ।

देवद्विजानां परिदाशभूतः सौम्याल्पबुद्धिर्द्विजदेवभक्तः ॥

अथ प्रवक्ष्याम्यथ वर्णभावं रूपं स्वभावं खलु उच्चनीचम् ।

सूर्यादिकानां मृदु वा कठोरं तेनैव भावे[न] नरो हि योज्यः ॥

End :

श्री[गो]पालं गुरुं नत्वा रत्नदीपाख्यजातकम् ।

चक्रे गणपतिस्त्रैव सुगमं गणकः प्रियम् ॥

So the author calls himself in one place Nāmadeva and Gaṇapati in another.

The last leaf is full of marginal notes in a smaller hand.

7259.

6359. रत्नप्रदीपः or रत्नदीपकः ।

Ratnapradīpa or Ratnadīpaka.

By Gaṇapati.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 550. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1869. Appearance, discoloured. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीगणपतिविरचिते रत्नप्रदीपे त्रयोविंशोऽध्यायः ।

Post-colophon :

श्री संवत् १८६६ मौ० चैत्र सुदी ११ पूर्ण दोहा । यो प्रीत
देवा सो लिखा मको दोसन नाहि । वीरचरणसिरनायकै लीषा ।
दंडव माहि । राम । राम । राम ।

It relates to horoscopy. See L. 713.

7260.

5563. रमलचिन्तामणिः । *Ramalacintāmaṇi.*

By Daivajña Cūḍāmaṇi.

Substance, country-made paper. $11 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 16 on a page. Extent in ślokas, 500. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Complete.

A Tantrika work on divination.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातः शिवे प्रश्नजालं प्रवक्ष्ये

यतो लोकचित्तेषु विश्वासमौच्छे । (?)

कृपापूरपूर्णे क्षणे शुक्लपक्षे

निरौद्धस्य मातर्महादानदत्ते ॥

शकुनमूलमिहोच्यत ईश्वरि

प्रकरणे प्रथमेन च नामतः ।

स्वविधिजीवितदेहगौरोगता

तनुगताः शकुनाश्च विशेषतः ॥

ज्ञातुं स्वकीयसद्भावं रमलञ्च विलोकयेत् ।

तत्र चेत् प्रथमस्थाने लब्धानादिनवेषु च ॥

यत्किञ्चिच्छकलं यत्स्यात् पुनः पञ्चदशे गृहे ।

तदा शुभतरं ज्ञेयं तथा पञ्चमके पुनः ॥

2A, अथ प्रश्नतन्त्रं लिख्यते; कथं भविष्यतीति प्रश्ने; स्वामिसेवकसुख-
दुःखप्रश्ने; इति प्रथमशकलफलम्—अथ २ शकलम्; द्रव्यलाभप्रश्ने; अथ
मासलाभप्रश्नाः; 2B, इति द्वितीयम्, समीपगमनप्रश्नः; अथ उद्यमप्रश्नः; अथ
नूतनगृहग्रहणप्रश्नः; 3A, अथ पिढगतसहृदागमनप्रश्नः; अथ सम्बन्धिनां कार्य-
परिणामप्रश्नः; अथ गर्भिण्याः सन्तानप्रश्नः; देशान्तरगतपुत्रप्रश्नः; 3B, अथ
दुःखार्त्तप्रश्नपुत्रः; कार्यार्थं दूतप्रेषणप्रश्नः; अथ रोगिप्रश्नः; अथ रोगिजीवन-
मरणप्रश्ने; 4A, अथ दुःखी वर्त्तते न वेति प्रश्ने; 4A, अथ दासौदासादिक्रयस्य
प्रश्नः; अथ दासौदासादिविक्रयप्रश्नः; 4B, अथ चतुष्पदानां क्रयप्रश्नः; 5A,
स्त्रीपुरुषवियोगप्रश्नः; 5B, अथ धनमपह्नागितवान् इति प्रश्नः; 6A, अथ
भयप्रश्नः; अथ भयादुःखं भविष्यति न वेति प्रश्नः; अथ विद्याप्रश्नः; 6B, अथ
समुद्रागमननौकारोहणप्रश्नः; 7A, अथ कार्याकार्यप्रश्नः; अथ सन्नासस्य
नियमप्रश्नः; 7B, अथ शत्रुसकाशाज्यप्रश्नः; अथ चतुष्पदप्रश्नः; अथ बन्धन-
मोक्षप्रश्नः; 8A, अथ समाधानप्रश्नः; अथ वर्षाप्रश्नः; 8B, स्त्रियां गर्भो वा
नवेतिप्रश्ने; अथ रोगिजीवनमरणप्रश्ने; अथ सर्वप्रश्नः ।

End :

पापोद्भवं यदा पापमाद्यन्तं दुःखदं भवेत् ।

पापोद्भवं यदा सौम्यं त्वाद्यन्तं मिश्रितं भवेत् ॥

Colophon :

इति श्रीदेवञ्चवृडामणिविरचिते ज्योतिःशास्त्रे प्रश्नतन्त्रे रमल-
शास्त्रं समाप्तम् ।

Printed and published in Bombay and Benares.

7261.

7777. रमलप्रश्नतन्त्रम् । *Ramalaprasnatantra.**By Cintāmaṇi.*

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 580. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1901. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीचूडामणिदेवज्ञश्रीमन्महागजपदाम्बुजशिष्यजनानन्द-
दायकसर्वविद्याकुशलसर्वशास्त्रेषु कृतश्रमचिन्तामणिपंडितविरचिते
ज्योतिःशास्त्रे रमले प्रश्नतन्त्रं सम्पूर्णं । समाप्तमिदं प्रश्नतन्त्रम् ।

Post-colophon :

प्रथमशकलचतुष्टयं तु सहातसंज्ञं द्वितीयं चतुष्टयं वरातसंज्ञं
तृतीयचतुष्टयं सुत्तवत्सिद्धादसंज्ञं चतुर्थचतुष्टयं जवापदादसंज्ञं
चतुर्दशं मतस्तसंज्ञं—

द्युतेनोक्ताक्षरा ये खलु दशगुणिता राशिचक्रेण युक्ता
क्षौणीमृतैर्हता वै निकटजनयुता सप्तभागावशेषे ।
सोम १ वह्नि ३ शरा ५ दि ७ विषमपदगते नास्ति लाभो नराणां
नेत्रैः २ वैदेः ४ रस्तेः ६ वा यदि भवति तदा कार्यसिद्धिः
सलाभः ॥ १ ॥

संवत् १६०१ वर्षे मिति वैशाख सुद ६ शुक्ल एष
देवीपुरमध्ये ।

Ramala is a mode of divination by means of casting dice, borrowed from the Arabs and Persians.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

गजास्थं सिंदूराखितवदनं विभ्रदमनं
स्वकार्यं वंदारैर्नमितचरणं श्रीर्षकमलैः ।

तथा देवीं वंदे सुजनसुखदात्रीं त्रिभुवने
 द्युदौपं चक्रस्थं सकलदुरितप्रार्दनमञ्जम् ॥ १ ॥
 विलोक्य यवनं शास्त्रं रमलप्रश्नसंग्रहम् ।
 चिन्तामणिस्तनोम्येवं रमलोत्कर्षमद्भुतम् ॥ २ ॥

अथ पाशतः साधनम् ।

सायने मेघगे सूर्ये पाशान् घातुमयान् कुरु ।
 शयने श्लेषु शून्यानि कर्त्तव्यानि यथोदितम् ॥

End :

अथ कश्चिद् गृहे वर्त्तते नवेति प्रश्नः ।
 चतुर्थे खारिजे खंडे गृहे नास्तीति संवदेत् ।
 चतुर्थे दारिदले खंडे वर्त्तते नात्र संग्रहः ॥
 द्वितीयं पुनरुक्तं च द्रव्यमाश्रित्य तिष्ठति ।
 षष्ठे रोगयुतश्चैव सप्तमे स्त्रीयुतो भवेत् ॥
 एवं सर्वेषु खंडेषु पुनस्तत्फलं वशात् ।
 तत्तत् स्थानभवं तेभ्यो रमले च विचक्षणैः ॥

7262.

6435. रमलशास्त्रं (यवनोक्तम्) । *Ramalaśāstra.*

(Cited by Yavana.)

By Rāma.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 150. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, discoloured, worn-out and damaged by damp. Complete.

Ramala—a mode of divination by the casting of dice—borrowed from the Arabs and Persians.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमच्छिद्रनाथाय नमः ।—

वन्दे तत्पदपङ्कजं गणपतेर्यद्वोक्ष्य रक्ताम्बुजं

गण्डस्थम्भमरावली मधुघिया भाति स्पृष्टो मुहुः ।

मंजोरध्वनिदत्तचित्तजमहात् प्रोड्ढीय किञ्चित्पदात्

मंजूलप्रतिप्रवृत्तां विधत्ते(?) सत्ताण्डवे कालिका ॥ १ ॥

परं वरं तज्ज[द्]गणादियुक्तं

न विश्वस्यो दिवि चंद्रयुक्तः ।

आगारमाद्यं विजयाय भूमौ

करोति पद्यंतरंगो शिवं वः ॥

कुर्वे रमलशास्त्रस्य वैचित्र्यं सुमनोहरम् ।

रामो देवविदां प्रीत्यै पुरोक्तं यवनैर्दथा ॥

आदावभीष्टकुलदेवगणं प्रणम्य

पश्चाद्विधिज्ञमपि देवविदां वरिष्ठम् ।

सम्यक् त्यजेत् स्वसुखकष्टविनिर्णयार्थं

पाशद्वयं रमलशास्त्रविदन्तु पृच्छेत् ॥

An account of the author's family, given at the end
of the work :

भारद्वाजकुलावतंसतिलकः श्रीरुद्रनामाश्रयः

तत्पुत्रो गणकायणीः पृथुयशः श्रीरामनामाश्रयः ।

तत्पुत्रोर्मतिमान् महाविधिविदां श्रेष्ठस्तु छायाकरः

पुत्रस्तस्य बभूव सद्गुणगौर्युक्तस्तु रामाभिधः ॥

पुत्रो रमलवैचित्र्यं बद्धं प्रशकलघोडशैः । (?)

कुशा यवनशास्त्रोक्तं बद्धं गीर्वाणभाषया (गीर्वाणभणभाषया) ॥

Last Colophon :

इति रमलशास्त्रं यवनोक्तं समाप्तं सम्पूर्णम् ।

औरस्तु । श्रीकाशीविश्वेश्वराय नमः ॥

7263.

622. **रमलसारः ।** *Ramalasāra.*

By Śrīpati, son of Lakṣmīnṛsinha Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 8×5 inches. Folia, 17. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara.

Divination by the throw of dice.

For the MS. see L. 1479.

Begins thus :

मञ्जुलारण्यविस्तीर्णाकरपुष्करसंयुतम् ।

शिवोद्भवंतभास्त्रन्तं कमलामोददं भजे ॥ १ ॥

यः प्रश्नशास्त्रनिष्ठातो रस्तुशास्त्रप्रवर्तकः ।

ज्योतिर्मदासारेण तमाचार्यं नतोऽस्यहम् ॥ २ ॥

गुरोगोविन्दरायस्य क्षात्रवर्णशिरोमणेः ।

प्रसादात् क्रियते रस्तुः सारः औपतिना मया ॥ ३ ॥

रमलशास्त्रस्य पालकप्रधानत्वात् प्रथमं पालकनिर्माणविधिदध्यते ।

etc. etc. etc. etc.

Post-colophon :

भूतो भविष्यदथ वर्त्तमानं शुभाशुभकार्यविचारमत्र ।

लिपौद्धतं स्यात् द्विजवलरामे निजपराज्ञानविवर्द्धनाय ॥

संवति त्रिसप्ततिगजेन्दुमिमे मासे बाऊल्ये कृष्णपक्षे एकादश्यां

भृगुवासरे भद्रप्रतापगङ्गमध्ये इदं पुस्तकं लीखित्वा । औरस्तु

कल्याणमस्तु । पांजानाथजी तस्यात्मनः लखतरामेण ।

7264.

10592. **रमलेन्दुप्रकाशः ।** *Ramalenduprakāśa.**By Vālmīki Kavīcakravartin, son of
Gaudatripāṭhīn Bhagurat.*

Substance, country-made paper. 12 x 4½ inches. Folia, 24. Lines, 10
on a page. Extent in slokas, 720. Character, Nāgari. Date, Samvat
1841. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

समाप्तोऽयं रमलेन्दुप्रकाशः ।

Post-colophon :

श्रीजगदम्बार्पणमस्तु ॥

संवत् १८४१ ।

A treatise on geomancy, apparently adapted from
some Persian work. For a description of the work see
IO. Catal. No. 3130.

End :

निर्बलकेन्द्रदिशा वै कोटविभंगाय कीर्त्तिता यवनैः ।

बहुवहुविस्तरभयतो न मया लिखितोऽत्र बुद्धितो ज्ञेयं ॥

नवनगतिचि १५७६ शकसमये जातोऽयं

ष्टब्धकवागानिद्यत्तर चतुष्टयइत्यवशकलेभ्यः ।

प्रस्तारं वा कुर्यादिदिना तेनैव पाश्चात्ताभावे ॥

मानसोपवने योयं कृपाकल्पलताकुरः ।

स क्षेप्तान्तसारिख्या शतशाखा विधौयतामिति ॥

The MS. of India Office gives the real name of the
author as Tripāṭhī Rudramāṇi. The author would seem
to have been born in 1658. There is a verse at the end
of the IO. MS., which mentions *Rāmacaritra* as another
work by the author.

(452)

7265.

6428.

Two fragments of horoscopy.

I.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3-6. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 190. Character, Nāgara. Copies in Samvat 1818. Appearance, discoloured. Incomplete in the beginning.

Colophon :

इति राशिप्रदीपिका समाप्तो(त्तं) ।

Post-colophon :

संवत् १८१८ मासोत्तममासे वैशाखे मासे शुक्ले पक्षे द्वितीया
दृष्टस्यतिके पुस्तकं समाप्तं । शुभमस्तु ।

End :

द्वादशस्थे यदा चन्द्रः पापः स्याद्दशमे गृहे ।
चैकमासे भवेन्मृत्युस्तस्य बालस्य निश्चितम् ॥

II.

Substance, etc. the same as above. Folia, 11-18. Lines, 9 on a page.

Topics :

12A, अथ सूतिकाध्यायः ; 18B, अथ सूर्यपुराणाकारनक्षत्रं
सूर्यनक्षत्र-गणनायां 19A, अथ जन्मभाद्रगौर्यं शनिनक्षत्रः
अथ रेखादायहः ।

7266.

5557. लग्नचन्द्रिका । *Lagnacandrikā.*

By Kāśīnatha.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines 9 on a page. Extent in ślokas, 1,080. Character, Nāgara. Date, Samvat 1894. Appearance, fresh. To the end of the 7th chapter.

An astrological treatise on the casting of nativity.
See our No. 71, a description of which is to be found in
L. 856.

It begins thus :

स जयति सिन्दुरवदनो देवो यत्पादपङ्कजस्मरणम् ।
वासरमणिरिव तमसां राशिं नाशयति विघ्नानाम् ॥
तमिखाजगरयस्तं(स्तो) यो जीवयति भूतलम्(स्तो) ।
तं वन्दे परमानन्दं सर्वसाक्षिणमीश्वरम् ॥
तनुर्धनं च भ्राता च सुहृत्पुत्ररिपुस्त्रियः ।
मृत्युञ्ज घर्मकर्मायथ्यभावाः परिकीर्त्तिताः ॥
विषमोऽथ समः पुंस्त्री क्रूरोऽक्रूरश्च नामतः ।
चरस्थिरो दिक्षभावो मेघाद्या राशयः स्मृताः ॥

Colophons :

22A, इति लघुचन्द्रिकायां प्रथमपरिच्छेदः ; 28A, ०(?)द्वितीयः
परिच्छेदः ; 40B, इति त्रियहपरिच्छेदः ; 43A, इति पञ्चग्रह-
परिच्छेदः ; 43B, ०षडग्रहपरिच्छेदः ।

Last Colophon :

इति श्रीसर्वशास्त्रविशारदश्रीकाशीनाथकृतो लघुचन्द्रिकायां
सप्तमः परिच्छेदः समाप्तः ।

Post-colophon Statement :

मुभयम् संवत् १८९४ आश्विनकृष्णतिथौ ६ बुधे विद्याधर-
द्विवेदेन काश्यां लिखितम् ।

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit
Series.

7267.

4303. लघुचन्द्रिका । *Lagnacandrikā.*

By Kāśinātha.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 34. Lines 14 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, Nāgara. Date, Samvat 1846. Appearance, fresh. Writing very modern. Complete.

Post-colophon Statement :

संवत् १८४६ वर्षे श्रावे १७११ प्र १ माघ शुक्ल ६ नवम्यां रवौ
दिने एतद्रूपं पूर्णोक्तम् ।

The date seems to be that of the original of which the present MS. is a copy.

See L. 856.

Begins thus :

तमिस्त्राजगरयस्तं यो जीवयति भूतलम् ।
तं वन्दे परमानन्दं सर्वसाक्षिणमौश्वरम् ॥ १ ॥
तनुर्धनं च भ्राता च सङ्कल्पो रीतिस्त्रियः ।
मृत्युश्च धर्मकर्मायव्ययलाभाः प्रकीर्त्तिताः ॥ २ ॥
etc. etc. etc.

Colophon :

इति श्रीसर्वशास्त्रविशारदश्रीकाशीनाथविरचितं च लघु-
चन्द्रिकामेतत् पूर्णोक्तवान् ।

Post-colophon :

सं १८४६ वर्षे श्रावे १७११ माघशुक्लनवम्यां रवौ दिने एतद्रूपं
पूर्णोक्तम् ॥

7268.

7775. लघुचन्द्रिका । *Lagnacandrikā.**By Kāśīnātha.*

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia. 36. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 1,600. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1921. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति सर्वशास्त्रविशारदश्रीकाश्रीनाथविरचितं लघुचन्द्रिकामेतत्
पूर्णोक्तवान् ।

Post-colophon :

संवत् १९२१ शके १७८६ प्रवर्त्तमाने मासोत्तममासे मार्गशीर्ष-
मासे कृष्णपक्षे त्रिथौ २ भौमे लि० । आर्या (the name is
blurred over with ink) सहेतवे ॥

A well-known work relating to astrology and Jyotiṣa
as applied to Smṛti. See L. 856.

7269.

9897. लघुचन्द्रिका । *Lagnacandrikā.**By Kāśīnātha.*

Substance, country-made paper. $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 12
on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Nāgara. Date, (?). Ap-
pearance, old and decayed. Generally correct.

A fragment comprising the last six leaves.

Last Colophon :

इति सर्वशास्त्रविशारदश्रीकाश्रीनाथकृतौ लघुचन्द्रिका
समाप्ता ।

7270.

9277. लमचन्द्रिका । *Lagnacāndrikā.*
By Kāśīnātha.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 20. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 720. Character, Nāgara. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Incomplete.

This is an astrological treatise. To the end of the chapter on “द्विग्रहयोग”.

See L., Vol. II, p. 257, No. 856.

7271.

71. लमचन्द्रिका । *Lagnacāndrikā.*
By Kāśīnātha.

For a notice of this manuscript see L. 856.

Post-colophon Statement :

संवत् १९१८ भाद्रपद कृष्णपक्ष त्रिंशो दशम्यां मन्दवासरे
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

7272.

9616. लमवाराही । *Lagnavārāhī.*

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 9. Lines, 6, 7 on a page. Extent in ślokas, 80. Character, Nāgara. Date, Samvat 1893. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

This is an astrological work, treating of hours evil or auspicious for a journey and wedding, the chapter on journey ending in leaf 6B, and that on wedding in 9A.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ यात्रालक्षणवाराहौ लिख्यते ।

राहौ भौमदिवाकरेन्द्रविजे सम्यस्थिते लक्ष्मणे

स्युः शस्त्राग्निविषज्वरा रिपुभयं रोगाश्च नानाविधाः ।

जौवे सोमसुते तथैव भृगुजे याचोदयस्ये नृणां

सा यात्रा धनधान्यभोगसुखदा पुण्यैः कृतैर्लभ्यते ॥

कोषस्थाने नराणामसुरसुरगुरुधर्मकामार्थलाभः

पुत्रोत्पत्तिश्च सौम्यो धनसुखमतुलं शत्रुपक्षक्षयश्च ।

मन्दो बन्धुश्च दीर्घं क्षितिसुतं अरिणां कोषहानिश्च भानुः

चन्द्रः कुर्यान्नरेन्द्रं प्रियजनमहितं राजसम्मादयुक्तम् ॥ १ ॥

End :

अन्ते गुरुधनवतीं दिनकृद्दरिद्रां

चन्द्रो धनक्षयकरीं कुलरश्च राज्ञः ।

साध्वीं भृगुः शशिसुतो बज्रपुत्रपौत्रौ

यान-प्रसक्त-हृदयां रविञ्च कुजश्च ॥ १२ ॥

Colophon :

इति विवाहलक्षणवाराहौ समाप्ता ।

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit Series.

7273.

7771. लघुजातकम् । *Laghujātaka.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 21. Lines, 8 in a page. Character, Jaina Nāgara. Date, Śaṃvat 1880. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीलघुजातके नष्टजन्माध्यायस्त्रयोदशः संपूर्णः ।

Post-colophon :

संवत् १८८० रा शाके १७४५ प्रवर्त्तमाने मासोत्तममासे फाल्गुन-
मासे शुक्लपक्षे प्रतिपदातिथौ निशापतिवासरे श्रीमद्वृहन्नागपुरीय-
लुंकागणे शिरोमणीनां पूज्यपरमपूज्यधूर्यगाम्भीर्यपूज्याचार्यजौ
श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्रीश्री १०८ श्रीलक्ष्मोचंद्रस्वरजी तत्प्रश्न-
ऋषशंभुरामजीतत्प्रश्नसंतोषचंदेन घटितं स्ववाचनाय हेतवे
श्रीमेदिनीपुरे वरे चतुर्मासस्ये नमिदं पुस्तकं प्रतिरियं लिखितासौ
पठनार्थमानसिंघजिद्राजेत् ॥ १ ॥

A short manual of horoscopy. See Berlin Cat. Nos. 858-860.

The work has been published from the Berlin MSS. (with a German translation) by A. Weber, Ind. Stud., II, 277 seqq., and by H. Jacobi, De Astrologiæ indicæ Horā appellatæ organibus (Bonn, 1872).

Also printed and published by the Venkateswara Press, Bombay.

7274.

2868. लघुजातकम् । *Laghujātaka.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 260. Character, Nāgara. Date, Samvat 1818. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीवराहमिहिराचार्यविरचिते लघुजातके नष्टजातका-
ध्यायः षोडशः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८१८ फाल्गुन शुक्ल १० गुरौ ग्रन्थमाप्तं लिखितं जीवन-
रामेण पठनपाठनार्थं । शुभं भूयात् ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥

The chapters are wrongly numbered and wrongly marked.

7275.

7780. लघुजातकम् । *Laghujātaka.*

By Varāhamihira.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 16 on a page. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1851. Appearance, old and discoloured. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीवराहमिहिराचार्यविरचिते लघुजातके नक्षत्रजातका-
ध्यायः पञ्चदशमः समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८५१ वर्षे ज्येष्ठस्य शुक्लपक्षे तैराय्यां सुराचार्यो दिने लि०
ऋषिनगराजेन ॥ श्रीविक्रमपुरमध्ये लिपिकृतं ॥ औरस्य ॥

7276.

10541. लघुजातकम् । *Laghujātaka.*

By Varāhamihira.

With the commentary by Bhaṭṭotpala.

Substance, country-made paper. $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 840. Character, Nāgara. Date, Samvat 1747. Appearance, discoloured. Complete.

The text, a shorter manual of horoscopy in 13 adhyāyas, is well known. See IO. Catal. No. 3069. The present MS. has an introduction to the commentary which the IO. Catal. has not.

The commentary begins :

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्य महादेवं भुवनगुरुं दिनकरश्च लोकेशम् ।

भट्टोत्पलो लघुतरां जातकटीकां करोति शिष्यहिताम् ॥

सतामयमाचारो यत् शास्त्रप्रारम्भेऽप्यभिमतदेवतानमस्कारं कुर्वन्ति । तदयमप्यावन्तिकाचार्यो वराहमिहिरोऽर्कवरलब्धप्रसादो ज्योतिःशास्त्रसंग्रहं कृत्वा तदेव विस्तरग्रन्थभिरूणां कृते संहितां गणितशास्त्रं कृत्वा होराशास्त्रं वक्तुकामोऽशेषविघ्नशान्तये भगवन्तं सूर्यमादावेव प्रणमति (प्रणवाव) यस्योदयास्तसमये ० ।

The commentary ends :

मया संहतेपतञ्जोक्ता टीका शिष्यहिताभिघा ।

गुरुदेवप्रसादेन भारत्याश्च विशेषतः ॥

Last Colophon :

इत्यावन्तिकाचार्यश्रीमद्वराहमिहिरकृतौ लघुजातके भट्टोत्पल-
विरचितायां विवृतौ शिष्यहिताभिघानायां नष्टजातकाध्यायः
समाप्तः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु । संवत् १७४७ ।

After this we have four lines in a very small hand, at the end of which we have the date :

सं १८०७ भा० प० कृ ५ बुधे रामचन्द्राक्षितमिदं ॥
श्रीरामाय नमः ॥

7277.

76. लघुजातकम् सटीकम् । *Laghujātaka.*
(With the commentary.)

The same manuscript is noticed in L. 813. But Rājendralāla's description is very misleading. He attributed the text to Bhaṭṭotpala, and he could not find the name of the commentator 'in the codex before him'. But, as a matter of fact, the name of Bhaṭṭotpala as the commentator is to be found in every colophon. And the text is by no less a personage than Varāhamihira. The colophon of the chapter in leaf 57A runs thus :

इति आचार्यवराहमिहिरविरचिते लघुजातके भट्टोत्पल-
विरचितायां विद्वतौ शिष्यहिताभिधानायाह प्रकीर्णध्यायः नवमः
समाप्तः ।

So the work is also called लघुजातकम् । See IO. Catal. Nos. 3067 and 3070. As will be seen in IO. Catal. No. 3070 the present work is complete in 13 chapters. The present MS., however, comes abruptly to an end in the 12th chapter after योसायकहृतो in leaf 74. The next leaf bears no page-mark and begins with सम दोषो न दीयते, etc.

7278.

5554. लघुजातकम् । *Laghujātaka.*
By Varāhamihira.

With Bhaṭṭotpala's commentary and 'Laghujātaka Dipikā'
by Īśvara.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 34. In Tri-pāṭha form. The text of *Laghujātaka* is in the middle, above and below which there is the commentary of Īśvara. Character, Nāgara. Date, Samvat 1914. Appearance, fresh.

Last Colophon :

T. 32A :

इति श्रीवराहमिहिराचार्येण कृतलघुजातके नष्टाध्यायः १३
समाप्तः ।

Bh. 32B :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां सन्तपजातकटीकायां निर्वाण-
ध्यायः ।

Īś. 34B :

इति ईश्वरकृतायां लघुजातकटीकायां नष्टजातकाध्यायः ।

Post-colophon Statement :

संवत् १८१४ माघ ति० ७ बुधे विद्याधरेण लिखितम् ।

See IO. Catal. Nos. 3069, 3070 and 3071.

7279.

10393. लघुबोधः । *Laghubodha.*

Being a vade-mecum of astrology.

Substance, country-made paper. 9×5 inches. Lines, 27 on a page. Folia, 179. Written lengthwise and with red borders. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Incomplete, both ends.

The name of the work is to be found in fol. 3A :

इति लघुबोधे करणप्रकरणम् ॥

7280.

5318. लीलारमणम् । *Līlāramaṇa.*

By Bālakṛṣṇa.

Substance, country-made paper. 18½×4½ inches. Folia, 2 to 21. Lines, 8 on a page. Character, Bengali of the 18th century. Appearance, fresh. Incomplete both ends.

Colophons :

2B, इति श्रीमत्पण्डितवेदवृत्तकुलोद्भवश्रीबालकृष्णरचिते लीलारमणे
संज्ञानिरूपणं नाम प्रथमं कौतुकम् ; 4A, °संज्ञान्तरनिरूपणं नाम द्वितीयं
कौतुकम् ; 5A, इति श्रीमत्पण्डित °श्रीज्योतिःस्वरूपात्मजश्रीबालकृष्णविरचिते
लीलारमणे किञ्चित् संज्ञाफलनिरूपणं नाम तृतीयं कौतुकम् ; 6B, °जौवमूलधातु-
निरूपणं नाम चतुर्थं कौतुकम् ; 8A, °जौवभेदनिरूपणं नाम पञ्चमं कौतुकम् ;
8B, °धातुभेदनिरूपणं नाम षष्ठं कौतुकम् ; 9A, °मूलभेदनिरूपणं नाम सप्तमं
कौतुकम् ; 10A, °अनीतादिमनुजायुर्निरूपणं नामाष्टमं कौतुकम् ; 11A,
°वस्तुनामोद्घाटनं नाम नवमं कौतुकम् ; 11B, °कार्यावधिनिरूपणं नाम दशमं
कौतुकम् ; 12B, °कार्यावधिनिरूपणं नाम दशमं कौतुकम् ; 13A, °स्वर-
निरूपणं नामैकादशकौतुकम् ; 14B, °पञ्चनिरूपणं नाम द्वादशकौतुकम् ;
16B, °सुभिच्चादिनिरूपणं नाम त्रयोदशं कौतुकम् ; 17B, °शल्योद्धारं नाम
चतुर्दशकौतुकम् ; 18B, °गर्भनिरूपणं नाम पञ्चदशकौतुकम् ; 20A, °दिन-
चर्यानिरूपणं नाम षोडशकौतुकम् ; 21A, °वर्षादिनिरूपणं नाम सप्तदश-
कौतुकम् ; 21B, °चौरप्रश्ननिरूपणं नाम सप्तदश(?) कौतुकम् ।

7281.

9889. लोकमनोरमा । *Lokamanoramā.**By Gargācārya.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folium, 1. Lines, 13
in all. Extent in ślokas, 26. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance,
fresh. Verse. Generally correct. Complote. Written on one side only.

It runs :

ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्यानन्दरूपं तं ब्रानन्दैकनिकेतनम् ।

गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥ इत्यादि ।

Colophon :

इति श्रीगर्गसंहितायां लोकमनोरमा समाप्ता ।

7282.

9473. लोकमनोरमाटीका ।

Commentary on 'Lokamanoramā'.

Substance, country-made paper. 8 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 45. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose. Generally correct. Incomplete.

It seems to be a commentary on the chapter of गर्गसंहिता, which treats of divination by questions. Anonymous.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ लोकमनोरमाटीका लिख्यते प्राम्नेति । अथ अनन्तरं गर्गसंहितायां सुहृत्तादीतुक्ता गर्गमुनिः प्रश्नविद्यामकरोत् चकारे-
त्यर्थः । किं कृत्वा आनन्दभूतं गणेशं नत्वा कथम्भूतं आनन्दैक-
निकेतनं आनन्दगृहं ॥ अथ पिण्डोत्पत्तिमाह गर्गेति ॥ वर्गा अष्टौ
तेषां यत् प्रमाणं वर्णां वर्गसम्बन्धिनस्तेषां च प्रमाणं पृथक्पृथक्स्वर-
युक्तं तत्सम्बरं वर्गप्रमाणं ॥ सम्बरं वर्णप्रमाणमुभयं मिथः परस्पर
गुणितं कर्त्तव्यमित्यर्थः तस्य पिण्ड इति संज्ञा ।

7283.

3079. लोकमनोरमा or प्रश्नमनोरमा ।

*Lokamanoramā or Praśnamanoramā.**By Gargācārya.**With a gloss.*

Substance, country-made paper. 9½ × 4 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, discoloured. Complete.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

प्रश्नम्यानन्दरूपं तं आनन्दैकनिकेतनम् ।

गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥

वर्गवर्णप्रमाणं च सखरं ताडितं मिथः ।
पिण्डं सत्तामवत्तस्य यथाभागैस्तु कल्पना ॥

Commentary :

नत्वा देवं दुंदिराजं महेशं
देवेन्द्राद्यैः पूजितं पादयुग्मम् ।
देवज्ञानां सम्मतेनाल्पसारं
कुर्वे नूनं प्रश्नविद्यैकटीकाम् ॥
अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं खेटदेवनमस्कारं करोति प्रणम्येति ।

The text has altogether 28 verses of the *anustup* metre.

The 27th and 28th verses :

इत्येकमेव विंशद्भिः श्लोकैः प्रश्नमनोरमा ।
प्रश्नविद्या मया प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ॥ २७ ॥

तथाच विशेषेण—

उल्लेख्यनुक्ते मूलं च तद्वत्क्षेप्यं सदा बुधैः ।
खानुभूत्या विशेषोऽयं मोहनेन विचारिता ॥

Colophon :

इति श्रीगर्गाचार्यविरचिता लोकमनोरमा प्रश्नविद्या समाप्ता ।

After the colophon there are a few lines more on the same subject and a figure with the letters of the alphabet.

7284.

8443. लोमशजातकम् । *Lomaśajātaka*.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 16. Lines, 11 on a page. Character, modern Nāgara. Date, Samvat 1937. Appearance, new, but torn and pasted.

This number contains two works.

I.

The first is a short work, consisting of 75 *śloka*s, called *Lomaśasamhitā*, and like that large, comprehensive work of the same name, noticed in the previous number, MS. No. 8442, is in the form of a dialogue between Lomaśa and Sujanmā.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

सुजन्मा नाम विप्रो वै संतोषि + + वान् सुधीः(धि) ।

स्वधर्मनिरतो नित्यं ब्रह्मज्ञानेन तत्परः ॥

एकदा जन्मलभेन फलज्ञानं चिकीर्षु सः ।

फलज्ञानस्य हेत्वर्थं गत्वा वदरिकाश्रमे ॥

तत्र दृष्ट्वा शुभस्थानं लोमशस्याश्रमं शुभम् ।

गत्वा तु निकटे तस्य निर्लोभः शुद्धचेतनः ॥

कृताञ्जलिपुटो भूत्वा विप्रः प्रोवाच तं प्रति ।

विप्र उवाच ।

जन्मलभेन भो ब्रह्मन् किं चिकीर्षामि फलाफलम् ।

ममोपरि कृपां कृत्वा कथ्यतां मुनिसत्तम ॥ ४ ॥

5A, इति श्रीब्रह्मात्मजलोमशमुनिविरचितं लोमशसुजन्मविप्र-
संवादे लोमशसंहिता समाप्ता ।

II.

अथ लोमशजातक ॥

आयुर्दायमथारिष्टभागारिष्टं फल + + ।

+ + + नन्दशा चैव चोद्वाहं पुत्रमेव च ॥ १ ॥

पिता माता च भ्रातादि मुखदुःखमृतादिकम् ।

प्रवासं लौघैया + + + + नां गोचरं फलम् ॥ २ ॥

औषधिश्च तथा जाप्यं दानं + वस्तुधारणम् ।

ग्रहाणां ग्रान्थरिष्टार्थं वद कोविदशार्दू + ॥

Some letters from the right-hand side of every leaf are lost in patching.

There are eight adhyāyas in this second work.

End :

भो विप्र + + + + छा कथिता खच्छरा मया ।

अतः परं पृच्छसि (प्रि) किं तददस्व समायतः ॥

Last Colophon :

इति लोमशजातके ग्रहदानजपादिपू + + + यनं नामा-
ष्टमोऽध्यायः ॥

Post-colophon :

इति लोमशजातक समाप्तम् ॥ संवत् १८६७ फाल्गुण
सप्तपक्षे ६ रविवसरे ॥

7285.

7860. **लम्पाकशास्त्रम् ।** *Lampākaśāstra.*

By Sadāśiva.

With a commentary in Tripāṭha form.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 15. Charac-
ter, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

A treatise on horoscopy, illustrated by diagrams.

The text begins :

श्रीगणेशाय नमः ॥

अध्यासीनं महादेवं महापद्मे दिषट्दले ।

विघ्नराजं नमस्कृत्य वक्ष्ये लम्पाकमुत्तमम् ॥ १ ॥

नमस्ते शूलहस्ताय चन्द्रार्द्धकृतशेखर ।

त्वत्प्रसादात् प्रवक्ष्यामि लम्पाकं लोकभूषणम् ॥ २ ॥

द्वादशारं लिखेच्चक्रं चतुरस्रमथापि वा ।
मेघादियुग्मं पूर्वादौ कोनेषूडभयराशिकान् ॥ ३ ॥

अन्यच्च—

मण्डलं चतुरस्रं वा लिखित्वान्तः प्रपातयेत् ।
दिग्दिदिधु प्राणसूत्रं दिग्दिदिग्धेधमालिखेत् ॥ ४ ॥
मेघो दधो न्ययुकुर्कसिंहकन्या तुला तथा ।
वृश्चिकश्चापमकरो कुम्भो मीनश्च राशयः ॥ ५ ॥
सपर्याया] इ मेघशब्दाः द्वादशानां दलात्मनाम् ।
पदानि द्वादशैतानि तद्रूपाणि ते विदुः ॥
दृषादि षट् दक्षभागे वामे स्युर्दृष्टिकादि षट् ।
अंशान्त्रिकुक्षिवत्तोदोशिरांस्युक्तादि दक्षिणे ॥

The commentary begins :

श्रीगणेशाय नमः ॥

गणनाथं रविमुख्येचरान् कुलदेवीं विधिविष्णुशंकरान् ।
प्रणिप्य सदाशिवः स्वमूर्ध्ना लम्पाके तिलकं करोति सम्यक् ॥
अरुपल्युपनामकोऽथ कर्णाटकमुख्योऽजनिरस्य शौनकाख्ये ।
ब्रह्मशास्त्रविचारसारभूतं गिरिजेशमुदे विदां च तुष्ट्यै ॥ २ ॥
अथ लम्पाकशास्त्रस्य प्रारम्भनिमित्तं नमस्कारात्मकं मङ्गल-
माह— अध्यासौनमिति ।

1A, अथाख्ठाङ्गान्याह ; 2A, अथ राशिदृष्टिं प्रकटयति ।

There are 67 *ślokas* with no colophon. The 67th *śloka* is in a later hand.

7286.

3101. वर्णशकुनम् । *Varṇaśakuna.*

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent in *ślokas*, 60. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured and mouse-eaten. Complete.

It begins :

अकारे लभते कार्यं पृथ्यं धान्यं तथैव च ।
 कल्याणं चैव सर्वत्र अकारे नात्र संग्रहः ॥
 आकारे सो + संतापं भयं कलहमेव च ।
 विरोधं च विनासं च व्याधिर्भवति दुःसहः ॥ इत्यादि ।

It ends :

हकारे पुत्रलाभं च शुभकार्यं शुभाशुभम् ।
 यस्यते लभते कार्यं हकारे न संग्रहम् ॥ ४६ ॥
 क्षकारे + + सम्मानं व्यशुभं चैव न दृष्टते ।
 लभते नात्र सन्देहो हक + + + + ॥
 शुभं भवतु—

7287.

6414. वर्षतन्त्रम् । *Varṣatantra.*

By Vāmana Jyotirvid.

Substance, country-made paper. 9½ × 4 inches. Folia, 25. Lines, 8 in a page. Extent in ślokas, 460. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति ताजिकतन्त्रोक्तपण्डितश्रीवामनविरचितं वर्षतन्त्रं संपूर्णम् ।

The object of the work is given in the following couplets :

यदुक्तं यवनाचार्यैस्ताजिकस्य मतान्तरम् ।
 तत्सर्वं कथयिष्यामि + + लम्बाशुभाशुभम् ॥ १ ॥
 वर्षे मासे दिने पुंसां फलं भिन्नं शुभाशुभम् ।
 तत्कारणाच्च वर्षाद्यं वक्ष्येऽहं + + लम् ॥ २ ॥
 नान्यत्र ताजिकं सुक्ता दृश्यते वर्षनिर्णयः ।
 तेन ताजिकशास्त्रोक्तो मया सो + + पते ॥ ३ ॥

It ends :

संग्रह्य सर्वशास्त्रेभ्यः सारं वर्षफलं कृतम् ।

श्रीवामनज्योतिर्विदा जगबुद्धिविद्वद्वये ॥

आदौ नरपतिप्रोक्तशास्त्रात् (ताजिकशास्त्रात्) ताजिकशास्त्रतः ।

चंडीश्वरस्य तन्वाच्च सारमादाय निर्मितम् ॥

7288.

250. वर्षतन्त्रम् । *Varṣatantra*.

By Nilakanṭha.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 33. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 576. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Complete.

Nilakanṭha's *Tājika* is a well-known manual of general astrology, of which, as Rājendralāla Mitra says in 2754, *Varṣatantra* forms the second part, the first part being *Samjñātāntra*.

It begins thus :

श्रीमहागणपतये नमः ।

स्वस्वामिलाघं नहि लब्धुमीशा

निर्विघ्नमीशानमुखाः सुरौषाः ।

विना प्रसादं किल यस्य नौमि

तं दुर्गिहाराजं मतिलाभहेतोः ॥

जातको दिनदशाफलं यतः

स्थूलकालफलदं स्फुटं षड्याम् ।

तच्च न स्फुरति दैवविश्रुति-

स्तद्भवेऽब्दफलमादि ताजकात् ॥

The MS. was transcribed in Śaka 1632 from a manuscript dated Śaka 1582 = 1660 A.D., and the work was compiled in 1587 A.D. So the present manuscript can be said to be an authoritative one, being a copy of the oldest manuscript known of the work. The scribe's note contains also at the beginning a short genealogy of Nīlakanṭha.

It runs :

आसौदसौमगुणमण्डितपण्डिताग्रो
 व्याख्यद्भुजङ्गमगवीश्रुतिवित्सृत्तः ।
 साहित्यरीतिनिपुणो गणितागमज्ञ-
 खिन्तामणिर्विप्लवगर्भकुलावतंसः ॥ १ ॥
 तदात्मजोऽनन्तगुणोऽस्यनन्तो
 योध + दुक्ताः(?) किल कामधेनुम् ।
 सन्तुष्टये जातकपद्धतिं च
 न्यरूपयद्दृष्टमते निरस्य ॥ २ ॥
 पद्मान्वयाऽसावि ततो विपश्चित्
 श्रीनौलकरः श्रुतिशास्त्रमिष्टः ।
 विद्वच्छिवप्रौतिकरं यथासीत्
 तद्वर्षतन्त्रं मृगयादिपुस्तकम् ॥ ३ ॥
 प्राक्के द्वौभतिथि १५८२ प्रमे सुकृतिना राज्ञोदिते याम्यगे
 भानौ मार्गशिरेऽसितेऽत्र दशमी मन्दे च काशीपुरे ।
 औदीच्यान्वयसम्भवद्विजनुषा गङ्गाधरेण खयं
 ज्ञातुं ताजिकमेतदायु लिखितं पुस्तक्ययादृक् तथा ॥ ४ ॥

Colophon :

इति श्रीनौलकरद्वौयवर्षतन्त्रं समाप्तम् ।

संवत् १७६७ शके १६३२ आश्विनकृष्णदशम्यां गुरुवासरे लिखितं
ताटकोपनामकटुशिखराजेन ।

The work has been repeatedly published in India.

7289.

7928. वर्षफलम् । *Varṣaphala.*

By Mahidāsa Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 9
on a page. Extent in ślokas, 112. Character, Nāgara. Date, Samvat
1653. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीभट्टमहिदासकृतं वर्षफलं समाप्तम् ।

Following the colophon, there are four ślokas, added
by a later hand. After these comes the date :

संवत् १६५३ वर्षे आश्विनसुदि १५ रवौ लि०उ । पीतांबर
सुतभागजी ॥

A treatise on horoscopy, written in a simple style.

Beginning :

प्रणम्य लक्ष्मीं नृहरिं गणेशं गुरुमम्बिकाम् ।
मणिष्कादिकसम्मत्या न वक्ष्ये वर्षोत्थितं फलम् ॥
जन्मतो गतवर्षाणि चतुर्धास्तापयेद्बुधः ।
हन्यात् क्रमाद्गुवा षष्ठैः(१५)भूगुणैः(३१) खगुणैः(३०)रपि ॥

It ends :

अनेकमुनिशास्त्राणि विलोक्य स्वधिया मया ।
व्यलेखि बालसंबुद्धौ स्वयं हायनजं फलम् ॥
लक्ष्मीं नृसिंहो विन्नेशो गणेशः कालभैरवः ।
पठतां द्विजमुख्यानां दद्युर्मंगलसंपदः ॥

7290.

6362. वर्षफलम् or मणिथ्यताजिकम् ।

Varṣaphala or Maṇithalājika.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent in ślokaś, 130. Character, Nāgura. Date, Śaṃvat 1856. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीमणिथ्याचार्यकृतं वर्षफलं समाप्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १८५६ शके १७२१ व्याश्विन शुक्ल २ भौमे लिपिद्वयम्
ठाकुरदासेन स्वार्थं परार्थञ्च । श्रीरस्तु ।

समाप्तं मणिथ्यताजिकमिदम् ।

A work on horoscopy.

Maṇittha (Manetho) is a well-known name in astrology, quoted by Varāhamihira. For the work see IO. Catal. No. 3061. In the 17th verse of the IO. manuscript, the work is clearly stated to embody the views of Maṇittha; but in that of the present manuscript, it is rather attributed to Maṇittha himself.

It runs :

वृथा फलं ह्यायनजञ्च यस्मात्
न जीवनं ह्यायनरिष्टयोगात् ।
रिष्टाणि यस्मात् प्रथमं प्रवक्ष्ये
पूर्वैर्विधिज्ञैः कथितानि यानि ॥ १७ ॥

The IO. MS. has मणिथ्यपूर्वैः in the place of पूर्वैर्विधिज्ञैः ।

The 16th verse in the present manuscript is also not the same as in the IO. MS.

It runs :

कष्टाधिके पूर्णप्रशास्त्रहीने
सुमन्दसंज्ञं दधतो गरिष्ठे ।
कष्टात्तथा कष्टतरं निरुक्तं
युक्तं दशायां यवनैः पुराणैः ॥ १६ ॥

In the IO. MS. the work consists of seventy and a half *upendravajrā* stanzas. Here we have one more of the *mālinī* metre.

It runs :

रवि-भृगु-अग्निशुक्लेज्येन्दुसौम्यावनीशाः
अग्निकुञ्जगुरुचन्द्रानामकाहि चिराग्रौ ।
गुरुअग्निबुधभौमादित्यदैत्येज्यसौरा[ः]
सितअग्नि-कुञ्जदेवेज्येन्दवो रात्रिलम्बे ॥ ७१ ॥

7291.

6420. वसन्तराजशाकुनम् । *Vasantarājaśākuna*.

With the commentary of Bhānucandra Gaṇi.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 40. In Tri-pāṭha form. Foll. 2-5 are missing. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. To the end of Varga IV and the first 21 ślokas of the next varga.

For a manuscript of *Vasantarājaśākuna* to the end of Varga XIX, see H.P.S., Vol. IV.

It begins :

श्रीगणेशाय नमः ।
खस्ति श्रीसदनं यदीयवदनं वेद्या विद्यायाद्भुतं
वोक्ष्याश्चर्यमवाप ससृष्टतया सम्भार्जयन् वाससा ।
क्षिप्रं यश्च तथाविधैर्गुणगणैर्वैश्वस्य(?)मापादितं
मन्ये सम्प्रति लक्ष्यते + + + + श्रौतद्युतेर्मंगलम् ॥ १

आनन्दत्रिदशेन्द्रमौलिमुकुटप्रोदामरत्नांशुभि-

र्यत्पादद्वितयं विचित्ररचनाभङ्गोभिरङ्गीकृतम् ।

दिङ्नागैश्च यदीयकौर्त्तिरतुला कर्णावतंसौक्यता

स श्रीवीरविभुर्वधातु भवतां प्राशन्नमनोवाञ्छितम् ॥ २ ॥

यस्त्रैलोक्यरमाभिरस्युपगतया सानन्दमालोकितः

तीक्ष्णैः खर्गविधुः] कटाक्षविशिखैर्यै लक्ष्यतां नागमत् ।

ज्ञानैः स्वात्मसमुत्थितैश्च निखिलान् भावान् समावेदयन्

स श्रीमान् भुवनावतंसकमणिः पायादपायात् प्रभुः ॥ ३ ॥

प्रादुर्भूता पदाम्नात् प्रसङ्गति भुवने भारती भव्यरूपा

वक्तुं यः सृष्टिजाता नहि विभुरविभुः सहिष्येधान् + + ॥

यद्वक्त्रं स्मृतिभावं दधदद्विमरुचां न्यक्कृतिं निर्मिमीते

ज्ञानादेतत्प्रकाशः स भवतु भवतां मृतये नाभिजातः ॥ ४ ॥

नमः सुकृतसंदोहशालिने परमात्मने ।

प्रसभवे सर्ववेदार्थाविदिने भवने दिने ॥ ५ ॥

ज्ञानज्योतिरकच्छरद्गतपतेरभ्यर्णमातस्थिवान्

सिद्धाद्रेः करमोचनादिसुकृतं योऽकारयन् सज्जिनान् ।

जीवानामभयप्रदानमधिकं सर्वत्र देशस्फुट-

श्रीमद्वाचकपुंगवः स जयतां श्रीमानुचन्द्राभिधः ॥ ६ ॥

तच्छिष्यः सुकृतैकभूर्मतिमतामग्रेसरः केशरी

साहिस्त्रान्तविनोदनेकरसिकः श्रीसिद्धचन्द्राभिधः ।

पूर्वं ओविमलाद्रिचैत्यरचनादूरौक्यता साहिना

विज्ञायैवमुद्धर्षुङ्गस्तमधिपं योऽकारयत्तां पुनः ॥ ७ ॥

यावन्मा किल भाषया प्रगुणितान् ग्रन्थानशेषांश्च तान्

विज्ञाय प्रतिभाग्यैस्तमधिकं योऽध्यापयत् साहिराट् ।

Here ends the first leaf. Foll. 2-5 are missing.

The first and the last colophons in the incomplete manuscript :

9B, इति श्रीशृङ्गजयकरमोचनादिमुद्रितकारिभिर्महोपाध्याय-
श्रीभानुचन्द्रगणिभिर्विरचितायां वसन्तराजविष्टौ द्वितीयो वर्गः ।

38B, इति श्रीवसन्तराजटीकायां पोतकौस्तुभे शुभ + +
प्रकरणं चतुर्थं ४ ।

Printed and published by the Venkatesvara Press,
Bombay.

7292.

5817. विंशोत्तरौदशा । *Vimśottarīdaśā*.

Being an interlocution between Maheśvara and Gaurī.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 10
on a page. Extent in ślokas, 120. Character, Nāgara by a modern hand.
Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

ॐ नमो विष्णुहर्त्रे

पार्वत्युवाच ।

हिताय सर्वसत्त्वानां जातकं ब्रुहि शङ्कर ।

आयुर्दायविधानेन दद्याफलकमेव च ॥

एवमुक्तस्तु पार्वत्या शङ्करः प्रत्यभाषत ।

उवाच वचनं प्रीत्या भूया पार्वति निर्णयः ॥

नवग्रहा इमे ख्याताः सूर्यसोममहीसुताः ।

राजः सुरगुरुः सौरिः सौम्यः केतुः सितस्तथा ॥

एते प्राणभृतामायुः प्रयच्छन्ति वरानने ।

श्रेष्ठं च मध्यमं वापि कनिष्ठं वा कदाचन ॥

2B, इति आयुर्दीयाध्यायः; 3A, इति रविदशा; 3B, इति चन्द्रदशा;
4A, इति भौमदशा; 4B, इति राज्ञदशा; 5A, इति गुरुदशा; 5A, इति
शनिदशा; 6B, इति शुक्रदशा— इति माहेश्वरगौरीसंवादे विंशोत्तरी दशा ।

After the colophon the following verse is given :

केन्द्रार्कसंख्या त्रिगुणी च कार्या
शुभग्रहैः स्थानकमङ्कयुक्तम् ।
पापग्रहैः स्थानकमङ्कहीनं
शेषं भवेदायुर्वदन्ति तज्ज्ञाः ॥ १ ॥

7293.

2910. विंशोत्तरीदशाफलम् । *Vimśottarīdaśāphala*.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 13. Lines, 11
on a page. Extent in slokas, 400. Character, Nāgara. Date, Samvat
1785 and Śaka 1650. Appearance, discoloured. Complete.

An astrological treatise on horoscopy, taking a human
life as consisting of 120 years.

It begins :

प्रणम्य सर्वज्ञमन्यतेजसं लसत्तमज्ञानमनोमहोदधिम् ।
दशाफलं वक्ष्यामि महर्षिभाषितं सुबोधरूपं सुगुरूपदेशतः ॥ १ ॥
रवीन्दुभौमादितिजेज्यभातुजाः सप्तौम्यकेतूश्चनसो नवग्रहाः ।
दशाक्रमेण प्रथयन्ति देहिनां फलं सदैवोत्तममध्यमाधमम् ॥ २ ॥
यत्र जन्म मनुजस्य जायते कृत्तिकादिकभस्मविंशतो ।
तत्पुरुःसरतया वदेद्बुधो भास्करादिकदशास्त्वनुक्रमात् ॥ ३ ॥

It ends :

जीवात्मजयशोहानिः धनधान्यपरिच्छदः ।
त्यागभोगधनानि स्युः शुक्रप्राणगते ध्वजे ॥

Colophon :

इति शुक्रप्राणदशा । इति शुक्रदशापञ्चकम् । इति
विंशोत्तरीदशाफलं समाप्तम् ।

Post-colophon :

संवत् १७८५ शके १६५० समये पौषे मासि शुक्ले पक्षे चतुर्थी-
सोमे लिखितं समाधानमिश्रेण । श्रीछायाय नमः ॥ शुभमस्तु ॥
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

7294.

1840. विवाहवृन्दावनम् । *Vivāhavr̥ndāvana.*

By Keśavārka.

For the manuscript and the work see L. 2454.

It is a treatise on auspicious times and seasons for marriage in 17 adhyāyas. See IO. Catal. No. 3037 and Oxf. Catal. No. 791. The present manuscript contains 16 adhyāyas.

Adhyāya XVII gives an account of the author's family. He was the son of Daivajña Raṇiga, grandson of Śriyāditya, and great-grandson of Janārdana. They belonged to the Bharadvāja gottra.

Post-colophon :

संवत् १६८६ शके १५५३ फाल्गुनवदि वार बुधे काश्यां लिखित-
मिदं पुस्तकम् ।

Printed and published by the Venkatesvara Press,
Bombay.

7295.

249. विवाहवृन्दावनमिश्राध्यायः ।

Vivāhavr̥ndāvanamīśrādhyāya.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 220. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose. Incorrect. Incomplete.

For the full text see L. 2454. The author's name is given there as Keśavārka, and the present commentary is by Gaṇeśa Sāṃvatsara, the son of Keśava Sāṃvatsara who seems to be the same as Keśavārka.

The MS. begins with the colophon of the chapter on Grahayoga :

इति श्रीसकलागमाचार्यश्रीकेशव-साम्बत्सरात्मज-गणेश-
साम्बत्सरविरचितायां विवाहवृन्दावनटीकायां विवाहदौपिकायां
ग्रहयोगाध्यायः ॥

Then commences the Miśra chapter :

अथ स्त्रीपुंसयोः सामुद्रिकलक्षणानि पूर्वको(?) मिखाध्याय-
मारभ्यते ।
तत्रादौ तत्कारणमाह ।

Text :

उल्लिख्य सामुद्रिकलक्षणानि
वर कुमारीं दृष्ट्वा यन्निमित्तैः ।
एवं कुमारीं ववस्पृष्टुर्दो ?
न ह्येकधारं निरधारधारेः ॥ १ ॥

Commentary :

उपजातिका वरः कुमारीं दृष्ट्वा यत् कैर्निमित्तैः यस्मिन् बालकेशा-
दिना वक्ष्यमाणैः किं कृत्वा सामुद्रिकलक्षणानि उल्लिख्य प्रकटीकृत्य

समुद्रेण प्रणौतानि लक्ष्मणानि सामुद्रिकाणि स्त्रीपुंसयोः शुभाशुभ-
लक्ष्मणानां मुख्यः प्रवर्त्तकः समुद्र एव यथा व्याकरणास्य पाणिनिः इन्द्रस्य
पिङ्गलः अतस्तानि सामुद्रिकाण्युच्यन्ते । कुमार्या सामुद्रिकलक्ष्मणैः
प्रश्नकालनिमित्तादिभिश्च अशुभं ज्ञात्वा तं वरयेत इत्यर्थः । एवं
वरमपि कुमारी वरयेत् । वरस्यापि शुभं ज्ञात्वा तं वरं कुमारी
दद्यादित्यर्थः । एवञ्चेत्तर्हि प्रागुक्तेन फलसन्दर्भेण किमिवा-
प्रज्ञायामाह उदर्क इति हि यस्मात् कारणात् उदर्कः उत्तर-
कालौनं फलं धौरेर्गोर्गादिभिरेकधा एकप्रकारं व्ययं निश्चितं न
निरधारि न निर्द्धारितम् । भाविफलमनेनैव प्रकारेण ज्ञेयमिति
न निश्चितमिति भावः । तदेव प्रपञ्चमाह ।

Then begins the second verse.

7296.

10595. वीरवरचिन्तामणिः । *Viravaracintāmaṇi.*

By Yaśodhara Miśra, son of Kaṁsārī Miśra.

Substance, Nepalese paper. 12×5 inches. Folia, 34-79. Lines, 14 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, repaired with paper. But the letters are scarcely visible.

37A, इति श्रीनिजप्रचण्डदोर्दण्डकुण्डलितकोदण्डनिःसरत्काण्ड-
[धाराखण्डिता] रातिसौमन्तिनीसमूह-नेत्रोत्पलदलबहुलधारा-
पूरुषवमानप्रतापराजहंस-श्रीमन्महाराजाधिराजवीरवरकारिते
कंसारिमिश्रात्मजमिश्रयशोधरविरचिते वीरवरचिन्तामणी
प्रभवादिसंवत्सरकथनो नाम पञ्चमः प्रकाशः ।

43A, ० नवमः प्रकाशः ।

This appears to be a fragment of what is generally known by the name of *Daivajñācintāmaṇi*.

7297.

1121. व्यवहारप्रदीपः । *Vyavahārapradīpa.**By Padmanābha Miśra.*

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 160. Character, Nāgara. Date, Śaka 1703. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct. Complete in 256 leaves of which 51 to 100 are missing.

A treatise on astronomy in five chapters called śikhā, composed in Śaka 1434.

The author Padmanābha was son of Kṛṣṇadeva, son of Gaṅgādāsa, son of Śivadāsa who lived in Yamunāpura. At the end, the manuscript gives contents of all the five śikhās.

Beginning :

श्रीगणाधिपतये नमः ।

अशेषजगदज्ञानतिमिरौघरविप्रभा ।

तनोतु शारदा सिद्धिसुद्यमे विदुषां सदा ॥

यमुनापुराभिधानं नगरं भूलोकविश्रुतं जयति ।

ध्यातलमिवावतीर्णः स्वर्गः साक्षाद् विलोक्यते मनुजेः ॥

तन्नाभवद्द्विजवरः परमप्रतिष्ठा

पात्रं यशोनिधिरशेषगुणानुरागो ।

विद्यातपोविनयकौर्त्यतुलः पृथिव्यां

सन्तोषकृत् गुणवतां शिवदासनामा ॥

शिवदासात्मजः श्रीमान् गङ्गादासो गुणावधिः ।

आसीद्द्विजवरः पृथ्वीपालमालार्चितः सदा ॥

गङ्गादासः सुमतिरमितस्थातिवेदादिविद्या-

निष्ठाचारव्रतनियमवान् श्रीवृत्तिज्ञादिभक्तः ।

पुत्रः पृथ्वात्मखिलगुणिनां माननीयः स्वपुण्यै-

राप्तो येन प्रथितयशसा कृष्णदेवाभिधानः ॥

कृष्णदेव इति नामसमेतं प्रापयस्तनयमेव निधानम् ।
 वेदशास्त्रसुकृतोपकृतौनां यः सदास्ति हृदये सुकृतौनाम् ॥
 ज्ञात्वाखिलं ब्रह्म विहाय मिथ्यां यः केवलं ब्रह्मनिविष्टबुद्धिः ।
 ज्ञात्वा स्वकायं जपयन्तुतं तत्प्राज्ञ काश्यामतुलप्रभावः ॥
 तत्त्वज्ञानम्बुजरेणोः प्रसादमासाद्य तत्सुतो गुणवान् ।
 किल पद्मनाभनामा कुरुते व्यवहारप्रदीपाख्यम् ॥
 मतान्यालोक्य पूर्वेषां मुनीनां शास्त्रचेतसाम् ।
 व्यवहारप्रदीपाख्यग्रन्थोऽस्माभिर्विरचिते ॥
 न मेऽस्ति चापलं सन्तो वचनानि विचिन्वतः ।
 विदुषां गर्गभट्टवादिभ्यस्तत्त्वार्थसारताम् ॥ इत्यादि ॥

It ends thus (F. 252) :

भुवनदीपके—

भागं वारिधिवारिराग्निविधुषु १४४ प्राङ्मृगाद्ये बुधाः
 षट्के वाणकपौटयोनिविधुषु १५५ स्यात् कर्कटाद्ये पुनः ।
 पादैः सप्तभिरन्वितं प्रथमकं मुक्तादिनाद्ये दले
 हित्वैकां षटिकां परे च सततं दत्तेष्टकाणो भवेत् ॥

Colophon :

इति श्रीमिश्रकृष्णदेवात्मज-पद्मनाभविरचिते पञ्चमशिखायां
 प्रश्नचर्चायां + गोमतिभयप्रश्ननष्टप्राप्ति-चौरज्ञान-नौका-नष्टद्रव्य-
 मिश्रकाध्यायदिनज्ञानप्रकरणं ॥ पञ्चमशिखाप्रकाशः समाप्तः ॥

ग्रन्थोऽयं व्यवहारप्रदीपोऽस्तु भूतये विदुषां प्राक्तेऽस्मिन्
 वेदक्षपाकरैः संमिते रचितः १४५४ प्राक्तेऽस्मिन् कृतः ॥

अथ समाप्तौ मङ्गलश्लोकाः ॥

आतनोतु शिवमीशसुन्दरी

पर्वताधिपसुताखिलेश्वरी ।

यत्प्रसादपदवी सुरैरपि

ब्रह्मप्रभुरमुखैरपेक्ष्यते ॥ १ ॥

नालभानुवचिरोश्ववल्गुमा विभक्तौ भुजचतुष्टयं तथा ।

पाशमङ्गुशमथो धनुः शरौल्लोचनत्रययुतास्त भूतये ॥

राजा नन्दतु सादरं प्रकुरुतां सम्यक् प्रजापालनं

भक्तिः श्रीकमलाधिनाथचरणदन्ते नृणां वर्द्धताम् ।

विप्राः सन्तु पुरस्कृता वसुमती पूर्णा फलैर्जायतां

ग्रन्थोऽयं सदसदिवेककृतीनां दृग्योचरे तिष्ठतु ॥

ग्रन्थसंख्या श्लोकांशसङ्ख्याः ८,००० ।

The colophons :

5A, इति श्रीमिश्रपद्मनाभविरचिते व्यवहारप्रदीपे देवज्ञप्रशंसायां प्रथमं प्रकरणम् ।

110A, इति श्रीपद्मनाभविरचिते व्यवहारप्रदीपे द्वितीयशिखायाः प्रकाशः समाप्तः ।

112A, इति व्यवहारप्रदीपे तृतीयशिखायां नामकर्मप्रकरणम् ।

114A, इति ऽतृतीयशिखायामग्नप्राशनप्रकरणम्;

119A, ऽतृतीयशिखायां कर्णवेधप्रकरणम्;

120B, ऽविद्यारम्भप्रकरणम्; 128B, ऽव्रतबन्धप्रकरणम्; 151B, ऽविवाहप्रकरणम्; 180B, ऽगृहप्रवेशप्रकरणम्, समाप्तिं तृतीयशिखा; 203A, ऽचतुर्थशिखायां यात्राप्रकरणम्; 205B, ऽकाकस्ते सूर्योदये दिक्-प्रकरणम्; 210A, इति शिवास्त्रप्रकरणम्; 216B, ऽचापखञ्जरोट-करायिकाश्वानगजाश्वगोवृषभ व्यज्रोद्वानर + जलमृगव्याघ्रसिंहशार्दूलनखौ-प्रशनकुलशृङ्गालारण्यपशुकुनप्रकरणम्; 225B, ऽउत्पातकथने चतुर्थशिखा-प्रकाशः ।

The last colophon is given above.

The authorities quoted and consulted :

१ अजि । २ व्याससंहिता । ३ वशिष्ठ । ४ भीमपराक्रम । ५ गर्ग-महर्षि । ६ व्याचार्य विष्णुगुप्त । ७ राजमार्त्तण्ड । ८ रत्नमाला । ९ वराह-

संहिता । १० लल्ल । ११ विवाहपटले वराहः । १२ वार्षिक महातन्त्र ।
 १३ दृष्टान्तक । १४ सारावलि । १५ जातकशेखर । १६ दीपिका ।
 १७ लोमशसंहिता । १८ देवल । १९ शौनक । २० वादरायण । २१ माण्डूय ।
 २२ ज्योतिस्तन्त्र । २३ व्यवहारचण्डेश्वर । २४ वायुपुराण । २५ ब्रह्म-
 सिद्धान्त । २६ नारद । २७ व्याघ्रपाद । २८ व्यवहारोच्चय । २९ पराशर ।
 ३० गुरु । ३१ सारसंग्रह । ३२ भुजबलभौम । ३३ श्रीपतिनिबन्ध ।
 ३४ कालविधान । ३५ च्यवन । ३६ भरद्वाज । ३७ मार्कण्ड । ३८ चण्डेश्वर ।
 ३९ जगन्मोहननिबन्ध । ४० सुक्तावलि । ४१ काश्यपसंहिता । ४२ मनु ।
 ४३ शातातप । ४४ विष्णुपुराण । ४५ महाभारत । ४६ सामुद्रिक । ४७
 चाणक्य । ४८ सारसागर । ४९ दुर्गादित्य । ५० दीपिका । ५१ ज्योति-
 पराशर । ५२ वात्स । ५३ यमन । ५४ मत्स्यपुराण । ५५ दृष्टवशिष्ट ।
 ५६ वामनपुराण । ५७ शिवातन्त्र । ५८ समाससंहिता । ५९ शत्रुपराभव ।
 ६० हृदयामल । ६१ चन्द्रिका । ६२ भट्टोत्पल । ६३ पृथुयशाः । ६४
 भुवनदीप । ६५ दृष्टिस्तु ।

7298.

8725. शकुनार्णवः । *Sakunārṇava*.

*By Vasanta, son of Śivarāja, younger brother of Vijayarāja,
 wrote under the patronage of Vaṅgadeva, that is,
 King of Bengal.*

Substance, country-made paper. 13½ × 6 inches. Folia, 24. Lines, 12
 on a page. Extent in ślokaś, 950. Character, Nāgara. Appearance, old.
 Fresh. Incomplete.

Incomplete, leaves 1-24.

Begins thus :

ॐ विरिंचिनारायणप्रसङ्गरेभ्यः प्रचौपतिस्तन्त्रविनायकेभ्यः ।

लक्ष्मीभवानीपतिदेवताभ्यः सदानवेभ्योऽपि नमो यहेभ्यः ॥ १ ॥

बुद्धिं वो नवपद्मिणो द्विचरणा यच्छंतु हस्तादयो ।
 माहात्मं च चतुष्पदारतिसखं भृङ्गादयः षट्पदाः ॥ २ ॥
 उत्साहं शरमादयोऽष्टचरणाः खजुरकाद्यास्तथा ।
 श्रेयोऽनेकपदामदोतसपदा भोगं भुजङ्गादयः ॥ ३ ॥

Aufrecht says, in p. 556A, “वसन्तराजभट्ट”, son of Vijayarāja, younger brother of Śivarāja, wrote by request of Candradeva, king of Mithila.

The present MS., however, says :

भट्टश्रीशिवराजोद्देशोर्जितमूर्तिरस्ति तेजस्वी ।
 सूर्य इव सत्यवत्याः समञ्जनि स्तुनुर्विजयराजः ॥
 पूर्णकलौऽप्यकलङ्गो जातो वसुधातले सुधाकिरणाः ।
 तत्पादसमुपजीवी वसन्तराजोऽनुजस्तस्य ॥
 अभ्यर्थितोऽतियत्नात् कृतबहुमानेन वङ्गदेवेन ।
 अरचयत् असौ तदर्धे शाकुनमन्योपकृतये च ॥

7299.

7879. शकुनशास्त्रम् । Śakunaśāstra.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 2. Lines, 11 in a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Leaves are marked with the letters पा० के० on the left-hand upper margin.

Colophon :

इति लाष्ट(?)वादकृतं शकुनशास्त्रं संपूर्णम् ॥

After the colophon, there are two lines, then comes the late :

सम्बत् १८८४ माघ वदी ११ ॥ वार अतवारके पोथी
 संपूर्ण ॥

Beginning :

आदौ फलं ज्योतिषीकेन चिन्त्यं

पश्चात् फलं पृच्छकेन चिन्त्यत्(?) ।

ततः फलं ज्योतिषीकेन चिन्त्यं

ततः फलं पृच्छनचित्यम् ॥ १ ॥ etc. etc.

7300.

2856. शकुनार्णवः । *Śakunārṇava*.

By Vasantarāja.

Substance, country-made paper. $12 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2 to 39 of which 22 to 24 are missing. There is a page marked 24 which does not belong to the MS. at all. Lines, 15 on a page. Character, Nāgara of the early 18th century. Appearance, discoloured. Badly written.

In the 4th line of 2A ends the chapter on the contents of the book, called प्रथमो वर्गः by mistake, but marked 2 in figure. The colophon of the third is omitted. The 19th varga or the last but one chapter comes to an end in leaf 38. The last chapter is not complete, but it comes very nearly to an end.

The MS. being incomplete both ends, the name of the work is not to be found. But after comparing IO. Catal. No. 3106 and W. Nos. 896 and 897 it turns out to be शाकुनम् or शकुनार्णव, a work on omens and divination by Vasantarāja who wrote it at the request of Vaṅgadeva. L. 535 also describes the work, but very meagrely.

7301.

6952.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 5$ inches. Folium, one. Written on one side only. Lines, 11. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

On augury.

I. अथ उपश्रुतिश्रुतः (four verses under this heading).

गणाधिपं प्रपूज्यादौ कार्यं तस्मै निवेद्य च ।

साक्षात् सकलं तोयं पात्रमादाय संव्रजेत् ॥ १ ॥ etc.

II. अथ वारविशेषे (two verses under this heading).

चांडालिभवने सूर्ये चंद्रे नापितमंदिरे ।

रजश्वां मंदिरे भौमे बोधने वैश्यमंदिरे ॥ १ ॥

ब्राह्मण्यां मंदिरे जीवे भागवै पण्ययोधितः ।

दास्या द्वारि शनौ यायाच्छ्रोतुं चोपश्रुतिं शुभाम् ॥ २ ॥

III. अथ रघुवंशादिश्रुतः (three verses under this heading).

रघुवंशस्य दुर्गायाः पाठस्य निगमस्य वा ।

पूजितं पुस्तकं पुष्पैरक्षतैश्च फलादिभिः ॥ etc. etc.

7302.

5558. शम्भुहोराप्रकाशः । *Sambhuhorāprakāśa.*
By Puñjarāja Horācārya.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 46. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, good, except the leaves 42-46 which are badly worn off on the written portion or the fault of ink. Incomplete at the end.

The beginning of the work :

ओगोशाय ॐ नमः शिवाय ।

सानन्दं परमं शिवं सगिरिजं भक्ताभिलाषप्रदं

गौर्वाणार्चितपादपद्मयुगलं ओरेणुकासिद्धिदम् ।

सिन्दूरोदर(क्षितं 5723)सितं(?)गजेन्द्रवदनं मार्त्तण्डमुख्यग्रहान्

वन्देऽहं गवदध्वजश्च शिरसा श्रीमाधवाख्यं गुह्यम् ॥

ब्राह्मं सूर्यसमुद्भवं शिवशिवासंवादनं हौरिकं
श्रीमद्गर्वशिष्टश्रीनकशुक्यासादिभिः कौर्त्तितम् ।
शास्त्रं सत्यवराहरेणकमणित्याद्यैश्च यद्विस्तृतं
तत्सारं परिगृह्य कोमलपदैः श्रीमच्छिवानुज्ञया ॥
शिवमुखैर्गदितञ्च निजागमे
भगणञ्जं गगनेचरञ्जं फलम् ।
ललितनिर्मलकोमलसत्पदैः
सुमतिना कृतिना हि विरच्यते ॥
(विद्वद्भ्यं 5722) खेटलीलाविनासं
होराचार्यः पुञ्जराजः करोति ।
होरासारं शम्भुहोराप्रकाशं
रम्यैर्वृत्तैः शम्भुभूपालतुष्ट्यै ॥

अथ ज्योतिःशास्त्रप्रशंसा ।

चक्षुर्भूतमिदं श्रुतेश्च विधिना ज्ञातुं प्रवृत्तं रवेः
होराख्यव्यवहारकञ्च गणितं स्तन्मन्त्रयं ज्योतिषम् ।
तत्सूर्येण भया सुराय कथितं प्रत्यक्षपुरे रोमकेऽ-
प्यथेतथमिलामरैश्च परमं पुण्यं रहस्यं यतः ॥
आद्यः सिद्धान्तः स्मृतः सोमसंज्ञो
यो वै दुर्गाशम्भुना सम्यगुक्तः ।
अन्यो घात्रा निर्मितो ब्रह्मसंज्ञः
सूर्येणोक्तः सौरसंज्ञस्तृतीयः ॥
वासिष्ठाख्यः पौलिशो लोमशश्च
पाराशर्यः सांप्रताचार्यसंज्ञः ।
प्रोक्ताः सिद्धान्तास्त्वमी सप्तसंख्याः
व्यक्ताश्चक्षुर्भूरिभेदैः समेताः ॥

अथ देवक्षलक्षणां ।

होराप्रारसमुद्रपारगमने नूने समर्थो महान्
पाद्याख्ये गणिते च वीजगणिते यो दर्भगर्भाग्रघौ ।
सिद्धान्ते स्फुटवासनाप्रकथने भेदैरनेकैर्युते
गोले स्यात् कुशलः स एव गणको योग्यः फलादेशके ॥

4B, विद्वद्व्ये खेटलीलाविलासे
सम्यग्बोधे पुञ्जराजोदिते च ।
होरासारे शम्भुहोराप्रकाशे
राशेर्भेदाध्याय आसीत् सुपूर्णाः ॥
इति राशिभेदाध्यायः ।

7B, विद्वद्व्ये० etc. etc.
ऽध्यायस्वासौत् खेटभेदः प्रपूर्णाः ।
इति शम्भुहोराप्रकाशे ग्रहभेदाध्यायः सम्पूर्णाः ।

10B, विद्वद्व्ये० etc.
गर्भाधानाध्याय आसीत् प्रपूर्णाः ।
इति गर्भाधानाध्यायः ।

14B, विद्वद्व्ये etc. etc.
जन्माध्यायः पञ्चमः पूर्ण आसीत् ॥
इति शम्भुहोराप्रकाशे जन्मप्रभेदाध्यायः ।

25A, विद्वद्व्ये० etc.
भार्याध्यायः षष्ठ एव प्रपूर्णाः ।

इति शम्भुहोराप्रकाशे दादशभावफलाध्यायः ।

28A, इति शम्भुहोराप्रकाशे पञ्चविधमायुः साधनम् ।
अथ शम्भुहोराप्रकाशोक्ताष्टवर्गाध्यायो लिख्यते ।

31A, इति अष्टवर्गजातके प्रथमोऽध्यायः; 34B, इति भिन्नाष्टवर्ग-
चुर्द्वितीयोऽध्यायः; 35B, इत्यष्टवर्गे तृतीयोऽध्यायः ।

The leaves 42 to 46 can hardly be read.

Printed and published by the Venkatesvara Press,
Bombay.

7303.

5723. शम्भुहोराप्रकाशः । *Śambhuhorāprakāśa.*

By Puñjarāja.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 10 + 21 of the latter of which the 12th, 13th are missing. Lines, 9, 10 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

The original of the manuscript was evidently defective, as it leaves lacunæ; for instance, the 61st leaf is left entirely blank.

See our No. 5558. Though the present MS. is incomplete, it is better and fuller than the MS. No. 5558 of which the colophons have been given up to the 3rd adhyāya of Aṣṭavarga.

50A, इति शम्भुहोराप्रकाशे अष्टवर्गे चतुर्थोऽध्यायः. The leaf after the 100th is marked 111. Then we have 21 leaves marked from 1.

Colophon :

18A, इति श्रीदेवज्ञपुञ्जराजविरचिते शम्भुहोराप्रकाशे
राजयोगाध्यायः; 19B, इति शम्भुहोराप्रकाशे + + योग-
भङ्गाध्यायः ॥

The 21st leaf ends with the colophon :

इति जातकाभरणोक्तपञ्चमहापुरुषलक्षणम् ।

7304.

7923. शिवामुहूर्तम् । *Śivāmuhūrta.*

By Śivā.

Substance, country-made paper. 9×5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1869. Appearance, discoloured. Complete.

No colophon.

Post-colophon :

संवत् १८६७ आषाढेऽसिते पक्षे सप्तम्यां मंदवासरे ।

लेखको ब्राह्मणो याच पाठको ब्राह्मणो यदौ ।

सवाहरामेन लेखे सा पाठक शुभलालयः ॥

वासितो भिलडामध्ये पलटणो यदौ आगतः ।

सो परस्य सुकामोचं नदीतीरेषु वासितम् ॥

This is a work on Jyotiṣa relating to the ascertainment of auspicious moments by means of diagrams, which take up practically all the leaves from 3A to the end. See W., p. 272.

7305.

10432. शिशुबोधिनी । *Śiṣubodhinī.*

Being a commentary on Nīlakaṇṭha's 'Tājika'.

Substance, country-made paper. 11½×5 inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 550. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1706. Appearance, old and discoloured.

It contains the commentary on *Samjñāṛiveku* only.

Last Colophon :

इति श्रीविद्वदैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्वित्सूनुमाधव-
ज्योतिर्विद्विरचिता शिशुबोधिनीनाम्नी संज्ञाविवेकविरुतिः संपूर्णा-
भवत् ॥

Post-colophon :

औरख्ख ॥ संवत् १७०६ ॥

It begins :

भालेन्दुमिन्दोवरचारकांर्षिं गोविन्दसंज्ञं पितरं च नत्वा ।

औमाधवोऽहं विवृतिं करोमि दैवज्ञतुष्टौ सहस्रजस्य(?) ॥

See IO. Catal. No. 3053 and L. 1898, which contain descriptions of MSS. with a different beginning :

विद्वद्विधिज्ञगणसेवितपादपद्म-

गोविन्दसंज्ञसुतमाधवनिर्मितायाम् ।

संज्ञाविवेकविवृतौ शिशुबोधवत्यां

पूर्त्तिं ह्यगात् प्रकरणं सहस्र + तजस्य ॥(?)

32A, इति श्रीविद्वद्दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दव्योतिर्वित्तुनुमाधव-
व्योतिर्विद्विरचितायां संज्ञाविवेकटीकायां शिशुबोधिन्यां सहस्र-
प्रकरणं सफलं समाप्तिमगात् । अथ संज्ञाध्यायषोडशयोगाध्याय-
सहस्राध्यायरूपप्रकरणत्रयात्मकस्य संज्ञाविवेकाख्यस्य ताजिकग्रन्थस्य
संपूर्त्तिं कर्त्तुकामो नीलकण्ठदैवज्ञस्तत्तूनु + तालङ्कारभूतं स्वपितामह-
दैवज्ञचिन्तामणिवर्णनं वसन्ततिलकच्छन्दसाह आसीदिति ॥

The MS. ends with a genealogy of the commentator which begins in 35A. It appears from the 5th *śloka*, quoted below, that Mādhava's grandfather, Nilakanṭha (the author of *Tājika*), wrote the part on Jyotiṣa, of Todaramalla's encyclopædic work, *Todarānanda*.

अस्ति प्रशस्तधरणीसुरसंघमेष्ठो

गोदावरौजलपवित्रितभूमिभागः ।

नानाविधापणिकयुक्(?)गराकराण्यो

देशो विदर्भ इति दैवतहर्षयुक्तः ॥ १ ॥

तत्र धर्मनगरौति राजते पूर्यजाश्वजनतारथोद्धता ।

खीयपूर्वजनिवासभूमिका शैवमन्त्रपतिष्ट(?)मुक्तिदा ॥ २ ॥

तत्रामुद्गाय्यवंशो विविधविधिविदां मुद्गंहीरोह्यतत्तः(?)

श्रीमदैवञ्चिन्तामणितनयवरोऽध्यापितानेकप्रिष्ठः ।

भूमौन्नाघौशमान्यो व्यतनुत विबुधानन्ददां जातकौयां

पद्यां यो वार्द्धकेसावकृत सुरसरिच्चारुकाशौनिवासम् ॥ ३ ॥

तस्मात्पद्माख्यपत्रां समजनि विधिर्विभीलकण्ठः श्रुतिज्ञः

स्वाचाराद्यन्तनिष्ठाविजितसुनिगमाः शब्दशास्त्रप्रवीणः ।

त्रिस्तम्भं ज्योतिषं यः समकृत विशदं टोडभानन्दसंज्ञं

साहित्यज्ञानपूर्णाः स्मृतिषु च निपुणोऽकल्परघ्नोशमान्यः ॥ ४ ॥

गोविन्दस्वन्त्रिकायां समभव + सुतो दैवविदन्द्यपादो

विश्वप्रख्यातकोत्तिः स्मृतिनिपुणमतिर्गाय्यवंशवर्तिसः ।

त्रिस्तम्भज्योतिषज्ञः प्रचुरगुणनिधिः श्रीमहाभाष्यवेत्ता

यो ज्योतिर्ग्रन्थकर्त्ता दृढतवरजहांगौरशाहातिमान्यः ॥ ५ ॥

श्रीहेरम्बपदाम्बुजन्मविलसद्भक्तिः श्रुतिज्ञः स्मृति-

ज्ञाभा(?)पाणिनिशास्त्रविदुरुक्तपासंप्राप्तविद्यागणः ।

ज्योतिःशास्त्रविचारणापटुमतिर्दैवज्ञचूडामणि-

गोमतां सम्भू(?) क्षितौश्वर + न(?)लक्ष्मात्सुतो माघवः ॥ ६ ॥

श्रीमत् पितामहकृतस्य स ताजिकस्य

सच्छिष्यसंघविहितार्थनया प्रणुमः ।

खल्पासुदाहृतियुतां शिशुबोधिनौ तां

संज्ञाविवेकविष्टतिं सुगमाम[का]र्वीत् ॥ ७ ॥

... ..

The date of writing the commentary :

अक्षवाणश्वरभू(सु) १५५५ मितशके

शुक्लपक्षगुप्तौ (शै)शिवपूर्व्याम् ।

ग्रन्थपूर्तिस्तुक्ततार्यणतः + + (?)

+ ह्यमिष्टफलदो गणनायः ॥ ८ ॥

7306.

212. शिशुबोधिनी । *Śiśubodhinī*.

By Vandyaghaṭīya Śiva Cakravartī.

For the MS. see L. 420.

An elementary treatise on judicial astrology, dated Śaka 1579. Aufrecht says it was written in Śaka 1658, and refers only to Rājendralāla who noticed the present MS. bearing the following chronogram about the date of the work :

नवान्मवागच्छन्ने च प्राप्ते हि शिवप्रमंशा ।

बालानामाशुबोधेन क्रियते शिशुबोधिनी ॥

It means 1579. So Aufrecht is evidently wrong in his date.

Rājendralāla also gives the date of the work as the of the manuscript, which is really dated 1684, as appears from the following chronogram :

युगेभ्यश्चन्द्रमिति प्रकाशे कश्चिन्मुकुन्दाक्षयसार्वभौमः ।

प्रथम्य गौरीचरणारविन्दं लिखेत् यन्नामिजगुप्तकं द्रुतम् ॥

The authorities quoted are :

(1) *Dīpikā*, (2) *Nārāyaṇa*, (3) *Ṣaḍvargaviveka*, (4) *Samketakaumudī*, (5) *Sārārṇava*, (6) *Cintāmaṇi*, (7) *Gola saṃhitā*, (8) *Bhīmaparākrama*, (9) *Ratnamālā*, (10) *Rāyamukūṭa*, (11) *Rājamārtanḍa*, (12) *Jyotiṣtatva*, (13) *Svarodaya*, (14) *Śrīpativyavahārasamuccaya*, (15) *Jagadānanda*, (16) *Nārāyaṇa*, (17) *Smārta*, (Raghu nandana?), (18) *Jyōtirahasya*, (19) *Hārīta*, (20) *Devala*, (21) *Jyōtiratnākara*, (22) *Kṛtyakaumudī*, (23) *Jyōtiḥ sārusaṃgraha*, (24) *Bhujabalabhīma*, (25) *Gobhila*, (26) *Cūḍāmaṇi*, (27) *Cakravartī*, (28) *Bhojarāja*, (29) *Yājña*

valkya, (30) *Kṛtyakaumudyām*, (31) *Mārkaṇḍeya*, (32) *Tīthitallva*, (33) *Parāśara Bhāṣyam*, (34) *Samayarahasya*, (35) *Kṛtyacintāmaṇi*, (36) *Kṛtyatattvāmṛta*, (37) *Parāśara*, (38) *Ratnākara*, (39) *Vāstusāra*, (40) *Vāstunirṇaya*, (41) *Bhojarāja*, (42) *Yogayātrā*.

7307.

3955. शौघबोधः । *Sighrabodha*.

A work on astrology by Kāśinātha.

Substance, country-made paper. 8 x 4½ inches. Folia, 55. Lines, 8 on a page. Extent in ślokaś, 650. Character, Nāgara. Date, Samvat 1802. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीकाशीनाथकृतौ शौघबोधग्रन्थः सम्पूर्णः ।

Post-colophon :

संवत् १८०२ वर्षे आषाढवदी ७ चन्द्रवार लिखतं मधुरामध्ये-
मिश्रसीताराम ।

Often noticed.*

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

भासयन्तं जगद्भासा नत्वा भासन्तमव्ययम् ।

क्रियते काशिशायेन शौघबोधाय संग्रहः ॥

रोहिण्युत्तररेवत्यो मूलं स्वाति ऋगो मघा ।

अनुराधाश्च हस्तश्च विवाहे मङ्गलप्रदः ॥ इति विवाहनक्षत्राणि ।

माघे धनवती कन्या फाल्गुने सुभगा भवेत् ।

वैशाखे च तथा ज्येष्ठे पथुरत्यन्तवत्सभा ॥

आषाढेकुल वृद्धाश्च(?)न्ये मासाश्च वर्जिता ।

मार्गश्रीर्षमघौ(?)क्षन्ति विवाहे केऽपि कोविदाः ॥

इति विवाहमासः ।

Ends thus :

प्रजाहानिर्भाद्रपदे सर्वात्र शुभमन्त्रिने ।
कार्तिके घटद्विस्थात् मार्गशीर्षं शुभप्रदम् ॥
पौषे तु ज्ञानहानिः स्यात् माघे मेघाविवर्धनम् ।
माघगुणे सर्वसौभाग्यमाचार्यपरिकीर्त्तिताः ॥ २६५ ॥

Printed and published by the Chowkhamba Sanskrit Series.

7308.

8441. शुद्धप्रबोधकः । *Suddhaprabodhaka*.

Substance, country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 1 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

An elementary treatise on general astrology.

Mangalācaraṇa and the object of the work :

श्रीगणेशाय नमः ॥

यच्छास्त्रं वराहमिहिरं शुद्धबोधहितेक्षणम् ।

ददौ वाराहमिहिराय सवितारं नमस्ततः ॥

शुद्धं प्रबोधनार्थाय सन्यग्(द)ज्ञानप्रबोधकम् ।

हिताय सर्वलोकानां ख्यातं शुद्धप्रबोधकम् ॥

पूरोधास्त्रिकित्सकौ मन्त्रौ देवश्चतुर्थकः ।

एते राजा[राज्ञां] सदा प्रोक्ता कृच्छ्रेणापि यथाप्रियम् ॥ (?)

7309.

8341. शुद्धसमयकोशलम् । *Suddhasamayakaśala*.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 12. Lines, 1 on a page. Extent in ślokas, 324. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old, decayed and repaired. Complete.

Beginning :

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 गणनाथसरस्वत्यौ रविशुक्रबृहस्पतौ ॥
 पञ्चैतानुष्मरेत्तस्य दिव्यवाणी प्रवर्त्तते ॥

श्रीदेववाच ।

जयात्रय जगदन्त्य त्रैलोक्यसौकन्यायकम् ।
 परानन्दपरं व्योतिः छलिसंहाङ्गकाङ्कम् ॥
 आदिमूर्तेर्ज्ञानन्तात्मा परापरविवर्जितः ।
 शेष सुप्रसूतं देव विश्वमृत्युं पुरुषोत्तम ॥ ३ ॥
 सुरासुरनराः सर्वे दैत्यदानवपन्नगाः ।
 तत्परं गृह्णन्तं देव नास्त्येव सचराचरम् ॥ ४ ॥
 ५ । ६ ।
 एकाकी समरे मध्ये दन्दे शत्रुसमागमे ।
 दुर्द्धरं च जयेत् सद्यः तद्वलं वद मे परम् ॥ ७ ॥

जनार्दन उवाच ।

एकाकी सकलं सैन्यं को वा जेताञ्च सुन्दरि ।
 को देवि त्रिभुगे देवि गगानां त्वर्क्ष एव वा ॥ ८ ॥

देववाच ।

अनेकान् कौरवान् सर्वान् एकोऽप्येव धनञ्जयः ।
 जपादेन जयेत् सर्वान् आस्त्रं मधुसूदन ॥ ९ ॥

2A, साधु साधु महादेवि चतुर्कार्यं च पृच्छति ।

षट्कर्णं नैव कर्त्तव्यं दुर्लभं सचराचरम् ॥

त्रिपुरान्तकरः शम्भुरंधकासुरनिर्जितः ।
 ददौ ममोपदेशं च सत्यभावेन शङ्कर ॥
 नास्ति नाम-वयो-वयो ऋक्षो दीर्घस्तथैव च ।
 गुह्यं वृद्धिंश्चैव खराक्षरविवर्जितः ॥
 ब्रह्मादियामलादेवि विष्णुयामलमध्यतः ।
 रुद्रयामलतोऽप्येतत् संसारं शम्भुनिर्मितः ॥
 सहजः शास्त्रसंयुक्तः शरीरो मध्यमो भवेत् ।
 नीचः प्रकुनसंजातस्त्रिविधो ज्ञानसम्भवः ॥
 शास्त्रखरप्रकुनानां मन्त्रयन्त्रमनेकधा ।
 कौशलं तु बलं देवि सर्वशास्त्रस्य पारगम् ॥
 चतुराश्रीतिचक्राणां सप्तयामलमध्यतः ।
 चतुर्लक्षज्योतिषां च चक्रं कौशलमद्भुतम् ॥
 तावत्तारा विराजन्ते यावन्नोदेति चन्द्रमा ।
 उदिते तु सहस्रांशो न तारा न च चन्द्रमाः ॥
 विज्ञानं राजते तावद्यावत् ज्ञानं न विन्दति ।
 कौशलं तु बलं सिद्धेन विज्ञानं न चापरम् ॥

So it treats of auspicious moments for military expedition, as determined from the three sources—*Śāstra*, *Svara* and *Sakuna*.

End :

यामले—

हे भद्रे शुक्लपक्षदिवसे चन्द्रोदये तत्सदो
 तत्काले दीपचन्द्रमिश्रममृतं तिथ्यन्तगायन्तरम् ।
 ब्रह्म-विष-नाडिका-विरहिता खेटाग्रवेधस्तदा
 चक्रं कौशलवासेरष्टिकमलं गोप्यं महादुर्लभम् ॥ ३१५ ॥

Colophon :

इति श्रीलक्ष्मीनारायणसंवादे सत्यादिगुणारम्भे यायिस्थायि-
 शुद्धसमये कौशलं समाप्तम् ।

7310.

8429. श्रीपतिपद्धतिटीका । *Śrīpatipaddhatiṭikā*.

(*With the text.*)

Substance, country-made paper. 13×6 inches. Folia, 152. Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgari. Date, Samvat 1910. Appearance, fresh.

Copied from a manuscript, the first seven leaves of which were missing—as stated in the beginning of the manuscript :

पहिलेसे ७ तक नही ८ से प्रारंभ ॥

122A, इति श्रीसूर्यादिलम्पतर्बल संपूर्ण ॥

इति श्रीश्रीपतिपद्धतौ चतुर्विंशति २४ बलाधिकारटीका समाप्ता ॥ अथाष्टकवर्गकरणाविधिर्लिख्यते ।

End.:

इति श्रीसंध्यापाचक दशाष्ट + + + + + मन्त्रो
संवत् १०१० ।

7311.

3950. भावार्थमञ्जरी (श्रीपतिपद्धतिटीका) ।

Bhāvārthamañjarī (Śrīpatipaddhatiṭikā).

By Mihirācārya Acyuta Bhaṭṭa.

A commentary on Jātakapaddhati by Śrīpati.

Substance, country-made paper. 11×3½ inches. Folia, 63. Lines, 10 on a page. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, old. Incomplete at the end.

Beginning :

नमो वृन्दावनचन्द्राय ।

कमलवदनाख्यानयनं परमं परमार्थविदां रघूणाम् ।

ससलिलजलदश्यामं रामं सहलक्ष्मणं वन्दे ॥

श्रीमद्वामनभट्टशेखरमणेः सत्कर्मवारां निघेः

सूनुः सागरचन्द्रमाः समजनि प्रख्यातकौर्त्तिच्छटः ।

नो दोषाकरतामुपैति न जडो नाङ्गे वयं लक्ष्यते

पूर्णश्चाखकलाभिरत्र कमलाक्षेहं दधन्नाद्भुतम् ॥

व्याख्याता काव्यसिन्धोरभिनवकवितापद्मिनीनां विकाशे

भास्वानुच्चैर्नभस्मान् भानभौ(?) प्राकृतानां कृतानाम् ।

न्याये व्यासकृतौ कृतौ कृतधियामुच्चैर्विधाने विधिः

भक्तः श्रीरघुनाथपादयुगले श्रीसागरः सद्भिजः ॥

भावाभावविचारजातकविहितेन + + + + तत्सूनुः

ज्ञानी श्रीपतिटीकां कुरुते भट्टाच्युतः श्रीमान् ॥

श्रीपतिवाक्यतरोरच्युतविहितालङ्कृता नवीनापि ।

भावार्थमङ्गरीयं दयिता भावार्थविदो भविता ॥

श्रीमिहिराचार्याच्युतभट्टेन श्रीपतिकृतजातकपद्धतिविवरः

मारभ्यते

नत्वेति ।

57B, इत्थं गौतमगोत्रेण श्रियुताच्युतप्रमर्शना ।

कृतं श्रीपतिपद्म्यां षष्ठाध्यायाभिवर्णनम् ॥

The commentary on the 7th is not complete.

7312.

7927. षोडशयोगाध्यायः । *Ṣoḍaśayogādhyāya.*

Being a chapter of Nīlakaṇṭha's Tājika (Saṃjñā Tantra).

With Vyākhyodāhṛti, a commentary on it by Viśvanātha, son of Divākara.

Substance, country-made paper. $6\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 1 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

Colophon :

इति दिवाकरदैवज्ञात्मज-विश्वनाथदैवज्ञविरचितनीलकण्ठज्योति-
र्विस्तृतसंज्ञातन्त्रे षोडशयोगाध्यायस्य व्याख्योदाहृतिः समाप्ता ॥

7313.

10407. सदैवज्ञकलानिधिः । *Saddaivajñakalānidhi.*

By Vanśīdhara, pupil of Tulasīdāsa.

Substance, country-made paper. 10 x 5 inches. Folia, 34 of which the 2nd, 3rd, 5th, 14th, 33rd are missing. Lines, 10 on a page. Character, Nāgura of the 18th century. Appearance, discoloured. The 6th leaf is burnt on the right-hand end. Incomplete at the end.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसूर्याय नमः ॥
भवानौसम्भवं भयं भोगिभूषणभूषितम् ।
भद्रेभमुखमद्युग्रं भजे भवभयापहम् ॥
रामं रमापतिं रम्यं रावणारिं रणोद्धटम् ।
भवानौशप्रियं भानुभूषणं भावयेद्दहदि ॥
श्रीस्वामितुलसीदासं नत्वा स्मृत्वा सरस्तौम् ।
करोमि बालबोधार्थं सदैवज्ञकलानिधिम् ॥
ब्रह्माचार्यो वशिष्ठोऽत्रिमनुः पौलस्त्यरोमशौ ।
मरीचिरङ्गिरा व्यासो नारदः शौनको भृगुः ॥
श्वनो यवनो गर्गः कश्यपश्च पराशरः ।
अष्टादशैते गम्भीरा ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥
एतेषां सारमादाय पट्टेर्हृदयैरदाक्षरैः ।
संग्रहः क्रियते स्वल्पस्तीर्थराजप्रसादतः ॥

10B, इति वंशौधरकृतौ दिकल(?)

15A, इति वंशौधरकृतौ सदैवज्ञकलानिधौ ।

वैष्णवी सर्वतः पुण्या दृतीयेयं कला शुभा ॥

21B, इति (श्री)वंशीधरद्वतौ सदैवश्चकलानिधौ ।

लक्षप्रकाशिनौ सौम्या चतुर्थीयं कला प्रभा ॥

29B, ०रेतदीयं कलानौस्या पञ्चमी सर्वसंमता ॥

7314.

5642. वराहमिहिरद्वतसप्तशतीटीका ।

Saptasatīṭikā.

By Varāhamihira.

Substance, palm-leaf. $11\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 54 of which eight leaves are missing. Some of the missing leaves cannot be exactly located, as many of the existing leaves have lost their leaf-marks. Lines, 5 to 8 on a page. Character, Nāgara, having the nearest approach to Bengali. Appearance, old and worn-out.

There are two stray leaves also.

It contains an abbreviated recension of Bhaṭṭotpala's commentary on his *Brhajjātaka*, which is described here simply as *Saptasatī*. The *Brhajjātaka* contains altogether 400 verses. But as some of the verses are long, their extent would be 700 *ślokas* of 32 letters each. The present manuscript contains 12 chapters from XIV to XXV. But in the printed edition the same portion of the work is distributed into 14 chapters, XIV to XXVII.

See the Bombay edition, 1886.

Colophons in the present manuscript :

3B, संक्षेपटीकायां दिग्विजययोगाध्यायश्चतुर्दशः ; 5B, संक्षेपटीकायां प्रब्रज्यायोगः प० + + + + + + + ; 15A, संक्षेपटीकायां राशि-श्रीलाध्यायः षोडशमोऽध्यायः ; 18B, संक्षेपटीकायां वृष्टिप्रलाध्यायः सप्तदशः ; 25A, संक्षेपटीकायामाश्रयाध्याय उन्नविंशतिः ; 27A, संक्षेपटीकायां प्रकीर्णकाध्यायः विंशतिः ; 31B, संक्षेपटीकायां अग्निष्टाध्याय एकविंशतिः ; 36B, संक्षेप-

टीकायां स्त्रीजातकाध्याय द्वाविंशतिमः; 41B, संक्षेपटीकायां निर्यागिकाध्यायः
त्रयोविंशतिमः; 47B, इति संक्षेपटीकायां नष्टजातकाध्यायस्तुविंशतिमः ।
अथातो द्वेकाणाध्याय व्याख्यायते ।

Last Colophon :

भट्टोत्पलविरचितायां वराहमिहिरकृता सप्तशतानां टीकोयं
समाप्तमिति ॥
शुभमस्तु । सर्वदा शिवं शुभं ।

7315.

9161. सप्तनाडीचक्रम् । *Saptanāḍīcakra*.

Substance, country-made paper. 14 × 6½ inches. Folia, 2. Lines, 11.
12, 13. Extent in ślokas, 50. Character, Nāgura. Date, (?). Appearance,
tolerable. Verse. Incorrect. Complete.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः । अथ सप्तनाडीचक्रम् ॥
अथातः सम्प्रवक्ष्यामि यच्चक्रं सप्तनाडीकम् ।
येन विज्ञानमात्रेण दृष्टिज्ञानातिसाध्यकम् ॥ १ ॥
कृत्तिकादि लिखेत् भानि साभिजितिक्रमेण च ।
सप्तनाडीव्यधस्तत्र कर्तव्यः पद्मगाढतिः ॥ २ ॥
ताराचतुष्क-वेधेन नाडिकैका प्रजायते ।
तेषां नामान्यहं वक्षे तथा चैव फलानि च ॥ ३ ॥
इत्यादि ।

The end :

उदयास्तगते मार्गे चक्रयुक्ते च संक्रमे ।
जलनाडीगता खेटा बह्वृष्टिप्रदा मता ॥ २४ ॥
मौमन्वारे यदा काले गण्डान्ते चैव चन्द्रमाः ।
कुम्भे सिते यदाभ्युक्षदा चैकार्णवी मही ॥ २५ ॥

The last colophon runs thus :

इति खरोदये सप्तगाढोपक्रमं ।

7316.

5261. समाविवेकटीका । *Samāvivekatīkā.*

*Samāviveka or Varṣa-tantra being the second part of
Nīlakaṇṭha's Tājika.*

Substance, country-made paper. $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Character, Bengali of the early 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning :

अथ समाविवेकप्रोक्तं वक्ष्यमाणं वा फलं सत्वरिष्टयोगे लब्धयेवेत्याह ।
लब्धयाफलं ह्यायनञ् । हि यस्मात् न जीवनं ह्यायनरिष्टयोगात् ।
अष्टादशभिरनुष्टुप्छन्दोभिररिष्टयोगान् वक्तुकामं प्रथमपद्येन
लभ्येष्टाद्यरिष्टमाह लभ्येष्ट इति ।

7317.

7901. सायनवर्षः or सायनाब्दफलोद्गमः ।

Sāyanavarṣa or Sāyanābdaphalodgama.

By Rāṅganātha, son of Śivānanda.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 70. Character, Nāgara. Date, Samvat 1897. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति सायनवर्ष समाप्तः ।

Post-colophon :

संवत् १८९७ शके १७६२ आषाढ कृष्णतिथौ ६ बुधे शुभं भूयात् ।
इदं पुस्तकं ईश्वरीप्रसाददिवेदीके ।

The *māṅgalācaraṇa* and the object :

नमस्कृत्य गुरुन् सर्वान् महाजनिसदाशिवान् ।
 क्रियते रंगनाथेन सायनाब्दफलोद्गमः ॥
 श्रीरोमवशिष्टाद्यैः सायनात् फलमौचितम् ।
 रहस्यमेतन्मनिभिरुदाहृतमतोऽखिलैः ॥
 तज्ज्ञानाच्च अमाधिकात् लोकाचारानुगोघतः ।
 केवलैः स्फुटखेटैर्यदाब्दिकं फलमौचितम् ॥
 तदसद्येन तत्ताजदशजं पुनपारगैः ।
 मुनिवद्ग्रंथकारैस्तु रोमकाद्यार्थसम्मतम् ॥
 ग्रहलम्भादिकं कृत्वा फलमुक्तं स्वभाषया ।
 तान् सर्वान् प्रविलोक्याथ वाशिष्ठं रोमकं तथा ॥ ५ ॥
 निव्यानन्दकृतं श्रीमद्भोविन्दाचार्यसम्मतम् ।
 शिरोमणौ मरौच्यादिटिप्पण्यखिलकान्यपि ॥ ६ ॥
 सिद्धान्तान् पौरुषानामार्थानुपलभ्यान् स्वकालिकान् ।
 आदेशान् विविधान् दृष्ट्वा सायनायनचौनितान् ॥ ७ ॥
 वर्षमासादिनावेष प्रश्नाद्यं सायनाच्छुभम् ।
 सद्यः प्रत्ययदं चार्धं सम्मतं ताजिकोदितम् ॥ ८ ॥
 अतो नत्वा गणाधीशं गुरुं श्रीमत्सदाशिवम् ।
 श्रीशिवानन्दपुत्रेण रामनाथेन तन्यते ॥ ९ ॥
 अब्दवैशादिसत्कालफलदेशविनिर्णयः ।
 कु १ शक्र १४ दन्ता ३२ दि ७ सुरा ३३ गताब्दैः
 निम्ना जनैर्वार्षटीपलाद्याः ॥ १० (?) ॥
 श्रीरोमकाचार्यमतानुसारं
 वारादिकं मानव[व]र्षवैशे ।
 औसाहजानौकरणे ग्रहाब्द-
 सौरोद्भवा वायनयुक्तवार्थाः ॥ ११ ॥

7318.

6369. सारावली । *Sārāvalī*.*By Kalyāṇa Varman.*

Substance, country-made paper. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 91 of which foll. 24, 25, 28, 29, 54-57 are missing. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the 15th century. Appearance, discoloured. Incomplete at the end.

1A, इति श्रीभक्तल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां शास्त्रावतारः; 2A, °होराप्रश्नंसा द्वितीयः; 6A, °ग्रहयोनिध्यायः(?); 8B, °आधानाध्यायः; 11A, °सूतिकाध्यायः; 13A, °वियोजिजम्भाध्यायः; 15B, °द्वान्त्रिंशनाम-संयोगाध्यायः; 18A, °रिष्टभङ्गाध्यायः; 19A, °चन्द्रारिष्टभङ्गाध्यायः; 20A, इति सुनपाप्रकरणं; 20B, इति ध्रुवधुराप्रकरणं; 20B, °चन्द्रयोगाध्यायः; 21B, इति श्रीभट्ट °वोसिवेसिडभयवरौचित्ताध्यायः; 22B, °द्विग्रह-योगाध्यायः; 26B, °पञ्चग्रहयोगाध्यायः; 26B, °षड्ग्रहयोगाध्यायः; 41A, शुक्रग्रहदृष्टिः; 41B, चन्द्रग्रहदृष्टिः; सिंहदृष्टिः; 42A, इत्यङ्गारचारः; 62A, °+ + ध्यायः(?); 66A, °भाग्यचिन्ताध्यायः; 68B, °कर्मचिन्ता-ध्यायः; 82B, °राजयोगाध्यायः समाप्तः; 84A, रश्मिजातकाध्यायः; 88A, °राजयोगभङ्गाध्यायः; 89A, °आयुर्दायाध्यायः ।

The object of the work—an improvement on Varāha-mihira :

राशिद्वाद[श]वर्गो भूप्रतियोगार्थुदायगो[च]रदशादीनाम् ।

विषयविभागः स्पष्टो(छ)कर्तुं न शक्यते यतस्तेन ॥ २ ॥

अतएव विस्तरेभ्यो यवननरेन्द्रादिरचितशास्त्रेभ्यः ।

सकलमसारं त्यक्त्वा तेभ्यः सारं प्रवक्ष्यामि ॥

For other MSS. see L. 337, Bik. Cat., p. 335, and IO. Catal. No. 2898. Eggeling thinks it to be a 'systematic work on astronomy', and has put it among astronomical works. But it is distinctly a treatise on horoscopy in different metres and should go under that division.

It is an old authoritative work, quoted by many authors (see Aufrecht's Cat. Cat., Vol. I); the oldest known MS. of which is dated 1286 A.D. It is a Nepalese manuscript, the first leaf of which has been reproduced in Plate XXXII of the Oriental Series of the Palaeographical Society's publications.

The author and the place of composition :

देवग्रामपथःप्रपोषणबलाद्ब्रह्माण्डसत्यज्ञरं

कौर्त्तिः सिंहविलासिनीव सहसा यस्येह भंता गता ।

होरां व्याघ्रतटीश्वरो रचयति स्यष्टां स सारावलीं

श्रीमान् शास्त्रविनिर्मलौकिकतमनाः कल्याणवर्मा कृतौ ॥

What is Jātaka ?

P. 2A, जातकमिति प्रसिद्धं यस्मिन्ने तदिह कौर्त्तते होरा ।

अथवा देवविमर्शणपर्यायः खल्वयं शब्दः ॥

अर्थार्जने सहायः पुरुषाणां आपदर्शने प्रोतः ।

यात्रासमये मन्त्री जातकमपहाय नास्त्यपरः ॥

7319.

8150. सारावली । *Sārāvalī*.

By Kalyāṇa Varman.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 155. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 3,100. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

A comprehensive work on astrology. For the beginning of the work see L. 337.

The author :

Fol. 1, देवग्रामपयःप्रपोषणबलाद्ब्रह्मायुःसत्यंजरं

(?) कौर्त्तिः सिंहविलासिनौव सहत्या(?) भक्त्या गता(?) ।

(?) होरां व्याघ्रजटीश्वरोरवपतिस्पृष्टा ससारावली ।

श्रीमान् शास्त्रविनिर्मलीकृतमनाः कल्याणवर्मा कृतौ ॥

होरादृष्टान्तानां शिष्याणां स्फुटतरार्थशिष्टिरजला ।

कल्याणवर्मशैलान्नदीव सारावली प्रवृत्ता ॥

इति श्री[भू.]भट्टकल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां शास्त्रा-
वतारो नाम प्रथमोऽध्यायः ।

2A, इति सारावल्यां द्वितीयोऽध्यायः; 5A, °वाग्निद्विभेदाध्यायस्तृतीयः;
8A, °ग्रहयोनिभेदाध्यायश्चतुर्थः; 11A, °मिश्रकाध्यायः पञ्चमः; 11B, इति
श्रीकारकाध्यायः षष्ठः; 15B, °व्याधानाध्यायः समाप्तः; 18B, °सूक्तिका-
ध्यायोऽष्टमः; 22A, °अरिष्टाध्यायो नवमः; 24A, अरिष्टभंगाध्यायो दशमः;
26A, °सुनयानकादुरं घराधकेमद्रुमादिचन्द्रयोगाध्याय एकादशमः; 27A,
°वाग्निवग्निउभयवरिनामाध्यायो द्वादशमः(?); 28B, °द्विग्रहयोगः; 29A,
द्विग्रहयोगाध्यायः; 31B, °त्रिग्रहयोगाध्यायः; 33B, °चतुर्ग्रहयोगाध्यायः
पञ्चदशमः etc. etc.

Last Colophon :

इति श्रीकल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यामष्टमवर्गाध्यायः ।

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

यस्योदये जगदिदं प्रतिबोधमेति

मध्यस्थिते प्रसरति प्रकृतिक्रियासु ।

अस्तं गते क्षपिति वोत्ससितैकमात्रं

भानुः स एष जगति प्रकटप्रभावः ॥ १ ॥

विस्तरकृतानि मुनिभिः * भिष्यत् पुरातनानि शास्त्राणि ।
होरातन्त्रं रचितं वराहमिहरेण संचिपात् ॥ २ ॥
राशिद्वादशवर्गे भूपतियोगायुर्दायगो दशादीनां ।
विषयविभागः स्पष्टः कर्त्तुं न शक्यते यतस्तेन ॥ ३ ॥
अतएव विस्तरेभ्यो यवननरेन्द्रादिरचितशास्त्रेभ्यः ।
सकलमसारं सुत्वान्तेभ्यः सारं समुद्धृत्य ॥ ४ ॥
देवग्रामपथःप्रयोजनबला (प्रपोगणबला) ब्रह्माण्ड सत्यञ्जरं
कोर्त्तिः सिंहविलामिनौव सहत्यापस्तेह भङ्गा गता ।
होरां व्याघ्रजटोत्थगो रचयति स्पष्टां सत्सागवलीं
श्रीमान् शास्त्रविनिर्मलीकृतमनाक्कल्याणवर्मा कृतौ ॥ ५ ॥

Ends thus :

रविरुधिरौ भवनं प्रविशन्तौ गुरुभृगुजौ गृहमध्यसमेतौ ।
शनिशशिनी खलु निर्गमकाले शशितनयः फलदस्तु सदैव ॥
इति श्रीभक्तल्याणवर्मविगचितायां सारावल्यां अष्टमवर्गाध्यायः ।
समाप्तः । शुभमस्तु । कल्याणमस्तु । श्रीविश्वेश्वर ॥ राम ।

Printed and published by (1) Chowkhamba Sanskrit Series, Benares, (2) Nirṇaya Sāgara Press, Bombay.

7320.

10762.

Substance, Nepalese paper. Character, Newari. Folded in the Chinese fashion. The folds not marked.

Contains astrological works.

Obverse side.

I.

Beginning :

दिवाकरं प्रणम्यादौ ज्योतिषां ज्ञानदौपकम् ।
नानाशास्त्रमतं दृष्ट्वा ह्यतेयं सारपञ्जिका ॥

वारो निवृन्ति दुःखप्रं नक्षत्रं पापनाशनम् ।
तिथिर्विवर्द्धयेदायुः करणं श्रियमावहेत् ॥
योगो बुद्धिकरः ख्यातः चन्द्रः सौभाग्यकारकः ।
अंशा बलप्रदास्तेषां श्रूयन्ते च दिने दिने ॥
हस्त्यश्वयाने रथमार्गकाष्ठे पाषाणनौकाथसनेषु भ्रातः ।
उच्छिष्टरूपो निशि वा दिगान्ते ष्टण्यन्यवाप्नोत्यश्विनं स मर्त्तः ॥

Topics treated of :

इति सारपञ्जिकायां वारनिर्देशो नाम प्रथमः; इति सार-
पञ्जिकायां दशक्रियाधिकरणो नाम द्वितीयः; ०संग्रामादिकारो
नाम तृतीयः; ०यात्रानिर्देशो नाम चतुर्थः; ०गृहनिर्देशो नाम
पञ्चमः; ०इति श्रोज्योतिषसारपञ्जिकायां नानाक्रियाविधानं षष्ठमः
समाप्तः; इति सप्तनाडोपक्रमात् समाप्तः ।

Then we have 14 pages or folds on the obverse side,
without a colophon.

II.

Beginning :

वामे भद्रा भवद्भानि दक्षिणे सुखसंपद ।
पृष्ठे भद्रा भवेत् पुष्टिः सन्मुखे च शुभं भवेत् ॥ etc.
अरिष्टग्रहाध्याय यथा ।

III.

In the 11th fold we have the beginning of another
work, which ends without a colophon :

ॐ नमः श्रीनवग्रहेभ्यः ।
आदित्यपौष्टामासाद्य द्वादशेन तु संस्थिता ।
मेघनादो महावीरः संग्रामे विलयं गतः ॥
आदित्यसदृशायास्तु रावणोऽपि विपद्यते ।
आदित्यं चाष्टमे यस्मिन् वलिराजोऽपि बन्धनम् ॥

Reverse side.

(Many of the folds on the reverse side are left blank.)

IV.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

सारस्वतं नमस्कृत्य महं सर्वतमोपहृम् ।

ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥

गृहाधिपा उच्चनीचा अन्योन्य मित्रप्रभवः ।

राहो गृहोच्चनीचानि केतुयत्रावतिष्ठति ॥

V.

A Buddhist work on *Karmavipākā* in Nepalese dialect.

Beginning :

ॐ नमः श्रीमदर्यावलोकितेश्वराय ।

श्रीलोकेश्वर उवाच ।

आर्यावलोकितेश्वरयाके सूर्यगर्भबोधिसत्त्व न + + ख हे
भगवन् पूर्वजन्मसंयोग कर्म या फलन इहजन्म स अतिकष्ट दुःखन
पीडाभपीडाभपातौतवः हे विभो स्वथाय स शुभ अशुभ सिद्धि
असिद्धि etc. etc.

Colophon :

इति श्रीआर्यावलोकितेश्वर सूर्यगर्भबोधिसत्त्वसंवादे प्रश्नं
समाप्तः ।

7321.

6429. सुखबोधः । *Sukhabodha.*

By Sukhadeva Paṇḍita.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 15
on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara. Copied in Samvat
1890. Appearance, fresh. Complete. Very incorrect.

Forecasts from celestial phenomena. The *ślokas* are all from *Āgama*.

It begins :

प्रणम्य देवीं शिरसा सरस्वतीं
पद्मासनस्थां च हतहारशोभाम् ।
जाद्यापद्मां बुद्धिप्रदां सुरेश्वरीं
विप्रः सुमदेवः शरणं ब्रजामि ॥
ग्रन्थस्य आदौ स्मरणं विनायकः
कृत्वा वृद्धा सुखदायकं सदा ।
सुखप्रबोधं कुमतिर्विनाशं
करोति विप्रः सुमदेवसंज्ञः ॥
अथ प्रथमतो वर्षाविचारः... .. etc. etc.

2B, इति वैशाखनिर्णयः—अथ ज्यैष्ठ्यनिर्णयः (number of *ślokas*=49);
3A, इति ज्यैष्ठ्यनिर्णयः (the number of *ślokas*=17); 4B, इति
आषाढफलम् (the number of *ślokas*=51); इति आषाढफलम् (the
number of *ślokas*=7); 5A, इति भाद्रपदफलम् (number of
ślokas=7); इत्याश्विनफलम् (number of *ślokas*=5); कार्तिकफलम्
(number of *ślokas*=10); 5B, इति मार्गफलम् (number of
ślokas=10); 6B, इति पौषमासनिर्णयः (number of *ślokas*=43);
7A, इति माघमासफलम् (number of *ślokas*=31); अथ फाल्गुननिर्णयः
(number of *ślokas*=67).

Colophon :

इति श्रीनेमात्मज सुख(ज)देवपंडितकृते सुखप्रबोध आगमोक्त-
शास्त्रमते वृष्टिरवृष्टिसुभिक्ष-दुर्भिक्षदेशस्वाख्यउपद्रववृत्तपराशो
ख्यानग्रन्थयोगविचारेणागमोक्तं समाप्तम् ।

Post-colophon :

सुभं भूयात् ॥ श्रीसंवत् १८८८(?) मि. प. शुक्लदशम्या
पुस्तक समाप्तम् ।

(513)

7322.

6399A. सुदर्शनचक्रम् । *Sudarśanacakra*.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 60. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Foretelling by means of a diagram, called *Sudarśanacakra*, an illustration of which is given at the end of the manuscript.

It begins :

अथ सुदर्शनचक्रम् ।

विश्वचक्रं कालचक्रं दिव्यचक्रं सुदर्शनम् ।

विष्णोः कराम्बुजावासमौढे तज्ज्ञानमद्भुतम् ॥ १ ॥

सुदर्शन['] दादशारं जन्मभेद्वर्कराशितः ।

केन्द्रकोणाष्टगो राज्ञ पापार्थे च(?) शुभाशुभे ॥ २ ॥

It ends :

जन्मलभ्ये गतवर्षं संयोज्य दादशभिर्हरेत् । शेषलभ्यं वर्त्तमानं
वर्षलभ्यं ज्ञेयम् । अस्मिन् चक्रे इति गुरुपदेशः ॥ इति समाप्तः ॥

7323.

6399.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Character, modern Nāgara. Copied in Samvat 1904. Appearance, discoloured.

The contents of this are the same as those of the preceding manuscript.

Date :

श्रीसंवत् १९०५ शके १७७० आषाढमासे द्वाविंशत्ये प्रतिपदा
चन्द्रवासे ।

Contents :

वर्षे त्रिपताकौचकम् । त्रिपताकौचकविचारः ।

7324.

4110. सुप्रकाशः or स्वप्रकाशः ।

Suprakāśa or Svaprakāśa.

By Bhagavadānanda.

Substance, palm-leaf. $14\frac{1}{2} \times 1$ inch. Folia, 137. Lines, 4, 5 on a page. Extent in ślokas, 4,425. Character, Uḍiyā written about a hundred years back. Incomplete at the end.

Beginning :

वरदमूर्तिः प्ररणम् ।

Maṅgalācaraṇa :

श्रीस्वर्याय नमः ॥

यस्मिन् स्थिते चन्द्रगणेशपूर्वा-

स्तुष्टा भवन्ति खलु मङ्गलहेतुभूताः ।

सर्वज्ञमार्द्रहृदयं हृदि शौर(?) देशं

दुर्गासखं स्मितमुखं स्मर माधवन्तम् ॥

The object of the work :

पूर्वं पूर्वमुनिः ससर्जं विविधं यज्ज्योतिषं विश्वरूक्

सारोद्धारपरैस्ततोऽप्यभवतां दैत्येन्द्रयोर्मन्त्रिणौ ।

तस्माद्गर्गपराशरादिमुनिभिः प्रोच्छन्नकल्पं पुनः

संक्षिप्तं कृतिनां वराहमिहिरोऽर्कांशावतारोऽखिलाम् ॥

तस्माद्गहस्यमुद्भूतं कृते महधियामहं(?) ।

तदाश्रयविदां सारं ग्रन्थेभ्योऽपि प्रयत्नतः ॥

होरासिद्धान्तसर्वस्वं सारं यत् संहितागतम् ।

संशयध्वान्तरहितं सुप्रकाशमतो ब्रूये ॥

ज्योतिषि यावत् प्रचरति शास्त्रं खल्वेऽपि विद्यमानमिह ।
पश्यन्तु शान्तमनसः सकलं सुकुरस्य विम्ब इव ॥
श्रुतिप्रथमनादमुनाप्यखिलेषु निरादरोऽल्पेन ।
करतलगतेऽमृते अम्भोनिधिजलमथनं यथालोके ॥
अथ शास्त्रस्य सम्बन्धप्रयोजनाभिधानार्थं आचष्टे ।
वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः कालानुपूर्वा विहितास्त यज्ञाः ।
तस्मादिदं कालविधानशास्त्रं यो ज्योतिषं वेद स वेद सर्वम् ॥
मिहिरः ।

किंवातःपरमन्यत् शास्त्रं व्यायोऽस्ति यदिदत्तेवम् ।
प्रध्वंसिन्यपि काले त्रिकालदर्शी कलौ भवति ॥

Colophons :

6B, इति श्रीभगवदानन्दविरचिते सुप्रकाशे राशिशीलाख्यः प्रथमोऽध्यायः ;
19B, °मित्रामित्राध्यायः समाप्तः ; 25A, °सुप्रकाशे चन्द्रताराशुद्धिप्रधानो नाम
स्तुर्योऽध्यायः ; 35A, °सुप्रकाशे उत्तर्गसंज्ञकः पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ; 48A,
°सुप्रकाशे विवाहनिर्णयः षष्ठोऽध्यायः ; 96A, °जातकनिर्णयोऽष्टमोऽध्यायः ;
19A, °कर्मयोगो नवमोऽध्यायः ; then there is no colophon, the
manuscript being incomplete.

7325.

5511. संकेतकौमुदी । *Samketakaumudī.*

By Harinātha.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 24. Lines, 9
in a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara of the 19th century.
Appearance, fresh. Date, Samvat 1900. Complete.

An elementary work on astrology.

Colophon :

इति श्रीहरिनाथाचार्यविरचिता संकेतकौमुदी समाप्ता ।

Post-colophon Statement :

खखाङ्गमितिचन्द्राब्दे विक्रमादित्यवत्सरे ।
आश्विने चासिते पक्षे त्रयोदश्यां गुरुवासरे ॥
लिखितं जानकौराभे लोकानां सुखहेतवे ॥

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

अद्भुतसागरे ।

ग्रहाणां षट्स्रभावाश्च राशुणा गदिताः पुरा ।
एतत् सर्वं प्रयत्नेन लिख्यते च मयाऽधुना ॥
लज्जितो गर्वितश्चैव क्षुधितस्तृषितस्तथा ।
मुदितः क्षोदितश्चैव ग्रहभावाः प्रकीर्त्तिताः ॥

The same as MS. No. 5559.

7326.

5559. संकेतकौमुदी । *Samketakamudī.*

By Harināthācārya.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

The work begins :

श्रीगणेशाय नमः ।

अद्भुतसागरे ।

ग्रहाणां षट् च भावाश्च राशुणा गदिताः पुरा ।
एतत् सर्वं प्रयत्नेन लिख्यते च मयाधुना ॥ १ ॥
लज्जितो गर्वितश्चैव क्षुधितस्तृषितस्तथा ।
मुदितः क्षोभितश्चैव ग्रहभावाः प्रकीर्त्तिताः ॥ २ ॥
लज्जितो यथा—etc.

7327.

1842. **संज्ञातन्त्रम् ।** *Samjñātāntra.*

By Nilakaṇṭha.

For the manuscript and the work see L. 2451.

Post-colophon :

संवत् १७२१ कार्तिक शुक्ल ८ भट्टराघवसूरिसूनुमट्टमहादेव-
सुतेन वैद्यनाथेनालेखि पठनार्थम् ।

In the India Office Catalogue No. 3050, a commentary on the work is described.

Begins thus :

श्रीवरदमूर्तिर्जयति ।

प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं

गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।

श्रीनीलकण्ठे विविनक्ति सृक्तिभिः-

स्तुताजिकं सूरिमनःप्रसादकम् ॥

etc. etc. etc.

The same as *Tājika Nilakaṇṭhī* in another name.

7328.

6403. **संक्रान्तिपटलम् ।** *Samkrāntipāṭala.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent in slokas, 140. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Beginning :

श्रीगणाधिपतये नमः ।

अथ संक्रान्तिपटलम् ।

तत्रादौ बाह्यपलम् ।

केशरिवाहनं प्रोक्तं नृपाणां सुखदायकं [काः] ।

अफलो वितपा सर्वा(?) महापौडा चतुष्पदाः ॥(?)

1B, इति वाहनफलम्; 2B, इति वस्त्रफलम्; 3A, इति आयुषफलम्;
3B, इति भक्ष्यफलम्; लेपफलम्; 4B, इति जातफलम्; इति तिलकफलम्;
5A, इति कंचोकाफलम्; 6A, इति पुष्पफलम्; 7A, इति अवस्थाफलम्; 7B,
इत्याभरणफलम्; 9A, अथ वारफलम्;— सौमफलम् ।

7329.

6402. संक्रान्तिप्रकरणम् । *Samkrāntiprakaraṇa*.

By Śiva Jyotirvid.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

On the influence, on human destiny, of the sun passing from one sign of the Zodiac to another.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

नागज्योतिर्विदं गत्वा गुरुविद्यानिधिं परम् ।

सत्संक्रान्तिफलोद्देशं कुर्वे शिष्यहितेच्छया ॥

श्रीमत्पञ्चजिनौपतिर्यदि भवेत् पञ्चानगाधिपतिः

पौडापर्वतचारिदुर्गवनभूसंयामाणां नृणाम् ।

सिंहा यान्ति विनाशमाशु हिमभ्रदेशाधिपा युध्यते

भङ्गं राज्यविनाशमन्यनृपतिव्रातक्षतक्ष्मातजाः ॥

There are one hundred and eighty ślokas in all.

The end :

नागेशदेवज्ञस्तुतः शिवः समकरोदिदम् ।

आकोटग्रामसंस्थेन देवज्योतिर्विदारिणीतः ॥

Colophon :

नागव्योतिर्वित्सुतशिवव्योतिर्विद्विरचितं संक्रान्तिप्रकरणं
समाप्तम् ।

Then there are four lines added by the scribe.

See Bik., p. 334, No. 723.

Topics are :

- (1) वाहनफलानि; (2) विषफलानि; (3) पुष्पफलं; (4) भोजनफलानि;
(5) जातिफलानि; (6) वयोवस्थाफलानि; (7) भूषणफलानि; (8) घोरादि-
फलम्; (9) दिनरात्रिफलम्; (10) गमनफलानि; (11) दृष्टिफलानि; (12)
संवत्सरफलम्; (13) तिथिफलम्; (14) लग्नफलम्; (15) रथादिकारतः संक्रान्ति-
संज्ञाः; (16) संक्रान्तिदानविधिः; (17) संक्रमफलम् ।

7330.

7884. संक्रान्तिफलादेशः । *Samkrāntiphālādeśa*.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 8. Lines, 12
on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Incomplete at
the end.

A forecast from the passing of the sun from one sign
of the Zodiac to another in a mystic language.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगुरुं गणनाथं च वाग्देवीं च सरस्वतीम् ।

प्रणम्य चर्कसंक्रान्तिफलादेशो निगद्यते ॥ १ ॥

सिंहव्याघ्रवराहाश्च खरेभमहिषाश्चकाः ।

सारमेयाश्च वृषभाः कुक्कुटो वाहनं भवेत् ॥ २ ॥

इति मुख्यवाहनानि; इत्युपवाहनानि ।

वाहनं चेद्भवेत् सिंहः पौंडा पर्वतवासिनाम् ।

सिंहा विनाशमायाति हिमभृद्देशवासिनः ॥

भानुर्थात्राधिरूढश्चेत् व्याघ्रा मृत्युं प्रयान्ति हि ।

अरण्ये विपुलं सौख्यं यान्ति वार्गुरिका सुखम् ॥ etc. etc.

2A, इति वाहनफलं; इति वस्त्राणि; 2B, इति वस्त्रफलानि; 3A, इति लेषनफलं; 3B, इति पुष्पफलानि; 4A, इति भोजनफलानि; इत्यायुधानि; 5A, इति जातिफलानि; 5B, इत्यवस्थाफलानि; 6A, इति भूषणफलानि; 6B, इति कामफलानि; 7A, इति समयफलानि; इति सुप्तादिफलं; 7B, इति गमनफलं; 7B, इति दृष्टिफलं; इति संवत्सरफलं; 8A, इति पक्षफलं; इति तिर्य्यकफलं; इति योगफलं; 8B, इति लग्नफलं—अथ वाहनोपवाहनफलं प्रकारान्तरेण ।

So a forecast is made from the different *vāhanas*, clothes, ornaments, etc., which the Sungod uses at the time of Śaṃkrama.

7331.

6443. **संवित्प्रकाशः ।** *Samvitprakāśa*.

By Govinda Kaviśvara, son of Kāhna Kaviśvara.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 17. Lines, 20 on a page. Extent in ślokas, 1,000. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

A work of *Pr̥cchātāntra* or *Praśnaśāstra*—the science of divination by means of questions. It is an authoritative work on the subject. Aufrecht says, 'Extracted in the *Praśnasudhākara* of Lālamaṇi'.

Mangalācaraṇa :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमद्विष्णुमयेयशक्तिमखिलाकल्पं किरीटाङ्गद-
द्योतकुण्डलमुद्यदकंश्चिरं पीताम्बरं हारिणाम् ।
पद्मस्थं हृदयस्थकौस्तुभमणिं हस्तस्थचक्रोल्लस-
च्छङ्खाम्भोजगदं मुदं विदधतं भक्त्या भजेऽभीष्टदम् ॥ १ ॥

The object of the work :

पृच्छातन्मनेकमाद्यमहितानन्तोल्लसद्बीधरै-
राद्यैर्धर्मपरैर्विनिर्मितमहं विज्ञाय सुज्ञापितः ।
कुर्वे सत्कल्याणपरः परकृते संवित्प्रकाशं परं
प्रोक्ताशेषसमाङ्गयादिकमुपादाय प्रसिद्धीकृतः ॥

Then it goes on :

सुक्ताविद्गमरत्नहौरकनकोपेतोत्तमोत्तमयुक्
सत्पुष्पप्रकराक्षतात्तवफलैस्तद्वाशिचक्रं मुदा ।
अद्भुतशक्तिसमन्वितो विकपटः संपूज्य पूजोचितं
दैवज्ञं विविधार्हणादिमुदितं पृच्छेन्निजाभीष्टितम् ॥

3A, इति श्रीकाङ्ककवौश्वरनन्दनगोविन्दकवौश्वरेण निर्दिष्टे ।
संवित्प्रकाशकाव्ये प्रथमः सर्गोऽभवद्भूयः ॥

3B, काङ्ककवौ०
करमितसर्गो विचिन्तितः प्रश्ने ॥

6A, काङ्ककवौ०
गुणमितसर्गोऽर्जुनाद्युक्तं ॥

7B, काङ्ककवौश्वर०
तूर्यसर्गोऽङ्गनाप्रश्ने ॥

8B, ०पञ्चमः सर्गः सुतप्रश्ने ॥

10B, ०षष्ठः सर्गो गमागमप्रश्ने ॥

11A, ०सप्तमः सर्गो जलादिकप्रश्ने ॥

- 11B, °वसुमित-सर्गो निधिप्रन्ने ॥
13A, °नवमोऽरिषणादिके सर्गः ॥
14A, °दशमः सर्गो गदितः प्रन्ने ॥
15A, काङ्ककवीश्वरसंख्यो सुष्टवित् सर्गः ॥ (?)
15B, काङ्ककवो° सर्गोऽयं द्वादशेनावि + + (?) (?)
17A, °क्रयणादिविदि त्रयोदशः सर्गः ॥
17B, (last colophon) °विजयादिविदा चतुर्दशः सर्गः ॥

Then we have the following concluding verse :

औगोविन्दकवीशमीशमजनप्राप्तं कवीशायणीः
औमत्काङ्ककविः सुतं प्रसुसुवे औकर्मदेवौ च यम् ।
वेदान्ताम्बजभास्तार्थबज्जलं संवित्प्रकाशाभिधं
कार्थं तेन कृतं समाप्तिमगमत् विद्वज्जनानन्दनम् ॥

Colophon :

इति औसंवित्प्रकाशः समाप्तः ।
औक्त्यार्पणमस्तु ॥

7332.

8252. **संवित्प्रकाशः ।** *Samvitprakāśa.*

By Govinda Kaviśvara, son of Kāhna Kaviśvara.

Substance, country-made paper. 9½ × 4½ inches. Folia, 17. Lines, 18 on a page. Extent in ślokaś, 1,200. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Complete.

An authoritative work on divination by questioning in 14 chapters.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमद्विष्णुमयेयशक्तिमवि[सं] कल्पं किरीटाङ्गद-

द्योतकुण्डलमुद्यदकर्णचिं पीताम्बरं हारिणाम् ।

पद्मस्यं हृदयस्यकौस्तुभमणिं हस्तस्यचक्रोत्तसत्-

शङ्खान्भोजगदं मुदं विदधतं भक्त्या भजेऽभीष्टदम् ॥

The object of the work :

पृच्छातन्वमनेकमाद्यसहितानंतोत्तसज्जीवरै-

धैरैर्धर्मपरैर्विनिर्मितमहं विज्ञाय सुज्ञार्थितः ।

कुर्वे सत्कारणापरः परहते संविप्रकाशं परं

प्रोक्ताशेषसमाह्वयादिकमुपादाय प्रसिद्धादृतः ॥ २ ॥

It goes on :

मुक्ताविद्रुमरत्नहौरकणकोपेतोत्तमद्यौमयुक्

सत्पुष्पप्रकराक्षताक्षैवफलेस्तद्राशिचक्रं मुदा ।

अद्वाभक्तिसमन्वितो विकपटः संपूज्य पूजोचितं

देवज्ञं विविघाहं गतिमुदितं पृच्छेन्निजाभौषितम् ॥ ३ ॥

2B, इति काह्नकवीश्वरगन्दगोविन्दकवीश्वरेण निर्मिते संवित्-

प्रकाशकाव्ये प्रथमः सर्गोऽभवद्ब्रूयः ।

The colophons are not descriptive.

It ends :

छिन्ने शुक्रे चेन्दू चेदतिसारः २५ सूर्यभौमयोरस्त्रम् ।

जीवे दोषत्रितये कुजभयोरबलता शनौ रोगः ॥

Last Colophon :

•विष्णुयादिविदा(?) चतुर्दशः सर्गः

यावृष्टं पुस्तकम् ।

7333.

8718. **संवित्प्रकाशकाव्यम् ।** *Samvitprakāśakāvya.**By Govinda Kavi, son of Kāhnu Kavīśvara.*

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 41. Lines, 8, 10 on a page. Extent in ślokas, 650. Character, Nāgara. Fresh. Complete.

Complete in 14 cantos and 41 leaves. Though called a Kāvya, it is really a work on astrology. Not in Cat. Cat.

It ends :

क्षिप्ते शुक्लेन्दुचेतिसारः सूर्यभौमयोरसः ।
 जीवदोषचित्तयं कुजभृगवोरवसता शनौ रङ्गः ॥
 काह्लकवीश्वरनन्दनगोविन्दकवीश्वरेण निर्याति ।
 संवित्प्रकाशकाव्ये विजयादिविदा चतुर्दशः सर्गः ॥
 श्रीगोविन्दकवीशमौशमजनप्राप्तं कवीनायणौ
 श्रीमत्काह्लकवीः सुतं प्रसुसुवे श्रीकर्मदेवी च यम् ।
 (?)वेदान्ताभुजमास्ततार्थबल्लवं संवित्प्रकाशाभिधं
 कार्यं तेन कृतं समाप्तिमगमत् विश्वगुजनानन्दनम् ॥

7334.

8077. **स्त्रीजातकम् ।** *Strījātaka.**Being an extract from Vṛddhayavanajātaka.*

Substance, country-made paper. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1886. Appearance, fresh. Complete.

2B, इति स्त्री(श्री)जातके स्त्रीणां नक्षत्रगुणाध्यायः ; 6A, इति वृद्धयवनजातके स्त्रीयहभावाध्यायः ; 6B, इति वृद्धयवनाचार्यविरचिते यवनजातके स्त्रीराजयोगाध्यायः अथ स्त्रीजातकाध्यायः ; 7B, वृद्धयवने स्त्रीजातके चन्द्राग्निगुणाध्यायः ; (last colophon) इति श्रीयवनजातके स्त्रीजातके योगाध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon Statement :

संवत् १८८६ माघ १० कृष्ण भौमे लि० नन्दग्राम उपाध्या स्वार्थे
परायें वा ।

7335.

8073.

Substance, country-made paper. 10 x 4½ inches. Folia, 24. Lines, 13 on a page. Character, Jaina Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

An astrologer's compilation relating to horoscopy for females.

12A, इति यवनाचार्यविरचितायां स्त्रीजातके ग्रहभावाध्यायः समाप्तः ।
अथ प्रसङ्गाच्चमत्कारचिन्तामणिर्लिख्यते; 27A, इति स्त्रीजातके चमत्कार-
चिन्तामणि संपूर्णः; 22A, इति श्रीयवनाचार्यविरचितं स्त्रीजन्म(न) पत्रिकाध्यायः
संपूर्णः । अथ ग्रहाणां दानं; 22B, इति श्रीदैवज्ञदुंदुराजविरचिते जातका-
भरणे दानविधानाध्यायः; 23B, इति वशिष्ठोक्तकुंडलिका; 24A, इति वज्र-
यवने स्त्रीजातकं फलं समाप्तं ।

Begins thus :

अथ स्त्रीजातकपद्धतिं लिख्यते । तत्रादौ पञ्चांगफलम् ।

श्रीइष्टदेवताभ्यः नमः ।

सुप्रौला धर्मकर्माद्या चित्रिणी च पतिव्रता ।

पुत्रसंतानजनका स्त्रीणां जन्मोत्तरायणे ॥ १ ॥

कार्कश(ं) लेशकर्त्ता[त्री] मलिना नौचसंश्रिता ।

कुटुम्बद्वेषिणी चैव जाता स्त्री दक्षिणायने ॥ २ ॥

7336.

3066. स्त्रीजातकम् । *Strijātaka.*

From the Yavanajātaka.

Substance, country-made paper. 9½ x 4½ inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 330. Character, Nāgara of the early 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

A section of the *Yavana-jātaka*, relating to female horoscopy.

The Last Colophon :

इति त्रैयवनजातके स्त्रीजातके योगाध्यायः समाप्तः ।

The first leaf of the MS. begins abruptly from the end of a verse marked 8, with—

चापोदये या वनिता सुजाता

सा युद्धशौण्डा पुरषानुकारा ।

शास्त्रेषु साध्या विधवा कठोरा

निःस्नेहचिन्ता प्रणयेन हीना ॥ १ ॥

It ends :

सौभाग्ययोगेनुरिहां गता चेत्तदा भवेत् सज्जनधर्मपत्नी ।

+ + + + + सारा जयन्ती जनिता पुरन्ध्री ॥

Printed and published by the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares.

7337.

9887. स्त्रीजातकम् । *Strī-jātaka*.

Substance, country-made paper. 11 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 16 in all. Extent in ślokas, 20. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Complete.

Beginning :

ॐ नमो नवभ्यो ग्रहेभ्यः । अथ स्त्रीजातकं

मूर्त्तौ करोति विधवां दिनकृत् कुजश्च

राहुर्विनष्टनयं रविजो दरिद्राम् ।

शुक्रः शशाङ्कनयश्च गुरुश्च साध्वी-

मायुःक्षयं प्रकुर्वते नयनाभिरामः ॥ १ ॥ इत्यादि ।

End :

अन्ते गुरुर्धनवतीं दिनक्रद्दिनां
चन्द्रो धनव्ययकरां कुलटाक्ष राज्ञः ।
शुकः शशाङ्गतनयस्तु करोति वल्कां
मृत्युप्रसक्तहृदयां रविजः कुञ्च ॥ २ ॥

Colophon :

इति स्त्रीजातकलघ्वाराक्षी समाप्ता ।

ॐ नमः ।

7338.

4106. **सर्वार्थचिन्तामणिः ।** *Sarvārthacintāmaṇi.*

(*Second part only.*)

By Haladhara.

Substance, palm-leaf. 12×1½ inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page.
Character, Uḍiyā of the early 19th century. Appearance, good.

This contains eight chapters.

Beginning :

श्रीमच्छेष(?)षिरेस्तटाधिनिलयं श्रीवेङ्कटेशं गुरुं
नत्वा वेङ्कटनायकं त्वनुदिनं जातोप्ययार्थ(?)सुधीः ।
ज्योतिःशास्त्रमहाब्जिपारगमने वक्ष्यामि पोतात्मकं
ज्योतिःशास्त्रविवेकपारविदुषां सर्वार्थचिन्तामणिम् ॥
नीलाम्बुजहृत्विं देवं सल्लयन्ति मनोरथम् ।
देवाः प्रणम्य यं सर्वे तं नमामि गजाननम् ॥
वाग्बिभ्रूतिप्रदा देवी या श्वेताम्बरहस्त्रिता ।
कर्पूरधवलाकारा सेयं नृत्त्यतु वाप्ति मे ॥
मेघादिराश्रयः सर्वे दिनेशप्रसुखा ग्रहाः ।
ये च लोकोपकर्तारः पातु मामिह ते सदा ॥

यज्जातके निगदितं भुवि मानवानां
 तत् प्रश्नतोऽपि सकलं कथयन्ति तज्ज्ञाः ।
 प्रश्नोऽपि जन्मसदृशो भवति प्रभेदः
 प्रश्नस्य चात्र जगत्स्य न कश्चिदस्ति ॥

The leaves are not marked.

The colophons are given below :

इति हलधरगणिते पालकादिनिर्णयो नाम प्रथमोऽध्यायः ;
 इति श्रीहलधरगणिते अहर्गणनिर्णयो नाम द्वितीयोऽध्यायः ;
 •मध्याध्यायस्तृतीयः ; •स्फोटाध्यायस्तुर्थः ; •तिथ्यध्यायः पञ्चमः ;
 •वक्राध्यायः षष्ठः ; •सप्तमोऽध्यायः ; •चन्द्रग्रहणं नामाष्टमो-
 ऽध्यायः ।

This is called on the title-page the second part of *Sarvārthacintāmaṇi*. It relates to astronomy.

Printed and published by (1) Chowkhamba Sanskrit Series, and (2) Venkateswara Press.

7339.

4105. **सर्वार्थचिन्तामणिः ।** *Sarvārthacintāmaṇi*.

(The first part only.)

By Haladhara.

Substance, palm-leaf. 12 × 1½ inches. Folia, 35. Lines, 5 on a page. Character, Uḍiyā of the early 19th century. Appearance, good. Incomplete at the end.

Maṅgalācaraṇa runs thus :

कटीतटपटीकृतायतगजाजिनो घूर्जटिः
 जटापटलमण्डितस्त्रिपुरखण्डने पण्डितः ।
 (?)दुर्लभतरभरातुरावनिहतावनो मे मनो
 विनोदभरभूर्विभुः सपदि समिधस्तां हृदि ॥

The object of the work :

बराहरचिताघाने ज्योतिषामयने घने ।
 यथा यथार्थबुद्धिः स्यात्तथानुज्ञापय प्रभो ॥
 असुवसुवत दुःखे सम्पद्यतेऽपि सन्तः
 परकृतमपराधं सर्वदा यत् क्षमन्ते ।
 स्वपररचितपद्यैः कर्तुंकामस्य तन्मे
 गणितमखिलमत्तुं(?) क्षन्तुकामा भवन्तु ॥

ननु सन्ति ज्योतिःशास्त्रेषु बह्वनि पुस्तकानि । अत्र तव
 अनेकालमित्याशङ्काह—
 शास्त्रयास्ते वाक्यगुरुता शब्दार्थगुरुतापि न ।
 अस्मत्कृतेन पद्येन सुगमन्तदिधीयते ॥

The author's name :

तस्मादिह मनो देयं परार्थध्रुवविग्रहाः ।
 सारासारदिवेकाय अमे हलधरस्य मे ॥

Colophons :

इति सर्वार्थचिन्तामणौ संज्ञाध्यायः प्रथमः; इति सर्वार्थ-
 चिन्तामणौ द्वितीयोऽध्यायः; इति श्रीसर्वार्थचिन्तामणौ तृतीयो-
 ऽध्यायः । The fourth adhyāya is not complete.

On the title-page it is called the first part of *Sarvārthacintāmaṇi*. It relates to general astrology.

7340.

8721. सर्वार्थचिन्तामणिः । *Sarvārthacintāmaṇi*.

Substance, country-made paper. 9 x 4 inches. Folia, 82. Lines, 8, 9
 on a page. Extent in ślokas, 1,900. Fresh. Incomplete.

Incomplete, leaves 1-82.

The same work as 193.

7341.

4294. **सर्वार्थचिन्तामणिः ।** *Sarvārthacintāmaṇi.*

(*On Astronomy.*)

By Vyāṅkateśvara.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 47 of which the first five, 34th and the 35th are missing. Lines, 13 on a page. Extent in ślokaś, 1,880. Character, Nāgara. Date, Samvat 1804 and Śaka 1669. Appearance, discoloured.

Colophon :

एवं चिन्तामणौ प्रोक्तं व्यङ्गटेश्वरनामना ।

नौचभागादियोगार्थं राजयोगादिजं फलम् ॥

Post-colophon :

यादृशं पुस्तकं etc. etc.

संवत् १८०४ शके १९९६ वैशाखकृष्ण ६ बुधे लिखितमिदम् ।

36A, इति सर्वार्थचिन्तामणौ त्रयोदशोऽध्यायः ।

For the work see L. 2870.

7342.

8366. **सर्वार्थचिन्तामणिः ।** *Sarvārthacintāmaṇi.*

By Vāṅkatarāja.

With the commentary by Rādhākṛṣṇa.

Substance, country-made paper. 14×7 inches. Folia, 127. In Tri-pāṭha form. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete. (Now worm-eaten.)

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

(Commentary):

संप्राप्यापि विवेकबोधचतुरां सर्वार्थचिन्तामणिं

सन्तो नैव गताः परं पदमथो ब्रह्मादयं यं न विना ।

तं गत्वा गुरुतातपादयुगलं स्वाभीष्टसिद्धिप्रदं

तत्रादेशविधेर्विधानमखिलं सम्यग् ब्रूवे स्थूलतः ॥

(This *śloka* of the commentary is commented upon.)

(Text):

श्रीमत् शेषगिरेस्तटाब्धिनिलयं श्रीवंकटेशो गुरुं

नत्वा वंकटनायकं त्वनुदिनं जातोपयायात् सुधौः ।

ज्योतिःशास्त्रमहाब्रिपारगमने वक्ष्यामि पोतात्मकं

ज्योतिःशास्त्रविवेकयुक्तिविदुषां सर्वार्थचिन्तामणिम् ॥

नीलाम्बुजवर्चिं देवं सकृद्यान्ति मनोरथम् ।

देवाः प्रणम्य य सर्वे तं नमामि गजाननम् ॥ २ ॥

.....

2B, मेवादिराश्रयः सर्वे दिनेशप्रमुखा ग्रहाः ।

ये च लोकोपकारारः पातु मामिह ते सदा ॥ ४ ॥

यज्जातके निगदितं भुवि मानवानां

तस्यान्त्रिकेऽपि सकलं कथयन्ति तज्ज्ञाः ।

प्रश्नोऽपि जन्मसत्त्वो भवति प्रभेदः

प्रश्नस्य चात्र जननस्य न किञ्चिदस्ति ॥ ५ ॥

The first colophons :

33B, संज्ञाध्यायो वर्णितः सर्वशास्त्रसारं बुद्धा सर्वलोकोपकारम् ।

यत् यत् सर्वं वंकटेशेन बुद्धा तत्तत्याके योजयेत् तत्फलं + ॥

इति सर्वार्थचिन्तामणौ संज्ञाध्यायः ।

(Comm.) इति श्रीमज्ज्योतिर्वित्तिलकमिश्रदिवानचन्द्रात्मजराधाकृष्ण-
कृतसर्वार्थचिन्तामणौ संज्ञाध्यायार्थावगतिः प्रथमा ।

The text ends :

एवं चिन्तामणौ प्रोक्तं वंकटेशेन धीमता ।
नीचभंगादियोगार्थं राजयोगादिजं फलम् ॥

The commentary ends :

वितस्तकापत्तनपिण्डदेशेऽवदन्मृगेन्द्रः क्षितिपालमुख्यः ।
तदयणौभूसुरपूजिताङ्घ्रिः सुखूढमस्तोऽर्थदमन्निमुख्यः ॥
मृगेन्द्रराट् सार्थकनामधेयः
समूलतोन्मूलितवैरिवर्गः ।
तदात्मजोऽभूत् रणकर्मवेत्ता

महान् महासिंहवरोऽतिदक्षः ॥

श्रीचूडमस्तात्मजतां प्रपन्न श्रीमद्विवानेन्दुरिति प्रसिद्धः ।
यदाज्ञया दुर्गमदुर्गसंचं जित्वाहवेऽभूत् स महामृगेन्द्रः ॥
दत्त्वान्यवर्गं जलसन्निरोधे तेने दिगन्तेषु यशोवितानम् ।
ज्योतिर्विदां पूजितपादपद्मः स राजते वै कुरवाणपुण्याम् ॥
माहवधाय निमित्तं तव मरणमवेक्षितुं न शक्नोमि ।
इत्युक्त्वा सप्तपेन्द्रं काश्यामब्दं चकार संवासम् ॥
श्रीमत् महासिंहकुलार्थवेन्दुर्नृपेन्द्रवन्द्यो रणजिन्मृगेन्द्रः ।
आज्ञां यदीयां शिरसा वहन्ति सर्वे तदीयाङ्घ्रियुगं नमन्ति ॥
काश्मीरवासं संविधायाग्नमब्दं सर्वस्वेनाप्यर्चयामास विप्रम् ।
दैवं शास्त्रं पाठयामास तत्र गर्भे पत्नी कल्पिता बाहुजस्य ॥
विनिश्चित्यायुषः शेषं राज्ञा सम्मानितः पुनः ।
तृतीयवारं यन्मासाभुजित्वा मुक्ततां ययौ ॥
राधाकृष्णस्तत्सुतः सर्वशास्त्रवेत्ता वृद्धा मोचयोगी यजुष्ठा(?) ।
चक्रो तस्यार्थावगत्यै प्रयत्नं प्रज्ञाप्राप्त्यै चिन्तितार्थप्रदां ताम् ॥

न सन्ति शास्त्राणि किमदानि(?)

कसौ तु चिन्तामणिरिष्टोऽस्ति ।

अतस्तदथावगतौ प्रयत्नः

यतो विदां तत्र महान् प्रयत्नः ॥

Last Colophon :

इति श्रीमल्लवपुरनिवासिज्योतिर्वित्तिलकमिश्रदिवानचन्द्रात्मज-
प्रखिलवर्यराधाकृष्णकृतसर्वार्थचिन्तामण्यर्थावगतौ पञ्चाङ्गादिसंज्ञेया-
र्थावगतिषट्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ।

Post-colophon :

समाप्ता चेयं सर्वार्थचिन्तामण्यर्थावगतिटौका निर्मिता राधा-
कृष्णेन विदुषा विक्रमार्कराजप्रभृति संवत्सरं १८८५ अन्तर्गत-
मिथुनार्कतो गताहे १० ।

For other MSS. of the text see Rajendra Lal Mitra's Notices ; Notices, VIII, p. 304 ; Bhandarkar, Cat. Deccan MSS., pp. 241, 406 ; Burnell, Tanjore MSS., p. 78B and 10. Catal. No. 3108.

It is an authoritative work on omens and astral influences.

7343.

8712. सर्वार्थचिन्तामणिः । *Sarvārthacintāmaṇi.*

By Venkṭaṇāyaka.

Substance, country-made paper. 10½ x 4 inches. Folia, 70. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 1,100. Character, Nāgara. Date, Śaka 1765 (?). Appearance, old. Complete.

Complete in 70 leaves and eight chapters. The number of ślokas "मनुष्टुप् ११५५".

Post-colophon :

सङ्गवैरिषगसम्मिते शके आवणे ज्वलतिथौ वसुन्मिते ।
हौरिकदिजो लीलखत् कुजदिने हर्ललापुरे ॥

It begins :

श्रीमच्छेषगिरेस्तटाधिनिलयं श्रीवेङ्कटेशं गुरुं
नत्वा वेङ्कटनायकस्त्वनुदिनं जातोऽप्यथार्यात् सुधीः ।
ज्योतिःशास्त्रभवाब्धिपारगमने वक्ष्यामि पोतात्मकं
ज्योतिःशास्त्रविवेकपापविदुषां सर्वार्थचिन्तामणिम् ॥ १ ॥

Verses 2 and 3 are salutations to Gaṇeśa and
Sarasvatī :

यज्जातके निगदितं सुवि मानवानां
तत्प्राञ्जिकेऽपि सकलं कथयन्ति तज्ज्ञाः ।
प्रश्नेऽपि जन्मसदृशो भवति प्रभेदः
प्रश्नस्य चात्र जगत्स्य न भेदलेशः ॥ ४ ॥
भौमाप्तविच्चन्द्ररविशुक्रवक्रैव्यमन्दार्कसुतामरेज्याः ।
मेघादिभानामधिपाः क्रमेण तदंशकाणामपि ते भवेयुः ॥

7344.

1059D. सुश्लोकशतकम् । *Suślokaśataka.*

By Miththana Śukla.

Substance, country-made paper. 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a
page. Extent in ślokas, 168. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1906.
Appearance, discoloured. Complete. Worm-eaten.

A short treatise on horoscopy.

Beginning :

The *mangalācarana* and the object of the work :

महेशं प्रणिपत्यादौ स्फुटं पाराशरं मतम् ।
करोमि सुखबोधाय सुश्लोकशतकं मुदा ॥

But actually there are not 100 *ślokas*.

2B, इति श्रीमच्छकुलमिद्वनशर्मरचिते संज्ञाध्यायः प्रथमः (number of *ślokas*, 33); 5B, इति सुप्रलोकशतके द्वितीयोऽध्यायः (32 *ślokas*)! 6B, इति तृतीयोऽध्यायः (18 *ślokas*).

Last Colophon :

इति श्रीमिद्वनशुक्लविरचितं सुप्रलोकशतं (number of *ślokas*, 13).

Post-colophon :

संवत् १८०६ चैत्रशुक्लदशमी सोमे ॥

The work ends :

भारद्वाजकुले रामदेवो देव इवापरः ।
होलस्तस्य कुले जातस्तप्ततौ द्वौ बभूवतुः ॥
उदयो भैरवश्चापि तदग्रस्य सुतास्त्रयः ।
देऊश्च तिलकश्चापि गोवर्द्धन इति श्रुताः ॥
तिलकस्य कुले शुक्लं शिशुलामेति विश्रुतः ।
तत्पुत्रो मिद्वनो येन कृतं पाराशरं स्फुटम् ॥ १० ॥

Bengali Edn. by Pandit Ksetranath Jyotiratna of
Nadia, published in 1893 A.D.

7345.

10525. सन्तानदौषिका । *Santānadīpikā*.

Substance, foolscap paper. 11×2 inches. Folia, 8. Lines, 6 on a page. Extent in *ślokas*, 160. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति सन्तानदौषिका समाप्ता(ः) ।

Mangalācarāṇa :

गुरुनाथं नमस्कृत्य गणनाथं प्रणम्य च ।
 वाग्देवीवन्दनं कृत्वा स्मृत्वा तं कमलोद्भवम् ॥

वासुदेवं गुरुं ध्यात्वा वक्ष्ये सन्तानदीपिकाम् ॥

The object of the work :

वाराहहोरोमालोक्य तथा जातकपद्धतिम् ।
 सारावलिं तथा दृष्ट्वा पाराशरमतं तथा ॥
 प्रश्नशास्त्राणि चान्यानि समालोक्य मुहुर्मुहुः ।
 तत् तत् सारं समुद्धृत्य वक्ष्ये सन्तानदीपिकाम् ॥
 अजातमल्पबुद्धीनां हितार्थं वध्यते मया ।
 सन्तानदीपिकाशास्त्रमुपदेशार्थदर्शनम् ॥

It ends :

सन्तानदीपिकाशास्त्रमेकविंशोत्तरं शतम् ।
 हृदयैः पद्यैश्च (हृत्पद्यैश्चर्यं) यत् प्रोक्तं तच्चनः परिगृह्यताम् ॥

Aufrecht in his Cat. Cat. I registers *Santānadīpikā* by the three authors, namely, Keśava, Mahādeva and Hari-nāthācārya.

The present MS. does not give the author's name.

7346.

10785. **सोमसिद्धान्तः ।** *Somasiddhānta.*

A book on astrology.

Substance, country-made paper. 16×3¼ inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent in ślokaś, 462. Character, Bengali. Date, Śaka 1777. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति सोमसिद्धान्तः ।

After a line and a half :

लिपिरियं श्रीमोहनदेवशर्मणः एस्तकश्च ॥ शकाब्दा १७७७ ॥

तारिक २६ आश्विन । श्रीरामः शरणं ।

A work on horoscopy, different from *Somasiddhānta*,
as described in L. 1904.

Beginning :

ॐ नमो नवग्रहेभ्यो नमः ।

अथ क्षेत्रादिफलं ।

कुजशुक्रबुधेन्दुर्कसौम्यशुक्रावनिभुवाम् ।

जीवाकिंभानुजेज्यानां क्षेत्राणि स्युरजादयः ॥

दक्षस्थायी शुचिः शूरो मेधावी गुणमन्मथः ।

नानाशास्त्रैः समायुक्तो रविक्षेत्रे प्रजयत ॥

भौमक्षेत्रे नरो जातः क्रोधनो मत्तचेष्टकः ।

मिथ्यावादी प्रमादी च स भवेद्भूमिमण्डनः ॥

1, इति क्षेत्रफलं; 2A, इति होराफलं; अथ दैक्षानफलं; 3A, अथ
नवांशफलं; 3B, अथ द्वादशांशफलं; 4A, त्रिंशांशफलं; 4B, अथ वारफलं;
6B, इति नक्षत्रफलं; 8A, इति राशिफलं; इति लग्नफलं; 9A, इति तुल्यफलं;
9B, अथ मासफलं; 11A, अथ केन्द्रफलं; 13A, इति तनुस्थानफलं; 21B,
इति राजयोगः ।

It ends :

मृगे सौम्यार्कशुक्रस्थे मन्दे मेघे विलग्नगे ।

कौटे विधौ कुजे चापि योगः ख्यातो ऊताशनः ॥

दारिद्र्यदुःखानलतप्तदेहः पिरप्रवासी फलमूलभोक्ता ।

गौरं पयोधेरपि शोषकः स्याद्भुताशने + मनुजोनुजातः ॥

7347.

8217. **स्वप्नचिन्तामणिः ।** *Svapnacintāmaṇi.*

By Jagaddeva, son of Durlabharāja.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 16, 17 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

On the interpretation of dreams.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

कविभिः करकलितमिव त्रैलोक्यमिदमालोक्य सद्यः ।

आसाद्य यत्प्रसादं सा जयति सरस्वती देवी ॥

कृतिभिः कृतानि संज्ञोद्देशेन स्वप्नलक्षणा + + ।

तान्येकस्थानि शुभानि संक्षेपतो वक्ष्ये ॥

4A, इति महत्तमश्रीदुर्लभराजात्मजगदेवविरचिते स्वप्नचिन्तामणौ शुभ-
स्वप्नाधिकारः समाप्तः ।

There are 152 *ślokas* above the colophon.

Last Colophon :

इति श्रीमहत्तमदुर्लभराजात्मजगदेवविरचिते स्वप्नचिन्तामणौ
दुःस्वप्नाधिकारः ।

There are 158 *ślokas* above the colophon.

7348.

5255. **स्वप्नफलम् ।** *Svapnaphala.*

Substance, country-made yellow paper. $17 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 11 in all. Character, Bengali in a modern hand. Appearance, fresh.

On the interpretation of dreams.

इति स्वप्नफलम् । Described as an extract from the
Matsya Purāṇa.

7349.

7783. **हंसचक्रम् ।** *Hamsacakra.*

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent in slokas, 190. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Left incomplete.

A work in a dialogue between Śiva and Durgā, on divination.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ हंसचक्रप्रश्नः ।

पार्वत्युवाच ।

देवदेव महादेव त्रिकालज्ञ महेश्वर ।

ब्रूहि मे हंसचक्रस्य प्रकारं पूर्वमुच्यितम् ॥

श्रीशिव उवाच ।

हंसचक्रं प्रवक्ष्यामि शृणु त्वं स्वस्वमानसः ।

पूर्वाणां तु बालमुखात् पुष्पनामं तु ग्राहयेत् ॥

मध्याह्ने युवतिमुखात् फलनामं तु ग्राहयेत् ।

अपरह्ने वृद्धमुखात् वृद्धनामं तु कारयेत् ॥

अकारादिहकारांताः वर्णाणां ध्रुवका शृणु ।

अर्क १२ प्रकृति २१ ईशान ११ धृति १८ पंचदशैस्तथा ।

जाति २२ रश्मिदश १८ रदा ३२ तत एकोनविंशतिः ॥

7350.

2928. **हायनरत्नम् ।** *Hāyanaratna.*

(Being a work on horoscopy.)

By Balabhadra, son of Dāmodara.

An astrological work.

For the MS. and the work see L. 4090.

See W., pp. 264, 265. After the end of Weber's MS., our MS. has two verses more at the end.

Aufrecht gives the date of the composition of the work as 1656 A.D. But his source of information is not ascertainable. The work was composed at Rajmahal when Shah Suja, the son of Emperor Shahjahan, was the governor of Bengal.

It ends thus :

पृथ्वीपतिमहावीरश्रीमत्साहिबुजान्तिके ।
 श्रीराजमहलस्थेन मया ग्रन्थं विनिर्मितम् ॥
 योगो मासद्वतैः समः कर(२)हतो योगस्तिथिः स्यात् ।
 तिथिस्त्रिन्नावारमितस्तदर्थं सदृशं भं सर्वयोगे पुनः ॥
 भूवाणाक्षि (१५५१) कुभिर्भवेद्यकमिति ग्रन्थस्य × ×
 × × × × × ×
 इति श्रीदेवज्ञवर्यपंडितदामोदरात्मजबलभद्रविरचिते हायन-
 रत्ने मासप्रवेशादिविचाराध्यायोऽष्टमः समाप्तः ॥ शुभं भूयात् ।

Post-colophon :

आश्विने कृष्णपक्षस्य द्वादश्यां शुक्रवात्सरे ।
 लिखितं विष्णुमित्रेण दिलीपपुरवासिना ॥
 संवत् १८७६ श्रावणे १७४४ ॥

7351.

10461. हिल्लाजदीपिका । *Hillājadīpikā.*

By Nṛsimha.

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 14 a page. Extent in ślokas, 210. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

This is a work on horoscopy, according to the Yavana school. See L. 4095.

In the third *śloka* (the second, quoted by Rajendralāla) the present MS. has हिस्साजजातक instead of हिस्साजजातिक in the MS. of R. Mittra.

After the *ślokas* quoted by Rajendralāla, as the beginning of the work, we have :

ब्राह्मं वशिष्ठगदितं शिवजं मया यत्
 प्राक् सौरमर्ककथितं मुनिपौलिशं च ।
 म्लेच्छेषु रोमकमतं त्वनुभूतिसिद्धं
 स्याज्ज्योतिषं रसविभेदमितिक्रमेण ॥
 केशविष्णुमुखनिर्गतशपान्म्लेच्छताधिगततिग्ममरीचेः ।
 रोमकेण पुरि लब्धमशेषं तद्द्विजातिभिरतोऽध्ययनीयम् ॥
 यन्मैः स्फुटोऽवसमथो जनुषोऽत्र खेटाः
 वेद्या यथा गणितदृक् समतास्फुटाश्च ।
 लघं स्फुटश्च चलयुक् तनुतोभजाङ्गाः
 खं षड्युगानि कुयुगानि पुनश्च मेषात् ॥ etc. etc.

1B, गणेशगुह्यतः प्राप्तसम्प्रतिः कृतवान् द्विजः ।

हिस्साजदौपिकाख्यायां नृसिंहो भावसाधनम् ॥

1B, °हिस्साजदौपिकाख्यायां नृसिंहो दृष्टिसाधनम् ॥

2A, °नृसिंहो भावसाधनम् ॥

2B, °स्तहिस्साजकम् ॥

गणेशो बलनिर्णयम् ॥

3A, गणेशो दायसाधनम् ॥

गणेशो पाकसाधनम् ॥

3B, गणेशो रिक्तनिर्णयम् ॥

4A, गणेशो रिक्तनाशनम् ॥

4A, गणेशो परमायुषम् ।

4B, गणे० दशफलम् ।

4B, गणे० रिष्टभंगकौ ॥

5A, गणे० स्तंभजं फलम् ।

5B, गणेश० सदसत्फलम् ॥

5B, गणेशगुरुतः प्राप्तसम्पत्तिः कृतवान् द्विजः ।

हिक्लाजदीपिकायाख्यायां नृसिंहच्छेष्टदायकम् ॥

After this there are only two lines and a half. The MS. ends abruptly.

7352.

2912. हिक्लाजदीपिका । *Hillājadīpikā*.

For the MS. and the work see L. 4095.

In the following verses, the author justifies the study of the *Tājika*, although coming from foreigners :

ब्राह्मं वशिष्ठगदितं शिवजं मयाय

प्राक् सौरमर्ककथितं मुनिपौलिशं च ।

भलेच्छेषु रोमकमतं त्वनुभूतसिद्धं

स्याज्ज्योतिषं रसविभेदमतिक्रमेण ॥ ५ ॥

केशविष्णु(?)मुखनिर्गतशापान्-

भलेच्छताधिगततिग्ममरौचेः ।

रोमकेण पुरि लब्धमशेषं

तद्विजातिभिरतोऽध्ययनीयम् ॥ ६ ॥

Contents of the book :

यन्त्रैः स्फुटोऽत्र समयो जनुषोऽत्र वेद्याः

खेटाः प्रथा गणितवृक् समतास्फुटाश्च ।

लयं स्फुटं चलगयुक् तनुतो भजाङ्गाः

खं बहुयुगानि जुयुगानि पुनश्च मेवात् ॥ ७ ॥

भागादिकात् क्षयचयेन हतात् खरामैः
 लब्धेन हौनसहितः क्रमशः पलैस्ते ।
 रात्र्यर्द्धकं चलनयुक् तनुतः पदेऽत्र
 युक्तं समे च विषमे वियुतं तदंशैः ॥

7353.

2258. हिस्साजताजिकम् । *Hillājatājika*.

Substance, country-made paper. 11 × 4½ inches. Folia, 15. Lines, 9
 on a page. Character, Nāgara. Complete.

For the MS. and the work see L. 4096.

Begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।
 वर्षलक्षपः रन्ध्रेशो चतुर्थो निघनान्तगैः ।
 मुश्रेशो यत्र गोत्र[पः] तद्वर्षे मरणं ध्रुवम् ॥ १ ॥
 चन्द्रो घापान्वितो रन्ध्रे लभे शौरिगतेऽस्तगैः ।
 तद्वर्षे च भवेन्मृत्युः रक्षिता यदि शङ्करः ॥ २ ॥
 मुश्रेशोऽत्र चिके स्थाने जन्मलक्षाधिपेऽस्तगैः ।
 तद्वर्षे च भवेन्मृत्यु एवमानाघनादिकम् ॥ ३ ॥
 etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

वर्षेशे चार्कपुत्रे निजभवनगते खोदगे वाचकेन
 कर्मेशे वीर्ययुक्ते शुभग्रहसहिते भूपतुल्यं स्ववंशे ।
 नूनं शत्रोर्विनाशो विविघ्नसुखकरं पुत्रपौत्रादिकं च
 भूपाईलामं सकलग्रहकृतं रिष्टयोगादिनाशम् ॥ २२७ ॥

Post-colophon :

इति श्रीहिस्साजताजिकं संपूर्णम् । संवत् १९१५ मिति चैत्र-
 कृष्ण ९ चन्द्रवासरे शुभं भूयात् ॥

7354.

9427. होराचक्रम् । *Horācakra*.

Substance, country-made paper. $9 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 210. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, very old. Prose and verse. Generally correct. Complete.

It is an elementary treatise on astrology.

Colophon :

इति होराचक्रं सम्पूर्णम् ।

Printed and published by the Venkateswara Press, Bombay.

7355.

9253. होराचक्रम् । *Horācakra*.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 42. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Prose. Generally incorrect. Complete.

It begins thus :

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ होराचक्रं लिख्यते ।

प्रथम्य भारती भक्त्या गणेशश्च गणाननम् ।

समाहृत्यन्यग्रन्थेभ्यो होराचक्रं विरिच्यते ॥ १ ॥

आदित्य ॥ १ ॥ चन्द्र ॥ २ ॥ मङ्गल ॥ इत्यादि ।

End :

साला मेघ ॥ १ ॥ उवा वृष ॥ २ ॥ काश मिथुन ॥ ३ ॥

डाहा कर्कट ॥ ४ ॥ मोटा सिंह ॥ ५ ॥ पाता कन्या ॥ ६ ॥

राता तूला ॥ ७ ॥ गया वृश्चिक ॥ ८ ॥ घाघा धनु ॥ ९ ॥ गोसा

मकर ॥ १० ॥ सोदा कुम्भ ॥ ११ ॥ दोषा मीन ॥ १२ ॥ इति

संक्षेपराशि ।

(545)

Colophon :

इति होराप्रकाशं सम्पूर्णम् ।

7356.

8514. होराप्रकाशः (सारसिद्धान्तः) ।

Horāprakāśa (Sārasiddhānta).

*A work on Jyotiṣa in the form of a dialogue between
Ravi and Aruṇa.*

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 55. Lines, 10 on a page. Extent in ślokaś, 780. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1690. Appearance, old and discoloured.

To the end of the 10th chapter.

Beginning :

ओमशेषाय नमः । ओम्सूर्याय नमः ।

अथवा उवाच ।

आनन्दयन् बुधमनः सकलं स्वभाभिः

प्रध्वंसयन् सकलदुर्दिनमन्तरिक्षम् ।

कल्पान्तरोपचितकर्मविलोकहेतुः

स ज्ञानभास्कर उदेतु हृदम्बरे मे ॥ १ ॥

तुभ्यं नमः सकललोकहितोदयाय

संसारसागरसमुत्तरणज्ञवाय ।

दुःकर्मधर्ममयरोगतमोनुदाय

ब्रह्मो गृणान् मुनिगणैरुपसेविताय ॥ २ ॥

अनुयाह्योऽस्माह देव भवता परमेष्ठिना ।

यत्पादपद्मशरणं शरण्योऽस्माह यतः प्रभो ॥ ३ ॥

होराशास्त्रं परं ब्रह्म व[वे]दचक्षुस्तमोऽन्तश्चत् ।

विज्ञानं सर्वजन्तूनां अखण्डजास्थिरजङ्गमाः ॥ ४ ॥

एकनक्षत्रजातानां एककर्मनिषेविणाम् ।
 एककुलसम्भूतानामेकदेशनिवासिनाम् ॥ ५ ॥
 नानात्वं दृश्यते वत्स पूर्वकर्मवशादिह ।
 काणो च वधिरो वापि जडोन्मत्तो मदम्भमौ ॥ ६ ॥
 सधनो निर्धनो वापि कथं ज्ञाये तमोऽन्तकृत् ।
 चतुरशीतिसमं संख्या जीवानां जातिनिर्णयः ॥ ७ ॥
 अण्डजो ह्युद्भिज्जो वायु जरायुः स्वेदजोऽथवा ।
 एवं कामक्रमेणैव कालक्षेत्रः प्रजायते ॥ ८ ॥
 रेतसोत्पत्तिजन्तूनां नानाजीवजरायुजाम् ।
 एवमण्डजजातीनां स्वेदजां स्वेदतः प्रभो ॥ ९ ॥
 नानाकालक्रमेणैव नानाकर्मप्रणोदितम् ।
 इदमेव सुनिष्पन्नं परं ब्रह्म परात्परम् ॥ १० ॥
 चराचरमिदं विश्वं स्थित्युत्पत्तिविनाशकृत् ।
 स एव भगवान् कालः सर्वात्मा जगदौश्वरः ॥ ११ ॥
 स्थित्युत्पत्तिकरा देवौ परा भगवतौ हि सा ।
 तथेदं वासितं विश्वं भुवनत्रयचराचरम् ॥ १२ ॥
 केन कर्मविपाकेन कस्य केनापि मित्रवान् ।
 ऋणवैरवशादेव अवतीर्णो जनः पुरा ॥ १३ ॥
 पुत्रमित्रकलत्राद्याः स्वजनाः सर्वसंगताः ।
 नानाकर्मवशादेव स्वस्वशालस्वसाधव वा ॥ १४ ॥
 बन्धवो रिपवो मित्राः कुटुम्बः ऋणवैरगाः ।
 ते सर्वे यद्वशाः स्वामिन् तादृशाः कथ्यतां मम ॥ १५ ॥
 अथवापि पशूनां च पक्षिणां विलवासिनाम् ।
 सरौष्ट्रपाणां जन्तूनां नानाभूमिनिवासिनाम् ॥ १६ ॥
 कथयस्व दिवानाथ लोकानां हितकाम्यया ।
 त्वं सर्वदेवदेवानां पुराणपुरुषोत्तमः ॥ १७ ॥

श्रीसूर्य उवाच ।

सर्वं कालक्रमेणैव कालात्मा क्रियते विभुः ।
 भावयति सर्वभूतानां नानाकर्मभुजामपि ॥

6B, इति श्रीहोराप्रकाशे ज्ञानसमूहदौपके रविविरचिते
लग्नविचारो नाम प्रथमोऽध्यायः ।

14B, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविरचिते रोमकनगरे यवन-
पदव्यां प्राप्ते जन्मजातिप्रकाश इहलोकप्रकाशः समाप्ततृतीयो-
ध्यायः ।

25B, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविरचिते सारसिद्धान्ते
रोमकनगरे यवनपदव्यां प्राप्ते बन्धुवर्गे सत्यकौतुके सर्वजीवकर्म-
प्रकाशके कथितमिदं प्रकरणं चतुर्थम् ।

29A, श्री० सत्यकौतुके प्रकरणं पञ्चमम् ।

33A, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविरचिते ज्ञानसमूहदौपके
रोमकनगरे यवनपदव्यां प्राप्ते प्रातिवेशाकारकज्ञानसूचके कथित-
मिदं प्रकरणं षष्ठम् ।

38A, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविरचिते स्वजनार्थसत्यकौतुके
ज्ञानदौपके रोमकनगरे यवनपदव्यां प्राप्ते प्रकरणं सप्तमम् ।

46B, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविरचिते सारसिद्धान्ते
रोमक० सर्वजीवकर्मज्ञाने इहलोकतत्कालसूचकदौपके प्रकरणा-
मष्टमम् ।

51A, इति श्री० बन्धुवर्गसत्यकौतुके सर्वजीवकर्मप्रकाशे कथित-
मिदं प्रकरणं नवमम् ।

Last Colophon :

इति होराप्रकाशे रवि० बन्धुवर्गसत्यकौतुके प्रकरणं दशमम् ।

Post-colophon :

संवत् १९६० वर्षे व्यासाढमासे कृष्णपक्षे १३ रविदिने ।

For another part of the work see our No. 1785.

7357.

1785. होराप्रकाशः ज्ञानसमूहदीपकः ।

Horāprakāśa Jñānasamūhadīpaka.

Substance, country-made paper. 10 × 5½ inches. Folia, 35. Lines, 16, 17 on a page. Extent in ślokas, 1,200. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable.

Colophons :

1B, इति श्रीहोराप्रकाशे ज्ञानसमूहदिवके इह प्रत्यक्षसुपके द्वाविंशोऽध्यायः ।

4A, इति श्रीहोराप्रकाशे अपत्याधिकारः ।

5A, इति होराप्रकाशे रविविरचिते सारसिद्धान्ते रोमक-नगरे यवनपदव्यां प्राप्ते इह प्रत्यक्षसूचके लग्नफलम् ।

6A, ० मृतपुत्रत्वे प्रायश्चित्ताध्यायः ।

7A, ० मृतापत्यत्वे प्रायश्चित्तोऽध्यायः ।

8B, ० अपत्याधिकारे ३५ अध्यायः ।

11B, ० पांडुरोगाध्यायः ।

12, (written on one side) ३६ अध्यायः ।

15B, ० मृतापत्यत्वकर्मप्रकाशोऽध्यायः ।

17B, ० मृतापत्याधिकारे पंचमोऽध्यायः ।

16B, ० मृतापत्याधिकारप्रायश्चित्तः ।

18A, ० मृतापत्यत्वकर्मप्रकाश ३६ अध्यायः ।

18B, ० गर्भपातेषुपत्तौ न पत्यत्व कर्मप्रकाशः ६० ध्यायः ।

19B, ० अन्यपत्याधिकारप्रायश्चित्ताध्यायः ५७ समाप्तः ।

20B, ० भार्याया अनपत्यकर्मप्रकाश अष्टमोऽध्यायः ।

21B, ० इति श्रीहोराप्रकाशे अपत्याधिकारे प्रायश्चित्ताध्यायः ।

22B, ० पञ्चदशमोऽध्यायः ।

23A, ० होराप्रकाशिके अपत्याधिकारे प्रायश्चित्तोऽध्यायः ।

23B, °यवनयातिप्रकाशदशमोऽध्यायः ।

24B, °एकविंशमोऽध्यायः ।

25B, °पञ्चमोऽध्यायः ।

26B, °एकपुत्रपुत्रवतीस्त्रीव्यात्मघातकर्मप्रकाशप्रायश्चित्ता-
ध्यायः ।

27A, इति श्रीहोराप्रकाशे प्रथमोऽध्यायः ।

28A, इति श्रीहोराप्रकाशे रविविगृह्ये सारसिद्धान्ते रोमक-
नगरे यवनपदव्यां प्राप्ते इह प्रवृत्तसूचके कन्यालग्नविचारः ॥ २५,
अध्यायः ॥

29A, °तृतीयांशविचारः ।

31A, इति श्रीहोराप्रकाशे ज्ञानसमूहदौपके रवि° अन-
पत्याधिकारे मृतपुत्रत्वे प्रायश्चित्ताध्यायः ॥ ५७ ॥

31B, इति श्रीहोराप्रकाशे पुत्राशुभानन्तरं ३२ अध्यायः ॥ श्रीः ॥

32A, इति श्रीहोराप्रकाशिके नेत्ररोगाध्यायः ।

33A, इति श्रीहोराप्रकाशिके अपत्याधिकारे प्रायश्चित्ता-
ध्यायः ॥ ३५ ॥

34A, इति श्रीहोराप्रकाशे अपत्याधिकारः ॥ ३६ अध्यायः ॥

34B, इति श्रीहोराप्रकाशे° पञ्चषष्ठितमोऽध्यायः ।

35A, इति श्रीहोराप्रकाशे ज्ञानसमूहदौपके यवनपदव्यां प्राप्ते
श्रीसूर्यारणसंवादे बद्धोच्छेदोत्तारायां ह्यधिकारप्रकाश ६८
अध्यायः । (?)

It begins :

तमोहात्तिजगन्माय सर्वकर्मसुसाक्षिण ।

किमिदं सर्वजीवानां ज्ञानं श्रुतिसमन्विदम् ॥

श्रीसूर्योवाच ।

नारि वा पुरुषो वापि भुञ्जते कर्मणः फलम् ।

तथैवाहं प्रवक्ष्यामि गर्गाद्या श्रुतिसंश्रयात् ॥

षट्शु पुत्र नराणां वै नारिणां च यथा ध्रुवम् ।
 पापजं पुण्यजं वत्स + + + + + ॥
 एक एकत्र तं पापं पुराभिर्बहुभिर्जनैः ।
 तथैव पुण्यपापानां भुञ्जते कर्मणोरिताः ॥
 अतिस्तुतारं ज्ञानं नानाजन्तुजयार्णवम् ।
 + + योगसमाप्त + षट्शु धे + वरः प्रभोः ॥
 मया ख्याता पुरा होरा जन्तुकर्मप्रकाशीका ।
 येन विज्ञानमात्रेण त्रिकालो + + ज्ञानिनाम् ॥
 सोयं योग षट्शु स्वामिन् कर्मणां हेतुपूर्वकम् ।
 शुभांशे शुभलभे वा प्रश्रुतत्वालसंभवम् ॥

It is a very corrupt and defective manuscript. It contains thirty-two chapters of *Horāprakāśa*, a work which is stated in the colophons to have been obtained in Ramaka, the country of Yavana (Rome). The colophons are full of blunders in numbering the chapters.

The chapters dwell upon expiations for those who give birth to short-lived issues, who are issueless, who have disorders of the eyes, who are suffering, in short, from diseases and mental agonies which come from unfavourable situation of planets.

7358.

6499. होरामकरन्दः । *Horāmakaranda*.

Being a work on horoscopy in 31 adhyāyas by Guṇākara.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent in ślokaś, 1,100. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

Last Colophon :

इति होरामकरन्दे गुणाकरविरचिते नष्टजातकाध्यायः
 एकचिंशः ।

Post-colophon :

शुभमस्तु ॥

वसन्ती रौद्रके यस्य पुरे भृदेवसंकुले ।

तेनेदं कृष्णनाम्ना वै लिखितं पुस्तकं वरम् ॥

ज्योतिर्विद्वामस्य पुस्तकमिदम् । श्रीरस्तु ॥

For the beginning and the chapter-names of the work see IO. Catal. No. 3099.

The present manuscript has, at the end, an account of the author's family :

ग्रामोवन्तिविभूषणैकतिलकः सर्जूरनामा ज्ञयः

तस्मिन् सद्गुणकेलिसङ्ग समभूत् कौण्डिन्यगोत्रोद्भवः ।

श्रीनारायणसंज्ञको द्विजवरो विद्यावधूवत्सलः

अतो येन विधिः कलौ ह्यवयुगोत्कर्षं परं प्रापितः ॥

तस्मादभूदमलसद्गुणरत्नसिन्धोः

श्रीश्रीपतिर्गणकैरवशीतरश्मिः ।

गोचक्रवालममलं सुमनस्कोरा

यस्यानिष्टं अवगच्छपुटेः पिवन्ति ॥

श्रीब्रह्मगुप्तार्थभटोत्पलाख्य-

वराहलक्ष्मेषु दिवं गतेषु ।

निराश्रया यं समवेक्ष्य वाणी

विलासवासं रचयाश्चकार ॥

दृष्ट्वा यद्यग्रसेन्दुपादमहसा शुक्लं त्रिलोकीतलं

ज्योत्स्नापातधिया धयन्ति परितो मुग्धाश्चकोराङ्गनाः ।

तत्पुत्रेण गुणाकरेण गणकानन्देन्दुना जातकं

श्रीहोरामकरन्दसंज्ञमरचि ज्योतिर्विदां प्रीतये ॥

यदज्ञानादग्रथे कुलतमिह यदुबाल्यमतितो
विदोषं तत् कर्त्तुं स्वयमपि यतन्ते मुमनसः ।
विनाशे दोषाणामभिलषति या व्रातसविता(?)
न पर्जन्यः सम्यक् सजनपदनिदाघक्षयकृते ॥

According to Prof. Bhandarkar, Rep. 1882-83, p. 30,
the work is quoted in Keśava's *Jātakapaddhati*.

Printed and published by the Chowkhamba Sanskrit
Series.

7359.

6554A. होरारत्नः । *Horāratna*.

By the same author.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 1-77. Lines,
9 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, old,
discoloured and worm-eaten. A mere fragment.

Printed and published by the Chowkhamba Sanskrit
Series.

7360.

6554. होरारत्नः । *Horāratna*.

*By Balabhadra, son of Dāmodara (a commentator on
Bhāskara's work), son of Caturbhujā Miśra, son of
Nārāyaṇa (whose elder brother's name was Khema-
karṇa), son of Devīdāsa (a commentator on Śrīpati-
paddhati), son of Lāla of Kānyakubja, of the
Bhāradvāja family.*

Substance, country-made paper. 13×5 inches. Folia, 126. Lines,
11 on a page. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, dis-
coloured. Incomplete at the end.

A treatise on horoscopy in 31 chapters. The author wrote also *Varṣaratna* and a commentary on *Bijaganita*.

For a description of the work see Peters, Rep. IV, Extr. 63.

The last colophon in the incomplete manuscript :

100B, इति श्रीमद्देवज्ञवर्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्र-
विरचिते होरारत्ने नाभसयोगाध्यायः षष्ठः ।

Begins thus :

अथ होरारत्नं लिख्यते ।
होरापाथोनिधेः पारं दुःपारं तर्तुमिच्छति ।
महागणपतेः शुण्डोऽवलम्बाय प्रजायताम् ॥ १ ॥
अस्ति श्रीमत्कान्यकुब्जाभिधानं
सद्दिग्गणां सम्भवे यन्निदानम् ।
तत्रैवाभूत् श्रीभरद्वाजवंशे
श्रीमल्लालः कौर्त्तिविद्याविशालः ॥ २ ॥
तदात्मजोऽभूत् कृतिदेविदासो
विद्यारमाकौर्त्तिसुखैकवासः ।
सत्यद्वतौ श्रीपतिनिर्मितायां
यत्ने च टीकामकरोद्विचित्राम् ॥ ३ ॥
तस्माल्लघुर्व्योतिषशास्त्रविज्ञः
श्रीक्षेमकर्णः समभूद्विधिज्ञः ।
नारायणोऽभूच्च ततः कनिष्ठः
सर्पाधिपोकौ सुतरां पटिष्ठः ॥ ४ ॥
ततोऽभवन्मिश्रचतुर्भुजाख्यः
सतर्कवेदान्तविदग्रगण्यः ।
समस्तभूमिपतिलब्धमान-
श्रीरामभक्तो विठ्ठलैकतानः ॥ ५ ॥

ततोऽभवद्भूपसभाख्येयः

कृतौ च दामोदरनामधेयः ।

श्रीभास्करोक्तौव करोन्मनोऽं

टीकामपूर्वा बुधवृन्दभोग्याम् ॥ ६ ॥

दामोदरस्य पुत्रौ जातौ बलभद्रहरिरामौ ।

बलभद्रेण कृतं प्राक् सरासनटिप्पनं च मकरन्दे ॥ ७ ॥

ततश्चिप्पनं भास्करौ च वीजे

कृतं ताजिके वर्षे रत्नन्वपूर्वं ।

गुरोपादयो प्रसादात्मनो

जातकसन्निवृद्धं करोमि ॥

7361.

10536. होराषट्पञ्चाशिकावृत्तिः । *Horāṣaṭpañcāśikāvṛtti.*

The text by Pṛthvyaśas, the son of Varāhamihira, and the commentary by Bhaṭṭa Utpala.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 650. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Colophon of the commentary :

इति भट्टोत्पलविरचितायां षट्पञ्चाशिकावृत्तौ मिश्रकाध्यायः
समाप्तः ।

Post-colophon :

अथ प्रज्ञोक्तानुक्रमिका लिख्यते देवतानमस्कारं, केन्द्रादिविचारः २ । द्वादश-
भावशुभाशुभं ३ । लाभदौ शुभाशुभं ४ । नष्टलाभः ५ । हृतनष्टमुष्टिगतानां
घातुमूलजीवं ६ । ७ । इति होराध्यायः, गमागमाध्यायः, स्थानवृद्धिगमागमा-
ध्यायः स्थानवृद्धिगमागमजीवितमरणरोगशान्तिपराभिभवं ८ । ९ । शत्रोसम्मार्ग-
निवृत्तिः १० । ११ । अध्यायिनां शुभाशुभं १२ । शत्रोरपि गमागमं १३ ।

शत्रुनिवृत्तिः १४ । गमागमनं १५ । १६ । १७ । १८ । १९ । २० । घातुनिवृत्तिः
 २१ । २२ । २३ । शत्रोरागमनदिनप्रमाणम् २४ । इति गमागमाध्यायः, जय-
 पराजयाध्यायः २५ । नागरयाने कस्य विजयो भवति । २६ । सन्धिविरोधः २७ ।
 २८ । २९ । इति जयपराजयाध्यायः शुभाशुभलक्षणाध्यायः शुभाशुभं ३० ।
 लाभालाभं ३१ । ३२ । शुभाशुभं ३३ । रोगार्त्तस्य शुभाशुभं ३४ । इति
 शुभलक्षणाध्यायः प्रवासचिन्ताध्यायः आगमनं ३५ । ३६ । ३७ । ३८ । प्रवासिन
 आगमने कालः ३९ । इति प्रवासचिन्ताध्यायः । नष्टप्राप्ताध्यायः चौरं ४० ।
 स्थानं ४१ । लाभालाभं ४२ । दिग्ध्वनः प्रमाणं ४३ । इति नष्टप्राप्ताध्यायः । ६ ।
 मिश्रकाध्यायः । गर्भिण्याः पुत्रकन्याध्यायः । वरस्य स्त्रीलाभालाभज्ञानं ४४ ।
 विवाहज्ञानं ४५ । वर्षासमये वृष्टि ४६ । ४७ । गर्भिण्याः किं जातमिति ४८ ।
 प्रष्टुः किदृशी स्त्री चेतसि वर्त्तते ४९ । प्रष्टा एच्छति कस्य सम्बन्धिनी चिन्ता
 मम मनसि वर्त्तते ५० । ५१ । प्रवासचिन्ता ५२ । प्रष्टा एच्छति कौदृश्याः
 स्त्रिया सह सम्भोगः ५३ । रोगार्त्तस्य परदेशस्थितस्य मृत्युः ५४ । कश्चित्
 एच्छति मम पिता अन्यदेशस्थः तत्र किं अद्यापि तिष्ठति अन्यथा देशान्तरं गत
 इति ५५ । हृतस्यार्थस्य स्वरूपं तास्करकालदिग्देशतस्करवयोवशज्ञानम् ५६ ।
 इति मिश्रकाध्यायः इति श्लोकानुक्रमशिका समाप्ता शुभमस्तु ।

Text begins :

प्रतिपत्य रविं मूर्ध्नि वराहमिहिरात्मजेन पृथयशसा ।

प्रश्ने क्षतार्थगह्वना परार्थमुद्दिश्य सत् यशसा ॥

Commentary begins :

अथ षट्पञ्चाशिका प्रारम्भः ।

केशाजार्कनिशाकरक्षितिजवित् जीवास्तुजित् सूर्यजं

विघ्नेशं स्वगुरुं प्रणम्य शिरसा देवौघं वागीश्वरीम् ।

प्रश्नज्ञानविधौ वराहमिहिरापत्यस्य सद्बुद्धिमान्

लोकानां हितकाम्यया द्विजवरो दौकां करोत्युत्पलः ॥

प्रश्नविद्यां स्वपद्यैः कर्तुंकामः आदावेव भगवतः श्रीसूर्यस्य
नमस्कारं स्वनामाख्यापनं आर्यया चाह श्लोकः प्रणिपत्य etc.

Printed and published by (1) the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares, (2) the Venkateswara Press, Bombay.

7362.

2279. होराषट्पञ्चाशिका or simply षट्पञ्चाशिका ।

Horāṣaṭpañcāśikā or simply Ṣaṭpañcāśikā.

*By Prthuyāśas, son of Varāhamihira, with the
commentary by Dāmodara.*

Substance, country-made paper. 12×5½ inches. Folia, 12. Lines, 10–13 on a page. In Tripāṭha form. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh but worm-eaten. Complete.

Colophon of the text :

इति श्रीअवन्तिकाचार्यवराहमिहिरात्मजपृथुयशोऽभिधानेन
विरचितायां षट्पञ्चाशिकायां सप्तमोऽध्यायः ।

Colophon of the commentary :

इति श्रीदामोदरदेवविरचितायां षट्पञ्चाशिकायां सप्तमो-
ऽध्यायः ७ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

For the text see IO. Catal. No. 2992.

The commentary begins :

मणिकर्णिकृतावासं नत्वा सिद्धिविनायकम् ।

अमौश्वरकृतावासदामोदरविनिर्मिता ॥

वराहसुत देवस्थेयं प्रकाशिका ।

सिद्धान्तज्ञैः सुगणकैर्द्रष्टव्यौ शिवतुष्टये ॥

अथेह वराहमिहिराचार्यात्मजः प्रश्नं विवक्षुरादौ निर्विघ्नता-
परिसमाप्त्यर्थं मङ्गलं कृत्वा संबंघाद्यनुबंधचतुष्टयमाह प्रणिपत्येति ।

The parentage of the commentator :

जानकौरघुनाथाभ्यां जातो दामोदरः कृतौ ।

तेनेयं रचिता टीका सुप्रशस्य प्रकाशिका ॥

It ends :

नवबाणद्वयमितो खनुशुक्लसंख्यया ।

नामिक्रमेण लिखितो मया खनव(वं) विष्णुभिः ॥

7363.

10027. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Prthuyasāh.

With the commentary by Dāmodara.

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 15. In Tri-
iṭha form. Character, Nāgara. Date, Samvat 1865. Appearance,
worn and repaired. Complete.

Last Colophon :

(Text):

इति श्रीव्यवन्तिकाचार्यवराहमिहिरात्मजपृथुशशा (यमिना-
तेन) विरचितायां षट्पञ्चाशिकायां सप्तमोऽध्यायः ।

(Commentary):

इति श्रीदामोदरविरचितायां षट्पञ्चाशिका [प्रकाशिका] यां
सप्तमोऽध्यायः ।

Post-colophon :

संवत् १८६५ माघमासे शुक्लपक्षे तिथौ ३ गुरुवासरे लिखितं
रामेश्वरखण्डनार्थम् ।

The commentary begins :

मणिकर्णौकतावासं नत्वा सिद्धिविनायकम् ।

अमौश्वरकतावासदामोदरविनिर्मिता ॥

वाराहसुतदैवज्ञप्रश्नस्थेयं प्रकाशिका ।

सिद्धान्तज्ञैः सुगणकैर्दृष्ट्या शिवतुष्टये ॥

The commentary ends :

ज्ञानकौरुघुनाथाभ्यां जातो दामोदराकृतिः ।

तेनेयं रचिता टीका सुप्रश्नस्य प्रकाशिका ॥

नवबाणद्वयमितो ह्यनुष्टुप्प्रतसंख्यया ।

नाभिक्रमेण लिखितोऽन्यथा खननविष्णुभिः (?) ॥

7364.

10540. (होरा)षट्पञ्चाशत्प्रश्नहोराटीका ।

(*Horā*)ṣaṭpañcāśatpraśnahorāṭikā.

By Śrīdhara.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 11-37. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at both ends.

The text (commonly called होराषट्पञ्चाशिका or simply पञ्चाशिका) by Pṛihyaśas is well known. The commentary is a new one.

14A, इति श्रीपृथुयशःकृतषट्पञ्चाशत्प्रश्नशास्त्रे श्रीधरविरचितटीकायां
शत्रोरागमनाध्यायो द्वितीयः; 16B, इति श्रीषट्पञ्चाशत्प्रश्नशास्त्रे जयापनयो
नाम तृतीयोऽध्यायः; 18B, इति श्रीषट्पञ्चाशत्प्रश्नहोराशास्त्रे शुभाशुभयोगो
नाम चतुर्थोऽध्यायः; 21B, इति श्रीषट्पञ्चाशद्ग्रन्थे प्रवासि-व्यागमनं पञ्चमोऽध्यायः;
25B, इति श्रीपृथुयशःकृत(सुत) रूपम् प्रश्नहोराशास्त्रस्य श्रीधरविरचितटीकायां
नष्टप्राप्तिर्नाम षष्ठोऽध्यायः; 27B, इति पृथुयशःकृतषट्पञ्चाशद्ग्रन्थे स्त्रीपुरुष-
लाभालाभाध्यायो सप्तमः; 28B, षट्पञ्चाशत्प्रश्नशास्त्रे वर्षप्रश्नाध्यायोऽष्टमः;
32B, षट्पञ्चाशत् होराशास्त्रे सुरताध्यायो नवमः ।

7365.

6590. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.**By Pṛthuyāśas, son of Varāhamihira.**With an anonymous commentary.*

Substance, country-made paper. $16\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. In Tri-pāṭha form. Character, Bengali. Date, Śaka 1704. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon of the text :

इति मिश्रकाध्यायः समाप्तः ।

The commentary has no colophon.

Post-colophon :

इति ६ आश्विन प्रकाब्दाः १७०४ । श्रीश्रीगोपालाय नमः ।

The commentary begins :

ॐ नमः शिवाय ॥

पृथुयशोनाम्ना प्रथ(त्त)विषये इयमर्थेन गह्वना प्रथषट्-
पञ्चाशिकात्मका विद्या ह्यत्रादीनां प्रयोजनमुद्दिश्य कृता शोभनं
कौर्त्तिलक्षणं यस्या ॥ १ ॥

केन्द्रस्थानपरिभाषामाह । स्थानपरिभ्रंशः दृष्टे चक्षुर्न भवतीति
अविभ्रंशः चतुर्थस्थानात् वृद्धिः मध्याद् दशमस्थानादस्तमयात्
सप्तमस्थानात् प्रवान्निव सेवनपश्यन् किं करोति वर्त्तनं कथमे[त]त्
इत्युच्यते चरस्थिरह्यात्मके यदुक्तं चरराशौ गते स्वाभिना युक्ते दृष्टे
च शुभग्रहाणामन्यतमेन च प्रयुक्तेऽन्यथा भवतीति ॥ २ ॥

End :

कर्कटदृष्टिक-मौनैरुत्तरस्यां गतमिति वाच्यं । देशो यथा पृच्छा-
काले मेघलम्बे प्रचारदेशे स्थितं वाच्यं । वृषे गोष्ठे मिथुने दृढगौत-
संग्रामादौ । कर्कटजलसमीपे । सिंहे व्यरथे । कन्यायां

नौसमौपे । तुलायां खण्डहे रणे वा । दृष्टिके क्षेत्रभूमौ ।
घनुषि संग्रामे ॥ ० ॥

The text is often printed and often noticed.

7366.

10025. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Pṛthuyāśa, son of Varāhamihira.

With a Hindi commentary by Narmadā Giri.

Substance, country-made paper. 13 × 5 inches. Two batches of leaves :
I. 11 × 4 inches; II. 13 × 5 inches. I contains, in 11 leaves, the first
adhyāya with its commentary. II, in 37 leaves, contains the adhyāyas
2-7, with their commentary. Character, Nāgara. Date, Samvat 1912.

I.

इति श्रीनर्मदागिरिणा अवधूतेन कृतायां बालबोधिण्यां षट्पञ्चाशिकाटीकायां
संक्षेपहोराध्यायः प्रथमः ॥

II.

Folia 10 and 21 missing.

9A, ०गमागमाध्यायो द्वितीयः ।

13B, ०जयपराजयाध्यायस्तृतीयः ।

16B, ०शुभाशुभलक्षणाध्यायश्चतुर्थः ।

20A, ०प्रवासचिन्ताध्यायः पञ्चमः ।

23B, ०नष्टप्राप्त्यध्यायः षष्ठः ।

Last Colophon :

मिश्रकाध्यायः सप्तमः ॥

Post-colophon :

संवत् १९१२ चैत्रमासे कृष्णपक्षे दशम्यां तिथौ चन्द्रवासरे इदं
पुस्तकं समाप्तमगात् ॥

7367.

10342. होराषट्पञ्चाशिकासूत्रम् ।

Horāṣaṭpañcāśikāsūtra.

By Pṛthuyāsa.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 7. Lines, 7, 8 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1786. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां षट्पञ्चाशिकासूत्रं समाप्तम् ॥ १ ॥

Post-colophon :

शुभं भवतु ॥ संवत् १७८६ वर्षे शाके १६५१ ॥ समये नाम
वैशाखे शुक्ले पक्षे ॥ मन्दवासरे ॥

लिपिष्ठतं ब्राह्मण + रजौ । ताराढं ।

On the reverse of the last leaf नीलकरदस्य पुस्तकम् । The same occurs also on the obverse of the first leaf.

7368.

9315. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 84. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, tolerable. Verse. Generally correct. Complete.

The last colophon runs thus :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां होराषट्पञ्चाशिकायां मिश्रका-
ध्यायः ।

7369.

4304. होराषट्पञ्चाशिका or ज्योतिषषट्पञ्चाशिका ।

Horāṣaṭpañcāśikā or Jyotiṣaṣaṭpañcāśikā.

By Pṛthuyāśas, son of Varāhamihira.

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 3. Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

A well-known work of astrology. See IO. Catal. No. 2992.

7370.

7864. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Pṛthuyāśas, son of Varāhamihira.

Substance, country-made paper. 9×5 inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1868. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :

इति श्रीवराहमिहिरात्मजेन विरचिता षट्पञ्चाशि[का] संपूर्णा ।

Post-colophon :

संवत् १८६८ वैशाख सुदि १५ बुधवासरे । शुभं ददातु ।

7371.

7821. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Pṛthuyāśas.

With Bhāṭṭotpala's commentary.

Substance, country-made paper. 10½×4½ inches. Folia, 31. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 425. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां षट्पञ्चाशिकाष्टौ मिश्रकाध्यायः
सप्तमोऽध्यायः समाप्तः ।

Post-colophon :

वैशाखमासे सिते पक्षे प्रतिपत्तुर्निवासरे ।
पञ्चकोशे च पूर्व स्यात् पुस्तकं लिखितं मया ॥
संपूर्णं सुभमस्तु ० ।

See IO. Catal. Nos. 2992 and 2994 respectively for the
text and the commentary.

7372.

8177. होराषट्पञ्चाशिका । *Horāṣaṭpañcāśikā.*

By Pṛthuyāśas.

With Bhaṭṭotpala's commentary.

Substance, country-made paper. 9 × 5½ inches. Folia, 20. In Tri-
ha form. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, dis-
tained. Complete.

The commentary begins thus :

काजेशार्कनिशाकरक्षितिजविज्जीवस्फुजित्सूर्यजान्
विघ्नेशं च गुरुण् प्रणम्य शिरसा देवीं च वागौश्वरीम् ।
प्रश्नज्ञानविधौ वराहमिहिरापत्यस्य सत्यव्यये
शिष्याणां हितकाम्यया द्विजवरद्वीकां करोत्युत्पलः ॥ १ ॥
कानौह शास्त्रे सम्बन्धामिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युच्यते ।
ब्राह्मणादिनिःकृतमिदं वेदांगमिति । उपायो ये च लक्षणो
वाच्यवाचकलक्षणो वा संबन्धनुपायः etc. etc.

Text begins thus :

प्रणिपत्य रविं सुभ्रां वराहमिहिरात्मजेन सद्यशसा ।
प्रश्ने क्षतार्थगहना परार्थमुद्दिश्य पृथुयशसा ॥ १ ॥

च्युतिर्विलम्बाद्विबुकाच्च वृद्धिर्मध्यात्प्रवासोऽस्तमयाम्निवृत्तिः ।
वाच्यं ग्राह्यैः प्रपन्नविलम्बकादृष्टं प्रविष्टो हिवुक्ते प्रवासौ ॥ २ ॥

Text ends thus :

अंशकाद् ज्ञायते द्रव्यं त्रेकाण्ये तस्कराः स्मृताः ।
राशिभ्यः कालदिग्देशा वयोजातिश्च लभ्यते ॥

7373.

10847. होराशास्त्रम् । *Horāsāstra.*

Being an interlocution between Sūrya and Aruṇa.

Substance, Nepalese paper. 12 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 252. Character, Newari of the 19th century. Appearance, discoloured. Complete.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ॥ श्रीसूर्याय नमः ॥

अरुण उवाच ।

इह जन्मान्तरे स्वामिन् चिद्वादीनां कथं भवेत् ।
सुखदुःखैर्व्याधिभिः पुत्रै बन्धुवावंधुते ब्रुवन् ॥

Last Colophon :

इति श्रीसूर्यारुणसंवादे होराशास्त्रे द्वादशभवनफलं संपूर्णम् ।

The MS. is hopelessly incorrect and cannot be properly described.

Printed and published by the Chowkhamba Sanskrit Series.

7374.

1603. होरासारः । *Horāsāra.*

Substance, country-made paper. 11½ × 4 inches. Folia, 52. Lines, 1 on a page. Extent in ślokas, 1,400. Character, Nāgara. Date, Śaṃvā 1865. Appearance, tolerable. Generally correct.

Post-colophon :

श्रीः पुस्तकमिदं स्य ज्योतिर्वित् ।

लोलखान्तोऽत्यन्तसंज्ञातकायः

चक्षुत्देहखेहकृन्मित्रवर्गे ।

मस्यैरम्भः सप्रसंभवे पुस्तकदंभः (?)

कुंभस्येत्यात्मंभवे यस्य लग्नम् ॥

संवत्-१८६५ श्रावे १७३० मौतोफाल्गुणशुक्ले चतुर्थी शनिवार

श्री ।

It begins as in Bik. No. 639 :

जयन्ति जगदेकहेतुर्विश्वात्मा लोकप्रियकरः ।

अनु(सु)दिनमुदयविनाशस्थितिकर्ता भास्करो दिनाधीशः ॥

निमिषादिव वत्सरान्तं कालं राशिप्रयागमेकैकम् ।

गणितस्कन्धे प्रोक्तं पूर्वं ग्रहचारलक्षणैः सार्द्धम् ॥

होरास्कन्धे सम्यग्दशाविभागं पुरा विनिर्दिष्टम् ।

विस्तारशास्त्रमनैः नाशक्यते मन्दबुद्धिभिर्चातुम् ॥

तस्यात्रयोगसिद्धिराचार्यैर्यत्फलं सुसिद्धम् ।

तद्विषयार्थं वक्ष्ये होराशास्त्रार्णवे सारम् ॥

मेघवृषमिथुनकर्कटकाः सिंहकन्यातुलावृश्चिकाः ।

धनुर्गृह मकरकुम्भ-मीना इति राशिनामानि ॥

Colophons :

No colophon for the 1st chapter.

3B, इति होरासारे ग्रहलक्षणां नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

5A, °ग्रहबलनिरूपणाध्यायस्तृतीयः ।

6A, °निवेकजन्माध्यायः चतुर्थः ।

6A, °सद्यमरणायोगाध्यायः पञ्चमः ।

10B, °योगायु(ता)ज्ञानाध्यायः षष्ठः ।

- 13B, °आयुर्दायविधानं नाम सप्तमोऽध्यायः ।
14B, °दशाफलाध्यायोऽष्टमः ।
15B, °सूर्यदशाफलज्ञानाध्यायः नवमः ।
17A, °चन्द्रदशाफलाध्यायो दशमः ।
18A, °भौमदशाध्याय एकादशः ।
19A, °बुधदशाफलज्ञानं द्वादशः ।
20A, °जीवदशाफल त्रयोदशाध्यायः ।
21A, °शक्रदशाफलं चतुर्दशाध्यायः ।
22A, °शनिदशाफलं पञ्चदशाध्यायः ।
23B, °प्रकीर्णाध्यायः षोडशः ।
28A, °अष्टवर्गदशाफलज्ञानाध्यायः सप्तदशः ।
31A, °अन्तर्दशा अष्टादशोऽध्यायः ।
33B, °योगायोग एकोनविंशत्तमः ।
35A, °(राजयोगः) विंशतितमोऽध्यायः ।
37A, °भावफलाध्यायः एकविंशतिः ।
37B, °कर्माजीवाध्यायो द्वाविंशतिमः ॥
39A, °विशेषयोगफलाध्यायः ।
41B, °दोषाध्यायश्चतुर्विंशत्तमः ।
43A, °स्त्रीजातकम् ।
46A, °निर्वाणाध्यायः षड्विंशः ।
47B, °नष्टजातकाध्यायः । २७ ।
48B, °नक्षत्रपुरुषलक्षणाध्यायः । २८ ।
50A, °राशिपुरुषलक्षणाध्यायः । २९ ।
51A, °नवांशफलं । ३० ।
52A, °नक्षत्रजातकनिरूपणाध्याय एकत्रिंशत्तमः ।

Authorities consulted :

Leaf 10B.

आह—

मययवनसिद्धसेनप्रबोधमाण्डव्यविष्णुगुप्तादौः ।

आयुर्दायविभागो नृणां सम्यक् पुरातनैः कथितः ॥

7375.

10404. होरासारसुधानिधिः । *Horāsārasudhānidhi.*

By Nārāyaṇa, son of Sāmudrika Mādhava.

Substance, country-made paper. 12 × 5½ inches. Folia, 17. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 600. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

A work on horoscopy.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीश्राद्धैः सहितं गजेन्द्रवदनं श्रीशारदालङ्कृतं
पात्रं सोदकपूर्णमीड्यकलसं पासाक्षसूत्रं भुजैः ।

विष्णाणं शुचिनागसम्भवलसत्पात्रं सहस्रार्कभं
वन्दे मूषकवाहनं गणपतिं त्रैलोक्यचिन्तामणिम् ॥

श्रीग्रामोद्भवकश्यपान्वयनिधिः सामुद्रिकज्ञः सुधीः

श्रीमान् माधवसंज्ञको द्विजवरो विभ्रेशसेवारतः ।

दादाभाङ्गति तस्मादजनि गुणगणैः पूजितस्त्वत्वेत्ता

सिद्धान्तानां च + + सुनिजनविदितस्तत्त्वमः कोऽपि नान्यः

॥ २ ॥

तस्मात्तुल्यवरानुजोऽल्पमतिमान् नारायणोऽहं ब्रुवे

होरासारसुधानिधिं गणितवित्तुष्टौ चमत्कारिकम् ।

श्रीगर्गादिमताद्विप्रिष्टमखिलं संगृह्य सारं परं

यस्य ज्ञानलवेन मोक्षपदवीं प्राप्नोति निःसंशयम् ॥ ३ ॥

राश्रियोगयोगिभेदकथनं व्यक्तिर्वियोगेस्तथा
 धानं जन्मतदिष्टरिष्टविविधायुः खेचराणां दशा ।
 तद्भादष्टकवर्गयोगकलनं भूपालयोगादिकं
 सर्वं यत्र निगद्यते तनुभृतां स्तन्यः स होराभिधः ॥ ४ ॥
 आद्यन्तवर्णलोपाद्धोरास्माकं भवत्यहोरात्रात् ।
 तत्प्रतिबद्धः सर्वो ग्रहभगणश्चिन्त्यते यस्मात् ॥ ५ ॥
 यदुपचितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पंक्तिम् ।
 व्यञ्जयति शास्त्रमेतत्तमसि त्रयाणि दीप इव ॥ ६ ॥

4A, इति श्रीहोरासारसुधानिधौ राश्रिप्रभेदाध्यायः; 6B, इति
 श्रीश्रीग्रामकशेष(?) नामकमाधवात्मजनारायणकृते होरासारसुधानिधौ ग्रह-
 योगिभेदग्रहदानाध्यायः; 8A, इति सामुद्रिकोपनामकनारायणकृते निषेका-
 ध्यायः; 10A, [सामु]द्रिकोपनामकनारायणकृते होरासारसुधानिधौ सूक्तिका-
 ध्यायः; 12A, इति श्रीहोरासारसुधानिधौ मातृपितृरिष्टाध्यायः; 17, इति
 श्रीसामुद्रिकोपनामकमाधवात्मजनारायणकृते होरासारसुधानिधौ अनिष्टाध्यायः
 अथ दीर्घायुर्योगः—the MS. is left incomplete.

MISCELLANEOUS.

7376.

2782.

Substance, country-made paper. 13×5 inches. Folia, 5. Lines, 10
 on a page. Extent in ślokas, 83. Character, Nāgara of the 17th century.
 Appearance, fresh.

It begins :

ग्रन्थर्कराज्जेल्वाराः क्रूराः श्रेष्ठाः शुभग्रहाः ।
 क्रूरयुक्तो बुधः क्रूरः क्षीणचन्द्रस्तथैव च ॥

83rd verse :

वेधोवर्णादिके यावत् स्थानवेषोपि यावतः ।
 दृष्टिस्तदनुमानेन वाच्या वि०श्लोपका बुधैः ॥
 एवं विंश्लोपका ।

7377.

8078.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 148. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1836. Appearance, fresh. Complete.

A manual of horoscopy.

No colophon.

Post-colophon :

संवत् १८३६ वर्षे पोष वदि ७ दिने गुरुवारे ।

Begins thus :

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

स्वस्ति श्रीऋद्धिष्टद्धिर्जयो मङ्गलमभ्युदयोऽस्तु । विमलजन्म-
पत्रिकाप्रारम्भे सदारप्राप्तनयाकावाक् । स्वान्तकृतमङ्गलेनारब्ध-
कर्मा समाप्यते । अग्रे राजयोगादीनि फलानि प्रची[शी]यन्ते ।
तत्रादौ व्योमचारविचारशास्त्रत्वात् । तद्वमस्कारात्मका मङ्गला-
माचरामितिः ।

आदित्याद्या गृहा सर्वे नक्षत्राः सराशयः ।

सर्वान् कामान् प्रयच्छन्तु यस्येयं जन्मपत्रिका ॥

जन्मारातिभकुम्भोद्भवमिव दधतः सान्द्रसिन्दूररेणु-

रक्तात्सितैरिवोषैरुदयः गिरिनदी घातुधाराद्रवस्य ।

आयान्त्या तुल्यकालं कमलबलरुचो वारुणा वो विभुष्ये

भूयासुर्भासयन्तो भुवनमभिनवा चानवीया ॥ २ ॥

etc. etc. etc. etc.

Ends thus :

आयुर्द्रोणसुते श्रियं दशरथे शत्रुक्षयं राघवे

शेस्वर्यं नङ्गधे गतिश्च पवने मानं च दुर्योधने ।

शौलं शान्तिववे(?) बलं हलधरे सत्यं च कुन्तीसुते

विज्ञतां विदुरे भवन्ति भवतां कीर्तिश्च नारायणे ॥ ३६ ॥

इति श्रीप्रशस्ति ।

Topics :

प्रशस्तिः । जन्मकुण्डली । फलानि । संवत्सरफलम् । युग-
फलम् । गोलफलम् । अयनफलम् । षट्पुफलम् । मासफलम् ।
पक्षफलम् । तिथिफलम् । नक्षत्रफलम् । योगफलम् । करणफलम् ।
वर्गः । वर्गफलम् । योनिफलम् । राशिफलम् । etc. etc. etc.

7378.

10069.

Substance, country-made paper. 6 x 4½ inches. Folia, 21. Lines, 14
on a page. Extent in slokas, 280. Character, Nāgara of the 18th century.
Appearance, old and discoloured.

A metrical work on astrology with a Hindi com-
mentary.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

स जयति सिन्दुरवदनो देवो यत्पादपङ्कजस्मरणात् ।

दासरमणी च तमसां राशिं नाशयेद्विघ्नानाम् ॥

न घळी न च द्वादशी नाष्टमी नोसितासु ।

तिथिपूर्णाभास्यनुरक्ता ॥ (?)

हयदिसमैत्रेदुजीवांतहस्तश्रवो (?)

वाश्वरैरेव जात्रा प्रसस्ता ॥ (?)

Topics :

2A, इति यात्रा ; 2B, अथ प्रवेशः ; 3A, अथ रोगिष्ठानवज्या ; 4A,
अथ विवाहार्थे कन्याशुभाशुभम् ; 7A, इति वारप्रवृत्तिः ; 14B, इति राजचक्र ;
16A, नवांशचक्र ; 17B, सर्वाङ्गयोग ; 18B, अथ चूलाशुद्धि ; इति चुलाचक्र ;
19A, अमृतसंजीवनौविद्याध्याख्यास्यं ; आरजातिकण्ठश्लोक (end).

(571)

7379.

10588.

A work on horoscopy.

Substance, Nepalese paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15-158. Lines, 9 on a page. Foll. 20, 21, 22, 33, 34, 52-55, 63, 64, 75, 77, 83-85, 86-90, 93, 95, 100, 111, 113, 145-148, 150, 153, 154 are missing. Character, Nāgara in a Nepalese hand. Appearance, old and worn-out. Repaired with transparent paper. Letters mostly invisible. Incomplete at both ends.

The title of the work is found nowhere in the body of the manuscript.

The last owner of the MS., on the top of the first leaf, writes :

ज्योतिस्सास्त्र-भट्टोत्पलकृत-मालवीय-वराहमिहिरात्मजउत्पलः ।

7380.

7396.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 3. Lines, 13 on a page. Character, modern Jaina Nāgara. Appearance, fresh.

A collection of *ślokas* on horoscopy marked from 16 to 100.

7381.

7116.

Substance country-made paper. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 15, 12. Character, modern Jaina Nāgara. Appearance, fresh.

This leaf contains rules (in Sanskrit of a sort and sometimes also in Marwari) for restoring a lost horoscope.

On the left-hand upper margin of the reverse of the leaf we have :

नष्टपञ्चिकाविचारसंपूर्णः ।

The scribe's name :

मुनि अमर सागर लिखतं ।

7382.

10100. नवाबखानखाना *Nawābkhānkhānā*.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara of the 17th century. Appearance, old and repaired.

It contains the horoscope of Nawāb Mahavat Khān Khānkhānān, from his 28th year.

2A, श्रीमन्नृपविक्रमादित्यराज्यसमयातीतसंवत्सरेषु १६६८
 शालिवाहनशकवत्सरेषु १५६३ यावनशकपातवर्षेषु १०५०
 श्रीमत्पार्वभौमसाहजज्ञां पातिसाहस्रराज्यातीत सामासु १३ गुरु-
 मानेन विहृतवत्सरे वसन्तर्तौ
 महामाङ्गल्यप्रदे विन्ध्योत्तरभागे वैशाखे मासि बङ्गले पक्षे तिथौ
 दर्शे ३० षट्ठी ११ पल ३७ सिते बुधवासरे
 श्रीमन्नवाव-महावतिखान-खानखानानन्दस्य निखिललोकानन्दस्य
 युवतिजनमनोरञ्जनस्य सुरत्राणपूर्णक्षपाभाजनस्य
 श्रीमन्नवावलुहराशि वर्यस्य
 अष्टाविंशोवर्ष २८ प्रवेशः ।

7383.

6348. जन्मपत्रलिखनक्रमः । *Janmapatralikhanakrama*.

By Viśvanātha.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 29. Lines, 11 on a page. Extent in ślokaś, 725. Character, Nāgara. Date, Samvat 1845 = Śaka 1714. Appearance, discoloured. Complete.

It gives the form of a horoscope, and takes, as a specimen, that of Khuram, who became emperor under the name of Sājāhān. The author's name is Viśvanātha and speaks of Jahāngīra, the father of Sājāhān, as the reigning monarch.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

श्रीगणेशाय नमः ।

सिन्दूराखसिन्दुरास्यचरणाम्भोजं प्रणम्यादगात्
 दैवज्ञार्थदिवाकरस्य तनयः श्रीविश्वनाथाङ्गयः ।
 दिष्टं लोचन-जन्मपत्रलिखनप्रस्तावविस्तारधी-
 विस्तीर्णं विदधाति तत्प्रममिह ज्योतिर्विदां तुष्टये ॥

Then it goes on :

स्वस्ति श्रीजयमङ्गलमभ्युदयश्चास्तु । अथास्य दीर्घमायुःसूचनार्थ-
 माशौर्वादपद्यानि लिखन्ते ।

5A, अथ स्वस्ति श्रीमन्नृपतिविक्रमार्कराज्यगतसंवत् १६४८
 वर्षे शालिवाहनशके १५ १३ प्रवर्त्तमाने शर्वरीनाम्नि संवत्सरे
 उत्तरायणस्ये भास्करे शिशिरर्तौ माघे मासि शुक्ले पक्षे प्रतिपदि
 बुधवासरौ घटी ३ प्रमितायां उपरि द्वितीयायां श्रवणनक्षत्रे घटी
 ५४ पल २ प्रमिते वच्योगे घटी ५ पल ४ प्रमिते उपरि सिद्धि-
 योगे अत्र समस्तदिने घटी २५ पल २२ गते रात्रिगतघटी १२
 पल ३१ समये कन्यालग्ने बुधक्षेत्रे चन्द्रहोरायां शनिद्वेकांशे
 शुक्रसप्तम्यंशे भौमनवांशे शनिद्वादशांशे बुधत्रिंशांशे एवंविधशुभाधिक-
 वर्गेऽस्यां कल्याणवतीवेलायां समस्तसामन्तसौमन्तिनौसिन्दूर-
 पूर-दूरीकरणकारणं

(The epithets cover more than a page.)

5B, श्रीमज्जहाङ्गीरसार्वभौमस्तस्मात् तत्तुल्यगुणः श्रीमत्-
 खुरम-सुलतानाभिधः कुमारः समजनि प्रदीपादिव दीपः etc.
 etc. etc.

It ends :

वंशो विस्तारमायातु कौर्त्तिर्यातु दिगन्तरम् ।
आयुर्विपुलतां यातु यस्यैषा जन्मपत्रिका ॥
अव्याधिना शरीरेण मनसा च निराधिना ।
पूर्यन्नर्थिनामाशास्त्रं जीव शरदां शतम् ॥

Colophon :

इति विश्वनाथविरचितजन्मपत्रलिखनक्रमः ।

Post-colophon :

शुभं भूयात् औरस्तु सर्वजगतां संवत् १८४५ शके १७१४ ज्येष्ठ-
कृष्णायन्यां रवौ लिखेठ ठाकुरदत्तः काश्यां स्वार्थम् ।

Then there are four lines about the hearing of one's horoscope from the lip of the astrologer.

7384.

7938.

Substance, country-made paper. 7×5½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 70. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1646. Appearance, old, discoloured and faded. Complete.

A work on Jyotiṣa, relating to auspicious and inauspicious moments for religious observances and ceremonies.

Beginning :

श्रीगणेशाय ॥

रेवत्युत्तररोहिणीम्भगमघामूलानुराधाकर-

खाती + + + + तुलामिथुनयोर्लघ्ने विवाहः शुभः ।

मासाः पाशुनमाघमार्गशुचयो ज्येष्ठस्तथा माघवः

शक्ताः सौम्यदिने तथैव तिथयो रिक्ता कुल्लवर्जिता ॥

9B, बालानां शुभकर्मशस्तसमयज्ञानं किलैकैकशः

श्लोकाद + ति संकल + + + + लोकाञ्चतुर्विधं ।

पूर्वाचार्यकृतान् विलोक्य बज्रशो न्योतिष्यमथ संवधान् बह्वन(?)

एष औपतिपादपद्ममधुपः श्रीलादिदत्तोऽकरोत् ॥

No colophon.

Post-colophon :

शुभमस्तु ॥ संवत् १६४६ समये वैशाखसुदिपूर्णिमा रविवसरे

After the date there are two lines, containing stray verses, written in a much later hand.

7385.

11257.

Substance, country-made paper. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

There is no colophon, nor does the title of the MS. appear anywhere. It relates to Jyotiṣa, as applied to Smṛti.

Beginning :

अथ द्वितीय प्रकरणं लिख्यते ।

घाटयुग्मं दयो मैत्रं अतियुग्मं करत्रयम् ।

पुनर्वसुद्वयं पूषा मूलं चाप्युत्तरात्रयम् ॥ etc.

2A, इति निःकासनं; 2B, इति चूडाकर्म; इति विद्यारम्भ; 3A, इति कर्णवेध; 4A, इति गृहप्रवेश; इति दिक्शूलं and so on.

7386.

10409.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Every leaf is marked with the letters मञ्जसा० ; foll. 1-7 contain a work on astrology. The rest of the leaves, 8-11, give various incantations and mystic diagrams.

The work begins :

मेघे संक्रमते सूर्ये तुले भवति चन्द्रमा ।

संग्रहे सर्वधान्यानि दिमासे दिगुगां भवेत् ॥ etc.

2A, इति संक्रान्तिफलं ॥ संवत् १८४० शके १७९१ (?) । 7B, इति श्रीलघुजातके मतेन श्रीगर्गादिऋषिभाषितं द्वादशराशिको विचार समाप्तं शुभमस्तु ॥

Then begin the incantations :

वजरी वजरी वज्रके वार etc.

7387.

6448.

Two tracts on the general topics of astrology, both of which are defective.

I.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 1-45. Lines, 9, 12 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Written by two different hands. The first hand writes foll. 1-35 and 44, 45 the last two leaves. The second hand writes the rest.

The contents of the work, as given in the beginning of the work :

ग्रहतिथ्यादिकानयनमुदयास्तौ शीघ्रवक्रगौ ।

शत्रुमित्रसमाखेटा राश्याधौशाबलाबलम् ॥

उच्चनीचाश्च मध्यस्था दृष्टिस्थानानि यानि च ।
 गोचरं गोचरे वेधं दशास्त्रं दर्शना पुनः ॥
 चारफलं तथा संधिं + + वेधमुपग्रहान् ।
 शुभाशुभफलं वक्ष्ये तिथिघिष्णागुणाश्रितम् ॥ ३ ॥
 चंद्रतारावलं चैव भद्रां चिदिनपुष्करम् ।
 यमघटं यमदंष्ट्रां क्रकचैर्कार्गलौ तथा ॥
 पार्श्वार्धार्धोवक्रादेवरक्षो नृणांशकाः ।
 बालः कुमारको वृद्धः श्रूलानि श्रूलयोगकौ ॥
 परिचं घिष्णाश्रूलं च वारश्रूलं च योगिनीम् ।
 दिग्भद्रां कालपाशं च राजं वत्सं च भार्गवम् ॥
 पृच्छाज्योत्यतिं त्रिधा वक्ष्ये विधुमर्थं दिनेष्टगाम् ।
 लग्नोदयं स्वदेशीयं दिनमानं दिनं गतम् ॥
 कालवेलं तथा होरां यामार्द्रं कुलिकं तथा ।
 वक्ष्ये कंटकवेधं चोपकुलिकं तथैव च ॥
 लग्नं लग्नाधिपं होरां स्वदेकागणवांशकान् ।
 द्वादशांशांश्च त्रिंशांशानुदयास्तांशसाधनम् ॥
 लग्नाच्छुभाशुभं प्रश्ने जातकोदवाहनिर्णयम् ।
 देवतानां प्रतिष्ठानं यात्राप्रवेशसाधनम् ॥
 वास्तुदं विन्यासं कालविंशोपकांस्तथा ।
 जलयोगांश्चार्वाका + वर्षमासाहनिर्णयम् ॥
 तिथादिखेचराश्चंद्रस्तत्कालज्ञः स्फुटः । (?)
 अथस्थानकमुष्टौ च लूकाभेदं वदाम्यहम् ॥
 ज्योतिरंगमिदं सर्वं ये जानन्ति मनोविणः ।
 दीपवत्तान् विजानीयान्मोहांधकारनाशने ॥

II.

Substance, etc. the same as above. Folia, 20 marked from 45 to 64.
 Incomplete at both ends.

Topics:

45A, इति मुहूर्तप्रकरणम्; 45B, इति संक्रान्तिफलम्; 46B, इति वारतिथिनक्षत्रयोगे शुभाशुभदिनानि; 47A, इति पातः; 47B, इति कुमार-युवद्वययोगः; इति शूलयोगातिशूलयोगौ; 48A, इति योगिनौ; इति वार-शूलं; इति वारकालः; इति कालवेला; इति कालहोरा; इति अह्नयर्मः; 48B, इति कुलिका; इति कंटकद्वयं; इत्युपकुलिकाः; 49A, इति दशान्तर्दशा-फलम्; 49B, इति चारफलम्; 49B, इति ग्रहसंघः; इति पंचशलाकाफलम्; 50A, इति उपग्रहाः; इति श्रौत्रवक्रौ; 50B, इति गोचरवेधः; 51A, इति विवाहकुंडलिका; इति प्रतिष्ठाकुंडलिका; 52A, इति दीक्षाकुंडलिका; 52B, इति यात्राकुंडलिका; 53B, इति वास्तुप्रकरणम्; 54A, इति कालविशोधकाः; 54B, इति प्रतिमासं वर्षविशोधकाः; 55B, इत्यर्षकांडं; इति तात्कालिकपंचांगं; 56A, इति तात्कालिकदिशग्रहाः; 58B, इति तात्कालिकचंद्रशुभाशुभम्; इत्यंगस्पंदः; 59A, इति मृत्यु; 58B, इति स्त्रियापुरुषः; 61, इति खरोदयेऽ-निष्ठफलानि; 61B, इति सोममंत्रः; 62A, इति भौममंत्रः; इति बुधमंत्रः; इति गुरुमंत्रः; इति शनिमंत्रः; इति राहुमंत्रः; इति केतुमंत्रः; 63A, इति ग्रहपूजा; 63B, इति ग्रहहोममंत्राणि; इति ग्रहहोमविधिः; 64B, इति अभिषेकमंडलविधिः ।

7388.

2661.

Substance, country-made paper. $5 \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 64. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 440. Character, Nāgara of the 19th century. Date, (?). Appearance, discoloured and worn-out.

Notes of an astrologer.

Topics:

2B, इति होरामुपरि श्लोकाः; 3A, अथ शकुनोपरि श्लोकाः; 4B, इति लाभवर्षः; 5B, इति ग्रहविंशोत्तरी दशा; 7A, इति सप्तवार उपर-श्लोकाः; 7B, इति वारतिथिदग्धा; (11B, इति लग्नवाराहौ); 11B,

अथ जीवयोगः; 12B, इति ससन उपरि श्लोकाः; 14A, इति फारसी-
प्रकाशे; 15A, इति सूर्यचतुष्यदः; 15B, इति चन्द्रचतुष्यदः; 16A, अथ
विश्वः; 16B, अथ दिनमान उपरि श्लोकाः; 17B, अथ लग्नानि; 18B, इति
लग्नप्रमाणः; 21B, इति गोचरफलम्; 25B, इति नवग्रहाणां दानानि; अथ
नवग्रहाणां दानानि द्वितीयग्रंथांतरे; 27B, इति नवग्रहदान समाप्तम्; 28A,
अथ भद्रा उपरि श्लोकाः; 29B, इति सूर्यादियहघातकः; 30A, इति चन्द्रमा
नक्षत्रघातः; 30B, इति चन्द्रघातः; अथ चन्द्रघातः द्वितीये ग्रंथांतरे; 31B,
इति स्त्रीघातः; 32A, इति चन्द्रघातः; 32B, इति जन्मचन्द्रफलम्; 34B,
इति चन्द्रमा अङ्गफलम्; 34B, अथ चन्द्रग्रहवेधः; 35B, इति चन्द्रलेहवेधाः;
35B, इति चन्द्रमावर्णदशाफलम्; 36A, इति चन्द्रवर्णफलम्; 36B, इति
चन्द्रफलम्; 36B, इति दिक्शूलम्; 37A, इति नक्षत्रशूलम्; 37B, इति
नक्षत्रकालः; 38A, इति आर्द्रानक्षत्रकालः; 38A, इति कालवासो (?);
39A, संक्रान्तिमुहूर्तम्; अथ पञ्चाङ्गोपरि श्लोकाः; 39B, इति योगानौ की
आर्या; योगिनोफलम्; 40A, इति सिद्धियोगः; इति मृत्युयोगः; 41A,
इति अमृतसिद्धियोगः; 43A, इति यमद्राव्ययोगः; 43B, इति गमनमुहूर्तम्;
45B, इति चतुर्दिशयात्राविचारः; अथ गमनमुहूर्तम्; 47B, अथ संक्रान्ति-
उपरि श्लोकाः; 48A, अथ पञ्चाङ्गोपरि श्लोकाः; 48B, अथ संक्रान्तिपुण्य-
कालनिर्णयः; 50A, जन्मनामफलम्; 50B, अथ कूटौको मुहूर्तः; 51A, इति
हस्तो लेने को मुहूर्तः; 51B, इति एश्वरीयोवण विचारः; 52A, इति गुर्वादित्य;
52B, इति वर्षा उपरि श्लोकाः; 53B, इति वस्त्रपरिधानः; 54A, इति
प्रच्छालनः; अथ वर्षदशोपरि श्लोकाः; 54B, इति नवग्रहदशाफलम्; 56A,
इति जन्मपायाफलम्; 56B, इति दठणखानम्; 59B, इति चन्द्रघातफलम्।

7389.

1096.

Substance, country-made yellow paper. $16\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28 in
all, 2 to 18 + ५ to ५ + ५ to ५. Lines, 6 on a page. Character, Bengali
of the 18th century. Appearance, fresh.

A fragment of an astrological work, possibly a notebook of an astrologer.

The first 18 leaves begin with जातभद्रादि and end with सूतिकावलीपूजा. The second batch, अ to ऋ, begins with astrological calculation of rainfall and ends with the auspicious moments for undertaking a journey. The third batch क to ग relates to horoscopes.

जन्मकालग्रहस्थित्या फलं वक्ष्ये शुभाशुभम् ॥

7390.

10789.

Substance, country-made yellow paper. $13\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 35. Lines, 9, 10 on a page. Character, modern Bengali. Appearance, fresh.

A *vade-mecum* of astrology, mainly as applied to Smṛti.

Beginning :

अथ वारः । रवि सोम मङ्गल बुध बृहस्पति शुक्रः शनि ।
अथ तिथिः । प्रतिपत् । द्वितीया । तृतीया । चतुर्थी etc.
etc.

No colophon.

Post-colophon :

लिपिरियं श्रीयुक्त रामचार्द देवशर्मणः पु(पू)स्तकमिदं पठनायें
इदं पुस्तकं समाप्तं । इति सन १२५६ तारिख २० माघ[र्ग] ।

7391.

10349.

A.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 144. Character, Nāgara. Appearance, discoloured. Complete.

On divination by mystic processes.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥

माचिकचक्रं लिख्यते ॥ (The *cakra* is drawn on the right-hand side of the leaf.)

चिलि चिलि मातङ्गी नाम सिद्धिकारिणी प्रसिद्धिं दर्शय स्वाहा ॥
अनेन नेत्रे षष्टिका सप्तवारिणाभिमन्त्रयेत् । कुमारीकन्याहस्ते
दातव्यं । धृत्वा शुभाशुभं विचारयेत् ।

अकारस्य तु ऐश्वर्यं नृभोग्यं चार्थसम्पदः ।

समुद्राप्रोति सततं अकारेणैव संप्रयः ॥ १ ॥

आकारे लभते शोकं सन्तापं आधिमेव च ।

मनसः(?) कलहं चैव वियोगं स ह्य बान्धवैः ॥ २ ॥

There are 1-47 *ślokas*. The work is not complete.

B.

This number also contains the last leaf of *Praśnajñāna*, the same work as *Praśnārīyā*, noticed in No. 10345. The *Āryās* contained are marked 63-71.

Colophon :

इति श्रीउत्पलभट्टविरचितं प्रश्नज्ञानं समाप्तम् ॥

Post-colophon :

शुभमस्तु ॥ संवत् १६५२ समये भाद्रपदि षष्टि सुक्रवासरे ॥

श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ धर्मदासलिखितं पुस्तकम् ॥

7392.

7887.

Substance, country-made paper. 10½ × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 15 on a page. Character, Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh.

Contains astrological tables.

7393.

3521. कोष्ठीप्रदीपः । *Koṣṭhīpradīpa.*

Substance, country-made yellow paper. $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 8 on a page. Character, Bengali in a modern hand. Appearance, fresh. Incomplete at the end. Without the author's name.

Beginning :

ॐ नमः श्रीसूर्याय । ॐ नमः पार्वतीशाय ।

अथ कोष्ठीप्रदीपं लिख्यते ।

श्रीसूर्यचन्द्रकुञ्जचान्द्रिसुरेज्ययुक्-

पातङ्गिराजशिखिनो दिग्धौश्वराच्च ।

आयुः श्रियं ददतु तस्य नरस्य कोष्ठौ

+ + + + + विचार्य गणायामि गुरोः प्रसादात् ॥

इत्यादि ॥

Another book on horoscopy. It gives also the form in which the nativity is to be cast.

7394.

3520. कोष्ठीप्रदीपः । *Koṣṭhīpradīpa.*

Substance, country-made yellow paper. $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 700. Character, Bengali. Date, Śaka 1751. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :

इति कोष्ठीप्रदीपः समाप्तः ।

Post-colophon :

शकनरपतेरतीताब्दाः १७६१ कार्तिकस्यैकादशदिवसीया
लिपिरियम् ।

धराजिम्भगाह्नीन्दमाने शकाब्दे
गुरोर्वासरे कार्तिके शुक्लपक्षे ।
प्रणत्येष्टदेवं द्विजो रामचन्द्रो
लिलेखादरात् पुस्तकं ज्योतिषीयम् ॥
शिवमस्तु लेखके ।

A book on horoscopy.

Beginning :

ॐ सूर्याय नमः ।
इष्टदेवं नमस्कृत्य गोपालकुलदैवतम् ।
कोष्ठीप्रदीपमेतच्च वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥
अथ गण्डयोगः ।
अश्विनौमघमूलानां तिखो गण्डाद्यनाडिकाः ।
अन्ते पौष्णोरगेन्द्राणां पञ्चैव यवना जगुः ॥

End :

ऋप्तेस्थिते सोमरिपौ मनुष्यः
धर्मार्थद्वौनो बद्धदुःखतप्तः ।
कान्तामुखं त्यज्य विदेशवासौ
दम्भान्वितः पिङ्गलचक्षूरोगी ॥
राजवत् केतुफलं सर्वत्र ज्ञेयम् ॥

7395.

7289.

Substance, country-made paper. 10½ x 5 inches. Folia, 5. Lines, 22 on a page. Character, Jaina Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured.

A *vade-mecum* of an astrologer.

वर्षमासदिनफलकालनिर्यायार्थे जातकार्यवे त्रिपताकाचक्रं etc.

7396.

6824.

Substance, country-made paper. $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1827. Appearance, old and discoloured.

A note-book of an astrologer.

1B, इति अंगफुरकवारो विचारः ।

Post-colophon :

काती सूदी संवत् १८२७ लिपिकु हरकरणभोपावरमध्ये हरकर्ण-
पठनार्थं ।

2B, इति घटिकालम् संपूर्णम् ।

7397.

7219.

Substance, country-made paper. $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7-12 on a page. Character, Jaina Nāgara of the 19th century. Appearance, fresh. (Worn-eaten in 1941.)

Three astrological treatises in Sanskrit.

I.

इति श्रीपुरुषजन्मकुण्डलिकाफलम् ।

Beginning :

लक्ष्मिस्थितो दिनकरः कुरुतेऽंगपीडां

एष्वीसृतो वितनुते रुधिरप्रकोपम् ।

ह्यायासतः प्रकुरुते बह्नुदुःखभाजं

जीवेन्दुभार्गवबुधाः सुखकांतिदाः स्युः ॥

II.

इति श्रीजन्मकुण्डलिकाफलम् ।

Beginning :

मूर्त्तः करोति विधवां दिनहृत् कुजन्मा
राहोरभौष्टतनयां रविजो दरिद्राम् ।
शुक्रः शशांकतनयो घिषणस्य साध्वीं
आयुष्मतीं प्रकुरुतेऽथ विभावरीशः ॥

III.

इति श्रीदूटकप्रलोकाः ।

Beginning :

सुतानां गुरुं पंचकं वा चतुष्कं
सितो दारिकाष्टकं वा ।
अनिस्त्वेकपुत्रः सुता युग्मकं च
प्रवाच्य ग्रहाणां युते वीक्षणो वा ॥

7398.

7166.

Substance, country-made paper. 10½×5 inches. Folia, 6. Lines, 4 on a page. Character, Jaina Nāgara of the early 19th century. Appearance, fresh. Complete.

A treatise on horoscopy with an interlineal commentary in vernacular.

Beginning :

लभे स्थितो दिनकरः कुरुतेऽङ्गपीडां
पृथ्वीसुतो वितनुते रुधिरप्रकोपम् ।
ह्यायामुतः प्रकुरुते बह्वदुःखभाजं
जीवेन्दुभार्गवबुधाः सुखकांतिदाः स्युः ॥

3B, इति श्रीपुरुषजन्मकुण्डलीफलं; 6B, इति स्त्रीजन्मकुण्डलीफलं ज्ञेयम् ।

There are three lines more with the text after the colophon.

7399.

7593.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Character, Jaina Nāgara. Date, Samvat 1752. Appearance, discoloured.

It relates to horoscopy.

Beginning :

लघ्नस्थितो दिनकरः कुरुतेऽङ्गपीडां

पृथ्वीसुतो वितनुते रुधिरप्रकोपम् ।

क्यायासुतः प्रकुरुते बज्रदुःखभाजं

जीवेन्दुभार्गवबुधाः सुखकांतिदाः स्युः ॥

I. 2A, इति पुरुषजन्मकुण्डलिकाफलम्; II. 3A, इति स्त्रीजन्मकुण्डलिकाफलम्; II. कूटक श्लोकाः ।

Post-colophon :

संवत् १८५२ रा वर्षे मिति माघकृष्णदशमीयायाम् ७ तिथौ बुधे
लिखितं श्री मेड्डानयरे ॥

Two lines of Marwari at the end of which we have.
सं १८०३ मितौ माहा सुद०लि । भोसंदामथे ॥

7400.

6636.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 302 (by counting). Jaina handwriting. Appearance, discoloured.

These leaves contain mostly astrological tables.

(587)

7401.

7252.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 12, 13. Character, modern Marwari. Appearance, fresh.

The notes of an astrologer.

Beginning :

अथ तावत्तनुभावविचारमाह ।

रूपं तथा वर्णैर्विनिर्णयश्च

चिह्नानि जातिर्वयसः प्रमाणम् ।

सुखानि दुःखान्यपि साहसं च

लभे विलोक्यं खलु सर्वमेतत् ॥

1B, इत्यादयः पदार्थास्त्रिंशन्वीया ; इति दिग्मूलं ; इति षट्चतुर्नामानि ।

PALMISTRY AND BODILY PECULIARITIES.

7402.

5081. सामुद्रकम् । *Sā mudraka.*

Substance, country-made paper. 17×4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on page. Extent in ślokas, 100. Character, Bengali. Date, Śaka 1701. Appearance, old and discoloured. Complete.

Beginning :

श्रीराम ।

कौटूशः पुरुषो धन्यः निन्दितः कौटूशी भवेत् ।

कन्यका कौटूशी धन्या वर्जिता वापि कौटूशी भवेत् ॥

नारद उवाच ।

प्रदृष्ट्वा ह्येषां प्रवक्ष्यामि सामुद्रेण यथोदितम् ।

सप्तशतं मनुष्याणामेकैकेन वदाम्यहम् ॥

Colophon :

इति सामुद्रिकं समाप्तम् ।

Post-colophon Statement :

इति श्रीकाशीनाथदेवशर्मणः साक्षरं पुस्तकम् । शकाब्दः
१७०१ । १ । १४ ॥ ८ ॥

7403.

9566. सामुद्रिकम् । *Sāmudrika*.

Substance, country-made paper. 13×4 inches. Folia, 9. Lines, 7, 8 on a page. Extent in ślokas, 252. Character, Nāgara. Date, (?). Appearance, fresh. Prose. Generally incorrect. Incomplete.

This is a treatise on palmistry.

It begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीभोजनपसुमन्तप्रभृतिमग्रतोपि विद्यन्ते ।

सामुद्रिकशास्त्राणि प्रयोगगहनः गौतानि परम् ॥ १ ॥

खण्डौभूतानि पुनः पिण्डौष्ठ्य अखिलानि तान्यधुना ।

सामुद्रिकं शुभाशुभमिह किञ्चित् वक्ष्ये संक्षेपात् ॥ २ ॥

सामुद्रमङ्गलक्षणमिति सामुद्रिकमिदं हि देवतां ॥

प्रथममथवा समुद्रः कृतवानिति कौर्त्त्यते कृतिभिः ॥ ३ ॥

इत्यादि ।

Printed and published by the Venkateswara Press,
Bombay.

7404.

11107. सामुद्रिकम् । *Sāmudrika*.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia, 3-15. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 180. Character, Nāgara. Date, Samvat 1832. Appearance, fresh.

10B, इति श्रीसामुद्रिके पुरुषलक्षणं समाप्तम् ।

It ends :

वामाङ्गे भ्रमरं यस्य तिलकं मस्तकोपरि ।
वामाङ्गे लक्ष्मां भव्यं समुद्रवचनं यथा ॥
शिरसः स्फुरणे राज्यं बाह्वोश्च प्रियमेलकः ।
दक्षिणे चक्षुषः प्रीतिः] अधरः प्रियभोजनम् ॥
इति सामुद्रिके स्त्रीलक्षणं समाप्तम् ।

(The even letters in the colophon are in red.)

Post-colophon :

शुभं भूयात् । संवत् १८३१ देखै नमः ॥ गोपाल सहायोस्तु ॥
राम ॥
मासे चैत्र अक्षिते च पक्षे तिथयः ईश्वरेति संस्थान्विते ।
वारे वा भृगुनन्दने याम सार्द्धद्वितौ ये गतः ॥
ऋक्षे राक्षससम्य सिंह भवतु अर्के च नक्षत्रे भवेच्छात्राय शिवद
आलस्यर्थं लिखितं कार्यं सदा आत्मने ।

7405.

10112. **सामुद्रप्रकाशः ।** *Sāmudraprakāśa.*

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 250. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

The *maṅgalācaraṇa* and the object of the work :

आदिदेवं प्रणम्यादौ सर्वज्ञं सर्वदर्शनम् ।
सामुद्रिकं प्रवक्ष्यामि शुभांगं पुरुषस्त्रियाम् ॥
पूर्वमायुः परीक्षेत पञ्चाक्षलक्षणमुत्तमम् ।
आयुर्होना नरा नारी लक्ष्मिः किं प्रयोजनम् ॥
वामभागे तु नारीणां दक्षिणे पुरुषस्य च ।
निर्दिष्टं लक्षणं तेषां सामुद्रवचनं यथा ॥

Colophon :

इति सामुद्रप्रकाश समाप्तम् ॥

7406.

10150.

Substance, Nepalese paper. $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 11, of which the 7th is missing. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara in a Nepalese hand. Appearance, discoloured.

Extracts from work on palmistry.

1B, इति सामुद्रिकलक्षणो द्वादशोऽध्यायः पुरुषलक्षणं समाप्तम्; 2B, इति सामुद्रिके प्रमाणलक्षणो प्रथमाध्यायः; 3B, इति सामुद्रिके पाद अङ्गुलीय-लक्षणो द्वितीयाध्यायः; इति सामुद्रिके नखलक्षणं तृतीयाध्यायः; 4A, इति सामुद्रिके पाणिनलक्षणो चतुर्थोऽध्यायः; इति सामुद्रिके गतिलक्षणो पञ्चमाध्यायः; 4B, इति सामुद्रिके जानुलक्षणो षष्ठाध्यायः; 5A, इति सामुद्रिके लक्षणो सप्त-माध्यायः; 5A, अष्टमाध्यायः; 5B, इति सामुद्रिके नवमाध्यायः; 6A, दशमाध्यायः; 7A, एकादशोऽध्यायः; 8B, इति सामुद्रिके भगलक्षणो प्रथमा-ध्यायः; 9B, इति सामुद्रिके लक्षणो द्वितीयाध्यायः; 10A, तृतीयाध्यायः; 11A, चतुर्थाध्यायः; (last) 11B, इति सामुद्रिके लक्षणो पञ्चमाध्यायः— इति श्रीसारंगसाधुवचनान्तरेण भट्टश्रीलक्ष्मणाचार्यविरचिते जगन्मोहने स्त्रीपुरुषयोः सामुद्रिकलक्षणाध्यायो नाम सप्तषष्टितमः ।

7407.

10067. हस्तसंजीवनम् । *Hastasaṃjīvana.*

By Meghaviṣṇaya Gaṇaka.

Substance, foolscap paper. 10×5 inches. Folia, 5–69. Lines, 6 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Defective in the beginning.

27A, इति हस्तसंजीवने सिद्धज्ञाने तिथिवारनक्षत्रलग्नेलादिवर्गगन्धरस-
स्पर्शकारादिहस्तस्वरूपवर्णनाधिकारः ।

64B, हस्तसंजीवने रेखाविमर्शनं नामाध्यायः; 68B, इति वामहस्तरेखा-
विमर्शने चतुर्थोऽधिकारः ।

Last Colophon :

इति श्रीहस्तसंजीवने हस्तसिद्धज्ञाने महामहोपाध्यायश्रीमेघ-
विजयगणकविरचिते हस्तसंजीवनं सम्पूर्णम् ।

It ends :

श्रीसामुद्रिकभावमद्भुतरसं गम्भीरमाध्यासितं
नानाकारमहार्थभासुरमणिं ज्योतिर्भिरुत्कासितम् ।
साकल्येन परिग्रहीतुमचिरादक्ता न शक्ता जनाः
तद्वस्तामृतजीवनेन सुहितास्ते सन्तु शुद्धाशयाः ॥
किञ्चिद्विद्वत्समौक्षणागुरुमुखादन्वीक्षणाक्षक्षणा-
भ्यासादत्र समुचितं(?) ज्ञेयं मया वाङ्मये ।
तद् दृष्ट्यं विदुषां न किञ्च सुहृदां सम्भावनीयं करे
यस्मान्निर्मलतामुपैति सकलं शास्त्रं सतां संग्रहात् ॥
ग्रहे वृष्टिस्तस्य स्फुरति कनकैर्मेघविजयात्
विदित्वा यः पाणिग्रहणाविधिमीक्षेत निपुणः ।
समुद्रादुद्भूता(?) सद्य वङ्गं बंधमधुना (?)
महालक्ष्मीः मुदिता तेव रमते (?) ॥
प्रेष्यस्तथा गच्छन्तपालिचक्रिणश्चक्रे गुरोः श्रीविजयप्रभः प्रभुः ।
प्रिष्यल्लपादेर्विजयस्य धीमतः शास्त्रं स मेघादिजयाद्यवाचकः ॥
अनुश्रुभा स पादात्र ज्ञेया पञ्चशरी ध्रुवम् ।
ग्रन्थे सतां प्रसादाच्च श्रेयः श्रीरस्तु शाश्वतौ ॥

Printed and published in the Chowkhamba Sanskrit
Series, Benares.

7408.

10066. **हस्तसंजीवनम् ।** *Hastasaṃjīvana.*

*Being a treatise on palmistry by (as Aufrecht gives the name)
Jainācārya.*

Four batches of leaves.

I.

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

It contains the beginning of the work. See L. 1514.

Folio 5A begins thus :

अथ नाममाला ।

हस्तनाम— हस्तः करः शुभः पाणिः शयः पञ्चाङ्गुलिः शूलः ।

पञ्चश्राखः पञ्चशिखः पञ्चाननवरप्रदः ॥ १ ॥

महाब्रह्मानन्तवीर्यो महादेवश्च सिद्धिदः ।

सिंहासनः शक्तिशाली महावीरः सुरायुधः ॥ २ ॥

अथाङ्गुलिनाम— अङ्गुलिश्चाङ्गुली हंसः शिरो राजा चतुः प्रियः ।

भोगी गणपतिर्विष्णुर्महेश्वर्योऽक्षयो वटः ॥ ३ ॥

अङ्गुलीनाम— अङ्गुल्यः करश्राखाः स्युरङ्गुर्यः करपक्षवाः ।

त्रिपुराकरजाम्बाश्च मायाकामदुघा मताः ॥

etc. etc. etc. etc.

2B, इति हस्तसंजीवने शास्त्रपौठिका ; 3A, इति हस्तसंजीवने सिद्धेशाने
पुण्यापुण्यसाधनध्यानविधानम् ; 4B, इति हस्त० हस्तविलोकनविधिः ।

II.

Substance, etc. the same as above. Folia, 6 marked 9-13, 15. Lines, 1-14 on a page.

11A, इति हस्तसंजीवने सिद्धज्ञाने तिथिवारनक्षत्रवेलादिलक्षणवर्णनधरा-
शस्यशाकारादिहस्तस्वरूपवर्णनादिना दर्शनाधिकारः; 13B, °हस्तस्यर्षा-
धिकारः ।

III.

Substance, etc. the same as above. Lines, 12 on a page. Two leaves
not numbered.

2A, हस्तसंजीवने रेखाविमर्शनं नाम तृतीयोऽधिकारः ।

IV.

Substance, etc. the same as above. Folia, 5 (marked from 1). Lines,
11 on a page.

1B, इति हस्तसंजीवने ऊर्ध्वरेखाविमर्शनम्; 2A, इति स्त्रीरेखा-
विमर्शनम्; 2B, इति सामुद्रिकं वचः; 4B is left blank.

Batch I begins thus :

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ शङ्खेश्वर पापशयं [पापं] प्रणम्य [प्रणमन्]

ध्यायंस्तमेव देजिनदृषभम् ।

हस्तप्रश्नस्त [प्रश्नस्य] लक्षणपरौक्षणे दत्ततां वक्ष्ये ॥ १ ॥

श्रीनाभेयः प्रभुजीयात् सर्वज्ञो जगदीश्वरः ।

येन लाक्षणिकी विद्या निर्दिष्टा भुवनत्रये ॥ २ ॥

श्रीवर्धमानो जयतु सर्वज्ञानेश्वरोमणिः ।

पञ्चहस्तोत्तरो वीरः सिद्धार्थद्वन्द्वनन्दनः ॥ ३ ॥

अत्रविद्यानिमित्तानामष्टानामपि गीयते ।

मुख्या शुभाशुभज्ञाने नावदार्ढ्यनिवेदिता ॥ ४ ॥

etc. etc. etc. etc.

Folio 6B ends thus :

हृषादिन्यासो यथा इति दृषणशिक्षस्य मेषचन्द्रदिने राशि-

कुण्डलीकाचक्रे हृषादिन्यासः ॥

7409.

4413. जातकसुधाकरः (सामुद्रिकोदितः) ।

Jātakasudhākara (Sāmudrikodita).

Substance, country-made paper. 18 × 3½ inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Character, Bengali of the 19th century. Appearance, fresh. A fragment containing the first four adhyāyas and the beginning of the fifth of the first *avatamsa*.

8B, इति श्रीसामुद्रिकोदिते जातकसुधाकरे प्रथमावतंसे चतुर्थोऽध्यायः ॥

Then there is a leaf more, containing the beginning of the fifth chapter.

Begins thus :

ॐ गणेशाय नमः ।

यन्नामधेयं सकलार्त्तिभञ्जनं

यत्कीर्त्तिसंघः कलिकल्मषघ्नः ।

यो वै गुणानां (रसानां) यशसा सुरपो

देवः स पायत् करुणानिघर्षः ॥ १ ॥

यं देवदेवं मुनिसिद्धसंघा

स्तुवन्ति गायन्ति च सामगीतैः ।

तं वन्द आद्यं शशिलेखचूडा

विराजितं शम्भु (मुमाद्भेदेहं) मुहुर्दधेऽहम् ॥ २ ॥

यज्जातकं व्यासपराशरारव्य-

श्रीसूर्यकाव्यायनकागलेयैः ।

कृतं तदेवार्थमहं ब्रवीमि

युक्तं सुसामुद्रिकयुक्तिभेदैः ॥ ३ ॥

रेखावशात् (कुत्र) कृतं च जन्मकाले

चण्डालं तथा तत् फलसाधनञ्च ।

वक्ष्ये नराणां भूमिधरेन्द्रकन्या

प्रियं नमस्तुय गुरुं स्वकञ्च ॥ ४ ॥

तत्राय वक्ष्यामि करान्तराल-

रेखागणानां किल नाम संज्ञम् ।

यामिः फलं वासरजन्मवेला

संजातज्ञानं विबुधा वदन्ति ॥ ५ ॥

etc. etc. etc. etc.

Folio 9B ends thus :

सौराज्यपददायां षष्ठी सा + दामां प्रतिपत् ।

साम्राज्यप्रदायां शुद्धायां षष्ठीति ॥

7410.

1837. जातकसुधाकरः । *Jātakasudhākara.*

An anonymous treatise on palmistry. For the manuscript and the work see L. 2450.

Colophons :

2A, इति श्री सामुद्रिकोदिते जातकसुधाकरे प्रथमावतंसे त्रिरेखासंज्ञा-
विभागनिर्णय नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

2B, इति श्री० जातकसुधाकरे प्र० जन्मकालप्राक्विनिर्णयो नाम
द्वितीयोऽध्यायः ॥ अथ मासनिर्णयः क्रियते ॥

3A, इति श्री० जातकसुधाकरे प्र० मासनिर्णयो नाम तृतीयोऽध्यायः ।
अथ पक्षनिर्णयः क्रियते ।

3B, इति श्रीजातकसुधाकरे प्र० पक्षनिर्णयो नाम चतुर्थोऽध्यायः । अथ
तिथिनिर्णयः क्रियते ।

4B, इति श्री० जातकसुधाकरे प्र० जन्मतिथिनिर्णयो नाम पञ्चमोऽध्यायः ।
अथेष्टकालनिर्णयः ।

5A, इति श्री० जातकसुधाकरे प्र० इष्टकालनिर्णयो नाम षष्ठोऽध्यायः ।
अथायुः प्रमाणमुच्यते ।

5B, इति श्रीसामुद्रिकोदिते जातकसुधाकरे नदरेखाप्रणयनं नामाष्टमो-
ऽध्यायः ।

The next chapter is incomplete.

So it appears to be an elaborate treatise on casting nativities by means of palmistry, of which the present manuscript contains the first few chapters of the first section only.

7411.

349. रेखाजातकसुधाकरः । *Rekhājātakasudhākara.*

By an unknown author.

For the manuscript see L. 1517.

This manuscript gives the complete text of the work named रेखाजातक or रेखाजातकसुधाकरः, which extends up to 66 folios ; lines on a page, 9-14, written by three scribes.

The beginning of the work has been given in the description of the MS. No. 4413.

Ends thus :

व्यर्थं लक्ष्मणानं क्षीयायुषां यस्मात् ।
यस्तस्य पुनः शुभमस्ति कररेखाप्रभृतिकं च संवदन्ति ।
वाङ्माभ्यन्तरमपरं तत्र समुद्रेण निर्दिष्टम् ॥
इति श्रीश्रीरेखाजातकसुधाकरः सम्पूर्णतामगमत् ।

Topics :

करान्तत्रिरेखानिरूपणम् । रेखाद्वारा जन्मकालप्राक्निर्णयः ।
रेखाद्वारा मासनिर्णयः । पक्षनिर्णयः । तिथिनिर्णयः । दृष्टकाल-
निर्णयः । आयुःप्रमाणम् । नदाख्यरेखाफलम् । नष्टजातकम् ।
इति पूर्वार्धम् ।

स्त्रीदेहचिह्नवर्णनम् । पुरुषदेहचिह्नवर्णनम् । राजचिह्नवर्णनम् ।
धनिचिह्नवर्णनम् । दरिद्रचिह्नवर्णनम् । क्षौवादिलक्षणम् ।
अङ्गप्रत्यङ्गादिलक्षणैः शुभाशुभफलकथनम् । हस्तरेखाद्वारा
आयुर्गणनादिः । पुरुषपादतन्ध्वजार्धरेखाद्याकाररेखाभिः फल-
कथनम् । हस्तपदाङ्गुल्यादिलक्षणानि । ग्रीवास्त्वन्धादिलक्षणानि
दन्तजिह्वातात्वादीनां लक्षणानि च ।

GENERAL INDEX.

Name of Work.	Page
अकूचूडामणिः	152
अभीष्टसारणी	1
अष्टवर्गफलध्यायः	153
आयनतत्त्वम्	5
आयुःप्रबोधिनौ	154
आरम्भसिद्धिः	155
आर्यभट्टसिद्धान्तः	2
आर्यसिद्धान्तः	3-4
इष्टशोधनम्	155
उडुदायप्रदीपः	157-63
उडुदायप्रदीपोद्योतः	159
करणकुतूहलम्	7-13
करणकुतूहलटीका	12
करणकुतूहलभाष्यम्	12
करणकुतूहलवृत्तिः	13
करणभूषणम्	6
कर्मप्रकाशवृत्तिः	163
कर्मप्रकाशिका वृत्तिः	164, 415
कालचक्रजातकम्	166-68
क्षयारम्भवस्था	169
केतूदयफलम्	111
केरली	169
केरलजातकम्	170
कोटीप्रदीपः	582
कौतुकलीलावली	6
खरायनम्	113
खेचरसिद्धान्तः	14
गणितनाममाह्ला	15
गणितावली	80
गर्गमनोरमा	101
गर्गसंहिता	101
गङ्गनार्थप्रकाशिका	172
गुह्यज्ञानादिनिषिद्धम्	173
गृहविचारः	174
गौतमजातकम्	178
गौरीजातकम्	178

	Name of Work.	Page
ग्रहकल्पतरुः	<i>Grahakalpataru</i>	17
ग्रहज्ञाभरणम्	<i>Grahajñābharaṇa</i>	18
ग्रहभावप्रकाशः	<i>Grahabhāva-prakāśa</i>	179, 399
ग्रहभावफलम्	<i>Grahabhāva-phala</i>	179
ग्रहमणिः	<i>Grahamaṇi</i>	19
ग्रहणपर्वद्वयदीपः	<i>Grahaṇa-parvadvayadīpa</i>	23
ग्रहणपर्वप्रबोधः	<i>Grahaṇa-parvaprabodha</i>	23
ग्रहणमाला	<i>Grahaṇamālā</i>	20
ग्रहणाधिकारः	<i>Grahaṇādhikāra</i>	21
ग्रहणावली	<i>Grahaṇāvalī</i>	21
(चन्द्र) ग्रहणसूत्र्यग्रहण- पर्वधिकाराः	<i>Candragrahaṇa-sūryagrahaṇa-par- vādhikāra</i>	21
ग्रहलाघवम्	<i>Grahalāghava</i>	24-30
ग्रहलाघवः	Do.	30
ग्रहलाघवटीका	<i>Grahalāghavaṭikā</i>	24
ग्रहलाघवोदाहरणम्	<i>Grahalāghavodāharaṇa</i>	25
ग्रहलाघवलघुसारणिका	<i>Grahalāghavalaghusaṛaṇikā</i>	26
ग्रहलाघवसिद्धान्त- रहस्योदाहृतिः	<i>Grahalāghavasiddhānta-rahasyo- dāhṛti</i>	30
ग्रहलाघवसिद्धान्त- रहस्योदाहरणम्	<i>Grahalāghavasiddhānta-rahasyo- dāhṛṇa</i>	30
ग्रन्थसंग्रहः	<i>Grantha-saṃgraha</i>	181-86
चतुरक्षरपाशकेवलः	<i>Caturakṣarapāśakevala</i>	188
चमत्कारग्रन्थः	<i>Camatkāragrantha</i>	192
चमत्कारचिन्तामणिः	<i>Camatkāracintāmaṇi</i>	189-91
चन्द्रार्की	<i>Candrārki</i>	31
चन्द्राभरणहोरा	<i>Candrābharaṇahorā</i>	137
चन्द्रोन्मीलनम्	<i>Candronmilana</i>	193
चन्द्रोन्मीलनदीपिका	<i>Candronmilanadīpikā</i>	194
चूडामण्युपदेशः	<i>Cūḍāmaṇyupadeśa</i>	195
जगच्चन्द्रिका	<i>Jagaccandrikā</i>	196
जन्मपत्रलिखनक्रमः	<i>Janmapatralikhanakrama</i>	572
जातकपद्धतिः	<i>Jātakapaddhati</i>	197-203
जातकपद्धतिटीका	<i>Jātakapaddhatiṭikā</i>	200
जातकपद्धत्युदाहरणम्	<i>Jātakapaddhatyudāharaṇa</i>	201
जातकपारिजातः	<i>Jātakapārijāta</i>	204
जातकवल्लभः	<i>Jātakavallabha</i>	205
जातकविवरणम्	<i>Jātakavivaraṇa</i>	256
जातकाभरणम्	<i>Jātakābharaṇa</i>	206-07

Name of Work.	Page
जातकालङ्कारः	<i>Jātakālāṅkāra</i> 209-15
जातकालङ्कारटीका	<i>Jātakālāṅkāraṭīkā</i> 213-15
जातकेन्दुः	<i>Jātakendu</i> 208
जैमिनिस्त्रिकाशिका	<i>Jaiminisūtrakāśikā</i> 118
जमिनिस्त्रिकारिका	<i>Jaiminisūtrakārikā</i> 111
जैमिनिस्त्रयाख्या	<i>Jaiminisūtravyākhyā</i> 120
ज्ञानप्रदौपटीका	<i>Jñānapradīpaṭīkā</i> 223
ज्ञानप्रदौपचिन्तामणि- प्रश्नतन्त्रम्	<i>Jñānapradīpacintāmaṇi-praśna- tantra</i> 220
ज्ञानानन्दतरङ्गिणी	<i>Jñānānandataranṅinī</i> 219
ज्यासाधनप्रकारः	<i>Jyāśādhana prakāra</i> 32
ज्योतिःशास्त्रसंक्षेपः	<i>Jyotiḥśāstrasamkṣepa</i> 226
ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः	<i>Jyotiḥśāstrasamuccaya</i> 225
ज्योतिःसंग्रहः	<i>Jyotiḥsaṃgraha</i> 228
ज्योतिःसागरः	<i>Jyotiḥsāgara</i> 227
ज्योतिःसागरसारः	<i>Jyotiḥsāgarasāra</i> 236-37
ज्योतिःसारः	<i>Jyotiḥsāra</i> 229
ज्योतिःसारसंग्रहः	<i>Jyotiḥsārasaṃgraha</i> 230
ज्योतिःसारसागरः	<i>Jyotiḥsārasāgara</i> 231
ज्योतिर्निर्णयः	<i>Jyotirniṛṇaya</i> 238
ज्योतिर्निबन्धः	<i>Jyotir nibandha</i> 238
ज्योतिर्निबन्धसर्वस्व	<i>Jyotir nibandhasarvasva</i> 238
ज्योतिर्विदाभरणटीका	<i>Jyotiṛvidābharanaṭīkā</i> 240
ज्योतिष्मती	<i>Jyotiṣmatī</i> 261
ज्योतिषकल्पतरुः	<i>Jyotiṣakalputaru</i> 241
ज्योतिषकौमुदी	<i>Jyotiṣakāumudī</i> 242
ज्योतिषकौस्तुभटीका	<i>Jyotiṣakaustubhaṭīkā</i> 243
ज्योतिषचन्द्रिका	<i>Jyotiṣacandrikā</i> 244-45
ज्योतिषमङ्गरौ	<i>Jyotiṣamaṅgarī</i> 246-47
ज्योतिषमणिमाला	<i>Jyotiṣamaṇimālā</i> 248
ज्योतिषवचनम्	<i>Jyotiṣavacana</i> 250
ज्योतिषशास्त्रफलसंग्रह- समुच्चयः	<i>Jyotiṣasāstraphalagrantha-samuc- caya</i> 250
ज्योतिषरत्नम्	<i>Jyotiṣaratna</i> 254
ज्योतिषरत्नमाला	<i>Jyotiṣaratnamālā</i> 251
ज्योतिषसंग्रहः	<i>Jyotiṣasaṃgraha</i> 253
ज्योतिषसारः	<i>Jyotiṣasāra</i> 254
ज्योतिषसारः	<i>Jyotiṣasāra</i> 256-57
ज्योतिषसरोदधारः	<i>Jyotiṣasārodhāra</i> 255
ज्योतिषीनाममाला	<i>Jyotiṣīnāmamālā</i> 15

	Name of Work.	Page
ताजकीयारिष्टविचारः	<i>Tājakīyāriṣṭavicāra</i>	274
ताजिकम्	<i>Tājika</i>	262-66
ताजिकतन्त्रसारः	<i>Tājikatantrasāra</i>	411
ताजिकदर्पणः	<i>Tājikadarpaṇa</i>	268
ताजिकभूषणम्	<i>Tājikabhūṣaṇa</i>	266
ताजिकरत्नम्	<i>Tājikaratna</i>	269-71
ताजिकरत्नाकरः	<i>Tājikuratanākara</i>	272
ताजिकसारः	<i>Tājikasāra</i>	273-82
ताजिकसारसुधानिधिः	<i>Tājikasārasudhānidhi</i>	282, 284
ताजिकालङ्कारः	<i>Tājikālankāra</i>	284
तिथ्यादिपत्रम्	<i>Tīthyādīpatra</i>	36
तोडलानन्दः	<i>Toḍalānanda</i>	287
त्रिकालज्ञानाक्षरचिन्तामणिः	<i>Trikālajñānākṣaracintāmaṇi</i>	288
त्रैलोक्यदीपकप्रश्नः	<i>Trailokyadīpakapraśna</i>	290, 364
दण्डज्ञानगोष्ठौ	<i>Daṇḍajñānagoṣṭhī</i>	290
दशपञ्चकम्	<i>Daśāpañcaka</i>	292
दशफलम्	<i>Daśāphala</i>	293
दशशुबोधः	<i>Daśāśubodha</i>	293
दिनचन्द्रिका	<i>Dinacandrikā</i>	37
दिव्यचूडामणिः	<i>Divyacūdāmaṇi</i>	296
देवकृत्यप्रश्नः	<i>Devakṛtyapraśna</i>	298
दैवचिन्तामणिः	<i>Daivajñācintāmaṇi</i>	299
दैवज्ञानाश्रयः	<i>Daivajñābāndhava</i>	38, 302
दैवज्ञवक्त्रभा	<i>Daivajñavallabhā</i>	301
दैवज्ञालङ्कृतिः	<i>Daivajñālaṅkṛti</i>	303
द्वादशभावफलम्	<i>Dvādaśabhāvaphala</i>	297
नक्षत्रचूडामणिः	<i>Nakṣatracūdāmaṇi</i>	308
नवरोजाप्रकाशः	<i>Navarojāprakāśa</i>	305-06
नवरोजाफलविचारः	<i>Navarojāphalavicāra</i>	307
नवावस्थानुष्ठाना	<i>Navābakhānkhānā</i>	572
नारदचन्द्रज्योतिषम्	<i>Nāracandrajyotiṣa</i>	310
नारदसंहिता	<i>Nāradasaṁhitā</i>	148-51
निषेकाध्यायविहतिः	<i>Niṣekādhyāyavivṛti</i>	310
पराशरसिद्धान्तः	<i>Parāśarasiddhānta</i>	122
पराशरहोरा	<i>Parāśarahorā</i>	313
पाराशरीहोरा	<i>Pārāśarihorā</i>	312
पञ्चपक्षिशकुनम्	<i>Pañcapakṣiśakuna</i>	314-18
पञ्चसरः	<i>Pañcasvara</i>	318
पञ्चसरा	<i>Pañcasvarā</i>	320
पञ्चसरोपग्रन्थः	<i>Pañcasvarāgrantha</i>	319

Name of Work.	Page
पञ्चसराख्यग्रन्थसंग्रहः	<i>Pañcasvarākhya-granthasamgraha</i> 186
पञ्चसराटिप्पणम्	<i>Pañcasvarāṭippaṇa</i> 321
पञ्चविंशतिका	<i>Pañcaviṃśatikā</i> 39
पञ्चाङ्गमणिमञ्जरौ	<i>Pañcāṅgamaṇimañjarī</i> 40
पञ्चाङ्गसाधनम्	<i>Pañcāṅgasādhana</i> 42
पद्मकोषः	<i>Padmakōṣa</i> 322-23
पाशककेरली	<i>Pāśakakeralī</i> 367
पाशावली	<i>Pāśāvalī</i> 369
प्रेक्षाज्ञानम्	<i>Prechājñāna</i> 323
प्रश्नकल्पद्रुमः	<i>Praśnakalpadruma</i> 325
प्रश्नकल्पलता	<i>Praśnakalpalatā</i> 326
प्रश्नकुमुदी	<i>Praśnakaumudī</i> 329
प्रश्नकुमुदीसारोद्धारः	<i>Praśnakaumudīśārodhāra</i> 330
प्रश्नचण्डेश्वरः	<i>Praśnacaṇḍeśvara</i> 327
प्रश्नज्ञानम्	<i>Praśnajñāna</i> 331, 334
प्रश्नप्रकाशिनौ	<i>Praśnaprakāśinī</i> 333
प्रश्नप्रदीपः	<i>Praśnapradīpa</i> 335
प्रश्नभैरवः	<i>Praśnabhairava</i> 337
प्रश्नमनोरमा	<i>Praśnamānoramā</i> 338
प्रश्नमाषिक्यमाला	<i>Praśnamāṣikyamālā</i> 339
प्रश्नमार्गः	<i>Praśnamārga</i> 357
प्रश्नरत्नम्	<i>Praśnaratna</i> 342-46
प्रश्नविद्या	<i>Praśnavidyā</i> 327, 347
प्रश्नविद्याविधानमार्गः	<i>Praśnavidyāvidhānamārga</i> 350
प्रश्नविद्या (खट्वीका)	<i>Praśnavidyā with ṭikā</i> 348
प्रश्नवैष्णवम्	<i>Praśnavaiṣṇava</i> 350-56
प्रश्नवैष्णवटीका	<i>Praśnavaiṣṇavaṭikā</i> 356
प्रश्नशास्त्रम्	<i>Praśnasāstra</i> 331
प्रश्नसंग्रहः	<i>Praśnasamgraha</i> 360
प्रश्नसारः	<i>Praśnasāra</i> 361
प्रश्नसारकेरली	<i>Praśnasārakeralī</i> 363
प्रश्नसारचूडामणिः	<i>Praśnasāracūdāmaṇi</i> 362
प्रश्नसारसमुच्चयः	<i>Praśnasārasamuccaya</i> 365
प्रश्नार्थी	<i>Praśnāryā</i> 366
बादरायणप्रश्नः	<i>Bādarāyaṇapraśna</i> 370
बादरायणप्रश्नविद्या	<i>Bādarāyaṇapraśnavidyā</i> 371
बादरायणवैयट्ठी	<i>Bādarāyaṇivyātrā</i> 373
बाह्यबोधः	<i>Bālabodha</i> 375
बीजगणितम्	<i>Bījagaṇita</i> 47, 49
बीजविहितकल्पलतावतारः	<i>Bījaviṛṭikalpalatāvātāra</i> 47

	Name of Work.	Page
बुद्धिविलासः	<i>Buddhivilāsa</i>	376
बृहज्जातकम्	<i>Brhajjātaka</i>	382-92
बृहज्जातकटीका	<i>Brhajjātakāṭikā</i>	385, 87, 91
बृहज्जातकविवृतिः	<i>Brhajjātakavivṛti</i>	390, 91, 92
बृहत्संहिता	<i>Brhatsaṃhitā</i>	130-33
बृहत्संहिताविवृतिः	<i>Brhatsaṃhitāvivṛti</i>	133-34
बृहस्पतिकण्डः	<i>Brhaspatikāṇḍa</i>	392
ब्रह्मतुल्यम्	<i>Brahmatulya</i>	9-11
ब्रह्मसिद्धान्तः	<i>Brahmasiddhānta</i>	45
भावकुतूहलम्	<i>Bhāvakutūhala</i>	393
भावप्रकाशः	<i>Bhāvaprakāśa</i>	395
भावमाला	<i>Bhāvamālā</i>	397
भावविचारः	<i>Bhāvavicāra</i>	398
भास्वती	<i>Bhāsvatī</i>	49-50
भास्वतीकरणम्	<i>Bhāsvatikaraṇa</i>	51
भास्वतीविवृतिः	<i>Bhāsvatīvivṛti</i>	53
भुवनदीपः	<i>Bhuvanadīpa</i>	401-04
भुवनदीपकम्	<i>Bhuvanadīpaka</i>	399, 401, 402, 406
भुवनदीपकवृत्तिः	<i>Bhuvanadīpakavṛtti</i>	405
भृगुसंहिता	<i>Bṛgusaṃhitā</i>	406-14
मकरन्दकारिका	<i>Makarandakārikā</i>	53-55
मकरन्दटिप्पणम्	<i>Makarandaṭippaṇa</i>	55-56
मकरन्दभाष्यम्	<i>Makarandabhāṣya</i>	58
मकरन्दविवरणम्	<i>Makarandavivarṇa</i>	57
मकरन्दोदाहृतिः	<i>Makarandodāhṛti</i>	57
मनुष्यजातकम्	<i>Manuṣyajāṭaka</i>	415
मन्त्रावली	<i>Mantrāvalī</i>	256
मयूरचित्रकम्	<i>Mayūracitraka</i>	135
महासिद्धान्तः	<i>Mahāsiddhānta</i>	3-4
मिहिरजातकम्	<i>Mihirajāṭaka</i>	417
मुकुन्दनिजयः	<i>Mukundaviṇaya</i>	418
मुकुन्दविजयप्रशस्तिः	<i>Mukundaviṇayapraśasti</i>	419
मुग्धबोधं ज्योतिषम्	<i>Mugdhabodhajyotiṣa</i>	420
मुष्टिज्ञानचिन्तामणिः	<i>Muṣṭijñānacintāmaṇi</i>	417
मुहूर्तरेखणा	<i>Muhūrtaracanā</i>	423
मुहूर्तचिन्तामणिः	<i>Muhūrtacintāmaṇi</i>	256, 422, 423
मूकप्रश्नः	<i>Mūkpraśna</i>	426
यन्त्रचिन्तामणिः	<i>Yantracintāmaṇi</i>	63-65
यन्त्रचिन्तामणिटीका	<i>Yantracintāmaṇīṭikā</i>	65
यन्त्रप्रकाशः	<i>Yantraprakāśa</i>	59

	Name of Work.	Page
यन्त्ररत्नावली	<i>Yantraratnāvalī</i>	61-62
यवनजातकम्	<i>Yavana-jātaka</i>	427
यवनपारिजातः	<i>Yavanapārijāta</i>	428
यानयोगार्णवः	<i>Yānayogārnava</i>	429
यात्रायोगः	<i>Yātrāyoga</i>	431
योगयात्रा	<i>Yogayātrā</i>	434-35
योगयात्राविवरणम्	<i>Yogayātrāvivarana</i>	433
योगसूत्रम्	<i>Yogasūtra</i>	431
योगार्णवः	<i>Yogārṇava</i>	436
योगिनौदश	<i>Yoginīdaśā</i>	439
योगिनौदशफलम्	<i>Yoginīdaśāphala</i>	437
रत्नदीपः	<i>Ratnadīpa</i>	444
रत्नदीपकः (प्रदीपः)	<i>Ratnadīpaka (pradīpa)</i>	445
रत्नद्योतः	<i>Ratnadyota</i>	441
रत्नोद्योतः	Do.	440
रत्नमाला	<i>Ratnamālā</i>	442
रत्नचिन्तामणिः	<i>Ramalacintāmaṇi</i>	445
रत्नप्रश्नस्तन्त्रम्	<i>Ramala-praśnatānttra</i>	447
रत्नशास्त्रम्	<i>Ramalaśāstra</i>	448
रत्नसारः	<i>Ramalaśātra</i>	450
रत्नलेखप्रकाशः	<i>Ramalenduprakāśa</i>	451
रविसिद्धान्तमञ्जरी	<i>Ravisiddhāntamañjarī</i>	102
रामविनोदः	<i>Rāma-vinoda</i>	66-67
रामविनोदोद्धारणम्	<i>Rāma-vinododāharaṇa</i>	68
रोमकसिद्धान्तः	<i>Romakasiddhānta</i>	113
लग्नचन्द्रिका	<i>Lagnacandrikā</i>	452-56
लग्नबोधनम्	<i>Lagnabodhana</i>	69
लग्नवाराही	<i>Lagnavārāhī</i>	456
लघुजातकम्	<i>Laghu-jātaka</i>	457-62
लौलारमणम्	<i>Līlāramaṇa</i>	462
लौलावती	<i>Līlāvati</i>	75-79
लौलावतीटीका	<i>Līlāvatiṭīkā</i>	70-71
लौलावतीविवरणम्	<i>Līlāvativivarana</i>	72-73
लौलावत्युद्धारणम्	<i>Līlāvatyudāharaṇa</i>	74
लोकमनोरमा	<i>Lokamanoramā</i>	463-65
लोमशजातकम्	<i>Lomaśajātaka</i>	465
लोमशसंहिता	<i>Lomaśasamhitā</i>	140-47
लम्पाकशास्त्रम्	<i>Lampākaśāstra</i>	467
वर्णशकुनम्	<i>Varṇaśakuna</i>	469-70
वर्षस्तम्भम्	<i>Varṣatānttra</i>	468

	Name of Work.	Page
वर्षपद्धतिः	<i>Varṣapaddhati</i>	82
वर्षफलम्	<i>Varṣaphala</i>	472-75
वसन्तराजश्राकुनम्	<i>Vasantarājaśākuna</i>	474
वाक्यकरणम्	<i>Vākya-karaṇa</i>	83
विंशोत्तरी दश	<i>Viṃśottarīdaśā</i>	476
विंशोत्तरीदशफलम्	<i>Viṃśottarīdaśāphala</i>	295, 477
विवाहवृन्दवनम्	<i>Vivāhavarṇdāvana</i>	478
विवाहवृन्दवनमित्राध्यायः	<i>Vivāhavarṇdāvanamitrādhyāya</i>	479
वीरमित्रोदयः	<i>Viramitrodaya</i>	84
वीरवरचिन्तामणिः	<i>Viravaracintāmaṇi</i>	479
वेदाङ्गज्योतिषम्	<i>Vedāṅgajyotiṣa</i>	84
वृद्धगर्गसंहिता	<i>Vṛddhagargasaṃhitā</i>	127
वृद्धवशिष्ठसंहिता	<i>Vṛddhavaśiṣṭhasaṃhitā</i>	128
वृद्धवशिष्ठसिद्धान्तः	<i>Vṛddhavaśiṣṭhasiddhānta</i>	44
वृद्धयवनः	<i>Vṛddhayavana</i>	380-81
वृद्धयवनजातकम्	<i>Vṛddhayavanajātaka</i>	377-80
व्यवहारप्रदीपः	<i>Vyavahārapradīpa</i>	481
व्याससिद्धान्तः	<i>Vyāsasiddhānta</i>	139
व्यासस्मृतिः	<i>Vyāsasmṛti</i>	136
शकुनाश्राकुनम्	<i>Śakunaśāstra</i>	485
शकुनार्थवः	<i>Śakynārṇava</i>	484, 486
शम्भुहोराप्रकाशः	<i>Śambūhorāprakāśa</i>	487-90
शिवामुहूर्तम्	<i>Śivāmuhūrta</i>	491
शिवबोधिनी	<i>Śīvubodhini</i>	491, 494
श्रीप्रबोधः	<i>Śīghrabodha</i>	495
शुद्धप्रबोधकः	<i>Śuddhaprabodhaka</i>	496
श्रीपतिपद्धतिटीका	<i>Śrīpatipaddhatīṭikā</i>	499-500
शोडशयोगाध्यायः	<i>Ṣoḍaśayogādhyāya</i>	500
शोडशाध्यायीव्याख्या	<i>Ṣoḍaśādhyāyīvyākhyā</i>	256
संकेतकौमुदी	<i>Samketakāumudī</i>	516
संक्रान्तिपटलम्	<i>Samkrāntīpaṭala</i>	517
संक्रान्तिप्रकरणम्	<i>Samkrāntīprakaraṇa</i>	518
संक्रान्तिप्रकाशः	<i>Samkrāntīprakāśa</i>	519
संज्ञातन्त्रम्	<i>Samjñātāntara</i>	517
संविप्रकाशः	<i>Samvitprakāśa</i>	520, 524
सदैवप्रकाशमिथिः	<i>Saddaivajñākalānidhi</i>	501
सप्तमहोपनिषद्	<i>Saptanādīpikā</i>	535
सप्तमहोपनिषद्	<i>Saptanādīpikā</i>	503
सप्तमहोपनिषद्	<i>Saptanādīpikā</i>	502
सप्तमहोपनिषद्	<i>Saptanādīpikā</i>	504

	Name of Work.	Page
सर्वार्थचिन्तामणिः	<i>Sarvārthacintāmaṇi</i>	527-34
सामुद्रिकम्	<i>Sāmaudrika</i>	587
सामुद्रिकप्रकाशः	<i>Sāmaudraprakāśa</i>	589
सामुद्रिकम्	<i>Sāmaudrika</i>	588
सायनवर्ष	<i>Sāyana-varṣa</i>	501
सारावली	<i>Sārāvali</i>	506-07
सिद्धान्तमञ्जरी	<i>Siddhāntamañjarī</i>	102
सिद्धान्तमनोज्ञमञ्जरी	<i>Siddhāntamanojña-mañjarī</i>	103
सिद्धान्तरात्रावली	<i>Siddhāntarātrāvali</i>	88-89
सिद्धान्तशिरोमणिः	<i>Siddhāntaśīromaṇi</i>	90-91
सिद्धान्तसुन्दरः	<i>Siddhāntasundara</i>	91-93
सुखबोधः	<i>Sukhabodha</i>	511
सुदर्शनचक्रम्	<i>Sudarśanacakra</i>	512
सुप्रकाशः	<i>Suprakāśa</i>	514
सुसोकशतकम्	<i>Suslokaśataka</i>	534
सूर्यसप्तष्टीकरणम्	<i>Sūryasaptṣṭīkaraṇa</i>	94
सूर्यसिद्धान्तः	<i>Sūryasiddhānta</i>	94-97
सूर्यसिद्धान्तभाष्यम्	<i>Sūryasiddhāntabhāṣya</i>	98
सूर्यसिद्धान्तविवरणम्	<i>Sūryasiddhāntavivaraṇa</i>	99-100
सोमसिद्धान्तः	<i>Somasiddhānta</i>	536
सप्तचिन्तामणिः	<i>Svapnacintāmaṇi</i>	538
सप्तफलम्	<i>Svapnaphala</i>	538
सप्तप्राध्यायः	<i>Svapnādhyaṣya</i>	151
स्त्रीजातकम्	<i>Strījātaka</i>	524, 526
वक्षसंजीवनम्	<i>Hasta-samjivana</i>	590-92

EDITOR'S REMARKS.

The complete Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts on *Jyotiṣa*, in the Library of the Royal Asiatic Society of Bengal, is now made available to the public in two parts, of which Part I was published in 1945 and Part II with the Editor's Remarks and a General Index, is now going to be published. The complete catalogue was made by the late MM. Dr. Haraprasad Śāstrī, C.I.E. The task of revising and editing it was entrusted to me. The complete catalogue has been divided into the four following sections:—

	Pages
I. <i>Gaṇita</i> (Astronomy and Mathematics) ..	1-110
II. <i>Samhitā</i> (Natural Astrology) ..	111-152
III. <i>Horā</i> (Horoscopy, Divination, etc.) ..	153-587
IV. Palmistry and Bodily Peculiarities ..	583-592

As to the first section, *Gaṇita*, the manuscripts comprise works on Hindu Astronomy and Mathematics. The most notable ones in astronomy are the *Vedāṅga-jyotiṣa*, the *Āryabhaṭīya* called the *Āryabhaṭasiddhānta*, and the other *Siddhāntas* or the Hindu scientific works in astronomy, and books of astronomical tables. The *Vedāṅga-jyotiṣa* has a tradition true for about 1400 B.C., and the *Āryabhaṭīya* is to be dated at 499 A.D. In the interval of about 1900 years there is no extant history of the development of the science in India. On this point the editor wants to draw the attention of the new researchers.

The *Vedāṅga-jyotiṣa* gives us an astronomy of five-yearly luni-solar cycle. A peculiar lunar month of Māgha,¹

¹ P. C. Sen Gupta, On Solstice Days in Vedic Literature, in *J.R.A.S. Bengal*, Vol. IV, pp. 419-21.

of which there were the three pronounced characters, viz. (i) the beginning with the New-Moon at the beginning of the *Delphinis* or the *Dhanishthā* cluster, (ii) the Full-Moon conjoined with *Regulus* or *Maghā*, and (iii) the last quarter conjoined with *Antares* or *Syesthā*, was discovered. This month or *Dhanishthādikāla* was agreed upon when *Rohini* or *Aldebaran* was the first of asterisms, the time of which was about 3000 B.C. It was in reference to this month that the Vedic astronomical calendar starting from the day following the winter-solstice used to be reckoned. The year-long sacrifices were often begun 60 or 61 days later, i.e. from the beginning of the Indian spring. The Vedic calendar for any sacrificial year consisted of 12 lunations which began from the new-moon day, or the day of the last quarter or the full-moon day according to the phase of the moon on the winter-solstice day. The Vedic Hindus could accurately find the solstice day of either description by observation.

The *Vedāṅgajyotiṣa* says that the year was of 366 days. In a quinquennium or five years, there are 62 lunations or 2 intercalary months, one lunation being added to 30 lunations formed the length of $2\frac{1}{2}$ years. We have evidence that the five-yearly luni-solar cycle was newly started from a fresh determination of the winter-solstice day. The Vedic Hindu thus found that there were ¹

क्षयं संवत्सरानां च मासानां च तथा क्षयं पक्षक्षयं तथा वृद्धा
the loss of years, months and half lunations. The long period Yajñas lasted sometimes 3 years and 12 years. A period of 3 years is a fairly correct luni-solar cycle and here there was a loss of 2 years; the period of 8 years is also a fairly correct luni-solar cycle, here also there was a loss of 2 years of two luni-solar cycles.

Again they had to reckon the length of 12 years. We are now to explain how this was achieved.

¹ MBh., Śānti, 301, 46-47.

In 3¹ years, there was one intercalary month.

In 5 years there were two intercalary months.

In 8 years there were three intercalary months,

∴ in 4 years there were $1\frac{1}{2}$ intercalary months,

or in 12² years they reckoned $4\frac{1}{2}$ intercalary months.

In reckoning 12 years they had thus to count 148·5 lunations.

Now 148·5 lunations = 4,385 days nearly ;

∴ the year = 365·42 days nearly.

Thus in a period of 12 years, the length of the year was more accurate than that of the *Vedāṅgajyotiṣa*. Here if the period 12 years was begun from a new-moon day it had to be terminated on the full-moon day. Thus we see how these came to be the loss of half a lunation or a *pakṣaśaṣṭya* as it is expressed in the *Mahābhārata* statement quoted above.

The problem of finding the length of the period of 13 years would be solved by counting 5 extra lunations. In its place we find in the *Mahābhārata*³ that this period, e.g. the period of the Pāṇḍavas' exile, was estimated according to Bhīṣma's statement, by counting 5 intercalary months plus *twelve nights*. It must be understood that the period was already over by twelve nights.

The next point in Vedic calendar that seems incongruous is the statement that in the Gavāmayana sacrifices the two wings of the year are of equal duration. It means that the time for the sun to pass from the winter-solstice to the summer-solstice is equal to that of its passing from the summer-solstice to the winter-solstice. The two halves of the year would be of equal duration only when the beginning of the year is taken with the sun at one of the ends of the apse-line, i.e. with the sun either at the apogee

¹ चिसंवत्सरं षष्टिद्वयम् । कात्यायनश्रीनखजम् १४ । १९८ ।

² द्वादश सांवत्सरं प्रजापतेः । कात्यायनश्रीनखजम् १४ । १९५ ।

³ MBh., Virāṭa, 52, opening verses.

or at the perigee. The editor has worked out the half-years from the winter-solstice as the beginning of the year.

Year.	Half-year from W. solstice to S. solstice.	Half-year from S. solstice to W. solstice.
4000 B.C. ..	.. 187 days	178-24 days
3000 B.C. ..	.. 186-75 days	178-49 days
2000 B.C. ..	.. 186-10 days	179-14 days
1000 B.C. ..	.. 185-20 days	180-0= days

That these two halves were taken as of equal duration is also repeated in the *Vedāṅgaśyotīsa*, where it states the *tithis* of the first days of the sun's northerly and southerly courses. If the winter-solstice day was correctly determined, the summer-solstice day could never be estimated correctly and *vice versa*. The fact that the sun's motion is unequal was not discovered by the Vedic Hindus, still less were they aware of the circumstances which produce these inequalities. This is a brief survey of the knowledge of astronomy which the Vedic Hindus cared to develop among themselves. The Vedic calendar was purely of a luni-solar character.¹ The other planets were also discovered by the Vedic Hindus which were perhaps Jupiter and Venus or *Venā*. In the Pāṇḍava times (about 2449 B.C.) Mercury was discovered as the son of Moon, Mars known as a *paraśa* or cruel planet but not given a name, Saturn was also discovered about the same time but perhaps sometimes confounded with Jupiter. In the *Vasiṣṭha-siddhānta*, as summarized by Varāhamihira in the last chapter of his *Pañcasiddhāntikā*, are given the courses (*cāras*) of the five planets Venus, Jupiter, Mars, Saturn and Mercury. It describes some methods for the calculation of the

¹ There was no knowledge among the Vedic Hindus about the moon's nodes and no idea of the inequalities in the motion of the moon.

positions of these planets, but it would be hardly possible to say that these *cāras* were discovered in India.

The astronomy, as developed in India from times immemorial down to the time of Āryabhaṭa I (499 A.D.), was very crude and was in an *amorphous* state. It knew how to determine the solstice days and to form some sort of calendar for the Vedic sacrifices. The five starlike planets were discovered and regarded as producers of omens of coming events good or bad.

The scientific Hindu astronomy of the *Siddhāntas* was started by Āryabhaṭa I and his pupil Lāṭadeva, and Bhāskara I and others of unknown name. Āryabhaṭa I's work, the *Āryabhaṭīya*, was the first *Siddhānta*. In it we have both the eccentric circle and the concentric *cum* epicyclic constructions for planetary motions. We have an entirely new Hindu astronomy developed under more than one foreign systems—both the Babylonian and the Greek systems are in clear evidence. The *Sūryasiddhānta*, originally of Babylonian source, was developed into the epicyclic cast by Āryabhaṭa's pupil Lāṭadeva, as Alberuni records it. He was also the expounder of the systems of Pauliṣa and Romaka *siddhāntas*, as we have it on the authority of Varāha. The astronomical constants, as they came from the foreign sources, were all revised and improved, but no improvement is evidenced in the theory. The Indian astronomers developed their own methods in spherical astronomy which are now admitted as original. The first time in the history of this science, it was Muñjāla (932 A.D.) who gave the evection equation of the moon in the form in which it was given at a much later date by Copernicus (1473–1548 A.D.).

In Mathematics, however, the Hindu mathematicians showed great advancement. They invented the decimal system of notation, with a symbol for the vacant place by means of a dot, which has now taken the form of an

elongated O. This was a most important achievement which in later ages has been in use among all the nationalities. This system of notation was carried by the Arabs from Sind after its conquest by them, and from them it passed to the whole of Europe. Dr. B. B. Dutt in his *Science of Śulva* has shown how Geometry was developed in India from about 600 B.C. He has also shown that the beginnings of many topics in later Hindu mathematics had been made in this period. In the solution of Indeterminate Equations of the first and second degrees, the achievements of the Hindu mathematicians are also very remarkable. The method employed in solving Indeterminate Equations of the first degree is called *Kuṭṭaka* or pulverizer. This method in the complete form is found in the *Āryabhaṭīya* (499 A.D.) while in Bhāskara II (1150 A.D.) we have a full treatment of all classes of Indeterminate Equations of the first degree. The *lemma* of Brahmagupta (628 A.D.), called by him *Vajrabhadra*, was rediscovered by Euler (1707-1783). The use of this *lemma* is made by Brahmagupta in solving Indeterminate Equations of the second degree of a comparatively easy type.

The Indian method of *cakravālā* or the 'cyclic' rule for the general solution of all Indeterminate Equations of the second degree follows as a corollary to the lemma of Brahmagupta. Who invented this beautiful method has yet remained a riddle. The rules are found in Bhāskara II's work, the *Bījagaṇita*.

In Trigonometry, the Hindu mathematicians and astronomers used generally the functions of 'sine', 'cosine' and 'versed sine' in analysis. The tabular differences of 24 'sines' in a quadrant are first found in the *Āryabhaṭīya* calculated by the most elementary methods. The most accurate Hindu value of π is also found in the same work

as given = $\frac{104 \times 8 + 62000}{20000} = 3.1416$. Further, in Hindu

mathematics we find the beginnings made of the Infinitesimal Calculus. The idea of Differentiation developed from the attempt of the Hindu astronomers to find the instantaneous daily motion of planets, and the idea of integration to find the surface and volume of a sphere, etc. So far as we can see, in Differentiation the idea of limits was recognized from the pupils of Āryabhata I to Bhāskara II (1150 A.D.). We have further in Bhāskara II an equation which is equivalent to

$$d \sin \theta = \cos \theta d\theta.$$

In the *Khaṇḍakhādya* of Brahmagupta we find that Brahmagupta gives rules for using the Second Difference in Interpolation. This was the first step in the Calculus of Finite Differences and taken by the celebrated mathematician-astronomer Brahmagupta.

We now pass on to make a few remarks on the works in the section on Natural Astrology.

The most prominent and important of the *Samhitās* is undoubtedly the *Bṛhatsamhitā* of Varāhamihira, enriched by the commentary of Bhaṭṭotpala. Varāha was the author of a shorter treatise of this section named *Samāsa-samhitā* from which Bhaṭṭotpala (or Utpala) makes ample quotations. In spite of *auguries* which the *Samhitās* treat of, the *Bṛhatsamhitā* is itself a mine of information as to the culture of the Hindu India in the sixth century A.D. We have here an account of architecture, iconography, making of swords, and other technical sciences. We can have an idea of the geographical knowledge current in India about this time from this work. The editor of this catalogue suggests that steps should be taken to publish the *Vṛddhagargasamhitā*, of which there is an almost complete manuscript in the Library of the R.A.S. Bengal, viz. the Fort William College manuscript I-D-20. This would throw light on the nature of Hindu astronomy

of the first century A.D., and also on many points of ancient Indian history.

Next we turn to the manuscripts on Horoscopy, etc., which are included in astrology. Astrology is *faith* and as such is distinct from established *truth*. A child is born at a particular instant, at a particular place: the astrologer finds the longitudes of his 'nine' planets, the ascendant and the culminating points of the ecliptic at the place. By certain rules of astrology he makes up his predictions as to the child's future life as a whole. Here science recognizes the influence of sun, moon and the earth on the life of man on the earth as a whole. The influence of other planets on the earth are infinitesimals of the second, third or of higher orders. How their influences affect the life of man born on the earth is hard to discover. The coincidence of a particular situation of planets and a particular event or events on the earth may have been merely accidental and not invariable concomitants.

To the professional astrologers Section II would be most interesting. R.A.S. Bengal has a very rich collection in this section; out of 596 pages of this descriptive catalogue, pp. 111 to 596 are devoted to manuscripts on astrology, divination, augury and palmistry and other cognate topics. It is the professional astrologers who should raise funds for the publication of the interesting and unpublished works of this section and arrange for it with the R.A.S. Bengal.

P. C. SEN GUPTA.

**SHORT LIST OF BIBLIOGRAPHICAL WORKS RELATING
TO SANSKRIT AND ALLIED LITERATURES
PUBLISHED BY THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.**

1. A Catalogue of Palm-Leaf and Selected Paper Manuscripts belonging to the Durbar Library, Nepal, Vol. 1. By H. P. Śāstri. With a Historical Introduction by C. Bendall, 1905. (Issued as an extra No. to the Notices of Sans. MSS.) Rs. 3-0-0
Vol. 2. By H. P. Śāstri, 1915 .. Rs. 3-0-0
2. Descriptive Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of the Asiatic Society of Bengal. Part I. Grammar. By R. L. Mitra, 1877.
X, 172, 58. Boards. .. Rs. 4-0-0
3. The Sanskrit Buddhist Literature of Nepal. By R. L. Mitra, 1882 .. Rs. 5-0-0
4. Report on the Search of Sanskrit Manuscripts. By H. P. Śāstri.
Report for 1895 to 1900 (1901) .. Rs. 0-8-0
Report for 1901/2 to 1905/6 (1905) .. Rs. 0-8-0
Report for 1906/7 to 1910/11 (1911) .. Rs. 0-8-0
5. Notices of Sanskrit Manuscripts. By R. L. Mitra and H. P. Śāstri.
[First Series] Vols. I-XI, 1870-1895.
[Second Series] Vols. I-IV, 1898-1911.
Issued in 34 parts at varying prices.
6. An Alphabetical List of Manuscripts noticed by the late Rājā Rājendralāla Mitra. By H. P. Śāstri, 1895. (Issued as Vol. XI of the Notices of Sans. MSS.) (Available only in complete sets of Notices of Sans. MSS.)
7. Catalogue of Inscriptions and Copper-plates in the collection of the Asiatic Society of Bengal. By Rakhal Das Banerjee (1910).
(Reprinted from J.P.A.S.B., VI, 9, 1910) .. Rs. 0-8-0
8. An Alphabetical List of Jaina Manuscripts belonging to Government in the Oriental Library of the Asiatic Society of Bengal. Compiled by Kuñjavihāri Nyāyabhūṣaṇa (1908). (J.P.A.S.B., IV, 8, 1908) .. Rs. 1-8-0
9. Catalogue of Printed Books and Manuscripts in Sanskrit belonging to the Oriental Library of the Asiatic Society of Bengal. (Fasc. 1-4, 1904) .. Rs. 8-0-0
10. Preliminary Report on the Operation in Search of MSS. of Bardic Chronicles. By H. P. Śāstri, pp. 52 (1913) .. Rs. 1-8-0
11. Bardic and Historical Survey of Rajputana. A Descriptive Catalogue of Bardic and Historical Manuscripts. By L. P. Tessitori.
Sec. I. Prose Chronicles, pt. 1 (Jodhpur State), (1917) Rs. 1-4-0
Do. do. pt. 2 (Bikaner State), (1918) Rs. 1-4-0
Sec. II. Bardic Poetry, pt. 1 (Bikaner State), (1918) Rs. 1-4-0
12. A List of Kharoṣṭhi Inscriptions. By N. G. Majumdar. (From Journal and Proceedings, A.S.B., Vol XX, No. 1, 1924.) Rs. 1-2-0

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE SANSKRIT
MANUSCRIPTS IN THE COLLECTIONS OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

BY

MM. HARAPRASĀDA ŚĀSTRĪ,
C.I.E., M.A., D.Litt., F.A.S.E.

Volume I.	Buddhist Manuscripts	..	..	Rs. 3-0-0
Volume II.	Veda	..	..	Rs. 17-8-0
Volume III.	Smṛti	..	..	Rs. 15-0-0
Volume IV.	History and Geography	..	..	Rs. 2-8-0
Volume V.	Purāṇa	..	..	Rs. 15-0-0
Volume VI.	Vyākaraṇa	..	..	Rs. 12-8-0
Volume VII.	Kāvya	..	..	Rs. 10-0-0
Volume VIII.	Tantra (in two parts)	..	..	Rs. 16-4-0
Volume IX.	Vernacular Manuscripts	..	..	Rs. 10-0-0
Volume X.	Astronomy, Part I	..	..	Rs. 5-0-0

THE FOLLOWING VOLUMES ARE UNDER PRÉPARATION :

Volume XI. Philosophy.

Volume XII. Jaina.

Volume XIII. Vaidyaka.

Volume XIV. Miscellaneous.

Volume XV. Addendum, Supplement.

